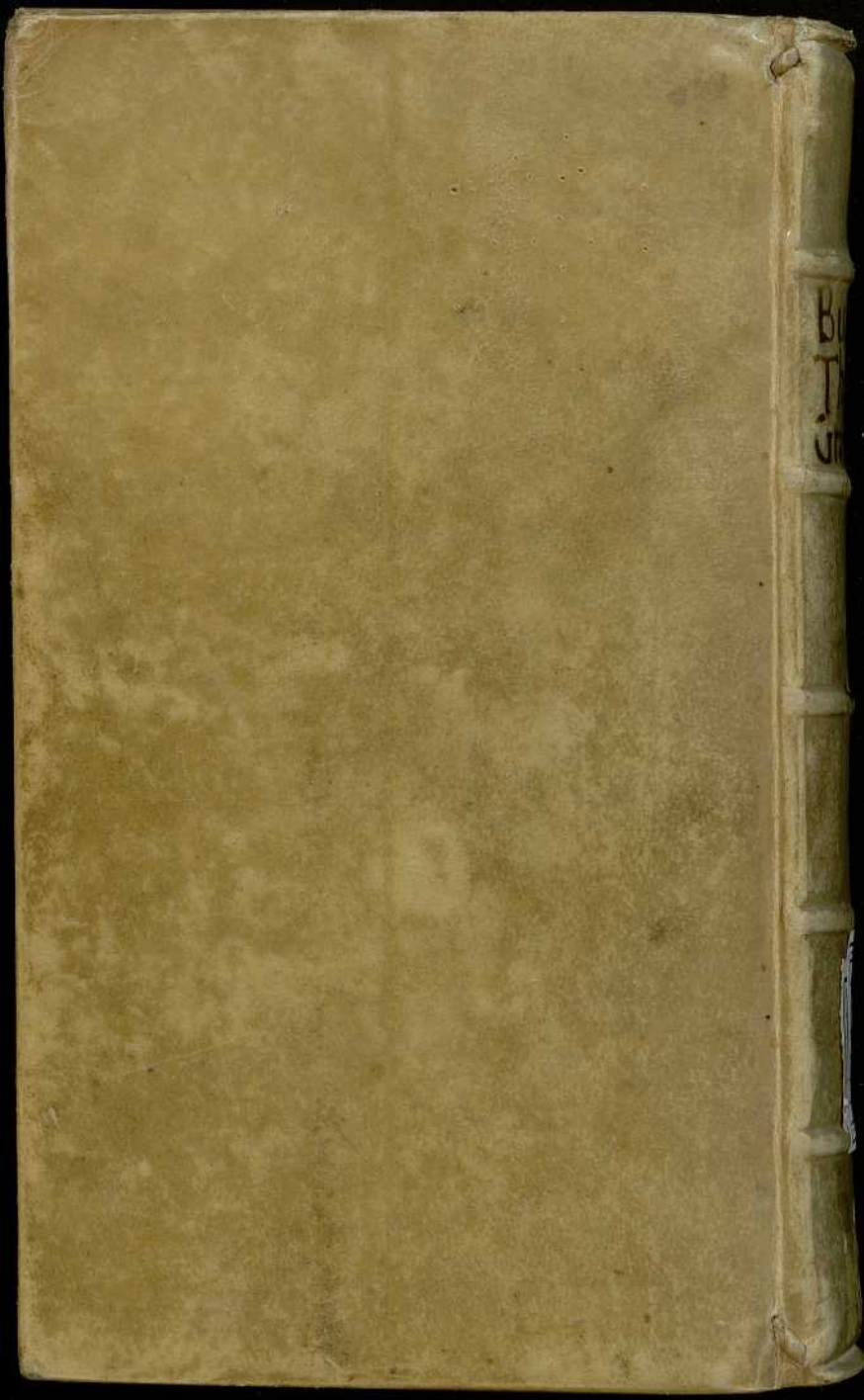
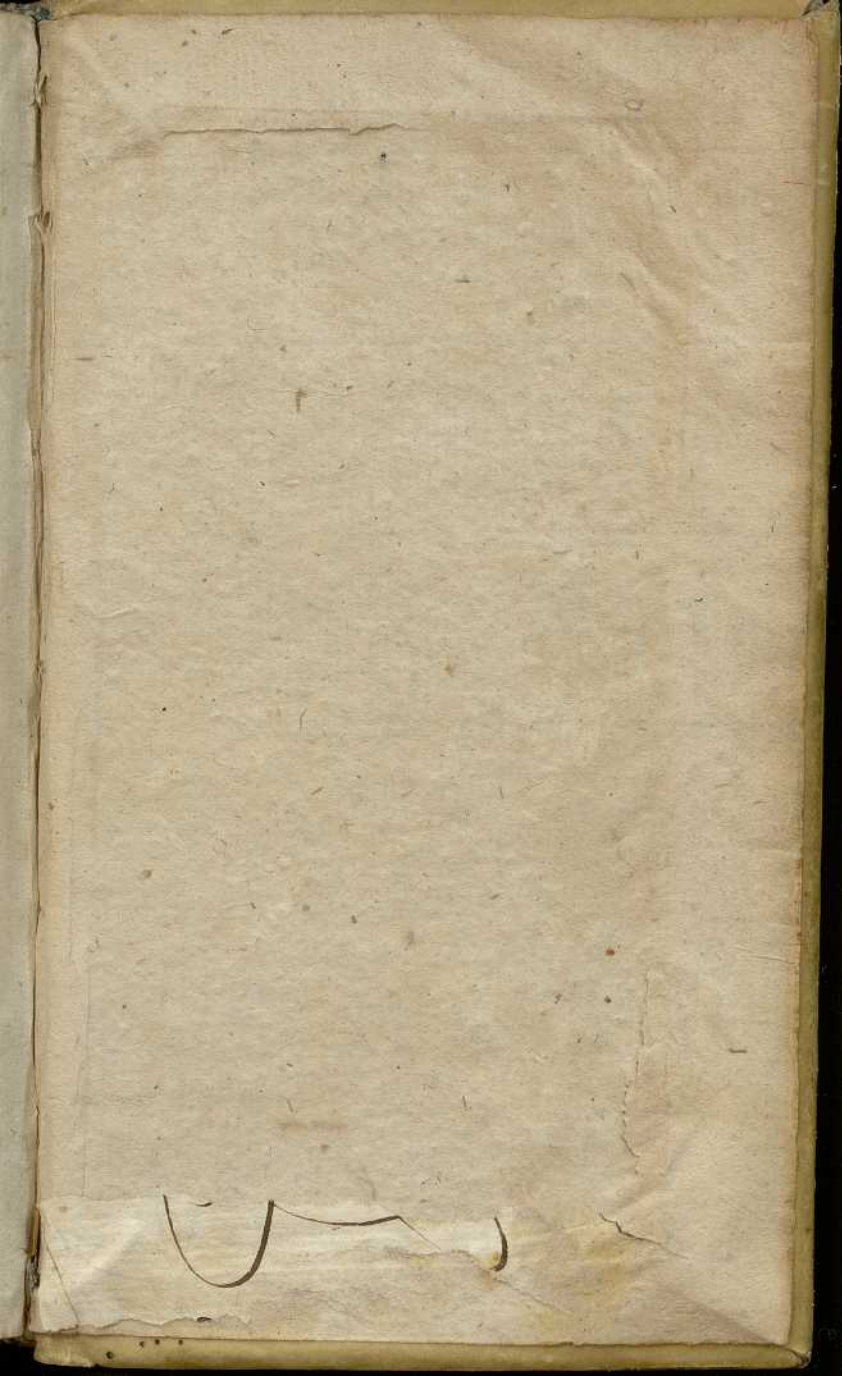

Buxtorfi
Thesaurus
Grammaticus

IMP
2
D62

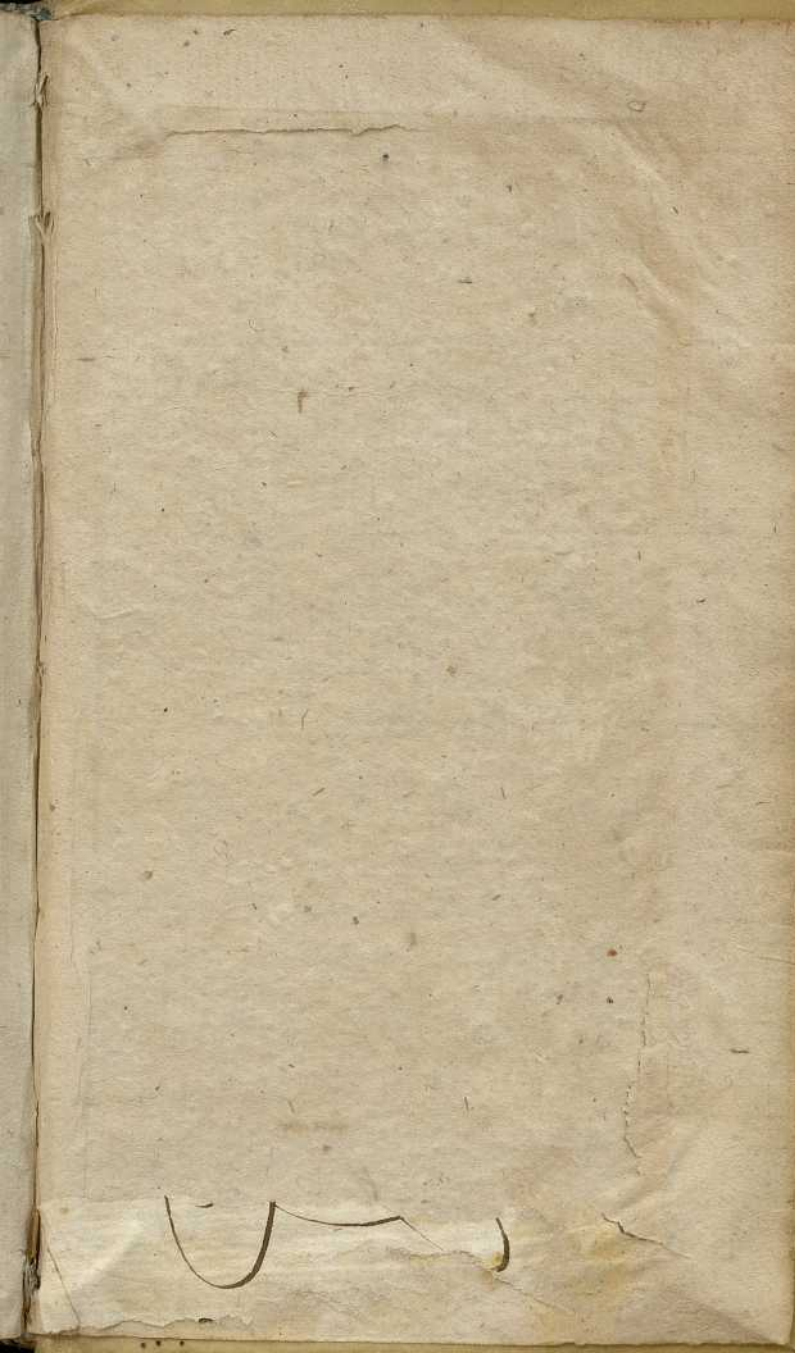

Caja C-107

0
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

Caja C-107

5
m
e
isr

	LA
	2
J	
E	

JOHANNIS BUXTORFI
THESAURUS
 GRAMMATICUS
 LINGUÆ SANCTÆ
 HEBRÆÆ,

Duobus libris methodicè propositus,

Quorum PRIOR, Vocum singularum
 naturam & proprietates: ALTER vocum
 conjunctarum rationem & elegantiam
 universam, accuratissimè
 explicat:

ADJECTA,

PROSODIA METRICA, sive POESESOS
Hebræorum dilucida tractatio:

LECTIONIS HEBRÆO-GERMANICÆ
 Usus, & Exercitatio;
Cum capitum & vocum irregularium Indice,

EDITIO SEXTA.

Recognita

à

JOHANNE BUXTORFIO, Filio.

Cum PRIVILEGIO.

BASILEÆ,

Impensis JOHANNIS BUXTORFI, Junioris.
 Typis JOH. JACOBI DECKERI, Acad. Typogr.
 MDC LXIII.

SUMMA PRIVILEGII
S. R. Imperii VICARII.

CAROLI LUDOVICI,
Dei Gratiâ, Comitis Palatini Rheni, S. R. I.
Archithesaurarii & Electoris, ejusdemq;
in partibus Rheni, Sueviæ, & Juris Fran-
conici, Provisoris & Vicarii, Ducis Bavarix, Privile-
gio cautum est, nequis ea, seu Propria, seu Paterna
Opera, quæ JOHANNES BUXTORFIUS
Filius, S. Theologiæ & Lingux Hebrææ in Academia
Basileensi Professor, suis Sumptibus, vel de novo edi-
turus, vel suo studio & labore recensita, locupletata,
aucta, notis illustrata, vel quacunq; ratione emenda-
ta, recusurus est; ullo modo, sive collectim, sive di-
visim, intra spacium viginti annorum, à prima edi-
tionis die cujusq; Operis computandorum, in S. Rom.
Imp. imitari, interpolare, transformare vel recude-
re, aut alii recudenda dare, vel etiam alibi impres-
sa vendere, distrahere, clam, palam, citra prædicti
JOHANNIS BUXTORFII, vel Hæredum
ipsius, & jus vel causam ab eo habentium, volunta-
tem & consensum specialem, præsumat, sub pœna
amissionis Librorum illorum, & multa De em mar-
carum auri, partim fisco Imperiali, fraudis vindicæ,
partim dicto Impetranti, pendendâ: prout latius in
Originali habetur, Dato Heidelber-
gæ, 12. die Novembris,
Anno 1657.

93to

7

Illustriss. Potentiss.

ORDINIBUS
BELGII PROVINCIA-
RUM CONFOEDERATARUM
Gubernatoribus Moderatoribus
Magnificentiss. Prudentiss.
Dominis suis Cle-
mentiss.

*A Deo Opt. Max. Gratiam, pacem,
salutem precatur*

JOHANNES BUXTORFIUS.

ONSTITUI, VIRI
MAGNIFICENTISSIMI,
cum bono DEO, lingue
sanctæ Hebrææ, unde omnis
divini Verbi veritas &
certitudo ad nos propagata
est, usum universum am-
plificando ornare, modum discendi illustrare

EPISTOLÆ.

debiles juventutis conatus studio omni juvare,
 & in letiorem facilioris apprehensionis spem
 erigere. Quod dum facere aggredior, divina
 adsit gratia, humanabenevolè benigneq; aspi-
 ret aura. Illam sincero pectore à DEO opto,
 hanc à Vobis, Viri Ampliss. omnis literarii de-
 coris Tutoribus ac Conservatoribus verè ma-
 gnificis, submissè expeto. Hæc conantem anima-
 bit: illa conatus promovebit & prosperabit. Ut
 autem hoc facere instituerim, laudatissimum
 aliorum movit exemplum, summa harum lite-
 rarum permovit dignitas, studii urfit necessitas
 & raritas.

Antiquæ laudis & ineffabilis boni res est,
 oracula divina, populo orientali Hebræo, lingua
 Hebræâ concredita, à Græcis interpretibus in-
 ter alias gentes fuisse divulgata. Aeterna lau-
 dis est, magnum illum primitivæ Christi Eccle-
 siæ Patrem, Hieronymum, eadem oracula, ex
 Hebræo fonte in linguam Latinam traducta,
 Ecclesiis Christi Occidentalibus primùm reve-
 lasse. Inde quantâ luce Verbum divinum conse-
 quentibus aliquot seculis refulsit, tantis postea
 tenebris obscuratum est, quando Linguarum
 Sacrarum & interpretationis divinum do-
 num negligi cœpit, ac diu admodum cessavit.
 Tandem verò à Clarissimorum istorum lumi-
 nū, Joan. Reuchlini sive Capnionis, & Sau-
 ctis

DEDICATORIA.

*Etis Pagnini exortu, cœpit lux Verbi DEI per
 ipsorum labores rursus invalescere, ut quum
 procedit Sol in robore suo. Tunc plurimi alii
 heroes prodierunt, quos ob linguæ sanctæ inter
 Christianos propagationem, immortalis gloria
 memoria prosecuta est, & prosequetur in secu-
 lum. Ut igitur & virtus & vir bonus men-
 sura rerum omnium est, ut Philosophus scri-
 bit Ethic. 9. cap. 4. sic nos ad tantorum virorum
 eruditionem, nostra quoq; studia ita dimetia-
 mur, ut imitandi studium in nobis probetur, in
 assequendo nulla vel industria negligatur, aut
 negligentia aliqua merito culpetur. Utq;
 non satis est virtutem habere cognitam,
 sed operanda, ut & habere eam & ex-
 colere possimus, ut idem Philosophus ait
 Ethic. 10. cap. 9. sic nos istorum qui nos præ-
 cesserunt, doctrinæ non simus otiosi spectato-
 res, aut inanes admiratores: studio indefesso
 eam nobis quoque acquiramus, opere exprima-
 mus, usu publico in aliorum commoda conver-
 tamus.*

*Dignitas verò hujus linguæ quæ potest ma-
 jor esse, quàm quòd sit lingua primæ generis hu-
 mani, quòd sit lingua DEI, lingua Angelorum,
 lingua Prophetarum? Etenim hanc DEUS ipse
 primis generis humani parentibus, Adamo &
 Evæ, in ipso creationis initio inspiravit, ut ani-*

EPISTOLA

mi sensa & sibi invicem & posteris exponerent, & quicquid hac rerum universitate comprehenditur, propriissimè & convenientissimè exprimerent: hac DEUS ipse usus est, ut suam hominibus gratiam immensam & voluntatem declararet: hac sancti Angeli cum ipsis hominibus collocuti: hac denique Prophetæ DEI Verbum divinum de æterna hominum salute descripserunt. Quòd si ergo rebus durabilibus antiquitas gratiam conciliat, quid hac linguâ, quæ cum ipsis mundi exordiis nata, est antiquius? Quòd si authoris dignitas, rei dignitatem auget, quid hîc desiderari potest? Quòd si deniq; materiæ, quæ hisce literis descripta est, præstantia, ad dignitatem ipsius linguæ aliquid confert, quid dignius censeri potest eo, quod in ipsius DEI salutarem cognitionem nos adducit, quod æternæ salutis consequenda modum ostendit? O studium verè dignum! ô industriam omni prædicatione majorem, quâ homo id consequitur, ut eâdem linguâ cum DEO, cum sanctis Angelis, cum Patriarchis & Prophetis, scienter possit colloqui, & DEI mentem ex lingua DEI syncerè hominibus explicare!

Porrò ut ex recta verborum intelligentia, veram cognitio certior dependet: sic eorundem ignoratio, ceu falsum speculum, res fucatas & falsas

DEDICATORIA.

falsas menti objicit, & speculantem eludit.
 Hoc animadvertere licet apud Chaldaeos, Graecos, Latinosq; veteres interpretes, qui non raro à genuino verborum Hebraicorum sensu aberrarunt. Inde moti Patres Concilii Viennensis sub Clem. V. P. prudentissimè decreverunt, ut Hebraica, Chaldaica & Arabica (quippe quarum cognitio præcipuè ad verbi DEI interpretationem necessaria) periti Viri in Scholis & Academiis honorificè alantur, qui linguas istas docendo, & Verbum DEI interpretando, fructum speratum possint, DEO auctore, producere & fidem ac cognitionem DEI, etiam inter infideles populos, salubriter propagare. Unde rectissimè fit, quòd singulae nationes, graviori pietatis cura tactæ, Versiones maximè puras, synceras & minimè corruptas, habere desiderant, easq; per linguarum sacrarum peritos viros geri, liberaliter procurarint, ac indices procurare pergunt. Sic puriores quàm nunquam antea, Translationes Biblicæ nuper prodierunt, Latina, Gallica, Italica, Germanica: sic prodibit etiam (ut viri docti referunt) propediem syncerior Translatio Belgica, Vestri, Viri Magnificentiss. munificentia, prudentia & auctoritate instituta. Adsit cæpto DEI numen propitium, effulgeat clara DEI gratia, ut opus prosperè succedat. Quòd itaque Versiones

EPISTOLA

sunt, quòd puriores & meliores sunt: ergo linguarum periti fuerunt, à quibus tales profecta, ergo quoque in posterum peritos aliquos lingua Hebraica esse necesse est, qui Versiones subinde ad fontes revocent, earumq; puritatem conservent & claritatem augeant. Neq; hic aliorum labor nostræ negligentia sit tegumentum, sed diligentia incitamentum. Levius enim & alacrius ea procedet, aliorum laboribus non impedita, sed adjuta. Verborum intelligentiæ rerum cognitionem precedat necesse est, ne verbis non intellectis, res falsas pro veris comprehendat, & alios secum in errorem ducat, quod multis periculose accidit. Nulla enim rerum cognitio absq; verborum intellectu tam certa unquam esse potest, quin aliquando, aut imperfectior, aut dubia, aut falsa sit. Hæc veritas est, cui pauci in hoc negotio aures advertunt.

Si ergo aliquibus semper est discenda lingua Hebræa, danda imprimis opera fuerit, ut modus discendi magis magisq; illustretur, labor minuat, industria augeatur & excitetur. Modus omnino duplex est: vel enim usu addiscenda, vel ex præceptis. Usu addiscuntur lingue peregrinæ, Gallica, Italica, Hispanica, Anglica & aliæ: non sic Hebræa, cujus usus inter Christianos non in vulgo, sed in Scholis tantum

DEDICATORIA.

tum est. Ufu addiscunt linguam Hebraeam Iudei: non sic Christiani, quibus nec cum Iudæis tanta conversatio, nec inter se tantum linguæ usum possident. Ad Præcepta ergo deveniendum. Hinc tantò facilius lingua addiscetur, quantò ea fuerint absolutiora: absolutiora, tam in legitima sui conformatione, quam declaratione per copiam exemplorum & usum loquendi. Enitendum est, inquit Philosophus, singula sic pertractare, ut suapte naturâ percipi possint, adhibendaque diligentia, ut singula benè definiantur: nam magnam ad ea quæ sequuntur, opem afferunt, *Ethic. lib. I. cap. 7. Exempla præceptorum sunt anima & vita. Qui ad præcepta sæpè non attendit, exemplis ceu vivis effectis ad altiore considerationem excitatur. Per exempla facilius discitur, ait Philosophus in Problem. sect. 18. Exemplis utimur in dicendo, ut facilius intelligatur, quod dicitur, ait idem in Poët. In his plurimi hætenus laborarunt, sed dissimiliter, ac dissimili cum fructu. Primi illi heroes, Reuchlinus & Pagninus, Hebræorum inartificialem docendi modum secuti, utilissimam quidem doctrinam de Lingua Hebræa proposuerunt, sed ita informem & impeditam, ut nonnisi tedipatentissima ingenia admiserint. Scilicet nulla res consummata est, dum in-*

EPISTOLA

cepit, & in omni negotio longè semper à
 perfecto fuere exordia, scribit Seneca, nat.
 9. lib. 6. Et Cicero de Claris Orat. ait: Nihil
 simul est & inventum & perfectum. Prin-
 cipium autem plus quàm dimidium totius
 est, juxta Aristot. Ethic. 1. cap. 7. inde paulatim
 Præcepta magis magisq; excoli cæperunt, & in
 artis aliquam formam tandem redigi. Duo ta-
 men defectus mansere, qui hæcenus numquam
 satis dignè sunt expleti, unde & studium minus
 floret, & sedulos sui cultores rariores possidet.
 Primus, quòd pleriq; omnes singularum vocum
 proprietatem & varietatem explicare occupã-
 runt, de conjuncti autem sermonis ratione, &
 Hebraïsmorum explicatione, in quibus purior
 lingua nitor & vera elegantia percipitur, pau-
 cissimi fuerunt solliciti. Alter, quòd in solo Bi-
 blico sermone explicando substiterunt, neq; in
 alia etiam Hebræorum scripta penetrandi mo-
 dum ostenderunt, aut adminicula necessaria
 subministrarunt. Ignorantia hic plerumq; co-
 mitem Contemptũ habuit. Solius tamen Sebast.
 Munsteri conatus studiumq; in hac parte lau-
 dem perpetuam meretur. Is enim post Santis
 Pagnini initia, Dictionarium Chaldaicum &
 Rabbinicum, cum aliis quibusdam utilibus ad
 Rabbinorum scripta intelligenda observationi-
 bus, concinnavit, unde permulti ad ulterius stu-
 dium

DEDICATORIA.

*dium allecti & non parum adjuti sunt. Aliqua
quadam postea etiam evulgavit Gilb. Gene-
brardus Theologus Parisiensis, Divinarum He-
braicarumq; literarum ibidem aliquando Pro-
fessor Regius. At res ista est majoris negotii &
melioris curæ.*

*Hiscæ succurrere, ac universæ linguæ He-
brææ usum amplificare, Deo cœptis benignè an-
nuente, in animum induxi. Linguam Hebræam
perspicuâ & continenti Præceptorum serie nunc
explico, exemplis illustro, ex usu variè confirmo,
& exorbitantia quæq; ad analogiam reduco.
Quæ ab aliis ommissa, ea supplere conatus sum.
Supplendi occasionem præbuerunt variæ erudi-
torum studiosorum quæstiones de iis rebus pro-
positæ, quarum explicationem in aliis desiderâ-
runt. Sermonis conjuncti modos prolixè perse-
cutus sum, & quidem enixiori operâ, quàm ul-
lus ante me: Hebraismos hæctenus exsulantes,
in suas certas sedes collocavi. In iis vis orationis
singularis, usus insignis, ornatus varius depre-
henditur. Ibi certa aliqua loquendi proprietas,
sæpè magnarum controversiarum momenta
dextrè divellit. Pœseos Hebræicæ numeros &
artificiosos modos accuratè pertracto, & exem-
plis elegantibus ac novis declaro. Rationem etiâ
usumq; scripturæ Hebræo-Germanicæ, manifestè
ostendo, non tantum ob libros Germanicâ lin-
guâ*

EPISTOLA

quâ inter *Judeos* scriptos, sed vel maximè, quòd
 antiqui *manuscripti Hebraici*, eundem ferè cha-
 racterem habent. Sic ego operâ cujusdam *Judai*
Ruteni, nactus sum his diebus *librum More*
Nebochim, isto caractere in membrana de-
 scriptum, *librum adèò rarum, adèò carum, adèò*
paucis Christianis visum. Etsi verò aliorum
 quoq; *quamplurium de lingua Hebræa* extent
labores, quorum usu discentes singulis tempori-
bus sunt adjuti: nihil tamen in hoc genere ad
summum pervenit. In summo omnia equalia
 sunt, ibi statur. At *studium hoc in ascensu*
adhuc est, ubi incremento locus, ubi alacritas
poteat vincere. Crescit *indies, & inventuris*
inventa non obstant. Qui *præcesserunt, non*
præripuisse mihi videntur, quæ dici docerive in
hoc genere possunt, sed aperuisse, ut Seneca de
Physices studio loquitur, Epist. 80. Pigri est in-
genii contentum esse his, quæ ab aliis sunt
inventa, ait Quintil. lib. 10. cap. 2. Nunquam
autem invenitur, si contenti fuerimus in-
ventis. Præterea qui aliud sequitur, nihil in-
venit, immò nec quærit. Quid ergo? non
ibo per priorum vestigia? ego verò utar
viâ veteri, sed si priorem planioremq; in-
venero, hanc muniam. Qui ante nos ista
moverunt, non domini nostri, sed duces
sunt. Patet omnibus veritas, nondum est
 occu-

DEDICATORIA.

occupata. Multum ex illa etiam futuris relictum est, scribit *Seneca Epist. 33*. Neq; etiam nova sic cudimus, ut vetera destruamus, ait *Hieron. in Epist. ad Chrom.*

Hos meos labores & conatus, Viri Magnificentis, sub Vestri nominis gravissima auctoritate, Virtute, auspiciisq; optimis publicare volui. Hoc ut facerem, tripliciter permotus sum. Primo, quod ineffabili Dei beneficio Vobis conceditur, ut inter effrenatos immanis Hostis furores, inter terribiles stridores lituorum & tubarum clangores, inter horrendos armorum strepitus & fulgores, arma tamen togæ piissimarum Musarum cedant. Furit hostis foris; tranquillat animos domi literata pietas. Perstrepunt litui; sacræ Musæ suave modulantur melos Davidicum. Exoritur clamorq; virum, clangorq; tubarum, ad arma furentia convocans; tuba Verbi divini tonat in Ecclesia, potentissima Doctorum vox resonat in Scholis, & ad spiritualem militiam contra peccata, armis pietatis, timoris Domini & sapientiæ cælestis, firmissimè munit. Audiuntur eris ferriq; horrendi fragores; fortius multò anceps divini Verbi gladius, ac cælestis Philosophiæ arma, in Musarum castris, cum naturæ humanæ vitis innatis dimicant. Hic impietatis radices succiduntur, ignorantie vibræ amputantur, erro-

runt

EPISTOLA

rum semina evelluntur: hinc homines ad humanitatem, ad rationem, ad virtutem quam rectissimè informantur. Fugat hostis; refugium est in literis. Diripiuntur bona corporis; comparantur domi bona animi à quavis direptione tuta. O rem omnium seculorum memoriâ & admiratione dignam! Ubi ergo litera melius patrocinium querent, quàm ubi ipsarum decus, sive pacis, sive belli sint tempora, tam magnificè conservatur, tam potenter defenditur? Deinde, cum omnis literata virtus, tum verò vel maximè divinarum literarum honor apud Vos pretiosè estimatur. Aequissimum enim, immò summè necessarium judicatis, ut omnes humanae vitae actiones & administrationes, in Dei cognitione, Verbi ipsius veritate, ac pietate, omninò fundatæ sint. Cognoscitur autem Deus in Verbo suo, quod simul omnis pietatis est regula. Verbi vera ac solida cognitio, in vera linguarũ, quibus descriptum est, cognitione, fundamentum positum habet. Hinc Linguam Sanctam Hebræam primam esse, prudentissimè agnoscitis, qui ejus studium tam munificè in Belgio Vestro sustentatis. Hujus linguæ cum ego nunc quoq; pro gratia DEI mihi benignè concessa, propagationem instituo, indubitata spes est, eam tantò gratiorè, tantòq; fructuosiorè apud juventutem futuram, quantò magis Vos magnifico vestro patrocinio

DEDICATORIA.

cinio eam approbaveritis. Neq; hoc tantum efficietur, sed & studium meum mirificè acuetis, ut tanto alacriore animo ea quoq; expediam, quibus in quaelibet Hebræorum scripta, via publica sternatur, & præsidium commune ad ea intelligenda comparetur.

Deniq; cum illustrissimum Belgii lumen & heros incomparabilis, Josephus Scaliger, (ò que profusissimæ lachrymæ tantum literarum decus, tantam prudentiæ affluentiam, morte in uno illo extinctam, satis dignè unquam deslere possunt!) ad hanc Hebræismi restorationem, me pro illustri sua humanitate cohortatus sit, debui tanti herois Judicium magnifacere. Cum ergo ex Vestro Belgio ad has res mihi animus additus sit, & voluntas in effectum deduci cœperit, magnum operæ pretium futurum speravi, si hos meos labores in Amplissimæ auctoritatis Vestræ tutelam reponerem. Eos pro illustrissima vestra virtute, & pio literarum sacrarum patrocinio, sicut benignè Vos accepturos spero, ita ut clementer acceptetis, submissè rogo. DEUS verò clementissimus, potenti suo brachio, brachium inimicorum Vestrorum frangat, sceptro ferreo immanitatem hostilem domet, sapientiâ suâ infinitâ fraudulentas adversariorum machinationes retegat, truculenta ipsorû consilia è cælis irrideat, irrita reddat, pessumdet.

EPIST. DEDICAT.

*det. Sic beatum sit inclytum Belgium fide purâ,
religione syncerâ, prosperum sit almâ pace:
crescat tranquillitate: floreat prudentiâ: cele=
bretur eruditarum literarum cultu in per=
petuum. Scripsi Basileæ, mense Mar=
tio, Anno Christi*

MDCIX.

JOHANNIS

JOHANNIS BUXTORFI
 THESAURI
 GRAMMATICI

Linguae Sanctae Hebraeae

LIBER PRIMUS.

CAPUT I.

DE LITERIS.

GRAMMATICA est ars benè loquendi,
 Hebraeis Hebraicè. Hebr. vocatur קראית .

Partes ejus duæ sunt, *Etymologia & Syntaxis.*

Etymologia est prima pars Grammaticæ, quæ *vocum singularum* proprietates explicat.

Vox est nota, quâ unumquodque distinctè vocatur: fitque è *Syllaba*, unâ vel pluribus.

Syllaba est sonus vocis integer: ejus partes sunt *Litera & Vocalis.*

Litera est, quæ cum vocali sonum integrum edit, unde & *Consona* dicitur. Hebraeis אות *Signum.*

Literæ sunt viginti duæ, quæ sequenti *Ordine, Nominibus, Figurâ & Pronunciatione* sic describuntur:

A

Nomen	Figura	Pronunciatio
Aleph	א ב א	() Spiritus tenuis sive lenis.
Beth	ב כ ב	bh lentoris soni quam י.
Gimel	ג נ ג	gh } Hi soni Germanis incogniti.
Daleth	ד ז ד	dh }
He	ה ס ה	h Spiritus asper primus.
Vau	ו ו ו	v Consona fortior quam ב;
Sajin	ז ז ז	f lenissima, non z.
Heth	ח ט ח	h Spiritus asperior.
Teth	ט ט ט	e
Joch	י י י	j consona.
Caph	כ כ כ	ch χ Græcorum.
Lamed	ל ל ל	l
Mem	מ מ מ	m
Nun	נ נ נ	n
Samech	ס ס ס	f acutum.
Hajin	ע ע ע	h Spiritus asperimus.
Pe	פ פ פ	ph φ Græcorum.
Zade	צ צ צ	tz
Koph	ק ק ק	k χ Græcorum.
Resch	ר ר ר	r
Schin	ש ש ש	sc vel χ aut Sch Germanorum.
Sin	ש	f acutum ut Samech.
Thau	ת ת ת	th θ Græcorum.

Ordo & Numerus literarum, comprobatur aliquot Psalmis, & aliis locis Biblicis, maxime verò Psalm. 119. Proverbiorum cap. ultimo, Threnorum capite primo. Sunt autem viginti sex versus in Bibliis, qui singuli omnes Alphabeti literas continent, & enumerantur Ezech. 38. ad vers. 12. in Masora,

Masora, id est, Notis criticis Bibliorum magnorum. At in Venetis ibi triplex error est, qui correctus in editione Basileensi. Ordo autem in illis locis reperitur interdum Turbatus, litera una & altera transposita, ut ד & ו Thren. 2. 3. & 4. vel cum litera principalis non est in initio versus, ut Psal. 25. 2. vel interjecto alio versu, ut Psal. 37. vel cum duae literae unico versu comprehenduntur, aut etiam tres, ut Psal. III. & II2. Mancus, quando una vel altera litera deest, ut ו & פ, Psal. 25. 1 Ps. 34. 2 Ps. 145.

¶ *Sin proprie Hebraea litera non est, sed irreptitia pro ד Samech. Sic Ephraei corrupte pronunciarunt Sibboleth pro Schibboleth, quo symbolo proditi, occisi sunt ex ipsis quadraginta duo millia. Vide Jud. 12.*

Nominum literarum Alphabeti etymologia, quam vulgo afferunt, partim incerta vel nulla est, partim non multum ad accuratiorem ipsarum cognitionem facit, unde eam omittimus.

Figura triplex proponitur: Prima Biblica est, qua textus Scripturae sacrae Veteris Testamenti exprimi solet. Secunda tenuior & rotundior, ad celeritatem scribendi magis accommodata, Commentariis & aliis quibuslibet libris inserviens, ab Hispanis & Italis Judaeis usurpata. Tertia crassior & invenustior, tum in Germanicis libris, tum Hebraicis manuscriptis usitata, & est praecipue Judaeorum Germanorum.

Figura quinque literarum duplex est: nempe

צ פ נ מ כ Bibl.

פ פ פ מ כ Ital.

צ פ נ מ כ Germ.

Prior ad dexteram in principio & medio vocis scribitur: posterior in fine vocis tantum, & a figura & loco nomen aliud accipit. Quatuor a figura curva vocantur Curvae; a Longa, Longae vel Extensae. Mem a figu-

râ infrâ apertâ, dicitur *Mem apertum*; à clausa, *Clausum*, vel *quadratum*. A fine vocis, omnes vocantur *Finales*. Hæ quinq; *Hebraeis scriptoribus memorie causâ aliter dispositæ, nominantur* מנצפח *Menatzpach, vel Mantzpach*. Attamen D apertum semel legitur in fine vocis, Neh. 2. P . 13. & D clausum in medio Jesa. 9. P . 7. Hæ quinq; *finales, cum omnibus Alphabethi literis, conjunctim in duobus versibus extant, Ezech. 38. P. 12. & Soph. 3. P. 8.*

Quatuor latius diduci solent in transversum, hoc modo, N D H K tum decoris causâ, tum ad complementum lineæ, quæ voce divisâ nunquam finiri solet. In quibusdam libris etiam L & G sic diducuntur.

Figuræ literarum affines, tum qualitate, tum quantitate discernuntur. Qualitate, cum anguli, in quibusdam magis recti, in aliis obtusiores sunt, veluti in C & D , item G & H , item D & D . Quantitate, ut linearum longitudine vel deorsum, ut in G & G , item I & I : vel transversim, ut in C & C .

Orthographia literarum, est recta, vera, commoda & decora figuræ cujusque scriptio. Huc requiritur, ut cuspis calami scriptorii, non sit æqualiter præcisa, sed parte sinistrâ, quæ in scribendo versus pollicem est, sit brevior. Modus & motus à dextra est versus sinistram. Ut enim leguntur (leguntur autem à dextra sinistrorsum) sic quoq; scribuntur. Etsi autem quædam ipsarum virgulæ rectæ aut transversæ à sinistra inchoatæ, versus dexteram ducuntur, tamen ultima literæ perfectio versus sinistram fit & fieri debet. Ad decorem & elegantiam scripturæ pertinet, ut virgulæ superiores & inferiores, rectæ vel transversæ, sint pinguioræ vel latioræ lateralibus, quæ macrescunt & extenuantur. Punctum etiam, quod quibusdam virgulis principium & finem dat, debet esse crassius, & quadratum imitari. Hæc singula commode præstabit calamus sic aptatus, ut dictum.

Ad Or-

CAP. I. DE LITERIS.

Ad Orthographiam quoque spectat, ut nulla litera connectatur, tum etiam nulla vox in fine dividatur; lineæ etiam scripturæ parallélum spacium constituant; præter ׀ , quæ minima omnium literarum, infra relinquit spacium, & ׁ , quæ sursum excedit, item ׀ , & quatuor finales longæ, quæ deorsum decurrunt. Attamen hæc duæ, ׀ & ׁ , quandoque in unam figuram contrahuntur, quod in Rabbīnorum scriptis frequenter, in Textu sacro raro fit. In Manuscriptis etiam libris, seu epistolis, litera currente, alias quoque litteras sæpè connectunt, maximè Hispani, & Orientales.

Pronunciatio literarum, ipsarum profodia est, id est, potestas & valor in pronunciando. Hac ratione in quinque classes ab Hebræis Grammaticis distinguuntur, secundum quinque præcipua organa, quæ natura cuique sono distinctè efferendo destinavit, nempe in Literas Gutturis, Linguae, Palati, Dentium, & Labiorum.

Gutturis sive Gutturales sunt, quæ spiritu in gutture formato efferuntur: suntque quatuor, ׀ ׁ ׂ ׃ .

׀ Spiritus lenis & simplex est, ex imo gutture exiens, & nudo vocalis sono nihil præterea addens.

ׁ Spiritus asper est, cum conatu è gutture expressus. Interdum tamen hæc duæ literæ spiritus vim amittunt, ut mox dicetur.

ׂ Spiritus asperior est, in medio gutture coarctatus, & ad cælum palati illisus. Hic cum Græcis interpretibus visus fuisset cum ד aspirato colludere, sæpè eum expresserunt per suum ח , ut in חֲאֶעֱוֹרָאֵחַל & similibus.

׃ Spiritus asperissimus, adniculo summi gutturis & narium efferendus. Duo enim ista naturalia sunt spirandi in sermone organa. Græci sæpius hunc omiserunt, tanquam sibi incognitum, & pronunciatu difficillimum, ac nudam vocalem pro eo posuerunt, unde אָדָא Ada, uxor Lamech, עֵבֶר Eber, הֶעֱוֹי Esau, עֲוֵי Uthai, אָוֵי Og. Sic

Latini, Arabia, Emmanuel, quæ omnia ab Ψ incipiunt. Interdum per suum γ expresserunt, quod videretur cum eo aliquid commune habere, ut in $\gamma\alpha\zeta\alpha$, $\gamma\epsilon\beta\alpha\lambda$, $\gamma\omicron\mu\acute{o}\rho\rho\alpha$, & similibus. Absurda autem planè est pronuntiatio per $\gamma\upsilon$. Judæi hodierni per \aleph efferunt, & sic duos spiritus confundunt. Atqui diversæ literarum figuræ, diversæ potestatis indices sunt. Hos tamen præstat imitari, quàm per $\Gamma\eta$ cum quibusdam efferre.

Observant Hebræi \aleph & Ψ nullibi conjunctim reperiri, quàm in Nomine proprio $\Psi\eta\eta$, 1. Chron. 2, 34.

Lingua five Linguales, quæ linguâ ad radices superiorum dentium affixâ, & inde ad inferiores relabente, proferuntur, ut $\eta\delta\lambda\eta\tau$, vulgò *Datlanath*.

Palati five Palatinæ, quæ aëre ad palatum oris protruso, enunciantur, ut $\eta\kappa\eta$ *Gichak*.

Dentium five Dentales, quæ dentibus anterioribus, linguâ pulsatis, efferuntur, ut $\eta\delta\zeta\eta$, vulgò $\Psi\delta\zeta\eta$ *Sasscheratz*. Litera η Hebræis valet S lenissimum, ut S Latinis inter duas vocales, veluti; Casu, Occisus. Unde risu Judæis, quando Christiani in Psalmis legunt *Mitzmor*. Quod alii per ζ ejus potestatem notant, sit quod ζ Græcorum ipsi in ordine respondet. Hinc Paulus Fagius in *Com. in Paraphrasin Chaldaicam Num. 6.* putat, rectius scribi *Nasareus* quàm *Nazareus*.

Labiorum five Labiales, quæ è labiis compressis erumpunt, ut $\eta\mu\eta$ vulgò *Bumaph*.

Hujus distinctionis usus insignis est, quòd *Literæ homogeneæ five unius organi facile inter se permutantur*, quod Hebræi dicunt, $\eta\lambda$ *האותיות שמוציאיהם ממקום אחד*, *מתחלפות*, R. Salom. Levit. 19. 16. Hoc principio, ex affinitate pronuntiationis nato, infinitæ voces & inter se commutatæ, & in alias atque alias linguas traductæ sunt. Exemplis id demonstrare, nimis foret prolixum. Ex Lexicis ea peti, & observari possunt.

Porro

Porro quatuor literæ אהוי (vulgò Ehevi vel אהוי *Jehu*, memoriae causâ dictæ) sine vocali in voce positæ, valorem omnem in pronunciando amittunt, & ociosæ, quoad pronunciationem, in voce existunt, quod Hebræi vocant *Quiescere*, unde tum *Quiescentes literæ* appellantur. *Contrariâ metaphorâ Moveri est Pronunciari, & Consona mobilis, quæ pronunciatur.*

Est & literarum Alphabeti *potestas Numeralis*, ut capitum Biblicorum & Psalmorum distinctiones ostendunt. Hoc usu dividuntur in tres classes, quarum prima continet numeros *monadicos*, altera *denarios*, tertia *centenarios*, & novenis figuris singulæ absolvuntur: ut,

9	8	7	6	5	4	3	2	1	Monadici
ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א	
90	80	70	60	50	40	30	20	10	Denarii
צ	פ	ע	ם	נ	מ	ל	כ	י	
900.	800.	700.	600.	500.	400.	300.	200.	100	Centenarii
ז	ף	י	ם	ך	ת	ש	ר	ק	

Ultra decem, conjungunt monadicum & denarium, majore semper precedente: ut, א' 11, ב' 12, ג' 21, ד' 32, ה' 43, & sic deinceps. Pro 15. ponunt ו', 9. & 6. non ה', quæ litera cum sacrum nomen Dei constituant, in usu numerandi profanari non debuerunt. Ultra centum, אק 101, בק 102, גק 103, & cæter. Millenarius si sit exprimendus, regressus fit ad Monadicos, qui centenario prepositi, tot millia significant, quot in se unitates continent, ut apud Latinos. Hoc tamen rarissime in Hebræorum scriptis reperias, sed ferè semper Mille, voce integrâ אלף *Eleph*, dicunt, & Duo millia אלפים *Alphajim*: Plura millia, אלפים *Alaphim*, cui voci literas numerales præmittunt, quot scilicet millia significare volunt. & pro Mille reperitur in Notis Masore-

charum, quæ fini librorum Biblicorum subjiciuntur, ad indicandum numerum versuum: ut Libri primi Mosis versus sunt ד'ל ד'א id est, 1534. Etiam ante literam non centenariam: ut פ'א id est, 1070, quot sunt versus libri Job. Cæterum Rabbini literas numerales plures, duabus virgulis supernè notare solent, unam unicâ, ut in Abbreviaturis nostris diximus.

Nostri Grammatici alias communiter literarum divisiones proponunt, ex quibus placet Petri Martinii subjicere, quæ talis: Consona duplex est, Semivocalis aut Muta.

Semivocalis est, quæ sonum per se, tanquam vocalis, dimidium efficit: estq; Acuta vel Obtusa.

Acuta dentibus linguâ pulsatis effertur, & est quadruplex, ס ר ש .

Obtusa, labiis profertur: quæ itidem quadruplex ו ז ט י .

Muta consona est, quæ sola, conatum quandam duntaxat mutit: estq; Tenuis vel Aspirata.

Tenuis leniter mutit: estq; Aperta aut Clausa.

Aperta fit labiis apertis: ea Dentium est aut Palati.

Dentium triplex est, ד ט ת . Ex his literis & Samech, duo literarum compendia extitère, צ ז .

Palati triplex est, ג כ ק .

Muta clausa, fit labiis compressis: estq; duplex, כ פ .

E mutis sex tenues aspirationem istam interdum accipiunt, & tum sic notantur, בגדכפח .

Aspirata spirat è gutture: estq; Lenis vel Densa.

Lenis molliùs spirat: estq; duplex, א ה .

Densa aspiratio crassior est: itidem duplex, ח ט .

Cæterum, Utrum figura literarum Biblica hodierna, eadem sit quam Mofes in Tabulis accepit, & antè etiam in populo Hebræo usurpata? ea de re videri potest peculiaris nostra, ea de re, Dissertatio.

CAPUT II.

De Vocalibus & Diphthongis.

VOCALEIS est quæ per se sonum edit: estq; Propria vel Impropria.

Propria, quæ semper vocalis est: eaque Longa aut Brevis.

Vocalis longa, quæ habet sonum productum, sive duplicis temporis: estq; quintuplex:

Nomen	Figura	Pronunciatio.
Kametz	⌘ A	obscurum, mixtum cum O.
Tzere	⌘ E	clarum & siccum.
Chirek longum	⌘ I	productum.
Cholem	⌘ ⌘ O	productum.
Schurek	⌘ U	quale & Græcorum.

Kametz Hebræorum Grammatici communiter vocant Kametz gadol, i. e. magnum, vel Kametz rachaf, h. e. latum.

Tzere vocant etiam Kametz katon, id est, parvum, interdum simpliciter Kametz, quod Masorethis familiare.

Chirek longum, vel Chirek cum Jod.

⌘ Singulis adjicitur, ut situs vocalium ostendatur.

⌘ & ⌘ consonarum naturam hic exuunt, & quasi in vocales degenerant, qualis apud Latinos ipsarum usus est, & ut apud Græcos vocalis jota in υος Filius, & in peregrinis vocibus iaxiω Jacob, & similibus, consonæ naturam habet.

⌘ à Chirek non raro abjicitur, quod analogia vocum in progressu docebit.

Cholem sapissimè supra literam ⌘ notatur, hoc modo ⌘, unde nomen Vau Cholem enatum est. Semper autem Cholem illud precedentis literæ vocalis est: unde si hoc ⌘ propriam vocalem subjectam non habeat, tunc quiescit: si verò habeat, pronuncia-

tur. Sæpiſſimè etiam vitio typographico invenitur $\dot{\imath}$ pro \imath , hoc est, punctum ad dexteram literæ \imath sæpè positum est, cum deberet incumbere sinistra. Id factum deprehenditur, quando præcedens litera propriam vocalem adjunctam habet, cum qua ea pronuntiatur: tunc enim punctum Cholem literæ \imath vocalis est, & post eam, nempe ad sinistram, & poni & legi debet. Deinde non raro Cholem per puncta literæ \imath & \imath designatur, ita ut punctum illud & literam & vocalem istam simul connotet. Et quidem punctum dexterum literæ \imath pro vocali ponitur, si præcedens litera vocali propriâ careat: sinistrum literæ \imath , si sequens litera propriam vocalem adjunctam habeat, aut ipsummet \imath aliâ vocali destituatur. Hinc dignosci facîle poterit, quæ sit ratio utriusq; puncti eidem literæ simul impositi, hoc modo, \imath , quorum alterutrum pro Cholem legendum, juxta præcedentem doctrinam. Exempla erunt cap. 4.

Schurek signatur per punctum in ventre literæ Vau. Atamen non semper vocalem notat, sed si Vau tale vocalem brevem ante se habeat, tunc punctum illud non est Schurek, sed geminandæ literæ nota, ut capite 4. videbitur.

Vocalis brevis est, quæ habet sonum correptum, si ve simplicis temporis: estque itidem Quintuplex:

Nomen	Figura	Pronunciatio.
Pathach	\aleph	A clarum & purum.
Sægol	\aleph	E obscurum, quasi ex A mixtum.
Chirek	\aleph	I correptum.
Kametz chatuph	$\aleph\aleph$	O correptum.
Kibbutz	\aleph	Y v Græcorum.

Pathach ab Hebræis vulgò vocatur etiam Pathach gadol, Pathach magnum, à latiore sono.

Sægol vulgò Rabbiniis dicitur etiam Pathach katon, Pathach parvum, ab exiliore sono, ut apud Aben Efram, Genes. II. I.

Kametz

Kametz chatuph etiam nominatur Kametz chateph: & Kibbutz quandoq; Schurek, ut Lev. 19. 20. in Ab. Esra.

Pathach & Sægol propter gutturales literas sæpissimè inter se permutantur, & sæpè loco Chirek ipsis substituiuntur.

Kametz chatuph & Schurek euphoniæ gratiâ sæpissimè in Kibbutz convertuntur: Cholem autem vel in Kametz chatuph vel Kibbutz.

Kametz longum & Kametz chatuph figurâ sæpè nihil differunt, hoc est, Kametz chatuph sine duobus punctis, sæpè cum Kametz longo eandem figuram habet, sed differentia cap. 4. & 5. explicabitur.

Quomodo Chirek breve à Chirek longo, à quo Jod abjectum, distinguendum sit, analogia flexionis & derivationis in progressu Grammaticæ docebit.

Literæ ם propriâ vocali destitutæ, post longas, & breves quasdam vocales, quiescentes fiunt: post longas propriè, impropriè post breves, & quidem ם in medio & fine vocis: ם in fine tantum, ut capite 4. videbitur.

Vocalis impropria est, quæ non semper vocalis est, aut non omnium literarum, & habet sonum brevissimum, unde & Brevissima vocalis dicitur, quibusdam appellatur Semivocalis: Estque simplex vel Composita.

Simplex, figuræ simplicis est, & dicitur Scheva, ac duobus punctis rectis literæ subicitur, hoc modo (ם) valetque E brevissimum. Hoc usu vocatur Scheva mobile, & vocale, & litteris gutturalibus nunquam adhibetur. At non semper vocale est, & id primo, In media dictione post vocalem brevem: secundo Post vocalem longam accentu tonico notatam; tertio In fine dictionis, etiam geminum. Hoc modo dicitur אָפּוֹנוֹב,

Mutum

Mutum & Quiescens, omnibusq; literis convenit, quamquam cum א & ן rarissimum sit.

Composita est, quæ constat ex Scheva & vocali brevi, unde Scheva compositum dicitur: Estque triplex:

Chateph pathach	א	A
Chateph sægol	א	E
Chateph kametz	א	O

Chateph pathach, id est, raptum sive correptum pathach, ex brevi brevius factum, & sic reliquæ.

Chateph kametz absque duobus punctis nunquam scribitur, & sic à Kametz chatuph cum duobus punctis notato, figurâ non differt, sed usu, ut capite 4. & 5. videbitur.

Quantitas soni, ut ipsius Scheva, brevissima est, sed qualitas vocalium brevium.

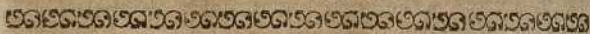
Literarum gutturalium propriae sunt, & loco Scheva ipsis subjiciuntur: improprie & irregulariter aliis literis adhibentur, quibus Scheva simplex sufficere poterat.

Post Scheva compositum nunquam venit Scheva simplex. Quod si tamen id analogia requirat, tum Scheva compositum resolvitur in vocales suas simplices, ut cap. 4. videbitur.

Diphthongus est duarum vocalium sonus in unum conflatus. Hanc tamen duæ puræ vocales in lingua Hebræa non constituunt, sed literæ א & ו, quando cum præcedente vocali videntur in fine vocis in unam syllabam sic coire, ut duæ vocales in diphthongo. Unde Grammatici ex א ponunt diphthongos אַ, אֵ, אִ, אֹ, אִּי, אִּו. Ex ו, וַ, וֵ, וִ, וֹ, וִי, וִו. Quidam etiam alias quasdam ponunt, sed sine ratione. Vide cap. 4.

De Punctorum horum Vocalium, & Accentuum Origine, Antiquitate,

riquitate, & Authentia, potest, qui volet, adire peculiarem nostrum de illis Tractatum. Ibidem etiam cap. 14. docetur, quo sensu quidam Hebræorum Grammatici septem duntaxat numerent Vocales, & alia, de Nominibus & appellationibus illarum.

CAPUT III.

De Dages & Mappik.

VENTRI literarum inscribitur punctum, pronunciationi ipsarum inserviens, diciturque vel *Dagesch* vel *Mappik*.

Dagesch duplex est: *Lene* vel *Forte*.

Dagesch lene est, quod sex literas aspiratas כּ פּ טּ צּ דּ בּ גּ facit tenues, aspirationem ab iis tollendo: ut כּ b, פּ g, דּ d, צּ k, טּ p, טּ r. Fit hoc communiter, primo ab initio dictionis, quodcumque præcedens dictio terminatur consonâ mobili; si verò literâ quiescente aut vocali longâ, tunc manent aspiratæ: secundo in media dictione post Scheva quiescens. Exempla vide capite quinto, & ibidem utriusque modi exceptiones. *Vulgo hæc sex literæ vocantur* Literæ *Begadkephat*, *memoria causa*. Olim autem, quando aspiratæ essent, scribebatur super illas virgula transversa, quam *Raphe* dicebant, ut כּ, & indicabat lenem sive aspiratam ipsarum lectionem. Nam *Raphe* idem quod *Lene*, *Remissum*. *Vestigia* ejus, sed *irregularia*, videntur adhuc *Exod. 20. v. 9. 13. 14. 15.* de quibus *infra cap. 5.* *Alias omnino inusitata in libris Hebraicis: at in Hebræo-Germanicis, id est, lingua Germanicâ, sed caractere Hebræo scriptis, genuina, immo necessaria semper.*

Dagesch forte est, quod literam pronunciatione geminat. Fit hoc post longas vocales rariùs, post breves frequenter, post brevissimas nunquam. A literis

בגד כפח Begad kephat aspirationem etiam tollit, ut ipsum Dagesch lene. Est in illis forte, quodocunque non præcedit Scheva quiescens: tunc enim lene est.

Quatuor gutturales עההא & ה illud nunquam recipiunt: illæ quidem, quia spiritus in ipsis literis gradatim crescit & augmentum capit: hæc propter stridorem & asperitatem suam, quæ intensione opus non habet. In exclusi autem Dagesch indicium & complementum, præcedens vocalis brevis plerumque in longam convertitur, ut amplius cap. seq. videbitur. Est & Dagesch fortis quædam species, quæ primam vocis literam occupat, de qua vide cap. 5.

Mappik est punctum, quod literæ ה & ו inscriptum, docet eas esse pronunciandas, quæ sine eo quiescerent. Fit hoc in litera ה in fine dictionis, in litera ו in media voce post Chirek, ut cap. seq. fusiùs declarabitur.

CAPUT IV.

De Syllaba & legendi ratione.

SYLLABA est consonæ & vocalis in unum sonum conjunctio. Hinc Hebræis dicitur הַקּוּסוּם *Sonus*. Consona syllabam semper inchoat, à dextera versus sinistram.

Syllaba est *simplex* vel *composita*.

Simplex est, quæ ex una consona, & una vocali constat: ut, אֵל E-li, גַּל Gal-lú, חַיִּיתִי Ha-ji-thi, רִיבוֹ Ri-vó-tha: רִיבֵי־חַיִּי Ri-vé-cha: אֹתֹן O-thó: שְׁבוֹ Schú-vu. Fit etiam interdum ex vocalibus brevibus, Pathach, Sægol, Chirek & Kibbutz, ut in sequentibus patebit.

Syllaba composita est, quæ ex pluribus consonis cum vocali conjunctis constat. Conjunctio ista fit diversimodè.

Primò,

Primò, literæ ultimæ vocum mobiles, rarò cum Scheva notantur; exceptis ך & ת, quibus adscribitur, quia est signum personæ secundæ fœmininæ: ut, בְּנֵי *Filius tuus*: הַלְכָתְּ &c. Cùm non habent, habere intelliguntur. Semper autem vocali propriâ destitutæ, adjunguntur præcedenti: ut מֶלֶךְ *Melêch*, קוֹלָם *Kolám*, שָׁמַח *Samách*: קוֹיִם *Kóvim*, ubi punctum Cholem, non ad ך sed ad ן pertinet, quia litera ך propriam vocalem subjectam habet, cum qua effertur.

ח & ץ in fine vocis post Tzere, Chirek longum, Cholem & Schurek, sæpè ad faciliorem & commodiorem sui prononciationem, sub se assumunt Pathach, quod ante eas rapidè, & quasi furtim prononciandum, unde Hebræi illud vocant *Pathách genubhá*, id est, Pathach furtim ascitú: ut, שָׁמַח *Saméach*: מַשְׁחִיחַ *Maschíach*: יוֹשִׁיָּהוּ *Joschíah*: רוּחַ *Rúach*: יָדוּעַ *Jadúach*: יָשׁוּחַ *Jaschóach*. חֵי cum Mappik, hanc rationem quandoque imitatur, & tùm paulò lenius, quàm ח efferendum est: ut מַגְבִּיחַ *Magbiach*, גַּבּוֹחַ *Gabóach*.

Secundo literæ quiescentes semper adhærent præcedenti: ut, בָּרָא *Bará*: קוֹרָא *Koré*: נָבִיא *Na-ví*, מוֹשֶׁה *Mosché*, ubi etiam punctum literæ ן simul pro Cholem ponitur, quia litera præcedens vocali aliâ caret: שׁוּחַ *Soché*, ubi punctum literæ ן, simul vocalem Cholem exhibet, quia ipsa litera vocali aliâ destituitur: שׁוּחַ *Schone*, ubi posterius punctum Cholem est: רֹשֶׁה *Rosché*, ubi Cholem pertinet ad ך, literâ ך quiescente: צָרַע *Tzare*, cum ך in fine quiescente.

Tertiò, duæ vel tres consonæ in unam syllabam connectuntur per *Scheva*, tam *Simplex*, quàm *Compositum*: Simplex tam *vocale*, quàm *mutum*.

Scheva simplex, & id vocale, suam consonam sono rapi-

rapidissimo adjungit literæ sequenti, ut, פֶּרִי *Perí*, יֶרֶכוֹ *Jeva-rechú*, בֶּרֶכוֹ *Be-rechú*, רִי־רֶכָה *ri-vechá*, רו־מֶמֶן *ro-memú*, יֶשֶׁכָה *Jesku-phechá*: Hæc connexio ita rapida & arcta est, ut divulsionem aliquam non admittat, multò minus Scheva illud per se unquam syllabam distinctam constituat. Tale E brevissimum, animadvertitur à principio in Germanicis *gefahr / geschriff / geschriben / gefallen / & similibus*: item *befohlen / bezahlen / betrug / & ejus generis aliis, quæ rapidè efferuntur, gfabr / gschrift / &c.*

Geminum Scheva ab initio vocis nunquam consistit. Quod si tamen ex analogia vocis concurrant, tunc prius mutatur in Chirek, aut in Pathach vel Sægol propter gutturalem vel ר. Quando autem analogia vocis id requirat, id passim per totam artem proponitur: vide cap. 13. ad Imperativum & Futurum. Si alterum Scheva sub ׳ fuerit, tollitur: ut בִּימֵי *Bimé* pro בִּימֵי. Sic מִימֵי *Mimín*, לִיהוּדָה *Lihudá*.

Scheva mutum post vocalem brevem suam consonam connectit præcedenti: ut, הִפְקַדְתִּי *Hiphkad-tí*: יֶשְׁמֹרָה *Jischmorhá*: בְּחֵמְלָתוֹ *Be-chem-la-thó*: צִיּוֹן *Tzjon*: תַּחְתֵּיהָ *Tach-ti-jah*, ubi punctum in Jod Mappik est, & docet, literam istam esse proferendam, quæ sine eo quiesceret. צִדְקַתְהָ *Tzid-ka-thah*, ubi ה in fine propter insertum Mappik similiter efferendum, quod aliàs planè quiesceret. *Judæi tamen hujusmodi ה non efferunt, sed legunt hinc Tzidkatá.* At verò Scheva post vocalem brevem sæpè mobile est, de quo mox in usu Dagesch; & cap. 5. Regulâ 3. de Metheg.

Gemini in media voce Scheva prius semper mutum est, ut suprâ dictum, alterum vocale: ut, יֶשְׁמֹרוּ *Jisch-merú*. Excipiunt nonnulli, quando prius est sub litera geminatâ, ut הִלְלוּ *Lauda*, legitur *halelí*: Item רִנְנוּ

Ecce

Ecce ego, legitur *himmeni*. In fine vocis tam unicum quam geminum quiescit: ut, בִּרְךָ Berach: שְׂאֵלֶתִי Schaált: וַיִּרְדֵּי Vajérd: קוֹשֵׁטִי Koscht: וַיִּשְׁכַּח Vajaschk. In his autem Scheva quiescens esse, etiam quando ultima est dagessata, docet, primò Dagesch lene in principio sequentis dictionis, quod post Scheva quiescens adhiberi solet: ut, וַיִּלְדֵת בֵּן Et paries filium, Jud. 13. v. 3. Secundò, Scheva sive simplex, sive compositum sequens: quia sic tria Scheva aliquando concurrerent, & duo forent mobilia; ut, יַפֵּת אֱלֹהִים Dilatet Deus, Genes. 9. vers. 27. וְלָקַחְתִּי בְיָדִי Et accipies in manu tuâ, 1. Reg. 14. v. 3. Tertio, quod Scheva mobile suam consonam semper adjicit sequenti vocali in eandem syllabam. Id autem in fine dictionis facere nequit. Unde non est vocale, sed quiescens. Quarto, quia hujusmodi voces aliquando in pausam incidunt, tam in medio, quam in fine sententiæ: ut; וַיִּבְכֶּה Et flevit, Genes. 45. 14. וַיִּבְכֶּה Genes. 21. v. 16.

Scheva compositum, literarum gutturalium proprium est loco Scheva-simplicis, & suam consonam sequenti jungit, eadem quantitate quâ ipsum Scheva simplex: ut, הָבֵן Havú, אֶדוֹמִי Edo-mí, חוֹלִי Cholí: pariter in media dictione, אוֹ הַבִּים O-havim. Sic literæ præcedenti eandem vocalem brevem, quam sub se habent compositam, subjiciunt, quod vulgò dicunt: *Litera gutturalis punctat se, & præcedentem*: ut, הָעֵבֶרֶת Ha-avar-ta, הָאֶרֶצִּי He-eri-chu, הָעֹמָדֵת Ho-omad-ta, אֹהֹלוֹ O-holo, מוֹחֹמָד Mo-homad. Hoc usu Kametz-chatuph semper per nudum Kametz scribitur, quod ex præcedenti regula per O breve legendum. Analogia tamen Grammatica sæpè aliam vocalem ante Scheva compositum postulat, ut ex varia vocum flexione in progressu Grammaticæ patebit.

Anomalia Scheva compositi triplex hæc occurrit: primò,

Chateph-sægol & antecedens Sægol contrahuntur aliquando in Tzere: Chatephpathach cum suo Pathach, in unum Pathach: ut, לֵאמֹר לֵאמֹר Lemór pro לֵאמֹר לֵאמֹר. Talia sunt בְּאֵלֶיִם Be-lo-him, לֵאלֹהִים Le-lo-him, בְּאֵלֹהִים Ke-lo-him, וְאֵלֶיִם Ve-lo-him. Chateph-pathach, בְּאֵדֹנָי Ba-do-nai, pro וְאֵדֹנָי. Sic לְאֵדֹנָי Va-do-nai, לְאֵדֹנָי La-do-nai.

Secundo, Scheva compositum aliquando resolvitur in vocales suas simplices, manente interea sub litera præcedenti eâ vocali, quam quælibet istarum requirebat. Fit hoc vel simpliciter vel necessario. Simpliciter, quando soli euphoniæ consulitur: ut, נֶאֱשַׁם Ne-scham, pro נֶאֱשַׁם. Sic יִגְהֶה Je-geh, נֶחְבֵּאתָ Nach-be-ta, תֵּעָדִי Tab-di. Necessariò, quando Scheva simplex sequitur. Sic resolvuntur promiscuè, nunc in Scheva, nunc in suam brevem, quòd duæ brevissimæ continuò legi nunquam possint: ut, נֶאֱרַבָּה Ne-er-va, תַּחַרְגֹּו Ta-har-gu, מֹאֲסָכֶם Mo-os-chem, פֹּעַלְכֶם Po-ol-chem, יִשְׁכְּמוּ Je-schemu, יִחַשְׁבוּ Fach-schevu.

Tertio, Scheva compositum quandoque aliis, quàm gutturalibus subjectum reperitur, euphoniæ causâ. Chatephpathach, וְיִחַב U-sabaf, Et aurum, Genes. 2. v. 12. וְשָׁמַע Et audi, Num. 23. 22. אֲרִדָּה Descendam, Gen. 18. 21. וְיִבְרִכּוּ, & sic sæpillimè. Quidam scribunt, sic etiam literæ geminate competere; at hoc ut necesse non est, ita quoq; in exemplaribus non reperitur. Aliquando tamen id factitatum observare licet; ad dilatandam literæ illius pronuntiationem: ut, יִצְלְלוּ Profundum petierunt, Exod. 15. 10. רַבְּבוֹת Myriades, Num. 10. 36. בְּלָלוּ Perfecerunt, Ezech. 27. 4. וַיִּטְרַחוּ Et amaritudine affecerunt eum, Genes. 4. 9. 23. Chatephsægol in nomine יְהוָה. Sed hoc factum, quia ista puncta non sunt hujus vocabuli, sed nominis אֱלֹהִים, quòd pro eo legitur. Chatephkamez, אֶשְׁכֹּתָה Esch-kota Quiescam, Jefa.

Jesa. 18. 4. קדשׁים Koda-schim, Sanctitates, Exod. 29. 33. קוסם Ko-somi, Divina, 1. Sam. 28. 8. וצאק U-tzoa-ki, Et clama, Jer. 22. 20. Hæc impropria & irregularia sunt: nam simplex Scheva analogia requisivit, quod & adhiberi poterat, Vide plura mox in Dagesch.

Dagesch forte, est syllabæ per Scheva compositæ, in scriptura contractio: ut, הגג Hyg-gasch. Hic Dagesch est loco literæ, quæ in scriptura exprimeretur per geminum, ut הגגג. Sic integrè scribuntur, חנני Chonne-ni, Miserere mei, Psal. 9. 14. צל צלילן Tzil-lo, Umbra sua, Job. 40. 17. quæ per compendium prius scriberentur חנני צלו. Sic ררה Ravve, Irriga, מררחים Mery-rackim, Spaciofa, קוה קוית' Karvo kivvithi, Exspectando exspectavi. Hic punctum in litera ו non Schurek, sed Dagesch est, ob vocalem brevem antecedentem, ut supra capite 2. dictum.

Occurrunt hinc etiam quædam exempla cum Chatephkamez sub litera non gutturali: ut, יקבנו Jikbavenu, Expresserit illud, Jesa. 62. 2. אצורה Etzorema Custodiam eam, Jesa. 27. 2. אסרם Efforem, Vinciam eos, Hof. 10. 10. יקבנו Jiggophenu Percusserit eum, 1. Sam. 26. 11. כתנות Kyttonoth Tunicæ, Exod. 28. 40. שבלים Schibbolim, Spicæ, Genes. 41. 5. Et hic est יקבנו compendiosè pro יקבנו.

Ex hac ergo contractione est Regula: *Scheva post vocalem brevem sub litera dageffata, vocale est.* Nam prius quiescens sublatum est, & vocale relictum, ut ex præcedentibus exemplis apparet.

Post vocales longas rarissimè Dagesch forte est, & improprie. Nam in longis vocalibus sonus integer syllabæ absolvitur, quod non fit cum Dagesch. Post Kametz longum rarè est Dagesch, veluti, ימה Jamma,

אָנָה *Anna*, לָמָה *Lamma*, שָׁמָה *Schamma*. Est & aliàs sæpè Kametz ante Dagesch, sed vicarium טַח Pathach, de quo libro 2. capite ultimo. Post Tzere & Cholem sæpiusculè est: ut, שָׁבוּ *Obstupescite*, Jer. 2. 12. הִנֵּה *Huc*. Post Chirek longum irregulariter planè: ut, וַהֲמִיתִי *Vahamittif*, Interficièbam istum, 1. Sam. 17. פ. 35. בִּיקְרוֹתַי *Bikkerothécha*, Inter preciosas tuas, Psal. 45. פ. 10. לִיקָהָת *Likkeháth*, Obedientiam, Proverb. 30. פ. 17. לִיסוֹד *Lissod*, Fundare, 2. Paralip. 21. פ. 7. Post Schurek, הוֹלֵדֶת *Hullédeth*, Ezech. 16. פ. 4. הַיֶּלֶד *Qui natus est*, Judic. 13. פ. 8. In his Schurek est loco Kybbutz. De illis vide ampliùs cap. seq. Post breves propriè adhibetur: post brevissimas nunquam, unde de שְׁתִּי *diversa* sunt Grammaticorum iudicia. Quia verò impropriè post longas vocales venit, inde regula: *Dagesch forte vocales longas antecedentes, in breves eis analogas communiter transmutat. Veluti Cholem in Kametz chatuph vel Kibbutz: Tzere in Chirek: Schurek in Kibbutz. Cholem: ut, תּוֹם Tom, תִּמְמִי Tymmi* Integritas mea: רֹן *Ron*, רֹנִי *Ronni* Canta: Tzere קֵן *Ken*, קִנּוּם *Kinnim*, Nidi. Schurek יִלָּד *Julad*, יִלָּד *Jyllad* Nascetur. E contrariò, *Dagesch forte ex gutturalibus & ר̄ exclusum, præcedentes vocales breves plerumq; in longas convertit, ut passim per totam Grammaticam videbitur. Ista enim vocalis productio, Dages rejecti indicium & compensatio est.*

Præterea, *Dagesch forte ex litera Schevata, euphoniæ causâ sæpiusculè excidit; Id suis locis passim explicabitur.*

Denique est & *Dagesch Euphonicum*, quod sine legitima artis causa, aut necessitate ulla, adhibetur, ut שְׁמִינִי *Sanctuarium*, Exod. 15. v. 17. וַאֲבָרָה *Et comparavi eam*, Hof. 3. v. 2. & alia, quæ passim indicabuntur. Eòdem referendum *Dagesch initiale*, de quo vide cap. seq.

Quòd literæ gutturales Dagesch hoc rejiciant, paulò antè dictum est.

etum est. Observarunt tamen Masorethe, in א & ר quandoq;
fuisse usurpatum. In א quatuor locis; nempe וַיִּבְרָא Et attu-
lerunt, Genes. 43. v. 26. Esrae 8. v. 18. תְּבִיאוּ Adducetis,
Levit. 23. 17. וַיִּרְאוּ Videntur, Job. 33. 21. at id hodie negle-
ctum est, cum nulli sit usui. Notatum est ab Elia in Michlol Kim-
chi, fol. 72. se in antiqua Masora reperisse scriptum, ר septies ha-
bere Dagesch. Sed Kimchi adducit pluralia loca, nempe הִרְעִמְהוּ
Provocabat eam, 1. Sam. 1. v. 6. הִרְאִיתֶם? Videtisne?
1. Sam. 10. v. 24. & 17. v. 25. 2. Reg. 6. v. 32. אֲחַבֵּת רַע
Diligis malum, Psal. 52. 5. שִׂיאֵי Quod caput meum,
Cant. 5. 2. ubi Masorethe notant ר esse dageffatum: מְאוֹמָה רַע
Ullum malum, Jer. 39. 12. לֹא כָרַת שָׂרָף Non est præci-
sus umbilicus tuus, Ezech. 16. v. 4. ubi in utroq; ר occur-
rit: לְשָׂרָף Umbilico tuo, Prov. 3. v. 8. לֹא יִנְקָה רַע Non
fit impunis malus, Prov. 11. v. 21. מִרְתַּת נַפְשׁוֹ Amaritu-
dinem animæ suæ, Prov. 14. v. 10. מַעֲנֶה רַךְ Responsum
molle, Prov. 15. v. 1. At non omnia exemplaria Biblica hoc
Dagesch exprimunt.

Diphthongi etiam syllabam compositam constituunt:
ut, עֵשׂוֹ Esau, קָוָו Kau, linea, יֵקָוָו Jekau, exspectet: שְׁלֵוֹ Schaleu,
Tranquillus: פִּיּוּ Piu, Os ejus, אֲבִיּוּ Aviu, Pater ejus.
At Judæi sine diphthongo hæc legunt, Esaf, Kaf, Schalef,
Pif, per V consonam. Rationem asserunt, quia ו illud est
consona, cujus vim aperte edit, quando ipsi aliquid subjungitur:
ut עֲנִי Afflictus, אֲנִי Afflicti. יֵקָוָו Jekavve, שְׁלֵוֹ Schalevim,
שְׁלֵוֹ Schalve. Deinde quia literæ כַּפַּת בְּגַד ab initio se-
quentis dictionis suscipiunt Dagesch lene, tanquam post vocem
consonam mobili finitam, ut dictum capite precedenti. Neg, etiam
ו in וָו potest esse vocalis: quia vocalis lectioni tantummodo in-
servit, non etiam consignificat dictioni, quod proprium est litera-
rum consonarum, quando aliis dictionibus pro particulis consigni-
ficativis serviunt. Esti autem in וָו Verbum ejus, ו videatur

esse vocalis, & consignificare ad vocem, quia per nudam Vocalem pronunciatur: non tamen quòd euphonia causâ potestatem in pronunciando amittit, propterea etiam naturam consona deponit. Sic & ה in עזרה Auxilium ejus, consona manet, etiamsi non pronunciatur. Ex דְּבָרַי Devaraj Verba mea, גּוֹי Goj Gens, גָּלוּי Galuj, Manifestum. Neg, hic diphthongi vera sunt, ' primum precedente Pathach non est vocalis litera, quia hoc loco in hac formâ voci semper consignificat, quod non est vocalium, ut jam dictum. Alterum ' vim consona aperte exprimit, quando ipsi aliquid ad finem subjungitur, ut גּוֹיִם Gojim, גְּלוּיָהּ Gelujah. Deinde etiam hoc ' semper post se admittit Dagesch lene, ut וּ precedens. Est ergo mobile & consona. Simile apud Latinos in Cui & Cujus, Huic & Hujus. De דְּבָרַי Verbum meum, idem judicium quod de דְּבָרַי antè dictum: Et quod Hebræi dicunt אֲנִי, id Chaldæi efferunt אַנְיָ, & pro Pronomine וּ Chaldæi dicunt וּ, propter mutuam literarum quiescentium inter se permutacionem. Si etiam in דְּבָרַי est vocalis, quare non etiam in דְּבָרַי & דְּבָרַי ad constituendam diphthongum ei, quibusdam populis satis amabilem?

Qui diphthongos constituunt ex Pathach furtivo (quod literis חזע in fine vocum subjicitur) & precedente vocali, ut רֵיחַ reach, &c. errant. Nam pathach illud litera causâ asciscitur, ut ea commodius pronunciari ac percipi possit, & rursus abjicitur, ubi commodè litera efferri potest. Sunt etiam hoc Pathach & precedens vocalis, distinctarum literarum vocales, & ut litera in pronunciatione distincta manent, sic quoq, vocales, nec ita arctè coalescunt, ut vera diphthongi.

Nec in בַּיהוָה, וַיהוָה, לַיהוָה Baihova, &c. diphthongus est. ' enim consona est, nominis formativa, quæ ob irregularem scripcionem in vocalem non mutatur. Pathach enim est ex forma Nominis בַּיהוָה, quod pro eo legitur. Sic in וַיהוָה בַּיהוָה manet consona nominis formativa, etiamsi quiescens factum sit propter

propter irregularem scriptionem. Regulariter enim scribendum ירושלם , ubi extra dubium consona est.

Nec in ירושלם Jeruschalaim diphthongus est. Habet enim hoc vocabulum anomalam & defectam scriptionem, quod plene legendum & pronunciandum ירושלים , quomodo quinquies reperiri, Masorethæ tradunt. Loca sunt, Jer. 26. v. 18. Esfh. 2. 6. 1. Par. 3. 5. 2. Par. 25. 1. & 32. 9. Hoc tamen postremo loco nonstra exemplaria defectivè exprimunt. Pariter defectivè & irregulariter scriptum est ירושלמה quod legendum ירושלמה , ut scriptum legitur 2. Par. 3. 29. Forma defecta quater legitur, nempe 1. Reg. 10. 2. 2. Reg. 9. 28. Jes. 36. 2. Ezech. 8. 3. Sic diphthongos veras Hebræi non habebunt.

Additio de usu Kametzchatuph & Chatephkametz.

De Kametzchatuph & Chatephkametz non idem apud omnes est judicium. Hebræi indistinctè fere dicunt Kametzchateph & Kametzchatuph, nunc pro hoc nunc pro illo. Videatur Kimchi in Michlol, fol. 187. Accuratioꝛ fuit Elias Levita, qui in libro Cantici, Cantico II. & 12. vocalem brevem O, vocat Kametzchatuph, & Obrevissimum Chatephkametz, ejusdemq; id nature & proprietatis facit cum Chatephpathach & Chatephsegol. Hoc probè ipsum facere, paulo fusiꝛ hoc loco explicabimus.

Dicimus itaq; Chatephkametz subjici literis gutturalibus loco Scheva, eodem modo ut Chatephsegol, idq; tam ab initio vocis, quàm in medio.

Chatephkametz ab initio esse, docent hæc Nomina, quæ à principio simplex Scheva habent sub litera non gutturali: ut דב , Hædus, סל Situla, כל Vas, מב Rebello, פרי Fructus, & similia alia multa. Hic in simili forma, si prima fuerit gutturalis, sub ea erit Scheva compositum: ut חלי Chali Ornamentum, חצי Chatzi Dimidium; עלי Eli Pistillum. Sic Chatephkametz,

חֲלִי Choli Morbus, חֶרֶף Æstus, עֲנִי Afflictio, quibus similia,
 רֵאִי Visio, דָּכִי Contritio, דָּמִי Silentium. Reperitur etiam
 promiscuè סַעֲרָה & סַעֲרָה Turbo, 2. Reg. 2. פ. 1. II. item
 חֲמַרְמַרו Job. 16. פ. 16. & חֲמַרְמַרו Turbata sunt, Thren. I.
 פ. 20. Ejusdem formæ sunt צְדָקוֹת Justitiæ, & חֲרִבוֹת Va-
 stitates, Ezech. 13. 4. & 38. 12. item בְּקָרִים Matutina tem-
 pora, פְּעֻלִים Opera, קַמְצִים Pugilli, רִמְחִים Spicula, רִתְמִים
 Juniperi, à singularibus רִמַח, רִתֵם, בְּקָר, פְּעַל, קַמֵץ. Sic in
 simili forma habent Chatephkametz loco Scheva, quæ à gutturali
 incipiunt: ut אֶהָלִים Ohalim, Tabernacula, מְחֻדָּשִׁים Men-
 ses, חֲמַרְמִים Acervi, חֲרָשִׁים Saltus, cui simile, סַנְחִידָּשִׁים Sancti-
 tates, à singularibus אֶהָל, חֲמַר, חֲרָשׁ, קֹדֶשׁ. Neque
 dici potest, quod eadem vocalis sit initio in חֲדָשִׁים Chodaschim
 & חֹדֶשֶׁי Chodsche. Nam חֲדָשִׁים est formæ דְּבָרִים, quæ in con-
 struptione cum altero substantivo, mutat Kametz in Scheva, pro-
 pter quod prius Scheva transit in Chirek unde דְּבָרַי. Sic & Sche-
 va-compositum ab initio, alio Scheva sequente, resolvitur in suam
 brevem: ut à חֲרִבוֹת Gladii, constructum est חֲרִבוֹת: à חֲדָשִׁים
 fit חֹדֶשֶׁי: à נְאֻמִּים fit נְאֻמַי Veraces, ut amplius declaratur
 lib. 2. cap. 3.

In medio esse, docet forma Nominum קֹדֶשׁ quæ cum Affixis
 Segol mutat in Scheva quiescens, & Cholem in Kametz chatuph,
 unde קֹדֶשׁוֹ Kodscho Sanctitas ejus. Sic חֹדֶשׁוֹ Mensis ejus: hic
 si media sit gutturalis, loco Scheva simplicis est Scheva composi-
 tum, nempe Chatephkametz, unde אֶהָלוֹ est אֶהָלִי Oholó Ta-
 bernaculum ejus, אֶהָלִי Tabernaculum meum: à פְּעַל est
 פְּעֻלוֹ Pooló Opus ejus, פְּעֻלָּם Opus eorum. Si post Chateph-
 kametz alterum Scheva sequatur, tunc resolvitur in brevem suam:
 ut, פְּעֻלְךָ Poolchá, Opus tuum, Jesa. 45. 9. quod est formæ
 קֹדֶשְׁךָ Sanctitas tua. Deinde forma pluralis constructa est,
 קֹדֶשֶׁי Kodsche: & hic loco Scheva quiescentis, est sub gutturali
 Chatephkametz, ut אֶהָלֵי Ohole, & sic cum Affixis אֶהָלֵיכֶם Ta-
 bernacula

bernacula vestra, quod est forma **חַדְשֵׁיכֶם** Calendæ vestræ, Jesa. 1. 14. Præterea idem manifestum est ex Verbis. Ut enim in Infinito Kal cum Affixis dicitur, **לְעֵזְבֶם** al osbham Propter relinquere eos, Jer. 9. v. 13. scheva post Kametz chatuph quiescente: sic dicitur per Chatephkametz sub gutturali, **פִּאֲהֶם** Keohobham Secundum amare ipsorum, Hof. 9. 10. **לְמֵאֲסֶם** al moosam Propter spernere eos, Amos 2. v. 4. item, ut est **לְעֵזְבֶךָ** leosvech Ad deserendum te, Ruth. 1. 16. sic est **לְגֹוֹלֶךָ** legoolech Vindicare te, Ruth. 3. v. 13. Ex conjugatione Hophal pro Scheva quiescente simpliciter reperitur Chatephkametz sub gutturali; ut **הִפְקֹד** hophkad, **הִחֹרַף** hochoraf, unde **הִחֹרְבוּ** Vastata est, Ezech. 26. 2. Participium **מֹוֹחַשׁ** moochas Apprehensus, 2. Par. 9. 18. sicut **מִפְקֹד**: sic **מִעֲמֹד** Constitutus, 1. Reg. 22. 35. Infinit. **הִחֹרַף** hochoref Desolando, 2. Reg. 3. 22. sicut **הִחֲתִיל** Fasciando, Ezech. 16. 4. Futur. **יִעֲמֹד** joomad Sistor, Levit. 16. 10. sicut **יִפְקֹד** &c. Cum ergo sit Chatephkametz, tam in principio quam medio dictionis, queritur, An etiam præcedenti literæ subjiciat similem vocalem, ut Chatephpathach & Chatephsægol? Puto: ut in **צְהַרִים** Tzohorájim Meridies, à **צֶהַר** Lux, sicut ab **אָזְנַי** dualiter dicitur **אָזְנַי** ofnajim, Aures. Inde Elias Levita, ut supra dictum, triplex Scheva compositum eodem loco & ordine ponit, ac ejusdem vult esse naturæ. Afficiet ergo quoq; præcedentem literam simili vocali, ut Chatephpathach & Chatephsægol, nisi alia ratio Grammatica obstat. In exemplis præcedentibus Kametz chatuph ante Chatephkametz nõ est ex proprietate literæ gutturalis, sed ex analogia flexionis vocis. Veluti Kametz chatuph in conjugatione Hophal requiritur ex propria forma ejus conjugationis etiam extra usum literæ gutturalis, ut in **הִפְקֹד** hophkad. Sic Kametz chatuph in vocibus ex forma **שְׁקֹד** deductis genuinum est: nam Cholem cum Affixis Pronominibus mutatur in Kametz chatuph, etiam cum nulla gutturalis adest, ut in **שְׁקֹד** kodscho Sanctitas ejus.

In בְּחֹדָשִׁים bechodaschim In calendis, Ezech. 46. 3. Segol est propter exclusum articulum, ut docetur in Syntaxi prepositio- num. Sic בְּזֹרְשִׁים In saltibus, 2. Par. 27. 4. Nam segol illud ar- ticuli vocalis est, ut in הַחֲרִבוֹת, Desolata, Ezech. 36. 8. 33. At in בְּחֲרִבוֹת In solitudinibus, Ezech. 13. 4. בְּאַהֲבִים In amoribus, Prov. 7. 18. בְּאַהֲלִים In tabernaculis, Jud. 8. 11. בְּחֲלִים In morbis, 2. Paral. 21. 15. אֲדָחִי Ad morbum, Je- sa. 1. 5. וְחֲלִי Et infirmitas, Ecclef. 6. 2. בְּחַרִי In ira, Deut. 29. 8. 24. בְּעִנִי In afflictionem, 1. Sam. 1. 8. II. analogia omnino postulat Kametz chatuph sub litera gutturalem preceden- te. Nam Kametz longum esse non potest, quasi exclusum articu- lum representet, quia articulus א in ista forma solet notari vel cum Segol, ut in precedentibus exemplis, vel cum Pathach, ut in חֲחִלִי Propter infirmitatem, 2. Paralip. 21. v. 15. ubi Cholem est ex vi accentus, pro חֲחִלִי. Neg. Kametz illud propter appositum accentum Metheg, Kametz longum est, quia Metheg regulariter solet ad quamvis vocalem ante Scheva compositum apponi, nec aliam vim hic, quam cum Pathach vel Segol in tali usu usurpatis, obtinet. Attamen vulgò ab omnibus per Kametz longum pronun- ciari puto, cujus causam esse solam euphoniā crediderim. Plura exempla vel plurimum formarum, fortè in Bibliis non occurrent, unde hæc vocalis angustioris omninò usus est, quam reliquæ duæ.

Queritur etiam, an ad Kametz chatuph rectè addan- tur duo puncta, sive Scheva? pleriq. affirmant, sunt etiam qui negant, quorum sententia nititur rationibus, tum etiam au- thoritate. Primò, si de genuina ejus forma aut substantia essent duo ista puncta, retineret ea semper. Non autem retinere, usus demonstrat, ac ne retinere quidem debere, summi authores docent, ut jam dicitur. Secundò, Scheva vocalem sibi conjunctam, faci- cit brevissimam, quæ statam syllabam nunquam efficit, sicut de Chateph pathach, Chateph segol & Chateph kametz declaratum est. Atqui Kametz chatuph statam syllabam pro more reliqua- rum bre-

rum brevium constituit. Tertio, *authoritates sunt non contemnendae. Elias Levita in Animadversionibus suis ad Michlol Kimchi, fol. 39. vocat Kametz chatuph קמץ בלי שו"א Kametz absque Scheva. Idem in libro Cantici, cantico undecimo, appellat illud קמץ וולת שו"א Kametz sine Scheva. Deinde R. Abraham Balmensis in doctrina vocalium scribit: וְהַקֶּמֶץ חֲטוּף וְהַקֶּמֶץ גָּדוֹל אֵין הַפֶּרֶשׁ בֵּין צוּרְתוֹ וְצוּרְתַתּוֹ הַקֶּמֶץ גָּדוֹל* Et Kametz raptum sive breve non est differentia inter formam ipsius & formam Kametz magni. Differentia autem est in modo pronunciandi. Nam Figura Kametz composita est ex Pathach, id est, sono A, & subiecto puncto Cholem, id est, sono O. In Kametz magno praevallet sonus A, in Kametz parvo sive brevi, praevallet sonus O. *Idem paulo post aperte: Ne credas verbis eorum qui dicunt, quod etiam Kametz melo pum (i. e. Kametz chatuph) debeat habere Scheva ante se. Nam magna differentia est inter stationem prolationis Kametz chatuph, & inter cursum (celerem prolationem) Chateph kametz. Praeterea R. David Kimchi in Michlol, in doctrina punctationis. folio 187. 188. scribit: וּפְעָמִים מִשְׁתַּתְּפִים עִם הַקֶּמֶץ שׁו"א* Interdum confociant cum Kametz Scheva, ut indicent, quod est חֲטוּף id est, *rapiens seu brevissimum, idque quando sequitur vocalis aliqua longa vel brevis, veluti חָלִי, אֵנִי, אֶרֶץ & similia. Sed quando sequitur Dagesch forte, tum scribitur Kametz tantum, quia in eo errari nequit, quod certo constet esse חֲטוּף id est, breve, cum Dagesch post se habeat, veluti גּוֹשִׁי, Tonde, Jerem. 7. v. 29. רָנְנוּ רִנְנוּ Cantate, Jesa. 44. 18. Item, si litera sequens habeat Scheva quiescens, tunc scribitur Kametz tantum, quia ibi errari non potest, quum certo constet, illud breve esse, quandoquidem post Kametz latum sive longum, nunquam solet sequi Scheva quiescens:*

ut קרבן

protractâ & æquabili voce canatur. Ultimæ lit. proprius est.

קדמא Kadma, *Antecedens*, scil. finem dictionis, cujus vel medium vel principium occupat, quomodo à præcedenti differt.

גרש Gæræsch, *Expulsor*, quòd vocem in cantu subitò expellat. Vocatur etiam טרס Teres, vel אולא Asla.

גרשים Geraščhajim, *Expulsores duo*: vel טרסיים Terasajim, aut טרסין, vel שני גרשין Duo Gerischin, Geresch duplex.

תלישא קטנה Telischa Ketanna, *Evulsor*, vel *Eradicator minor*, quòd vocem è profundo pectoris evellat, hoc est, submissè incipiat, & elatè circumrotetur, ut Hebræi dicunt, quod & figura indicat. Appellatur etiâ תלשא Talscha, vel תרסא Tarša. Ultimæ lit. proprius est.

תלישא גדולה Telischa gedola, *Evulsor magnus*. Primæ literæ proprius est.

קרני פרה Karne Para, *Cornua Vacce*, à figura. Cantus ejus, vox quasi dupla, fortis & tremula est. Aliquando & פזר גדול Paser gadol.

רביע Rebhia, *Incubans*, quòd mediæ literæ incubet, quomodo à Cholem distinguitur, quod lateri adhæret. Cantus ejus ut Geresch, sed fortior in fine.

- זקף גדול Sakeph gadol, *Erector magnus*, quòd elatae vocis sit in canendo, & tandem faciat duos saltus acutos, ut Hebræi loquuntur.
- זקף קטון Sakeph katon, *Erector minor*, minùs elatae vocis.
- סגולתא Sægolta, *Monile*, à figura: vel *Segol*, aut *Segulta*. Cantus ejus est pausa cum subita vocis abruptione. Ultimæ literæ proprius est.
- פסר Paser, *Dispergens*, scil. vocem: vocem enim elatam dispergit & secat in aliam: vocatur etiam *Paser Káton*.
- זרקא Sarka, *Sparser*, à sparsa & inflexa voce, juxta figuram ejus. Ultimæ literæ proprius est.
- שלשל Schalschælaeth, *Catena*, à figura. Cantus ejus ferratim ascendens.

Inferni undecim, qui nominibus & figuris sic describuntur.

Nomen

Figura

- מרכא פשוטא Merca, *Productor* vel מרכא פשוטא Merca peschúta, *Productor minor*, quòd sit submissæ & productæ vocis. Vocatur & מאריך Prolongans, unde fit contractum מריך (sicut dicitur alibi מוין מוין pro מאוין) & inde מרכא quasi מארכא.
- מרכא כפולה Merca duplex, sive תרין חוטות Tren chutrin, *dux virgula*, Cantus ejus æqualis & submissus, & duplicatus.

טפחא

- מִפְחָא** Tiphcha vel **מְרַחָא** Tarcha, *Defatigatus*, quòd sit vocis submissæ & quasi fessæ acquiescentis. Dicitur etiam **מֵאֵי יִלְא** *Meajela*.
- מוֹנַח** Munach, *Depositum* scilicet cornu, vel **שׁוֹפֵר יִשְׂרָאֵל** *Cornu rectum*, vel **שׁוֹפֵר הַוְּלָקֵד** *Cornu ambulans*, à figura. Cantus ejus submissus & protractus. Aliàs etiam **עֵלוֹי**, item **מְכַרְבֵּל**.
- מַהֲפָה** Mahpah, *Inversum*, quasi **שׁוֹפֵר מַהֲפָה** *Cornu inversum*, à figura priori oppositâ. Cantus submissus ut Munach, sed magis subsistens & se quasi reflectens. Ponitur in medio & fine vocis.
- יִתִּיב** Jethibh, *Reversum* scilicet cornu, vel **שׁוֹפֵר מִקֶּדֶם** *Cornu premissum vel antecedens*, aut **שׁוֹפֵר מִשְׁפָּל** *Cornu deficiens*. Initio vocis ante vocalem ponitur. Cantus ut Mahpach, sed cum pausula.
- תֵּבְחִיר** Tebhir, *Fractus*, à voce fracta & inæquali.
- דַּרְגָּה** Darga, *Gradus*, Cantus gradatim tremulus & contortus.
- אַתְנַח** Athnach, vel **אַתְנַחֲתָת** *Respiratio*, à voce paufante & respirante. Aliquando dicitur etiam **סַחֲפָא** *Sachapha*.
- יָרַח בֶּן יוֹמוֹ** Jærach ben-jomo, *Luna filia diei sue*. i. e. recens & primum nata. Nomen à figura novæ lunæ. Cantus ut Mu-

ut *Munach*. Vulgò vocant *Jerach*, sed ratio vult dici 𐤍𐤒 *Jerach*. Item *Galgal*.

𐤍𐤒 *Silluk*, *Finis*, quòd in fine versus, & sive ultima ejus dictione, semper adhibeatur.

Nomina accentuum partim à figura, partim à tono musico, partim à fine & usu in communi sermone, petita sunt. Quædam etymologiæ sunt incertæ, ut *Elias Levita* in libro suo de Accentibus cap. 2. fatetur, se quorundam nominum rationem ignorare. Pleraque etiam ex lingua Chaldaica, sive ut *Elias* loquitur, ex Hierosolymitana, desumpta sunt.

Figura vel discreta est, vel eadem, sed inversione aut situ differens. *Athnach* & *Jerach benjomo* figuram eandem habent, sed quæ in altero invertitur. *Kadma* & *Pashta* situ differunt: Ilte principio vel medio vocis inhæret, hic ultimæ literæ tantum. Figuræ *Munach* fuit olim figura *Mahpach* planè opposita, & ex hac inversa, facta figura *Jethibh*. Hodie autem *Mahpach* & *Jethibh* ex incuria eandem figuram sortita sunt, quæ tamen situ distinguuntur: *Jetibh* initio dictionis ante primam vocalem collocatur, *Mahpach* extremæ vel mediæ voci subjicitur. *Telischa ketanna* & *Telischa gedola* eandem quidem figuram habent, sed oppositè inclinatum. Sic & *Merca* & *Tiphcha* sibi opponuntur. *Rebbiah* mediæ literæ incumbit, quomodo à *Cholem* propriè differt, quod ad latus sive interstitium literarum collocatur. Est etiam ferè crassius punctum quàm *Cholem*. *Segolta* est *Sægol* inversum. *Sakeph katon* est *Seheva* supra dictionem positum.

Potestas accentuum hæctenus distinctè explicata non est.

est. Acuto tamen tono in genere definiri potest, et si omnium vocum tonus eminentior indifferenter acutus ut sit, ipsa natura locutionis respuit. Unde etiam *Silluk* & *Athmach* propriè toni producti sunt, qualis in accentu circumflexo Græcorum percipitur. Sed & *Rebhia* & *Sakephkaton* & quidam alii eam vim obtinent, quando vocales breves in longas producunt, ut vox dilatari in ipsis possit. Ampliori ergo curâ disquirendum, qui accentus tonum acutum, gravem vel circumflexum, propriè constituent, cùm his tribus tonorum differentiis vocum legitima pronuntiatio distinguatur.

Ufus autem accentuum triplex est: *Primò* designant musicam sive rationem cantus apud Judæos, qui textum Biblicum non legunt, sed cantillant. *Secundò* legitimam pronuntiationem cujusq; vocis in syllabæ aliquid elevatione sive sono eminentiore. *Tertiò* distinctionem sententiæ in certa membra, & ad ea interspirandi modum.

Primus usus Judæis relinquitur. *Qui de eo scire plura volet, adeat Tractatum nostrum de Punctorum & Accentuum origine &c. Par. I. cap. 14. pag. 243. & seqq. ubi quedam ex Hebræis scitu & lectu non indigna reperiet.*

Secundus usus hîc explicandus est, cùm sit communis omnium vocum affectio. Ut enim nulla syllaba est sine vocali: sic nulla vox sine accentu, nisi melior euphoniæ ratio obstet.

Itaque primò, *Quæ syllaba in voce accentu tonico notata est, ea acuitur.*

Excipiuntur illi, qui primæ vel ultimæ vocis literæ semper adhærent, quorum illos quidam *Præpositivos*, hos *Postpositivos* vocant. Præpositivi duo sunt, *Telischa*

major & Fethif, & sæpissimè in libris metricis, Tiphcha. Postpositivi quatuor, Paschta, Telifcha minor, Segolta, Sarka. Præpositivi tum demum syllabam suam acunt, cum vocem monosyllabam aut bisyllabam naturâ penacutam occupant: Postpositivi verò, cum voci acutæ appositi sunt. Quando contrà est, ut illi vocem Milra sive acutam, hi Milhel sive penacutam habeant, tunc juxta flexionis analogiam voces proferendæ sunt. Hinc Elias Levita quatuor postpositivos, in voce per se penacuta, scribit geminari, ut prior tonum, alter sedem propriam indicet. De Paschta verum est: de reliquis tribus non in omnibus editionibus observatum esse apparet. Unde

Secundò, *Ejusdem accentus in eadem voce geminati, prior syllabam acuit*: ut, ^{וְהוּ} *tohu*, Informe, Gen. I. 2. ^{וְהוּ} *hammájim*, Aquæ, 7. ^{וְהוּ} *Torra*, 11. Unde irregulariter factum Masorethæ observarunt, quòd ^{וְהוּ} *tosphi*, Addes, Jesa. 47. I. 5. vox ex flexionis analogia (ut suo loco videbitur) penacuta, hinc sit milra sive acuta, & idcirco cum unico Paschta. Masora autem notat, bis sic esse, & in eodem capite. Mendosa ergo sunt exemplaria, quæ in altero versu duo Paschta habent.

Cum verò per se in qualibet voce nonnisi unicus accentus esse possit, est tamen persæpè, ut duo vel etiam tres ad unam vocem appositi conspiciantur. Itaque

Tertiò, *Diversorum in eadem voce accentuum, posterior acuit*: prior euphoniæ servit, ideoque accidentarius: ut, ^{וְהוּ} *Et in tempora stata*, Gen. I. 14.

Præterea notandum, quòd omne Kametz longum, in fine dictionis ante consonam mobilem, cum accentu tonico est. Hinc Regula:

Kametz

Kametz ultima syllabæ ante consonam mobilem sine accentu tonico brevis est, id est, Kametzchatuph sive O brevis: ut, וַיִּיָּאֶזְרָא vâijákôm Et surrexit, Gen. 4. v. 8. וַיִּיָּמַל Vajamol Et circumcidit, Gen. 21. v. 4.

Sic & omnis vocalis longa ante Dagesch forte, cum accentu tonico est. Unde regula:

Kametz ante Dagesch forte sine accentu tonico, brevis est: ut, וַיִּיָּחַן Chonnémi Miserere mei, Psal. 6. v. 3. רֹמְמוֹ Rommu Cantate, Jesa. 44. v. 23. Excipitur unicum וַיִּבַּטִּי Battim, cum Kametz longo & accentu milrah. Hinc etiam Chirek longum sine tonico ante Dagesch forte, aut pro brevi ponitur, aut Dages est irregulare & euphonicum. Exempla rara sunt: vide supra in Dagesch cap. præced. Idem de Schurek sequente Dagesch, judicium.

Item, post vocalem longam regulariter Scheva mobile est. At verò

Vocalis longa, cum accentu tonico notata, constituit post se Scheva quiescens: ut, בַּחֲרַתָּ bachárta Elegisti, 1. Reg. 3. 8. Hoc autem Kametz loco Pathach est, ideoque Scheva manet quiescens: vide lib. 2. cap. 23. תִּגְלוּנָה tagélna Exsultent, Psal. 51. 10, תִּאֲרַנָּה taórna, Illustrati sunt, 1. Sam. 14. v. 27. יַחֲזִילִי jachóltili Potui, Genes. 30. v. 8. Excipe, si tonicus sit loco euphonicus Metheg, de quo mox.

Tertius usus accentuum est in spiritu sive respiratione moderandâ, & constituendis sententiæ spaciis. Hinc vulgò dividuntur in Ministros & Reges.

Ministri sunt, qui orationem continuant & promouunt usque ad regem, juxta quem statio aliqua figitur, suntque octo: *Munach* ׀, *Mahpah* ׀, *Merca simplex* ׀, *Merca duplex* ׀, *Darga* ׀, *Farach*, ׀, *Kadma* ׀, *Telischah minor* ׀.

Reges sunt, qui habent potestatem spiritum in ora-

differenter commune Metheg etiam sic appellatum est, ut passim in Commentariis. Nostri plerunque *Rhetoricum* vocant, quia venustatem pronounciationis quærit in voce, ut Rhetorica in oratione.

Figura ejus recta virgula est, infra vocem notata. Differt à tonico Silluk, usu: Metheg quibuscunque vocibus addi potest: Silluk ultimę versus voci tantum. Quod si Metheg & Silluk in ultima versus voce concurrant, tunc ultima figura Silluk est. Deinde Metheg accidentarius accentus est: Silluk essentialis & natus.

Potestas ejus suavis ac decora syllabæ suspensio, & à sequenti distinctio.

Usus hujus amplissimus est & frequentissimus, quem plurimi in numerosas diduxere regulas. Nos in quinque contrahemus.

REGULA I. *Tertia syllaba ante accentum tonicum, si neq, in Scheva, neq, in Dagesch desinat, cum Methæg notatur: ut, חָאָחָד Háchád, Unius, Genes. 2. 2. חֹהֶלֶךְ háholéch, Qui it, Genes. 2. 14. אִרְשָׁנָה Iraschenna, Possessus sum eam, Gen. 15. 8. מֵאֲבִינוּ méabhínu, Ex patre nostro, Gen. 19. 32. לִלְשׁוֹנֹתָם lilschónothám, Secundum linguas suas, Genes. 10. 20. וּמִפִּי דָתְךָ Et à cognatione tua, Genes. 12. 1. Si in Dagesch vel Scheva desinat, Methæg rejicitur ad quartam syllabam: ut, וּמִחֵלְבֵיֶם Et de adipe eorum, Genes. 4. 4. וְיָמַנְתְּ Et remansi, 1. Reg. 19. 10.*

REGULA II. *Vocales longæ accentu tonico ante Scheva destituta, regulariter cum Methæg notantur: ut, הָיְתָה hájethá, Erat, Genes. 1. 2. תֵּלֶדִי téledí, Paries, Genes. 3. 16. נִנְוֶה Nínevé, Genes. 10. v. 11. תּוֹלְדוֹת Generationes, Genes. 2. 4. יִשׁוּפֶן Conteret tibi, Genes. 3. 15. Hoc tamen non semper observatum est, etsi proprietates lingue requirant semper ascribi, ob exactam curam pronounciationis, quam negli-*

gentia scriptioſis poſtea obſcuravit. Hinc Kametz abſq; Mæthæg ante Scheva, eſt Kametz chatuph, hoc eſt, O breve, ut **שְׁמֵרָה** Schomrá, Cuſtodi, Pſal. 25. v. 20. **חֹכְמָה** Chochmá, Sapientiam, Prov. 1. v. 2. **קֹרְבָן** Korbán, Oblatio, Levit. 1. v. 2. Quando Schurek euphoniæ cauſâ in Kibbutz tranſit, Mæthæg manet: ut, **גְּבֻלְךָ** gebhylechá, Terminum tuum, Exod. 23. v. 31. Sic etiam, ſi Chirek longum abſque Jod ſcribatur: ut, **וַיִּירָאוּ** vejireú, Et timeant, Mich. 7. 17. quomodo Scheva mobile eſt, tanquam poſt vocalem longam integram. Denique Vau Schurek ab initio dictioſis, ſequentē Scheva, rarò cum Mæthæg eſt, unde & Scheva illic quibusdam Grammaticorum quieſcens eſt, quia loco Chirek brevis eſt, ut traditur lib. 2. cap. 21. aliis vocale, tanquam poſt vocalem longam. Quum Mæthæg apponitur, tunc Scheva fit vocale, & eo ſine interdum componitur cum Pathach: ut, **וַתִּבְקֹשׁ** Et quaſeris, Ezech. 26. v. 21. **וַיִּשְׁבְּרָהּ** Et captivam dux, Judic. 5. verſ. 12.

REGULA III. Voces polyſyllabæ in prima ſyllaba in Dageſch finitâ, plerunq; Mæthæg habent: ut, **וַיִּשְׂמְעוּ** vajſchmebú, Et audiverunt, Genef. 3. v. 7. **וַיִּפְּלוּ** vajippélu, Et ceciderunt, Genef. 4. v. 5. atque horum infinita copia eſt à **א** incipientium. Item à **א** inchoatæ: ut, **מִמָּחֳרָת** A poſtero die, Genef. 19. v. 34. **מִמְּעֵשָׁנוּ** De labore noſtro, Genef. 5. v. 29. Item ab **ה**: ut, **הַמֵּאֲכֹלֶת** Culter, Genef. 22. 6. Litera ſchevata hîc ſæpiſſimè Dageſch amittit, Mæthæg manente: ut, **וַיַּטְּפוּ** Et palpavit eum, Genef. 27. v. 2. **הַמְּכַסֶּה** Qui operit, Exod. 29. v. 13. **וּלְמַנְצַח** Prefecto muſico, & familia. Hîc videtur Scheva mobile eſſe, ex indicio ſequentis Begad kephath aspiratæ: ut, **הַמְּתַעֲבִיבִים** Qui abominamini, Michea 3. verſ. 9. Si mobile eſt, tum id accidit virtute occultatâ

cultati Dagesch. Sic הללו cum Mæthæg, legitur Halelu,
Laudate, quasi scriptum esset הללו: Sine Mæthæg הללו
Hallu. Sic post Chirek, quod loco Chirek longi est: ut,
וירשו Et possederunt, Josua. 12. v. 1. pro וירשו. Sic ויראו Et
timebunt, Michea 7. v. 17. Et post Kibbutz, quod pro
Schurek est: ut, גבולך Terminum tuum, Exod. 23. v. 31. Hic
Scheva legitur virtute vocalium longarum, quas Mæ-
thæg indicat.

REGULA IV. Ante Scheva compositum, non precedente
Scheva simplici, semper Mathæg est: ut, נעשה Faciamus, Gen. 1.
v. 26. נאמן Fidelis, Numer. 12. v. 7. אהלך Tentorium ejus,
Genes. 13. v. 3. האדמה Terra, Genes. 1. v. 25. צעקים Clamant,
Genes. 4. v. 10. ואשלחך Et dimisisssem te, Genes. 31. v. 27. Si
Scheva compositum dissolvatur in suam vocalem bre-
vem, Mæthæg manet: ut, ונעלך Et calceamentum tuum,
Jesa. 20. v. 2. ויחררו Et trepidabunt, Hof. 11. v. 10. Si resol-
vatur in Scheva, tum similiter Mæthæg sæpissimè ma-
net, sed ita referri potest ad sequentem Regulam. Hinc
ex duplici causa duplex in eadem voce Mæthæg est:
ut, והקימתי Et statuam, Levit. 26. vers. 9. ואברכה Et benedi-
cam, Psal. 145. v. 1.

REGULA V. Pathach, Chirek breve & Segol, ante Sche-
va, sub litera non dagesata, sæpissimè cum Mathæg sunt. Hic au-
tem irregularis ejus usus est, quâ ratione hujusmodi
Mæthæg appellantur ab Elia Levita מתנים נכרים Metha-
gim aliena, & à R. Saadia, המתנכרים Ficta vel simu-
lata Mathæg. Scheva verò quiescens est, ut Dagesch lene
sequens indicat: ut, מחברתו Commissura ejus, Exod. 39. 20.
הגה Eloquetur, Proverb. 8. v. 7. השתחוו Incurvaverunt se,
Jerem. 8. 2. ותפרקו Et abruperunt, Exod. 32. v. 3. Deinde
quia alterum Scheva sequitur: ut, ויחרלו Et desierunt,
Genes. 11. v. 8. ויזבחו Et sacrificaverant, Exod. 32. v. 8. ומנכסו

Et femoralia, Lev. 6. v. 3. לְרַעְעֶכֶם *Semini vestro*, Genes. 22. 13. Non itaque Mæthæg vocalem præcedentem semper producit, ut vulgò creditur. Hujus etiam classis sunt תְּדַשָּׁא *Germinet*, Genes. 1. v. 11. עֲרֻבֹת *Campestris*, Num. 31. 12. רֶצֶפֶת *Pavimentum*, Esth. 1. 6. מְתִיחִים *Judaizantes*, Esth. 8. v. 17. & similia. Item omnia ab הִיָּה & הָיָה deducta: ut, תְּהִיָּה יְהִיָּה, לְהִיָּה & similia, cum Scheva quiescente. Nam gutturales nunquam per Scheva mobile leguntur. Item Chirek sequente Dagesch: ut, נִפְזָנְחָם *Ne pœniteat*, Exod. 13. v. 17. & similia multa. Item Mæthæg initiale, sive præpositivum, quod primæ vocis vocali antè vel retrò apponitur: ut בְּמַחֲנֶה *In castris*, Exod. 36. 6. וַיַּעֲבֹד *Et oneravit*, Genes. 4. 4. 13. שִׂאוּ *Proferte*, Psalm. 81. v. 3. In hujus notatione variant libri. Quidam habent, alii non habent, tanquam non necessarium.

Mæthæg sæpè extruditur succedente ipsi accentu tonico.

Primò, Sakeph katon sæpè in eadem voce anteambulones habet Munach & Kadma, loco Mæthæg: ut, וְהָעֵצִים *Et ligna*, Genes. 22. 7. ubi Munach subit locum Mæthæg, juxta regulam primam: וְאַהֲרֹן *Et Aharon*, Exod. 7. v. 7. & hic pro Mæthæg est, juxta Regulam 4. An etiam rectè in עַל הַבָּתִּים *In domibus* Exod. 12. 7. וְהַכֹּהֵן? *Et sacerdos*, Levit. 7. 8. Kadma pro Mæthæg, juxta Reg. 3. Sic in לְמַלְכֵי־אֵל *Malkielis*, Numer. 26. v. 45. juxta Reg. 5. Hoc Kadma quidam vocant מַסֵּב *Massèb*; quidam Mæthæg superius, sed malè: nam figura non convenit.

Secundò, Garefch habet comitem Kadma: ut, וַיִּלְכוּ *Et abiverunt*, Num. 33. v. 8. Kadma pro Mæthæg, juxta Reg. 2. An itaque Mæthæg & vicarius ejus rectè concurrunt,

currunt, in מְלִיכִי Et profecti sunt, Numer. 32. v. 39. מְלִיכִי אֵיבִיךָ

Ab omnibus inimicis tuis, Deuter. 25. v. 19. וְנִתְּנָה Et constituet
te, Deut. 28. v. 1?

Tertio, Tiphcha comitem Merca: ut, כְּכִכְבִּי Sicut stellas,
Exod. 32. v. 13. Merca pro Mæthæg, juxta Reg. 2. וַיִּסְמְרוּ
Et abscondit illum, Exod. 2. v. 12. rursus Merca pro Mæ-
thæg, juxta Reg. 3. Vide Masoram Ezech. 36. & Cant. 6.

Quarto, Rebhiah comitem habet Munach: ut, תַּעֲצֹבו
Dolore crucietis vos, Genes. 45. v. 5. Munach pro Mæthæg,
juxta Reg. 2. Causa hujus commutationis videtur,
quod tonicus antecedens, antecedentem vocem occu-
pare debebat, quam cum præ inopia vocum non con-
sequitur, extrudit euphonicum Mæthæg, & locum
ejus subit. Sic videtur: at quid primam versus vocem
præcedere potest, in qua etiam conjunctos videas? ut,
וַיִּסְמְרוּ Et sustulit eum, 2. Reg. 4. v. 20. Hinc regula: Diver-
sorum in eadem voce accentuum posterior tonicus est, prior eupho-
nicus, ut supra dictum est.

Sic fuit accentus euphonicus.

Triplex præterea euphoniæ modus adhibitus est:
1. accentus tonici ablatio: 2. accentus tonici traje-
ctio: 3. Dagesch alieni assumptio.

Primo, accentus tonicus à voce ablati est, ut ea cum
sequenti conjuncta, majorem auribus suavitate con-
ciliaret. Conjunctionis symbolum est virgula trans-
versa vocibus interjecta, eas invicem uniens, & dicitur
Chaldaicâ voce מַקְּכָף Makkaph, id est, Cinctus, quod
quasi cinctu voces connectat.

Makkaph est virgula, quæ duas vel tres dictiones ac-
centu tonico privatas sic connectit, ut cum ultimæ di-
ctionis accentu, suavi & venustâ pronuntiatione coa-
lescant.

Principaliter voces monosyllabas aliis longioribus antè vel ponè addit: sed verò etiam bisyllabas. Duo nomina conjunguntur, & mixtim Nomina, Verba, ac Indeclinabilia: nunquam autem duo verba: ut, אֶשֶׁר
 אֶל־הָאָרֶץ וְרָעוּ בֶן עַל־הָאָרֶץ Cui insit semen suum super terram, Gen. I. v. II.
 יְהוָה יִהְיוּ רֵיקָא Meditantur inane, Psalm. 2. v. I. וְהָיָא נִסְתָּיִת Et illa
 etiam ipsa, Genes. 20. v. 5.

Privatio accentus, vocales quasdam mutat.

Cholem & Tzere sequente consonâ mobili, ante Makkaph corripuntur, illud in Kametzchatuph, hoc in Sægol. Hinc אַל, בַּל, אַתְּ ante Makkaph scribuntur
 בַּל, אַתְּ, אַל: ut, אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לִוֹ Quicquid erat ipsi, Gen. 25. 5.
 לָעֲלוֹת אֶל־יְהוָה Ad ascendendum ad Dominum, Exod. 19. v. 25.
 Excipe primò, וְרֵשָׁעִים Vastatio improborum, Prov. 21. v. 7.
 secundo, וְזוֹ quater ante Makkaph cum Tzere, quæ extant, Genes. 30. 19. I. Sam. 22. 20. 2. Sam. 9. 12. Ezech. 18.
 5. 10. Contra septem sunt cum accentu & Sægol, juxta Masoram, Genes. 30. Tertio, אַתְּ ante Makkaph semel
 retinet Tzere, quod extat Job. 41. 5. 26. Contra ter cum accentu habet Sægol, quæ extant Psal. 48. 5. & 60. 2.
 Proverb. 3. 5. 12. Quarto, בַּל bis legitur cum accentu, Psal. 35. 5. 10. Proverb. 19. 5. 7. quæ propterea Masora
 notavit. Kametzchatuph plerunque hîc per simplex Kametz scribitur: quando autem duo puncta ipsi ad-
 dita, id speciali notâ à Masorethis observatum: ut, וְאִם־שְׁלֹשׁ־אֲלֵהֶּיךָ Et si tria hæc, Exod. 21. v. II. וְאִם־שְׁלֹשׁ־אֲלֵהֶיךָ
 Ut non irumpat in eos, Exod. 19. 25. Annotarunt hîc וְ, id est, Non reperiri ista amplius, & scribi cum וְ. Tzere
 in quibusdam ante Makkaph semper manet, ut sunt בֵּן Sic, נֵר Lucerna, עֵץ Testis, אֲרֵב Arbor, זְמַן Tempus, & si quæ
 sunt alia. At וְשֵׁם Nomen, וְשֵׁשׁ Sex, וְלֵךְ Vade, וְזוֹ Da, nunc
 reti-

retinent, nunc mutant. Quod si post Cholem & Tzerè sunt literæ quiescentes, tunc nulla fit mutatio: ut, לְכֹהֵנֹוֹ לִי *Ut sacerdotio fungatur mihi, Exod. 28. v. 1.* כֹּהֵן אֲמַר *Sic dicit Dominus, Jerem. 29. v. 32.* בְּתוֹךְ דְּעַם *In medio populi, ibid.* מִירְכַת יִאֲרָא *De lateribus terræ, Exod. 28. v. 3.* לְעֵינַי כָּל בַּיִת יִשְׂרָאֵל *In oculis totius domus Israel, Exod. 40. 38.*

Sæpissimè tamen voces ante Makkaph per euphonicum Mæthæg sustentantur. Monosyllabæ, לֹא יִבֹּל *Non decidet, Psal. 1. v. 3.* גִּן בְּעֵדֶן *Hortum in paradiso, Gen. 2.8.* Bisyllabæ & Polyosyllabæ voces recipiunt illud in penultima: ut, עֹשֶׂה פְּרִי, *Faciens fructum, Gen. 1.12.* נֹסְדוּ יַחַד *Consultant simul, Psalm. 2. v. 2.* אָמַר לוֹ *Dixit ei, Jos. 11. v. 9.* Irregulare est, si modò genuinum, הִנֵּה שָׁבָה *Ecce reversa est, Exod. 4. v. 7.* cum Mæthæg in ultima. In Exemplari Constantinopolitano nullum adest Methæg.

Pro Mæthæg ante Makkaph succedit aliquando Kadma, si ultima dictio sit cum Sakephkaton: ut, וַיְנַדְּלֵהָ *Et renunciavimus ipsi, Genes. 43. v. 7.* וַיִּקְרָא לָהּ *Et vocavit eam, 2. Sam. 4. v. 5.*

Secundo, Vox monosyllaba aut bisyllaba penacuta, sæpissimè rejicit accentum ex ultima præcedentis dictionis ad penultimam, ne ex accentuum occurratione & conflictu, fragosa sequatur pronunciatio: ut, קָרָא לַיְלָה *Vocavit noctem, Gen. 1. v. 5.* בֵּי חֲרָה לֵךְ *Quum ira accenditur ei, Psal. 18. 8.* וַיִּנֹּחַ מִצָּרָה *Et Noa invenit gratiam, Genes. 6. v. 8.* Hinc fit, ut aliquando duo accentus in præcedenti voce concurrant, quorum alter trajectitiû, alter sedem regularem indicat, ut paulò post videbitur. Sed & hæc trajectio aliàs simpliciter fit solâ euphoniæ causâ.

Tzerè & Cholem ultimæ syllabæ ante consonam
mobi-

mobilem corripuntur: illud in Sægol, hoc in Kametz-
 chatuph: ut, *הַשִּׁמְרִי* Cave, Exod. 23. v. 21. pro *הַשִּׁמְרִי*: sic
וַיִּמְלֵךְ Et circumcidit, Genes. 21. v. 4. pro *וַיִּמְלֵךְ* ut suis locis
 plenius cognoscetur.

Tertiò, Vox penacuta in ה , ת , ה , vel ה , finita,
 sæpè imponit primæ literæ sequentis dictionis Da-
 gesch forte, quod *Dagesch euphonicum* vocant: ut, *וַעֲשִׂיתָ*
קַעְרוֹתָ Et facies scutellas ejus, Exod. 25. v. 29. *יָלְדָה בַּת* Pepe-
 rit filiam, Genes. 30. v. 21. *שָׁם מִשְׁחַת שָׁם* Unxisti illic, Gen. 31. 13.
יְהַלְלוּךָ סֵלָה Laudabunt te, Sela, Psalm. 84. v. 5. *יָפֶה סוּף* Mare
 Suph, Exod. 10. v. 19. *בּוֹ נִשְׁבָּה* Sufflabit in eam, Jesa. 40. v. 7.
עָשָׂה לְךָ Facit tibi, Genes. 31. v. 12. *הַבָּה נְתַחֲכֵמָה* Age, sapien-
 tiâ utamur, Exod. 1. v. 10. Excipe *אֶל-מִשָּׁה לְאִמֹר* Ad Moſen
 dicendo, Exod. 13. v. 1. & alibi, juxta Veneta magna. In-
 tercedente Makkaph idem fit, ubi tamen ad penulti-
 mam, in locum accentus tonici, ferè succedit euphoni-
 cus Mæthæg: ut, *עָשָׂה לִי* Fecit mihi, 1. Reg. 2. vers. 24.
וַיְהִי־תָה דָאָתָ Eritq; hoc, Levit. 16. v. 34. *עָשָׂה פְרִי* Faciens fru-
 ctum, Genes. 1. v. 12. Si vox illa sequens accentum ha-
 beat in secunda ſyllaba, aspiratæ manent: ut, *וַעֲשִׂיתָ*
פְּרָכָתָ Facies velum, Exod. 26. v. 31. Vide alias species Da-
 gesch hujusmodi, Daniel. 5. פ. 11. in Masora, & Ge-
 nes. 19. פ. 2.

Idem hîc faciunt *מָה* & *זָה*: ut, *וַיֹּאדְ לְךָ* Et hoc tibi, 1. Sam.
 2. v. 34. *מָה טוֹב וּמָה נָעִים* Quàm bonum & quàm jucundum,
 Psalm. 133. 1. *מָה תַעֲשֶׂה לּוֹ* Quid facies ei, Job. 35. 6. Hinc
 compositæ voces, *מָה לָכֶם* Quid vobis? pro *מָה לָכֶם* Jesa. 3.
 פ. 15. *מָה הַזֶּה* Quid hoc? pro *מָה הַזֶּה*, Exod. 3. פ. 2. &c. Ac-
 centus in penultima, vocatur Hebræis *אֶתִי מְרַחֵק* *Athe*
merachik, Veniens de longè: Vox per Makkaph juncta, di-
 citur *דָּחִיק* *Dachik*, Premens. Hæ duæ causæ vulgò refe-
 runtur ad literas *בְּגַד כַּפֹּת*, quasi ipsis duntaxat Da-
 gesch

gesch lene post literas quiescentes propterea imponatur, ut supra dictum. Cùm verò quælibet aliæ literæ tale Dagesch recipiant, nec in iis lene esse possit, ad Dagesch forte omninò referendum erit.

Speciale est, *וַיִּשָׁעוּ* *Surgite proficiscimini*, Deut. 2. 24. ubi Samech dagessatum est in omnibus libris sine manifesta causa.

De Accentibus librorum metricorum, Jobi, Psalmorum, Proverbiorum.

In Jobi, Psalmorum & Proverbiorum libris, alià quàm in aliis libris Biblicis accentuum ratio est. Causa proculdubiò metrum, musica, & versuum brevis. Accentuum ratio hæctenus nec à quoquam nostrorum, nec ab ipsis etiam Hebræis sufficienter explicata est. Elias Levita promiserat huic rei peculiarem librum, sed is, ut existimatur, lucem non vidit. R. Jehuda ben Bilham de illis libellum conscripsit, quem edidit Robertus Stephanus, Parisiis, Anno 1565. Pauca ergo dicam, ut via amplior aperiatur aliis.

Euphonicus Mæthæg rarissimus usus est, cujus locum alii sæpissimè subeunt. Sic & in omnibus reliquis Hagiographis, nullus constans, sed rarus omnino ejus usus est.

Tonici admodum frequenter bini ad eandem vocem collocantur, quorum nunc prior, nunc posterior tonicus est, hoc est, propriam vocis pronunciationem designat. Neque hîc locum habet superior regula, quòd diversorum in eadem voce accentuum posterior tonicus est, ut mox apparebit.

Tiphcha etiam initiale est, ac primæ vocis vocali præponitur, ubi ad tonum vocis Grammaticum nihil facit:

facit: ut, רשעים Improbi, Psal. I. v. 5. לקחת Ad percipiendum, Proverb. I. v. 3. וצלמות Et umbra mortis, Job. 3. vers. 4. Quæ autem syllaba in his acuenda sit, ex analogia flexionis singularum vocum cognoscendum est.

Munach non tantum infra, sed & supra voces locatur, frequenter in Psalmis, rarius in aliis libris duobus: ut, ביום קציר In die messis, Proverb. 25. v. 12. אף An etiam, Job. 34. v. 17. קשה Cobibe, Psal. 19. v. 14. Utrunq; etiam in una syllaba concurrat: ut, תאווה Desiderium, Psal. 10. v. 17. מושבנות Habitacula, Job. 21. v. 28.

Quidam magis familiari societate, in eadem dictione gaudent, nempe Rebhia, Merca, & Mahpach, qui singuli comitem amant antecedentem.

Rebhia quasi individuum comitem sibi adjungit in prima litera Geresch, quod & idcirco Geresch initiale vel antierius vocari potest: ut, ובמושב לצים Et in sede irrisorum, Psal. I. v. I. להבין Ad intelligendum, Proverb. I. vers. 2. במספר ירחים In numero mensium, Job. 3. v. 6. Si Rebhiah ante se nullam aliam syllabam habeat, ambo concurrunt & latera jungunt: ut, מלך ישראל Regis Israelis, Proverb. I. v. I. ובני רשף Et filii prunarum, Job. 5. 7. אין גם אחד Non etiam unus, Psal. 14. v. 3.

Merca antecedentes comites habet Sarka & Mahpach (vel si mavis, Jethibh) sed supra dictionem, præcedente Jerach: ut, בעצת רשעים In consilio impiorum, Psal. I. v. I. לכה אתנו Stella diluculi ejus, Job. 3. v. 9. Bo nobiscum, Proverb. I. v. II. Si Merca syllabam in eadem voce ante se non habeat, trajicitur Mahpach ad syllabam ul-

bam ultimam vocis præcedentis: ut, **וְיָסְדָהּ** Fundasti
 robur, *Psal.* 8. v. 3. **יִקְרְאוּ אֶמֶל** Occupasset eam caligo, *Job.* 3. 6.
וְלֹא יָדָעוּ זָרִי Non scivimus hoc, *Proverb.* 24. 12. In his Mah-
 pach adventitius est accentus, & quoad pronunciatio-
 nem, superfluous: nam tonicus accentus est Jerach-
 ben-jomo, communiter præcedens. Hic verò non raro
 extruditur, & Mahpach subit locum ejus: ut, **וְשָׂאתָ רַע**
 Odisse malum, *Prov.* 8. v. 13. **וְיִהְיֶה חֹשֶׁךְ** Sint tenebrae, *Job.* 3. 3.
אֲנִי אֶמְלֵל Infirmus ego sum, *Psal.* 6. v. 3. Notandum, quæ
 exemplaria pro Merca in hoc usu habent Tiphcha, fi-
 guram scilicet contrariam, ea mendosa esse. Quando-
 que, sed rarissimè, in eandem syllabam concurrunt:
 ut, **וְעָשִׂיתָ חֶסֶד** Facere misericordiam, *Psal.* 109. 16. **וְלֹא אֶחְשָׁב**
 Non cohibebo os meum, *Job.* 7. v. 11. Et hîc exemplarium
 varietas observanda: rectiora ea, quæ sic habent, ut hîc
 notatum. Sic etiam vitiosè videtur Mahpach infra
 vocem delapsum: ut, **וְיָבֵא** Veniat, *Psal.* 50. v. 3. **וְיֵשֵׁב** Et
 manet, *Psal.* 55. v. 20. **וְנִאֲרָה** Irritat, *Psal.* 10. 3.
וְיִפְּחֵהוּ Sufflat, *ibid.* v. 5. **וְיִתְקַדְּמָהּ** Insurgens, *Job.* 20. 27.
 Mahpach conducit comitem Sarka: ut, **וְקוּמָה יְהוָה**
אֶל תֹּאמַר Surge, DOMINE, serva nos, *Psal.* 3. v. 8. **וְלֹא תֹאמַר**
 Ne dicas, *Proverb.* 3. v. 28. **וְרָעַב** Famelicus, *Job.* 5. v. 5. Syllabâ
 ante Mahpach deficiente, rejicitur ad finem præceden-
 tis vocis: ut, **וְיִתְאַבֶּד** Vinum cum rubescit, *Prov.* 23. 31.
וְלֹא יֵרְאוּ Non viderunt, *Job.* 37. v. 21. **וְיִתְרַחֵם אֲנִי**
 Misere mei DOMINE, quia infirmus ego sum, *Psal.* 6. v. 3.
 Mendosum & hîc est in quibusdâ exemplaribus, **וְלֹא תֵעָשֶׂה**
 Facienti, *Psal.* 136. 4. pro **וְלֹא תֵעָשֶׂה**.

Horum amicitia arctior & familiarior est : at frequentium, impari vinculo.

Tiphcha five initiale five aliud, in præcedenti dictione amat Munach, unde fit, ut concurrant interdum in eadem voce : ut, *וְכָל־בְּצֹעַ* *Omnis questuans*, *Prov. 1. v. 19.*

Munach & Tiphcha : ut, *וְכָל־נְתִיבוֹתֶיהָ* *Et omnes semite ejus*, *Prov. 3. v. 17.* sed hîc Tiphcha loco Mæthæg est.

Merca & Tiphcha initiale : ut, *פָּרַעְהוּ* *Desere eam*, *Prov. 4. v. 15. &c.* Alias anomalias curiosus lector per se observare poterit.

ADDITIONES VARIÆ.

I. De usu Dagesch lenis.

I. *Ab initio dictionis* Dages lene inscribitur literis כגד כפת semper, quando præcedens vox consonâ mobili terminatur. At quando literâ quiescente aut vocali longâ finitur, tunc aspiratæ manent. Id verò habet varias exceptiones. R. David in Michlol fol. 106. 2. ponit quatuor causas, *Mappik*, *Maphsik*, *Dachik*, *Ate-merachik*, quas explicabimus. Sed plures sunt.

Primò, quando vocem vocali longâ aut literâ quiescente finitam, sequitur dictio à duabus ex כפת כגד ejusdem organi incipiens, aut ex eadem geminata, & prior habeat Scheva : ut, *אֹדַע אִמּוֹנֶתְךָ בְּפִי* *Notam faciam veritatem tuam ore meo*, *Psal. 89. v. 2.* *הֲלֹא בְּכַרְכְּמִישׁ* *Nonne sicut Karkemisch*, *Jesa. 10. v. 9.* *נִשְׁכַּח בְּבִשְׁתָּנוּ* *Dormiemus in confusione nostra*, *Fer. 3. v. 25.* *וַתִּתְפָּסֶהוּ בְּגִדּוֹ* *Et apprehendit eum veste suâ*, *Genes. 39. v. 12.*

Secundò, quando ם in fine præcedentis dictionis cum Mappik notatum est, aut literæ ' & ך in diphthongo efferun-

offeruntur: ut, **בְּצִדָּה תִּשָּׂם** In latere ejus pones, Genes. 6. v. 16. (An ergo rectè **בְּתִי אֵתָהּ** Jud. II. §. 35.) **שִׁפְתַי תִּפְתַּח** Labia mea aperias, Psal. 51. v. 17. **וַיֹּאמֶר יֵשׁוּ בְלִבּוֹ** Et dixit Esau in corde suo, Genes. 27. v. 41. **לְגוֹי גְדוֹל** In gentem magnam, Genes. 17. v. 20. Hæc causa Grammaticis dicitur **מַפִּיק** *Mappik*, id est, *Proferens*, scilicet literam quiescentem. Hinc & post **יְהוָה** semper dageffatæ sunt, quia pro eo legitur & pronunciatur **יְהוָה**: itidem & post **יְהוָה**, quia pro eo legitur & pronunciatur **אֱלֹהִים**. Excipiuntur tria: ut, **יְהוָה אֲדֹנָי בָּם** Dominus cum illis est, Psal. 68. v. 18. **קוֹרְתָהּ** Linea deformationis, Jesa. 34. v. II. **שְׁלֵוֹ בָהּ** Tranquilla est in ea, Ezech. 23. vers. 42. Vide Masoram, Psal. 68.

Tertio, quando vox literâ quiescente finita, adjunctum habet accentum regem; Vide lib. 2. cap. 23. An ergo rectè **בְּנֵי בְנֵי** Jud. II. §. 2? Hæc causa Grammaticis dicitur **מַפְסִיק** *Maphsik*, *Pausans*.

Quarto, quando voces **מַה** & **וְהָ** per Makkaph colligantur sequenti dictioni à **כַּפַּת בְּגַד** incipienti. Vide supra in accentu euphonico. Hæc causa dicitur **דַּחִיק** *Dachik*, *Premens*.

Quinto, quando vox præcedens in - vel **הָ**, vel **הַ** finita, accentum habet in penultima: Vide supra dicto loco. Hæc causa dicitur **אֵתִי מֵרַחֵק** *Athe merachik*, *Veniens de longè*, scilicet accentus.

Sexto, octo voces à **כַּפַּת בְּגַד** incipientes, specialiter reperiuntur, quæ habent Dagesch ab initio dictionis, post vocem literâ quiescente & accentu ministro finitam: ut, **נִצָּה נִצָּה** Excellendo excelluit, Exod. 15. v. 1. Reliquas vide Exod. 15. §. II. 16. Psal. 35. §. 10. Jesa. 54. §. 12. Jer. 20. §. 9. Dan. 3. v. 3. & 5. §. II. ubi vide Masoram.

Septimo, quando post vocem literâ quiescente finitam, & accentu ministro notatam, sequitur virgula

Pesik: eâ enim, tanquam pausulâ, vox præcedens dirimitur à sequenti, ut ea Dagesch lene recipiat: ut, מִי־בְאֵלִים כַּמֶּכֶה בְּאֵלִים Quis sicut tu inter sortes, Exod. 15. v. 11. Vide ibi Masoram.

Octavo, post vocem in Aleph, præcedente Schevâ quiescente finitam, dageffantur: ut, וַיֵּרָא פְּרָעוֹה Et vidit Pharaos, Exod. 8. וַיֵּרָא בְּלָק Et vidit Balak, Num. 22. וַיֵּרָא דָוִד Et vidit David, 1. Sam. 22.

II. In media dictione Dages lene inscribitur literis כַּפֹּת כַּפֹּת בְּגָד post Scheva quiescens. Excipe,

Primo, Literæ כַּפֹּת בְּגָד post Scheva quiescens, quod locum Kametz vel Tzere subiit, aspiratæ manent: ut, כַּדְבַּרְךָ Secundum verbum tuum, Genes. 30. v. 4. à דְּבַרְךָ, quod prius Kametz propter adjunctum Pronomen mutat in Scheva, ut est lib. 2. cap. 7. Sic à מְלָכִים dicitur מְלָכִים, מְלָכֵיהֶם; à בְּרִכּוֹת dicitur בְּרִכּוֹת, à בְּרִכָּה cum Pronomine בְּרִכְתּוֹ: Mendosè itaque hinc punctatum videtur בְּרִכַּת, & sic in aliis quibusdam, quæ prudenter observanda. A לֵבָב Cor, בְּלֵבָב יָמַי In cor marium, Jon. 2. v. 4. Cum Pronominibus בְּלֵבָבוֹ In corde ejus, & sic deinceps. Excipitur רֶשֶׁפִי Scintilla, Cantic. 8. 6. quod juxta Masorethas cum Dages notandum. At Psal. 76. 4. רֶשֶׁפִי, raphe, seu, lene.

Secundo, post Scheva initiale in forma Nominum absoluta, singulari vel plurali, quando litera ipsi præponitur: ut, לְגִבּוֹל Termino, Num. 34. v. 10. Huc pertinent formæ, לְבוֹשׁ Vestis, בְּכִי Fletus, גְּדִי Hædus, צִבִי Capreolus, כַּפְּיִר Scriptura, שְׁפָל Humilitas, מֶלֶךְ Mel, אֲדָתִי Adytum, כַּפְּיִר Leuculus, כְּבִדּוֹת Gravitas, קְבוּרָה Sepulchrum, גְּדֻלָּה Magnificentia, צְדִיָּה Inquisitio, צְדָקָה Justitia, גְּנִיָּה Cantio, & quæ sunt similia singularia. Item pluralia, דְּבָרִים Verba, וְיָבֵינָם Masculi, וְיָבֵינָם Vicini, צְדָקוֹת Justitia, קְבֻרֹת Sepulchra, & quæ

& quæ alia sunt istarum formarum. Horum formam imitantur Verba Infinitivi modi in Kal, à Scheva incipientia: ut, Cum præfixis כ & ב *In scribendo*, Ps. 87. 6. כָּתַבְתִּי בְּכַתְּבֵךְ. Cum præfixo ל̄ sæpius dagessantur, כָּתַבְתִּי לְךָ Jesa. 34. v. 4.

Tertio, post Scheva quiescens in Infinito Kal cum Affixis Pronominibus; ut, על רַדְפוּ *Propter persequi ipsum*, Amos 1. vers. 11. Huc pertinent omnia Verba, quorum tertia radicalis est una ex כַּתּוּב. Unde רַדְפוּ, Psalm. 90. v. 10. non est ab Infinitivo, ut quidam volunt, sed à Nomine רַדַּף, quod se habet ut רַדַּף unde רַדְפוּ *Latitudo ejus*, Exod. 25. v. 10. Sic אַרְבֵּן *Insidias suas*, Jerem. 9. 8. & בְּאַרְבֵּב Hof. 7. v. 6. sunt à Nomine אַרַב.

Quarto, post Scheva in Imperativo Kal, שִׁכְבוּ *Cubate*, שִׁכְבִי *Cuba*. Sic cum ה̄ paragogico; שִׁכְבֵה *Concumbere* Genes. 39. v. 12. עֲרֹכֵה *Dispone*, Job. 33. v. 5. Et cum Affixis; וְרַדְפוּ *Et persequere illum*, Psal. 34. v. 15.

Quinto, post Scheva, quod vocalem brevem, ex Scheva composito natam, sequitur: ut, עֲבַדְנִי *Colet eum*, 2. Reg. 10. v. 18. נִעַמְדָה *Stabimus*, Jesa. 50. v. 8. וְאַהֲרֹנָה *Et interficiam*, Genes. 27. v. 41. At si Scheva compositum resolvatur in Scheva simplex, tunc post illud Scheva dagesch recipiunt: ut, יִחַפְּזֵי *Voluerit*, Deuteronom. 25. v. 7. וְאַחֲפֹזֵר *Et investigavi*, Jerem. 13. 7. הָחֹפֵר *Pudebat*, Jesa. 33. v. 9. An itaque genuinum וְנִחַפְּכֵת *Et conversa es*, Jerem. 2. v. 21.

Sexto, כ in Affixis post Scheva quiescens semper aspiratum manet: ut, דַּבַּרְתָּ *Verbum tuum*, &c.

Septimo, sunt specialia quædam, quæ usus aspirata retinuit: ut, נִגְדָה *Coram*, Psalm. 116. v. 14. Sic מַלְכוּת *Regnum*, יְלֻדוֹת *Pueritia*, עֲבָדוֹת *Servitus*, aspirata semper manent. Item יִקְתָּאֵל *Joktheel*, Jos. 15. v. 38. יִקְדַעַם *Jokdeam*, ibidem v. 56. אֶבְגַד *legitur* בְּגָדוֹ *vestem suam*, 2. Regum 9. v. 13. & sic deinceps cum aliis affixis.

In **תֵּת** Scheva mobile est, ideoque **ת** lene. Pathach in **תֵּת** & similibus, habet naturam vocalis longæ. Sic in **תֵּת** quando **י** est Paragogicum, profertur, quia ponitur pro **י** dageflato: absolutum enim est **תֵּת** & inde constructum **תֵּת**, unde deinceps forma paragogica **תֵּת**, Dagesch ob subjectum Scheva excusso.

Diligentiâ, quæ plurimum in omnibus rebus potest, similia & alia observentur & notentur.

II. De differentia inter Kametz longum, Kametz breve sive Kametzchatuph, & Chateph-kametz.

Kametz longi figura est (**ֿ**), quâ etiam scribitur sæpè Kametz breve sive Kametzchatuph. Videndum ergo, quomodo differant.

1. Kametz absque Mæthæg ante Schæva, est Kametzchatuph, id est, O breve: ut, **חֹכְמָה** Chochma, Sapiencia, Prov. 1. 2. **עֲרֹמָה** Orma, Astutia, Prov. 1. v. 4. Quaedam exemplaria habent (**ֿ**). At cum Mæthæg, vel ejus vicario tonico (vide supra) est Kametz longum: ut, **חֶחֶמָה** Cháchemá, Sapiens erat illa, Zach. 9. v. 2. Si alium tonicum habeat, tunc loco Pathach est: Vide supra in accentu tonico. Excipe **בְּרַחֵךְ** In fugere te, Genes. 35. v. 1. ubi prior accentus loco Mæthæg est, sed otiosus respectu pronunciationis. Incuria typographica non raro Mæthæg omisit. Et omninò in Hagiographis, in quibus Mæthæg rarissimè usurpatur, attendenda est analogia vocis flexio, & sensus, unde facile patebit, quando Kametz pro A vel O sit legendum.

2. Kametz absque accentu tonico ante Dagesch forte, breve est: ut, **רֹנְנוּ** Ronnu, Cantate. Vide supra in accentu tonico.

3. Kametz ultimæ syllabæ accentu tonico destitutum, ante consonam mobilem, breve est: idque vel
 simpli-

53 CAP. V. DE ACCENTIBUS.

simpliciter, si vox separata sit: ut, וַיָּאֵר וַיִּשְׂרַח Vajákom lach, *Et stabilietur tibi*, Job. 22. 28. Tale quoque est, וַיִּשְׂרַח Gen. 33. 16. ubi Telischa accentus postpositivus penultimam afficit: vel sequente Makkah, ut וַיִּשְׂרַח וַיִּשְׂרַח Kol-ascher, *Omne quod: וַיִּשְׂרַח וַיִּשְׂרַח! Colliget iniquitatem*, Psalm. 41. v. 7.

4. Kametz ante gutturalem cum Chateph kametz notatam, breve est: ut, וַיִּשְׂרַח Oholó, וַיִּשְׂרַח Moomád, *Vide supra in Addit. cap. 4.*

Quando Kametz chatuph scribitur cum duobus punctis (·) tunc eandem habet figuram cum Chatephkametz, à quotribus modis discernitur:

1. Kametz chatuph post se semper habet vel Scheva quiescens, vel Dagesch forte: ut, וַיִּשְׂרַח Chochma, *Sapientia*: וַיִּשְׂרַח Ronnú, *Cantate*. Post Chateph Kametz neutrum unquam evenit.

2. Kametz chatuph omnibus Alphabeti literis subjicitur, ut qualibet alia vocalis brevis: Chatephkametz proprie gutturalibus tantum loco Scheva: improprie vero & irregulariter aliis, ut supra explicatum.

3. Kametz chatuph sæpe absque duobus punctis scribitur, & syllabam constituit: Chatephkametz nunquam sine duobus punctis notatur, neque per se unquam syllabam constituit, sed semper ad sequentem vocalem rapitur.

III. De Accentibus & eorum numero.

¶ Accentus est vocis quidam cantus. Est autem Canere (*scribit Scaliger in lib. De causis lingue Latine, c. 52.*) Vocem modulis certis tollere aut premere, certisque temporibus producere, aut corripere. Id, quod in pronunciando necessariò eveniat, quibus legibus syllabas moderaremur, eas leges Accentiones, Accentus, Accentiu-culas, Moderamenta, Voculationes Latini vocarunt,

Græcos imitati, qui eadem de causa *μεγιστῆς* nominabant. In hanc sententiam scribit etiam Gellius lib. 13. cap. 6.

Vocis affectionem dicimus Accentum, quatenus is in certa quidem syllaba tantum consistens, eam tamen non extra vocem, sed in voce, ut in subjecta materia, afficit, adeoq; totius vocis sonum, qui uno potissimum quodam loco evidentius percipitur, legitime moderatur.

Sonus conveniens cujuslibet vocis, ut triplex sufficeret, natura voluit; in altum scilicet, quasi lenior & acutior sublatus; aut deorsum in guttur & pectus, ceu gravior, depressus, aut in longum, quasi compositus & duplex, protractus & inflexus. Unde Cicero in Oratore scribit: Mira est quædam natura vocis, cujus quidem, è tribus omnino sonis, inflexo, acuto, gravi, tanta fit & tam suavis varietas perfecta in cantibus. Horum in qualibet voce tantum unicus est, & is quidem in voce polysyllaba, in ultima vel penultima consistit. Ipsa enim natura (scribit Cic. dict. loco) quasi modularetur hominum orationem, in omni verbo posuit acutam vocem, nec unâ plus, nec à postrema syllaba citra tertiam. Et Elias Levita in Libro de Accentibus capite 4. scribit: Ut nulla syllaba est absque puncto vocali, sic nulla est vox absq; accentu suo. Sonos hos omnes Græci appellarunt *τὸν τὸν τὸν* *τὸν τὸν τὸν* *τὸν τὸν τὸν* Tendere, translata locutione à fidibus, quarum intentione vel remissione acutior graviorq; tonus redditur.

Numerus accentuum inter Grammaticos non est idem. Quidam pro diverso usu, diversa acceperunt nomina, unde numerus ipsorum quibusdam Grammaticis auctior factus. Præter eos, quos nos posuimus supra, adjiciunt vulgò sex alios, nempe פֶּסִיק Pesik, לֶגָרְמֵ לֶגָרְמֵ Legarme, סוּפְּהַפּוּקִי Sophpafuk, אִלּוּי Illui, מְכַרְבֵּל Mecarbel, מְעַיְלָה Meajela.

Pesik & Legarme, eandem figuram habent, quæ rectâ virgulâ inter duas dictiones notatur. Ea si post Munach unicum, vel

vel inter duo Munach ponatur, dicitur Legarme: aliàs Pefik: *ut* אֲשִׁית וְאִיבָה Et ponam inimicitiam, Genes. 3. v. 15. *ut* רֶמֶשׂ וְלִכְלֵל Et omni reptili, Genes. 1. v. 20. Hinc ad *וְהָ* Exod. 30. v. 13. Masora notat; Tria initia versuum sunt cum Munach ante Legarme. Pefik verò dicitur, quando post alios ministrantes accentus ponitur, regemox sequente. At hæc lineola nihil ad pronunciationem antecedentis vel consequentis dictionis facit: utraq, enim suum proprium accentum tonicum habet. Notat verò pausulam musicam, unde פֶּסֶק dicitur, (nam פֶּסֶק Cessare) quæ si fuerit post Munach, tunc fracta & subito abrupta voce constituenda est, quod nomen לְגֵרְמִי indicat; Nam נָרַם Frangere.

Sophpafuk, id est, Finis versus: hujus figura constat duobus punctis majoribus, quæ ad finem singulorum versuum Biblicorum notantur, neq, sono ullius vocis moderando inserviunt, sed versuum distinctionibus. Unde Elias in lib. De Accentibus cap. 5. expressè scribit eos errare, qui has notas inter accentus numerent. Masorethæ autem hoc nomine accentum Silluk intelligunt.

Hillui & Mecarbel accentus Munach epitheta sunt, neq, tonum vocis Grammaticum mutant, sed tonum musicum. Munach enim in ultima syllaba positum sequente Athnach, Sarka vel Sakephkaton, vocatur עֲלִי Hillui, ab עָלָה Ascendit, quòd altâ sive elatâ voce canendum sit: at in principio dictionis sequente Sakephkaton, מְכַרְבֵּל Mecarbel dicitur, quòd flexâ & variè agitatâ voce canatur, ut quæ cribro agitantur. Nam מְכַרְבֵּל Cribrare, ut quidam volunt. Vel à loco sic dicitur, quasi sit Crista vocis, אֶבְרַתָּא Crista, quomodo apud scriptores Talmudicos legitur, בֵּי חוּרָא אֶבְרַתָּא דְתַרְנַנְגוּלָא. Cum alba est crista galli. Melius conveniret hæc ratio Elia, si accentus supra primam litteram collocaretur; at ipsi subjicitur: ut, גְּדוּלַּת גֵּנִי Gens magna, Deut. 4. v. 7. מִמֶּנִּי אֲדַבֵּר Momento eloquar, Jer. 18.

ψ. 7. Quando etiam duo *Munach* ante *Sakephkaton* continuò ponuntur, tum prius vocatur à *Judæis Italis* *Mecarbel*, alterum *Hillui*: ut, אֲשֶׁר פָּרַח בְּהֶם Quibus expiatio facta est, Exod. 29. 33.

Meajela & *Tiphcha* epithetheton est: eadem enim utriusq; figura, sed alio atq; alio loco aliter appellata. *Tiphcha* enim ante *Athnach* & *Silluk*, vocarunt מֵאֵיִלָּא *Meajela*, quasi *Tiphcha* forte, id est, intensiore voce canendum, ab אֵל Fortitudo, vel אֵל Fortis: ut, וַיֵּצֵא נֹחַ Et egressus (est) *Noa*, Genes. 8. ψ. 18. Et quandoq; in eadem dictione: ut, בְּשַׁבְּעַת יָמַי In septimanis vestris, Num. 28, ψ. 26. ubi *Masoretha* notant, Undecim locis *Meajela* poni ante *Athnachta*, & hunc esse unum ex illis. Loca ibidem annotantur. At Jer. 2. 31. ad vocem מֵאֵיִלָּא notatur, Decem tantum esse loca, & undecimum ex diversitate exemplarium adjectum. Quinq; locis in eadem dictione collocatur ante *Silluk*: ut, לְהַחֲרִיבוֹ Ad pollendum se, Lev. 21. ψ. 4. & hic reliqua loca à *Masorethis* annotantur. Octo etiam locis *Magistri Masoreth* accentum *Merca* in eadem voce cum *Tiphcha* junctum, vocarunt *Meajela*, quasi *Merca* contentiore voce canendum: ut, מוֹשְׁבַת יָכֶם Habitacionibus vestris, Lev. 23. ψ. 21. ubi reliqua loca enumerantur, ut & *Ezech.* 36. 25. Non itaq; hi novi aut diversi à reliquis superioribus sunt accentus, sed iidem ex diverso usu musico diversimodè appellati. Nihil autem ad legitimam vocum singularum prononciationem, de qua hic agimus, diversus iste cantus facit.

IV. De Consortio quorundam accentuum speciali.

Masoretha notant aliquoties, Quinque esse dictiones cum duobus accentibus, nempe quæ sint specialis observationis, cum aliàs in diversis dictionibus soleant usurpari. Quinq; voces peculiare sunt cum *Telisha* majore & *Geresh* simplici vel duplici,

57 CAP. V. DE ACCENTIBUS.

duplici, quarum prima, ^{11P} וְיָצֵאוּ Gen. 5. 29. secunda, ^{11P} קָרְבוּ Accedite, Levit. 10. פ. 4. tertia, ^{11P} שׁוּבוּ Revertimini, 2. Reg. 17. פ. 13. quarta, ^{11P} וְלֵאמֹר Et ipsis, Ezech. 48. פ. 10. quinta, ^{11P} אֵת Hæc, Soph. 2. 15. Vide Masoram, Gen. 5. Lev. 10.

Munach & Rebbia quinquies in eadem voce concurrunt: ut, ^{11P} תַּעֲצֹבוּ Tristemini, Gen. 45. פ. 5. ^{11P} אֲנִי Quæso, Exod. 32. פ. 31. ^{11P} וְאִם עָרַם Et perturbabo eos, Zach. 7. 14. ^{11P} בֵּלְשַׁצְצָר Belteschatar, Dan. 1. 7. ^{11P} וְאֵי לוֹ Et vae ei, Ecclef. 4. 10.

Merca & Tiphcha octies: ut, ^{11P} שִׁהָה Cant. 6. 4. ubi vide Masoram.

Kadma & Merca ter: ut, ^{11P} יֵצְאוּ Eredientur, Jud. 21. v. 21.

Munach & Merca sæpe in eadem voce conjunguntur, quando vox bisyllaba penacuta aut monosyllaba sequitur: ut, ^{11P} נָבַל צִיץ Decidit flos, Jesa. 40. פ. 7. ^{11P} עָרַף בָּלַב Decollans canem, Jesa. 66. פ. 3. ^{11P} וְיִתָּן לָךְ Et dabitur tibi, Esth. 5. פ. 6. ^{11P} וְיִבֶן אֵלֶּה Et intelligat ista, Hof. 14. v. 10. Hic vox monosyllaba aut bisyllaba penacuta rejicit accentum precedentis vocis ex ultima in penultimam (ut supra declaratum,) id quod Munach indicat: at Merca denotat sedem accentus propriam in ea voce, nempe eam per se esse Milrah sive in ultima acuendam, at per accidens factam esse Milhel sive penacutam. Sed & legitur, ^{11P} פְּדַנָּה In Padanem Syriae, Genes. 28. פ. 2. 5. 6. non sequente penacuta: an cum vox ^{11P} פְּדַנָּה sit per se penacuta, propter acutam sequentem sit & ipsa facta acuta? sic v. 7. scribitur cum duplici Merca, ^{11P} פְּדַנָּה.

Munach & Mahpach: ut, ^{11P} שִׁהָהוּ Qui, Thren. 4. פ. 9.

Mahpach & Merca: ut, ^{11P} נִהָרְגוּ Cum interficiuntur, Ezech. 26. פ. 15. ^{11P} אֲדַמְנוּ Rubent corpore, Thren. 4. פ. 7. Merca denotat sedem accentus propriam, Munach accentus tracti index, ob vocem penacutam sequentem.

Merca & Fethibh: ut, גַּשְׁי הָרוֹם Accede huc, Ruth. 2.
 פ. 14. vox גַּשְׁי cum Cholem scripta, ut hoc loco, requirit accen-
 tum in penultima, quem Fethibh indicat, at per Scheva ab initio
 lecta, גַּשְׁי ut analogia postulat, est Milrah, quod Merca denotat.

Ante Makkaph: ut, הִנְנִי בְנִי Ecce me, fili mi, Gen. 22. 7.
 תִּקַּח לָהּ Accipiat sibi, Genes. 38. פ. 23. horum omnium
 causa amplius querenda.

V. De anomalia accentuum in Decalogo.

Exodi 20. vers. 2.

אֲנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים
 לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פְּנֵי:

& sic deinceps, cujus rei causam, alto & egregio omnes transeunt
 silentio. At verò cum accentus, vocis legitimam pronunciationem
 moderentur, & hic talis ipsorum concursus eam turbet, & qui-
 dem in oratione ea, quæ ex ore ipsius Dei egressa est, non inmeri-
 to tanta rei causa queritur, An scilicet ab ipsomet Deo aut
 Mose hoc profectum, an verò ex posteriorum Judæo-
 rum instituto? Hoc postremum se mihi magis probat. Nam
 Hebræorum commentum hic est, Deum Decem præcepta
 elocutum esse בְּבַת אֶחָת unâ vice, uno momento, בְּדַבָּר
 אֶחָד sermone uno, בְּאִמְרָה אֶחָת eloquio uno, oratione
 unâ, h. e. uno spiritu & halitu, sine ulla interspiratione, mora,
 pausa, vel distinctione, ita ut omnia verba tanquam verbum
 unum & vox una fuerint. Id inde exstruunt, quòd dicitur: Et
 elocutus est Deus OMNIA verba ista, vers. 1. Quod cum
 populus non intelligeret, dixit ad Mosen: Eloquere tu no-
 biscum, & obsequemur, vers. 19. Sed Deus postea repetiit
 sermonem, & singula verba distinctè protulit, ideo additum est,
 לְאָמַר Dicendo, vers. 1. Inde etiam nunc in prima, nunc in ter-
 tia persona locutus est: ut, Sex diebus fecit, vers. 11. non au-
 tem Fe-

tem Feci, &c. ex R. Salomone, Aben Esra, R. Bechai, R. Isaac filio Arame; ex Tanchuma, Jalkut, Chaskuni. Aben Esra tamen multis objectionibus hanc sententiam impugnat: legant ipsum docti. Hinc verò prima causa multiplicationis accentuum promanavit. Nam uno accentu continuata elocutio indicatur, quâ Deus primò usus fertur: altero distincta, quâ hominem ob angustiam spiritus, & commodam distinctionem uti necesse est, & quam Deus secundo adhibuit. Sic concurrunt Athnach & Sakeph katon; ille majoris distinctionis & pause est, hic minoris, qui ad aliud sententiæ membrum tendit. Coniunguntur Silluk & Athnach, vel Rebhi'ah, aut alius: Silluk per se versum absolvit, ac pausam longiorem facit, at alius ipsi additus lectionis continuationem significat. Eodem modo de aliis judicandum, quorum alter legitime & distincta vocis prononciationis, alter continuata & appropriate lectionis index est. Hinc scriptum **וְיָ** cum Kametz & Pathach, quorum illud majori pause servit, hoc continuata lectioni. Sic in præcepto sexto, **לֹא תִרְצַח** Non occides. Ob eandem hanc causam ter legitur litera **ח** cum supra notatâ virgula Raphe, & simul imposito in ventrem Dagesch leni. Nempe in **לֹא תִרְצַח** Non occides; hic in **לֹא** accentus minister Merca requirit Thau aspiratum, & accentus regius Tiphcha, Thau tenue sive dageffatum, **לֹא תִנְאֶף** Non mœchaberis; hic prior rex Tiphcha postulat post se Dagesch lene, at minister Munach Thau aspiratum. Sic **לֹא תִגְנוֹב** Non furaberis. Item **לֵךְ** versic. 8. Hoc Masorethe tanquam mysticum notarunt, sed mysterium non explicarunt, quod per Cabalam oralem discendum erat.

Altera causa ad hanc accessit Musica Hebraica, quòd diversis temporibus & festis, diverso concentu hunc textum Judæi in suis Synagogis modulentur, ut expressè in Chaskuni scribitur.

Hinc quoq; meo iudicio, explicanda est anomalia accentuum in sequenti loco:

וַיִּשְׁכַּב אֶת-בִּלְהָרָה פִּילְגַשׁ אֲבִיו וַיִּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל

id est, Et concubuit cum Bilha concubina-uxore patris sui, Gen. 35. v. 22. Ubi accentus duplicati videntur, tum ratione sententiae, tum ratione distinctionis versus. Sententia, quæ ad vocem יִשְׂרָאֵל absolvitur, postulabat illic Silluk, at versus, qui ibi nondum absolvitur, sed aliud adhuc membrum adjunctum habet, requisivit Athnach. Hinc ambo isti conjuncti sunt. Sic in voce אֲבִיו sententia postulavit Athnach, quasi illic duobus membris secetur, at versus ratio, Sakephkaton, tanquã in minori sententia membro. Sic in precedentibus vocibus Tiphcha & Sakeph gadol, tanquam majoris potestatis accentus, alium minoris virtutis adjunctū habent.

VI. De quindecim vocibus punctatis.

Quindecim voces in Scriptura occurrunt, quæ supernè punctatae sunt, vel uno vel pluribus punctis, (instar Cholem vel Rebbiah) supra literas positis, ob mysterium aliquod vel arcanam causam, quæ priscis nota fuit, sed apud posteritatem partim in oblivionem devenit, partim in nugas evanuit. R. Bechai scribit in Parafcha בְּל תִּיבָה שֶׁהִיא נִקְוּדָה בְּכָל הַכְּתוּבִים הַעֲנִין וַיִּשְׁלַח Genes. 32. כָּל הַתְּעוּרֹת דְּבַר Omnis dictio quæ est punctata (puncto extraordinario) in tota Scriptura, sensus est ad excitationem rei alicujus, *id est, vult aliquid peculiare indicare. Quædam exemplaria pro extraordinariis illis punctis, habent accentum Ferach adjectum. Haram decem sunt in Lege, quatuor in Prophetis, una in Hagiographis.*

Prima, וּבֵינֶיךָ Et inter te, Gen. 16. v. 5. ubi Masoretharum nota: Punctum est supra Jod posterius. At quam ob causam hoc punctum appositum sit, ab interpretibus solidè non explicatur, quantum ego vidi. Vide R. Salomonem.

Secunda, אֵלָיו Ad eam, Gen. 18. v. 9. Masoretharum nota: Supra Aleph, Jod & Vau, sunt puncta, estque vox ista
una

una ex decem, quæ in lege punctatæ sunt. *Hebræorum explicatio est ad hunc locum, ex Bereschit rabba, id est, Glossa magna in Genesim, adducta; hujus sensus: Rabbi Schimeon filius Eliezer dixit: Ubicunque inveneris scripturam (scilicet literarum) ampliorem suâ punctatione, interpretaberis rationem scripturæ: punctationem ampliorem scripturâ, interpretaberis punctationem. Sic hoc loco puncta redundantia sunt super literas Aleph, Jod, Vau, quæ indicant istarum literarum conjunctionem וי ad indicandum, quòd quemadmodum angeli isti interrogarunt Abrahamum, איה שרה Ubi est Sara? sic etiam interrogarunt Saram, אי אברהם Ubi est Abraham? Legitur Paraschâ sive Sectione 48. & 78.*

Tertia, וַיִּקְרָא *Quum surgeret ipsa, Gen. 19. v. 33. ubi Masoretharum nota, Punctum est supra Vau. De hoc apud Talmudicos legitur: Quare punctum est supra Vau? ad indicandum, quòd Lot quidem non perceperit cubantem filiam primogenitam, at surgentem perceperit, Tractatu de Nazirais, cap. 4. fol. 23. In Tanchuma & Falcut alie adducuntur rationes, quas omitto. Quin & Hieronymi tempore hoc punctum agnitum fuit. Is enim in Questionibus in Genesim ita de eo scribit: Appungunt desuper, quasi incredibile & quod rerum natura non capiat, coire quempiam nescientem.*

Quarta, וַיִּשְׁקֶהוּ *Et osculatus est eum, Gen. 33. v. 4. ubi Masoretharum nota: Quindecim dictiones punctatæ sunt in Scriptura. R. Salomon scribit, dissentire Rabbinos de horum punctorum explicacione: alios sentire, quòd Deus Esavitam insensu hostis animum tetigerit; ut sincerè fratrem Jacobum osculatus sit: alios autem sentire contrarium, quòd falsum ipsi dederit osculum. In hanc postremam sententiam ridiculoso mixtum le-*

tum legitur in Bereſchit rabba, paraſchâ 78. Ubicunque inveneriſ, & cat. ut ad ſecundam vocem poſitum eſt. Hic autem non eſt ſcriptura amplior ſuâ punctatione, neque punctatio amplior ſcripturâ, unde docet, quòd incaluerunt viſcera ejus iſto momento, & osculatus eſt eum ex toto animo ſuo. Tum dixit ipſi Rabbi Janna; ſi ſic eſt, quare ergo punctatum eſt? non certè niſi ut doceat, quòd Eſau non quæſierit לְנִשְׁקוֹ osculari eum, ſed לְנִשְׁכוֹ mordere eum, factumque eſt collum ejus marmoreum, & obſtupuerunt dentes impii iſtius. Propterea etiam ſequitur, Et fleverunt, nempe, iſte propter collum ſuum, alter propter dentes ſuos. *Fabula.*

Quinta, אֶת־אֵת Gregem, Gen. 37. v. 12. nota Maſoretharum: Una eſt ex quindecim vocibus punctatis in Lege. Hæc nota falſa eſt: vera quæ præceſſit. In Lege enim tantum decem ſunt, at in univerſa ſcriptura quindecim. R. Salomon notat, אֶת eſſe punctatum, ad indicandum, quòd iverint non ad paſcendum gregem patris ſui, ſed ad paſcendum אֶת־עַמְּוֹתֵינוּ ſeipſos, ut ſcil. tantò commodius ſcleratum ſuum propoſitum, de fratre Joſepho vendendo vel interficiendo, expedire poſſent.

Sexta, וְאֶהְרֶן Et Aharon, Num. 3. 39. R. Salomon notat, puncta denotare, quòd Aharon non fuerit ex numero Levitarum. Hic reliquæ voces à Maſorethis adducuntur, nempe רְחֹקָה Remota, Num. 9. v. 10. אֲשֶׁר Quæ, Numer. 21. 30. וְעֶשְׂרוֹן Et decimam, Num. 29. v. 15. וְלִבְנֵינוּ Nobis & liberis noſtris, Deut. 29. v. 29. Ex Prophetis quatuor: יֵצֵא Egreſſus eſt, 2. Sam. 19. v. 19. הַהֵיכָל Templi, Ezech. 41. v. 20. הִפְּחֵה Iphi, Jef. 44. 9. מְהַקְצֵעוֹת Angularia, Ezech. 46. 22. Una in Hagiographis, לְנִיחַ Nifi, Pſal. 27. v. 13. Videantur Interpretes Hebræi, & Tiberiac noſtra cap. 17.

CAPUT VI.

De Notatione Vocum.

ALTERA vocis affectio communis est, *Notatio*, quâ vocis cujuslibet origo aut forma inquiritur: idque vel *Spécie* aut *Figura*.

SPECIES est, quâ quæritur, sitne vox origine suâ prima, an aliunde orta: illa *Primitiva*, hæc *Derivativa* vulgò appellatur.

Primitiva, quæ primæ originis est. Hæc Hebræis dicitur שִׁרָשׁ, id est, *Radix*, quod inde cæteræ voces, ceu rami ex sua radice, oriantur & excrescant: hinc verò literæ Radicem sive primitivam vocem constituentes, vocantur vulgò, *Radicales*: reliquæ illis adjectæ, *Serviles*, quod accidentibus Radicis formandis inserviant. Radix tribus communiter literis constat: ut, אָזִי *Auris*, שמע *Audivit*, תחת *Sub*: Rarò pauciores aut plures habet: ut, לֹא *Non*: בִּגְדָתָר *Malogranatum*: גָּרָסָם *Suffodit*.

Derivativa est, quæ alterius est originis.

Derivatio tribus potissimum modis fit: primò, solâ vocalium Radicis mutatione: ut, מֶלֶךְ *Rex*, à מֶלֶךְ *Regnavit*: אָזִין *Aures advertit*, ab אָזִי *Auris*: עֵבֶר *Cis*, ab עָבַר *Transit*. *Secundò*, literarum aliarum ad Radicem additione: ut, שְׂמוּעָה *Fama*, à שמע *Audivit*: מַמְלָכָה *Regnum*, à מֶלֶךְ *Regnavit*: יוֹמָם *Interdiu*, à יוֹם *Dies*. *Tertiò* literarum radicalium detractio: ut, חַן *Gratia*, à חָנָן *Gratiosus fuit*: עַל *Supra*, ab אֶלָּה *Ascendit*. *Additio* & detractio quandoque in eadem voce concurrunt: ut, מִטָּה *Deorsum*, à נָטָה *Inclinavit*: דּוֹנָה *Donum*, à נָתַן *Dedit*. Literæ ad radicales additæ, aut Radici aliquid conti-

eant, plurali carent: reliqua pluralem etiam admittunt.

Genus Nominum cognoscitur vel ex Significatione vel ex Terminatione.

SIGNIFICATIONE generis masculini sunt,

Nomina propria virorum, יוֹחָנָן *Johannes*, דָּוִד *David*:
Officiorum virilium: מֶלֶךְ *Rex*, פָּחָה *Dux*, שֵׁר *Princeps*,
עֶבֶד *Servus*.

Fluviorum; פִּישְׁוֹן *Pifchon*, פְּרַת *Euphrates*.

Montium; כַּרְמֵל *Carmel*, הַר *Hor*.

Populorum; מִצְרַיִם *Aegyptius*, עִבְרִי *Hebraeus*, אֲשַׁכְּנַיִם *Germanus*, צִרְפָּתִי *Gallus*, סִפְרָדִי *Hispanus*.

Mensium; נִיסָן *Nisan*, Martius, Esth. 3. פ. 7. Neh. 2. פ. 1. ab initio אֲבִיב dictus, Exod. 13. פ. 4. אֵיָר *Ijar*, Aprilis, Rabbinis: priscis Hebræis וָ סִיף *Sif*, 1. Regum. 6. פ. 1. סִיּוֹן *Sivan*, Majus, Esth. 8. פ. 8. תַּמְמוּס *Tammus*, Junius; אֲב *Ab*, Julius, apud Rabbinos: אֱלוּל *Elul*, Augustus, Nehem. 6. פ. 15. תִּשְׁבְּרִי *Tisbri*, September, Rabb. olim etiam Mensis *Ethanim*, dictus, 1. Reg. 8. פ. 2. מַרְחֶשְׁוֹן *Marchesvan*, October, apud Rabbinos, qui olim etiam בּוּל *Bul*, dictus fuit, 1. Reg. 6. פ. 38. כִּסְלֵו *Kislev*, November, Zach. 7. פ. 1. תֵּבֶת *Tebhet*, December, apud Rabb. שֶׁבַט *Schebhat*, Januarius, Zach. 1. פ. 7. אָדָר *Adar*, Februarius, Esth. 3. פ. 7.

Generis femmini sunt,

Nomina propria mulierum; חַוָּה *Chaffa*, Heva, רַחֵל *Rachel*.

Muliebrium officiorum; שֹׁגֵל *Conjux*, אִמָּה *Mater*, מִלְּחָה *Obstetrix*, מַלְכָּה *Regina*, פְּלִגְשָׁה *Concubina*.

Urbium, בָּבֶל *Babel*, שׁוֹמְרוֹן *Schomron*, *Samaria*, יְרִיחוֹ *Jericho*.

Regionum & provinciarum; מִצְרַיִם *Aegyptus*, פֶּרְס *Persia*, מֵדִיָּה *Media*, עֲרָב *Arabia*. Mem-

Membrorum corporis animalis, præsertim geminorum; מַן Manus, רַגַל Pes, יָרֵךְ Femur, זְרוֹף Humerus, זְרוֹעַ Brachium, אוֹז Auris, עֵין Oculus, בְּרֵךְ Genu, לֶחַי Maxilla, quorum tamen quædam generis communis sunt, sed fœminini sæpius.

Generis communis sunt, nomina numeralia à viginti usque ad centum; עֶשְׂרִים Viginti, שְׁלוּשִׁים Triginta, אַרְבָּעִים Quadraginta, חֲמִשִּׁים Quinquaginta, שִׁשִּׁים Sexaginta, שִׁבְעִים Septuaginta, שְׁמֹנִים Octoginta, תְּשַׁעִים Nonaginta.

TERMINATIONE genus secundum literas alphabeti hoc modo cognoscitur. Finita in

א masculina sunt: ut, מָוֹא, מְבוֹא Ingressus, מְבוֹא Pronunciatum, מָוֹא Morus, מְבוֹא Pinguis, מָוֹא Fastuosus, מָוֹא Latuna, מָוֹא Vallis, מָוֹא Funicus, מָוֹא Herbula, מָוֹא Abscondio.

ב masculina sunt: ut, מְבוֹא Viror, מְבוֹא Pytho, מְבוֹא Hyssopus, מְבוֹא Inimicus, מְבוֹא אַרְבַּי Insidie, מְבוֹא Dorsum, מְבוֹא Locusta.

Excipe fœminina: מְבוֹא Gladius, מְבוֹא Nubes: item communia, sed sæpius fœminina: מְבוֹא Ursus, מְבוֹא Platea: מְבוֹא Vespera, semel fœmininum est, aliàs semper masculinũ.

ג masculina sunt: ut, מְבוֹא Textor, מְבוֹא Textura, מְבוֹא Tectum, מְבוֹא Piscis, מְבוֹא Occisio.

ד masculina sunt: מְבוֹא Titio, מְבוֹא Cynosbaton, מְבוֹא Vapor, מְבוֹא Decursus aquarum, מְבוֹא Linum, מְבוֹא Grando, מְבוֹא Turma.

Excipe fœminina; מְבוֹא Paxillus, מְבוֹא Cadus: communia; מְבוֹא Persidia, מְבוֹא Vestis, מְבוֹא Manus, quod tamen sæpius fœmininum est.

ה milrah sive acutitona, fœminina sunt: מְבוֹא Justitia, מְבוֹא Latitia, מְבוֹא Vestis, מְבוֹא Sapientia, מְבוֹא Petitionio, מְבוֹא Navis, מְבוֹא Bellum, מְבוֹא Angustia, מְבוֹא Plaga.

Excipe primo מְבוֹא, quod & מְבוֹא Dux, quod significatione masculinũ est: מְבוֹא Noracula, מְבוֹא Exercitus, מְבוֹא

Cucumerarium, in quibus est ה loco א, ideoque terminatione masculina sunt: Item, שדמה *Ager uredine tactus*: & communia; מאה *Centum*, רצפה *Pavimentum*, מנחה *Munus*, Levit. 6. v. 8. masculinum est, quod propterea notâ criticâ observatum.

Secundo milhel sive penacuta in ה, sed ex superiori forma deducta, per geminationem literæ fœmininæ, ac priori ה mutato in ת, quâ geminatione significationem auferi & quasi geminari, Hebræi asserunt, juxta communem iuanî regulam: כל כפל לחזק הענין: *Omnis duplicatio est ad roborandam significationem*: ut א שועה *Salus*, י שועתה *Salus plena vel omnimoda*: Sic עזרתה *Auxilium plenisimum*, עפיתה *Obscuritas omnimoda*. In his ה postremum possit dici *paragogicum*, ob accentum suo loco manentem, & ejus causâ ה fœmininum mutatum in ת euphoniæ causâ.

Tertio numeralia masculina; שלשה *Tres*, ארבעה *Quatuor*, חמשה *Quinq*, ששה *Sex*, שבעה *Septem*, שמונה *Octo*, תשעה *Novem*, עשרה *Decem*.

ה masculina sunt: ut, שדה *Ager*, מדינה *Possessio*, מענה *Responsum*, מראה *Visio*. Sic גבה *Altitudo*, quod desinit in Pathach loco Sægol, propter gutturalem.

Excipe fœminina; אפעה *Vipera*, ex loco Jefa. 59. גנה *Splendor*, שמונה *Octo*: Item communia; מחנה *Castra*, מטה *Virga*, שׁה *Pecus parva*.

ו masculina sunt: ut, אחו *Pratum*, גו *Corpus*, סתו *Hyems*, צו *Preceptum*, קו *Regula*, שחו *Natatio*, תו *Signum*.

Excipe, שרו *Coturnix*, quod fœmininum est.

ז masculina sunt: ut, ארו *Cedrus*, בו *Præda*, גו *Vellus*, זו *Fera*, חזו *Fulgetrum*, לו *Corylus*, מעו *Robur*.

Excipe Fœmininum; עו *Capra*.

ח masculina sunt: ut, ארח *Viator*, בטח *Educia*,

cia, **בְּרִיחַ** Vectis, **מִזְבֵּחַ** Altare, **זֶבַח** Sacrificium, **אֲדָמָה** Indigena, **מִזְרָח** Oriens, **חֹמַת** Spina, **טֵבַח** Maclatio, **טֵבַח** Coquus.

Excipe communia, sed foemina saepius; **מִצָּח** Frons, **רוּחַ** Spiritus, **אֶרֶץ** Semita, com. gen. Psal. 119. v. 10. foemininum, Prov. 15. 19.

ט masculina sunt: ut, **אֲבָנִיט** Balteus, **חֹט** Filum, **חֶרֶט** Caelum vel stylus, quo aliquid sculpitur, **טִיט** Lutum.

Excipe **שְׁבֵט** Tribus, commune, sed masc. saepius.

י masculina sunt: ut, **חֵלִי** Morbus, **חֵרָה** Ira, **פְּרִי** Fructus, **צִי** Assatura, **נַיִ** Navis, **דִּלִי** Situla.

Excipe foemininū; **לֶחִי** Maxilla, & commune, **אֲנִי** Navis.

ך masculina sunt: ut, **אֲנָה** Libella, **אֲרָה** Longitudo, **מִדְרֹךְ** Vestigium, **הֶלֶךְ** Ambulatio, **מִתְלֶךְ** Iter, **הֶפֶךְ** Contrarium, **חֶךְ** Palatum, **חֶשֶׁךְ** Obscuritas.

Excipe foemininum; **בְּרֶךְ** Genu, & commune, sed foemininum saepius; **דֶּרֶךְ** Via.

ל masculina sunt: ut, **אֲבָל** Luctus, **אֲוִיל** Tentorium, **אֲבִל** Cibus, **אֲפֵל** Caligo, **בְּרֵזָה** Ferrum, **גְּדֵל** Magnitudo.

Excipe foeminina; **אֵל** Cervus, **בַּעַל** Calcens, **רֶחֶל** Oris, **שֶׁנַל** Coniunx, **תְּבֵל** Orbis-habitabilis. Commune est; **יָבֵל** Camelus: Item haec, sed foeminina saepius; **יָבֵל** Annus jubileus, **רֶגֶל** Pes, **שְׂאוֹל** Sepulchrum: **חֶבֶל** cum Tractum significat, etiam genere foeminino usurpatur, ut Sophon. 2. v. 5. aliàs ferè semper masculinum est.

ם masculina sunt: ut, **אֲנָם** Stagnum, **אָדָם** Homo, **אוֹלָם** Porticus, **לְאוֹם** Natio, **אֲשָׁם** Reatus, **גְּזָם** Eruca, **גֹּרָם** Os ossis.

Excipe, **מָא** Mater; quod significatione foemininum est; **עָצָם** Os ossis, quod plerunque foemininum est: masculinum autem reperitur Ezech. 37. v. 7. item Communia; **רְתָם** Juniperus, **פְּעָם** Vice, **תְּהוֹם** Abyssus, quorum tamen posteriora duo saepius foeminina sunt: **לֶחָם** Panis, foem. Genes. 49. v. 20. aliàs semper masculinum est.

Sed ibi alia fœminini consideratio est, ut traditur lib. 2. cap. 1. Reg. 2. Item עץ *Populus*, fœmininum est Jer. 8. v. 5. Jud. 18. v. 7. Jefa. 26. v. 20. & juxta quosdam Exod. 5. v. 16. vide lib. 2. cap. 10. in Enallage generis. Sic שלום juxta quosdam fœmin. est, ut Ab. Efr. notat Jefa. 26. v. 3.

י masculina sunt: ut, בָּחַן *Pollex*, בָּחוּן *Probatio*, עֵדוֹן *Voluptas*, שְׁלֵחַן *Mensa*, חֲשֵׁבוֹן *Supputatio*, שׁוֹשָׁן *Lilium*.

Excipe fœminina; יָבֵן *Lapis*, אֵגוֹן *Crater*, אֶתוֹן *Asina*, בֶּטֶן *Venter*, אֵרֶן *Area*, יְמִין *Dextera*, צֵאן *Pecus parva*, Ovis, צֶפֶן *Septentrio*: item Communia: אֲרוֹן *Arca*, זָקוֹן *Barba*, חֲלוֹן *Fenestra*, שֵׁן *Dens*, עֵינֹן *Oculus*, גִּפְזֹן *Vitis*, לְשׁוֹן *Lingua*, ex quibus tria posteriora sæpius fœminino genere usurpantur; item, קַרְנוֹ *Cornu*, הַמּוֹן *Multitudo*, quæ duo sæpius masculina sunt: מִגְן *Clypeus*, semel fœmininum.

ס masculina sunt: ut, אֶבֶס *Præsepe*, אֶפֶס *Nihilum*, הַדָּם *Myrtus*, הָרֵם *Destructio*, חָמָם *Violentia*, חֶרֶם *Sol*.

Excipe fœmininum; כּוֹס *Calix*.

ע masculina sunt: ut, רְבַע *Quarta-pars*, רֵנַע *Momentum*, רִקְיָע *Expansum*, רִשָּׁע *Improbitas*, שַׁבַּע *Saturitas*, שִׁמְעָה *Rumor*.

Excipe fœminina: אַרְבַּע *Quatuor*, שֶׁבַע *Septem*, תִּשְׁעָה *Novem*, אֲזוּרָע *Brachium*, אֶצְבָּע *Digitus*: & Communia: אֶצְעָה *Substructio*, זְרוּעָה *Brachium*, quod tamen sæpius fœmininum est.

ף masculina sunt: ut, אִירָה *Ira*, אֶסְפָּה *Collectio*, אֶגְרוֹף *Pugnus*, דְּלִילָה *Stilla*, חֲזִיפָה *Hypocrisis*, חֵימָה *Hyems*.

Excipe commune sed sæpius fœmininum; אֶלָּה *Ala*, 2. Paralip. 3. v. 12.

צ masculina sunt: ut, אֶמְצָה *Fortitudo*, צֶבֶן *Cenum*, חוֹצֵה *Platea*, חֶמֶץ *Acetum*, חֶפֶץ *Desiderium*.

Excipe, אֶרֶץ *Terra*, generis communis, sed fœminini sæpius. ק ma-

ק masculina sunt: ut, בִּדְק Rima, בִּזְק Fulgur, בִּקְבוֹק Lagena, בִּרְק Fulgur, שֶׁק Saccus, אֲבֵק Pulvis.

Excipe, שׁוֹק Armus, Crus, quod fœmininum, i. Sam. 9. §. 24. At Exod. 29. §. 22. videtur esse masculinum, sed ibi elliptica locutio. Nam שׁוֹק יְמִין pro שׁוֹק יְמִין Ar-mum dexteri lateris.

ר masculina sunt: ut, אֲבַר Ala, אֲפַר Cinis, עֲפַר Pulvis, עֶשֶׂר Divitia, פֶּאֶר Ornatus, קִישׁוֹר Fumus.

Excipe Fœminina: אֲשׁוֹר vel אֲשַׁר Incessus, בְּאֵר Putens, עֶשֶׂר Decem, כֶּבֶר Talentum vel planities: & Communia; סִיר Olla, שְׂמִיר Sentis, תַּעַר Novacula, גֶּדֶר Maceria, חֶצֶר Atrium, עִיר Civitas, צִפּוֹר Volucris, ex quibus tamen posteriora sæpiùs fœminina sunt: חֲמוֹר semel fœmin. est, 2. Sam. 19. §. 26. aliàs masc.

ש vel שׁ masculina sunt: ut, אֲנוּשׁ Homo, אִישׁ Vir, בְּאֵשׁ Fœtor, בְּרוּשׁ Abies, מְגִרָּשׁ Suburbium, מְדַרָּשׁ Commentarius.

Excipe fœminina; עֵישׁ Arcturus, עֶרֶשׁ Sponda, פִּילֵנֶשׁ Uxor-Concubina, בֶּרֶשׁ Venter, quod apud Rabbinos fœmininum. Communia; שֶׁמֶשׁ Sol, אֵשׁ Ignis, נַפֶּשׁ Anima, quæ & ipsa sæpiùs fœminina sunt: שְׁלֹשׁ Tres, חֲמִישׁ Quinque, שֵׁשׁ Sex.

ת servile, fœminina sunt: ut, מְלָכוֹת Regnum, אֱמֶת Veritas, דְּעִת Scientia, תְּפִאֲרֹת Decus, גְּפִרִית Sulphur, מְכַמֶּרֶת Rete, תְּבִנִית Exemplar, שְׁבוּת Captivitas, רֶשֶׁת Rete, si à דֵּשׁ deducatur: בְּרִית Fœdus, à בְּרָה derivatum. Huc referenda; זְמֵרֶת Cantio, מְנַת Portio, תְּהִלַּת Laus, עֲזָרֶת Auxilium, & similia, in quibus ת est loco ה pro זְמֵרָה.

Excipe, דְּמוּת Similitudo, quod masculinum est.

ת radicale, masculina sunt: ut, אֶת Ligo, בַּיִת Domus, זַיִת Olea, זֶרֶת Palmus, חַת Confernatio, מוֹת Tufum, מוֹרֶת Mors, מִפֶּת Portentum, מְשַׁבֵּת Cessatio, נֶפֶת Favus, עֲבִית Con-tortum, עֲמִית Socius, שִׁית Vepretum, שִׁית Ornatus.

Excipe fœminina; פֶּת *Frustum*, סֵלֶת *Simila*: Communia, quæ tamen sæpiùs fœminina sunt; עֵת *Tempus*, אֹת *Signum*, קֶשֶׁת *Arcus*, נְחֹשֶׁת *Aes*, דֶּלֶת *Janua*, שְׁלֹשֶׁת *Tres*, שַׁבַּת *Sabbathum*.

Cæterùm in animalium & volucrum nominibus, uterque sexus ferè unico genere comprehenditur, (quod vulgò *Ἐπιμαθρον* *Epicœnum* vel *Promiscuum* vocant,) ut docet Kimchi in Michlol fol. 192. *Ἐπιμαθρον* itaque est vel masculinum tantùm: ut בָּקָר *Armentum*, חֲזוּי *Sus*, כֶּלֶב *Canis*, נֶשֶׁר *Aquila*, עוֹף *Volatile*, צִבְּבֹר *Mus*, עֵיט *Avis*, שֵׁפֶן *Cuniculus*: vel fœmininum tantùm: ut, אֲרֻנָּה *Lepus*, דֵּיה *Milvus*, חֲסִידָה *Ciconia*, יַעֲנָה *Ulula*. Quædam communis generis sunt: ut, גַּמֶּל *Camelus*, רֵב *Ursus*, צֹאן *Ovis*, שֶׁה *Pecus*, צִפּוֹר *Passer*. Ad sexum distinguendum semel additas reperias voces זָכָר *Masculus*, & נְקֵבָה *Fœmina*: ut זָכָר *עוֹיִם* *Hircum caprarum masculum*, *Levit. 4. vers. 23.* & נְקֵבָה *עוֹיִם* *Capram caprarum* (id est, capram lactentem) *fœminam*, *ibid. vers. 28.*

Porrò Nomen est vel *Proprium*, vel *Appellativum*.

Proprium est, quod uni soli convenit; ut אַבְרָהָם *Abraham*, *Isaac*, *David*, &c. Huic quatuor attribuunt proprietates: 1. non flectitur in numerum pluralem. 2. nunquam ponitur in regimine seu constructione. 3. non præponitur ei *He hajediah*: 4. nullum ab eo derivatur Verbum.

Appellativum, quod pluribus convenit; estque vel *Substantivum* vel *Adjectivum*.

Substantivum est nomen generis unius vel communis, propriè sub una terminatione: ut, סֶפֶר *Liber*, סְפִרָה *Scriptura*, קֶסֶת *Atramentarium*, מְקוֹם *Locus*. Quædam tamen in alterum etiam genus moventur, maximè ob sexus differentiam; ut אִישׁ *Vir*, אִשָּׁה *Virg*, גִּבּוֹר

גביר Herus, גבירה Hera, דג Piscis, דגה Piscis-fœmina: מלך Rex, מלכה Regina, כבש Agnus, כבשה vel כבשה Agna, in quibus postremis motio utrumque Sægol in Scheva mutat, cujus prius transit pro more in Chirek vel Pathach.

Excipe pauca, quæ non in ה fœmininum, sed paragogicum moventur, quod cognoscitur ex accentu in penultima manente: ut, לילה Nox, ביתה, בית Domus: מותה, מות Mors.

Adjectivum est nomen generis duplicis, sub duplici terminatione, hoc est, quod è masculino movetur in fœmininum: ut, טוב Bonus, טובה Eona.

Motio in fœmininum genus, masculini formam persæpè mutat.

Kametz penultimæ syllabæ, regulariter transit in Scheva: ut, גדול Magnus, גדולה Magna. Excipe; בוגדה Prevaricatrix, Jerem. 3. v. 4. quod servat Kametz præter normam: item Masculina in ה desinentia, quæ Kametz penultimæ syllabæ retinent, ut mox videbitur. Ultimæ syllabæ manet: ut, חכמה Sapiens, חכמה Sapiens illa.

Excipe, קטן Parvus, קטנה Parva:

Tzere ultimæ syllabæ, si nullum Kametz præcesserit, similiter mutatur in Scheva: ut, צורה Coæcus, צורה Caeca: בוגד Prevaricator, בוגדה Prevaricatrix. Præcedente Kametz manet.

Sægol cum sequente ה per contractionem tollitur, unde Kametz penultimæ syllabæ manet: ut, יפה Pulcher, יפה Pulchra: רוח Irriguus, רוחה Irrigua.

In י desinentia, moventur in ה & in ית: ut, שני Secundus, שניה & שנית Secunda: תחתית Inferior, תחתית & תחתית Infima: מצרי Aegyptius, מצרית Aegyptia.

Adjectivis plerisque, quorum scil. significatio augei

potest, accidit *Comparatio*. At ea hîc non fit diversâ adjectivi flexione, sed locutione periphrasticâ, ideoque ad conjuncti sermonis rationem pertinet: vide lib. 2. cap. 3.

CASUS est diversa Nominis terminatio: estque sextuplex in utroque numero, Nominativus, Genitivus, Dativus, Accusativus, Vocativus, Ablativus. At hîc solus Nominativus pluralis à Nominativo singulari, distinctâ terminatione differt: reliqui casus non diversis terminationibus, sed ex structura sermonis & rectione Syntacticâ distinguuntur, non secus atque casus quidam similes apud Latinos, ut Genitivus & Dativus in æ, Dativus & Ablativus quarundam declinationum; tres casus similes Nominum neutri generis, & alii, quos sola Syntaxis discernit. Unde Seneca lib. 5. Nat. q. cap. 17. scribit: *Casus sex dicimus, non quia omne Nomen sex recipit, sed quia nullum plures quam sex.* Neque etiam notas certas vel articulos habent, quibus accuratè distingui possint. Qui vulgò pro articulis habentur, incerti sunt. ך cum Pathach, sequente Dagesch, omnibus casibus præfigitur, nunc ex communi linguæ usu, nunc ad emphasin, quomodo ab Hebræis appellatur הַ הַ הַ הַ הַ הַ He *notitiæ*, vel notificationis, quòd significatum quasi notius reddat, aut ostendat rem significari notam, certam & determinatam. ך præfixum communiter Dativum designat, quandoque Genitivum possessoris, quandoque alium usum habet, ut in Syntaxi plenius cognoscetur. ך communiter Accusativum notat: sæpè etiam Nominativum, non rarò aliud significat, quod similiter Syntaxis explicabit. Vocativus aliquando designatur per ה ut; הַ אֲדֹנָי הַ שָׁמַיִם Audite o cæli &c. Ablativus hîc æquè sæpè & certò ex præceden-

דְּבַר *Verbum*, דְּבָרִים *Verba*, לְדַבְרִים *Verbis*.

חַסִּיד *Beneficus*, חַסִּידִים *Benefici*.

סֵפֶר *Liber*, סֵפָרִים *Libri*.

מֶלֶךְ *Rex*, מְלָכִים *Reges*. Hujus formæ sunt נֶגַע *Plaga*, פֶּתַח *Ostium*; & similia, quæ pro posteriore Sægol habent Pathach, propter ultimam gutturalem: item נֶעַר *Puer*, טַעַם *Ratio*, & similia, quæ pro utroque Sægol habent duplex Pathach, propter mediam gutturalem: Hinc pluralis, נֶגַעִים *Plagæ*, טַעַמִּים *Rationes*.

Excipe à Kametz; שְׁלִישִׁים à שְׁלִישׁ *Tribunus*, quod retinet Kametz ad differentiam שְׁלִישִׁים *Triginta*: item שבועות שבוע à שבוע *Septimana*, quod similiter servat Kametz ad differentiam שבועים & שבועות à fig. שְׂבוּעַ *Juratus*.

Jod sæpè excidit ex terminatione plurali: ut, תַּנִּינִים *Dracones*, Deut. 32. v. 33. תְּמוּיִם *Integri*, Levit. 9. v. 2.

Quædam flectuntur in ךְּ formâ Chaldaicâ: ut, אַחֲרָיו *Alii*, Job. 31. v. 10. אִיִּם *Insule*, Ezech. 26. v. 18. חֲטִיִּין *Tritica*, Ezech. 4. 9. חַיִּין *Vita*, Job. 24. 22. יָמִין *Dies*, Dan. 12. v. 13. מְלָיוֹ *Sermones*, Job. 12. v. 11. מְלָכִין *Reges*, Prov. 31. 3. אֲצִירָיוֹ *Acervi*, Mich. 3. 12. רָצִין *Cursores*, 1. Reg. 11. v. 13. שְׂמֹנִין *Tridonii*, 1. Reg. 11. v. 33. שְׂמֹנִין *Desolata*, Thren. 1. v. 4.

Irregularia planè sunt quædam, quæ desinunt in ךְּ - pro ךְּ: ut, גֹּבִי *Locusta*, Nah. 3. v. 7. הָרִי *Montes*, Zach. 14. v. 5. חֲלוֹנֵי *Fenestra*, Jer. 22. v. 14. חֹרֵי *Alba opera*, Jesa. 19. v. 9. חֲשׂוֹפֵי *Retecti*, Jesa. 20. v. 4. סוֹרֵי *Recedentes*, apostate, Jer. 17. v. 13. שְׂדֵי *Agri*, Hof. 10. 4. שָׂרֵי *Principes*, Jud. 5. 15. מַנִּי *Manus*, Ezech. 13. v. 18. Hæc paraphrastes Chaldæus per pluralia semper explicat. R. Salomon Jesa. 20. v. 4. scribit ' esse paragogicum sive de superfluo, ac proinde singularia. Aben Esra, Hof. 10. 4. שְׂדֵי vult esse pro שְׂדֵיהֶם, quod probat ex alio loco, ubi structura

tura singularem numerum aperte arguit, nempe יֵצֵא Exultet ager, & quicquid in eo est, Psal. 96. vers. 12. Chaldæus etiam hinc singulariter transfert. At Nah. 3. 17. גִּבּוֹי pluralis numeri est.

Cholem penultimæ syllabæ, sequente Sægol aut Pathach, mutatur in Scheva: ut, קַמָּץ Pugillus, קַמָּץ Pugilli. רְתָם Juniperus, רְתָמִים Juniperi: רֶמַח Lancea, רֶמַחִים Lanceæ: פְּעָלִים Actiones: vel in Chateph-kametz sub gutturali, loco Scheva: ut, אֹהֶל Tabernaculum, אֹהֶלִים Tabernacula: חֶמְרִים Acervus, חֶמְרִים Acervi: חֹדֶשׁ Mensis, חֹדֶשִׁים Menses. His simile; קִדְשִׁים Sanctitas, קִדְשִׁים Sanctitates: nam Scheva compositum quandoq; etiam aliis, quàm gutturalibus subjici, suprà dictum est. Hinc tamen etiam est קִדְשִׁים cum Kametz lato, ut Kimchi loquitur, unde adjunctum habet Metheg: sic שְׂרָשִׁים Radices. Aliàs in penultima ferè semper manet: ut, כּוֹכַב Stella, כּוֹכָבִים Stella. Sic ab אֹהֶל dicitur etiam אֹהֶלִים Tabernacula, Genes. 25. v. 27.

Quæ Pathach in penultima habent, sequente Chitek, (at non intercedente Dagesch) variant: à זֵיתִי Oliva, est זֵיתִים Olive: à חֵילִי Exercitus, חֵילִים Dan. 11. vers. 10. sic à תֵּישׁ est תֵּישִׁים Hirci, Genes. 30. v. 35. צִיר Pullus, צִירִים Pulli, Jud. 10. v. 4. Hanc formam semel imitatur, עִיר Civitas, unde, עִירִים Civitates, Jud. 11. v. 4. quod aliàs semper habet עִירִים. A בַּיִת Domus, est בַּתִּים pro בָּתִּים.

Formam נֶעֶר vide antè in forma מֵלֶךְ.

Ultima syllaba singularis numeri, quandoque etiam speciales affectiones habet.

Kametz interdum convertitur in Pathach & Dagesch: ut, רוֹטָא Rota, רוֹטָא Rota. Hanc formam sequuntur; גַּמְלָא Camelus, זְמַן Tempus, קָטָן Parvus, שְׂפֹן Mus-

Mus-montanus, שֶׁאֲנִי Tranquillus. Ex hac forma quoque est plurale, מְעַמְקִים Profunditates, Psal. 130. 1. Ast à מוֹרָגְ מוֹרָגִים Tribula, 2. Sam. 24. v. 22.

Sic & monosyllaba quædam: ut, יָם Mare, יַמִּים Maria: חָם Calidus, חֲמִים Calidi. Ab אַח est אחִים Fratres. Alia Kametz retinent: ut, דָּם Sanguis, דָּמִים Sanguines. Sic; דָּג Pifcis, זָר Alienus, יָר Inimicus, עָב Nubes, יָר Hostis, רָע Malus, רָשׁ Pauper, רָם Excelsus, שָׂר Princeps.

Pathach in quibusdam assumit Dagesch: ut, הָדִם Myrtus, הָדָסִים Myrti: אָגַם Stagnum, אָגָפִים Stagna. Sic; אָתָנִי Merces meretricia, מְשַׁבַּת Cessatio, מְשַׁמֵּן Pinguedo, & alia. Monosyllaba: ut, דָּל Tenuis, דָּלִים Tenues. Sic, אָצֵר Acer-vus, גָּן Hortus, רַב Multus, עָץ Populus. Duo per Kametz, propter ejectum Dagesch: הָר Mons, הָרִים Montes: פָּר Juvencus, פָּרִים Juvenci. Excipiuntur; פַּת, אֶד, פַּס, סָף, unde סָפִים, & sic reliqua.

Tzere non præcedente Kametz, mutatur in Scheva: ut, עוֹר Cæcus, עוֹרִים Cæci: חֵרֶשׁ Surdus, חֵרְשִׁים Surdi, ubi prius Tzere manet, quia est loco ejecti Dagesch ex ר. Sic, עָלֵב Balbus, עָקָשׁ Perversus, פְּסוּחַ Claudus, רַכֵּב Eques, מוֹעֵד Solennitas. Excipiuntur quædam, quæ Tzere retinent: ut, שֹׁמֵם Defolans, שֹׁמְמִים Defolantes: זֶאֵב Lupus, זֶאֵבִים Lupi: מְקַהֵל Congregatio, מְקַהֲלִים Congregationes.

Tzere præcedente Kametz manet. Excipiuntur tamen quædam à verbis Defectivis secundâ derivata, quæ illud in Chirek & Dagesch convertunt: ut, מִגֵּן Clypeus, מִגְּנִים Clypei: Sic monosyllaba quædam, חֶצֶץ Sagitta, חֲצִצִּים Sagittæ: נִידִן Nidus, נִידִים Nidi: At à בֵּן est בְּנֵי Liberi. Quædam analogæ sunt: ut, זָד Superbus, זָדִים Superbi: sic; גֵּר Peregrinus, אֶרְבּוֹר Arbor.

Cholem manet. Quædam illud euphoniæ causâ convertunt in Kibbutz & Dagesch: ut, אֲדוּם Rufus, אֲדוּמִים

אָדָם *Rufi*. Sic, חַרְטוּם *Magus*, נֶקֶד *Punctatum*, נִילֵדוּס *Nildus*, קַרְדוּם *Securis*, עֶקוּד *Cruribus-varium*, עֶמוּק *Profundum*. Sic & ex monosyllabis quædam: ut, תַּפִּים à תַּם *Perfectio*: חֻקִּים *Statuta*, à חֻק. Excipe; יוֹם *Dies*, יָמִים *Dies*: ראֵשׁ *Caput*, רֵאשִׁים *Capita*: שׁוֹר *Bos*, שׁוֹרִים *Boves*: חֹחַ *Spina*, חֹחִים & חוּחִים *Spine*: אָנוּשׁ *Homo*, אַנְשִׁים *Homines*. אֶצוּר *Avis*, אֶצְפָּרִים & צְפָרִים *Aves*.

Schureck in Kibbutz & Dagesch: ut, חֲרוּל *Urtica*, חֲרוּלִים *Urtica*. Sic; אַמְצִים, בְּרָדִים. At à שׁוֹק *Platea*, שׁוֹקִים *Platea*: דוּד *Canistrum*, דוּדִים & דוּדִים *Canistra*: ut antea quædam in Cholem. At, שְׁקוּי *facit* שְׁקִים *Hof. 2. v. 5.* & שְׁקִים *Potiones*, Pſal. 102. v. 10.

Terminatio הַ à singulari abjicitur, unde præcedens vocalis quæcunque manet: ut, יֶפֶה *Pulcher*, יֶפֶים *Pulchri*: רֵעֵה *Amicus*, רֵעִים *Amici*.

Terminatio ךְּ similiter abjicitur: ut, יְהוּדִי *Judeus*, יְהוּדִים *Judei*: נִכְרִי *Alienus*, נִכְרִים *Alieni*: חֶפְשִׁי *Liber*, חֶפְשִׁים *Liberi*: צֵי *Navis*, צֵים *Naves*: Numer. 24. v. 24. à quo & regulariter est צֵים *Dan. 11. v. 30.* מִצְרִי *Aegyptius*, מִצְרִים *Aegyptii*. Quædam regulariter flectuntur: ut, נָקִי *Innocens*, נָקִיִּים *Innocentes*: Sic, עָנִי *Pauper*, עֲצִי *Acervus*, אִי *Insula*. Excipe, נֶלֶךְ *Vas*, unde נֶלֶכִים *Vasa*. Quædam commutant Chirek in Kametz, Jod servato: ut, הֶדֶי *Hædi*, הֶדֶיִם *Ornamentum*, הֶדֶיִם *Ornamenta*: Ezech. 16. v. 7. שְׁפִי *Clivus*, שְׁפִיִּים *Clivi*, Fer. 3. v. 21. חֲלִי *Infirmetas*, חֲלִיִּים *Infirmetas*. 2. Paral. 21. 15. פְּתִי *Simplex*, פְּתִיִּים & פְּתִיִּים & פְּתִיִּים *Simplex*: צִבִּי *Caprea*, צִבִּים & צִבִּים & צִבִּים, 1. Paral. 12. v. 8. חֲלִי *Ornamentum*, חֲלִיִּים *Cant. 7. v. 1.* לֵבִיא *Leo*, לֵבִיִּים *Leones*.

Dualis numerus hîc à singulari numero flectitur in םִ mutatis ferè vocalibus, ut in plurali: ut, יוֹם *Dies*, יוֹמִים *Duo dies*, Exod. 21. v. 21. נַפִּי *Nasus*, נַפִּים *Nares*: שֵׁן *Dens*, שְׁנַיִם *Dentes*: ubi dualis forma adhibetur ob binos ordi-

אוֹר	Signum,	אֶתוֹר	Signa.
אֵזֶן	Crater,	אֵנְוֹר	Crateres.
חֶרֶב	Gladus,	חֶרְבוֹת	Gladii.
יָמֵד	Clavus,	יָתְדוֹת	Clavi.

Cholem penultimæ syllabæ mutatur ut in prima declinatione: ut, אֵרֶז *Area*, גִּרְנוֹת *Area*, אֶרֶח *Semita*, אֶרְחוֹת *Semite*.

Terminatio ה à singulari abjicitur: ut,

צִדְקָה	Justitia,	צִדְקוֹת	Justitie.
בְּהֵמָה	Bestia,	בְּהֵמוֹת	Bestie.
מְדִינָה	Provincia,	מְדִינוֹת	Provincie.

Quæ in ת desinunt, duplici Sægol aut Pathach antecedente, prius commutant in Kametz, alterum cum ipso ת abjiciunt: ut, עֲטָרֶת *Corona*, עֲטָרוֹת *Corone*, אֶמְתַּחַת *Saccus*, אֶמְתַּחוֹת *Sacci*, לְהַבֵּת *Flamma*, לְהַבוֹת *Flamma*: cui similia, בְּהַרוֹת *Macule*, גְּחָלוֹת *Prune*, cum Sægol ab initio, propter sequentem gutturalem cum Kametz. At, אֲדַמְדָּמֹת *Subrubida*, plur. אֲדַמְדָּמוֹת, *Levit. 13. 37*. Sic יִרְקָקֶת *Subvirides*, ibidem, cujus singulare possit esse יִרְקָקֶת.

Cholem ante Sægol in hac forma potest manere, aut in Chatephkametz mutari: כְּתָנֶת *Tunica*, כְּתָנוֹת *Tunicæ*.

Kametz prius in bisyllabis in ה finitis manet: ut קַמֶּה *Seges*, קַמּוֹת *Segetes*: צָרָה *Angustia*, צָרוֹת *Angustie*. Excipitur unum, quod retinet ה, unde posterius Kametz manet, prius mutatur: ut, אֲמָה *Ancilla*, אֲמָחוֹת *Ancille*. Quædam commutant ה in ו: ut, קֵצָה *Extremitas*, קֵצוֹת *Extremitates*, *Exod. 38. v. 5*. sic, קִשּׁוֹת *Scutellæ*, *Exod. 37. v. 16*.

לְשֹׁכָה *Cubiculum*: Plural. לְשֹׁכוֹת, juxta formam צִדְקָה. Primâ gutturali, אֲמָרָה *Sermo*, אֲמָרוֹת *Sermones*. Hanc præterea formam sequuntur: נֹבֵעָה *Collis*, דְּמָעָה *Lachryma*, שְׂמֹחָה *Latitia*, מְנוּחָה *Munus*, שְׂפָחָה *Ancilla*, שְׂמֹלָה *Vestis*,

בְּקִישָׁה Vallis, בְּבִישָׁה Agna, שְׁלֵמָה Vestimentum, נַעֲרָה Puella, טֹרְבוֹ Turbo, חֶלְקָה Pars, חֶרְפָּה Probrum, עֲבָרָה Indignatio, עֲרִיבָה Plaustrum, quæ postrema habent Sægol aut Patach propter gutturalem. Quædam servant communem formam: ut, à מַצּוֹת est מִצְוֹת Præcepta, מִרְאֵה Visio, מִרְאוֹת Visiones: מִרְמָה Dolus, מִרְמוֹת Doli: מִזְחָתָה Thuribulum, מִזְחָחוֹת Thuribula.

Cholem ultimæ syllabæ manet: ut à זְכָרוֹן, dicitur, זְכָרוֹת Ab אֲרָמוֹן tamen legitur אֲרָמְנוֹת.

Hæc variant: מַלְכוּת Regnum, מַלְכוֹת Regna, cui simile אֲשָׁפוֹת Cella, Jer. 37. 16. אֲחוֹת Soror, אֲחוֹת Sorores: אֲשָׁפוֹת Stercor, אֲשָׁפוֹת Stercora: עֵיִן Fons, עֵינֹת Fontes: גַּיָּא vel גַּיָּא Vallis, plur. גַּיָּאוֹת, גַּיָּאוֹת 2. Reg. 2. 16. בֵּירָה Palatium, בֵּירָה Palatia: 2. Paral. 17. v. 12. מִנְּהָה Pars, מִנְּהָה מְנוֹת, מְנוֹת מְנוֹת, מְנוֹת Parties.

Quædam assumunt Dagesch: אִם Mater, אִמוֹת Matres: פִּת Frustrum, פִּתוֹת Frustra: גֵּת Torcular, גֵּתוֹת Torcularia:

Dualis numerus hic imitatur formam masculinorum: ut, יָרֵךְ Femur, יָרְכִים Femora: יָד Manus, יָדַי Ambæ manus: עֵינֹת Oculus, עֵינַי Ambo oculi: אָזְנוֹ Auris, אָזְנוֹי Ambo aures: בְּרֵךְ Genu, בְּרָכַי Genua: רֶגֶל Pes, רַגְלַי Pedes: כָּנַף Vola, כָּנָפַי Vole: כָּנַף Ala, כָּנָפַי Ala, & pluraliter כָּנָפוֹת.

Quæ in הֵה definunt, commutant הֵה in תֵה: ut, שִׁפְהָ Labium: שִׁפְתַי Labia: יָרֵכָה Femur, יָרְכָתַי Femora: Exod. 26. 23. אַמְּהָ Cubitus, אַמְּתַי Cubiti duo, Gen. 25. 10. שְׁנֵה Annus, שְׁנַתַי Anni duo, Amos 1. v. 11. מֵאָה Centum, מֵאֹתַי Ducenta, Genes. 32. v. 14. אֵת חֲמַתַי Muri duo, Jesa. 22. 11. formam habet ex plurali & duali compositam, à singul. חֲמַתַי. Sic לְחֵמַי Due tabule, Ezech. 27. 5. לְחֵמַי Due myriades, Psal. 68. 18. אֵת לְחֵי Maxilla, לְחֵי Maxilla due, Deut. 18. 3. pro Chirek habet * ex formâ in pluralibus antè annotatâ.

ANOMALIÆ. Singularia tantum sunt,

Nomina propria: רַחֵל Rachel: שַׁמְרוֹן Samaria.

Metallorum: עֵפֶרֶת Plumbum, נְחָשֶׁת Chalybs.

Item plurima alia: ut, גַּפְרִית Sulphur, בְּרִית Smegma, יְלֻדוֹת Juventa, & alia.

Anomalie declinationum. Quaedam primæ declinationis, flectuntur ad formam secundæ, hoc est, quaedam masculina more foeminarum: ut, אָב Pater, אֲבוֹת Patres: אוֹצֵר Thesaurus, אוֹצְרוֹת Thesauri. Huc pertinent, אוֹב Pytho, אֲשָׁבוֹל Botrus: אֶרְמוֹן Palatium, בֶּהוּ Pollex, בּוֹר Cisterna, גֵּג Tectum, גּוֹרֵל Sors, דֵּר Aetas, דִּרְבּוֹן Stimulus, זָנָב Cauda, חֹזֶה Pectus, חִלּוּם Somnium, חֶשְׁבוֹן Supputatio, טַפּוּחַ Palmus, כֶּסֶף Solium, לוח Tabula, לַיִל vel לַיְלָה Nox, מִזְבֵּחַ Altare, מוֹלָג Tridens, מֶטֶר Pluvia, מִסָּב Circuitus, מַעְשֵׁר Decima, מִצַּד Arx, מְקוֹם Locus, מַקֵּל Virga, נֵאֵד Uter, נוֹה Habitaculum, נֵר Lucerna, עֹר Pellis, עֶפֶר Pulvis, עֵשֶׂב Herba, צָבָא Exercitus, צְרוּר Loculus, קוֹל Vox, קִיר Paries, קָרֵב Prelium, רוּחַ Spiritus, רְתוּקָה Catena, שׁוֹר Murus, שֹׁפָר Tuba, שְׁלֶחַן Mensa, שֵׁם Nomen, שֶׁשׁ Sol, שֵׁת Nates: תְּהוֹם Abyssus, quod commune est, ut & alia nonnulla.

Quaedam foemina flectuntur ad formam masculinorum: ut, אֵלֶּה Quercus, אֵלִים Robora: שְׁבִילַת Spica, שְׁבִילִים Spica: שְׁבוּת vel שְׁבִית Captivitas, plural. שְׁבִיתִים Captivitates, זְנוּת Scortatio, plural. זְנוּתִים. Huc pertinent, בִּיצָה Ovum, גְּחֵלֶת Pruna, דְּבִלָּה Palatha-siccum, דְּבִרָּה Apis, דֵּת Lex, זְמוּרָה Palmes, חֲטָה Triticum, חֲשֵׁכָה Obscuritas, יוֹנָה Columba, יַעֲנָה Ulula, כַּד Cadus, כֶּסֶמֶת Spelta, לַתֵּר Later, מְלָה Dictio, נְסִלָּה Formica, סָטֵם Saturnus, שְׁעָרָה Hordeum, פְּשֵׁתָה Linum, פֶּת Frustum, שֵׁטָה Cedrus, תְּאֵנָה Ficus. Sic plurale tantum: נְשִׁים Mulieres.

Ab עִיר Civitas, est עִירִים Civitates, & semel עִיר.

Quaedam utroq; modo flectuntur: Ex masculinis;

הַיְכָל Palatium, הַיְכָלוֹת & הַיְכָלִים Palatia. Sic אֶרֶץ vel אֶרֶץ אֵלֶּיךָ Leo, נֶגַע Eminentia, זֶבַח Sacrificium, זְכוֹרֹן Memoria, יוֹם Dies, יַעַר Sylva, כַּיִּיִר Concha, לֵבַב Cor, מְאוֹר Lumen, מְבִצָּר Munitio, מִגְדָּל Turris, מְזִרְקָה Pelvis, מְכַאֵב Dolor, מְשָׁבֵן Habitaculum, מְשַׁבֵּב Cubile, מְעִיֵן Fons, סָף Limen, עֲבוֹת Densum, עוֹן Iniquitas, עֲקָב Vestigium, פְּרֻץ Ruptura, צוּאֵר Collum, קֶבֶר Sepulchrum, סֶעִרִּים Securis, שָׂדֵה Ager, שׁוֹפָר Buccina. Ex foeminis: Terror, אִימֹת & אִימוֹת Terrores: Sic בְּכוֹרָה Primitivum, מְנִיפֵל Manipulus, אִשְׁרָה Lucus, חֲצַיִר Atrium, חֲנִית Hastā, בְּתוּף Humerus, תַּלְתוּם Talentum, עָבִיב Nubes densa, &c. Ex communibus: דוֹר Aetas, plur. דוֹרִים & דוֹרוֹת Aetates. Sic זְרוּעַ Brachium, חֲלוֹן Fenestra, מַחֲנֵה Castra, מַטֵּה Virga, עֵצֶם Os, עֵת Tempus, &c. alia.

Quaedam etiam in dualem & pluralem flectuntur: ut עֵינַי Oculus, FONS, עֵינַיִם & עֵינֹת & יוֹם Dies, יוֹמִים & יוֹמִים. Item, כַּנְפֵי Ala, כַּנְפֵיִם & כַּנְפוֹת Ala.

Aliquando forma masculina & foeminina in unā voce concurrunt: ut מְרִאשְׁתֵּי שְׂאוֹל A cervicalibus Saulis, 1. Sam. 26. 12. עֲלֵפוֹת Excelsa, Deut. 32. 13. עֵשָׂה, 14. 14. pro עֲלֵפוֹת. Similia fuerunt supra, in Duali.

CAPUT XI.

De Pronomine.

PRONOMEN est, quod vice Nominis ponitur. Est enim secundarium quoddam Nomen, occulte Nomen antecedens referens. Hinc Pronomina Hebræis dicuntur כְּנוּיִם Cognomina, quod Nominis principalis sint aliud quoddam cognomen. Casuum distinctionem & declinationem cum Nominibus communem habent, sed peculiari anomalîā, ut in aliis linguis.

Prono-

Pronomina sunt vel *Separata*, (Hebr. נפרדים) vel aliis vocibus *Coniuncta*, (Hebr. מחברים) sive *Separabilia* & *Inseparabilia*.

Separata, quæ separatam dictionem constituunt: suntque vel *Integra* vel *Defectiva*. *Integra*, quæ genere & numero distinguuntur: suntque tria, tres personas indicantia:

Plur.		Sing.		
Nos	נַחֲנוּ v. נִנְחֲנוּ	Ego	אֲנִי v. אֲנִי	c. 1. pers.
Vos m.	אַתֶּם	Tu masc.	אַתָּה	} 2. pers.
Vos f.	אַתֵּן	Tu fœm.	אַתְּ	
Ipsi m.	הֵם	Ipsæ	הֵן m.	} 3. pers.
Ipsæ f.	הֵן	Ipsa	הֵיאָ f.	

Quomodo accentus quorundam formam mutant, vide lib. 2. cap. ultimo.

Irregulariter scriptum reperitur אֲנִי Jer. 42. 6. quod ex Masoretharum observatione juxta puncta vocalia legendum, אֲנִי, at juxta consonas, אֲנִי, quomodo Kimchi legit in Michlol fol. 262. נַחֲנוּ per Aphæresin ter reperitur, ut legitur in Masora Gen. 42. 10.

אַתָּה cum הָ semper est, ad differentiam formæ fœmininæ: at quinquies absque הָ scriptum reperitur, ubi Masorethæ הָ restituerunt, & legendum notarunt אַתָּה. Loca ab illis numerantur Eccles. 7. 23. reliqua sunt, Job. 1. 10. Nehem. 9. 6. 1. Sam. 24. 9. Psalm. 6. 4.

אַתָּה. Quinquies reperitur scriptum אַתָּה cum redundantante, & legitur אַתָּה, nempe 1. Reg. 14. 2. 2. Reg. 4. 16. 23. & 8. 1. Ezech. 36. 13. Addit masora, unum esse אַתָּה Jer. 4. 30. Ego & alterum reperi, Jud. 17. 2. Ter etiam legitur אַתָּה pro אַתָּה, nempe Num. 11. 15. Deut. 5. 27. Ezech. 28. 14.

אַתָּה cum הָ paragogico אַתָּה.

הוּא. Reperitur והוא והיא 1. Reg. 17. ψ. 15. ubi juxta literas legendum fuisset והוא והיא, at cum hoc constructioni repugnaret, Masorethæ transpositis punctis, legendum tradiderunt והוא והיא, ideoq; Chirek subjecerunt priori voci, & posteriori imposuerunt Schurek in textu.

הוּא. Sæpissimè etiam scribitur והוא per ו in medio, & quidem in Mose semper, exceptis locis undecim, in quibus est והוא cum Jod in medio, ut est in Masora Gen. 14. ψ. 2. & 38. ψ. 25. ubi loca adducuntur.

הוּא. Cum ה paragogico, והוא, והיא. Bis legitur הוּא pro הוּא Ruth. 1. 13. 2. Sam. 4. 6.

Defectiva sunt, quæ genere vel numero deficiunt. Singularia tantum sunt, masc. הוּא Hic, iste, Fœmin. הוּא Hec, ista.

Utriusque generis: הוּא, הוּא, Hic, hæc, iste, ista. Cum Schurek plerumque est masculinum, cum Cholem fœmininum.

Usurpatur & הוּא singulariter pro Ille ipse, Ipsemet, Ipsummet, Gen. 7. 13. Exod. 24. v. 10. & sic apud Rabbinos frequentissimè.

Plurale tantum, & utriusque generis; הוּא Illi, Ille, illa. Octies etiam legitur הוּא, ut tradit Masora Genes. 26. ψ. 4.

Utriusque generis & numeri, Relativum הוּא Qui, quæ, quod; & pluraliter, Qui: quæ: Interrogativum personæ; הוּא Quis, quæ, & Plur. Qui, quæ? Interrogativum rei; הוּא הוּא הוּא Quod, quid? הוּא Quinquies tantum legitur ante vocem א vel ו incipientem, ut tradit Masora Genes. 31. 32. & Exod. 32. 1. הוּא imponit primæ literæ vocis sequentis, Dages, ut dictum cap. 5. הוּא vigesies quater legitur, juxta Masoram.

Conjuncti-

Conjuncta aliis vocibus, sunt vel *Præfixa* vel *Suffixa*,
Præfixa duo sunt, utriusq; generis & numeri, ךְ & ךָ,
 sequente post utrumque Dagesch. Illud ex אֲשֶׁר de-
 sumptum est, & relativè significat, ut ipsum אֲשֶׁר: hoc
 ex הוּא, & nunc Demonstrativum est, *Hic, Hæc, Hoc*, nunc
 relativum, *Qui, Quæ, Quod*. Priori modo frequentissimè
 ante Nomina usurpatur, tanquam articulus commu-
 nis omnium casuum, de quo supra cap. 8. dictum est.
 Sic & ad majorem emphasin Pronominibus tertie per-
 sonæ præfigitur: ut, הוּא הוּא *Ille ipse*, הוּא הוּא *Illa ipsa*, הוּא הוּא *Ipsi*:
 הוּא הוּא *Ipsæ*, הוּא הוּא *Ipsi*: הוּא הוּא *Iste*, הוּא הוּא *Ista*. In hac con-
 junctione accedit aliquando litera ל per Epenthesis ad
 הוּא, unde fit הוּא הוּא *Iste*, Genes. 24. 65. unde rursus per Apo-
 copen, הוּא הוּא. Sic ex הוּא fit הוּא הוּא, Ezech. 36. 35. Sed de usu
 utriusque hujus Præfixi vide lib. 2. cap. 5. & 15.

Suffixa sunt, quæ aliis vocibus à fine affiguntur, & in
 specie vulgò *Affixa* vocantur. Oriuntur autem ex inte-
 gris, hoc modo:

Ex	}	fit	אֲנִי	Me ablativ. אֲנִי, me accus. אֲנִי, meus, mea, meum; raro Me,
			אֲנֹכְנִי	Mei, mea, mea, plur.
			אֲנֹכְנוּ	Nobis ablativ. אֲנֹכְנוּ, noster: nos, accusat. אֲנֹכְנוּ, Nos, accus.
			אַתָּה	vel תוּ Tuus, tui, plur.
			אַתֶּם	Vester; Vos, Vobis, plur.
			אַתָּם	Tuus; pluraliter אַתָּם.
			אַתֶּם	Vester, Vos, Vobis.
			הוּא	Ejus, Ei, eum, eo,
			הוּא	Eorum, eis, eos.
			הוּא	Ejus, ei, eam, ea.
			הוּא	Earum, eis, eas.

Hinc Dativus, per literam ל, ut in Nominibus: לְ

Mibi, לְנוּ Nobis: לְךָ לְךָ Tibi: לְכֶם לְכֶם Vobis: לוֹ , לוֹ Ipsi:
 לְהֶם , לְהֶם Iphis. Ter scribitur לְהֶם pro לוֹ, nempe Num.
 32. 42. Ruth. 2. 14. Zach. 5. 11.

Accusativi nota אַתְּ sæpiùs commutatur in אֹת ad
 commodiorem conjunctionem: ut, אֹתְנוּ Me; אֹתְךָ
 Nos: אֹתְךָ , אֹתְךָ Te: אֲתֶכֶם , אֲתֶכֶם Vos: אֹתוֹ Eum, אֹתָהּ
 Eam: אֹתָם , אֹתָם Ezech. 23. 4. 5. nec sæpiùs, אֲתֶּךָ
 Eos: אֹתוֹ , אֹתָהּ , אֲתֶּהּ Eas. A Masorethis observatum,
 אֲתֶּךָ fedecim locis fœmininum esse: vide Ezech. 16. 39.
 & Gen. 39. 9.

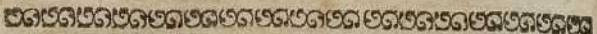
Ablativus per מִ & sæpiùs per geminum מִ: ut, מִנִּי
 Jesa. 22. 4. מִנִּי Psal. 139. 9. מִמֶּנִּי A me: מִמֶּנּוּ Anobis, quod
 Orientales Judæi, id est, Babylonii, legunt מִמֶּנּוּ absq;
 Dagesch in Nun, ut distinguatur ab Ablativo tertie
 personæ: sed Occidentales, id est, qui in terra Israël ha-
 bitabant, id non observarunt, de quo prolixè agit
 Aben Esra Exod. 1. 9. מִמֶּךָ , מִמֶּךָ A te: מִמֶּכֶם , מִמֶּכֶם A
 vobis: מִמֶּנּוּ , מִמֶּנּוּ Job. 4. v. 12. מִמֶּהוּ Ab illo, Psal. 68. v. 24.
 מִמֶּהֶם , מִמֶּהֶם Ab illis, Job. 11. v. 20. sed hæc ad Syntaxin
 propriè pertinent. Quinquies legitur מִמֶּנּוּ, quæ pu-
 tantur legenda מִמֶּנּוּ, quale unum Jud. 11. 24.

כּ in his Affixis ubique est loco ת, ut hæc Pronomi-
 na significativa, distinctam habeant formam à literis
 vel syllabis formativis ת, ת, ת, ת, ת, quarum usus
 explicabitur capite sequenti.

וּ est pro ׀, maximè in libris Poëticis, Jobo, Psal-
 mis & Proverbiis.

Pro ׀, quandoque est, כּ, ut Psal. 116. 7. 19. at ea for-
 ma ad Chaldaeos propriè spectat.

Affixionis ratio varia est, quæ explicabitur libro se-
 cundo. Similia quædam sunt Germanorum, in's Buch/
 pro in das: im Buch / pro in dem: du hast's / pro hast es
 vel das / &c.

CAPUT XII.

De Verbo.

*Sic fuit Nomen & Pronomen : sequitur Verbum
cum Participio.*

VERBUM est vox flexilis, cum *Tempore & Persona*.
Numeri hîc tantum sunt Singularis & Pluralis,
quorum ratio in ipsa flexione patebit.

*Genera eadem quæ in Nominibus, quorum distin-
ctio in personis declarabitur.*

TEMPUS est, quod Verbum certo tempore discrimi-
minat: estque *Finitum* vel *Infinitum*.

Finitum est aut *Præteritum*, vel *Futurum*.

Præteritum unicum est, quod reliquas Præteriti
species includit: ut פקד *Visitabat*, *visitavit*, *visitaverat*, *vi-
sitavisset*: quod autem quoque loco exprimi debeat, ex
tenore sententiæ facile intelligitur: *Vau* ? cum *Scheva*
Præterito præfixum, sæpè convertit illud in significa-
tionem Futuri. Vide lib. 2. cap. 21.

Ex Præterito oritur *Participium duplex*, Præsens &
Præteritum. Præsens Hebræi communiter vocant
בְּנוֹנִי *Benoni*, id est, *Intermedium*, quandoque etiam פֹּהֵל
Pohel, à forma: ut, פֹּקֵד *Visitans*: Præteritum similiter
à forma, פָּחַל *Pahul*, appellant: ut, פֻּקְדוֹ *Visitatus*, vel *Qui
visitatur*. Utrunque flexionem nominum in utroq; ge-
nere imitatur: ut, פֹּקֵד *Visitans*, פֻּקְדִים *Visitantes*: פֻּקְדָה
Visitans illa, פֻּקְדוֹת *Visitantes illæ*. Fœmininum singulare
indifferenter ferè in הַ acutum, vel ת penacutum, du-
plici Sægol (aut Pathach, propter gutturalem) ante-
cedente desinit, quæ Generis hîc affectio specialis est:
ut, פֻּקְדָה vel פֻּקְדָת *Visitans illa*: שְׁמַעַת vel שְׁמַעַת *Audies illa*.

Participia sæpè in Nomen purum degenerant: ut, *רועה* Pastor & Pascens, *אובב* Amans, Amicus, Amator. Hinc Participium Hebræis vocatur, *שם הפועל*, & *שם הפעול* Nomen Verbale.

• Nomina Pohel & Pahul deducta sunt à Verbo *פאל*, quod Hebræi Grammatici pro paradigmate Conjugationum usurpant, & à forma primæ vocis in unaquaq; conjugatione, conjugationem ipsam denominant, quâ ratione etiam hæc duo Tempora sic appellata sunt. Quinetiam ad explicandas affectiones singularum literarum cuiusq; thematis, primam omnium Verborum literam inde nominant Pe, secundam Hajin, tertiam Lamed, quæ loquendi ratio Hebræis quidem commoda est, at Latinis insolens & obscura.

Futurum duplex est, Primum & Secundum.

Futurum primum, Hebræi *צווי* *Tzissui* Imperium vocant, & sic nostri Imperativum modum: ut, *בא* *Visita*, *בא* *visitato*,

Futurum secundum, *צתי* *Futurum* simpliciter dicunt, & sumitur pro Futuris omnibus: ut, *בא* *visitabo*, *בא* *visitavero*, *בא* *visitaturus sum*. At 1 cum Pathach sequente Dages Futuro præfixum, convertit illud in Præteritum. Vide lib. 2. cap. 21. Quemadmodum autem Kimchi passim in suo Michlol, utrumq; hoc Futurum uno nomine generaliter appellat *צתי* *Futurum*, & tamen in specie deinde primum nominat *צווי*, & alterum *צתי*: sic & nos, Imperativi & Futuri nomina, in Latinorum scholis nunc recepta, tanquam usitatiora & notiora retinebimus.

Præsens tempus Hebræi proprium nullum habent: efferunt autem illud partim per utramq; Participium, ut docetur lib. 2. cap. 18. partim per Præteritum & Futurum in generalibus sententiis, cum significatur, non quod fuit aut futurum est, sed quod perpetuò esse aut fieri

fieri debet, ut in illo loco: *Beatus est vir, qui non הלך ambulavit, (ambulat) in consilio improborum, & via peccatorum non עמד instuit, (instuit) ac in confessu derisorum non ישב seddit, (desidet) & in Lege ejus יהגה meditabitur, (meditatur) die ac nocte, Psal. 1. v. 1.* Hinc Ab. Esra ad hunc Psalmum scribit: *כאשר ירצו לדבר על זמן עומד ידברו בלשון עבר גם בלשון עתיד* Quando volunt loqui per tempus stans, (*id est, praesens*) loquuntur sermone praeteriti, vel sermone futuri, *hoc est, Praesens tempus quandoq; per Praeteritum, quandoq; per Futurum esserunt*: Idem Job. 3. 2. *ידוע כי אין בלשון הקדש סימן שיורה על האמצעי ואין בלשונם חוץ מעתיד ועבר וכל מה שתמצא באיוב שהוא לשון עתיד הוא בינוני או לשון עבר* id est, *Notum est, quod in lingua sancta non est signum aliquod Temporis praesentis, neq; habent in lingua sua, nisi Futurum & Praeteritum. Unde quicquid repereris in Jobo, quod est Futurum, illud etiam pro Praesenti vel Praeterito capiendum. Sic Rabbi Salomon, Genes. 24. v. 45.*

Frequentissima verò etiam est reliquorum Temporum commutatio & Enallage, ut Imperativi pro Futuro, & contra; Praeteriti pro Futuro, & Futuri pro Praeterito, tum per se & simpliciter in Prophetiis, tum propter praefixam literam ו, ut antè dictum, & plenè traditur lib. 2. cap. 21. In continuata etiam sententia, sequens Tempus trahitur plerunque in naturam praecedentis. Item Participium praesens formæ activæ pro Futuro participiali: ut, *באתם Euntem, Jona 1. v. 3.* id est, *Ituram, & quidem mox, quod vocant, Paulo-post-futurum.*

Infinitum Tempus est, in quo nullum certum tempus definitur; ut *פקוד* vel *פקוד* *visitare*. Hebraeis dicitur *מקור* *Fons, Scaturigo, unde scil. rivi definitæ significationis in reliqua finita Tempora deducuntur, Latinis Infinitivus modus.*

Ut verò Temporis, sic quoque numeri, generis, personæque differentiâ caret. Exprimuntur etiam per Infinitivum *Gerundia*, præfixis ipsi quatuor literis **כל** **ב** **ל** **ל** quas vulgò memoriæ causâ *Bachlam* vocant: ut, **לְבַרְכֶּךָ** *In visitando*, **לְבַרְכֶּךָ** *Secundum visitare*, **לְבַרְכֶּךָ** *Ad visitandum*, **לְבַרְכֶּךָ** *A visitando*: Vide lib. 2. cap. 16. & 21. Hinc sex Tempora vel diversi flectendi modi fiunt, qui hoc ordine ab Hebræis collocati sunt: *Præteritum*, *Participium presens sive Benoni*, *Participium Præteritum sive Pahul*, *Infinitivus*, *Imperativus*, & *Futurum*.

Legitimus quidem ordo fuisset, ut præcessisset Tempus finitum in Præterito & utroq; Futuro, secutum fuisset Infinitum, ac ultimo loco Participia, tanquam Nomina verbalia, ordinem clausissent, ut apud Græcos & Latinos factum: at quia superior Hebræorum ordo in nostris etiam Scholis nunc ferè communiter receptus, ac in Lexicis Hebraicis observatus est, eum & nos hoc tempore retinere volumus.

PERSONA est specialis terminatio Verbi: eaque *Triplex* in utroque numero, distincto ferè genere constans. Prima tamen quælibet, & tertia pluralis Præteriti, generis communis sunt. Præteritum autem & Futurum tantùm per personas integrè distinguuntur. Præteritum flexionis initium facit à persona tertia masculina singulari, quòd ea simplex & purù thema continet, unde reliquæ personæ, assumptis certis literis vel syllabis formativis, efformantur. Accentus sede mutata, alterutra hujus personæ vocalis mutatur in *Scheva*.

Tertia fœminina singularis à masculina exit in **ה**, communem terminationem fœmininorum, quando à masculinis descendunt, ut dictum est suprâ cap. 7. Est autem illud **ה** ex Pronomine **היא** *Illà*: ut, **היא ברכה** *Visitavit illa*: hinc porrò tertiâ pluralis in **הן**, ut, **הן ברכה** *Visitaverunt illi vel illæ*.

Secun-

Secunda masculina singularis in ה ex אָתָּה Tu: ut
 וְיָשִׁירָהּ וְיָשִׁירָהּ Visitasti tu vir: fœminina in הָ ex אָתָּה: ut וְיָשִׁירָהּ וְיָשִׁירָהּ
 Visitasti tu fœmina. Secunda pluralis masc. in תָּם ex אַתֶּם:
 ut, וְיָשִׁירָהּ וְיָשִׁירָהּ Visitastis vos viri: fœminina in הֵן ex אַתֶּן: ut,
 וְיָשִׁירָהּ וְיָשִׁירָהּ Visitastis vos fœminæ.

Prima singularis in הָ ex אָנֹכִי literâ הָ per Epenthesein
 ascitâ, aut usurpatâ pro הָ, ne fieret confusio hujus syl-
 labæ formativæ cum Pronomine consignificativo הָ:
 ut, וְיָשִׁירָהּ וְיָשִׁירָהּ Visitavi: pluralis in נוּ ex אַנְחוּנוּ: ut, וְיָשִׁירָהּ וְיָשִׁירָהּ
 Visitavimus nos.

Imperativus solam habet personam secundam, ge-
 nere & numero distinctam. Quando accentus primæ
 vocis וְיָשִׁירָהּ transfertur ad accedentem literam forma-
 tivam, tum ultima ejus vocalis mutatur in Scheva,
 propter quod antecedens Scheva transit in Chirek,
 juxta doctrinam supra cap. 4. propositam. Sic fœmi-
 nina singularis exit à masculina in הָ, Jod desumpto ex
 forma Pronominis אָתָּה: ut, וְיָשִׁירָהּ וְיָשִׁירָהּ Visita tu fœmina: & plu-
 ralis secunda in הָ; וְיָשִׁירָהּ וְיָשִׁירָהּ Visitate vos viri. Secunda pluralis
 fœminina in הָ ex forma paragogica Pronominis
 אַתֶּן: ut, וְיָשִׁירָהּ וְיָשִׁירָהּ.

Futurum, quia eam ordinis necessitatem non ha-
 bet, quam Præteritum, ideo communem flexionis
 modum à persona prima ad secundam & tertiam,
 apud Hebræos Grammaticos servat. Formantur au-
 tem ejus personæ ab Imperativo, assumptis ab initio
 quatuor literis characteristicis, וְיָשִׁירָהּ, quibus integrè
 distinguuntur. *Has literas Hebræi includunt memoriæ causâ,
 in nomen proprium וְיָשִׁירָהּ, Viri celebris ab insigni sapientia, ut
 est I. Reg. 4. v. 31. & Cantoris peritissimi, Psal. 89. unde vulgò
 appellantur Literæ Ethan. At, quòd etiam flexionem persona-
 rum disposuerunt juxta ordinem literarum hujus Nominis, ita
 ut præ-*

Atque hæc generalis est personarum, in singulis Temporibus quorumcunque Verborum, formatio, quæ deinceps ad singularum flexionum formas specialiter erit accommodanda.

CAPUT XIII.

De Conjugationibus Verborum, & earum primâ KAL.

FLEXIO Verbi secundum Tempora & Personas dicitur *Conjugatio*: Hebræis בִּנְיָן *Binjan*, Structura, Ædificium, à בָּנָה *Aedificare*: estque *Quadruplex*, quarum tres priores, pro agendi pel patiendi significatione, duplicem formam habent, *Activam & Passivam*, quarta autem, ob *Reciprocam* ferè significationem, sub una forma, activa & passiva simul est. Unum verò idemque Verbum per quatuor has conjugationum formas flectitur, ob alium atque alium ipsius significandi modum, ut singulis conjugationibus intelligetur.

Prima Conjugatio in forma activa communiter dicitur Hebræis קָל *Kal*, id est, *Levis* sive *lenis*; tum à *forma*, quæ nudo ac simplici themate constat, tum à *significatione*, quæ hîc, utpote in puro themate, lenior & simplicior est: vel פָּהַל *Pahal*, à forma communi primæ Vocis, quam Verbum פָּהַל paradigma conjugationum apud Grammaticos Hebræos, indicat. In passiva forma, eâdem ratione ab eodem paradiigmate dicitur נִפְּחַל *Niphal*. Sola autem Verba activè significantia, in formam passivam hîc traducuntur: Neutra, cum passivam significationem in se inclusam habeant, solâ formâ *Kal* contenta sunt, ut & propterea Participio Præterito sive *Pahul* carent.

Activa

Activa verba Hebraeis vocantur פעלים ויצאים Verba transeuntia, sive Transitiva, quorum actio transit in aliud subjectum: Neutra, עמדים Stantia, sive בלתי ויצאים Non transeuntia, hoc est, intransitiva, quando actio non transit extra agentem. Passiva periphrastice appellantur פעולים vel נפעלים, pro forma quaque passiva.

Cæterum paradigma פעל propter anomaliam è media gutturali proveniente, à posterioribus Grammaticis rejectum est, ac substitutum Verbum פקד Visitavit, quo Kimchi in libro Michlol ad demonstrandam analogiam in conjugando utitur, & nos proinde eodem huc utemur.

De Usu & Significationibus hujus & reliquarum Conjugationum, vide plura in Notis ad finem libri adjectis.

FORMA ACTIVA KAL.

Præteritum.

Sing.

fæmin.	mascul.	
פקדה	פקד	3
פקדת	פקדת	2
com.	פקדתי	1

Plur.

com.	פקדו	3
פקדתו	פקדתם	2
com.	פקדנו	1

Partic. præsens sive Benoni.

Plur.	Sing.	
פוקדים	פוקד	.M
	פוקדה	.F
פוקדת	פוקדת	

Partic.

Partic. præteritam sive Pahul,

Plur.

Sing.

פְּקֻדִים

פְּקֻד M.

פְּקֻדוֹת

פְּקֻדָּה F.

Infinitivus.

פְּקֹד vel פְּקֻד vel פְּקֹד

Imperativus.

Plur.

Sing.

פְּקֹדוּ

פְּקֹד vel פְּקֻד M.

פְּקֻדְנָה

פְּקֻדִי F.

Futurum.

Sing.

fæmin.

mascul.

com. אֶפְקֹד vel אֶפְקֻד 1.

תִּפְקֹדִי

תִּפְקֻד 2.

תִּפְקֻד

יִפְקֻד 3.

Plural.

com.

נִפְקֹד 1.

תִּפְקֻדְנָה { תִּפְקֹדוּ 2.

יִפְקֹדוּ 2.

ANNOTATIONES AD PRAET.

פְּקֹד] Triplex hic Verborum terminatio est; Prima & communis in Pathach, ut in paradigmate: Altera in Tzere: ut, וְפָקַד *Voluit*. Tertia in Cholem: ut, וְפָקַד *Potuit*, וְיִפְקֹד *Timuit*, וְקָמַד *Parvus fuit*. Hæc autem rariore est propter Nomina multa ejusdem formæ. Concurrent omnes in uno versu, Exod. 40. v. 35. Irregulare est, וְפָקַד *Judicavit*, 1. Samuel. 7. v. 17. ubi Masora inquit, non reperiri amplius cum Kametz, Terminatio Tzere com-

manem flexionem imitatur: ut, **וּלְכָח** Voluit ille, **וּלְכָחָם** Voluisti tu, **וּלְכָחוּם** Voluerunt illi vel illæ, &c. Cholem manet, præterquam in tertiis personis, in quibus servatur analogia: ut, **יָרַתְּ** Timuisti, Deut. 28. v. 60. **יָבִילְתִּי** Potui, Genes. 30. v. 8. **יָבִילוּ** Potuerunt, Genes. 37. 4. **יָבִילָהּ** Potuit illa, Genes. 36. 7. Si accentus à Cholem removeatur in secunda & prima persona, corripitur in Kametzchatuph: ut, **וְיָבִילְתָּ** Et poteris, Exod. 18. v. 23.

Quædam præter morem *Apheresin* primæ radicalis patiuntur: ut, **וַיִּדְּ** Declinavit, pro **וַיִּדְּ** Jud. 19. v. 11. **וַיִּקַּח** Accepit, pro **וַיִּקַּח** Ezech. 17. v. 5. & sic **וַיִּקַּח** Accepit eos, Hoseæ 11. v. 3. Aliud vide mox in tertia plurali.

וַיִּפְקְדָהּ] Ad formam Chaldaicam hîc in ת desinit **וַיִּפְקְדָהּ** Abiit, pro **וַיִּפְקְדָהּ** Deut. 32. v. 36. Simile vide cap. seq. ad Præteritum Niphâl, & cap. 36. ad hanc personam. Accentu ad penultimam retracto, redeunt singulæ terminationes masculinæ, Pathach in Kametz producto: ut, **וַיִּתְּנָהּ** Dedit, Judic. 5. v. 25. **וַיִּשְׁמַחְהָ** Letata est, Esth. 8. v. 15. Vide lib. 2. capite 23. Sic, **וַיִּשְׁתַּחֲוֶהָ** Defecit, pro **וַיִּשְׁתַּחֲוֶהָ**, Jesa. 41. v. 17. quod & cum Dagesch Euphónico. Irregulariter; **וַיִּבְרָא** Extulit se, Ezech. 31. v. 5. cum א loco ה, ne duo ה concurrant.

וַיִּפְקְדָהּ] Cum ה paragogico: **וַיִּבְרָא** Prævaricatus es, Malach. 2. v. 14. Verba quæ in ת desinunt, hîc & quandoque aliud ת sequitur, syncopam patiuntur, contrahendo ת radicale per Dagesch forte in ת servile: ut, **וַיִּבְרָא** Succidisti, pro **וַיִּבְרָא** Deuter. 20. v. 20. Hanc anomaliam sequitur hîc verbum **וַיִּתְּנָהּ** includendo נ per Dagesch in ת servile, euphoniæ causâ; ut **וַיִּתְּנָהּ** Dedisti, pro **וַיִּתְּנָהּ** Genes. 3. 12. & sic semper quando ת sequitur. Et deficiente quoque primâ radicali **וַיִּתְּנָהּ**, 2. Sam. 22. 41.

וַיִּפְקְדָהּ] Si ultima radicalis fuerit ח vel פ, pro priori Scheva

Scheva est Pathach : ut, לָקַחְתָּ *Accepisti*, 1. Reg. 14. v. 3. שָׁמַעְתָּ *Audivisti*, Jer. 4. v. 19. יָדַעְתָּ *Nosti*, Jerem. 50. v. 24. יָדַעְתָּ vide mox ad Particip. præsens. אָנֹכִי per syncopam; נָתַתָּ *Dedisti*, Ezech. 16. v. 33. Vide vocem præcedentem.

פָּקַדְתִּי] Quædam in medio habent Chirek pro Pathach : ut, גָּעַמְתִּי *Geumi*, Psalm. 2. v. 7. שָׁאַלְתִּי *Petivi*, 1. Sam. 1. v. 20. Vide similem formam infra cap. 40. ad Præter, & mox in secunda plurali. A finitis in ת, per syncopam : נָתַתְּ *Pepigi*, Exod. 34. v. 27. Vide paulò antè in secunda masculina. אָנֹכִי similiter per syncopam : נָתַתִּי *Dedi*, Genes. 1. v. 29. Vide paulò antè. Per Aphæresin : וְשָׁבַתִּי *Et habitabo*, Psal. 23. v. 6. pro וְשָׁבַתִּי. Sic quædam fuerunt paulò antè. Sed communiter deducunt à שׁוּב, pro, *Quietus ero*.

פָּקְדוּ] Cum † paragogico : יָדְעוּ *Cognoverunt*, Deut. 8. v. 3. Per Aphæresin primæ radicalis : יָצְקוּ *Effuderunt*, Jesa. 26. 16. à יָצַק, sed habet formam à יָצַק. Similia fuerunt paulò antè. Cum † paragogico præter morem; הָדְדוּ *Qui venerant*, Jos. 10. v. 24. Vide simile infra cap. 43. ad Præter. Quædam hujus personæ diversimodè leguntur & scribuntur : ut, שָׁפְכוּ *Effuderunt*, Deut. 21. v. 7. scribitur cum ה, quasi legendum, שָׁפְכוּ *Effudit*; sed Masorethæ legendum tradiderunt pluraliter, unde Kibbutz appositum pro ו. Talia sunt in Bibliis quatuordecim, quæ adducuntur in Masora Thren. 4. 17. Accentu retracto, redeunt vocales, ut in tertia fœminina dictum : יָלְדוּ *Pepererunt*, Genes. 31. 43. יָגְלוּ *Potuerunt*, Exod. 8. 14. יָזְלוּ *Defluunt*, Esa. 64. 1. & יָחַדְלוּ *Cessaverunt*, Judic. 5. 7. quæ duo etiam habent Dagesch euphonicum, ad intendendam significationem.

פָּקַדְתֶּם] Cum Chirek loco Pathach in medio : יָשַׁתְּ

Possidebitis, Deut. 4. v. 1. Et cum Sægol: שְׂאֵלְתֶם Petivistis, I. Sam. 12, 13. Cum Syncopa: נִתַּתֶּם Tradidistis, Jer. 37. 18. Vide secundam masc. sing.

פָּקְרוּ] Quæ in נ desinunt, ejus literæ hîc patiuntur Syncopam: ut, נָתַנּוּ Dedimus, Thren. 5. 7. pro נָתַנּוּ.

AD PARTICIP. PRÆSENS.

פָּקַד] Duo speciali anomaliâ in Chirek desinunt loco Tzere: ut, יוֹסֵף Addens, Jesa. 29. 14. unde & plurale; יוֹסֵפִים Addentes, Deuter. 5. v. 25. תְּסַיֵּם Sustainens, Psal. 16. vers. 5. Si tertia sit gutturalis ח vel ע, fit interdum crasis in Pathach: ut, נִטְעַע Plantans, pro נִטְעַע Psal. 94. v. 9. Simile in Pathach; אֲבָד Periens, Deut. 32. v. 28. quod Aben Esra propter structuram factum existimat. Est enim illic, עֲצוּת אֲבָד Gens perditâ consiliis. Unum est cum ה paragogico, quod accentus in penultima indicat, & adjunctum Nomen תְּנוּר quod est Generis Masculini, בָּעֵרָה Ardens, Hof. 7. v. 8. Sæpiusculè adest ' paragogicum: ut, אֲסֵרִי Ligans, Genes. 49. v. 11. אֲסֵרִי Exscindens, אֲסֵרִי Cedens, Jesa. 22. 16. יֹשֵׁב Residens, Psal. 123. v. 1. שׁוֹבֵן Inhabitans, Deut. 33. v. 16. Vide etiam Zach. 11. v. 17. Psal. 114. v. 8. Ephodeus vult, hoc ' non esse paragogicum, neque hæc esse nomina participialia, sed Adjectiva, unde illud Jod vocat יוֹד הַתָּאֵר Jod adjectivi: in his enim non significari actionem præcisè præsentem, & momentaneam, sed continuam.

פָּקְדָה , פּוֹקְדָה] Tzere interdum ex forma masculina retinetur: ut, בָּגְדָה Perdite agens, Jer. 3. v. 8. יוֹלְדָה Parturiens, Mich. 5. v. 3. נֹטְרָה Custodiens, Cantic. 1. v. 6. & similia plura. Fœmininum in ת usitatus hîc est: ut, נֹדַעַת Cadens, Genes. 15. v. 12. בְּרַחַת Fugio, Genes. 16. 8. יוֹדַעַת Cognoscens, Num. 31. v. 17. cum duplici Pathach propter guttu-

gutturalem. Huc referendum juxta Ab. Efram מוֹעֵדֶת
Vacillans, Labens, cum Schurek loco Cholem, Prov. 25.
 19. Aliis est Participium Pyhal, *Luxatus*. Hinc sunt cum
 'Paragogico: אֲהַבְתִּי *Amans*, Hof. 10. 11. אֲיַבְתִּי *Inimica exi-*
stens, Mich. 7. v. 8. In his Kimchi in Michlol fol. 17. Jod vult
 esse paragogicum, non Affixum, quòd accentus sit in penultima,
 quem Affixum postularet in ultima. Quaedam formam com-
 positam habent, hinc & ex secunda foemina singu-
 lari præteriti: ut וְיִלְדֶתָּ *Et paries*, Genes. 16. v. 11. & Jud.
 13. v. 5. 7. שֹׁכֵנִי *Desidens*, Jer. 22. v. 23. שֹׁכֵנִי *Habitans*,
 Jer. 51. v. 13. formâ compositâ ex שֹׁכֵנִי & שֹׁכֵנִי quasi
 dicas, *Quòd habitavit, & adhuc habitet*, ut Kimchi explicat
 fol. 68. Et sic in aliis quoque compositis, utramq; for-
 mam attendendam, & significativam esse volunt, com-
 pendii faciendi causâ. Simile vide cap. 16. ad Particip.
 præteritum. Alii aliter de his sentiunt, ut Elias scribit
 in libro הרַבָּה *Harcabba*, qui est de Vocibus compositis.

Cæterum Participium hoc etiam sæpissimè per Ka-
 metz & Tzere exprimitur, & vulgò שֵׁם הַתָּאֵר *Nomen*
Toar, hoc est, Formæ seu Formale aut Verbale, vocatur,
 & sic flectitur;

Plur.	Sing.
אֲנֵלִים	אֲנֵל M.
אֲנֵלוֹת	אֲנֵלָה F.

Hinc sunt; גָּדַל *Crescens, sive Grandescens erat*, 1. Sa-
 muel. 2. v. 6. יָשָׁן *Dormiens*, 1. Sam. 26. 7. יָשְׁנוּ *Dormientes*
erant, 1. Sam. 26. v. 12. דָּבַק *Adherens vel conjunctus*, Proverb.
 18. v. 24. דָּבַקָה *Adherens erat, adhaerebat*, 2. Paral. 3. v. 12.
 הִדְבַּקְתֶּם *Qui adherentes fuistis, adhesistis*, Deut. 4. v. 4.

AD PARTIC. PRÆTERITUM.

Hoc Participium propriè à forma primæ vocis nominativæ

פָּעוּל Pahul, quia Paradigma פָּעוּל à Præterito hîc stectitur in Schurek; hinc verò latius ad omnia Participia præterita reliquarum quoq; conjugationum traducitur. Verba Intransitiva sive Neutra, hoc Participio carent, ut & suprâ dictum est: non enim נָפַל Cecidit, dici potest נָפַל Casus, nec à לָמַד Didicit, participialiter dicitur לָמַד, etsi nominaliter usurpetur pro Doctus, ut & alia hujus formæ, in nomina Toarim, id est, adjectiva transeunt, ut צָרוּם Fortis, & similia. אֶשְׁכֵּן tamen legitur הַשְּׁכֹנִים Habitantes, Judic. 8. 11. ubi præterea est irregulariter ה, ante vocem constructam.

פָּקוּד] Et cum Kibbutz euphoniæ causâ: ut, לָבַשׁ Vestita est, hoc est, vestitur, Prov. 31. 21. Cum Cholem נְקוּד Punctatum Gen. 30. 32. juxta quosdam.

פְּקוּדָה] Fœmininum in ת hîc non reperitur, nisi ex rectione syntactica: ut, חֲגֵרַת־שֵׁק Accincta sacco, Joel. 1. v. 8. בְּעֵלַת בְּעָלָהּ Maritata marito, & similia. Hinc verò cùm 'paragogico sunt: גְּנֵבַת Furto sublatum, pro גֵּנֵבַת Genes. 31. v. 39. מְלֵאֵת Plena, pro מְלֵאת Jesa. 1. v. 21. Sed hæc omnia in Nomina degenerant quorum structura traditur libro 2. capite 3. Regulâ 3. Si verò 'esset Affixum Pronomen, dicendum esset גְּנֵבַת, ut videre est lib. 2. cap. 7.

AD INFINITIVUM.

Infinitivum Hebræi, & inde quoq; Santes in Thesauro Lingue sanctæ, vocant, מְקוּר Fontem, Venam, Scaturiginem, quòd inde significatio desinita, in reliqua Tempora, seu certos rivulos, profluit. Veteres Grammatici etiam vocarunt שֵׁם הַפְּעוּל Nomen verbi, verbale, quia sæpè loco Nominis ponitur. Usurpatur etiam pro Gerundiis, ut suprâ dictum est; imprimis verò, cùm ipsi præfiguntur literæ serviles בכלם, quarum ב est In, כ Secundum, juxta, ל Ad, ה A, ut plenè docetur lib. 2. cap. 21.

פָּקוּד

פְּקוֹד] Hæc forma plerunque venit in conduplica-
 tione Verbi: ut, וְאִם-אָמַר יֹאמֵר, *Et si dicendo dixerit*, Exod.
 21. v. 5. de qua locutione vide lib. 2. cap. 16. Non tamen
 semper hoc fit: ut מַאֲוִס בְּרַע וּבַחֹר בְּטוֹב *Reprobare malum*
 & eligere bonum, Jesa. 7. v. 15. פֶּשַׁע וְכֹחַשׁ *Transgredi & men-*
tiri, Jesa. 59. v. 13. Vide & Hof. 10. v. 4.

פְּקוֹד] Ablato accentu, Cholem corripitur in Ka-
 metzchatuph, de qua mutatione etiam supra cap. 5. di-
 ctum est: ut, מֶלֶךְ-מְלִיךָ *Regnare regem*, Genes. 36. v. 31. Spe-
 cialis anomalix est cum ' epenthético: לְדַרְיוֹשׁ *Ad qua-*
stionem habendam, Esra 10. v. 16. nec ipsi simile in tota Scri-
 ptura occurrit. ךְּ paragogicum adjicitur isti formæ,
 quæ præfixum לְ habet, rarissimè simplici, ne confun-
 datur cum Nominibus similis formæ, vel cum Impe-
 rativo. Cholem ultimæ syllabæ propter ךְּ paragogi-
 cum corripitur in Kametzchatuph, vel Kibbutz eu-
 phonix causâ, trajiciturque sub primam radicalem: ut,
 לְמַשְׁחָה *Ad unguendum*, Exod. 29. v. 29. לְגַבְהָה *Ad efferendum*,
 Soph. 3. v. 11. לְחַמְלָה *Clementiâ utendo*, Ezech. 16. v. 5. Si
 media sit gutturalis, Scheva sub ea fit compositum: ut,
 לְרַחֲקָה *Ad longè recedendum*, Ezech. 8. v. 6. Ex hac forma
 sunt, כְּשִׁמְעֶתוּ , בְּקִרְבָּתֵם & alia, quæ vide lib. 2. cap. 17.
 ad Infinitivum. Aliquando tamen Cholem manet:
 ut, פְּשׁוּטָה *Spoliare*, Esa. 32. 11. Novæ autem formæ est
 illud, אַחֲרֵי אֲכָלָה *Post comedere*, 1. Sam. 1. v. 9. Cholem pla-
 nè alienum videtur, pro אֲכָלָה, quod ex Masora colli-
 gi potest, quæ hanc vocem cum altera ex Imperativo,
 וְאֲכָלָה *Et comede*, Genes. 27. v. 19. tanquam unius formæ,
 confert, cum aliis similibus pluribus, quæ ab initio
 Masoræ magnæ recensentur. Cum simplici Infinitivo
 quidam junctum volunt in his: שֹׁחֲטָה *Maclando, vel, Ad*
maclandum, Hof. 5. v. 2. שְׂאֵלָה *Petendo*, Jesa. 7. v. 11. sed

hæc potius Nomina sunt, ut de postremo expressè affirmat Kimchi in Michlol, & aliàs Infinitivus sæpè ingreditur formam Nominum foemininorum in ה desinentium, à quo usu ab Hebræis vocatur שם הפעל *Nomen verbale*, & inde ea structura, quòd Nomina verbalia regunt casum Verbi sui, de qua lib. 2. cap. 3. Reg. 3. A verbo אָמַר hîc per crasin vocalium dicitur, לְאָמֹר pro לֵאמֹר *Dicendo*. De ista crasi dictum suprà cap. 4.

פָּקֹד] Hæc terminatio hîc, & in sequentibus Temporibus, ferè tantùm Verbis Neutris servit, ut altera in Cholem, Verbis activis: Cum ה paragogico Pathach transit in Scheva, unde præcedens Scheva convertitur in Chirek: לְרַבֵּעָה *Ad ineundum*, Levit. 20. v. 16. לְרִצָּה *Ad timendum*, Deut. 4. v. 10. Si prima sit gutturalis, pro Chirek est Pathach: ut, לְאַשְׁמֶה בָּהּ *Reatum obeundo in eo*, Levit. 6. v. 7. Sub media gutturali Scheva dilatatur per Pathach: ut, לְאַהֲבָהּ *Diligendo*, Deut. 9. v. 19. לְרִאבָה *Mærere*, Jer. 31. v. 12. Huc Kimchi revocat etiam Nun paragogicum esse, in, בְּאַבְרָהָם *In perdere*, Esth. 8. v. 6. sed hoc potius Nomen est.

Quidam notant, formam Infinitivi aliquando etiam esse cum מ ab initio: quòd referunt, מְשַׁלַּח Eza. II. 14. & Esth. 9. 19. כְּמִשְׁלַח Gen. 38. 24. sed possunt esse Nomina.

AD IMPERATIVUM.

פָּקֹד] Cum ה paragogico servatur forma Infinitivi; ut, שְׁמֹרָה *Custodi*, Psal. 25. v. 20. זָכְרָה *Memento*, 2. Par. 6. v. 42. Unum retinet Cholem; וְצַמָּה *Detestare*, Num. 23. v. 7. pro וְצַמָּה. Vide & vocem seq.

פָּקֹד] Excipe; סָעַד *Fulcito*, Jud. 19. v. 5. 8. quod Maforethæ notant sic in eo textu bis cum Kametz scribi, sine

sine certa causa. Cum η paragogico, Pathach corripitur in Scheva, unde prius transit in Chirek, ut: שִׁבְבָה *Concumbe*, Genes. 39. v. 12. Pathach in Kametz mutato, שְׁמַעֲרָה *Audi*, Dan. 9. v. 19. fortè propter accentum, Ex terminatione Cholem quædam hanc formam imitantur: ut, נִצְרָה *Custodi*, Psal. 141. vers. 3. quod & Dagesch euphonicum habet: מְכַרָה *Vende*, Genes. 25. v. 31. Si prima sit gutturalis, pro Chirek est Sægol: ut אֲסַפָּה *Congrega*, Num. 11. v. 16. עֲרֹכָה *Diffone*, Job. 33. v. 5.] פִּקְדוֹ Cholem vel Pathach ex sing. numero convertitur in Scheva, unde antecedens Scheva transit in Chirek. Et sic in fœm. פִּקְדוֹ. Quædam ab initio habent Kametzchatuph, ut in forma paragogica: ut, חֲרַבּוּ *Desolemini*, Jerem. 2. v. 12. מְשַׁבְּנוּ *Trahite*, Ezech. 32. v. 20. שְׂוֹדוּ *Vastate*, Jer. 49. v. 28. Chirek ante gutturalalem, cum Scheva composito notatam, manente, שְׂוֹדוּ *Munera date*, Jobi 6. 22.

] פִּקְדוֹ De formatione, vide vocem præcedentem. Cum Kametzchatuph, ut antè, מְלֹכֵי *Regna*, Jud. 9. v. 10. צַעֲקֵי *Clama*, Jerem. 22. v. 20. ubi quoque est Kametz in penultima, propter accentum eò retractum; & sic, חֲרַבּוּ *Exsiccare*, Jesa. 44. 27. Primâ gutturali: ut, חֲשַׁפּוּ *Denuda*, Jesa. 47. v. 2. אַחֲזֵי *Prehende*, Ruth. 3. 15. ubi præter normam Chatephkametz ante se habet Sægol. Irregularè quoque est; קִסְמֵי *Divina*, 1. Sam. 28. v. 8. quod debebat esse ad formam מְלֹכֵי; at sub media radicali adhibetur Chatephkametz, tanquam sub gutturali, לְתַפְאֲרַת הַפִּלָּה *ad ornatum dictionis*, ut Kimchi inquit. Hujus verò rei causâ olim scriptum fuit cum Vau in medio, quòd illud vocalis O index esset. At adjectis punctis, Vau redundabat in lectione, unde Masorethæ notarunt legendum, קִסְמֵי absque Vau: Simile mox est in Futuro. G 5

פְּקוּדָה] Ex terminatione Pathach: שְׁמַעְנָה *Audite*, *Jesa.* 32. v. 9. Hinc contractum est propter Apocopen; שְׁמַעוּ, *Genes.* 4. v. 23. Simile vide cap. 43. ad Imperativum.

AD FUTURUM.

אֶפְקֹר אֶפְקֹר] Terminatio Cholem ferè in verbis activis usitata est; Pathach Neutris. Literæ formativæ propriè postulant Scheva, sed id propter sequens Scheva transit in Chirek, vel Sægol aut Pathach, propter gutturalem. Accedente ה̄ paragogico, utraque terminatio mutatur in Scheva. Ex Cholem; אֶשְׁמְרָה *Custodiam*, *Psal.* 39. v. 2. A Pathach; אֶשְׁכְּבָה *Cubabo*, *Psal.* 4. v. 9. Primâ gutturali; אֶחְדֹּלָה *Desistam*, *Job.* 16. vers. 6. אֶהְרֹגָה *Occidam*, *Genes.* 27. v. 41. in quibus Scheva compositum dissolvitur, propter aliud Scheva sequens, ut traditum est suprà cap. 4. Cum Schurek: ut, וְאֶנּוּשְׁרָה *Et ægritudine afficiar*, *Psal.* 69. v. 21. ubi א̄ radicale deficit, de qua anomalia mox sequitur. Ex forma Schurek etiam alia sequuntur. Pauca quædam pro altero Scheva habent Scheva compositum sub litera non gutturali: ut, אֶשְׁקוּטָה *Quiesco*, *Jesa.* 18. v. 4. Chatephkamez literæ פ̄ subjectum, quia dictio cum ך̄ scripta fuit, quasi vocalis O indice, ut & paulò antè in Imperativo. Sic אֶשְׁקוּלָה *Appendi*, *Esræ* 8. v. 25. at absente ך̄ lectum scriptum אֶשְׁקוּלָה *ibid.* v. 26. & *Jerem.* 32. v. 9. cum Chatephpathach: Sic אֶפְשָׁעָה *Incedam*, *Jesa.* 27. v. 4. cum Chatephkamez in quibusdam libris scribitur (ut à Masorethis quoque observatum est) pleraque tamen exemplaria hodiè habent Scheva simplex. Citat etiam Kimchi per Chatephkamez; אֶשְׁמַעָה *Audivi*, *Dan.* 8. v. 13. sed nostra exemplaria hodiè habent Scheva sim-

va simplex: וַאֲפָרָה Et comparavi eam, *Hosee* 3. v. 2. habet Dagesch euphonicum. אִסְעָרָה, אִמְאָסָרָה vide lib. 2. cap. 17. ad Futurum.

תִּפְקְדִי] Huc pertinet, וַתִּשְׁחָדֵי Et munerasti, *Ezech.* 16. v. 33. cum Chatephkametz sub ח loco Scheva pro natura gutturalium. Unum est cum Schurek loco Cholem: תַּעֲבֹרֵי *Transibis*, *Ruth.* 2. v. 8. cui simile mox in sequenti voce. Cum Nun paragogico: תִּדְבְּקִי *Adharebis*, *Ruth.* 2. v. 8. hîc Kametz est ex Pathach formæ masculinæ תִּדְבֵק, ac si pausa ad eam syllabam rejecta esset, quanquam sensus hîc pausam vel distinctionem nullam admittat. Sic mox in plurali.

תִּפְקֹד] Ex terminatione Pathach: תִּדְבֵק *Adhareat*, *Psal.* 137. v. 6. תִּהְלֹךְ *Ambulavit*, *Psal.* 73. v. 9. ubi Scheva sub gutturali per Pathach dilatatum est, Chirek antecedente ex communi forma manente. Cum Schurek loco Cholem: תִּשְׁמֹרֵם *Custodit eos*, *Prov.* 14. v. 3. vide mox aliud. Cum ה paragogico præter morem: וַתִּמְנַבֵּה *Et adamavit*, *Ezech.* 23. v. 20. Simile vide infra cap. 25. ad Futurum. Irregulare est, תִּאֲכַלְהוּ *Comedet eum*, *Jobi* 20. 26. pro תִּאֲכַלְהוּ.

נִפְקֹד] Cum ה paragogico, ut in prima singulari: נִלְבְּנָה *Lateres consciamus*, *Genes.* 11. v. 3. נַעֲבֹרָה *Transeamus*, *Num.* 20. v. 17.

תִּפְקְדוּ] Accentu ad penultimam redeunte, redit terminatio singularis: ut, תִּנְגְּבוּ *Furabimini*, *Levit.* 19. v. 11. Cum ך paragogico: תִּשְׁמְעוּ *Auscultabitis*, *Deuter.* 8. v. 20. Et cum Kametz in penultima: תִּשְׁמְעוּ *Auditote*, *Deut.* 1. v. 17. תִּאֲהָבוּ *Diligetis*, *Psal.* 4. v. 3. Hoc Kametz causam habet in Pausæ ratione, quæ tamen hîc est in ultima. Sic antè in secunda fœminina. Irregulare est; תִּאֲהָבוּ *Amabitis*, *Proverb.* 1. v. 22. pro תִּאֲהָבוּ ut dicitur יִשְׁעוּ. Tzere ergo

ergo adhibitum, ut \aleph audiri possit. Possit etiam referri ad Pihel, Tzere loco Pathach posito. Sumitur interdum pro tertia foemin. plurali ut Job. 19. ψ . 15. Ezech. 37. ψ . 7. & 49. ψ . 11.

יִשְׁמְעוּן] Cum Nun paragogico: **יִשְׁמְעוּן** *Audient*, Exod. 4. v. 9. & **יִשְׁאֲלוּן** *Rogaverint*, Jos. 4. v. 6. ut in præcedenti persona. Sic redeunte Cholem: **יִקְצְרוּן** *Messuerint*, Ruth. 2. v. 9. Unum reperitur cum Schurek in penultima præter morem: **יִשְׁפוטוּ** *Judicabunt*, Exod. 18. v. 26. Similia fuerunt paulò antè. Primâ gutturali: **יִאָרְכוּ** *Prolongantur*, Ezech. 12. v. 22. **יִעֲזְרוּ** *Auxiliati sunt*, 1. Reg. 1. v. 7. Diversæ scriptionis est, **יִקְרוּחַ** *Radent*, Levit. 21. v. 5. Simile vide supra in tertia plurali Præteriti.

תִּפְקְרְנָה] Secundæ & tertiæ personæ est, ut apud Latinos Futurum singulare Imperativi modi. Ex finitis in Nun, unum est quod in tertia plurali patitur syn-
copam: ut, **תִּשְׁכְּנָה** *Habitabunt*, Ezech. 17. v. 23. simile fuit in prima plurali Præteriti. Ex forma Pathach irregulare hîc est: **וַתִּגְבְּהוּ יָנָה** *Et exaltarunt se*, Ezech. 16. v. 50. quod sic est ad formam Verborum desinentium in ה, (de quibus infra cap. 49.) ex quorum genere ibidem sibi vocem sociam adjunctam habet. Cum Apocopa ultimæ literæ: **תִּלְבְּשׁוּן** *Vestiebantur*, 2. Sam. 13. v. 18. Mixtam formam habet ex masculina & foeminina nota; **יִעֲמְדוּנָה** *Stabunt*, Dan. 8. v. 22. Ex nota foeminina, & terminatione masculina; **תִּזְשׁבוּנִי** *Reputeñt me*, Jobi 19. 15. **וַתִּקְרְבוּ** *Et appropinquarunt*, Ezech. 37. 7. Simile vide infra cap. 31. ad Futurum.

De Verbis Quiescentibus primâ \aleph .

Verba ab \aleph incipientia, ab hac analogia non rarò recedunt, unde Grammatici irregulare genus ex illis fecerunt

fecerunt, quod appellant, *Quiescentia Pe Aleph*, hoc est primâ radicali *Aleph*, propterea quòd litera \aleph est ex numero quiescentium literarum, tum etiam quòd hic sæpè quiescit scripta vel non scripta. At hæc propriè genus nullum constituunt, primò quòd major horum pars analogiam in conjugando imitatur: deindè quòd non generalem aliquam integrarum conjugationum, sed ferè certarum vocum, maximè in hoc Futuro, anomalam habent. Quod autem speciale est, in specie explicari debet. Analogia sunt; לִּגְבִּי *Lugebit*, Job. 14. v. 22. תִּצְרְפֶנּוּ *Congregabis*, Deut. 28. v. 39. & similia alia multa. Quæ anomala sunt, habent \aleph in Cholem quiescens, nunc expressum, nunc abjectum, ac sæpè præterea in Tzere desinunt. \aleph omnium maximè in prima singulari abjicitur, in reliquis minùs sæpè: ut, אָמַר *Dicam*, אֶחָזְקֶנּוּ *Diligam*, וְאֶחָזְקֶנּוּ *Et apprehendi*, Jud. 20. v. 6. Cum Π paragogico: אֶסְפְּרֶנּוּ *Congregabo*, Mich. 4. 6. אֶצְרְפֶנּוּ *Thesaurarios constitui*, Nehem. 13. v. 13. quod Kimchi in Michlol folio 114. vult esse ex Hiphil pro אֶצְרְפֶנּוּ propter activam significationem: תִּסְפָּה *Recipies*, Psal. 104. v. 29. $\text{וַתִּפְּרוּ$ *Et coxit eam*, 1. Sam. 28. v. 24. $\text{תִּמְרוּ$ *Dicetis*, 2. Sam. 19. v. 14. יִמְרוּךְ *Obloquantur tibi*, Psal. 139. 26. Cum \aleph expresso: $\text{אָבַד$ *Pereat*, Job. 3. 2. $\text{אָחַז$ *Prehendet*, Job. 18. v. 9. Accentu ad penultimam retracto, Tzere plerumque corripitur in Sægol: וַיִּסְפֶּה *Et congregavit*, 2. Sam. 6. v. 1. וַיִּאמֶר *Et dixit*, Genes. 1. v. 6. $\text{וַתִּאָחַז$ *Et tenuit*, Ruth. 3. v. 15. Unum est cum Schurek loco Cholem, quæ forma & antea in quibusdam personis observata est: ut: וַאֲנוּשָׁה *Et aegritudine afficior*, Psalm. 69. v. 21. Hæc autem; אֶחָב *Diligam*, Prov. 8. v. 16. $\text{וַאֲחָזְרָה$ *Et moratus sum*, Genes. 32. v. 4. $\text{תִּזְרֹחַ$ *Cursitas*, Jer. 2. v. 36. formam Chaldaicam habent, primâ radicali \aleph in Tzere occultatâ. Reliqua analogiam sequuntur.

נִפְקְדָה F.
נִפְקְדוּת

Infinit.

הִפְקֵד

Imperat.

P.

הִפְקֵדוּ

הִפְקֵדְנָה

S.

הִפְקֵד M.

הִפְקֵדִי F.

Futurum.

Sing.

fem.

masc.

תִּפְקְדִי

תִּפְקְדִי

אֶפְקֵד 1

תִּפְקֵד 2

יִפְקֵד 3

Plural.

נִפְקְדוּ 1

תִּפְקְדוּ 2

יִפְקְדוּ 3

ANNOTATIONES AD PRÆT.

נִפְקְדָה] Primâ gutturali: וְנִחְשָׁב Et imputabitur, Numer. 18. v. 27. נִאֲמַר Dictum est, Dicitur, Dan. 8. v. 26. Tria irregulariter in Cholem desinunt: נִהַפְּדוּ Convertum est, Esth. 9. v. 1. וְנִחְתָּם Et obsignabitur, Esth. 8. v. 8. וְנִצְתָּר Et exoratus, 1. Paral. 5. v. 20. Videtur autem hæc forma orta ex Cholem, tertia terminatione in Kal, etsi hæc exempla eam terminationem illic non habeant. Simile vide infra cap. 21. ad Præter. נִפְקְדֵד vide infra ad Præter. Hithpahel cap. 20. נִאֲשָׂא vide mox ad Participiū.

נִפְקְדָה] Huc referunt Kimchi & Aben Esra; וְנִשְׁכַּחַת Et oblivioni tradetur, Jesa. 23. v. 15. Est autem forma

ma

mæ Chaldaicæ, quomodo dicitur **הַשְׁתַּכַּחַת** *Inventa est*, Dan. 5. v. 11. Vide infra cap. 32. ad Præter.

נִפְקְרָתִי] Tertia radicalis ת syncopam patitur, ut supra in Kal: ut, **נִבְצַעְתִּי** *Consternatus sum*, Dan. 8. vers. 17. **נִצַּמְתִּי** *Succisus sum*, Job. 23. v. 17.

נִפְקְרוּ] Hinc anomala sunt; **נִבְנְאֵלוּ**, quod vide ad Præter. Pyhal, cap. 16. Item, **נִוְסְרוּ** quod vide infra capite 35. Unum hîc est ex prima radicali in Cholem quiescente, ut antè in Futuro Kal: **וְנִאֲרְחוּ** *Et possessores fient*, Num. 32. v. 30.

נִפְקְרוּ] Per Syncopam, **נִשְׁעַנּוּ** *Innitimur*, 2. Chron. 14. v. 11.

AD PARTICIPIUM PRÆSENS.

נִפְקָר] Fit à Præterito, mutatâ ejus terminatione Pathach in Kametz. Hinc est, juxta quosdam, cum ^oparagogico: **נִאֲדָרִי** *Magnificus es, vel, Magnificum exhibes te*, Exod. 15. v. 6. vel est Adjectivum participiale foemininum per Apocopam literæ ת Chaldæis familiarem, pro, **נִאֲדָרִית** *Magnifica est*; & ita referetur ad antecedens Nomen **יְמִינֶךָ** *Dextera tua*. Specialis anomalix est: **אֲנִי וְנִאֲשָׂר אֲנִי** *Et residuus ego*, Ezech. 9. v. 8. cum Epenthesi א & Pathach loco Kametz, pro **נִשָּׂאֵר**: aut est composita forma ex Præterito & Futuro, quasi mens utramq; formam linguæ simul suggesserit: ac si Propheta loqui voluisset, **וְנִשָּׂאֵרְתִּי** aut **וְנִאֲשָׂר** five **וְנִאֲשָׂרְךָ**: Consternatio autem & perturbatio ingens, ipsi confusam vocem expressit.

נִפְקָרָה] Et in ת: ut, **נִאֲכַלְתָּ** *Comeditur*, Lev. 11. 47. **נִכְחַדָּה** *Excinditur*, Zach. 11. v. 9.

AD INFINITIVUM.

הִפְקֵר] Infinitivus hîc habet propriam literam caracte-

racharacteristicam ה, quæ facit ut characteristica conjugationis abjiciatur, ne duæ formativæ concurrant: propter ipsius autem defectum ponitur Dagesch in prima radicali. Atque communiter ita in hac lingua, *Characteristica Temporis excludit characteristicam conjugationis*. Assumitur autem ה in locum literæ ג, ut differat hoc Tempus à præcedentibus, scribit Kimchi in Michlol folio 69. Si prima radicalis fuerit litera gutturis, Dagesch excidens compensatur per Tzere sub ה: ut האסף Aggregari, Numer. 12. v. 15. Est etiam hîc terminatio Cholem non infrequens: ut, האכל Comedendo, Levit. 7. v. 18. הנתן Tradendo, Jerem. 32. v. 4. Quædam hujus terminationis characteristicam conjugationis ג servant: ut, נלחם Pugnando, Jud. 11. v. 25. נשאל Postulando, 1. Sam. 20. v. 28. נכסף Desiderando Genes. 31. v. 30. נשלח Mittendo, Esth. 3. v. 13. Hujus quoque formæ est; נגוף Percutiendo, Jud. 20. v. 29. primâ radicali ג deficiente, & per Dagesch compensatâ, cùm alioqui reliqua ejus generis Verba sint analogâ. Huc quoque pertinet; נהגר Secundum propelli, Psal. 68. v. 3. pro נהגר formâ quali ex Infinit. Kal. גר, & hinc assumtâ literâ ה, compositâ. Specialis anomaliam est; הארוש An consulendo, Ezech. 14. v. 3. pro, ההרוש, altero ה in א commutato facilioris prononciationis gratiâ. Hæc, בעטף, בהרג, בכשלו vide lib. 2. cap. 20. in Syntaxi Præpositionum inseparabilem cum Verbis.

AD IMPERATIVUM.

הפקד] Servatur forma Infinitivi. Competit hic Imperativus propriè Verbis reciprocæ significationis: purè autem passiva hoc loco, ut & in aliis formis passivis, Imperativo carent, ut amplius explicatur capite 16.

in forma passiva Pyhal. Primâ gutturali; **הִאָסַף** *Aggrega te*, Deut. 32. v. 50. Unum est, juxta Kimchium in Michlol fol. 69. cum Characteristica **נ** ut in Infinitivo, formâ tamen præterea irregulari; **נִקְבְּצוּ** *Congregate vos*, Joel. 3. v. 11. pro **הִקְבְּצוּ**, cui simile infra cap. 50. ad Imperativum. Quibusdam citra ullam anomalam est purum Præteritum.

AD FUTURUM.

אֶפְקֹד] **א** ut reliquæ formativæ, non raro cum Chirekest: ut, **אֶרְרֶשׁ** *Consulor*, Ezech. 14. v. 3. **אֶשְׁבַּע** *Jurabo*, Genes. 21. v. 24. Sic cum **ה** paragogico; **אֶפְלֹטָהּ** *Eripiam me*, Genes. 19. v. 20. **אֶכְבֹּדָהּ** *Honorabor*, Exod. 14. v. 17. Hinc est unum, quod legitur cum paragoga literæ **ה**, sed scribitur absque **ה** hoc modo, **אֶכְבֹּד** Hag. 1. v. 8. ratio ejus apud Talmudicos legitur, qui de hac voce ita scribunt: *Quid docet ה* deficiens? *Quinq; res, quæ fuerunt in Sanctuario primo, & defecerunt in Sanctuario secundo, nempe Arca cum propitiatorio & Cherubim, Ignis, Præsentia majestatis divinæ, Spiritus sanctus, Urim Thummim, Tractatu Joma, cap. 1. in fine. Glossator addit, per Spiritum Sanctum intelligi Spiritum propheticum, qui cessavit ab anno secundo Darii. Hinc supplendus est R. Salomonis Commentarius, in quo primum omittitur: neque enim Urim & Thummim apud ipsum accipienda sunt pro duabus rebus, sed pro una. אֶסְעֶרְס* quod ad formam hujus personæ accedit, vide supra in futuro Kal.

תִּפְקֹד] In Pathach loco Tzere: **תִּשְׁבֵּר** *Constringeris*, Ezech. 32. v. 28. **תִּעָזַב** *Derelinquetur*, Jobi 18. v. 4.

יִפְקֹד] Primâ gutturali: **יִאָסַף** *Congregabit se*, Jerem. 47. v. 6. In Pathach: ut, **וַיֵּאָנַשׁ** *Et infirmatus fuit*, 2. Sam. 12. v. 15. **וַיִּנְפַּשׁ** *Et respiravit*, Exod. 31. v. 17. **וַיִּנְמַל** *Et ablactatus fuit*, Genes. 21. v. 8. **וַיֵּאָמַר** *Et renunciatum fuit*, Jos. 2. v. 2.

תִּפְקֹד

sunt activa, notantq; actionem transeuntem in alium: ut, לָמַד Didicit, לָמַד Discere fecit vel iussit, hoc est, Docuit, Instituit alium: Quæ autem in Kal sunt activa, hîc ferè idem significant, nisi quòd actio sæpè videtur intensior & gravior, aut etiam accuratior & frequentata magis designari: ut, שָׁבַר Fregit, שָׁבַר Confregit, Contrivit: צָמַח Germinavit: צָמַח Validè germinavit, Ezech. 16. 7. Neutra significatio videtur esse in sequentibus: פָּתַח הַסַּמָּר אֵפֶר אֵפֶר Aperuit se uva, Cantic. 7. 12. חָתַתָּה Confractus est, Jer. 51. 56. וּפְתָחוּ שַׁעְרֵיךָ תָמוּד Et aperientur porte tuae jugiter, Esa. 60. 11. וְשַׁעְרֵיךָ אֵפֶר לֹא פְתָחָה אֹזְנֵךָ Non fuit aperta auris tua, Esa. 48. 8. וְשַׁעְרֵיךָ אֵפֶר Et pilus tuus germinavit, Ezech. 16. 7. בְּשָׁמַיִם חָרְבֵי Quia inebriatus est in cælo gladius meus, Esa. 34. 5. Quidam Grammatici volunt, Chirek in his esse loco Kybutz, ut sint ex Conjugatione Pyhal. Id tamen non videtur solidum: Ita enim legitur quoq; בְּיָקָרְנוּ לָבוֹא Quia appropinquârunt venire, propè advenerunt, Ezech. 36. 8. Sunt etiam pauca quædam Verba, quæ primæ conjugationis contrarium significatum obtinent: ut, חָטָא Peccavit, חָטָא Expiavit à peccato. Monet Elias in libro Habbachur, non fieri istud nisi in Verbis derivatis à Nominibus, ut à שָׁרַשׁ Radix, fit in Pihel, שָׁרַשׁ Radicatus fuit, & Radices evulsit: à דָּשָׁן Cinis, דָּשָׁן Removit cineres: à רָמְסָא Ramus, רָמְסָא Ramos excidit: Huc referunt quidam, à יָבַם, יָבַם Fratris defuncti uxorem ducere, h. e. Removeere ab ea nomen בְּמָה Gloris, Fratris, & eam uxorem sibi facere: Deinde non licere nova talia effingere, sed tantùm quæ usus Bibliæ approbat, ea retinenda & observanda esse. Postremò non inconueniens esset, hanc conjugationem sequenti postponere, & quartæ continuò præmittere, cum ea ex hac nascatur: at quia Lexica nostra omnia, ut & Hebræi omnes, hanc secundo loco ponunt, ideo hîc nihil immutare voluimus.

Ad

Ad hanc Conjugationem etiam referuntur duo alia Verborum genera: Primum, quod à forma vulgò vocant פועל Povel, vel מרבע Quadratum, à quatuor literis: ut: זורם, שופט, לוישן. His peculiare conjugationes attri- buunt, quasi aliquid novi contineant. At nihil aliud habent, quàm anomalam hujus conjugationis Pihel, ob ejectum Dagesch, quod in Cholem conversum est, ut etiam fit in Defectivis secundâ radi- cali. Extant autem hujus formæ, pauca tantum voces, quæ suis locis adducentur. Alterum genus est, quod loco Dagesch habet unam vel alteram Radicis literam geminatam, aut per se in Radice quatuor aut quinque literas: ut, גלל, גלל, Devolvit, פרושן Expandit, & similia. Sed & hæc nullam aliam habent conjugandi anomalam, nisi quòd loco Da- gesch caracteristici habent expressam literam: reliquâ flexione planè cum hac conjugatione conveniunt, unde etiam ea huc refe- renda duximus. Quæ autem usitata sunt, in singulis Temporibus adducentur.

Præteritum.

Sing.

fœm.	masc.
פקרה	פקר 3
פקרה	פקרת 2
	פקרתי 1

Plural.

	פקרו 3
פקרתן	פקרתם 2
	פקרנו 1

Partic. præsens five Benoni.

P.

מפקדים

S.

מפקד M.

מפקדות { מפקדה F.
מפקדת

Participium Præteritum sive Pahul, quod peregrinum planè locum hîc vulgò obtinet, transposuimus in formam passivam, ubi geniturâ & origine suâ, usu etiam ac significatione, sedem propriam habet.

Infinitivus.

פָּקַד

Imperativus.

P.

פָּקַדוּ

פָּקַדְנָה

S.

פָּקַד M.

פָּקַדִי F.

Futurum.

Sing.

fœmin.

תִּפְקְדִי

תִּפְקְדִי

mascul.

אֶפְקַד 1

תִּפְקַד 2

יִפְקַד 3

Plur.

נִפְקְדוּ 1

תִּפְקְדוּ 2

יִפְקְדוּ 3

ANNOTATIONES AD PRÆTER.

פָּקַד] Sæpiusculè in Pathach desinunt, maximè si secunda vel tertia radicalis sit litera gutturalis aut 7: ut, אָבַד *Perdidit*, 2. Reg. 21. 3. נָהַג *Duxit*, Exod. 10. 13. שָׁבַר *Confregit*, Psal. 107. v. 16. Sic ante Makkaph: וּמָלַט *Et liberavit*, Eccles. 9. v. 15. לָמַד דָּעַת *Docuit scientiam*, Eccles. 12. v. 9. Propter gutturales: בָּלַע *Absorpsit*, Jesa. 25. v. 8. שָׁלַח *Dimisit*, Exod. 9. 7. פָּתַח *Solvit*, Job. 30. v. 11. quæ videntur per crasin sic esse: nam alibi est פָּתַח Job. 12. v. 18. Tria sæpius in Sægol desinunt: דִּבֶּר *Locutus est*, נָבַס *Lavit*, כָּפַר *Expiavit*. Dagesch characteristicum excidens, per vocalem

calem Tzere communiter hîc compensatur: ut **סָאָן** *Removuit*, **בָּרַךְ** *Benedixit*, **בִּאֵר** *Explanavit*, **אָחַר** *Distulit*, & similia: vel manet Chirek solum sine compensatione: ut, **בָּצַר** *Removit*, 1. Reg. 22. v. 47. **נִאֵץ** *Irritavit*, Psal. 10. v. 3. **לָהֵט** *Inflamavit*, Mal. 4. v. 1. **נָחַם** *Consolatus est*, Jesa. 49. 13. Irregularè est; **וַחֲתִיל** *Illusit*, Genes. 31. v. 7. quod per totam hanc conjugationem sequitur formam eorum, quæ propter mediam gutturalem, Dagesch per vocalem longam compensant. Ex forma *Pohel* est, **שָׂרַשׁ** *Radices egit*, Jesa. 40. v. 24. Et quatuor aut quinque literis; **קָלַקַל** *Terfit*, Ezech. 21. v. 21. **שָׂעַשַׂע** *Oblectavit se*, Jesa. 11. v. 8. **שָׂיָגוּ** *Tranquillus fuit*, Jerem. 30. 10. **פָּרַשׂוּ** *Expandit*, Job. 26. v. 9. **קָרַקַר** *Destruxit*, Num. 24. v. 17. **סָחַרְחַר** *Palpitavit*, Psal. 38. v. 11. à **סָחַר** geminatis duabus postremis radicalibus: Pathach penultimæ est propter gutturalem vel **ר**.

[**פָּקַדָה**] Accentu ad penultimam retracto, redit Tzere: ut, **לִחְכָה** *Linxit*, 1. Reg. 18. v. 38. **לָקַטָה** *Collegerat*, Ruth. 2. v. 18. Dagesch ex litera Schevata ejecto; **שָׁלַחָה** *Misit*, Ezech. 17. 7. Discrepat; **יַחַמְתֵּנִי** *Fovit me*, Psal. 51. 7. cum Sægol ab initio loco Chirek, propter sequens Chatephsægol. Ex forma *Pohel* huc quidam revocant; **שָׁפַטָה** *Judicabat*, Jud. 4. v. 4. sed hoc potest esse Participium fœmininum Kal.

[**פָּקַדָה**] Mediâ gutturali; **נָהַלְתָּ** *Deduxisti*, Exod. 15. 13. Sic; **הַחֲלִיתָ** *Illusisti*, Jud. 16. 10.

[**פָּקַדְתִּי**] Quidam huc revocant ex forma *Pohel*; **יִדְעֵתִי**, quod vide cap. 33. ad Præter. Hiphil. Ex geminatis literis; **וַיִּלְבַּלְתִּי** *Et devolvam*, Jerem. 51. 25. **שָׂעַשַׂעְתִּי** *Oblectavi me*, Psal. 110. 70.

[**פָּקַדוּ**] Mediâ gutturali: **שָׁחֲתוּ** *Corruperunt*, Jer. 12. v. 10. At, **אֲחָרוּ** *Differunt*, Jud. 5. 28. cum Sægol propter sequens Chatephsægol. Simile fuit paulò antè. Da-

gesch ex litera Schevata ejecto ; שלחו Miserunt, Psal. 78.
 v. 7. Ex forma Pobel hîc sunt ; זרמו Exundarunt, Psal. 77.
 v. 18. שרשו Radices egerunt, Jer. 12. 2. Ultimâ syllabâ ge-
 minatâ ; צפתתוני Exciderunt me, Pf. 88. 17. Geminatio est
 ad augendam significationem.

AD PARTICIPIUM PRÆSENS.

מפקד] Assumitur ab initio litera ך cum Scheva,
 Participiorum in hac conjugatione & sequentibus, for-
 mativa litera. Dagesch excidente est cum Kametz : ut
 מתאב Detestor, Amos 6. v. 8. מברך Benedicens, Prov. 27. v. 14.
 Et cum simplici Pathach : מנהל Deducens, Jesa. 51. v. 18.
 מפוזר Pavens, Prov. 28. v. 14. Contractum est ; מלפנו Do-
 cens nos, Job. 35. v. 11. pro מאלפנו. Aliud Anomalum ;
 מקלונני vide lib. 2. cap. 17. ad Participium præsens.

Ex forma Pobel duo hîc sunt ; Primum ; מלושגן Lin-
 guâ ledens vel detrahens, Psalm. 101. v. 5. cum ' paragogico,
 (ut etiam in Kal vidimus) & Vau redundante, ex ab-
 soluta forma מלושגן, unde accentu ad ' paragogicum
 translato, corripitur Cholem in Kametz chatuph, quo
 adjecto, ך omnino in Scriptura redundat, & idcirco
 Masorethæ legendum notarunt, מלושגן Vau redundan-
 te. Aben Esra scribit esse nomen Toar, h. e. participa-
 le, idem quod מלושגן Delator, Calumniator, linguâ sive ver-
 bis aliquem ledens, לשוני Lingua. Alterum ; למשפטן Judi-
 canti me, Job. 9. v. 15. vel, Judici meo, ut sit quoque No-
 men Participiale.

Ex Verbis quatuor literarum hîc sunt ; מברך sal-
 tans, 2. Sam. 6. v. 14. מבלבל Sustinens, Malach. 3. v. 2. מטלטל
 Obtegens, Jesa. 22. v. 17. מקרקר Destruens, Jesa. 22. v. 5.
 cum Pathach in fine ut in Præterito : מתעתע Seducens,
 Gen. 27. 12.

מפקדה

[מִפְקָדָה] Tzere quandoque manet, ut in Kal: ut, מִשְׁפָּלָה *Abortiens*, Exod. 23. v. 26. Et in ת מִשְׁפָּרַת *Inebrians*, Jerem. 51. 7. מִנְאֶפֶת *Adulterans*, Prov. 30. v. 20. Hinc contractum est; שְׁפָרַת *Ministrans*, 1. Reg. 1. v. 15. pro מִשְׁפָּרַת ne duo ת raphata, difficilia pronuntiatur, ut Kimchi scribit, concurrant. Hinc quoque est מִבְּעֵתָךְ, quod vide libro 2. cap. 17. ad Participium præsens.

[מִפְקָרִים] Cum media litera geminata, vel superflua, לְמַחְצָרִים *Clangentibus*, 2. Paralip. 5. 13.

[מִפְקָדוֹת] Mediâ gutturali: מְנַהֲגוֹת *Deducentes*, Nah. 2. vers. 7.

AD INFINITIVUM.

[פָּקַד] Accentu ablato, corripitur Tzere in Sægol, ut dictum capite 4. ut, וְדַבֵּר אֵוֹן *Et loqui vanitatem*, Jesa. 58. v. 9. Mediâ gutturali vel ר שֹׁחֵת *Perdere*, Genes. 13. v. 10. הָרַס *Destruendo*, Exod. 24. v. 23. Huic simile, הִתְלַל *Iludere*, Exod. 8. 9. de quo etiam ad Præter. Cum ה paragogico Tzere transit in Scheva: ut, וּפָרָה *Psallere*, Psal. 147. v. 1. Sic; צִדְקָה *Justificare*; unde בְּצִדְקָתְךָ de quo lib. 2. cap. 17. ad Infinitivum. Quædam speciali anomaliâ retinent formam Præteriti: נָאַץ *Irritando*, 2. Sam. 12. v. 14. אָחַר חֵלֵץ *Post eruere*, Levit. 14. v. 40. juxta Kimchium, propterea quòd duo alii Infinitivi, in simili & continuatâ locutione sequuntur; שָׁלַם *Retribuere*, Deut. 32. v. 53. pro *Retributio*, Infinitivus loco Nominis: at hoc possit esse purum Nomen, ut חֵבֵל *Malus navis*, Proverb. 32. v. 34. דְּבַר *Sermo*, Jerem. 5. v. 13. קִטַּר *Suffitus*, Jer. 44. v. 21. Irregulariter est in Cholem; יָסַר *Castigando*, Psal. 118. v. 18.

Ex Verbis quatuor literarum: לְכַלְכֵּל *Sustentare*, 1. Reg. 4. 7. לְחַרְחֹרֵךְ *Ad accendendum*, Prov. 26. 21.

AD IMPERATIVUM.

[פִּקֹּד] Ablato accentu, ut in Infinitivo: **קִדְשׁ־לִי** Consecrato mihi, *Exod.* 13. v. 2. Quandoque in fine Pathach est ut in Præterito: ut, **פִּלַּג** Divide, *Psal.* 55. v. 10. **פִּתַר** Exspecta, *Job.* 36. 2. **שִׁפַּח** Latifica, *Prov.* 27. v. 11. Excidente Dagesch: **בִּאֵר** Declara, *Habac.* 2. v. 2. **בִּרַךְ** Benedic, *Psal.* 28. 9. Sic, **חַתַּם**, de quo vide infra cap. 28. ad Infinitivum, **מָהֵר** Festina, *Genes.* 19. 22. **קָרַב** Admove, *Ezech.* 37. v. 17. Cum הַ paragogico: **סִפְּרָה** Narra, *2. Reg.* 8. 4. **מָהֵרָה** Festissima, *1. Sam.* 23. 27. Ex quatuor literarum Verbis unum hic est cum adjuncto Pronomine; **סִלְטָלָה** Extolle eam, *Prov.* 4. 8.

[פִּקְדִי] Sic, **מָהֵרִי** Festina, *Gen.* 18. 6. Excidente Dagesch: **הִלְלוּ** Lauda, *Pf.* 146. 1. & 147. 12. Sic **הִלְלוּ**, in Fut. **אֶחְלָלָה**. Sic frequentissime quando litera geminatur.

[פִּקְרוּ] Sic, **נַחֲמוּ** Consolamini, *Esa.* 40. 1.

AD FUTURUM.

[אֶפְקֹד] Cum הַ paragogico, ut antea: **אֶחְלָקָה** Dividam, *Psal.* 60. v. 4. **אֶבְרַכָּה** Benedicam, *Psal.* 34. vers. 2. Contractum est, **אֶבְדָּדָה** Perdam te, *Ezech.* 28. v. 16. pro **אֶאֱבְדָּדָה** sicut alibi dicitur **אֶאֱלַמְּךָ** Docebo te, *Jobi* 33. v. 35. Sic, **וְתִזְרְנִי** Et accingis me, pro, **וְתִאֲרְנִי** *2. Sam.* 22. 40.

[תִּפְקְדִי] Accentu ad penultimam retracto, redit Tzere: ut, **תִּדְבַּרְנִי** Loquaris, *Jesa.* 29. v. 4. Ex quadratis; **תִּשְׁגֵּנִי** Facies ut crescat, *Jesa.* 17. v. 11.

[יִפְקֹד] Mediâ gutturali: **יִבְהֵג** Abduxerit, *Deut.* 4. v. 27. **יִתְעַב** Abominabitur, *Psal.* 5. v. 7. Contracta hîc sunt primâ radicali abjectâ: **וַיִּרַב** Et insidiatus est, *1. Samuel.* 15. v. 5. pro **וַיִּאֲרַב**, aut est ex Hiphil juxta alios, pro **וַיִּאֲרַב** vel **יִאֲרַב** vel est, *Et certavit*, à themate **רוּב**, juxta R. Salomonem. Sic, **וַיִּבְשָׁהוּ** Et arefecit ipsum, pro **וַיִּבְשָׁהוּ** *Nahum.* 1. 4. **וַיִּשְׂרָם** Et rectâ deduxit eos, *2. Paral.* 32. v. 30. pro **וַיִּשְׂרָם**:
nam

in secunda radicali. Pro Kibbutz aliquando est Kametzchatuph, cùm hæ vocales sint permutabiles. Volunt Hebræi passionem hîc significari ab alio, non à se ipso, ut פָּפַר Expiatus fuit sc. ab alio. Unde Imperativo caret. Quia verò agens ferè non commemoratur, inde eam vocant, בְּנֵן שְׁלֵא נִזְכֵּר פְּעֻלָּן Binjan, Schælo niscar poolo, id est, Conjugatio cuius non commemoratur agens; & ita sæpè eam Santes in suo Thesauro linguę sanctę appellat: & passim Rabbini in suis Commentariis, ut in Aben Esra Gen. I. ψ. 26. & cap. 2. I. Kimchi 2. Reg. 2. 10.

Præteritum Pyhal.

Sing.

fem.		masc.	
פָּקְדָה		פָּקַד	3
פָּקְדַת		פָּקַדְתָּ	2
		פָּקַדְתִּי	1

Plural.

		פָּקְדוּ	3
פָּקְדַתֶּן		פָּקַדְתֶּם	2
		פָּקַדְנוּ	1

Partic. præsens sive Benoni.

P.	S.
פָּקְדִים	פָּקֵד M.
פָּקְדוֹת	פָּקְדָה F.

Partic. præteritum sive Pahul.

P.	S.
מִפְקָדִים	מִפְקַד M.
	מִפְקְדָה F.
מִפְקְדוֹת	מִפְקַדְתָּ
	מִפְקַדְתִּי

Infinitum

פָּקֹד

Imperat.

Imperat. caret.

Futurum.

Sing.

fæmin.	mascul
	אֶפְקֹד 1
תִּפְקְדֵי	תִּפְקְדוּ 2
תִּפְקְדוּ	יִפְקְדוּ 3

Plural.

	נִפְקְדוּ 1
תִּפְקְדוּנָה	תִּפְקְדוּ 2
	יִפְקְדוּ 3

ANNOTATIONES AD PRÆT.

פִּקְדוּ] Sic, לָקַח *Desumptus fuit*, Genes. 3. v. 23. Cum Schurek loco Kibbutz: יוּלַד *Natus est*, Judic. 18. 29. Sic הוּתַל *Delusus*, Jesa. 44. 20. ubi etiam Dagesch excidit. Cum Kametzchatuph; כָּרַת *Præcisus est*, Ezech. 16. v. 4. ubi & ק cum Dagesch scribitur & legitur, ut & supra cap. 4. dictum est. Mediâ gutturali ה Kibbutz manet, citra compensationem excidentis Dagesch; ut, וְחָזַן *Abluta*, Proverb. 30. v. 12. Ante alias & ק, per Cholem compensatur: ut, וְחָרַג *Occisus fuit*, Jesa. 27. 17. וְחָרַף *Discriptus fuit*, Genes. 44. v. 28. פָּרַשׁ *Declaratum fuit*, Num. 15. v. 34. Ex quadratis; אֶמְלַל *Elanguit*, Hof. 4. 3. וְרִמַּשׁ *Recreatus fuit*, Job. 33. 25.

פִּקְדָה] Cum Kametzchatuph; שָׂדְדָה *Vastata est*, Nah. 3. v. 7. Mediâ gutturali; סִעְרָה *Procellis agitata*, Jesa. 54. 11. רַחֲמָה *Misericordiam consecuta*, Hosea I. v. 6. habet Kametz in penultima propter pausam: Sic, לֹא נַחֲמָה *Consolatione destituta*, Jesa. 54. 11. At; לִקְחָה *Sumpta*, Genes. 2. 23. habet Chatephkametz sub Koph, loco Scheva præter normam: Koph etiam est Raphe, seu lene, quam-

quamvis id in plerisq; exemplaribus non observetur. Cum Chirek loco Kibbutz; חִתְּתָה פְּתַחֲהָ vide ab initio hujus capituli.

[פָּקְרוּ] Huc pertinet; שִׁפְכָה Diffusi sunt, Psal. 73. v. 2. pro שִׁפְכוּ juxta Masorethas. Voluit Propheta dicere שִׁפְכָה Diffusus est, scilicet כָּל רֵגֶל quisque pes, distributive: illud enim nomen precedit. Sed lectio, quam vocales indicant, sensum refert dualiter, על שְׁתֵּי הַרְגְּלַיִם ad utrumq; pedem, qui constituunt גְּרֵסוֹ הַאֲשׁוּרִים gressus. Sic Kimchi in Comment. Mediâ gutturalis; מִצְכּוֹ Compressa sunt, Ezech. 23. 2. Unum hîc habet formam ex Niphâl compositam: ut, נִגְאַלוּ Contaminati sunt, Thren. 4. v. 14. ad indicandum, quòd נִגְאַלוּ polluti fuerint, hoc est, polluerint sese sanguine proprio per mutuas caedes, & quòd נִגְאַלוּ polluti fuerint sanguine ac cadibus ab inimicis suis, scribit Kimchi in Michlol fol. 71. Simile vide infra capite 32. ad Præter. Ex pluriliteris: חִמְרָמוֹר Lutalenta facta sunt, Thren. 1. 20. cum Kametz in penultima propter accentum retractum.

AD PARTICIP. PRÆSENS.

Rarissimo in usu est. Sunt autem hinc Kimchium; לָקוּחַ Sublatus, 2. Reg. 2. v. 10. הַיּוֹלֵד Qui natus est, Jud. 13. 8. אֲכָל Consumptus, Exod. 3. 2. וַיִּשְׁמָו Irreriti sunt, irretiuntur, Eccles. 9. 12. pro יִשְׁמָו Dagesch & vocali brevi in longam conversis, quod & aliàs sæpè fit. Fœmininum in ת מוֹעֵדֶת Luxatus, Prov. 25. v. 19. cum Schurek loco Cholem, ut supra fuit מִצְכּוֹ. At Grammatici de his non consentiunt: vel enim pro Præteritis habent, vel pro Nominibus adjectivis participialibus ex hac forma passivâ ortis. Huc refertur à quibusdam, עָלַם Defectus, Lassus, pro עָלַי ut He sit paragogicum, Ezech. 31. 15.

AD PARTIC. PRÆTERITUM.

[מִפְקָד] Formatur à suo Præterito passivo, ut præcedens,

dens, assumpto formativo ט. Cum Kametzchatuph; מֵאָדָם *Rubricatus*, Nah. 2. v. 3. Media radicali ר מְבֹרָךְ *Benedictum*, Psal. 113. 2. מְנַאֵץ vide infra cap. 19. ad Participium. Ex quatuor literarum verbis; מְבֹרָךְ *Paludatus*, 1. Paral. 15. v. 27.

מִפְקָרִים] Sic; מְתַלְעִים *Coccinati*, Nah. 2. 3. Cum Kametzchatuph; מְאֲדָמִים *Rubefacta*, Exod. 25. v. 5.

מִפְקָרָה] In מְעַלְפָת : ת Tectus, Cant. 5. v. 14. Media gutturali: מְבַעֲרָה *Accensus*, Jer. 36. v. 22. Sic; מְבֹרָכָה *Benedicta*, Deuter. 33. v. 13. Ex Præterito compositam formam habet; מְקַנְנָתִי *Nidificans, vel, nidulata*, Jer. 22. v. 22. Dicere voluit, מְקַנְנָתִי *Nidulata es jam antè, & nunc מְקַנְנָתִי nidularis*, scribit Kimchi in Michlol, fol. 77. Similia vide supra cap. 13. ad Participium presens: Rabbi Jona Grammaticus, voluit in his nullam compositam formam esse, sed duntaxat crasivocalium לְהֵרִץ הַפְלָה Ad currere faciendum dictionem, id est, ad accelerandam pronunciationem, quod & in aliis fit, ut תּוֹסֵף , יֵשֵׁב יֵשֵׁת & similibus, pro תּוֹסֵף , יֵשֵׁת , יֵשֵׁב יֵשֵׁת, ut notat Kimchi fol. 68.

AD INFINITIVUM.

פִּקֵּר] Sic; וְנָבַר *Furando*, Gen. 40. v. 15.

DE IMPERATIVO.

Kimchi in Michlol fol. 28. scribit, hanc & alias formas passivas, quæ significant passionem, quæ ab alio agente infertur, Imperativo carere. Non enim possumus imperare id, quod in potestate nostra non est: ut si hîc velit quis dicere, הֲרִג Occiditor, scil. ab alio. In alterius enim manu est occidere vel non occidere, mortem inferre, vel vivium relinquere, pœnâ mortis, vel mitiori, vel nullâ afficere. At ubi פּוֹעֵל Agens, & פָּעוּל Patiens idem est, possumus in Imperativo dicere הִשְׁמַר Custodire, Custoditor,

129 CAP. XVII. DE CONJUG. HIPHIL.

id est, Conjugatio gravis aucta, Thren. 2. v. 5. Idem alibi simpliciter vocat בְּנִין הַפְּקִיד Psal. 7. v. 21. quomodo specialius Pihel communiter intelligitur.

Porro à Chirek per totam hanc formam sæpissime abjicitur.

Præter. Hiphil.

Sing.

fæmin.		mascul.	
הַפְּקִידָה		הַפְּקִיד	3
הַפְּקִידוֹת		הַפְּקִידוֹת	2
		הַפְּקִידוֹתִי	1

Plur.

	הַפְּקִידוֹ	3
הַפְּקִידוֹתַי	הַפְּקִידוֹתַי	2
	הַפְּקִידוֹתֵינוּ	1

Partic. præsens live Benoni.

Plur.

מַפְּקִידִים

Sing.

מַפְּקִיד M.

מַפְּקִידָה F.

מַפְּקִידוֹת

Infinitivus.

הַפְּקִיד vel הַפְּקִיד

Imperativus.

P.

הַפְּקִידוּ

S.

הַפְּקִיד M.

הַפְּקִידוּנָה

הַפְּקִידָה F.

Futurum.

Sing.

fæm.

תַּפְּקִידִי

תַּפְּקִיד

masc.

אֶפְקִיד 1

תַּפְּקִיד 2

יַפְּקִיד 3

Plural.

נִפְקִיד 1
 תִּפְקִידוּ 2
 תִּפְקִידוֹ 3

ANNOTATIONES AD PRÆTER.

הִפְקִיד] Primâ gutturali: הִאֲמִין *Credidit*, Gen. 45. 26.
 חָחַתְּ] *Obstruxit*, Levit. 15. v. 3. העֲלִים *Celavit*, 2. Reg. 4. v. 27.
 Cum Pathach & Chatephpathach, ad formam Infinitivi וְהִאֲזִין *Et aures praeiuit*, Psal. 77. 2.

הִפְקִירָה] Rarò cum accentu in ultima: וְהִבְדִּילָהּ *ut distinctionem faciat*, Exod. 26. v. 33. quod fit propter accedens 1 ab initio.

הִפְקִירָה] Speciale; הִעֲבִירָהּ *Traduxisti*, Jos. 7. v. 7. cum Tzere sub ה loco Pathach: simile vide infra capite 53. ad Præter. Cum ה paragogico; הִעֲמַדְתָּהּ *Constituisti*, Psal. 30. v. 8.

הִפְקִירָהּ] Tertiâ gutturali, pro priori Scheva ultimæ syllabæ est Pathach, ut supra in Kal; הִשְׁבַּעְתָּהּ *Satiabas*, Ezech. 27. 33.

הִפְקִירָהּ] Tertia radicalis ת Syncopen patitur: ut, הִשְׁבַּחְתִּי *Cessare feci*, Jesa. 16. 10. de qua Syncopa dictum etiam cap. 13. ad Præteritum Kal. Pro Pathach in penultima est Chirek ex speciali anomalia: ut הִשְׁאַלְתִּי הוּ *Expetivi eum*, 1. Sam. 1. v. 28. quæ forma etiam supra ad Præteritum Kal annotata est. Ante gutturalem, הַ characteristicum plerunque respondet gutturali: ut, הִחֲדַלְתִּי *Faciam ut comedat*, Jer. 19. v. 19. At הִחֲדַלְתִּי vide ad Præteritum sequentis formæ passivæ. הִנְאֲלַתִּי *Contaminavi*, Jesa. 63. v. 3. compositam formam habet, ex Futuro הִנְאֲלַתִּי, & Præterito הִנְאֲלַתִּי, ad indicandum, quòd contaminar it jam antea, & contaminaturus esset

in po:

in posterum se & vestimenta sua sanguine, ob gravem vindictam Dei in populum, & nullam resipiscentiam populi erga Deum: Quidam volunt & simpliciter pro ה characteristico esse positum, pro הַגְּאֵלְתִּי cui non dissimile capite sequenti ad Præteritum: quidam denique censent & ex usu Chaldaico esse adjectum. Hujus generis etiam est; תְּרַגְּלִיתִי *Assuefacio*, Hof. II. v. 3. ubi omnino ת est loco ה juxta Hebræos. R. Moses, frater Davidis Kimchi, voluit esse nomen à תְּרַגְּלִיתִי. At id Eliæ non placet, quòd sic dici debuisset, תְּרַגְּלִיתִי cum accentu in ultima, ut requirit analogia Nominum istorum cum hoc Affixo. He commutato in Jod: יוֹדַעְתִּי *Notum feci*, *Indicavi*, pro הוֹדַעְתִּי I. Sam. 21. v. 2.

הַפְּקִידוֹ] Speciale est, וְהִאֲנִיחוּ *Et retrò abjecerunt*, Jesh. 19. v. 6. ubi quidam volunt & esse epentheticum, pro הוֹנִיחוּ. Quidam volunt esse formæ Hebraicæ & Chaldaicæ: nam Chaldæi pro ה Hebraico in hac conjugatione, usurpant & ut: אִשְׁתִּי *Biberunt*, Dan. 5. v. 4. & sic antea in אִנְאֵלְתִּי. R. D. Kimchi vult ה esse adventitium, & loco characteristicæ conjugationis, propterea quòd litera epenthetica mobilis non soleat in media dictione occurrere, exceptâ voce לִדְרוֹשׁ in qua' insertum ratione ignotâ. R. Moses frater Davidis, vult ה esse Interrogativum: at hoc Elias refutat, quòd litera ה nunquam soleat ה interrogativo præponi. Kimchi in Michlol fol. 48. de hac voce prolixus est.

הַפְּקִדְתִּי] Unum reperitur cum ה paragogico; הַשְׁלַחְתֶּנּוּ *Abjicietis*, Amos 4. v. 3. et id in hac persona plane inusitatum fit, unde Eliæ magis placet, esse ex forma Præteriti הַשְׁלַחְתִּי & secunda foeminina plurali Futuri תְּשַׁלְּכֶנָּה compositum.

הַפְּקִרְנוּ] Unum reperitur cum Sægol sub ה chara-

characteristico; הַכְּלִמְנוּ *Injuriâ affecimus*, 1. Sam. 25. 7. Similia vide infra cap. 53. ad Præteritum Hiphil.

AD PARTICIP. PRÆSENS.

מִפְקִיד] Chirek Præteriti mutatur in Pathach, & formativa Participii succedit in locum הַ characteristici conjugationis, unde מִפְקִיד est pro מִפְקִיד: vide notata ad Infinitivum Niphal cap. 14. Integræ formæ exemplum reperies infra ad Participium Præteritum, in forma passiva. Primâ gutturali: מַעֲמִיד *Subsistere faciens*, 2. Paral. 18. v. 34. Cum ' paragogico: מְשַׁפֵּלִי *Demittens*, Psalm. 113. v. 6. Contractum est: מוֹיֵן *Advertens*, pro מְאֹוֹן Proverb. 17. 4. aut מְאֹוִיֵן vel potius pro מְיֹוִיֵן ex Chaldaismo, ubi א in ' frequenter commutatur.

מִפְקִידָה] *In ת מוֹחֲזֵימָת* Sapientiam asserens, Psalm. 19. 8. sed rarum hoc est. Huc quidam referunt: מְבַלְיָתִי *Recreans se*, scil. anima mea, Jerem. 8. v. 18. quasi Jod in fine sit paragogicum: aliis est Nomen verbale, compositum ex מְבַלְיָה & מְבַלְיָה: à forma masculina cum Affixo diceretur, מְבַלְיָה & à foeminina, מְבַלְיָתִי *Recreatio mea*. Kimchi potius vult esse simpliciter Nomen foemininum ex Participio hoc derivatum, quale est מְרַבֵּית quod contractè dicitur pro מְרַבֵּית & מְשַׁבֵּית pro מְשַׁבֵּית. Sic Nomina participialia sunt ex hac forma; מְרַשֶּׁעֶת *Improba, improbè agens, vel gerens se*, 2. Paralip. 24. vers. 7. quasi מְרַשֶּׁעֶת, cui similia vide in Participio præterito formæ passivæ.

מִפְקִידִים] Irregulariter hîc quædam sunt ex priorî Chirek in Scheva converso, accelerandæ pronunciationis causâ, vel potius ad imitationem Chaldaicam: מְעֻזְרִים *Auxiliantes*, 2. Paral. 28. v. 23. מוֹחֲלָמִים *Facientes ut somnient*, Jerem. 29. 8. מוֹחֲצֹצְרִים *Tubis clangentes*, 2. Paral.

29. פ. 28. quod etiam cum \aleph redundante scribitur: מְדַלְכִים *Ambulantes*, vel *Ambulare facientes*, *Deducentes te*, Zach. 3. 7. quod sic Chaldaicè legitur, Dan. 4. פ. ultim.

מְדַאֲבוֹת *Irregularè est ex media radicali contractum*, מְדַאֲבוֹת *Cruciantes*, Levit. 26. v. 16. pro מְדַאֲבוֹת.

AD INFINITIVUM.

Characteristica ה̄ habet Pathach ad differentiam Præteriti.

הַפְקִיר *Sic*; הִכְרִית *Exscindere*, Jerem. 44. v. 8. הִזְכִּיר *Memorare*, 2. Sam. 18. v. 18. הִעֲבִיר *Traducere*, Jof. 7. v. 7. Rarior alioqui hæc terminatio est in simplici Infinitivi forma, at præfixis ipsi literis כּלם perpetua. Cum Dagesch euphonico, הִצְפִּינוּ *Abscondere eum*, Exo. 2. 3. pro הִצְפִּינוּ. De hac voce vide nostras notas Criticas.

הַפְקִיר *Sic*: הִשְׁכַּם *Manè surgendo*, Jerem. 7. v. 13. הִשְׁלַךְ *Projiciendo*, Jerem. 22. v. 19. הִשְׁכִּיל וְדַע *Intelligere & cognoscere*, Jerem. 9. 24. הִשְׁמַד *Perdendi*, Jefa. 14. v. 23. הִכְבִּד *Aggravare*, Exod. 8. v. 15. Quandoque interponitur י: ut, הִעֲנִיק *Onerando*, Deut. 15. 14. הִעֲמִיד *Statuere*, Neh. 7. v. 3. הִשְׁמִיד *Perdendo*, Amos 9. 8. הִתְקַטֵּר *Adolendo*, 1. Reg. 9. פ. 25. Si secunda aut tertia fuerit gutturalis aut ר, potest & Pathach in fine esse: ut, הִפְצַר *Repugnare*, 1. Sam. 15. v. 23. יֵצֵן הַזְּבָרְכֶם *Propter memorare vos, eò quòd in memoriam revocatis vos*, Ezech. 21. v. 24. quibus similia plura vide in Imperativo.

Anomaliz speciales. Quædam præter morem retinènt formam Præteriti: ut, הִרְגִישׁ *Quietam reddere*, הִרְגִּין *Commovere*, Jerem. 50. v. 34. הִמְלִיט *Liberando*, Jerem. 31. v. 5. Simile ad Infinitivum Pihel supra observatum est. Per metathesin primæ & secundæ radicalis dicitur; לְאָדִיב *Ad cruciandum*, 1. Samuel. 2. v. 23. pro לְדָאִיב vel לְהָאִיב.

nam thema est דאב. Contractum est: להכיל Ad consumendum, Ezech. 21. v. 28. pro להאכיל primâ radicali elisâ, ut & jam antè aliquoties fuit. Ad formam Chaldaicam habent א loco ה, ut & in præcedentibus observatum: אשבים Manè surgendo, pro השבים Jerem. 25. 3. אברך Genua flectere, Genes. 41. v. 43. pro הברך de quo diversa sunt interpretum sententiæ. Pro Infinitivo, ex Kimchii sententiâ, accipi commode potest, tum ob similem formam in אשבים & aliis, tum ob structuram loci, in qua aliud Verbum Infinitivum sequitur, ונתן אברך Genua flectenda esse, & dedisse sive constituisse eum super omnem terram Aegypti; nempe proclamatum fuit ante Josephum per præcones regios, Regem Pharaonem eum constituisse præfectum Aegypti, ideoq; genua coram ipso flectenda, ac debito honore afficiendum ipsum esse. Quibusdam est prima persona Futuri, quasi quisq; è turba clamarit, אברך Genua flectam. Talmudicis composita vox est ex אב Pater, & רך sive רכא Rex, quasi אברך sit, Pater Regni, quomodo Romani dixerunt, Pater patriæ. Hinc de Herode, ex servili statu vel genere ad regnum Judææ evecto, in Talmud dicitur: לא רכא ולא בר רכא Non est Rex, neq; filius regis, hoc est, לא מלך ולא בן מלך, ut R. Salomon interpretatur: & in Gemara: מאי רכא? Quid Recha? מלכותא Regnum sive Rex, Codice Bava Bathra, cap. 1. fol. 41. Quidam Aegyptiacam vocem esse existimant, quibus א ab initio familiare. Porro quomodo accedentibus literis servilibus à principio, litera characteristica ה sæpè abjiciatur, vide libro secundo, capite 21.

AD IMPERATIVUM.

הפקד] Cum ה paragogico semper est cum Chirek: ut, הצליחה Prospera, Nehem. 1. v. 11. Propter secundam gutturalem vel tertiam ר, in fine etiam Pathach est: הנתת Descendere fac, Joel. 3. v. 11. הניצח Nutare fac, Psal.

Psal. 69. 24. הִרְחַק *Procul amove*, *Job.* 13. v. 21. הִשֵּׁר *Com-*
plana, *Psal.* 5. v. 9.

הַפְקִדָּה] Per modum conjecturæ, scribit Elias in libro *Habbachur*, hæc vox ita formatur: nullum enim ejus exemplum usitatum in Scriptura extat. Nempe ex analogia præcedentium conjugationum deducenda est à singulari masculina, adjectâ syllabâ נָה. Unum tamen est, in quo tertiæ radicalis syncopa fit: הִיאֲזַנְהָ *Audite*, *Genes.* 4. v. 23. pro הִיאֲזַנְהָ, unde mirum, hoc exemplum ab Elia neglectum fuisse,

AD FUTURUM.

Pro Chirek promiscuè etiam adhibetur Tzere.

אִפְקִיד] Formativæ Futuri characteristicam litteram conjugationis excludunt, ut in Participio: Per crasin est; וְאֶעֱשֶׂר *Et ditatus sum*, *Zachar.* 11. v. 5. pro וְאֶעֱשֶׂר cui vide simile infra cap. 52. ad Futurum. Est etiam à Chirek deficiens, ut in principio hujus conjugationis dictum. Cum הַ paragogico semper est cum Chirek, ut in Imperativo: ut, אֲשַׁלְּכֶה *Projiciam*, *Nebem.* 13. v. 8. אֲשַׁמְאֵלָה *Sinistram petam*, *Gen.* 13. v. 9. ubi & אֲ fit mobile, quod aliàs in hac Radice solet quiescere. Ex Terminatione Tzere, וְאֶחֱזַק *Ut confirmem*, *Esa.* 42. 6.

תִּפְקִיד] Ex terminatione Tzere: תֹּאכַל *Cibabis*, *Ezech.* 3. vers. 3. Per crasin Chirek: תִּשְׁמַע *Audire facias*, *Judic.* 18. v. 25.

יִפְקִיד] Ex terminatione Tzere: יֵאֱמֵן *Credat*, *Job.* 15. v. 31. Per crasin sunt; יִבְטַח *Confidere faciat vos*, *2. Reg.* 18. v. 30. pro יִבְטַח.

תִּפְקִידוֹ] Cum אֲ mobili, ut antea: תִּשְׁמְאוּ *Dexteram peratis*, *Jesa.* 30. 21.

יִפְקִידוֹ] Cum Nun paragogico: יִרְשָׁעוּ *Condemna-*

137 CAP. XVIII. DE CONJUG. HOPH.

Sic Kimchi passim in lib. Radicum, & Aben Esra, Gen. 24. 33.
Significatio ejus est ut in Pyhal.

Præteritum Hophal.

Sing.

<i>fœmin.</i>	<i>mascul.</i>
הִפְקְדָה	הִפְקַד 3
הִפְקַדְתְּ	הִפְקַדְתָּ 2
	הִפְקַדְתִּי 1

Plur.

	הִפְקְדוּ 3
הִפְקַדְתֶּם	הִפְקַדְתֶּם 2
הִפְקַדְנוּ	הִפְקַדְנוּ 1

Particip. Præsens.

P.

S.

הִפְקְדִים	הִפְקַד M.
הִפְקַדְוֹת	הִפְקַדָּה F.

Particip. Præter.

P.

S.

מִפְקְדִים	מִפְקַד M.
מִפְקַדְוֹת	מִפְקַדָּה F.
	מִפְקַדָּה

Infnitivus.

הִפְקַד

Imperat. caret.

Futurum.

fœmin.

mascul.

	אִפְקַד 1
תִּפְקְדִי	תִּפְקַד 2
תִּפְקַדְי	יִפְקַד 3

Plural,

נִפְקַד 1

תפקודו } 2
תפקודו } 3

ANNOTATIONES AD PRÆTER.

הפקד] Cum Kibbutz, השכב *Prostratus fuit*, *Ezech.* 32. v. 32. השלך *Projectus fuit*, *Dan.* 8. v. 11. Possset etiam Schurek adhiberi: tres enim hæ vocales fratres sunt, maxime in hac conjugationis forma, scribit Elias, unaq; alterius locum subit, ut alio loco videbimus.

הפקרה] Si prima radicalis sit litera gutturis, sub ea est Chatephkametz loco Scheva, manente Kametzchatuph sub ה Characteristico, ex forma conjugationis analogæ, ut, החרבה *Vastata est*, *Ezech.* 26. v. 2. הדישנה vide cap. sequenti ad Præteritum.

הפקרת] Sub tertia gutturali est Pathach loco Scheva, ut cap. 13. traditum: ut, המלחת *Saluta fuisti*, *Ezechiel* 16. v. 4.

הפקרת] Specialis anomalix est, החדלת *An desisterem?* *Jud.* 9. v. 9. 11. 13. ubi ה & characteristicum conjugationis est, & interrogativum, quod Sægol indicat. Alioquin præter morem est, ut una litera duo officia occupet. Quidam simpliciter ex Hiphil esse volunt, pro הוה ornatûs causâ, & ita regit Accusativum, q. d. Faciamne desistere pinguedinem meam? Cornelius Bertramus, *Mira*, inquit, est compositio vocis: Videtur enim habere ה interrogans affectum Sægol, non solum ob gutturalem subsequenter cum Kametzchatuph, (tu dicas, Chatephkametz: est enim loco Scheva sub gutturali, quem usum Kametzchatuph non præstat) sed & ad designandum ה Hiphil, quod ita ante gutturalem punctaretur (affectam Chatephsægol, ut in הרוקת) quasi hoc indicio, & articuli, (את) casusq; subsequentis (Accusativi) significetur conjugatio Hiphil
hic la-

hic latens. Reliqua (solum -) habent ex Hophal. Sensus autem huiusmodi compositionis est hic: Vestrisne verbis persuasa, ita missam faciam pinguedinem meam, (juxta Hiphil) ut ea ipsa quoque priver & deficiat, (juxta Hophal) nihilque amplius habeam in me commendabile? Hæc ille. Quidam, Cogererne desistere cum pinguedine mea? ita את non est articulus, sed Præpositio Cum vel A, quasi pro את.

AD PARTICIP. PRÆSENS.

Inusitatum est: possumus tamen eo uti, scribit Kimchi, הַפְּתִיחַ מְדַרְךָ per modum conjecturæ, ut à Præterito desinat in Kametz, sicut in Pyhal vidimus.

AD PARTICIP. PRÆTER.

Formatur, ut Participium præteritum superioris formæ passivæ: הַמְּדַרְךָ autem hîc characteristicam conjugationis excludit, ut fieri solet.

[מְדַרְךָ] Sic, מְשַׁבֵּב *Cubare factus, collocatus.* 2. Reg. 4. §. 32. Et הַמְּדַרְךָ cum Kametzchatuph, ex forma Præteriti: ut, מְשַׁחַת *Corruptus*, Prov. 25. §. 26. quomodo etiam legendum Malach. 1. §. 14. ubi pleraque exemplaria in fine habent Pathach. At Masorethæ in loco Proverbiorum notant, bis scribi cum Kametz: מְשַׁחַת *Contortum*, Exod. 26. §. 1. Sub prima gutturali est Chatephkametz loco Scheva, quod etiam literam præcedentem simili puncto afficit, ut in tertia sceminiina Præteriti antè quoque notatum: ut, מְאַחֵז *Apprehensus*, 2. Paral. 9. §. 18. מְעַמֵּד *Constitutus*, 1. Reg. 22. §. 35. Quidam huc revocant מְשַׁחַת *Corruptus*, Jesa. 52. §. 14. sed Aben Esra potius vult esse Nomen adjectivum participiale: vide simile mox in plurali. Fuit & supra tale ad Participium formæ activæ, & cap. 16. ad Præter. Sic מְקַטֵּר volunt quidam esse pro מְקַטֵּר Exo. 30. 1.

formaturque ex Pihel, Chirek mutato in Pathach: ut, **התפקד** Seipsum præfecit, vel ad visitandum obtulit, Recensuit vel Recensitus fuit. Rabbinī frequentissimè dicūt **נת** pro **הת** literâ נ ex Niphāl mutuatâ, cujus exemplum mox ad Præteritum. Affectio Dagesch eadem, quæ in Pihel. Significatio communiter hîc non simpliciter passiva, sed reciproca est: ut, **התגאל** Contaminavit se, **התגדל** Magnificum ostendit, vel exhibuit se, sive verè sive simulatè; **התקדש** Sanctificavit se, **התגחל** Possessorem facere se. Quandoque frequentatio, assiduitas, excellentia, & continuatio actionis significatur: ut, **התהלך** Itavit. Quædam simpliciter significant, ut in Kal significarent, quando sc. significatio hîc prima est, & non ex Kal, vel aliis conjugationibus deducta: ut, **התפלל** Oravit, **התחנן** Supplicavit.

Syllabæ characteristicae affectio duplex est: *Syncopa*, & *Metathesis*.

Syncopa, cùm vel litera ה vel litera ת seorsim tolluntur. Litera ה tollitur, cùm alia formativa Temporis ipsi præponitur, ut fit in Participio & Futuro: tum enim formativa Temporis (utpote potiozem locum in formando Tempore sibi vindicans) excludit characteristicam conjugationis, ut suprâ cap. 14. traditum: ut **מתפקד** pro **מהתפקד** & sic in Futuro, **יתפקד** pro **יהתפקד**. Litera ת tollitur, cùm euphoniæ causâ in primam radicalem contrahitur: ut, **הנבאתי** Prophetavi, *Ezech. 37. v. 7.* Sic semper, quando prima Radicis est דטת: aliàs in Bibliis rarum, at apud Talmudicos frequentissimum. Hinc in Fut. & Part. utraq; tollitur: ut, **מדבר** Sermocinans, *Num. 7. v. 89.* **תבשא** Attollet se, *Num. 24. 7.*

Metathesis fit literæ ת, quando prima radicalis est זסצז: tum enim illis postponitur, ac præterea post ת mutatur

mutatur in ט, & post ז in ט: ut, הסתבל *Oneravit se*, השתבח *Laudavit se*: הצטרק *Justificavit se*, הודפן *Preparavit se*. Causa est euphonia, facilior ac commodior pronuntiatio. Nam cum ט aspiratum inclinaret ad S blæsum, non concurrat cum ulla dictarum literarum affinis pronuntiatio. Mutatur autem in ט, tanquam lenioris & mollioris pronuntiatio literam, propter antecedens ז, quod inter tria S, est lenissimum. Nam si post ז poneretur ט dagesfarum aut tenue, facillimè literæ ז pronuntiatio degeneraret in ט: Post ז verò tanquam fortiorem literam, mutatur ט aspiratum in ט similiter fortis soni literam. Unicum Verbum excipitur, in quo ט non transponitur, quod vide ad Imperativum Hithpahel Verborum quiescentium secundâ Vau, cap. 42. Transpositionis literæ ט & ז nullum in lingua Hebræa reperitur exemplum, benè quidem apud Chaldæos, ut est in Grammatica nostra Chaldaica, quam vide.

Præteritum Hithpahel.

Sing.

<i>fœmin.</i>	<i>mascul.</i>	
הִתְפַּקְרָה	הִתְפַּקֵּר	3
הִתְפַּקְרְתְּ	הִתְפַּקְרְתָּ	2
	הִתְפַּקְרְתִּי	1

Plural.

	הִתְפַּקְרוּ	3
הִתְפַּקְרְתֶּם	הִתְפַּקְרְתֶּם	2
	הִתְפַּקְרְנוּ	1

Particip. præsens.

Plur.	Sing.	
מִתְפַּקְרִים	מִתְפַּקֵּר	M.

מתפקרה F.

מתפקדות } מתפקדה F.
מתפקדות } מתפקדת

Infinitivus.

התפקד

Imperativus.

P.

התפקדו

S.

התפקד M.

התפקדנה

התפקדי F.

Futurum.

Sing.

fœm.

masc.

תתפקדי

אתפקד 1

תתפקדו

תתפקד 2

תתפקדו

יתפקד 3

Plural.

נתפקד 1

תתפקדו } תתפקדנה

תתפקדו 2

יתפקדו } תתפקדנה

יתפקדו 3

ANNOTATIONES AD PRÆTER.

[התפקד] Ejecto Dagesch; התברך *Benedicat sibi*, Deut. 29. v. 19. Et in Pathach, ut in Pihel: ut, התחזק *Confirmavit se*, 2. Paral. 13. v. 7. התגלח *Rasit se*, Levit. 13. v. 33. אתחבר *Consociavit se*, 2. Paral. 20. v. 35. pro התחבר mutato ה in א ex Chaldaismo, ut in illo, אתכרית *Transfixus est*, Dan. 7. v. 15. Simile vide infra capite 30. ad Præteritum. Compositam formam habet; ונכפר *Et expiabitur*, Deut. 21. v. 8. ex נכפר in Niphah, & התכפר in Hithpahel: littera autem characteristica ת in primam radicalem כ per Dagesch contracta est. Vide simile infra capite 35. Forma autem hæc ex Niphah & Hithpahel mixta, apud Rabbinos frequens est.

התפקדה

התפקרה] Compositam formam ex Hophal habet, *הרשנה* Pinguescit, *Jesa. 34. v. 6.* cum syncopa literæ ת, & Kibbutz ex Hophal ascito, pro *התדשנה*, Dagesch autem ex litera Schevata, ut sæpè aliàs, ejectum : Simile vide mox ad Infinitivum, & infra cap. 32. ad Præteritum.

התקדשתי] Et cum Chirek in penultima, ut in Kal capite 13. quoque observatum ; *והתקדשתי* Et sanctum declarabo me, *Ezech. 38. v. 23.* *והתגדלתי* Et magnificum ostendam me, *ibid.* Cum Syncopa literæ ת : *והנחמתני* Et consolabor me, *Ezech. 5. v. 13.* pro *והתנחמתני* : Sægol autem est ob sequentem gutturalem cum Kametz notatam, & dageschandam, quòd Dagesch ejectum debebat, ad sui compensationem, literæ præcedenti similiter subjicere Kametz : at ne sic duo Kametz concurrerent, prius euphoniæ causâ mutatum est in Sægol. Id in Nominibus frequentissimum est, ut docetur libro 2. capite 5. Porro Kametz in superiori exemplo est loco Pathach, propter accentum, de qua re dicitur libro secundo capite ultimo : vide etiam mox in sequenti voce.

התפקדו] Discrepat hinc ; *התפקדו* Recensiti fuerunt, *Numer. 1. v. 47.* quod habet ab initio Kametz chatuph ex forma Hophal, quasi voluerit dicere *הפקדו* ; at subiit simul mentem forma Hithpahel, *התפקדו*, unde forma composita enata. Præterea hoc Verbum ex speciali anomalia, per totam hanc conjugationem, habet Kametz sub prima radicali, loco Pathach & sequentis Dagesch. Sic unum est ex Pyhal compositum ; *והתגטשו* Et concutiantur, *Jerem. 25. v. 16.* ubi Cholem propriè formam Pyhal indicat : sic enim illic Dagesch excidens compensari solet. Cum syncopa literæ ת : *הטהרו* Purificaverant se, pro *התטהרו* *Efra 6. v. 20.* at, *והטהרו* Et purificabunt se, *Num. 8. v. 7.* cum Sægol ante Kametz, ut in præce-

præcedente persona: vide alia hujus generis ad Futurum. Ex Verbis quatuor literarum hîc reperiuntur; **התמהמהו** *Cunctantur*, *Jesa.* 29. v. 9. **התגלגלו** *Devolvunt sese*, *Job.* 30. 14. **השתעשעו** *Delicias agunt*, *Jesa.* 29. 9. quod etiam est cum Metathesi literæ ת.

התפקרתם] Cum Chirek in penultima, ut in prima singulari; **והתקדשתם** *Et sanctificabitis vos*, *Lev.* II, 44.

AD PARTICIPIUM.

מתפקר] Formatio fit à Præterito per Syncopam literæ ה, in cujus locum succedit characteristica Participii מ, ut in Hiphil, pro **מהתפקד**. Mediâ gutturali vel **ר**; **מתנחם** *Consolans se*, *Genes.* 27. v. 42. **מתברך** *Benedicturus sibi*, *Jesa.* 65. 16. Cum Syncopa literæ ת: **מטוד** *Mundans se*, *Levit.* 14. v. 7. **מדיבר** *Sermocinans*, *Num.* 7. v. 89. pro **מתדבר**; juxta quam formam analogum est, **מתדפקים** *Pulsantes*, *Jud.* 19. v. 22. Cum metathesi literæ ת: **מסתיר** *Latitans*; *1. Sam.* 23. v. 19. **משתבר** *Mercedem reportans sibi*, *Hag.* 1. v. 6. Compositam formam ex Pyhal habet; **מנא** *Irritatur*, *Jesa.* 52. v. 5. ubi ת per Dagesch in literam נ contractum est, & Cholem repræsentat formam Pyhal, ut & Kametz.

מתפקדה] Et in ת: **מתאמצת** *Roborans se*, *Ruth.* 1. 18. **מתלקחת** *Comprehensus*, *Exod.* 9. 24.

Ex verbis quatuor literarum: **מתמהמה** *Cunctans*, *2. Sam.* 15. 28. **מתלהלה** *Insaniens*, *Prov.* 26. 28. **מתעתעים** *Errantes*, *2. Paral.* 36. 16. ubi & ת characteristicum in primum ת radicale contractum est.

AD INFINITIVUM.

התפקר] Dagesch excidente; **להתפאר** *Ad gloriosum*, *Jesa.* 60. v. 21. **להתברך** *Ad scabendum*, *Job.* 2. 8. **התעורר**

Possessorem constituere se, Numer. 32. v. 18. **לְהַתְּנַחֵם** Consolationem admittere, Genes. 37. v. 35. Cum metatthesi literæ ת **לְהַשְׁתַּבַּח** Ad laudandum nos, Psal. 106. v. 47. **הִסְתַּבַּח** Adjungere se, 1. Sam. 26. v. 19. Compositam formam ex Hophal habet; **הִבַּבֵּם** Lavari, Levit. 13. v. 56. ubi & ת characteristicum in ב contractum est.

AD IMPERATIVUM.

הִתְפַּקֵּר] Quandoque in Pathach, ut in Præterito: ut, **הִתְעַנְּנִי** Oblecta te, Psal. 37. v. 4. **הִתְחַזְּקִי** Robora te, 1. Reg. 20. v. 22. Dagesch excidente; **הִתְפַּאֵר** Gloriare, Exod. 8. 9.

הִתְפַּקְדִּי] Dagesch excidente; **הִתְנַעֲרִי** Excute teipsam, Jesa. 52. v. 2.

הִתְפַּקְרוּ] Cum Syncopa literæ ת **הִטְהַרוּ** Mundate vos, Genes. 35. v. 2.

AD FUTURUM.

אֶתְפַּקֵּר] Literæ formativæ Futuri, faciunt ה characteristicae Syncopen, ut in Participio. Est & hîc terminatio Pathach, ut in Imperativo: ut, **אֶתְנַחֵם** Consolabor me, Psal. 119. v. 52. cum Sægol in medio, de quo vide, quæ ad primam personam Præteriti notata sunt, Kametz autem est loco Pathach. Dagesch excidente: **אֶתְפַּאֵר** Glorieturus sum, Jesa. 49. v. 3. Cum metatthesi literæ ת **אֶשְׁתַּמֵּר** Cavebo mihi, Ps. 18. v. 24. Cum ה paragogico; **אֶתְהַלֵּךְ** Indefinenter ambulabo, Psal. 119. v. 45. **אֶשְׁתַּמְרָה** Observabo me, 2. Sam. 22. v. 24.

תִּתְפַּקֵּר] In Pathach; **תִּתְהַדֵּר** Decorem arrogabis tibi, Proverb. 25. v. 6. **תִּתְחַסֵּד** Benignum exhibes te, 2. Sam. 22. 26. Cum Syncopa literæ ת **תִּתַּמֵּם** Integrum præbeste, Psal. 18. v. 26. pro **תִּתְתַּמֵּם**, & Pathach in fine in Kametz productum, propter accentum, Sic; **תִּתְפַּל** Perversum exhibes

hibeste, 2. Sam. 22. v. 27. pro תתפל à Radice תפל quæ per transpositionem literarum radicalium idem est quod פתל, unde & regulariter pro ea scribitur Psal. 18. v. 27. תתפל. Conversio autem ea literarum etiam in aliis facta, ut, כבש & כשב Agnus, שמלה & שלמה Vestimentum, וצה & וצה Commotio.

[יתפקר] Ex terminatione Pathach est, ut antè in prima persona: יתנחם Penitebit ipsum, Deut. 32. 36. Transpositio ותסתכל Onustam vel pinguem faciet se, Eccles. 12. 5. ישתפר Observat assidue, Mich. 6. v. 16. Ex quatuor literis: יתמרמר Exacerbabit se, Dan. 8. v. 7.

[תתפצר] Specialis & insignis anomalix est; ותפצר Et stiterat se, Exod. 2. v. 4. pro תתפצר, literâ primâ radicali abjectâ præter morem & præter omnem formam, Dagesch in צ est ex forma conjugationis, unde abjecti ' nulla compensatio. Ut autem ejus aliquod esset indicium, appositum est Tzere, in quo quasi occultè quiescat', quasi תתפצר per transpositionem peregrinam literæ ' & ת characteristicæ: neque enim potuit dici, תתפצר aut תתפצר vocali longâ quiescentis literæ indice ante Dagesch usurpatâ, neque Dagesch in Tzade potuit & conjugationis nota esse, & simul literam ' deficientem compensare. Cum Sægol, & accentu in penultima, propter Vau: ותתפעם Et consternatus fuit, Dan. 2. 1.

[נתפקר] Ex transposito & mutato ת est; ונתפקר Justificabimus nos, Genes. 44. v. 16. Vide simile cap. 42. ad Præter.

[תתפקרו] Hinc est ex forma in præcedentibus notata; תתפקרו Possessiones adibitis, Numer. 33. v. 54. Aliàs accentu in loco proprio manente; תתפקרו Ezech. 47. 13. Num. 34. 13.

יתפקרו] Sine Dagesch ob subjectum Scheva ;
 וילדו Natalis suos profesi sunt , Numer. 1. v. 18. Nota , hic
 quoque duplex Mæthæg ante Scheva, de quo dictum
 est suprâ cap. 5. Regulâ 5. Formam ex Pyhal compo-
 sitam habet, ut & ad Præteritum antea notatum est :
 תוששו Commovebuntur , Jer. 46. v. 8. Cum paragogico
 Nun : תהלכו Obambulabunt , Psal. 12. v. 9. תשקשקו Colli-
 dent se , Nah. 2. v. 4. ubi & metathesis est literæ ת.

תתפקרה] Cum Pathach : תתפלגה Animo deficient,
 Amos 8. 13.

CAPUT XX.

De Verbis Anomalis sive Imperfectis, & pri-
 mum de Defectivis primâ radicali נ, & pri-
 ma ipsorum conjugatione
 Kal.

EXPLICATA est Verbi in conjugando analogia :
 anomalia sequitur. Genera ejus duo sunt. Pri-
 mum Verborum defectivorum, alterum, Quiescentium, quæ
 in univrsum & generaliter Imperfecta Verba vulgò no-
 minantur. Utriusque tamen generis Verba neque
 omnia, neque semper, neque ubique, imperfectè fle-
 ctuntur, ut passim patebit.

Defectiva sunt, in quibus litera aliqua thematis de-
 ficit, & deficiens per Dagesch (cùm id forma vocis pa-
 titur) compensatur : suntque duorum generum.

Primum est Verborum à litera Nun incipientium,
 quæ primam radicalem in conjugando deficientem
 per Dagesch forte, si vox ab initio crescat, compen-
 sant. Hinc Defectiva Pe Nun, id est, primâ radicali נ, vul-
 gò ap-

gò appellantur, & paradigma habent **נָגַשׁ** *Accessit*. In quibusdam autem Temporibus nunc perfectè sive regulariter, nunc imperfectè sive irregulariter flectuntur. Præteritum etiam & utrumque Participium in Kal, ac tria posteriora Tempora, in forma passiva Niphal, integras denique conjugationes Pihel cum Pyhal, & Hithpahel, analogas habent, quorum omnium ratio ex antecedenti doctrina patet.

Vulgò etiam ponitur genus *Defectivorum Pe Jod*, quæ vide infrà cap. 31.

CONJUGATIO KAL.

Præteritum & utrumq; Participium analogæ sunt: ut Præter. **נָגַשׁ**, Particip. præsens, **נֹגֵשׂ**, Particip. præterit. **נָגַשׁ** quæ flectuntur ad formam **פָּקַד**.

Infinitivus.

בָּשַׁר

Imperativus.

P.

בָּשׂוּ

בָּשְׂרוּ

S.

בָּשׂ M.

בָּשִׂ F.

Futurum.

Sing.

fœm.

אֶבֶשׂ

תֵּבֶשׂי

תֵּבֶשׂ

vel

masc.

אֶבֶשׂ 1

תֵּבֶשׂ 2

יֵבֶשׂ 3

Plural.

נִבְשׂוּ 1

תִּבְשׂוּ 2

יִבְשׂוּ 3

ANNOTATIONES AD INFINIT.

גִּשְׁרֵי] Anomalia hîc, & in duobus sequentibus Temporibus, est in prima radicali deficiente: defectus autem ejus neque hîc neque in Imperativo compen- sari potest, cùm nihil ab initio ad vocem accedat, per quod Dagesch forte suam vim accipiat. ת in fine In- finitivi quasi formativa est, ut & in aliis Verborum ge- neribus deinceps videbitur. Hæc verò forma in hoc solo Verbo usitata reperitur, & quidem semper cum literis Infinitivi servilibus: ut, גִּשְׁרֵי In accedendo, id est, quum accedent, Num. 8. v. 19. לְגִשְׁרֵי Ad accedendum, Judic. 22. v. 23. Jungitur etiam cum Pronominibus, quod ex Syntaxi plenius cognoscendum. Tria præterea simi- liter cum literis servilibus cum duplici Pathach sunt, propter gutturalem: כְּגִשְׁרֵי Secundum attingere, i.e. Quum attingit, Ezech. 17. v. 10. לְגִשְׁרֵי Attingere, 2. Samuel. 14. v. 10. לְטַעַת Ad plantandum, Ezech. 17. v. 10. quæ duo etiam ana- logam formam habent: לְפַחַת Ad sufflandum, Ezech. 22. v. 20. Reliqua omnia hujus generis analogæ sunt: neque forma anomala usurpanda, nisi in iis, quæ in Scriptura usurpantur.

Verbum tamen דָּתִין specialem anomaliæ hîc ha- bet, quæ non trahenda ad ullum genus, nempe cùm ad formam superiorem debebat dici, תָּתִין, pro eo ma- gis contractè dicitur, דָּתִין Dare, ut, docet Aben Esra Exod. 2. Hinc cum Nun paragogico fit, לְדָתִין Ad dan- dum, 1. Reg. 6. v. 19. unde rursus, juxta Masorethas, cum Nun redundante scribitur דָּתִין 1. Reg. 17. v. 14. Est etiam hinc forma paragogica; תָּנִין Ponere, Psal. 8. v. 2. At verò etiam ἀβαλογως usurpatur; דָּתִין Dando, Deut. 15. v. 10.

Obfer-

Observanda itaque hîc est Kimchii admonitio, quam habet in Michlol fol. 99. *Infinitivi cum defectu Nun, & superaddito ת, nullus usus esto, nisi quem usus Biblicus approbat.* Non enim à נפל̄ licebit dicere פל̄ Cadere, neque à נדד̄ Vovit, דדד̄ Vovere, & ita de reliquis.

Porro Unicum Verbum קל̄ hujus generis anomaliâ, maximè in hac forma Kal, imitatur, literâ primâ ל̄ deficiente & per Dagesch compensatâ. Infinitivus; תקל̄ Accipere, Jerem. 5. v. 3. Unde & תקל̄, 2. Reg. 12. v. 9. præter morem. Quidam constructioni tribuunt. Sed Infinitivus est, ut demonstrat aliud Verbum Infinitum sequens. Dicitur tamen etiam regulariter; קל̄ Accipiendo, Deuter. 31. v. 26. Hujus autem Verbi exemplo quidam faciunt Genus *Defectivorum primâ Lamed*, contra omnem rationem, cum reliqua à ל̄ incipientia sint analogâ.

AD IMPERATIVUM.

שג̄] Anomalia explicata est in Infinitivo. Videtur & Terminatio Tzere hîc esse, quæ ablato accentu, corripitur pro more in Sægol: ut, שג̄ אלהיך Accede huic, Genes. 19. v. 9. At ea terminatio hîc impropria est, propria autem Verborum quiescentium primâ radicali, ut capite 31. videre est. Cum ׀ paragogico, ab initio est Scheva; שג̄ Accede, Genes. 27. v. 21. A קל̄ hîc dicitur ἀναλόγως; קל̄ Accipe, Exod. 29. v. 1. & irregulariter, קל̄ Genes. 22. v. 2. At à נת̄, est נת̄ Da, dato; & cum He paragogico נת̄, Genes. 30. v. 26.

שג̄] Sic; קל̄ Accipite, Jos. 4. 2. à קל̄. Cum Cholem; שג̄ Accedite, Jos. 3. v. 9. quæ forma hîc impropria est, magis conveniens Defectivis secundâ radicali.

שג̄] Sic; קל̄ Accipe, 1. Reg. 20. v. 10. quod tamen

etiam perfectè dicitur לָקַח, 1. Reg. 17. v. 11. Cum Cholem; אָשׁ Accede, Ruth. 2. v. 14. ut antè.

Cæterùm in plerisque Verbis hîc Imperativus in-
usitatus est unde cautè formandus & usurpandus. Ma-
jori tamen licentiâ hîc Rabbini usi sunt, quàm in Infi-
nitivo: à נָפַל enim dicunt, פֹּל תַּחֲתַי Cade, demitte te sub
me: à דָּרָר reperitur, דָּרָר לִי בְחַיִּי רֵאשֶׁה Promitte mihi per vi-
tam capitis tui, &c.

AD FUTURUM.

Hîc prima radicalis deficiens per Dagesch com-
pensatur, accedentibus ab initio literis formativis, per
quas Dagesch vim duplicationis accipit: ut, אָגַשׁ pro
אֲגַשׁ.

אָגַשׁ] Terminatio Cholem, ut in Perfectis, hîc
etiam usitata est, & plurima analogiam sequuntur.
Cum ה̄ paragogico; אֲצַרְהָ Custodiam, Psalm. 119. v. 115.
A verbo לָקַח & hîc amittitur prima radicalis; אֲקַח Ac-
cipiam, תַּקַּח &c. A נתַן venit אֲתַן Dabo, quod hîc, ut in
præcedentibus Temporibus, specialiter desinit in
Tzere: & cum ה̄ paragogico; אֲתַנָּה Dabo, Psalm. 2. v. 8.

תַּגַּשׁ] Ex Cholem; תַּגַּשׁ Exiges, Deuter. 15. v. 3. Per-
fectè; תַּנְחִל Possidebis, Psalm. 82. v. 8. תַּנְדִּיף Impelles, Psalm. 68. 3.

תַּגַּשׁ] Perfectè; תַּנְחִת Descendet, Psalm. 38. 3.

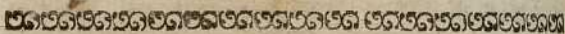
יַגַּשׁ] In Cholem; יַבֹּל Decidet, Psalm. 1. v. 3. Mediâ
gutturali; יַחַת Descendet, Jerem. 21. v. 13. Specialis ano-
malix est, יַשֵּׁל Decutit, Job. 27. v. 8. pro יַשֵּׁל, ut legitur
Deuteron. 28. v. 40. Fit autem & aliâs, ut vocalis brevis
& Dagesch in vocalem longam coalescant, ut in pro-
gressu videbitur. Quidam deducunt per Apocopen à
שִׁלָּה pro Quiescere fecerit, Sedaverit: sed illud Ver-
bum in Kal transitivam significationem non habet.

Neque

Neque juxta alios ex Hiphil esse potest: tum enim per duplex Sægol formandum fuisset, ad formam ^{וְיָ}אָפְרָה : item ^{וְיָ}אָפְרָה à ^{וְיָ}אָפְרָה quæ forma explicatur infra capite 53.

^{וְיָ}אָפְרָה] Mediâ gutturali; ^{וְיָ}אָפְרָה Descendunt, Job. 21. 12. in quo & Dagesch euphonicum est, ob accentum ad penultimam revocatum.

^{וְיָ}אָפְרָה] Cum Apocopa literæ ה : ^{וְיָ}אָפְרָה Et accesserunt, Gen. 33. v. 6.

CAPUT XXI.

De Conjugatione Passiva

NIPHAL.

PRÆTERITUM & Participium præsens hic tantum anomala sunt, primâ radicali deficiente, & per Dagesch compensatâ.

Præteritum.

Sing.

form.	masc.
^{וְיָ} אָפְרָה	^{וְיָ} אָפְרָה 3
^{וְיָ} אָפְרָה	^{וְיָ} אָפְרָה 2
	^{וְיָ} אָפְרָה 1

Plural.

	^{וְיָ} אָפְרָה 3
^{וְיָ} אָפְרָה	^{וְיָ} אָפְרָה 2
	^{וְיָ} אָפְרָה 1

Partic. præsens.

P.

S.

^{וְיָ}אָפְרָה

^{וְיָ}אָפְרָה M.

נִבְּשָׁה F.
נִבְּשָׁתָּה }
נִבְּשָׁתָּה

Infinitiv. Imperativ. & Futurum analoga sunt : ut, אֲנַבֵּשׁ & Futurum, אֲנַבֵּשׁ.

ANNOTATIONES AD PRÆT.

נִבְּשָׁה] Mediâ gutturali; נָחַם Consolationem cepit, 2. Sam. 13. v. 39. Unum est ex terminatione Cholem, quæ & in Verbis perfectis notata cap. 14. נִבְּוֹל Circumcisus fuit, Genes. 17. v. 26. sed ea forma impropria est. Verbum נִבְּוֹל hic analogum est : ut, נִלְקַח Captâ est, 1. Sam. 4. v. 22.

נִבְּשָׁתָּה] Analogum est; נִבְּעָרָתִי Exagitor, Psal. 109. vers. 23.

נִבְּשָׁו] Mediâ gutturali; נִבְּוֹתוֹ Demissæ sunt, Psal. 38. v. 3. Ex terminatione Cholem; נִבְּוֹלוֹ Circumcisi sunt, Genes. 17. v. 27. Defectivum hic etiam est, נִבְּעָו Commoluntur, Job. 4. v. 10. ab inusitato לְתַע unde Nomen מִלְּתַעוֹת Molares dentes, Psal. 58. v. 7. Atque hoc est alterum exemplum, in quo primâ radicalis ל deficit, ex quo tamen Regula fieri non debet. Nam quidam à תַּעַד deducunt, Oberrant, seducuntur, & Dagesch euphoniæ causâ ascitum ob accentum ad penultimam revocatum, ut paulò antè in יִצְחָתוֹ, cum alioquin dici debuisset נִתְעָו. Alii etiam sunt, qui ex Niphâl & Hithpahel compositum volunt, pro נִתְתַּעָו & inde factâ contractione usitatâ, & accentu ad penultimam retracto נִתְעָו. Sic suprà fuit נִבְּפָר pro נִתְכַּפָּר.

נִבְּשָׁה] Analogum; נִלְקַחָה Captâ est, 1. Sam. 4. v. 17. ut antea in tertiâ masculina.

AD PARTICIPIUM.

נִבְּשָׁה] Desinit à Præterito in Kametz, ut in perfectorum for-

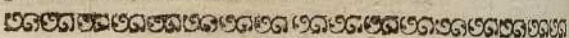
rum forma dictum. Mediâ gutturali; נָחַם *Pœnitens*,
Joel. 2. 13.

נָשָׂה] Et in ת : נִתְּכַת *Effusa est*, *Jer 7. 20.* נִדְּחָה *De-*
pulsa, *Ezech. 34. 4.* נִצְּחָה *Prævincens*, *Jer. 8. 5.*

נָשִׂים] Exterminatione Cholem; נִמְלִיץ *Circum-*
visti, *Gen. 34. v. 22.*

Reliqua tempora analogâ sunt: ut, הִנְיָשׁ & Futu-
 rum, שִׁנְיָשׁ ut antea dictum.

Excipitur unum; הִנְיָדָה *Cedendo*, *Judic. 20. v. 39.* quod
 simile est illis, quæ suprà capite 14. ad Infinitivum Ni-
 phal notata sunt: vide illic.

CAPUT XXII.

De Conjugatione HIPHIL, Defectivo-
rum primâ ג.

A NOMALIA in utraque forma est in prima radi-
 cali deficiente, & per Dagesch compensatâ.

Præteritum Hiphil.

Sing.

<i>fœm.</i>	<i>masc.</i>
הִנְיָשָׁה	הִנְיָשׁ 3
הִנְיָשָׁת	הִנְיָשָׁת 2
	הִנְיָשָׁתִי 1

Plur.

	הִנְיָשׁוּ 3
הִנְיָשָׁתֶיךָ	הִנְיָשָׁתֶם 2
	הִנְיָשָׁנוּ 1

Particip. præsens.

P.

S.

מְנִיִּישִׁים

מְנִיִּישׁ M.

מְנִיִּישָׁה F.

מְבִישָׁה F.
מְבִישָׁה }
מְבִישָׁה

Infinitivus.

הִבִּישׁ vel הִבִּישׁ

Imperativus.

P.

S.

הִבִּישׁ

הִבִּישׁ M.

הִבִּישָׁה

הִבִּישִׁי F.

Futurum.

Sing.

fœmin.

mascul.

אֲבִישׁ 1

תִּבִּישִׁי

תִּבִּישׁ 2

תִּבִּישׁ

יִבִּישׁ 3

Plural.

נִבִּישׁ 1

תִּבִּישׁוּ 2

יִבִּישׁוּ 3

ANNOTATIONES AD PRÆT.

הִבִּישָׁה] Analogum est; הִנְזַלְתִּי Possidendum tradidi, Jerem. 3. v. 18.

AD PARTICIPIUM.

מְבִישָׁה] In מְבִישָׁה אֶת Assequatur, Levit. 14. v. 21.
מְבִישָׁה Illa indicabat, Esth. 2. v. 20.

AD INFINITIVUM.

הִבִּישׁ] Sic; הִצִּיל Eruere, Genes. 37. 22. In Tzere, Jod expresso; הִבִּישׁ Aspiceret, Psal. 142. 5. הִצִּיל Jerem. 36. 16. Absque Jod: הִנְדִּי Nuntiando, 1. Sam. 10. 16. Irregulare &; הִצִּיל Et liberare, Jesa. 31. 5. Similia vide suprà cap. 17. ad Inf.

ad Inf. Hiph. Analogæ sunt: **לְהִנְתִּיק** Ad fundendum, *Ezech.* 22. v. 20. **לִנְפֹל** Ad efficiendum cadere, *Num.* 5. 22.

AD IMPERATIVUM.

הַגֵּשׁ] Cum ה paragogico semper est Chirek: ut, **הַיִּשְׂרָה** Admove, *Gen.* 27. 25.

AD FUTURUM.

Promiscuè hîc etiam terminatio Tzere usurpatur.

אֲנִישׁ] Cum ה paragogico; **אֲנִיִּירָה** Annunciabo, *Psal.* 40. v. 6.

תִּגֵּשׁ] In Tzere; **תִּפֹּל** Cadere finito, *Esth.* 6. 10.

יִגֵּשׁ] Tertiâ gutturali ה vel ע: **יִבֹּעַ** Eructabit, *Psal.* 19. v. 3. Sic, **יִאֲרֶה** Lucere faciet, *2. Sam.* 22. v. 29. Hinc fit crasis; **וַיִּגַּע** Et tetigit, *Fer.* 1. v. 9. **וַיִּפֹּעַ** Proficisci facit, *Psal.* 78. v. 26. **וַיִּדַח** Et impulit, *2. Paral.* 21. v. 11. quod *2. Reg.* 17. 18. 21. scribitur **וַיִּדֹא** quasi **וַיִּדֹא** Et longè amovit, & posito loco ה à נִדָּה, sed Masorethæ legendum notarunt per ה in fine **וַיִּדַח** Et impulit, à נִדָּח. In Tzere: **יִגֵּיד** Annunciabit, *Eccles.* 10. v. 20. **וַיִּגִּיד** Et nunciavit, *Judic.* 14. v. 2. Specialis anomalix sunt: **וַיִּזְד** Et coxit, *Genes.* 25. v. 29. pro **וַיִּזַּד** Dagesch in vocalem longam commutato, & Tzere correpto in Sægol, propter accentum ad penultimam retractum. Simile ipsi; **וַיִּשֶׂר** Et ferravit, hoc est, ferrâ dissecuit, *1. Paral.* 20. 3. Pathach autem est loco Sægol ob literam ג.

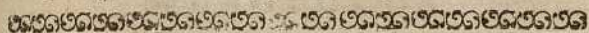
וַיִּגִּישׁ] Simile hîc præcedentibus; **וַיִּנְבֹּל** Et diffusimus, *Jesa.* 64. 5. pro **וַיִּנְבַּל**.

תִּגִּישׁוּ] Cum Nun paragogico: **תִּגִּישׁוּן** Admouetis, *Amos* 6. v. 3.

יִגִּישׁוּ] Cum Nun paragogico: **יִבִּיעוּן** Eructant, *Psal.* 58. 9. Analogum autem est; **וַיִּנְעֲלוּן** Et calcearunt eos, *2. Paral.*

2. Paral. 28. 15. Hinc habet formam; וַיִּכְתּוּם *Et contuderunt eos*, Num. 14. v. 45. pro וַיִּכְתּוּם quasi à נִכְתָּ, Chirek autem in Scheva correptum, accelerandæ pronunciationis causâ. Vide etiam de eo capite 28. ad Futurum Hiphil.

תִּבְעָרוּ] Cum Pathach in penultima ob gutturalem; תִּבְעָרוּ *Eruclabunt*, Psal. 119. v. 171.

CAPUT XXIII.

De Conjugatione Passiva H O P H A L.

Pro Kametzchatuph hîc sæpius est Kibbutz.

Præteritum.

Sing.

<i>fem.</i>	<i>masf.</i>	
הַגִּישָׁה	הַגִּישׁ	3
הַגִּישָׁת	הַגִּישָׁת	2
	הַגִּישָׁתִי	1

Plural.

	הַגִּישׁוּ	3
הַגִּישָׁתֶן	הַגִּישָׁתֶם	2
	הַגִּישָׁנוּ	1

Particip. præsens.

P.	S.	
הַגִּישִׁים	הַגִּישׁ M.	
הַגִּישׁוֹת	הַגִּישָׁה F.	

Particip. Præter.

P.	S.	
מִגִּישִׁים	מִגִּישׁ M.	
מִגִּישׁוֹת	מִגִּישָׁה F.	

Infinitivus.

הַגִּישׁ

Impe-

Imperat. caret.

Futurum.

Sing.

fœmin.

mascul.

	אִישׁ	1
תָּבַשׁ	תָּבַשׁ	2
תָּבַשׁ	יָבַשׁ	3

Plur.

	נָבַשׁ	1
	תָּבַשׁוּ	2
תָּבַשׁוּ	יָבַשׁוּ	3

ANNOTATIONES AD PRÆTER.

הָבַשׁ] Sic; הָבַשׁ *Nunciatum est*, 1. Sam. 23. v. 13.הָבַשׁוּ] Analogum est; הָבַשׁוּ *Avulsi sunt*, Jud. 20. v. 31.

AD PARTICIP. PRÆSENS.

Illud, teste Eliâ ad Michlol, hîc inusitatum est.

AD PARTIC. PRÆTERITUM.

מָבַשׁ] Extat Malach. 1. v. 11.

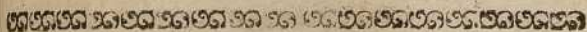
מָבַשׁוּ] Sic; מָבַשׁוּ *Effusa*, Mich. 1. v. 4.

AD INFINITIVUM.

הָבַשׁ] Sic; הָבַשׁ *Nunciando*, Jos. 9. v. 24.

AD FUTURUM.

Hîc sunt; יָקַם *Vindicabitur*, Genes. 4. v. 24. וְיָבַשׁוּ *Destru-*
tor, Levit. 11. v. 35. ubi Kametz est extra pausam. וְיָבַשׁוּEt avulsa est, Ezech. 19. v. 12. וְיָקַח *Sumetur*, Genes. 18. v. 4. וְיָקַח
לְקַח. Plurale; וְיָתְכּוּ *Fundemini*, Ezech. 22. v. 22.

CAPUT XXIV.

*De Defectivis secundâ radicali, & primâ
ipforum Conjugatione KAL.*

ALTERUM genus Defectivorum, est Verborum secundam radicalem geminantium, quæ in monosyllaba contracta, secundam deficientem per Dagesch forte, si vox à fine crescat, compensant. Hæc à forma integra vocantur vulgò *Geminantia* sive *Duplicantia Ajin*, id est, secundam radicalem, cum secunda & tertia eadem sit: à forma verò contractâ sive defectâ, *Defectiva Ajin*: ut, סָבַב *Circumdedit*, contractè סָב. Contractio hæc neque semper, neque ubique fit: sæpè enim ἀλλόλογως & perfectè omninò usurpantur, ut in his; מָלַח *Molitus fuit*, Deuteron. 19. v. 19. מָלַחְתִּי *Molitus sum*, Cogitavi, Zach. 8. v. 14. פָּרְרָוּ *Perfecerunt*, Ezech. 27. v. 11. חָשַׁבְתִּי *Computruit*, Psal. 6. v. 8. חָנַן *Gratiam faciendo*, Jesa. 30. v. 19. In Pihel etiam & Hithpahel sæpiùs ad analogiam perfectorum flectuntur: ut, פָּסַח *Defecat*, Malach. 3. v. 3. מְלַקְקִים *Lambentes*, Judic. 7. v. 6. פָּסַחְתִּי *Defecatum*, 1. Paral. 28. 18. חָצַצְוּ *Dimidiati sunt*, Job. 21. v. 21. אֶתְחַנֵּן *Deprecabor*, Job. 19. v. 16. Participium denique utrumque in Kal analogum habent: ut, סָבַב *Circumdans*, Genes. 2. v. 13. סָבְבִים *Circumstantes*, 2. Paral. 4. v. 3. אָרַר *Maledictus*, Gen. 27. v. 29. אָרַרְתִּי *Maledicti*, Jos. 9. v. 23. סָלַח *Elevatum est*, Proverb. 15. v. 19. Analogis omissis, anomalia ipforum talis est.

CONJUGATIO KAL.

Præteritum.

Sing.

Sing.

<i>fœmin.</i>	<i>mascul.</i>
סְבֵרָה 3	סֵב 3
סְבֵרוֹת 2	סְבוֹרוֹת 2
	סְבוֹרוֹת 1

Plural.

	סְבוֹ 3
סְבוֹרוֹת 2	סְבוֹרוֹת 2
	סְבוֹנוֹ 1

Participium utrumque analogum est.

Infinitivus.

סֹבֵב

Imperativus.

P.	S.
סֹבֵב M.	סֹבֵב M.
סְבִיבָה F.	סֹבֵב F.

Futurum.

Sing.

<i>fœmin.</i>	<i>masc.</i>
	אֶסֹב 1
תִּסְבִּי 2	תִּסְבֵב 2
תִּסְבוּ 3	יִסְבוּ 3

Plural.

	נִסְבוּ 1
תִּסְבִּינָה 2	תִּסְבוּ 2
תִּסְבוּ 3	יִסְבוּ 3

ANNOTATIONES AD PRÆTER.

סְבֵרָה] Quandoque est accentus in ultima: ut, יִרְבֵּה *Multa sit*, *Jesa. 6. 12.* quod Kimchi propter adjectivum יִרְבֵּה factum existimat. Est verò sæpius analogæ, ut & reliquæ tertiæ.

[סְבֹתָה] Cum ה̄ paragogico; סְבֹתָה *Texisti*, Thren. 3. v. 4. Cholem h̄ic & in prima persona utriusque numeri assumitur propter accentum, quem hæc personæ in penultima postulant. Non enim potuit dici סְבֹתָה : quia sic litera deficiens non compensaretur, & sic etiam confunderetur hoc Genus Verborum cum Quiescentibus secundâ radicali, quorum hæc forma propria. Debuit itaque in penultima esse vocalis, cum qua accentus potuerit consistere, & præcedens Dagesch fortificari.

[סְבֹתָה] Scheva sub literâ ת̄ fœminini notâ h̄ic negligitur, ob præcedentem vocalem longam. Sic in sequentibus conjugationibus, & Verborum Generibus, ubi Vocalis longa aut litera quiescens literam ת̄ præcedit.

[סְבֹתָה] Dagesch excidente; וְאַרְוֹתַי *Et maledicam*, Mal. 2. v. 2. שָׁחַתְתִּי *Incurvavi me*, Psal. 35. v. 14.

[סְבוּ] Cum accentu in ultima, sed rarè; וְחָרְוּ *Et acutiores erunt*, Habac. 1. v. 8. רַכּוּ *Molliora sunt*, Psalm. 55. v. 22. Est & h̄ic forma Cholem, ut in perfectis; וְרָבוּ *Et jaculati sunt*, Genes. 49. v. 23. רָפוּ *Attollunt se*, Job. 24. v. 24. Sæpius analogia servatur: ut, וְסָבְבוּ *Et circuibunt*, Eccles. 12. v. 5. Hinc ex speciali anomalia est; בָּזְאוּ *Diripiunt*, Jesa. 18. v. 2. pro בָּזְאוּ, cui simile vide mox in Futuro Niphal. Quidam volunt esse à בָּזָה ה̄, in א̄ commutato: alii peculiarem Radicem ex eo faciunt.

[סְבוּתָם] Cholem servatur ex forma numeri singularis.

[סְבוּנוּ] Sic; בָּזְנוּ *Predati sumus*, Deuter. 3. v. 7. At; תִּסְבְּנוּ *Conficimur*, Psal. 64. v. 7. pro תִּבְזְנוּ Dagesch ejecto accelerandæ pronunciationis causâ. Hebræis potius est tertiæ personæ, pro תִּמְמוּן *Perficiunt*, ט̄ & נ̄ commutatis;

mutatis: præcedit enim aliud Verbum tertiæ personæ. R. Salomon vult ת esse pro ט, ut sit אבנתי Abscondunt. Sic Thren. 3. v. 22. & Num. 17. 13.

AD PARTICIPIUM.

Utrumque communiter analogum esse, jam antea diximus. Quæ autem Participii præsentis forma anomala à quibusdam ponitur, ut סבב, & pluraliter סבבם aut per Cholem סבב plur. סבבם, ea potius Adjectiva continet.

AD INFINITIVUM.

[סובב] Ablato accentu, Cholem corripitur in Kametzchatuph: ut, סבב־סבב In cantando simul, Job. 38. v. 7. Duo cum Pathach reperiuntur, juxta alteram Verborum perfectorum terminationem; לרד Ad sternendum, Jesa. 45. v. 1. contractum ex לרד־לרד: Sic; כשד Juxta tendere, Jerem. 5. v. 26. ex qua forma etiam esse possit; לברם Ad declarandum eos, Eccles. 3. v. 18. ex לבר, accedente autem Pronomine, Resch debebat notari cum Dagesch, quod inde exclusum, convertit Pathach in Kametz. Quædam cum Schurek sunt, ad formam Quiescentium secundâ radicali: ut, לבור Ad declarandum, Eccles. 9. v. 1. לחול Ad saltandum, Jud. 21. v. 21. בחוקו vel בחקו In statuer ipsum, Proverb. 8. v. 29. לעות Ad tempestivè loquendum, Jesa. 50. v. 4. Sic & aliàs Defectiva secundâ & Quiescentia secundâ, formas confundunt. Specialis quoque anomalia est à Quiescentibus tertiâ radicali ה (de quibus cap. 49.) petita: ut, חנות Gratiâ facere, Psal. 77. v. 10. שמות Desolare, Ezech. 36. 3. quibus quidam annumerant, חליתי Vulnerare meum, Psal. 77. v. 11. de quo vide etiam infra cap. 35. ad Infinit Pihel. Quædam analogæ: ut,

לְסַבֵּב *Ad circumueundum*, Num. 21. v. 4. לְחַמֵּם *Ad calefcendum*, Jefa. 47. v. 14. ubi Kametz est loco Pathach propter paufam.

AD IMPERATIVUM.

סֹבֵב] Et in Pathach; לֵבֵב *Devolve*, Pfa. 119. v. 22. Ex hac terminatione potest illud esse cum ה paragogico; אָרָה *Maledic*, Num. 22. 6. prius enim Kametz est loco Pathach & ejeti Dagesch ex ר. Hanc formam sine neceffitate imitatur; קָבָה *Maledicito*, Num. 22. II. pro קָבָה, aut fi sunt ex forma Cholem, pro קָבָה: fed contra Analogiam est, O mutari in A, id est, Cholem vel Kametzchatuph in Kametz longum. Unde & R. Jehuda prius vult esse ex Pihel, pro אָרָה, formæ סָפָרָה: & propter contractionem est Kametz loco Pathach. Hinc quoque est irregulare illud; קָבְנוּ *Exsecrare illum*, Num. 23. 17. pro קָבוּ ut נ sit epentheticum, vel קָבְנוּ, de quo vide etiam libro 2. cap. 17. ad Infinitivum, cum Schurek ex Quiescentium formâ: עֲוֹרָה *Corroborâ*, Pfa. 68. 29.

סֹבּוּ] Sic; שֹׁמוּ *Obstufescite*, Jer. 2. 12. Dagesch excidente; אָרוּ *Maledicite*, Jud. 5. 23. Accentu ad ultimam descendente, Cholem corripitur in Kametzchatuph: ut, רְנוּ *Cantate*, Jefa. 44. 23. Jer. 31. 7. Sic cum Pronomine: סֹלּוּהָ *Elevate eam*, Jer. 50. 26.

סֹבִי] Sic; רִבִּי *Vociferare*, Thren. 2. 19. Accentu ad ultimam descendente, corripitur penultima: רִבִּי *Cane*, Zach. 2. v. 10. טֹנְדֵי *Tonde*, Jer. 7. v. 29.

סֹבִינָה] Sic formari potest ad analogiam Futuri feeminini pluralis, ubi exemplum occurrit: vel סֹבְנָה, ut Kimchi in Michlol ponit. Nullum autem hîc exemplum usitatum legitur.

AD FUTURUM.

אֶסֹבֵב] Vocalis Kametz sub formativis literis, non rarò

rardè in brevem & Dagesch resolvitur, quod Chaldæis proprium: ut, **מֵאֲקָב** *Maledicam*, Num. 23. 8. **וְאֵכֹת** *Et contrivi*, Deut. 9. v. 21. Dagesch volunt compensativum esse literæ sequentis deficientis, pro **אֲכָבוֹת אֲכָתוֹת**.

יִסֹב] At, **יִשֹׁם** *Obstupescet*, 1. Reg. 9. v. 8. **יִגֵר** *Ruminabit*, Levit. 11. v. 7. **וַיִּדְוֹם** *Et conticuit*, Levit. 10. 3. **יֵשׁ** *Et circumvivi*, Judic. 11. v. 18. **וַיִּחַם** *Ut calefiat*, Jesa. 44. v. 15. Quædam habent Schurek, quæ forma & antea ad Imperativum & Infinitivum observata: ut, **יִשְׁוֹר** *Vastabit*, Psal. 91. vers. 6. **יִרֹן** *Cantabit*, Prov. 29. v. 6. **יִרֹא** *Quassabit*, Jesa. 42. v. 4. Hinc ex euphoniæ causâ Kibbutz: ut, **וַיִּרֶם** *Et vermificavit*, Exod. 16. 20. Analogum hic est; **וַיִּרְנֶן** *Gratiam faciet*, Amos 5. v. 15. **וַיִּזְנֶךְ** vide lib. 2. cap. 17. ad Futurum.

תִּסֹב] Cum Kibbutz in fine loco Schurek, ut antea: **וַיִּתְרַץ** *Et conteratur*, Eccles. 12. v. 6. Cum הַ paragogico præter morem: **תִּרְנֶה** *Clamitet*, Prov. 1. v. 20. Simile vide infra cap. 36. ad Futurum.

נִסֹב] Cum הַ paragogico; **נִבְּוֶה** *Prædemur*, 1. Sam. 14. v. 36. sine Dagesch, sive lene, ut Masora observavit. Specialis anomalix est; **נִבְּלֶה** *Et confundemus*, Genes. 11. v. 7. pro **נִבְּלֶה** juxta superius exemplum cum הַ paragogico: Levandæ autem & accelerandæ vocis causâ, ut aliâs sæpè, Cholem est correptum in Scheva, cui similia vide mox ad Præteritum Niphâl. Quidam putant esse præteritum fœmininum in Niphâl, *Confusa* fit: alii volunt esse primam Futuri Hiphil, pro **נִבְּלֶה**.

תִּסְבִּינָה] Extat hæc vox Gen. 37. v. 7. Cholem mutatur ob accentus sedem mutatam. At, תִּצְלִינָה *Tinnient*, I. *Sam.* 3. v. 11. habet Chirek sub Tzade, quasi ex terminatione Pathach deductum. Aliter; תִּצְלִינָה, *Tinnient*, *Jerem.* 19. v. 3. quasi à צָלַל factum, cujus generis Verba sic in Futuro Kal flectuntur, ut videre est c. 20.

CAPUT XXV.

De Conjugatione passiva NIPHAL.

CHARACTERISTICA conjugationis נ עם Chirek hoc loco notari non potest, cum neque Scheva quiescens, ut in Perfectis Verbis, neque Dagesch, ut in Defectivis primâ, sequi possit: unde suscipit Kametz, quod in tertiis tantum personis manet, manente scilicet suo loco accentu; at in reliquis transit in Scheva, accentu ad aliam syllabam transeunte. Significatione verò forma passiva נָסַב à forma Kal Defectivorum primâ נָסַב distinguatur.

Præteritum.

Sing.

<i>fæmin.</i>	<i>mascul.</i>
נָסַבָּה	נָסַב 3
נָסַבְתְּ	נָסַבְתָּ 3
	נָסַבְתִּי 1

Plur.

	נָסַבו 3
נָסַבְתֶּן	נָסַבְתֶּם 2
	נָסַבְנוּ 1

Particip. Præsens.

P.	S.
נָסַבִּים	נָסַב .M

נָסַבְתְּ F.

נִסְבֹּרַת נִסְבָּה F

Infinitivus.

הִסְבֹּח

Imperativus.

P.

S.

הִסְבֹּח

הִסְבֵּח M.

הִסְבִּינָה

הִסְבִּי F.

Futurum.

Sing.

fœm.

masc.

תִּסְבִּי

אִסְבֵּ 1

תִּסְבֵּ

תִּסְבֵּ 2

תִּסְבִּי

יִסְבֵּ 3

Plural.

נִסְבֵּ 1

תִּסְבִּי }
תִּסְבֵּ 2
יִסְבֵּ 3

ANNOTATIONES AD PRÆTER.

[נִסְבֹּח] Ante ח characteristicam נ retinet Chirek: ut, נִחַר Exsiccatur, Psal. 69. v. 8. נִחַת Contritus fuit, Mal. 2. v. 5. נִחַל Prophanatus fuit, Ezech. 25. v. 3. quasi נִחַת־תִּי, נִחַר־תִּי, Jer. 6. 29. Sunt quoque hęc terminationes Tzere & Cholem, sed rarior: Ex Tzere; וְנִמַּס Et liquefcet, Ezech. 21. v. 7. וְנִקַּל Leve est, Jefa. 49. v. 6.

[נִסְבָּה] Sic; וְנִשְׁמָה Desolatur, Ezech. 25. v. 3. Exterminatione Tzere; וְנִסְבָּה Convertit se, Ezech. 26. 2. Hinc Tzere mutatur in Scheva & Dagesch tollitur, allevandæ vocis causâ: ut, וְנִבְקָה Et exhaurietur, Jefa. 19. v. 13. וְנִסְבָּה Et ambiebat, Ezech. 41. v. 7. וְנִחַת־הָהִיא Et confractus est,

Psal. 18. v. 35. Item; וְנִבְלָה Et confusa sit vel confundatur, *Genes.* 11. v. 7. quod & antè in Futuro Kal notatum est.

וְנִסְבֹּת] Mixtam hîc formam habent; נְחֻנֶת Grata vel gratiosa eris, *Fer.* 22. v. 23. נְחֻלֶת Profana effecta es, *Ezech.* 22. v. 16. Dagesch utrobique abjectum est, & duplex Scheva ex Perfectorum forma assumptum, quasi נְחֻנֶת & נְחֻלֶת.

וְנִסְבֹּת] Sic; נִקְלֶתִּי Vilior fiam, 2. *Sam.* 6. v. 22.

וְנִסְבו] Dagesch excidente; וְנִחְלו Et polluantur, *Ezech.* 7. v. 24. At; נִחְרו Exardescunt, *Psal.* 102. v. 4. habet Kametz loco Dagesch ejecti. Ex terminatione Cholem sunt; וְנִגְלו Et convolventur, *Jesa.* 34. v. 4. נִגְלו Tonsi fuerunt, *Nab.* 1. v. 12. וְנִקְטְרו Et succidentur, *Ezech.* 6. v. 9. juxta Kimchium in Commentariis, etsi quædam exemplaria non habeant Dagesch, & sic est à קוט.

וְנִסְבו] Discrepat; נִשְׂרֵנו Vastati sumus, *Mich.* 2. v. 4. ubi Kibbutz est loco Schurek, ut inquit Kimchi in Michlol folio 178. Schurek autem loco Cholem. Quidam volunt נו esse Pronomen, quasi idem quod נִשְׂרֵנו Vastati sunt à nobis. At hoc alienius est.

AD PARTICIPIUM.

וְנִסְבו] Et in Tzere; וְנִמְסֵ Et liquefcens, 1. *Sam.* 15. v. 9.

וְנִסְבו] Kametz sub נ in Scheva mutatum est ob accentum aliò translatum. Est & נ cum Tzere præter normam; נִאָרִים Maledicti, *Mal.* 3. v. 9. ubi & excidens Dagesch compensatur per vocalem longam: Tzere autem dilatandæ pronounciationis causâ, ob sequentem gutturalem, abjectum est. Quidam etiam à נִאָר deducunt, & sic Tzere esset compensativum primæ radicalis. Huic simile; הִנְחֻמוֹ Qui incalescunt, *Jesa.* 57. v. 5. quod à נִחֵס deducunt.

נִסְבָּה] Cum Chirek in medio est; נִסְבָּה *Causatum*,
 1. Paral. 10. v. 15. quod quidam ex terminatione Tzere
 deducunt: וְנִשְׁפָּה *Et desolata erit*, Ezech. 32. v. 15.

נִסְבֹּרֶת] Sic; נִשְׁפֹּת *Desolata*, Jesa. 54. v. 3.

AD INFINITIVUM.

הִסּוֹב] Et in Tzere; הִפֵּס *Liquefendo*, 2. Sam. 19. 10.
 Hinc primâ gutturali; הִחֵל *Prophanari*, Ezech. 20. v. 9.
 quod etiam ex terminatione Pathach usurpatum le-
 gitur; unde, לְהִחַלֵּל *Ad polluendum se*, Levit. 21. v. 4. Nam
 hæc terminatio in sequentibus Temporibus prima-
 ria est.

AD IMPERATIVUM.

הִסְבוּ] Sic Dagesch compensato; הִבְרוּ *Purgate vos*,
 Jesa. 52. v. 11. quod est ex terminatione Pathach: Sic
 possit esse, הִזְכוּ *Purificate vos*, Jesa. 1. 16. à זָכַר. Sed ma-
 lunt referre ad זָכַח. Vide cap. 55. ad Imperativum: at
 ex Cholem; הִרְפוּ *Tollite vos*, Numer. 16. v. 45. quod qui-
 dam ad Hithpahel referunt per syncopam literę ת cha-
 racteristicæ.

AD FUTURUM.

אֶסֶב] Et cum Chirek sub א: quæ forma & supra
 cap. 14. ad Futurum Niphâl notata; אֶבֶף *Incurvabome*,
 Mich. 6. v. 6. Si Dagesch ex prima gutturali excidat,
 formativæ Futuri ferè habent Tzere: ut, וְאֶחָל *Et pro-*
phanor, Ezech. 22. v. 26. Sic cum ה paragogico; אֶחָתֵה *Terrear*,
 Jer. 17. v. 18. Hanc formam imitatur præter ne-
 cessitatem: וְאֶקַּל *Et levis habebor*, Genes. 16. v. 5. sic, אֶתֵּם *in-*
teger ero, Psal. 19. v. 14. quod cum epenthesi vel redun-
 dante ך scribitur. Ex terminatione Cholem, אֶתִּים *Jobi*

תִּסַּב] Ex terminatione Cholem, תִּרְוֹ Conquasséris, Ezech. 29. 7.

תִּסְבִּי] Ex terminatione Cholem est; תִּדְפִּי Exscinderis, Jer. 48. v. 2.

יִסַּב] Ex Cholem וַיִּסַּב Et absumpta fuit, Gen. 47. 15. וַיִּסְּבִי Obstupeſcat, 1. Reg. 9. 8. וַיִּסְּבִי Silebit, Amos 5. v. 13. ſed hæc ex Kal eſſe poſſunt, vide illic. Dageſch excidente וַיִּמֹּלֶסֶת Molleſcat, Deuter. 20. v. 3. Hanc formam imitatur euphoniæ cauſâ; וַיִּמֶר Amareſcet, Jeſa. 24. v. 9. pro וַיִּמֶר. Unum analogiam imitatur, ſed mediâ radicali in א commutatâ; וַיִּמַּסֵּף Liqueſcit, Job. 7. v. 15. pro וַיִּמַּסֵּף, cui ſimile vide ſuprà cap. præced. in tertia plurali præteriti.

תִּסַּב] In Tzere, ut in Infinitivo; תִּחַל Prophanaverit ſe, Levit. 21. v. 9. Alii faciunt ex eo Futurum Aphel, pro תִּחַל. In Kibbutz loco Cholem; תִּתַּם Conſumatur, Ezech. 24. v. 11.

וַיִּסְּבִי] Cum ה paragogico; וַיִּנְדַּמּוּ Et ſileamus, Jerem. 8. v. 14. ubi Pathach in Scheva mutatum, & Dageſch ſublatum, allevandæ pronounciationis cauſâ, qualia & antea fuerunt in Præterito.

וַיִּסְּבִי] Dageſch vel alterutro vel utroque excidente; וַיִּרְפוּ Et extulerunt ſe, Ezech. 10. v. 15. quod quidam ad Hithpahel referunt, pro וַיִּתְּרְפוּ, ut & de ſimili dictum paulò antè ad Imperativum: וַיִּקְלוּ Leves ſient, 1. Sam. 2. 30. cum Tzere ut antè ad perf. וַיִּשְׁחוּ Depri- mentur, Eccleſ. 12. 4. וַיִּצְרוּ Adurentur, Ezech. 24. v. 10. Tollitur & Dageſch levandæ vocis cauſâ: וַיִּתְּמּוּ Et abſoluti ſunt, Deut. 34. v. 8. pro וַיִּתְּמוּ: vel pro וַיִּתְּמּוּ literâ deficienti per Dageſch compenſatâ. Sic וַיִּקְדּוּ, pro וַיִּקְדּוּ Hinc in pauſa cum ׀ loco Scheva: וַיִּתְּמוּ Pf. 102. v. ult. Idem fuit in præcedenti perſona: vide etiam cap. 21. ad Futurum

Plur.

&c. סֹבְבוּ

Particip. Præsens.

Plur.

מְסֹבְבִים

Sing.

מְסֹבֵב M.

מְסֹבְבָה F.

מְסֹבְבוֹת

Infinitivus.

סֹבֵב

Imperativus.

P.

סֹבְבוּ

S.

סֹבֵב M.

סֹבְבָה

סֹבְבִי F.

Futurum.

Sing.

fæmin.

תִּסְבְּבִי

&c.

mascul.

אֶסְבֵּב 1

תִּסְבֵּב 2

יִסְבֵּב 3

ANNOTATIONES AD PRÆTER.

Huc pertinent ; עוֹלֵלָה *Fecisti, Thren. 1. v. 22.* וְעוֹלֵלָתִי *Et confeci, Job. 16. v. 15.* וְדוּמְמָתִי *Et sedavi, Psal. 131. v. 2.* עוֹלֵלָה *Conficit, Thren. 3. v. 51.*

AD PARTICIPIUM.

Huc pertinent ; מְעוֹשֵׁשׁ *Conquivens, Num. 15. v. 32.* מְעוֹזֵב *Ex nubibus conjectans, Deuter. 18. v. 10.* מְחַוֵּב *Gratiam faciens, Prov. 14. v. 21.* מְעוֹלֵל *Conficit, Jesa. 3. v. 12.* מְחַוֵּק *Legens ferens, Deut. 33. v. 21.* מְחַקֵּקִים *Legislatores, Jud. 5. v. 14.* Fœmininum in ת *מְקַשֶּׁשֶׁת Colligens, 1. Reg. 17. v. 12.* Plurale, מְתַפְּפוֹת *Tympanizantes, tympana pulsantes, Nah. 2. v. 7.*

AD

תְּסוּבָּי	תְּסוּבָּב	2
&c.	יְסוּבָּב	3

ANNOTATIONES.

Prima vox Præteriti tantum terminatione Pathach differt à voce activa, & sic Participium per Kametz à Præterito distinguitur, reliqua omnia communia sunt.

Præteritum reperitur; עוֹלָל Factus est, Thren. 1. v. 12. רוּמָם Exaltatus fuit, Psal. 66. 17. Participium præsens inusitatum est. Particip. præter. מְחוּלָל Vulneratus est, Jesa. 53. v. 5. מְהוּלָל Insanus factus, Ecclef. 2. 2. Plur. מְהוּלָלִים Insani mei, vel, Insanientes contra me, Psal. 102. 9. Fœmin. מְגוּלָּה Volutatum, Jesa. 9. v. 5. Plur. מְגוּרָרוֹת Serrati, Serrâ dissecti.

CAPUT XXVIII.

De H I P H I L, Defectivorum secundâ.

CHARACTERISTICA litera ה notatur in utraq; forma cum vocali longa, eadem ratione ut antè in Præterito notatum est.

Præteritum Hiphil.

Sing.

fœm.	הִסְבִּיחַ	3
	הִסְבִּיחַת	2
	הִסְבִּיחוֹת	1

Plural.

	הִסְבִּיחוּ	3
	הִסְבִּיחוֹתֵיכֶם	2
	הִסְבִּיחוֹתֵיהֶם	1

Partic. præsens.

Plur.

Sing.

מִסְבָּח M.

מַסְבִּים	מַסַּב M.
מַסְבּוֹת	מַסְבָּה F.

Infinitivus.

הַסֵּב

Imperativus.

Plur.

הַסְּבוּ

הַסְּבִינָה

Sing.

הַסַּב M.

הַסְּבִי F.

Futurum.

Sing.

fæmin.

mascul.

תַּסְּבִי

תַּסַּב

אֶסַּב 1

תַּסַּב 2

יֶסַּב 3

Plural.

נֶסַּב 1

תַּסְּבִינָה	{	תַּסְּבוּ 2
		יַסְּבוּ 3

ANNOTATIONES AD PRÆTER.

הַסֵּב] Tzere sub הֵּ manet in tertiis tantum personis, accentu scilicet suo loco manente: aut in reliquis personis transit in Chatephpathach, accentu ad aliam syllabam transeunte, ut ad Niphal quoque notatum est. Ante הֵּ tamen vel aliam gutturalem, notatur הֵּ cum simplici Pathach, quod Scheva compositum gutturales præcedere non solet, ad vitandam acceleratam prononciationem, quam gutturalium concursus spernit. Exempla erunt in sequentibus. Vulgariter etiam in Pathach desinunt: ut, הִשָּׁח Depressit, Jesa. 25. v. 12. הִמָּר Amaritudine affectit, Job. 27. 2. הִדָּק Comminuit, 2. Reg. 23. 15. הִקָּל Levius affectit, Jes. 9. 1. הִתָּו Amputavit, Jes. 18. 5.]

הַסְבָּה] Sic; **הַחֲלָה** *Cæpit*, *Jud.* 20. 40. At, **הַעֲזָה** *Obfirmavit*, *Prov.* 7. v. 13. sine Dagesch est euphoniæ causâ.

הַסְבֹּת] Sic; **הַשְּׁפוּת** *Desolasti*, *Job.* 16. 7. At primâ gutturali; **הַחֲתֵת** *Contrivisti*, *Jesû.* 9. v. 4. cum simplici Pathach sub ה ob causam jam notatam. **הַפְתִּית** vide infra cap. 23. ad Præteritum.

הַסְבוֹרָה] Sic; **וַהֲדַקוֹת** *Et comminues*, *Mich.* 4. 13.

הַסְבוֹתִי] Primâ gutturali; **הַחֲלִיתִי** *Cæpi*, *Deut.* 2. v. 31. Analogiam imitatur; **וַיַּחֲתִתֵּנִי** *Et consternatos reddam*, *Jerem.* 49. v. 37. & הּ habet Pathach propter sequens ח, quod habere debebat Chatephpathach, quod in simplex Scheva resolutum est, euphoniæ causâ, manente interea eadem vocali sub præcedente, quæ ante Scheva compositum esse debebat, ut dictum supra capite 4. Tertia autem radicalis ת in sequenti ת per Dagesch occultata est, de qua ratione dictum capite 13.

הַסְבוּ] Ex terminatione Pathach; **הַסְבוּ** *Circumdixerunt*, *1. Sam.* 5. 10. **הַשְּׁבוּ** *Desolaverunt*, *Jer.* 10. 25. **הַתְּבוּ** *Absolverunt*, *2. Sam.* 20. 18.

AD PARTICIPIUM.

מַסְבֵּב] Quandoque in Pathach, ut in Præterito; **מַצֵּל** *Umbram faciens*, *Ezech.* 31. v. 3. **מַסְבֵּב** *Circumdans*, *1. Reg.* 6. v. 29. quod & Nomen esse potest. Analogum est; **מַשְׁמִים** *Stupore correptus*, *Ezech.* 3. 15. estq; intransitivum, quomodo & in Imperativo sumitur, ut illic videre est.

מַסְבִּים] Hic & in aliis duabus vocibus, semper in medio est Chirek, ad discrimen Participii Pihel Quiescentium tertiâ ה, de quibus capite 52. Hinc est; **מַסְבִּי** *Circumdantium me*, *Psal.* 140. 10.

AD INFINITIVUM.

הַסֵּב] Characteristica ה est cum Kametz ad differentiam

rentiam Præteriti. Sic; **הָחֵל** Incipiendo, 1. Sam. 3. v. 12. **וְהָחֵל** Quum consummabunt, Dan. 8. v. 23. Huc juxta Masorethas revocandum; **וְהָחֵל** quod legendum notatur **וְהָחֵל** Et consumendo, Perficiendo, Dan. 9. v. 24. Et in Pathach, ut in præcedentibus Temporibus; **לְהַבֵּר** Ad purgandum, Jer. 4. v. 11. **לְהַדְרֵק** Comminuendo, 2. Paral. 34. v. 7. ubi ה ex speciali anomalia retinet vocalem Præteriti. Hinc sunt cum Pronominibus; **בְּהֵלֹו**, **בְּהֵתְמֹה**, quæ vide libro 2. capite 17. ad Infinitivum. Analogam formam habet; **הַשְׁמֵם** Desolando, Mich. 6. v. 13.

AD IMPERATIVUM.

הִסְבוּ] Excidente Dagesch; **הִבְרוּ** Purgate, Jer. 51. v. 11. Ex terminatione Pathach, quæ & antea fuit; **הִשְׁמוּ** Et stupore corripiamini, Job. 21. v. 5. estque intransitivum ut in Participio. Variant exemplaria in hujus vocis orthographia: quædam enim habent **ו** cum Dagesch, & alia sub ה Kametzchatuph, quasi ex forma Hophal. At ea conjugatio Imperativo caret ex communi Grammaticorum consensu. Analogam formam habet; **הִרְבֵּנוּ** Cantate, Deuter. 32. v. 43.

AD FUTURUM.

אֶחֱלֶה] Sic; **אֶחֱלֶה** Incipiam, Deuter. 2. v. 2. At, **אֶחֱלֶה** Profanabo, Ezech. 39. v. 7. notatur cum Pathach distinguendæ significationis causâ, & sic in reliquis personis, pro diversa significatione, diversa notatio servatur. **אֶרְיֶם** vide lib. 2. cap. 17. ad Futurum. Analogum est; **אֶרְבֵּנוּ** Cantare faciam, Job. 29. v. 13.

תִּסְבֶּה] Vocalis longa sub characteristicis literis, & hîc, & in aliis personis, resolvitur quandoque in brevem & Dagesch, ut & ad Futurum Kal supra observatum est: ut, **תִּתֵּם** Integras facis, Job. 22. v. 3. **תִּפְרֶה** Exacerbas, Exod. 23. v. 21.

יִסַּב] Simile hîc est præcedentibus ; וַיִּסַּב Et circumduxit, Exod. 13. v. 18. Item, וַיִּתֵּן Ut absolvat, 2. Reg. 22. v. 4. Sic in Chirek præter communem formam : וַיִּשַׁב Desolat, Jerem. 49. v. 20. Aben Esra vult esse pro וַיִּשַׁב, ab וַיִּסַּב. Accentu ad penultimam retracto, Tzere corripitur pro more in Sægol : ut, וְלֵךְ וַיִּסַּב Obtegat te, Psal. 91. 4. Neque hæc trajectio accentus fit tantummodò propter Vau hippuch vel cum Vau hippuch, ut vulgò docent : Vide & Quiescentia secundâ radicali in Futuro Hiphil. Cum Vau ; וַיִּגַּל Et devolvit, Genes. 29. v. 10. & ita hæc eadem forma occurrit, quæ in Quiescentibus secundâ radicali, (de quibus infra cap. 40.) sed tum significationibus, & adhibito Lexico, Radices discernendæ sunt.

וַיִּתְּרַב] Irregulare est ; וַיִּתְּרַב Et confregit, Jud. 9. 53. pro וַיִּתְּרַב, scribit hîc Kimchi. Sægol enim, retracto accentu est loco Tzere, ut in præcedenti masculina.

וַיִּסְבֵּב] Cum He paragogico, וַיִּסְבֵּב Divertamus, 1. Chron. 13. 3. In Chirek ut antea ; וַיִּשַׁב Et desolavimus, Num. 21. v. 30. Huc quidam revocant illud cum הַי paragogico ; וַיִּבְּלֵה Et confundamus, Gen. 11. 7. pro וַיִּבְּלֵה ut dictum supra ad Futurum Kal.

וַיִּסְבּוּ] Cum Dagesch ut antea, וַיִּסְבּוּ Et circumduxerunt, 1. Sam. 5. 8. Jud. 18. 23. Discrepat ; וַיִּכְתּוּ Et contriverunt, Deut. 1. 44. ubi vocalis longa Kametz resoluta in brevem & Dagesch, & Dagesch ex ת sublatum euphoniæ causâ, pro וַיִּכְתּוּ : simile vide mox ad Præteritum Hophal. Hinc novam Radicem quidam fingunt וַיִּכְתּוּ vel וַיִּכְתּוּ, quasi prima radicalis deficiat : וַיִּכְתּוּ autem notæ significationis est pro Conterere, Contundere. Cum Nun paragogico : וַיִּמְשׁוּ Palpant, Psal. 115. v. 7. formam habet à Quiescentibus secundâ, sed significationem ex hujus classis Verbo וַיִּמְשׁוּ תַסְבִּינָה

ותחלנה] Sic; ותחלנה Et cœperunt, Gen. 41.54. Et sic cum defectu : תחלנה Tinnient, I. Sam. 3.11.

CAPUT XXIX.

De Conjugatione Passiva HOPHAL.

CHARACTERISTICÆ ה vocalis propria hęc est Schurek, sed id promiscuè in Kibbutz euphoniae causâ convertitur.

Præteritum.

Sing.

fœm.	masc.	
הוֹסְבָה	הוֹסֵב	3
הוֹסְבוֹת	הוֹסְבוֹת	2
	הוֹסְבוֹתֵי	1

Plural.

	הוֹסְבוֹ	3
הוֹסְבוֹתֵי	הוֹסְבוֹתֵם	2
	הוֹסְבוֹנוֹ	1

Partic. præsens.

P.

S.

מוֹסְבִים	מוֹסֵב	M.
מוֹסְבוֹת	מוֹסְבָה	F.

Infinitivus.

הוֹסֵב

Futurum.

Sing.

fœmin.	mascul.	
	אוֹסֵב	1
תוֹסְבִי	תוֹסֵב	2
תוֹסֵב	יוֹסֵב	3

M 2

Plural.

	נוסב	1
	תוסבו	2
תוסבינה	יוסבו	3

ANNOTATIONES AD PRÆTER.

הוסבו] Discrepat ; המכו Deprimuntur, Job. 24. 24. pro הוסבו, cui similia vide supra c. 25. ad Futurum Niphal.

AD PARTICIPIUM.

Participium præsens inusitatum est, neque à Kimchio formatur.

מוסב] Ablato accentu Kametz corripitur in Patach : ut, מוסב Ambitibus circumdata, Ezech. 41. 7.

מוסבות] Cum Kibbutz loco Schurek ; מסבת Circumclusi, Exod. 28. 11.

AD INFINITIVUM.

הוסב] Hinc est ; השמה Desolari ejus, Levit. 26. 35. ubi Schurek in vocalem brevem Kametzchatuph & Dagesch resolutum est, ut jam antea aliquoties ostensum, & litera ה in fine caret Mappik, quod itidem sæpius obvenit. Dagesch autem versu 34. ex eadem voce abest. Inde quoque ; בהשמה In desolari illam, id est, dum desolata esset, 43. per metathesin punctorum, pro בהשמה : quorum notatio omnem regulam egreditur, ac proinde specialis sunt observationis.

AD FUTURUM.

יוסב] Sic יאר Maledicetur, Numer. 22. 6. יח' Gratia exhibebitur, Jesa. 26. v. 10. Est & Dagesch euphonicum post Schurek ; יסב Circumagitur, Jesa. 28. 27. יסד Vastabitur, Hof. 10. v. 14. Et sic post Kibbutz ; יבת Conteretur, Jesa. 24. v. 12. ubi Dagesch est compensativum literæ defi-

Futurum.

Sing.

fœm.	masc.
	אֶסְתַּוֵּב 1
תִּסְתַּוֵּב	תִּסְתַּוֵּב 2
&c.	וְיִסְתַּוֵּב 3

ANNOTATIONES.

PRÆTERITUM: הִתְרַצּוּ *Conquassabant sese*, Gen. 25. v. 22. אֶשְׁתַּוֵּל *In præadam dediderunt se*, Psal. 76. v. 6. quod est cum transpositione literæ ת, & ה characteristicum in N commutatum est, juxta formam Chaldæis usitatam, ut in illo, אֶשְׁתוּמָם *Obstupuit*, Dan. 4. v. 16. Item, אֶתְיַעַטוּ *Consilium inierunt*, Dan. 6. 17. Simile vide ad Præteritum Hiphil cap. 17. אֶשְׁתוּנָן quod Kimchi huc refert, vide ad Futurum.

PARTICIPIIUM: מְתַרְנֵן *Cantillans*, Psalm. 78. v. 65. מִסְתַּוֵּל *Extollens seipsum*, Exod. 9. 17. Plural. מְתַגַּדִּים *Incidentes se*, Jerem. 41. v. 5. Fœmin. plur. מְתַנַּסּוֹת *Pro vexillis erunt*, Zach. 9. 6.

INFINITIVUS: לְהִתְגַּוֵּל *Ad volutandum se*, Gen. 43. v. 18.

IMPERATIVUS: הִתְקַשְׁשׁוּ *Excutite vos*, Soph. 2. v. 1.

FUTURUM: וְאֶשְׁתוּמָם *Et obstupui*, Jesa. 63. 5. יִשְׁתוּמָם *Obstupefcit*, Psal. 143. v. 4. אֶשְׁתוּנָן *Acuar*, Psal. 73. v. 21. ex terminatione Pathach, in quibus litera ת transposita est: וְיִתְרַצּוּ *Et conquassabant se*, Gen. 25. 22. Cum synopa literæ ת תְּשׁוּמָם *Desolationem accerses tibi*, Eccles. 7. 17.

אֶרְוִמָם *Exaltabor*, Jesa. 33. v. 10. pro אֶתְרוּמָם, quod

tamen etiam à רוּם esse possit, ut videre est capite 42.

CAPUT XXXI.

*De Verbis Quiescentibus primâ radicali ,
& primâ ipsorum Conjugatione*

K A L.

EXPOSITUM est primum genus anomalie in Defecti-
vis: sequitur alterum, quod est Verborum Quie-
scentium.

Quiescentia Verba sunt, quæ ex una vel altera qua-
tuor quiescentium literarum ׀ ׀ ׀ ׀ constant, ex quibus
diversa in conjugando anomalia existit: suntq; *Trium*
generum, juxta numerum trium literarum radicalium.

Primum est Verborum, quæ ab ׀ vel ׀ incipiunt,
& *Quiescentia Pe Aleph* vel *Jod* vulgò appellantur: ut, ׀
Dixit, ׀
Habitavit. At cum ab ׀ incipientia, nullam
generalem in conjugando anomalam contineant, eo-
rum varietas in specie explicata est capite 13. & se-
quentibus.

Quiescentia primâ radicali ׀ sunt, quæ ׀ vel abji-
ciunt, vel in ׀ commutant. Differunt à Defectivis, (quæ
& ipsa literam thematis abjiciunt) quòd ubi Defectiva
defectum per Dagesch complent, illic Quiescentia li-
teram abjectam vocali longâ indicant, in quibus literæ
quiescentes occultantur & quiescunt. Cæterum &
hîc quædam Tempora, nunc regulariter, nunc irre-
gulariter flectuntur: Præteritum deinde & utrumque
Participium in Kal, integræ deniq; conjugationes Pi-
hel & Hithpael, ad analogiam comunem formantur.

CONJUGATIO KAL.

Præteritum & utrumq; Participium analogæ sunt.

Infinitivus.

שָׁבֵת

Imperativus.

P.

שָׁבוּ

שָׁבְנוּ

S.

שָׁב M.

שָׁבֵי F.

Futurum.

Sing.

fæmin.

תִּשְׁבִי

תִּשְׁבִי

mascul.

אֲשָׁב 1

תִּשָּׁב 2

יִשָּׁב 3

Plural,

נִשְׁבּוּ 1

תִּשְׁבּוּ 2

תִּשְׁבְּנוּ } יִשְׁבּוּ 3

ANNOTAT. AD INFINIT.

שָׁבֵת] Propter gutturalem duplex Pathach est: ut, *Cognoscere*, Jerem. 9. v. 6. quæ forma etiam suprâ fuit in Defectivis primâ radicali: sed significatis & adhibito Lexico Radices distinguendæ sunt. Reperitur & alia forma anomala: ut, *דַּעַת אֶת יְהוָה*, Cognoscere DOMINUM, Jesa. II. v. 9. *לְדַעַת* Ad sciendum, Exod. 2. v. 4. *לְלַדַּת* Ad pariendum, 2. Reg. 19. v. 3. *מְרַדָּה* A descendendo, Genes. 46. v. 3. Sed hæc & alia cum ה ascititio in fine, usum Verbi Infiniti habentia, potius pura Nomina sunt, pro Infinitivis usurpata, quomodo casum Verbi sui regunt, ut & suprâ capite 13. ad Infinitivum dictum est. Sic & *דַּעַת* Scire, Scientia, Cognitio, Proverb. 24. v. 14. quod quibusdam Imperativus est, & Sægol loco Kametz usurpatum, cui simile suprâ capite 15. ad Futurum. Sæpè etiam

etiam analogiam servant: ut, **יָשׁוּב** *Manendo*, 1. *Sam.* 20. v. 5. unde per Aphæresin **שׁוּב** *Jerem.* 42. v. 10. quod tamen etiam à **שׁוּב** esse possit: **יָרָה** *Parere*, *Job.* 15. 35. **יָבוֹשׁ** *In arefciendo*, *Jesa.* 27. v. 11. **יָסוּד** *Ad fundandum*, *Jesa.* 51. 16. ex **יָבוֹשׁ**, **יָסוּד**. Hinc reperitur cum Dagesch ornatus, ut Hebræi loquuntur; **יָסוּד** *Fundare*, 2. *Paral.* 31. 7. quam formam Rabbini frequentissimè imitantur. Duo mixtim sunt; **יָכַלְתָּ** *Posse*, *Num.* 14. v. 16. **יָבִישׁתָּ** *Exsiccare*, *Genes.* 8. v. 7. ex forma perfecta **יָכַל** vel **יָכַלְתָּ** & **יָכַלְתָּ**, aut sunt Nomina verbalia infinitè usurpata, ut & in aliis contingit. Ex forma imperfecta unum reperitur contractum speciali anomaliâ; **יָלַלְתָּ** *Ad pariendum*, 1. *Sam.* 4. v. 19. pro **יָלַלְתָּ**, à qua interpretatione stat Chaldæus paraphraustes, qui reddit **לְמַלֵּד** eadem significatione. Alienum est, quòd quidam positum velint pro **יָלַלְתָּ** *Ad ejulandum*, (more scil. parturientium,) à **יָלַל**. Contractio similis est in **אָחַתְתָּ** pro **אָחַדְתָּ**.

AD IMPERATIVUM.

יָשׁוּב] Quædam in Pathach desinunt: ut, **יָרָה** *Scito*, *Genes.* 20. v. 7. **יָהֵב** *Dato*, *Proverb.* 30. v. 15. **יָצַק** *Funde*, 2. *Reg.* 4. v. 41. **יָשֵׁב** *Posside*, *Deuter.* 2. v. 31. cum Kametz propter accentum. Cum ה̄ paragogico ab initio est Scheva: **יָלַחְתָּ** *Ito*, *Genes.* 19. v. 23. Hinc ה̄ paragogicum ter abjectum reperitur, quod à Masorethis observatum: ut, **יָרַחְתָּ** *Ito*, *Num.* 23. 13. al. 17. *Jud.* 19. 13. 2. *Par.* 25. v. 17. **יָרַחְתָּ** *Descende*, *Gen.* 4. v. 59. **יָרַחְתָּ** vide paulò antè ad Infinitum. Accentu autem ad penultimam redeunte, redit Tzere: ut, **יָרַחְתָּ** *Descende*, 2. *Reg.* 1. v. 11. Pathach verò producitur in Kametz: ut, **יָהֵבְתָּ** *Da*, 1. *Sam.* 14. 41. quod semel præter morem reperitur Milrah, hoc est, cum accentu in ultima, *Gen.* 9. 21. Quædam analogiam servant: ut,

יִרְשָׁה Effunde, Ezech. 24. 3. Cum ה̄ paragogico : יִרְשָׁה Posside, Deut. 33. 23.

שָׁבוּ] Accentu retracto ; לָבוּ Ite, Jos. 2. 16. & sic in foeminino, לָבִי Ito, Exod. 2. v. 8. Quidam huc referunt יָצוּ Consilium inite, Esa. 8. II. pro יָצוּ sicut supra ad נָשׁוּ notatum exemplum נָשׁוּ cum Cholem.

שָׁבְנָה] Cum Apocopa literæ ה̄ : לָבְנָה Abite, Ruth. I. II.

AD FUTURUM.

אֲשַׁב] Prima radicalis ' occultatur in Tzere, ut liquet ex hoc ; אֲלִלְכָה Incedam, Mich. 1. 8. sic אֲשַׁב &c. Sæpè etiam exprimitur in Chirek quiescens, & tum desinunt in Pathach ad formam perfectorum : ut, אֲיִשָּׁן Obdormiscam, Psalm. 13. v. 4. אֲיָגֵם Sugam, Job. 3. 12. אֲרִבְשָׁם Arescam, Psalm. 102. v. 12. Est & aliàs quandoque Pathach in fine : ut, וְאִלְמִי Et ivi, Job. 19. 10. אֲדַע Sciam, Genes. 15. 8. Cum ה̄ paragogico : וְאֲשַׁבְנָה Et sedebam, Esr. 9. v. 3. Accentu ad penultimam retracto, Tzere redit : ut, וְאֲשַׁבְנָה Ut habitem, Jesa. 49. 20. Sic & Pathach redit, sed producitur in Kametz : ut, וְאֲשַׁנְנָה Et dormiam, Psal. 3. 6.

יִשָּׁב] Accentu ad penultimam rejecto, vel planè ablato, corripitur ultima in Sægol : ut, וַיִּשָּׁב Et consedit, Genes. 4. v. 16. Est & hîc terminatio Pathach : ut, וַיִּלֶּךְ Et abeat, Job. 27. v. 21. אֲרִלְבֵּן Arclabit se, Prov. 4. v. 12. אֲרִבְּ אֲרִבְּ Ardebit, Jesa. 10. v. 16. יָדַע Sciat, Jesa. 7. v. 16. At cum ab initio est Chirek, tum ultima regulariter est cum Pathach : ' autem prima radicalis & hîc sæpè abjicitur : וַיִּשָּׁב Incalescebat, 1. Reg. 1. v. 1. וַיִּשָּׁר Et rectum fuit, 1. Samuel. 18. v. 20. וַיִּטֵּב Et bonum visum fuit, Jos. 22. v. 20. וַיִּשָּׁש Arescet, Jesa. 19. v. 7. Hinc & cum Dagesch ; וַיִּקָּץ Et expergesfactus, 1. Reg. 3. v. 15. ubi Dagesch est loco Jod. Sic וַיִּצְוֶה &c. Sic Kimchietiam legit Judic. 16. v. 20. Psal. 78. v. 65. Hinc ultima

timâ correptâ propter accentum, triplex occurrit forma: וַיִּצֶר *Et formavit*, Gen. 2. v. 7. וַיִּצֶר *Et cum formavisset*, v. 19. וַיִּצֶר *Et angustia fuit*, Genes. 32. v. 7. Unum est, quod ex analogia mixtam formam habet; יָדַע *Pernoscit*, P^sal. 138. v. 6.

תִּשָּׁב] In Pathach; תִּרְדַּד *Descendat*, Thren. 3. v. 48. Accentu retracto; תִּשָּׁב *Jud.* 10. 9.

נִשָּׁב] Speciale hîc est cum Cholem; נִאֲוֹת *Acquiescimus*, Gen. 34. v. 15. Et sic, נִאֲתָה *Conquiescamus*, v. 23. נִאֲוֹתוּ *Genes.* 34. 22. Cum הַּ paragogico ex communi forma; נִרְדָּה *Descendamus*, Genes. 11. v. 7.

יִשְׁבוּ] Discrepat hinc propter gutturalem; וַיִּזְמְנוּ *Et incalescebant*, Genes. 30. v. 38. ubi Aben Esra scribit 'esse cum Sægol, propter sequentem gutturalem cum Chatephsægol. Ex altera forma cum Pathach est, יִשְׁנוּ *Dormient*, Prov. 4. 16. cum defectu ' pro יִשְׁנוּ.

תִּשְׁכַּנְרָה] Et cum Pathach in penultima; וַתִּלְכְּנָה *Et pepererunt*, Ezech. 23. v. 4. תִּלְכְּנָה *Ibitis*, Ruth. 1. v. 11. Duo sunt, quæ ab initio habent literam ' , notam generis masculini; וַיִּזְחַמְנָה *Ut incalescerent vel coirent*, Gen. 30. v. 38. וַיִּשְׁרַנְרָה *Et recta contenderunt*, 1. Samuel. 6. v. 12. Est, inquit R. Salomon, תִּיבָה אַנְדְּרוֹגִינוֹס *Dictio androgynos*, nempe ob notam utriusque sexus. Masculina autem nota vires masculas & validiores significat. Masorethæ notant: *Tres sunt מִלִּין אַנְדְּרוֹגִינוֹס Dictiones androgynæ*, una in Lege, una in Hagiographis. Tertiam ex Propheta, vide supra ad Futurum Kal, cap. 13.

Specialis anomalix est Verbum יָכַל *Potuit*, quod literam ' commutat in ךְ quiescens in Schurek: ut, אוֹכַל *Potero*, תּוֹכַל *Poteris* &c. Ratio quam Santes adducit ex Michlol Kimchi, non est sufficiens, notante id etiam ad Kimchium Eliâ, fol. 125.

Particip. præter.

P.	S.	
נושבים	נושב	M.
	נושבת	F.
	נושבות	

Infinitivus.

הושב

Imperativus.

P.	S.	
הושבו	הושב	M.
הושבנה	הושבי	F.

Futurum.

Sing.

<i>femin.</i>	<i>masc.</i>	
	אושב	1
תושבי	תושב	2
תושב	יושב	3

Plural.

	נושב	1
	תושבו	2
תושבנה	יושבו	3

ANNOTATIONES AD PRÆT.

[נושבת] Vau suppresso; נַעֲדַתִּי *Conveniam*, Ex. 29. 49.
 [נושבת] Huç refert Kimchi in Michlol fol. 10. *fœ-*
mininum in ת ad formam Chaldaicam; וְנִבְחַתְתָּ *Et erudi-*
ta fuit, cautè egit, Genes. 20. v. 16. vide simile infra cap. 36.
 ad Præteritum Kal.

[נושבו] Compositam formam ex Pyhal habet; נוֹלְדוּ
Editi sunt, 1. Paral. 3. v. 5. quasi ex יָלְדוּ & נוֹלְדוּ. Simile
 fuit supra cap. 16. ad Præteritum. Est & aliud mixtæ
 formæ נִפְסְרוּ quod vide infra in Hithpael.

נושבו

נושבנו] Sic נושענו *Servati sumus*, Jerem. 8. 20.

Ex defectivis primâ ' hîc duo reperiuntur; נצבת *Sistat*
te, Exod. 7. 15. נצתו *Succensæ sunt*, Neh. 1. v. 3.

AD PARTICIPIUM.

נושב] Sic; נוֹלֵד *Nasciturus est*, 1. Reg. 13. 2.

נושבה] Etin נושבת : ת *Habitata*, Ezech. 26. 17.

נושבים] Discrepat; נחמים *Incalescentes*, Jesa. 57. v. 5.
& est ex istorum forma, quæ ' retinent quiescens in
Tzere, pro נחמים, quæ forma in Hiphil sæpè occurrit.
Kimchi in Michlol vult esse ex forma defectivorum,
quasi Tzere sit loco ejecti Dagesch ex Gutturali.

Ex defectivis unum est; נצב *Consistens*, Genes. 24. v. 13.
Plurale; נצבים *Sistentes se*, Genes. 18. v. 2. Fœmininum in
ת הַנִּצְבֹּתָ *Quæ stabat*, 1. Sam. 1. 26.

AD INFINITIVUM.

Prima radicalis hîc accipit Dagesch, ad compen-
sandum defectum literæ characteristicae conjugationis
' , ob accedentem formativam Infinitivi literam ה; hinc
quod antea fuit quiescens, hîc fit consona mobilis:
ut, הוֹשֵׁב pro הוֹשֵׁב. Sic; בְּהוֹלֵד *In nascendo, quum nascere-*
tur, Genes. 21. 5.

AD IMPERATIVUM.

Duo tantùm hîc usitata sunt; הוֹסִיפוּ *Eruditionem per-*
cipite, Psal. 2. v. 10. הוֹשְׁעוּ *Servemini*, Jesa. 45. 22.

AD FUTURUM.

אוֹשֵׁב] א hîc etiam cum Chirek est, cujus formæ
quoque supra capite 14. ad Futurum Niphâl notata
sunt:

הושבת 2
הושבתי 1

Plur.

הושיבו 3
הושבתם 2
הושבנו 1

Particip. præfens.

P.		S.	
מושיבים		מושב	M.
	}	מושיבה	F.
מושיבות		מושבת	

Infinitivus.

הושב vel הושב

Imperativus.

P.		S.	
הושיבו		הושב	M.
הושבנה		הושבי	F.

Futurum.

Sing.

<i>fæmin.</i>		<i>mascul.</i>	
		אושב	1
תושבי		תושב	2
תושב		יושב	3

Plural.

		נושב	1
	}	תושבו	2
תושבנה		יושבו	3

ANNOTATIONES AD PRÆT.

הושב] הושב 1 suppresso; הריש Expulit, 2. Paral. 28. v. 3.
 ההשיב Qui habitare fecit, Esr. 10. v. 14. הליד Genuit, 1. Pa-
 ral. 2. v. 36. quod undecies sic scribitur, ut observarunt

Maforethæ. ' quiescente: הִטִּיב Benefacit, Gen. 12. v. 16.
'formativo abjecto: וְהִלֵּל Ejulabit, Jer. 47. v. 2. וְהוֹשָׁע Et
servabit, Zach. 12. v. 7. הוֹרֵד Descendere fecit, 2. Regum 16. 17.
& sic deinceps in aliis vocibus & Temporibus.

הוֹשַׁבְתִּי] Specialis anomalix est; יָדַעְתִּי Notum feci,
1. Sam. 21. 2. pro יָדַעְתִּי ut notant Kimchi & R. Levi in
Commentariis. Quidam ad peculiarem formam conjugatio-
nis hoc referunt, quam appellant מַרְבֵּעַ Quadratam, cujus etiam
suprà cap. 15. mentionem fecimus: at hæc ab Elia jam explosa
est, tum etiam constructio & significatio hujus Verbi planè con-
venit conjugationi Hiphil. Duo compositam habent for-
mam; הוֹשַׁבְתִּי & הִטִּיבְתִּי quæ vide infrà cap. 40. ad
Præteritum.

Ex Defectivis hîc usitata sunt; הִנֵּיחַ Manere fecit, Jud.
3. v. 1. וְהִנַּחְתִּי Et collocem, Jud. 6. v. 18. הִצִּיב Statuit, 1. Reg.
16. v. 34. וְהִצִּינִי Et statuet me, Job. 17. v. 16. הִצִּית Incendit,
Jer. 11. v. 16. הִקִּיף Circumegit, Job. 19. v. 6. & sic deinceps
in reliquis personis.

AD PARTICIPIUM.

מוֹשִׁיב] Contractè ab initio, pro מוֹהוֹשִׁיב, ut & ca-
pite 17. ostensum. Ex altera forma est; מִיטִיב Benefa-
ciens, 1. Sam. 16. v. 17. Cum ' paragogico, quod & c. 13.
observatum; מוֹשִׁיבִי Faciens sedere, Psal. 113. 9.

מוֹשִׁיבִים] Analogum est; מִימִינִים Dexterantes, dextram
petentes, 1. Paral. 12. v. 12. Simile vide in Imperativo.

מוֹשִׁיבָה] Et in ת ex altera forma; מִינָתָה Lactans,
Exod. 2. v. 7.

Ex Defectivis hîc sunt; מִצִּית Incendens, Lev. 20. 47. מִנִּיחַ
Permittens, Eccles. 5. v. 11. מִקִּיפִים Ambientes, 1. Reg. 7. v. 24.

AD INFINITIVUM.

Terminatio Chirek vel Tzere hîc se habet, ut in per-
fectis

fectis Verbis. Rarum est ' expressum cum Tzete: **הוֹלִיד** *Pariendo*, *Jesa.* 59. 4. **הִיטִיב** *Benefacere*, *Fer.* 10. v. 5. ' sup-
presso; **לְהוֹשִׁיב** *Collocando*, *Neh.* 13. v. 27. Ex altera forma:
הִיטֵב *Benefaciendo*, *Genes.* 32. v. 12. Hinc etiam ' radicali
suppresso; **לְהִמִּיז** *Dextrare*, *1. Samuel.* 14. 19. Cum ' para-
gogico; **לְהוֹשִׁיבִי** *Ad collocandum*, *Psal.* 113. v. 8.

Defectiva hinc sunt; **לְהִקְיִף** *Circumdando*, *Josue* 6. v. 3.
לְהַנְחִיחוֹ *Relinquere eum*, *Numer.* 32. v. 15. **לְהִצְיִב** *Ad aptandum*,
1. Sam. 13. v. 21.

AD IMPERATIVUM.

הוֹשֵׁב] Cum ה paragogico semper est cum Chirek:
הוֹשִׁיעָה *Serva*, *Psal.* 12. v. 2. Hinc per crasin: **הוֹשֵׁעַ** pro
הוֹשִׁיעַ *Ferem.* 31. v. 7. sic, **הוֹדֵעַ** *Significa*, *Ezech.* 16. 2. Ana-
logum est; **הוֹשֵׁר** *Dirige*, *Psal.* 5. 9. quod secundum
scripturam sive literas, legendum **הוֹשֵׁר**, & juxta vo-
cales **הוֹשֵׁר** juxta formam analogam communem, quo-
modo Masorethæ legendum notarunt: Simile vide
infra cap. 46. in Imperativo Hiphil. Ex Terminatio-
ne Pathach, **הוֹקֵר** *Pretiosum habe*, *Prov.* 25. 17.

הוֹשִׁיבִי] Ex altera forma; **הִילִיכִי** *Abduc*, *Exod.* 2. v. 9.
הִימִינִי *Dexteram pete*, *Ezech.* 21. 16.

Defectiva hinc reperiuntur; **הִנֵּחַ** *Sinito*, *Hof.* 4. 17. quod
per crasin est, ut paulò antè in aliis notatum: Hinc cum
ה paragogico; **הִנְחִיחָהּ**, *Jud.* 16. 26. **תִּצְיִתְיָהּ** *Succendite eam*,
2. Samuel 14. v. 30. **הִצְיִבִי** *Statue*, *Ferem.* 31 v. 21.

AD FUTURUM.

Characteristica Conjugationis ה excluditur, ut in
perfectis Verbis. Quandoque tamen expressa legitur,
quod Chaldaicæ linguæ magis proprium: ut, **אֶחְדַּבְנֶה**
Celebrabo eum, *Psal.* 28. v. 7. **יֶחְדַּבְנֶה** *Celebrabit*, *Nehem.* 11. v. 17.
יֶהוֹשִׁיעַ *Servabit*, *Psal.* 116. v. 6. **יֶהֱלִילוּ** *Ejulabunt*, *Jes.* 52. 5.

Terminatio Tzere hic etiam promiscua est: וְאֵלֶּיךָ *Et eduxi, Levit. 26. v. 13. תוֹרֵךְ Descendere fines, 1. Reg. 2. v. 26.* Hinc ultima pro more corripitur in Sægol, si vox fiat Milhel: ut, וְתוֹשֵׁב *Et collocasti, 2. Reg. 17. v. 26.*

אֹשִׁיב] Ex altera forma; אֹשִׁיב *Benefaciam, Gen. 32. v. 12. Et aliter; אֵלֵּיל Ejulabo, Jer. 48. v. 31. vide & mox in tertia persona. Cum הַ paragogico; אֹדֵעָה Notum faciam, Jesh. 5. v. 5. Sic ' formativo ejecto; אֵמְנָה Dextram petam, Genes. 13. v. 9. Analogum est; אֵסִירָם Castigabo eos, Hof. 7. v. 12. atque hinc forma anomala orta est, cum non sit conveniens pronunciationi, literam ' subiecto Scheva, instar reliquarum literarum, syllabam claudere. Similem formam vide mox in plurali.*

תוֹשִׁיב] Ex tertia תוֹכִיחַ *Corripito, Levit. 19. v. 17. Unde & per crasin; תוֹכַח Prov. 9. 8. Sic tamen etiam est; תוֹסֵף Addas, Job. 40. v. 27. & aliud in fine hujus Temporis: unde contractè תוֹסֵף Prov. 30. v. 6. Ex altera forma; תִּטֵּב Benefeceris, Psal. 49. v. 19. In Tzere; תוֹהֵל Exspectabis, 1. Sam. 10. v. 8.*

תוֹשִׁיבִי] Præter morem reperitur bis cum accentu in ultima; תוֹסִיפִי *Perges, Jesa. 47. v. 1. 5. id quod Masorethæ speciatim annotarunt. Ex altera formâ; תִּטֵּב Bonam facis, Jerem. 2. v. 33. & altero ' in Scheva commutato accelerandæ pronunciationis causâ; הֲתִטֵּבִי Num bona eris? Nah. 3. v. 8.*

וְיֹשִׁיב] Per crasin; וְיֹכַח *Arguat, Hof. 4. v. 4. In Tzere: וְיֹשִׁיב Et sedere fecit, Genes. 47. v. 11. Ex altera forma: וְיֹשִׁיב Benefaciet, Sophon. 1. v. 12. & defectè, וְיֹשִׁיב 1. Sam. 20. v. 13. & in Tzere, וְיֹשִׁיב 1. Reg. 1. v. 47. & primâ radicali ' mobili, וְיֹשִׁיב Job. 24. v. 21. quod Kimchi factum existimat ex integra forma וְיֹשִׁיב הַ extrito. Tale quoq; à quibusdam esse putatur, וְיֹשִׁיב Notum faciet, Psal. 138. 6.*

alii

alii ex Pihel esse volunt, pro ירע Penitus cognoscit, perno-
scit, quæ significatio loco isti magis convenit.

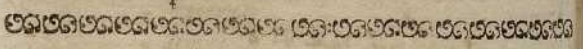
תוֹתֵר : ר] In Pathach loco Tzere propter תוֹשִׁיב]
Reliquum fecit, Ruth. 2. v. 14.

נוֹשִׁיב] Cum ה paragogico : נוֹדִיעָה Notum faciemus,
I. Sam. 14. v. 12.

תוֹשִׁיבו] Cum Nun paragogico : תוֹסֶפוּן Addatis, Hof.
7. v. 12. quod & cum א legitur loco : תוֹסֶפוּן Exod. 5.
v. 7. Sic; תִּמְנִינוּ Dexteram petetis, Jefa. 30. 21. pro תִּמְנִינוּ.

יוֹשִׁיבו] י suppresso; וִירִידוּ Descendere fecerunt, 2. Reg.
II. v. 19. Analogum est; יִשְׂרוּ Dirigant, Prov. 4. v. 25. Ir-
regularare; יִהְיֶי לָלוּ Ejulabunt, cum expressa characteristi-
ca, Jefa. 52. 5.

Defectiva hîc extant; יִנְיֵהוּ Relinquet, Levit. 7. 15. תִּצְתְּרוּ
Succendetis, Jof. 8. v. 8. אֶצִּיעָה Stratum ponam, Psal. 139. v. 8.
יִצַּב Statuet, Prov. 15. v. 25. Et in Pathach; וִיִקַּף Et cinxit,
Thren. 3. 5. Hinc etiam est juxta quosdam, אֶצִּיתְנָה Com-
buram eam, pro אֶצִּיתְנָה ad formam quiescentium secun-
dâ. Simile fuit paulò antè.

CAPUT XXXIV.

De Conjugatione passiva HOPHAL.

Præteritum.

Sing.

foemin.	mascul.
הוֹשְׁבָה	הוֹשֵׁב 3
הוֹשְׁבֹת	הוֹשְׁבֹת 2
	הוֹשְׁבֹתִי 1

Plural.

הוֹשְׁבוּ 3

הוֹשַׁבְתָּן 2
הוֹשַׁבְתָּ 1

Particip. Præter.

P.		S.	
מוֹשְׁבִים		מוֹשֵׁב	M.
	}	מוֹשְׁבָה	F.
		מוֹשְׁבַת	

Infinitivus.

הוֹשֵׁב

Imperat. caret.

Futurum.

Sing.

fem.		masc.	
		אוֹשֵׁב	1
	תוֹשְׁבִי	תוֹשֵׁב	2
	תוֹשֵׁב	יוֹשֵׁב	3

Plural.

		נוֹשֵׁב	1
	}	תוֹשְׁבוֹ	2
		תוֹשְׁבוֹ	3

ANNOTATIONES AD PRÆTER.

הוֹשַׁבְתָּן] Sic; הוֹדַע Testificatum fuit, Exod. 21. v. 29. הוֹרַד Descendere factus, Genes. 39. v. 1. Kimchi etiam huc refert unum cum Cholem loco Schurek; הוֹדַע Notum factum fuerit, Levit. 4. v. 23. sed id Præteritum Hiphil esse potest, pro, Et notum fecerit, Indicaverit, scilicet, quispiam.

הוֹשַׁבְתָּם] Extat Jesa. 5. v. 8.

Defectivum hîc unum est, ex forma activa & passiva compositum; וְהִנִּיחָה Et collocetur, Zach. 5. v. 11. Chirek enim ex forma activa Hiphil est.

AD

hoc genere quiescentium, quæcunque in ה definunt: illa enim mediam radicalem sive ו sive ׀ semper effecerunt: ut, קנה *Exspectavit*, אנה *Cupivit*, היה *Fuit*, חייה *Vixit*, & pauca quædam alia: ut, גוע *Exspiravit*, צות sive, צות *Pervertit*, שוע *Vociferatus est*, איב *Inimicatus est*.

CONJUGATIO KAL.

Præteritum.

Sing.

fæmin.	mascul.
קמה	קם 3
קמת	קמת 2
	קמתי 1

Plur.

	קמו 3
קמתו	קמתם 2
	קמנו 3

Particip. præsens.

P.	S.
קמים	קם M.
קמות	קמה F.

Particip. Præter.

P.	S.
קומים	קום M.
קומות	קומה F.

Infinitivus.

קום

Imperativus.

P.	S.
קמו	קום M.
קומנה	קומי F.

Futurum.

Sing.

fœmin.

masc.

תִּקְוִי
תִּקְוִי
תִּקְוִי

אֶקוּם 1
תִּקְוִי 2
יִקְוִי 3

Plur.

נִקְוִים 1
תִּקְוִוּ 2
תִּקְוִוְנָה 3

ANNOTATIONES AD PRÆTER.

קָם] Kametz hîc & in tertia fœminina, & tertia plurali tantum manet, in aliis transit in Pathach. Sic Tzere; מָת *Mortuus est.* At, אֹר , בּוֹשׁ Cholem per totum Præteritum retinent, ut videbitur. Cum Epenthesi אָ : קָםָ *Exsurgit, Hof. 10. v. 14.* cui simile mox in fœminino. Kametz in his Verbis est, ad differentiam Verborum defectivorum secundâ, quæ hîc habent Pathach: vel, ut Kimchi docet in Michlol, fol. 135. quod hîc media quiescens וּ vel וֹ videatur commutari in אָ, pro natura quiescentium literarum: quod antecedens exemplum manifestè indicat, & litera אָ competit quiescere in Kametz, ut קָם dicatur, quasi קָוּם vel קָיִם. Sed prior ratio potior est. Speciale est; שֵׁת־לִי *Posuit mihi, Genes. 4. v. 25.* cum Kametz longo ante Makkaph, quod Metheg indicat. Nam aliàs Kametz ante Makkaph solet esse Kametz breve, id est, O. Duo speciali anomaliâ in Pathach desinunt, ad formam defectivorum secundâ; בָּ *Sprevit, Zach. 4. 10.* וּבָ *Obduxit, Jesa. 4. 18.*

קָמָה] Est & hîc Epenthesis literæ אָ, sed mobilis, secus quam fuit in præcedenti voce: ut, וַיִּצְמַחָה *Et exaltabitur, Zach. 14. v. 10.* vide & Participium. Ex forma Tzere;

Tzere; מָתָה *Mortuus est*, Exod. 7. v. 21. A forma Cholem; בוֹשָׁה *Pudore suffusa est*, Jerem. 50. v. 12. Ad formam Chaldaicam est in תּ : וּשְׁבַתְתָּ *Et revertetur*, Ezech. 46. v. 17. simile vide capite 43. ad Præteritum. Aliud est, quod præter morem definit in Sægol loco Kametz; וּלְנָה *Et commorabitur*, Zach. 5. v. 4. pro וּלְנָה: Simile vide mox ad Particip. præteritum Pahul. Unum reperitur Milrah five acutitonum, ob præfixum ו̄ conversivum: וּבוֹשָׁה *Et pudore suffundetur*, Jesa. 24. v. 23. Sed & aliàs, rarius tamen & improprie; בָּוֶה *Sprevit*, Jesa. 37. v. 22.

קָמַתְתָּ] Pathach hîc & in prima persona adhibetur ad ostendendam mediam radicalem quasi per contractionem ejectam. Si enim ו̄ esset mobile, diceretur קוּמַתְתָּ: hinc ergo contractè est קָמַתְתָּ. Tertiæ radicalis ת̄ syncopa fit, quando aliud ת̄ sequitur, ut in perfectis Verbis: ut, וּמָתָה *Et morieris*, Ezech. 28. v. 8. פָּשַׁתָּה *Posuisti*, Psal. 8. v. 7. quæ etiam sunt cum ה̄ paragogico.

קָמַתְתָּ] Ex forma Cholem; וּבוֹשַׁתְתָּ *Et pudore suffundaris*, Ezech. 16. v. 63.

קָמַתְתִּי] Cum Syncopa literæ ת̄, ut antè; וּמָתִי *Et moriar*, Gen. 19. v. 19. פָּשַׁתִּי *Posui*, Psalm. 73. v. 28. quod & præter normam est Milrah. Ex Cholem; בָּוֶשַׁתִּי *Erubescō*, Jerem. 31. v. 19.

קָמוּ] Ex forma Tzere; מָתוּ *Mortui sunt*, Exod. 4. v. 9. Ex forma Cholem; בָּשׂוּ *Pudore suffusi sunt*, Jer. 14. v. 3. אֲרָרוּ *Illuminati sunt*, 1. Sam. 14. v. 29. מַה טָּבוּ *Quam boni sunt*, Cant. 4. v. 10. אֲרָרוּ *Alienati sunt*, Psal. 58. v. 4. quod & וּרָוִי *Psalm. 78. v. 30. Speciale est; שָׁתוּ Posuerunt*, Psal. 49. v. 15. pro שָׁתוּ ut legitur Exod. 33. v. 4. vocali longâ in brevem & Dagesch, ut aliàs sæpè, resolutâ, & sic Psal. 73. v. 9. aut forma mutuata est à Defectivis secundâ, quali à שָׁתַתְתָּ. Hæc enim duo Genera mutuos terminos sæpè ingre-

ingrediuntur, ut & alia imperfectorum Verborum Genera alibi faciunt. Accentus etiam contra analogiam quandoque in ultima est: ut, **צָרָו** Venati sunt, Thren. 4. v. 18. **רָשָׁו** Pauperantur, Psal. 34. 11. **נָדָו** Dormitabunt, Nah. 3. v. 18. **טִטְבָּו** Titubant, Jesa. 28. 7. **רָמָו** Elati sunt, Psal. 131. v. 1. **נָעָו** Evagantur, Thren. 4. v. 14. & sic Proverb. 5. v. 6. **לִיגָו** Litigarunt, Gen. 26. v. 22. & sic Num. 20. v. 13.

קָמָוּ] Est hîc unum cum Chirek in penultima, quæ forma etiam suprà cap. 13. annotata est; **וּפְשָׁתָם** Et crescetis, Malach. 4. 2.

קָמָוּ] Ex Cholem; **בְּשָׁנוּ** Erubescimus, Jer. 51. v. 51. Unum est cum Syncopa sive defectu tertiæ radicalis **וּלְבָנוּ** Et pernoctemus, Jud. 19. v. 13. de qua Syncopa dictum est cap. 13. ad Præteritum.

AD PARTICIPIUM.

קָמָוּ] Ex forma Tzere; **וָעָר** Vigilans est, Cant. 5. v. 2. **מָת** Moriturus, Jesa. 38. v. 1. Ex forma Cholem; **וַיֹּאזֵר** Et lucens, Prov. 4. v. 18. unde & hæc cum Pronominibus; **גֹּזֵזִי** Abripiens me, Psal. 71. 6. **גֹּזֵזִי** Educens me, Psal. 22. v. 10. Sed hoc Participium sæpius degenerat in purum Nomen, ut quæ sunt ex formis, **חָכָם** Sapiens, **גָּדוֹל** Magnus, **יָרֵא** Timens, Timidus, **לֹגֵן** Lugens, & similia. Hinc etiam quædam ex Schurek reperiuntur: **סוֹרָה** Fugitiva, Jesa. 49. 21. **חָשִׁים** Festini, Celeres, Num. 23. v. 17. **סוֹרִי** Degeneres, Jer. 2. v. 21. **שׁוֹבִי** Quietæ vel Reduces, Mich. 2. v. 8. Talia quædam etiam inter perfecta sunt, ut **שָׁכַנְוּ**, **שָׁבְעוּ**, **שָׂרוּעוּ**, & alia similia.

קָמָוּ] Accentus est in ultima ad differentiam tertiæ scemininæ Præteriti, quæ est Milhel sive penacuta.

קָמָוּ] Ex forma Tzere; **לְנָיִם** Commorantes, Neh. 1. 21. Ex forma Cholem; **הַקּוֹמָיִם** Qui insurgentes sunt, 2. Reg. 16. 7.

קָמָוּ

קמורת] Cum epenthesi א : ראמות *Alia, Prov. 24. 7.*
cui simile ad initium Præteriti.

AD PARTIC. PRÆTERITUM.

קום] Hinc est; מול *Circumcisus, Jer. 9. v. 25. בוז, Jobi. 12. v. 5.* Huc Kimchi in Michlol fol. 136. reducit etiam; הלוט *Quod opertum est, Jesa. 25. v. 7.* hoc est, *expansum ut operiat.* Sed speciale hoc est, ac possit etiam accipi pro Participio præsentis activæ formæ, *Quod operit, obvelat:* & sic quoque constructio benè convenit. Nam verba *Tegendi* communiter cum Præpositione על construuntur, ut videre est in lib. 2. Prius, הלוט est Nomen, *Velum.*

קומים] Sic; מלים *Circumcisi, Jos. 5. v. 5. שובי Redemptibus, Reversis è bello, Mich. 2. v. 8.*

קומה] Sic; לוטה *Involutus, I. Sam. 21. v. 9.* Cum Cholem *שן רעה Dens confractus, Prov. 25. v. 18.* juxta quosdam. Rarum omnino est hoc Participium, cum significatio activa in hoc Verborum genere rara sit. Kimchi etiam huc reducit; וורה *Compressum, pro וורה Jesa. 59. 5.* cui simile fuit antea in Præterito. Vide etiam de hoc infra capite 52. ad formam passivam.

AD INFINITIVUM.

קום] Communiter est cum Schurek, ad differentiam Defectivorum secundâ, quæ habent Cholem, quod tamen hîc etiam reperitur. Schurek correpto; לנס *Ad fugiendum, Deut. 4. v. 42.* Cum Cholem; ut, קום *Surgendo, Jer. 44. v. 29. רב Litigando, Jud. 11. 25. שוב Revertendo, Jerem. 42. v. 10.* Cum ה paragogico; רועה *Confringendo, Jesa. 24. v. 19.* quod etiam possit referri ad Defectiva secundâ, א רעע ; בנאה *In intrando, I. Reg. 14. v. 12.*
Huc

Hinc etiam ex speciali anomalia est cum א paragogico loco ה : רָצוּא : *Excurrendo*, *Ezech.* 1. v. 14. quod omnino habet formam quasi א רָצָא vel רָצָה. Est & prothesis litteræ א : אָדוּשׁ : *Triturando*, *Jesaja.* 28. 28.

AD IMPERATIVUM.

קוּם] Forma se hinc habet, ut in Infinitivo. Cum Kibbutz euphoniæ causâ ; שׁוּב *Revertere*, *Exod.* 4. v. 19. Cum Cholem ; מוּל *Circumcide*, *Jes.* 5. v. 2. צוּר *Liga*, *Jesaja.* 8. 16. Cum ה paragogico quædam sunt Milhel, quædam Milrah : ut, שׁוּבָה *Revertere*, *Jer.* 3. 12. & שׁוּבָה *Num.* 10. v. 36. quod quinquies est Milrah : vel שָׁבָה 2. *Sam.* 15. v. 27. וּבָאָה *Et veni*, 1. *Sam.* 20. 21. קוּמָה *Surge*, *Num.* 10. v. 35. quod bis Milra.

קוּמִי] Ex Cholem ; קוּמִי וְדוּשִׁי *Surge & tritura*, *Mich.* 4. v. 13. Sed accentus sæpiusculè etiam in ultima est : ut, עוּרִי עוּרִי *Evigila, Evigila*, *Jud.* 5. v. 12. שׁוּבִי *Revertere*, *Psal.* 116. vers. 17.

קוּמְנָה] Cum Cholem ; שׁוּבְנָה *Revertimini*, *Ruth.* 1. v. 8. קִמְנָה *Surgite*, *Jesaja.* 32. v. 9.

AD FUTURUM.

אָקוּם] Futurum est cum Cholem vel Schurek, ut præcedentia Tempora, unde & utraque forma quandoq; in eodem Verbo reperitur. Cum ה paragogico ; אָקוּמָה *Surgam*, 2. *Sam.* 17. v. 1. Verbum בּוֹשׁ sub characterificis Futuri habet Tzere, formâ hinc & אָבּוֹשׁ compositâ : ut, אָבּוֹשׁ *Erubescam*, *Jesaja.* 50. v. 7. אָבּוֹשָׁה *Jerem.* 17. v. 18. & sic in reliquis personis.

תִּקְוָם] Hinc est cum ה paragogico præter morem : תִּעֲפָה *Obtenebratus fueris*, *Job.* 11. 7. simile vide infra cap. 43. ad Futurum, Terminatio Cholem corripitur in Kametz.

Kametzcharuph, si accentus ad penultimam retrocedat: ut, ותשב *Et reversus es*, 1. Regum 13. v. 22. Si autem ultima fuerit gutturalis vel ך, in fine est Pathach: ut, ותנח *Et prodis*, Ez. 32. 2. אל תצר *Ne hostiliter agito*, Deut. 2. 9.

[יקום] In Cholem: וירם *Et exaltabitur*, Num. 24. v. 7. Morietur, Exod. 9. 4. ומת *Deut.* 33. v. 6. Hinc ultimâ ob accentum correptâ, ut antea; וירם *Et elevatum est*, Hof. 13. v. 6. Ultimâ gutturali vel ך ut antea; וינע *Et commotum est*, Jesa. 7. v. 2. ויצר *Et formavit*, Exod. 32. 4. ויסר *Et divertit*, Jud. 4. v. 18. At, ויצף *Et fessus erat*, Jud. 4. 21. definit in Pathach ad differentiam significationis, ויצף *Et advolavit*, Jesa. 6. 6. sic ויעט *Et invectus est*, 1. Sam. 25. 14.

[תקום] Ultimâ ex Cholem correptâ ut antea; ותשב *Et reversa est*, Genes. 8. 9. Ultimâ gutturali; ותנח *Et quietit*, Gen. 8. 4. Speciale est cum Pathach duplici; ותחש *Et festinavit*, Job. 31. 5.

[נקום] Cum ך paragogico; נקומה *Surgamus*, Gen. 35. 3.

[יקומו] Cum ך paragogico, accentus ferè transfertur ad ultimam, unde Kametz principio dictionis convertitur in Scheva: ut, יקמו *Resurgent*, 2. Sam. 22. 39. ישובו *Revertentur*, Psal. 104. 29. Schurek autem hîc & in תקומו manet, ob accentum manentem, eâdem ratione, quâ à פקדו accentu manente, dicitur יפקדו. Vau ergo exprimitur, non quòd sit radicale, ut quidam volunt, sed quòd Schurek absq; ך scribi non possit. Neq; sequitur quod dicunt: Nisi ך esset radicale, diceretur יקמו vel יקמו ut dicitur יפקדו. Hoc enim repugnaret analogiæ flexionis, quæ requirit, ut forma singularis integra servetur, si accentus sedes maneat eadem. Hîc autem, ut & in defectivis secundâ, accentus sedes eadem manet. Sic in defectivis secundâ à יסוב dicitur יסבו. In Imperativo à רון est ירני sic mox in Niphal à יקום in plurali est יקומו, & sic in universum.

[תקומנה] Et cum Cholem in penultima; תקומנה

Lumen receperunt, 1. Sam. 14. v. 27. Scriptum id in textu תראנה sed legendum juxta Masorethas, ut posui, א & ר transpositis. Cum Apocopa literæ ה, ut alibi quoque notatum; תשבין Revertentur, Ezech. 16. 55. Sæpè tamen assumitur epenthesis literæ ׳ præcedente Sægol, ut in Defectivis secundâ : ut, תשב׳ינה Revertemini, ibid. תמוט׳ינה Dimovebuntur, Jesa. 54. 10. תעופ׳ינה Convolant, Jesa. 60. 8. Hinc absque ׳ : תפוצנה Dispergentur, Zach. 1. v. 17. quod & תפוצין Zach. 13. v. 17. per Apocopam.

CAPUT XXXVII.

De Conjugatione passiva N I P H A L.

Præteritum.

Sing.

<i>fœm.</i>	<i>masc.</i>
נקומה	נקום 3
נקומת	נקומת 2
	נקומתי 1

Plur.

	נקומו 3
נקומתן	נקומתם 2
	נקומנו 1

Particip. præsens.

<i>Plur.</i>	<i>Sing.</i>
נקומים	נקום M.
נקומת	נקומה F.

Infinitivus.

קרום

Imperativus.

P.

S.

קרום M.

הָקוּמוּ	הַקּוּם M.
הַקּוּמְנָה	הַקּוּמִי F.

Futurum.

Sing.

fœm.

masc.

תְּקוּמִי

תְּקוּם 1

תְּקוּם

תְּקוּם 2

יְקוּם 3

Plur.

נְקוּם 1

תְּקוּמוּ 2

תְּקוּמְנָה { יְקוּמוּ 3

ANNOTATIONES AD PRÆTER.

נְקוּם] Characteristica נ hîc se habet ut in Præterito Niphal Defectivorum secundâ: vide illic. Cholem autem est ex tertia terminatione Verborum perfectorum, quod etiam quandoque illa in Niphal retinent, ut capite 14. notatum est. Tum etiam Cholem magis adhibetur in his, ut distinguantur à Defectivis secundâ. Videtur autem hîc majus indicium esse mediæ radicalis נ cum Cholem communiter expressæ per totam conjugationem: ex analogâ enim forma נְקוּם facta est anomala ob נ quiescens נְקוּם. Semel reperitur נ cum Tzere; נָעוּר Excitatus fuit, Zach. 2. v. 13.

נְקוּמָה] Discrepat; נְקַטָּה Fastidit, Job. 10. 1. quæ forma quandoque in Defectivis secundâ hoc loco usurpatur, quasi & hoc sit à נָטַט, quod tamen in usu non est: vide suprà cap. 25. ad Præteritum.

נְקוּמוּת] Cholem in penultima, hîc & in prima persona, in utroque numero assumitur ad imitationem Defectivorum secundâ, à quibus rursus per literam

quiescentem antepenultimæ syllabæ distinguuntur. Schurek autem hîc est euphoniæ causâ, ne duo Cholem concurrant, quod tamen quandoq; fit, ut sequitur.

נקומותם] Duo hîc cum duplici Cholem reperiuntur; נקטתם *Fastidio eritis*, *Ezech. 20. v. 43.* נפצותם *Dispersi estis*, *Ezech. 11. v. 17.*

AD PARTICIPIUM.

נקום] In Schurek; נצור *Obsessus*, *Ezech. 6. v. 12*

נקומים] Cum Schurek; נבבכים *Perplexi*, *Exod. 14. v. 3.* Kametz sub נ mutatur in Scheva ob mutatam sedem accentus.

נקומה] Accentus transfertur ad ultimam, ut differat à Præterito fœminino. Cum Schurek; נצורה *Obsessa*, *Jesa. 1. v. 8.* In ת נפוצת *Sparsum*, *2. Sam. 18. 8.* ubi Kametz sub נ manet ob accentum suo loco manentem.

AD INFINITIVUM.

הקום] Unum est cum Schurek loco Cholem; הרוש *Triturari*, *Jesa. 25. v. 10.* Si prima sit gutturalis, pro Chirek sub ה erit Tzere; ut האור, unde hoc contractum, לאור *Ad illustrandum, hoc est, ut illustretur*, *Job. 33. 30.* de qua contractione vide lib. 2. cap. 21.

AD IMPERATIVUM.

הקום] Sic; הכוּ *Comparete*, *Ezech. 38. v. 7.*

הקומו] Sic; הקוּלוּ *Circumcidimini*, *Jer. 4. v. 4.*

AD FUTURUM.

יקום] Primâ gutturali; ויאור *Et illuxit*, *2. Sam. 2. vers. 32.* יעור *Excitatur*, *Zach. 4. v. 2.* ubi Tzere est loco ejecti Dagesch.

CAPUT XXXVIII.

De Conjugatione P I H E L.

ANOMALIA hîc duplex occurrit: *Una*, cùm prima & tertia thematis literæ geminantur, appositis vocalibus utrique formæ, activæ & passivæ, analogis: ut, כָּלַל, פָּרַף, אָ כוּל & פוּר, & sic similia plura. Hæc autem, quia Verbis perfectis in conjugando conformia sunt, nisi quòd loco Dagesch habeant quartam literam, idcirco ea capite 15. & 19. explicata sunt, & perfectorum analogiæ subjecta. *Alter*a, cùm Chirek convertitur in Cholem, in quo media radicalis 1 quiescit, & loco illius per Dagesch characteristicum geminandæ, geminatur ultima, terminatione communi Tzere manente: ut, קוּמַם *Surgere fecit*, id est, *Erexit, Statuit*, פּוּצַץ *Dissilire fecit*, hoc est, *Dissipavit, Disjecit*. Forma hæc in Defectivis secundâ quoq₃ fuit, sed formationis ratio diversa est. Illic tertia litera ad Radicem pertinet, hîc ad formam conjugationis tantum: illic litera 1 rarius exprimitur, tanquam adventitia ob Cholem, hîc sæpius, & quidem communiter, tanquam radicalis, unde & horum conjugationem quidam Hebræorum vocarunt בְּנֵי מַרְבֵּעַ Conjugationem quadratam, quasi quatuor literis constantem, ut & supra dictum. In paucis quibusdam servatur analogia communis, Dagesch characteristico mediæ literæ 1 imposito: ut, מְּ.פּ *Erexit, Stabilivit*: מְּ.רַבַּח *Reum peregit*, quorum exempla in singulis Temporibus adducentur. Rarior quidem hæc forma apud priscos Hebræos fuit, at apud Chaldæos trita, unde posteriores Rabbini eam in suum quoque usum frequenter traduxêre. Ea denique, quæ in Kal diximus ex hoc quiescentium genere eximi, hîc quoque & in

sequentibus conjugationibus exempta manent: ut, *עוֹת* Pervertit, *וְשָׁוַע* Vociferatus est, *חַיָּה* Vivificavit, *קוּה* Exspectavit, quæ analogiam sequuntur, quoad mediam radicalem.

Præteritum.

Sing.

<i>fæmin.</i>	<i>mascul.</i>	
קוּמְמָה	קוּמָם	3
קוּמְמַת	קוּמְמַת	2
	קוּמְמַתִּי	1

Plural.

	קוּמְמוּ	3
קוּמְמַתֵּן	קוּמְמַתִּים	2
	קוּמְמַנֵּן	1

Particip. Præsens.

P.	S.	
מְקוּמְמִים	מְקוּמָם	M.
מְקוּמְמֹת	מְקוּמְמָה	F.

Infinitivus.

קוּמָם

Imperativus.

P.	S.	
קוּמְמוּ	קוּמָם	M.
קוּמְמַנֵּה	קוּמְמִי	F.

Futurum.

Sing.

<i>fæmin.</i>	<i>mascul.</i>	
	אֶקוּמָם	1
תְּקוּמְמִי	תְּקוּמָם	2
תְּקוּמָם	תְּקוּמָם	3

Plural.

נְקוּמָם 1

תְּקוּמְמוּ 2

תְּקוּמָמוּ 2
תְּקוּמָמָה 3

ANNOTATIONES AD PRÆTER.

קוּמַם] Analogum est, & in Pathach, (quæ terminatio & cap. 15. notata;) קִיַם *Stabilivit*, *Esth.* 9. 31.

קוּמָמָה] Cum הַ paragogico; כּוּנְנָמָה *Adaptasti*, *Psal.* 8. 4. & Kametz in penultima est ob accentum.

קוּמָמָתִי] Cum syncopa tertiæ radicalis מִתִּי: רַת *Interfeci*, 2. *Sam.* 1. 16.

קוּמָמוּ] Analogum est; קִיַמוּ *Stabiliverunt*, *Esth.* 9. v. 31.

קוּמָמָתָם] Analogum est; וְחִיבָתָם *Et reum peragitis*, *Dan.* 1. 10.

AD PARTICIPIUM.

מְקוּמָם] Sic; מְמוּתָרַת *Interficiebat*, 1. *Sam.* 14. 13.

מְקוּמָמִים] Sic; מְשׁוּטְטִים *Peragrans*, *Zach.* 4. v. 10.

מְקוּמָמָה] Et in תַּחַת *Dolore afficiens*, *Jes.* 51. 9.

מְקוּמָמָתָם] Sic; מְשׁוּטְטוֹת *Discurrunt*, 2. *Par.* 16. v. 9.

AD INFINITIVUM.

קוּמַם] Analogum est; לְקִיַם *Ad statuendum*, *Esth.* 9. 21.

AD IMPERATIVUM.

קוּמָם] Cum הַ paragogico; כּוּנְנָה *Dirige*, *Psal.* 90. v. 17. עוּרְרָה *Excita*, *Psal.* 8. v. 3. A tertia fœminina Præteriti, sensu duntaxat hîc distinguenda est.

AD FUTURUM.

אֶקוּמָם] Analogum hîc est & cum הַ paragogico; וְאֶקִּיַמָה *Et prestabo*, *Psal.* 119. 106.

יְקוּמָמוּ] Duo hîc specialis anomalie sunt; in uno geminatur prima radicalis; ut, עֵעִירוּ *Excitabunt*, *Jes.* 15.

קוממתן קוממתם 2

קוממנו 3

Particip. præteritum sive Pahul.

P.

S.

מקוממי

מקומם M.

מקוממות

מקוממה F.

Infinitivus.

קומם

Futurum.

Sing.

fæmin.

mascul.

אקומם 1

תקוממי

תקומם 2

תקומם

יקומם 3

Plural.

נקומם 1

תקוממנה

תקוממו 2

יקוממו 3

ANNOTATIONES.

Sola vox prima Præteriti, per terminationem Pa-
thach differt à forma activa, reliquæ omnes cum ea
conveniunt. Sensu itaq; cautè distinguenda sunt. Pau-
ca verò in universum usitata reperiuntur. PRÆTERI-
TUM; עוֹלֵל Factus est, Thren. 1. 12. רוֹמֵם Exaltatus fuit, Psal.
66. 17. חוֹלֵלֵת Formatus es, Job. 15. 7. חוֹלֵלֵתִי Formatus sum,
Psal. 51. v. 7. PARTICIPIUM præsens inusitatum est: si
quis formare velit, desinet in Kametz à Præterito: ut,
קוֹמֵם. Participium præteritum; מְרוֹמֵם Exaltatum, Neh.
9. v. 5. מְחוֹלֵל Dolore affectus, Jes. 53. 5. Fœmin. in ת: מְשׁוֹבֵבֵת:
Redux, Redire facta, Ezech. 28. v. 8. FUTURUM, יִרְעַע Vociferatio
agitatur, Jes. 16. 10. יִחוֹלְלוּ Reformabuntur, Job. 26. 5.
תְּרוֹמְמֵנָה Exaltabuntur, Ps. 75. 11.

Futurum.

Sing.

fœmin.

תְּקִימוֹ
תְּקִימוֹ
תְּקִימוֹ

masc.

אֶקִּים 1
תְּקִימוֹ 2
יִקְמוּ 3

Plur

נִקְמוּ 1
תְּקִימוֹ 2
תְּקִימוֹ 3

ANNOTATIONES AD PRÆTER.

תְּקִימוֹ] Tzere sub characteristica ה in tertiis tantum personis manet, ob accentum eodem loco manentem: at in reliquis corripitur vel in Chatephpathach vel Chatephsægol. Cum Jod inserto post Tzere, תְּקִימוֹ *Anmutavit*, Jer. 2. 10. quasi esset à יָמַר. Significatio verò est à מוֹר. Vide Kimchium. Litera ך in ultima syllaba non radicalis est, sed vocalis Chirek index, ut in תְּפִימוֹ. Excidit quoque in singulis temporibus non rarò, ut & in Verbis perfectis capite 17. Ex terminatione Tzere; תְּפִימוֹ *Irritum fecit*, Ezech. 17. v. 16. Si tamen tertia sit gutturalis vel ר, sæpiùs usurpatur Pathach in fine: ut, תְּפִימוֹ *Malefecit*, Exod. 5. v. 23. quod est pro תְּפִימוֹ per crasin, תְּפִימוֹ *Irritum reddidit*, Gen. 17. v. 14. תְּפִימוֹ *Premette*, Deut. 28. 25. A בּוֹשׁ dicitur, formâ hinc, & ex quiesc. primâ Jod compositâ, תְּפִימוֹ *Pudescit: Erubuit*, Esa. 30. v. 5. Sic, תְּפִימוֹ, תְּפִימוֹ Erubuerunt.

תְּקִימוֹ] Ex Terminatione Tzere; תְּקִימוֹ *Manat*, Jer. 6. v. 7. Aliter est, תְּקִימוֹ *Incitavit*, 1. Reg. 21. v. 25. pro תְּקִימוֹ, vocali longâ Chirek in brevem & Dageschresolutâ, ut aliàs sæpè.

הַקִּימוֹת] Cholem hic in penultima accedit, ut in Niphal. Cum ChatephSægol, הִטִּיבוֹת *Benefecisti*, 1. Reg. 8. 18. הִבִּישׁוֹת *Pudefecisti*, Pl. 44. 8. Ex terminatione Tzere; וַהֲרַמְתָּ *Et extolles*, Numer. 31. v. 26. הִעָדַתָּה *Contestatus es*, Exod. 18. v. 23. cum simplici Pathach sub ה ob sequentem gutturalem, quæ Scheva compositum ante se averfatur. Cum Aphæresi characteristicæ הִרִיבוֹת *Contendisti*, Job. 33. v. 33. cui simile mox in prima persona. Cæterum est & alia forma in secunda & prima persona, omisso Cholem: ut,

Sing.

fœm.	masc.
הַקִּימָה	הַקִּים 3
הַקִּמְתִּי	הַקִּמְתָּ 2
	הַקִּמְתִּי 1

Plural.

	הַקִּימוּ 3
הַקִּמְתֶּם	הַקִּמְתֶּם 2
	הַקִּמְנוּ 1

Sic; הִנַּפְתָּ *Agitaveris*, Exod. 20. v. 25. וְהִפְרַתָּה *Et irritum reddes*, 2. Samuel. 15. v. 34. ubi & הִי paragogicum. A בּוֹשׁ legitur & הוֹבִישׁתָּ *Pudefecisti*, 2. Sam. 19. 6. formâ hinc & quiesc. primâ ' compositâ. Hinc & cum defectu tertiæ radicalis ת וְהִמַּתָּה *Et interficies*, Num. 14. 15. de quo defectu vide cap. 13. ad Præteritum,

הַקִּימוֹתִי] Ex forma Tzere; הִרַעַתִּי *Malefeci*, Num. 16. v. 15. Ex altera forma; הִטַּלְתִּי *Ejiciam*, Jer. 16. v. 13. הִקַּמְתִּי *Interfeci*, Hof. 9. v. 16. cum defectu tertiæ radicalis ת, ut antea. Hinc cum Chirek in penultima, quæ forma etiam capite 13. observata: וְהִמַּתִּי *Et interfeci eum*, 1. Sam. 17. v. 35. Chirek longum autem est pro brevi, cum quo scribitur Hoseæ 2. 3. sic mox in secunda plurali. Duo compo-

compositam formam habent; והושבותים *Et tranquille collocabo eos, Zach. 10. 6. ex ישב* unde esset הושבותים, & שוב, unde esset, השיבותים cum adjuncto Pronomine. Sic; והטיבתי *Et benefaciam, Ezech. 36. v. 11. ex יטב אהטיבו* unde Præteritum Hiphil הטיבתי ut supra declaratum in Quiescentibus primâ, טוב אהטיבותי, & טוב אהטיבותי. Cum simplici Patach ob sequentem gutturalem, ut antè in secunda persona; העירותי *suscitavi, Jesa. 41. v. 25. הערתתי Contestatus sum, Jerem. 11. v. 7.* Sic supra capite 28. in Præterito Hiphil. Unum est per Aphæresin characteristicae ה: הבינותי *Consideravi, Dan. 9. 2. pro הבינותי*: sic mox in tertia.

Per Tzere in medio; הקימו *Irritum fecerunt, Jesa. 24. 5. הרעו Pejus fecerunt, Jerem. 7. 26.* Tzere sub ה resolvitur etiam in Chirek & Dagesch: ut, הוילו *Vilipendunt, Thren. 1. 8. הסייתו Incitarunt, Jer. 38. 22.* Similia vide ad Futurum. Cum Aphæresi He characteristici: דיגום *Et piscabuntur eos, pro והדיגום, Jer. 16. 16.* quidam sumunt pro Præterito Pihel, pro דיגום.

Ex forma Tzere; הקימותם *Reddidistis, 1. Sam. 6. v. 7.* Cum Chirek in medio, ut antè ad personam primam; המתם *Interfecistis, Num. 16. 14.* ubi & syncope est tertiæ radicalis, ut in secunda singulari: Sic, והמתו *Et interficietis, Exod. 1. 16.*

Cum Chatephægol, השיבנו *Retulimus, Genes. 44. 8.* Ex Tzere; והקמנו *Et constituemus, Mich. 5. v. 5.* Cum syncope tertiæ radicalis Nun, & ex alterâ formâ, hîc unum est; הקנו *Comparavimus, 2. Paral. 29. 9.*

AD PARTICIP. PRÆSENS.

הקים *Characteristica conjugationis abjicitur, cui succedit formativa Participii, ut in perfectis. In Tzere;*

מַרְע Irritum facturus, Jesa. 44. v. 25. In Pathach, ut in Præterito; מַרְע Malefaciens, Jesa. 9. v. 17. ex crasi pro מַרְע, ut mox in plurali. Tzere sub מ correpto, ut in Præterito; מַסִּית Incitans, Jerem. 43. v. 3. sic & mox in plurali.

מַקִּימָה] Ex forma Tzere; מַצְרָה Angustiis affecta, Perpetuens tormina, Jerem. 41. v. 49. sed hoc Nomen potius est ob significationem intransitivam: simile vide supra capite 17. ad Participium. Est & hîc forma in מְשִׁיבַת Restituens, Psal. 19. 8. מְאִירַת Illustrans, ibid. vers. 9.

מַקִּימִים] Ex forma Tzere; מַרְעִים Malefacientes, Ps. 37. v. 9. Ex Tzere resolutio in Pathach & Dagesch est; מְרִינִים Murmurantes, Exod. 16. 4.

AD INFINITIVUM.

הַקֵּם] Characteristica est cum Kametz ad differentiam Præteriti. Semel cum expresso ' : הַקֵּם Praestando, Jerem. 44. v. 25. quæ forma & capite 17. observata est. Præfixis Præpositionibus est semper cum Chirek, ut Verba perfecta. Cum ל extruditur ה sæpius, ut; לְדַן Ad judicandum, pro לְהַדִּין, vide lib. 2. cap. 21. Sic cum ב In evigilando, Psalm. 73. v. 20. juxta Chaldæum & alios quosdam. Aphæresis literæ ה : הִלֵּל Exultando, Prov. 23. v. 24. הִין Considerando, Proverb. 23. v. 1. Unum legitur cum ה paragogico, quod propterea ingreditur formam Nominis, quod & in Verbis perfectis notatum capite 13. לְהַנְפִּיחַ Ad agitandum, Jesa. 30. v. 28. pro לְהַנְפִּיחַ. Cum Pronomine; לְהַפְרִיכֶם vide lib. 2. cap. 17. ad Infinitivum. הִשַׁב Reducere, quod Kimchi huc refert, ex Ezech. 21. potius pertinet ad Imperativum.

AD IMPERATIVUM.

הַקֵּם] In Pathach propter gutturalem, ut in præceden-

cedentibus; **הָשַׁע** *Fac ut clausi sint*, *Jesa. 6. v. 10.* Huic simile sine gutturali; **הָשַׁב** *Reduc*, *Ezechiel. 21. v. 30.* Cum **ה** paragogico; **הַפְּרָה** *Irritum fac*, *1. Regum. 15. 19.* Sæpius autem Chirek in medio est; **הַעֲרָה וְהִקְצִיחַ** *Evigila & expergiscere*, *Psal. 35. v. 23.* Aphæresis characteristicæ hic frequens est; **שִׁים** *Pone*, *Genes. 24. v. 2.* in iis maxime Verbis, quæ in Kal Imperativo carent: Sic, **לָיַן** *Pernocta*, *Jud. 19. v. 9.* **בִּינָה** *Intellige*, *Psal. 5. 2.*

הַקִּימוּ] Per Aphæresin; **דִּינֵנו** *Judicate*, *Fer. 21. v. 12.*
לָיַנו *Pernoctate*, *Num. 22. 8.*

הַקִּימִי] Per Aphæresin; **לָיַנִי** *Pernocta*, *Ruth. 3. v. 13.*

AD FUTURUM.

אָקִים] Formativæ Futuri succedunt in locum characteristicæ, ut moris est. Cum **ה** paragogico; **אָעִירָה** *Evigilabo*, *Psal. 57. v. 9.* At, **אֶחֱלֶה** *Dolebo*, *Ferem. 4. v. 19.* formam habet à **יָחַל** compositam, unde in quibusdam exemplaribus scribitur cum **ו** in medio, quasi **אֶחֱוֹלָה** ex Kal, à Verbo **חָוַל** *Dolere*, in aliis autem cum **ו** etiam post Aleph, **אֶחֱוֹלָה** quod Masorethæ legendum notarunt cum **ו** in medio, **אֶחֱוֹלָה** tanquam à **יָחַל**, sed significatio est à **חָוַל**. In Pathach per crasin; **אָרַע** *Malesciam*, *1. Sam. 26. v. 6.* pro **אָרַיַע**. In Tzere; **אָפַר** *Irritum reddam*, *Judic. 2. v. 1.*

תָּקִים] In Tzere; **תָּשַׁב** *Reducito*, *Genes. 24. v. 8.* Hinc Tzere corripitur in Sægol, quando accentus ad penultimam retrocedit, aut omnino aufertur: ut, **אַל תָּשַׁב** *Ne avertas*, *1. Reg. 2. v. 20.* **וַתָּקַם** *Et prestitisti*, *Nehem. 9. 8.* & in Pathach, propter gutturalem aut **ר**; **וַתָּרַע** *Et male egisti*, *1. Reg. 14. v. 9.* **וַתָּעַד** *Et contestatus es*, *Neh. 9. v. 29.* Et sine gutturali, quod speciale, ut; **תָּלַז** *Jud. 19. v. 20.* Bis sic reperitur: alterum mox sequitur.

תָּקִימִי] Cum Nun paragogico; **תָּחִילִין** *Paritura es*,
Jesa.

Jesa. 45. v. 10. cum accentu in ultima, unde Kametz ab initio mutatur in Scheva.

קָמַץ] Cum ׀ paragogico præter morem; אַצְטַחֵץ Acceleret, Jerem. 5. v. 19. simile vide supra capite 14. ad Futurum Pihel. Ex Tzere; אֲמַצֵץ Amoveat, Job. 9. 34. אֲמַצֵץ Malefaciet, Soph. 1. v. 12. Hinc cum Epenthesi אֲמַצֵץ : אֲמַצֵץ Florescat, Eccles. 12. v. 5. Accentu retracto; אֲמַצֵץ Contendet, Jud. 6. v. 32. אֲמַצֵץ Ponis, Psalm. 104. v. 20. & in Pathach ob gutturalem, vel lit. אֲמַצֵץ ; אֲמַצֵץ Et contestatus es, Zach. 3. 6. אֲמַצֵץ Et suscitavit, Hag. 1. v. 14. אֲמַצֵץ Et malefecit, 1. Reg. 16. v. 25. At, אֲמַצֵץ Incitabit, Jerem. 16. v. 18. ut in Præterito.

תָּמַץ] In Pathach; אֲמַצֵץ Et deposuit, Genes. 38. 14. ut in præcedenti persona. At, אֲמַצֵץ Pernoctabit, Job. 17. 2. est cum Pathach loco Tzere.

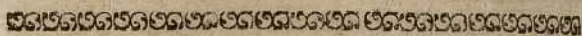
נָקַץ] Sic, אֲמַצֵץ Clangamus, Psal. 95. 2. & cum ׀ paragogico; אֲמַצֵץ ibid. v. 1. Accentu retracto; אֲמַצֵץ Malefaciemus, Gen. 19. v. 9.

תָּמַצְמו] Ex terminatione Tzere, אֲמַצֵץ Malefaciatis, Gen. 19. v. 7.

יָמַצְמו] Cum ׀ paragogico; אֲמַצֵץ Indolescent, Jesa. 13. v. 8. אֲמַצֵץ Movebunt, Psalm. 109. v. 25. Kametz correpto, ut antè in secunda foeminina. At, אֲמַצֵץ Recedere facient, Proverb. 4. v. 21. אֲמַצֵץ Et ad murmurandum incitarunt, Num. 14. v. 36. habent Kametz in vocalem brevem resolutum, ut supra in tertia foeminina Præteriti. Ex terminatione Tzere; אֲמַצֵץ Et irritum reddiderunt, Ezech. 44. 7. Item, אֲמַצֵץ Malefacient, Jesa. 11. v. 9. Kimchi huc revocat; אֲמַצֵץ Et doluerunt, Hof. 8. v. 10. cum Dagesch euphónico, quasi à אֲמַצֵץ, quanquam in nostris exemplaribus plerisque Dagesch abest: cum Dagesch autem est, Et ceperunt, à אֲמַצֵץ, quam interpretationem quidam sequuntur.

תָּמַצְמוֹרָה] Sic Jerem. 44. 25. unde Scheva in Sægol produ-

producto; תְּהִימְנָה *Perstrepent*, Mich. 2. v. 12. Kamez autem propter accentum ad Sægol translatum, corruptum est in Scheva. Ex terminatione Tzere; תְּהִלְנָה *Exultabunt*, Psal. 51. 10.

CAPUT XLI.

De Conjugatione Passiva HOPHAL.

Præteritum.

Sing.

<i>fem.</i>		<i>masc.</i>	
הִוּקְמָה		הִוּקַם	3
הִוּקְמַתְּ		הִוּקַמְתָּ	2
		הִוּקַמְתִּי	1

Plural.

		הִוּקְמוּ	3
הִוּקְמַתְּוּ		הִוּקַמְתֶּם	2
		הִוּקַמְנוּ	1

Participium præter.

P.

S.

מוּקְמִים		מוּקְמִים	M.
מוּקְמֹת		מוּקְמָה	F.

Infinitivus.

הִוּקַם

Imperativo caret.

Futurum.

Sing.

<i>fæmin.</i>		<i>mascul.</i>	
תִּוּקְמִי		אִוּקַם	1
תִּוּקְמִי		תִּוּקַם	2
תִּוּקַם		יִוּקַם	3

Plural.

Plural.

	נוקם	1
תוקמנה	תוקמו	2
	יוקמו	3

ANNOTATIONES AD PRÆTER.

הוקם] Et cum Kibbutz ; הרים *Sublatus est*, Dan. 8. v. 11. quod secundum literas scribitur, quasi ex forma activa, הרים ; at sensus postulat formam passivam, ut & aliud passivum ex Hophal ibidem sequitur in textu. Masorethæ itaq; animadvertentes ׀ in ׀ transformatum & transpositum, legendum notarunt הורם. Simile vide in Futuro. Vocalis longa Schurek etiam hîc in brevem & Dagesch resoluta legitur : הקם *Constitutus est*, 2. Sam. 23. v. 1. הפג *Aversum est*, Jesa. 59. v. 15.

AD PARTICIPIUM.

Participium præsens inusitatum est, ut aliâs in Hophal: quod si tamen quis formare velit, desinet à Præterito in Kametz: ut, הוכז *Preparatus est*, Jes. 30. 33. quod Kimchi in Michlol huc reduci posse ait. At sit magis Præteritum in Kametz, propter accentum Tiphcha.

AD PARTICIP. PRÆTER.

מוקם] Sic, מוסר *Amotus*, Jesa. 17. v. 1. Cum Kibbutz; מן *Remotus*, 2. Sam. 23. 6. מומת *Interfectus eris*, 1. Sam. 19. 11. מוקמים] Huc pertinet ; הממותים *Qui morte afficiebantur*, 2. Reg. 11. v. 2. quod scribitur lïteris ׀ & ׀ transpositis, & juxta Masorethas legendum, הממותים.

AD INFINITIVUM.

Forma ejus ex Tzere ponitur ad analogiam Infinitivi aliorum Verborum in Hophal: nullum enim exemplum hîc usitatum reperitur.

AD FU-

AD FUTURUM.

[יָקָם] Sic; יָשָׁב *Reducetur*, Exod. 10. v. 8. יָשָׁר *Cane-*
tur, Esa. 26. 1. Huc Kimchi in Michlol fol. 131. revocat
 irregulare illud; וַיִּשָּׂם *Et positus fuit*, Genes. 50. v. 26. pro
 וַיִּשָּׂם. At Masorethæ notant: *Non reperitur amplius, &*
ut scribitur, sic legitur. Significatio omninò est Verbi שָׁם,
 at forma petita quasi à שָׁם, quod à quibusdam thema
 fingi, Kimchi affirmat. Forma itaque activa, quam
 habet, impersonaliter exponenda est, *Et posuit*, scilicet
 aliquis ipsum, hoc est, positus fuit: quod loquendi
 genus explicatur libro 2. capite 10. Si tamen puncta-
 tum esset, ut quod proximè hîc sequitur, sensus esset
 simplicior & manifestior, Alterum huic, quoad lite-
 ras, simile est; וַיִּשָּׂם *Et appositum fuit*, Genes. 24. v. 33.
 quod juxta litteras potuisset legi, ut superius: at lectio
 & pronunciatio illic analogâ, juxta formam Hophal,
 observata fuit, unde Masorethæ notarunt, Legendum
 וַיִּשָּׂם, restituto ו quod in alterum ' scribendo degener-
 rarat. Omnis autem dubii vitandâ causâ, priori ' sup-
 posuerunt Kibbutz, quasi legendum וַיִּשָּׂם, alteri ' im-
 posuerunt punctum quod repræsentaret Vau cum
 Schurek, quasi legendum וַיִּשָּׂם.

[תִּקָּם] Cum Kibbutz, תִּפָּר *Irritum fiet*, Jer. 33. v. 21.
 Jef. 8. 11.

~~~~~

CAPUT XLII.

De Conjugatione HITHPAHEL.

HÆC Conjugatio tantùm syllabâ הַת à Pihel dif-
 fert, nihilque præterea ab ea diversum habet.

Præteritum.

Sing.

<i>fœm.</i>	<i>masc.</i>	
הִתְקוּמָה	הִתְקוּמָה	3
הִתְקוּמָתָה	הִתְקוּמָתָה	2
	הִתְקוּמָתִי	1

Plural.

	הִתְקוּמוּ	3
הִתְקוּמְתֶנּוּ	הִתְקוּמְתֶנּוּ	2
	הִתְקוּמְנוּ	1

Partic. præsens.

<i>Plur.</i>	<i>Sing.</i>	
מִתְקוּמִים	מִתְקוּם	M.
מִתְקוּמוֹת	מִתְקוּמָה	F.

Infinitivus.

הִתְקוּם

Imperativus.

<i>P.</i>	<i>S.</i>	
הִתְקוּמוּ	הִתְקוּם	M.
הִתְקוּמְנָה	הִתְקוּמִי	F.

Futurum.

Sing.

<i>fœmin.</i>	<i>mascul.</i>	
	אֶתְקוּם	1
תִּתְקוּמִי	תִּתְקוּם	2
הִתְקוּם	יִתְקוּם	3

Plural.

	נִתְקוּם	1
	תִּתְקוּמוּ	2
תִּתְקוּמְנָה	יִתְקוּמוּ	3

ANNOTATIONES AD PRÆTER.

הִתְקוּם] At, הִתְקוּבֵן; *Intelligit, Jefa. I. v. 3. in Ka-*
metz pro-

metz propter accentum ex terminatione Pathach, quæ etiam in perfectis Verbis notata, capite 19. Hic autem ut plurimum adhiberi videtur.

הַתְּקוּמָה] Unum hîc est ad formam analogam, sed cum mutatione & transpositione literæ characteristicae ת post primam radicalem ז (ut capite 19. notatum) ut, הַצִּידָנוּ *In viaticum accepimus*, *Jof. 9. v. 12.* atque hæc forma Chaldæis & Rabbinis longè usitatior est, unde הַתְּקִים *Stabiliri*, הַתְּגִיר *Profelytum effici*: & loco Dagesch apud Rabbinos ferè alterum ' exprimi solet, ut הַתְּקִים.

AD PARTICIPIUM.

מִתְּקוּמָה] At, מִתְּקוּמָה *Insurgens*, *Job. 20. 27.* est ex terminatione Pathach, quod in Kametz productum propter accentum, ob vocem sequentem monosyllabam. In ת : מִתְּבוֹסֶסֶת *Conculcandam præbens se*, *Ezech. 16. 6.*

מִתְּקוּמָיִם] Hinc est per Syncopam literæ ם ; וּבַתְּקוּמָיִךְ *Et in insurgentes tuos*, hoc est; *contra te*, *Psal. 139. v. 21. pro וּבַמִּתְּקוּמָיִךְ*, ne quatuor literæ serviles ab initio thematis concurrant.

AD IMPERATIVUM.

הַתְּקוּמִי] Ex terminatione Pathach est; הַתְּקוּמִי *Clange*, *Psal. 60. v. 10.* Pathach autem per accentum, ad penultimam revocatum, in Kametz productum est.

הַתְּקוּמָנָה] Ex terminatione Pathach; הַתְּקוּמָנָה *Cursitate*, *Jerem. 49. v. 3.* Hoc solum est illud, quod eximitur ex eorum numero, quorum prima radicalis ן non admittit post se transpositum ת characteristicum, de quo dictum est capite 19. Omissa autem transpositio, ne geminum ן sequens κααφωνίαν pareret, si legeretur הַשְּׁתוּמָנָה.

AD FUTURUM.

אתקומם] Ex terminatione Pathach; אַתְּקוּמְט Fasti-
dio torqueo me, Psalm. 139. v. 21. & sic cum ה̄ paragogico,
אֶתְקוּמְטָה Psalm. 119. v. 158. Pathach autem per accentum
productum est in Kametz. Sic, אֶתְרוּמָם Extollam me, Jof.
33. v. 10. ubi ת̄ elifum, pro אֶתְרוּמָם.

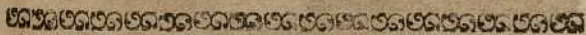
יתקומם] At, יִתְלוּבֵן Commorabitur, Psalm. 91. v. 1. in
Kametz, ut præcedentia

תתקומם] Hinc est cum Syncopa literæ ת̄ chara-
cteristica; תִּתְכוּבֵן Firmetur, Num. 21. v. 27. pro תִּתְכוּבֵן. Ex
terminatione Pathach, ut antea; תִּתְמוּגַג Dissolvat se-
ipsam, Psalm. 107. v. 26.

יתקומטו] Ex Pathach ut præcedentia; יִתְמוּלְלוּ Ex-
cise sint, Psalm. 58. v. 8. Unum hic est ad formam analo-
gam, ut antè in Præterito; וַיִּצְטַוְרוּ Et legatos sinxerunt se,
Jof. 9. v. 4.

תתקוממנה] Ex terminatione Pathach; תִּתְמוּגְגַּנָּה
Colliquescent, Amos 9. v. 13.

Ita fuit secundum genus Quiescentium Verborum.

CAPUT XLIII.

De Verbis Quiescentibus tertiâ radicali א, &
primâ ipsorum Conjugatione K A L.

TERTIUM Genus Quiescentium Verborum est,
quorum tertia radicalis est א vel ה, & distinctas
flectendi formas constituunt. Utraque species etiam
Verba quædam complectitur, quæ duplicem anoma-
liam habent, primæ & tertiæ, vel secundæ & tertiæ
radicalis, quiescentis & deficientis: ut, יֵצֵא Egressus est,
יָרָא Timuit, נָטָא Tulit, נִטָּה Inclinavit, בֹּא Venire, קֹא Vomere,
& si-

& similia, quæ vulgò *Verba composita* appellantur, id est, compositæ, duplicis vel mixtæ anomalix. Prior verò ipforum anomalia, quam in prima vel secunda radicali habent, in superioribus Verborum imperfectorum Generibus explicata est, ideoque novam doctrinam non requirit: posterior hîc traditur.

Verba in *ℵ* finita, *Quiescentia Lamed ℵ*, id est, tercia radicali *ℵ*, vulgò appellantur, & anomaliam habent in *ℵ* ut plurimum in vocali longâ Kametz vel Tzere, quiescente. Paradigma commune ipforum est, *מצאתי* *Invenit*. Sæpè verò etiam cum altera specie in ׀ desinentium, formam commutant, sicut & illa vicissim horum formam non rarò subeunt.

CONJUGATIO KAL.

Præteritum.

Sing.

fœmin.	mascul.
מצאתי	מצאת 3
מצאת	מצאת 2
	מצאתי 1

Plural.

	מצאתו 3
מצאתן	מצאתם 2
	מצאתנו 1

Particip. Præsens.

P.

S.

מצואים	מצוי M.
מצאות	מצוה F.

Particip. Præter.

P.

S.

מצואים	מצוי M.
מצאות	מצוה F.

P 3

Infinitivus.

מְצוֹן מְצוֹן מְצוֹן

Imperativus.

P.

מְצוֹן

מְצוֹנֵי

S.

מְצוֹן M.

מְצוֹנֵי F.

Futurum.

Sing.

fœm.

תְּמַצֵּא

תְּמַצֵּא

masc.

אֲמַצֵּא 1

תְּמַצֵּא 2

יְמַצֵּא 3

Plur.

נְמַצֵּא 1

תְּמַצֵּאוּ 2

תְּמַצֵּאוּ 2

יְמַצֵּאוּ 3

ANNOTATIONES AD PRÆTER.

מְצוֹן] Pauca in Tzere alteram Verborum terminationem desinunt: ut, יָרָא Timuit, מָלָא Repletus fuit, שָׂנֵא Odio habuit, צָמָא Sitivit, quæ in secunda & prima persona Tzere retinent, יָרָאת Timuisti, &c.

מְצוֹרָה] Sic ex Tzere; יָרָתָה Timuit, Jerem. 3. v. 8. מָלָה Plena est, Genes. 6. v. 13. Contractum hîc unum legitur in ת : וְקָרָאת Et vocavit, Jesa. 7. v. 14. aliud & alterius significationis vide infra capite 49. ad Præteritum. Hujus formæ quoque Aben Efra & Kimchi volunt esse, וְחָטְאת עַמֶּךָ Et peccavit populus tuus, Exod. 15. v. 16. pro חָטְאת : At si ita sumatur, tum genere discrepat à sequenti Nomine, quod masculinum est. Est ergo potius pro Nomine fœminino exponendum, Peccatum, culpa, est populi tui. Vide mox ad Præteritum Niphali.

מְצוֹרָה] Scheva hîc omittitur, ut capite 24. ad Formam

Formam Kal. Irregularare hic est; וְצִמְתָּ *Et sities, Ruth. 2. 9.* cum Chirek, ad formam sequentis speciei Quiescentium tertiâ הָ pro וְצִמְתָּ. Huc pertinet; וְקָרַאתִי *Et recabis, Jerem. 3. v. 4.* quod scriptum cum ' redundante,

מִצְאָתִי] Et cum Chirek in medio, ex forma Quiescentium tertiâ הָ : כִּלְּאֵתִי *Inhibui, Psal. 119. v. 101.* Abjecto א : מִלֵּתִי *Plenus sum, Job. 32. v. 18.* מִצְּאֵתִי, *Num. 11. 11.* יִצְּאֵתִי, *Jobi 1. v. 21.*

מִצְּאֵן] Hinc abjecto א, ad formam Quiescentium tertiâ הָ : מְלֵן *Plena sunt, Ezech. 18. vers. 16.* Tulerunt, *Ezech. 39. v. 26.* & inde cum א paragogico, מִשְׁוֵן *Psal. 139. v. 20.* cui simile fuit supra cap. 13. ad Præteritum. Vide & in Futuro Niphal cap. seq.

מִצְּאֵתֶם] Sic יִרְאֵתֶם *Timeatis, Jos. 4. v. 24.* quasi אֵתֶם, cum aliâs ubique per Tzere flectatur.

Porro compositæ anomalix Verbum ex media etiâ quiescente, unicum est, בֹּיָא *Venire*, quod abjecto י juxta istius Generis formam, per reliqua sic flectitur.

Præteritum.

Sing.

fœmin.	masc.
בָּאָה	בָּאָה 3
בָּאת	בָּאת 2
	בָּאתִי 1

Plural.

	בָּאוּ 3
בָּאתֶן	בָּאתֶם 2
	בָּאוּ 1

בָּאת] Legitur cum Scheva in fine, quod in his Verbis non fieri, antea diximus; וּבָאתִי *Et ingredieris, 2. Sam. 14. v. 3.* simile vide ad Præteritum Kal, cap. 49. Tertia pluralis ex Cholem tertiâ terminatione Verbo-

rum; וָנָו Veniant, Jer. 27. v. 28. Prima pluralis abjecto אָ : וָנָו Venimus, I. Sam. 25. v. 8.

AD PARTICIP. PRÆSENS.

מוֹצֵא] Ad formam Quiescentium tertiâ הָ : וּמוֹצֵא Et invenio, Eccles. 7. v. 27. חֹטֵא Peccans, Eccles. 8. v. 12. Cum He loco Aleph, בּוֹטֵא Effutiens, Prov. 13. 18. à בָּטֵא .

מוֹצְאִים] Ad formam Quiescentium tertiâ הָ , cum אָ in scriptura redundante; חֹטְאִים Peccantes, I. Sam. 14. 33. קְרֹאִים Clamantes, Psal. 99. 6. Ex eorundem Quiescentium forma, אָ abjecto, est עֲבָיִה Militantes ejus, Jefa. 29. v. 7. pro עֲבָיָה .

מוֹצֵאָה] Hinc est ad formam Quiescentium tertiâ הָ : שׁוֹצֵאָה Qui procedit, Eccles. 10. v. 5. ad formam עֹשֶׂה Facit, Eccles. 2. v. 2. Sic in forma masculina מוֹצֵא fuit, sicut עֹשֶׂה . Fœmininum in תְּ hîc specialem formam habet; מוֹצֵאת Inveniens, Cant. 8. 10. נוֹשֵׂאת Afferens, I. Reg. 10. 22. pro מוֹצֵאת Sufficiens, נוֹשֵׂאת . Hinc contrahuntur in תְּ ; נוֹשֵׂאת Egredebatur, Jud. 11. v. 34. unde cum defectu אָ est; הַיּוֹצֵת Que egreditur, Deut. 28. v. 57.

Monosyllabum בָּא hîc flectitur per Kametz, ad formam Quiescentium secundâ, hoc modo :

בָּאִים	בָּא M.
בָּאוֹת	בָּאָה F.

Sic & aliud fœmininum; קֹאֵה Evomit, Levit. 18. v. 28. cum accentu in ultima, ad differentiam Præteriti fœminini.

AD PARTICIP. PRÆTER.

מוֹצוּא] Sic קְרוּא Vocatus, Esth. 5. v. 12. Ad formam Quiescentium tertiâ הָ est; נוֹשׂוּי Levatus, Psal. 32. v. 1. pro נוֹשָׂא . Sic Rabbini communiter efferunt מוֹצוּי , מוֹצוּי .

AD IN-

AD INFINITIVUM.

מְצוֹא] Cum ה̄ paragogico, Cholem, ut in Verbis perfectis, transfertur ad primam radicalem, correptum in Kametzchatuph: ut, לְטַמְּאָהָּ *Ad impurandum se*, Levit. 22. v. 8. Sed & alio modo ingreditur formam Nominum; לְיִרְאָהָּ *Ad timendum*, Deut. 6. v. 24. Sub prima gaturali pro Chirek est Pathach aut Sægol: ut, מִפְּחָאָהּ *In peccando*, Numer. 15. v. 27. Hæc forma proprie oritur ex terminatione Pathach, (ut supra capite 13. notatum) quæ in his Verbis locum non habet. Unde pro Nominibus potius hæc capienda, quæ usum Infinitivi habent, ejusque casum regunt, ut & Infinitivus aliàs simpliciter quoque pro Nomine usurpatur. בְּמוֹצְאָתְךָ vide libro 2. capite 17. ad Infinitivum.

מְצוֹנָה] Sic, יִרְאֵהָ *Timere*, Jof. 22. 25. unde per Aphæresin primæ radicalis; לְיִרְאָהָּ *Ad timendum*, 1. Sam. 18. v. 29. מִפְּחָאָהּ vide lib. 2. cap. 17. Cum Apocopa tertiæ radicalis; מִפְּחָאָהּ *A peccando*, Gen. 20. v. 6. aut est sic ad formam quiescentium tertiâ ה̄: vide illic.

מְצוֹאָהּ] Sic; שְׂנֵאתָ *Odiffe*, Prov. 8. 13. מְלֵאָהּ *Implere*, Levit. 12. v. 8. קְרָאתָ *Vocare*, Jud. 8. v. 1. oriturq; hæc forma ex Quiescentibus tertiâ ה̄, quæ ת̄ ad Infinitivum frequenter assumunt.

Ex dupliciter imperfectis hic tria sunt: Unum ex Defectivis primâ נ: unde שְׂאָתָּהּ *Ferre*, Deuter. 1. v. 9. & per crasin, שְׂאָתָּהּ *Genes. 36. v. 7.* quæ sunt pro שְׂאָתָּהּ, cui similis forma fuit antea in Participio. Hoc tamen Verbum sequitur etiam formam communem; נִשְׂאוּ *Tollendo*, Hof. 1. 6. & נִשְׂאוּ *Perferendo*, Jesa. 1. 14. & per Aphæresin שְׂאוּ *Psal. 89. 10.* Ex incipientibus א̄ est; מִצְאוּ *Egredi*, Gen. 24. 11. ad formam præcedentem. Ex Quie-

scientibus mediâ ו unum est; בוא Venire, 1. Samuel. 9. 15. unde & cum ה paragogico; בואה In intrando, 1. Reg. 14. 12. At illud; מלבוה Ab adire, ab aditu, Amos 6. 14. ex Chaldaica forma מ & ל conjunctum habet: Scheva autem sub ל videtur formam constructam indicare; מלבוה Ab introitu Chamate.

AD IMPERATIVUM.

מצא] Cum ה paragogico: רפאה Sana, Psal. 41. v. 5. unde contractum; רפה Cura, Psal. 60. 4. aut simpliciter א in ה commutatum est, quod in his Verbis non infrequens.

מצאו] Hinc ad formam Quiescentium tertiâ ה; ראו Psal. 34. 10. pro יראו, fortè etiam ad differentiam Futuri יראו Videbunt, quod est א ראה, ut Kimchio placet in Michlol, pag. 132.

מצאה] Sægol in penultima est ex forma Quiescentium tertiâ ה. Per Apocopam literæ ה: קראו Vocate, Ruth. 1. v. 20. ומצאו Et invenite, Ruth. 1. v. 9. Et inde Kametz ablato; קראו Vocate, Exod. 22. v. 20. cui simile fuit supra cap. 13. ad Imperativum.

Ex Duplici anomalia: à נשא est שש &c. Repertur tamen etiam inde; נשא Attolle, Psalm. 10. v. 12. pro quo etiam legitur נסה, Psal. 4. v. 7. א in ה & ש in ס commutato.

א מצא est מצא &c. ex forma Quiescentium primâ. Cum ה paragogico; מצא Egrederi, Jud. 9. v. 29. ubi Tzere manet ob accentum illic manentem, & sic in plurali; מצאו Egreimini, Jesa. 49. v. 9. Pluralis fœminina; מצאו Egreimini, Cant. 3. v. 11.

א בוא est בוא &c. Cum ה paragogico; בואה Et veni, 1. Sam. 20. v. 21. Hujus fœminina pluralis potest poni

poni ex forma Futuri, באנה vel באנה aut באנה, quæ formæ in Futuro leguntur. A קרא irregulariter hic legitur; קי Vomite, Jer. 25. v. 27. cum ' loco א, pro קרא: aut Radix ejus est קאה ejusdem significationis: vide infra cap. 49. ad Imp.

AD FUTURUM.

אמצא] Hinc א in ה commutato; ארפה Curabo, Levit. 3. v. 22. Cum ה paragogico: אקראה Inclamabo, I. Sam. 28. v. 15. cum Sægol loco Kametz euphoniæ causâ, cui simile fuit in tertia Futuri Pihel, capite 15.

תמצא] Cum Nun paragogico; תמצאון Invenietis, I. Sam. 9. v. 13. תיראון Timeatis, Deut. 1. v. 29.

ימצא] Hinc Nun paragogicum, accedente Pronomine, quandoque manet: ut, ימצאון Invenient eam, Jer. 2. 24. יקראנני Invocabunt me, Proverb. 1. v. 28. ימצאנני Invenient me, ibid. Simile fuit capite 16. ad Futurum.

תמצאנה] Per Apocopen literæ ה תמצאנה Invenierint, Deut. 31. v. 21. Ad formam Quiescentium tertiâ תרפאנה Medicantur, Job. 5. v. 18. pro תרפאנה.

Ex duplici anomalia: א נשא est תשא &c. primâ deficiente & per Dagesch compensatâ, ad formam Defectivorum primâ נ. Hinc, שאונו Portabunt te, Psal. 91. v. 12. Nun paragogico ante Affixum remanente, ut paulò antè. Pluralis fœminina; ותשאנה Et sustulerunt, Ruth. 1. v. 9. & cum Epenthesi ' ad formam Quiescentium tertiâ ותשאנה Portabitis, Ezech. 23. v. 49. & א abjecto, ותשנה Et levabunt, Jer. 9. v. 18.

A ירא est אירא Timebo, & sic deinceps, primâ radicali quiescente in Chirek, ut & capite 31. notatum.

A יצא est אצא & sic deinceps, cum duplici Tzere, ad formam Quiescentium primâ י. Fœminina pluralis per Apocopam; ותצאנה Egressæ sunt, Exod. 15. v. 20.

A בוא est תבוא , אבוא & sic deinceps, ex forma Quiescentium secundâ. Hinc cum ה paragogico; וַאֲבוֹאָה Et ingrediar, Genes. 29. v. 21. Tertia fœminina singularis cum ה paragogico præter morem; וַתְּבוֹאָה Et adveniat, Jesa. 5. v. 19. & inde, תְּבוֹאָתָה Veniat, Deuter. 33. v. 16. geminato ה & priori mutato in ת, ut in Nominibus fœmininis quandoque fieri solet, ut dictum suprâ cap. 8. Geminatio ista auctæ significationis index est, q. d. תְּבוֹאָה וַתְּבוֹאָה Veniat etiam veniat, hoc est, abundanter & certò veniat omnis benedictio super caput Josephi, ut Kimchi explicat: similia vide mox ad Præterit. Niphal. Compositam formam habet; וַתְּבֹאתִי Et venisses, 1. Sam. 25. v. 34. ex secunda Præteriti בָּאת , & Futuri תְּבֹא . Scribitur autem ׳ in fine, sed in lectione redundat, ac juxta Masorethas legendum וַתְּבֹאתִי formâ nihilominus irregulari. Hanc formam compositam fervor orationis Davidi expressit: mens ipsi primò dictabat Præter. quale præcessit, ac si dicere in animo habuisset, לֹלֵךְ נִסִּיף וַתְּבֹאתִי Nisi festinasses & venisses, fervor simul suggererat Futurum וַתְּבֹא , unde וַתְּבֹאתִי, ad indicandum, quòd auspiciò proposuerit sibi Abigail occurrere Davidi, optimè etiam factum, quòd festinans venerit, alioquin enim ad lucem matutinam non fuisset victurus Nabal. Sic, תְּבוֹאָתָךְ Obveniet tibi, Job. 22. v. 21. compositum est ex Præterito fœminino בָּאת & Futuro תְּבוֹא , ה autem fœmininum Præteriti solet mutari in ת ante Pronomina, ut docetur lib. 2. capite 17. Aut simpliciter est tertia Futuri cum ה paragogico, quod accedente Pronomine, servatum & mutatum in ת, ut pro more ה ante Pronomina mutari solet. Sic antea vidimus Nun paragogicum cum Affixis manere. Pluralis fœminina; תְּבֹאֲנָה 1. Reg. 3. v. 16. & cum ׳ redundante, וַתְּבֹאֲנֶינָה Esth. 4. v. 4. & תְּבֹאֲנֶינָה Venient, Psal. 45. v. 16. ubi Kametz sub ת in Scheva mutatum, propter

תמצאי	תמצא	2
תמצאי	תמצא	3

Plural,

	תמצאו	1
תמצאנה	תמצאו	2
	תמצאו	3

ANNOTATIONES AD PRÆT.

תמצא] Si prima sit gutturalis, characteristica notatur cum Sægol vel Pathach, ut ante Scheva compositum notari debebat: **תמצא** *Abscondit se*, *Jud.* 9. v. 5. Primâ deficiente; **תמצא** *Prophetavit*, *I. Sam.* 10. v. 11. **תמצא** *Et portabitur*, *Exod.* 25. v. 28.

תמצאת] Hinc est contractum in **ת**: **תמצאת** *Admirabile fuit*, *Pfal.* 118. v. 23, cui vide simile infra capite 47. ad Præterit. Hophal. Geminatur & ה foemininum augendæ significationis ergò, sed prius facilioris prononciationis causâ transit in **ת**: ut, **תמצאתה** *Longè admirabilis fuit*, *I. Sam.* 1. v. 26. ubi Pathach sub א est loco Kametz, & ה inquit Kimchi, geminatum est, ad indicandum abundantem amorem Davidis erga Jonathanem. Quidam volunt compositam esse formam ex **תמצא** & **תמצא**: at rectius quidam libri habent **תמצאתה**. Simile vide infra capite 47. ad Præteritum. Ad formam Quiescentium tertiâ ה est; **תמצאתה** *Sanata est*, *Jerem.* 51. v. 9. pro **תמצאתה** propter accentum, quod regulariter diceretur **תמצאתה**.

תמצאת] Hic & in sequentibus Conjugationibus א ferè quiescit in Tzere. Primâ gutturali; **תמצאת** *Abscondistite*, *Gen.* 31. v. 27.

תמצאתי] Cum י loco א ad formam Quiescentium tertiâ

tertiâ ה : נפֿלִיתִי *In admirationem traducor*, Psal. 138. v. 14.
 א in' commutatum est.

נמצאו] Hinc primâ radicali deficiente; וְשִׂאוֹ *Soci-*
etli sunt, Jesa. 19. 13. Aleph quiescente ad formam quiesc.
 tertiâ He; וְנִרְפְּאוּ *Et curantur*, Ezech. 47. 8. ubi male libri
 quidam habent נִרְפְּאוּ.

נמצאתם] Hinc excluso א : נִטְמַתֶּם *Polluti estis*, Levit.
 14. v. 43. וְנִחַבְתֶּם *Et abscondetis vos*, Jos. 2. v. 16.

נמצאנו] Ad formam Quiescentium tertiâ ה : נִטְמַנּוּ
Sordemus, Jos. 18. v. 3.

AD PARTICIPIUM.

נמצא] Ex anomalia primæ radicalis' hic unum
 est; נִרְאָה *Reverendus*, נִרְאִים &c. Ex deficiente primâ
 נ : נִשְׂאָה *Nשאאים*. Sic; נִבְאָה *Prophetans*, Jer. 32. v. 3.

נמצאים] Tria reperiuntur cum Scheva in penul-
 tima; הַנִּמְצָאִים *Qui inventi sunt*, Esth. 1. 5. & 4. 16. נִטְמָאִים
Polluti, Ezech. 20. v. 30. נִחַבְאִים *Absconditi*, Jos. 10. v. 17.
 quæ R. Jacob Eleasar filius scribit esse ex terminatio-
 ne Tzere, נִמְצָא, נִטְמָא, נִחַבָא. Tzere enim ultimæ
 syllabæ (non præcedente Kametz) mutatur in Scheva,
 Kametz autem ultimæ syllabæ ex forma נִמְצָא manere
 solet, ut in Nominum declinationibus quoque de-
 claratum est. His simile; נִבְאָאִים *Prophetantes*, Jer. 14. 15.
 quod & semel נִבְאָאִים Ezech. 13. v. 2.

נמצאה] In ת hic fit contractio, ut in Kal: ut, נִמְצְאָה
Occultum, Deuter. 30. v. 11. נִטְמָאָה *Polluta est*, Num. 5. v. 9.
 Sic primâ radicali נ deficiente; נִשְׂאָה *Allata*, Zach. 5. v. 7.

AD INFINITIVUM.

הַנִּמְצָא] Hinc sunt, Dagesch ejecto, & tertiâ א in ה
 commutatâ; הַרְפִּיָה *Sanari*, Jer. 19. 11. הַחֲבִיָה *Abscondere*,
 2. 16.

2. Paral. 7. v. 12. Unum est quod characteristicam conjugationis retinet; נִחְבֵּה *Latere*, Jerem. 49. v. 10. & הֵּ is loco אֵ. Istius formæ etiam quædam notata sunt supra cap. 14. ad hunc Infinitivum. Tale quoque est נִקְרָא, quod vide ad Niphal Quiescentium tertiâ הֵּ, ex quorum formâ quoque est, הִנְבְּאוֹת *Prophetae*, Zach. 13. 4. Sic legitur apud Talmudicos וְהָאֵל בְּמֵאמֶר אֶחָד לְהִבְרֵאוֹת *Etannon uno verbo potuisset creari?* (scil. Mundus).

AD FUTURUM.

אֶמְצֵא] Dagesch excidente; וְאֶחְבֵּא *Et abscondi me*, Genes. 3. 10. Cum הֵּ paragogico; אֶמְלֵא *Replebor*, Ezech. 26. v. 2. cum Chirek sub א, quæ forma & capite 14. observata est.

תִּמְצֵא] Unum hîc est ex anomalia quoq; primæ radicalis ' in ך commutatae; תִּירַי *Reverenter colaris*, Psalm. 130. v. 4.

יִמְצְאוּ] Cum ך paragogico; יִמְצְאוּ *Inventi fuerint*, Genes. 8. v. 30. Cum א paragogico; יִשְׂאוּ *Portabuntur*, Jer. 10. v. 5. & sic est ad formam Quiescentium tertiâ הֵּ, sicut יִלְךְ, cui formæ deinceps א adjicitur. Vel literis transpositis, est pro יִשְׂאוּ. Simile vide infra cap. 49. ad Præteritum Kal. Sic quoque ad formam eorundem Verborum; וַיִּרְפוּ *Et sanatae sunt*, 2. Reg. 2. v. 22. pro וַיִּרְפְּאוּ.

CAPUT XLV.

De Conjugatione PIHEL Quiescentium tertiâ א.

Præteritum.

Sing.

fæmin.
מִצְאָה

mascul.
מִצָּאָה 3

מִצְאָתָּה 2

מצאת 2
מצאתי 1

Plural.

מצאו 3
מצאתם 2
מצאנו 1

Particip. præsens.

P.	S.	
מצאים	מצאים	M.
מצאות	מצאות	F.

Infinitivus.

מצא

Imperativus.

P.	S.	
מצא	מצא	M.
מצאנה	מצאי	F.

Futurum.

Sing.

<i>fœmin.</i>	<i>mascul.</i>	
	אמצא	1
תמצאי	תמצא	2
תמצאי	תמצא	3

Plural.

	נמצאו	1
	תמצאו	2
תמצאנה	תמצאו	3

ANNOTATIONES.

מצא] Sic; מלא Implevit, Exod. 35. 35. Quædam de-
finunt in Kametz ad formam Quiescentium tertia
מלא Contrivit, Psal. 143. v. 3. מלא Implevit, Jer. 51. v. 34.
Tollet, Amos 4. 2.

Q

מִצָּת] Excidente Dagesch ; וּבְרָאתַי *Et præcides*, *Jos.*
 17. v. 15. Aleph in Jod converso, וּבְרָאתַי *Prophetaſti*, *Jer.* 26. 9.
מִצָּאתַי] Et cum Chie k in penultima ad formam
 Quiescentium tertiâ הָרַפְּאתַי : *Curavi*, 2. *Reg.* 2. v. 21. &
 sic in prima plurali ; רַפְּאֵנוּ *Curavimus*, *Jerem.* 51. v. 9. In
 secundâ ; רַפְּאֵתֶם *Sanastis*, *Ezech.* 34. 4. Unum hîc repe-
 ritur ex quatuor literis וְטִאֲטִאתִיהָ *Et everram eam*, *Jesa.*
 14. 23. cujus thema quidam ponunt טֹא, unde gemi-
 natâ primâ & tertiâ, quod in ista Verborum specie fre-
 quens, טֹאטֹא : alii טֹאט, inde media geminaretur : alii
 טֹאטֹא ponunt.

PARTICIPIUM.

מִמְצָאִים] Excidente Dagesch ; מִמְצָאִים *Terrentes*,
Neb. 6. v. 14.

AD INFINITIVUM.

מִצָּת] Excidente Dagesch ; לִירָא *Ad metum incu-*
tiendum eis, 2. *Paral.* 32. 18. Quædam in fine habent Cho-
 lem, vel simpliciter, vel assumptâ tertiâ ת ad formam
 Quiescentium tertiâ radicali הָרַפְּאֵת *Zelando*, 1. *Reg.* 19.
 v. 10. רַפְּאֵת *Sanando*: *Exod.* 21. 19. לְמַלְאוֹת *Ad implendum*,
 2. *Paral.* 36. v. 21.

AD IMPERATIVUM.

מִצָּת] Excidente Dagesch ; בְּרָא *Selige*, *Ezech.* 21. 19.

AD FUTURUM.

יִמְצָת] Cum הָ loco אָ : יִמְלֵהָ *Implebit*, *Job.* 8. 21.
תִּמְצָאוּ] Hinc cum אָ quiescente, ad formam Quie-
 ſcentium tertiâ הָ תִדְרָאוּ : *Atteretis*, *Job.* 19. 2.
יִמְצָאוּ] Eliso אָ : יִרְפוּ *Curabunt*, *Jer.* 8. 11.

FORMA PASSIVA PYHAL.

Præteritum מִצָּת & sic deinceps, solo Kibbutz à for-
 ma acti-

Imperativus.

P.	המציאו	S.	המציא M.
	המצאנה		המציא F.

Futurum.

Sing.

foem.	תמציאי	masc.	תמציא 1
	תמציאי		תמציא 2
	תמציאי		תמציא 3

Plur.

	תמציאו	1
	תמציאו	2
תמצאנה	תמציאו	3

ANNOTATIONES AD PRÆTER.

המציא] Primâ gutturali; החטוי Ad peccandum induxit, 1. Reg. 14. v. 16. unde per Apocopam החטוי 2. Reg. 13. v. 16. ' hîc ut aliâs, à Chirék per totam hanc conjugationem sæpè excidit: ut, הפלא Mirifice agit, Jesa. 28. v. 29. Deficiente primâ radicali : דשוי Decepit, Jer. 49. v. 16. Ex quiescente primâ radicali : הוציא Eduxit, Exod. 12. v. 51. Ex anomalia secundæ quiescentis; הניא Adduxit, Gen. 39. v. 14. הניא Infregit, Psal. 33. v. 10. quæ deincepsistorum Generum anomalias servant.

המציאו] Primâ gutturali; החביאה Abscondit, Jof. 6. vers. 25. unde & notâ generis foemini geminatâ, החבאתה Jof. 6. v. 17. quasi החביאה גם החביאה Abscondit etiam, abscondit, hoc est, ut Kimchi in Michlol habet; החביאה יפה יפה Abscondit pulchrè pulchrè, id est, fidelissimè, diligentissimè: vide supra ad Futurum Kal. Ex quiescente primâ; הוצאת Educit, profert, Job. 15. v. 13. subintelligitur;

gitur; *Spiritus*, quod hic foemininè accipiendum. Si est secundæ personæ masculinæ, tunc irregulariter est Kametz in fine. Ex quiescente secundâ; **הַבִּיאָה** *Attulit ipsa*, 1. Sam. 25. v. 35.

הַמְצִיאָה] Primâ 3 deficiente; **הִשָּׂאת** *Seducisti*, Jer. 4. v. 10. Ex primâ quiescente ' ; **הוֹצִאתָ** *Eduxisti*, Deut. 9. v. 12. & irregulariter sine Kametz, **וְהוֹצִאתָ** *Et proficiet*, Job. 15. v. 13. vide ad vocem præcedentem. Ex Quiescentibus secundâ ; **הִבְיֵאתָ** *Adduxisti*, Exod. 22. v. 21. quod & semel cum ' redundante reperitur, **הִבְיֵאתָ** *Jesaja*, 47. v. 23. & juxta literas posset legi **הִבְיֵאתָ** ex altera Quiescentium forma, ut in sequenti, **הִבְיֵאתָ** *Adduxisti me*, 2. Sam. 7. v. 18. Mixtam formam habet; **וְהִקְאֵתָ** *Et evomam illud*, Prov. 25. v. 16. ubi Tzere ex formâ Quiescentium tertiâ N, Cholem Quiescentibus secundâ, assumptum.

הַמְצִיאָה] Ex Quiescentibus primâ ' ; **וְהִצִּיאָה** *Et afferto*, 1. Reg. 17. 13. ubi & Scheva in fine expressum, quod hic rarum: simile vide supra ad Præteritum Kal.

הַמְצִיאָה] Cum ' in medio ad formam Quiescentium tertiâ ה, & cum defectu ' posterioris; **הִמְצִייתָ** *Inveniendum dedi te*, id est, *Exhibui te*, 2. Sam. 3. v. 8. Ex anomaliam Quiescentium primâ ' ; **הוֹצִיאָה** *Eduxi*, Ezech. 21. v. 46. Ex Quiescentibus secundâ ; **הִבְיֵאתָ** *Attuli*, Gen. 31. v. 29. & secundum alteram formam; **וְהִבְיֵאתִי** *Et introducam eum*, Num. 14. v. 24. Hinc diversa scriptio & lectio; **הִבְיֵאתִי** *Introduxi eum*, Cantic. 3. v. 4. quod juxta literas posset legi ad antecedentem formam.

הַמְצִיאָה] Primâ 3 deficiente; **הִשָּׂאוּ** *Portare facient*, Levit. 22. v. 16. Ex primâ Quiescente ' ; **הוֹצִיאוּ** *Eduxerunt*, Jos. 6. 23. Ex media quiescente; **הִבְיֵאוּ** *Attulerunt*, Gen. 43. 2.

הַמְצִיאָה] Prima' Quiescente; **הוֹצִיאָה** *Eduxisti*, Exod. 6. 3. Quiescente secundâ ; **הִבְיֵאתָ** *Adduxisti*, Num. 20. 4.

הַמְצִיאַנוּ] Ex secunda Quiescente & speciali forma; הַבִּיאָנוּ *Introducimus*, Num. 32. 17. Masora notat, non reperiri amplius, & sic scriptum esse.

AD PARTICIP. PRÆSENS.

הַמְצִיָּיָהּ] Hinc est ex forma Quiescentium tertiâ הַמְצִיָּיָהּ; *Ad zlotypiam provocans*, *Ezech.* 8. v. 3. pro מְהַמְצִיָּיָהּ. Ex forma Quiescentium primâ מְהַמְצִיָּיָהּ *Educens*, *Psal.* 68. v. 7. & sic deinceps in reliquis vocibus. Semel reperitur in Tzere desinens; מְהַמְצִיָּיָהּ *Psal.* 35. v. 7. Ex Quiescentib. secundâ; מְהַמְצִיָּיָהּ *Adducens*, *Levit.* 18. 3. unde per Apocopam, מְהַמְצִיָּיָהּ *Jerem.* 19. 15. hinc מְהַמְצִיָּיָהּ &c.

AD INFINITIVUM.

הַמְצִיָּיָהּ] Hinc per Apocopam; הַמְצִיָּיָהּ *Ad peccandum inducere*, *Jerem.* 32. 35. In Tzere; הַמְצִיָּיָהּ *Res mirificas agere*, *Jesa.* 29. v. 14. Deficiente primâ הַמְצִיָּיָהּ *Seducendo*, *Jer.* 4. 10. Ex Quiescentib. primâ מְהַמְצִיָּיָהּ *Educere*, *Jesa.* 43. 8. Ex Quiescentib. secundâ; הַמְצִיָּיָהּ *Adducere*, *Gen.* 18. 19. unde contractum; הַמְצִיָּיָהּ *Ad adducendum*, 2. *Paral.* 31. v. 10. pro הַמְצִיָּיָהּ.

AD IMPERATIVUM.

הַמְצִיָּיָהּ] Ex Quiescentib. primâ מְהַמְצִיָּיָהּ *Educ*, *Lev.* 24. 14 & cum הַמְצִיָּיָהּ paragogico, הַמְצִיָּיָהּ *Psal.* 142. 8. Ex hoc Verbo etiam prima radicalis analogiam imitatur; הַמְצִיָּיָהּ *Genes.* 8. 17. quod scribitur cum הַמְצִיָּיָהּ, quasi ex antecedente forma הַמְצִיָּיָהּ, sed legendum per הַמְצִיָּיָהּ sicut הַמְצִיָּיָהּ, cui simile fuit suprâ cap. 33. ad Imperativum. Ex Quiescente secundâ; הַמְצִיָּיָהּ *Adduc*, *Genes.* 43. v. 16. & cum Chirek הַמְצִיָּיָהּ *Adduc*, *Jer.* 17. 18. & cum הַמְצִיָּיָהּ redundante, הַמְצִיָּיָהּ *1. Sam.* 20. v. 40. Cum הַמְצִיָּיָהּ paragogico; הַמְצִיָּיָהּ *Affer*, *Genes.* 27. 4.

הַמְצִיָּיָהּ]

הַמְצִיאַי] Sic ex Quiescentib. secundâ; אָפֶרְתִּי Afferto,
2. Sam. 13. v. 10. Ex Quiescente primâ ' : הוֹצִיאַי Educio,
Jof. 2. v. 3.

AD FUTURUM.

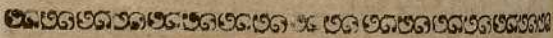
אֲמַצִּיאַי] Ejecto ' : וְאֶחְבֵּא Et occultavi, 1. Reg. 18. v. 11.
Ex quiescente primâ ' : אֲוַצִּיאַי, & cum הַ paragogico;
אֲוַצִּיאַי Educam, Genes. 19. v. 8. Ex Quiescente secundâ;
אֲבִיאַי Adducam, Jesa. 43. v. 5. unde per Apocopam, אֲבִי
Mich. 5. 15.

יִמְצִיאַי] Deficiente primâ ' : יִשִּׁיאַי Decipiet, 2. Reg. 18.
v. 29. Ex Quiescentib. secundâ; יִצִּיאַי Infringere fecit, Nu-
mer. 30. v. 9. & inde per Apocopam, יִצִּי Irritum faciat,
Psal. 141. v. 5. וַיִּקֵּא Et evomuit, Jon. 2. v. 11.

תִּמְצִיאַי] In Tzere; תִּרְשֵׂא Germinet, Gen. 1. v. 11. Sic
ex Quiescentib. primâ ' : תּוֹצִיאַי Producat, Gen. 1. v. 24.
Ex Quiescentib. secundâ; תִּקֵּא Evomat, Levit. 20. v. 21.

יִמְצִיאַי] Cum הַ paragogico, & ' ejecto; יִבִּיאַי Addu-
cent, Exod. 18. v. 26.

תִּמְצִיאַנָּה] Hinc cum ' epenthético, ut sæpè in hac
persona; תִּבִּיאַנָּה Adferunto, Levit. 7. 20.

CAPUT XLVII.

De Conjugatione Passiva H O P H A L.

Præteritum.

Sing.

fœm.	masc.
הִמְצִיאָה	הִמְצִיאַ 3
הִמְצִיאת	הִמְצִיאת 2
	הִמְצִיאַתִּי 1

Plural.

	הַמְצִאוֹ	3
הַמְצִאתֶם	הַמְצִאתֶם	2
	הַמְצִאוּ	1

Particip. Præter.

P.		S.	
מְצִיאִים	מְצִיָּה	M.	
מְצִיאוֹת	מְצִיָּה	F.	

Infinitivus.

הַמְצִיָּה

Futurum.

Sing.

<i>fœmin.</i>	<i>masc.</i>	
	אֶמְצִי	1
תִּמְצִי	תִּמְצִי	2
תִּמְצִי	יִמְצִי	3

Plur

	נִמְצִי	1
תִּמְצִינָה	תִּמְצִינָה	2
	יִמְצִינָה	3

ANNOTATIONES.

Pauca hîc usitata leguntur. Præteritum, הִחְבֵּאוּ *Ab-*
duntur, *Jesa.* 42. 22. Ex Quiescentib. primâ ' הוֹצֵאָהּ
Educta est, *Ezech.* 38. 8. Ex Quiescentib. secundâ; הוֹבֵא *Il-*
latus est, *Levit.* 6. 27. Fœmininum in ת contractum; הִבְאֵת
Adducta est, *Genes.* 33. v. 11. Simile vide infra capite 49.
 ad Præteritum: הִבְאֵתָהּ *Adductus es*, *Ezech.* 40. v. 4. הוֹבֵאן
Adducti sunt, *Genes.* 43. 18.

Participium præsens inusitatum est: Præteritum ex
 Quiescentib. primâ ' מוֹצֵאִים *Educti*, *Ezech.* 14. v. 22. Fœ-
 mininum in ת formæ contractæ, ut in superioribus
 conju-

Futurum.

Sing.

fœmin.		mascul.	
		אתמצא	1
תתמצאי		תתמצאי	2
תתמצאי		יתמצא	3

Plural.

		נתמצאו	1
		תתמצאו	2
תתמצינה		יתמצאו	3

AD PARTICIP. PRÆTER.

התמצאה] Hinc per syncopam literæ characteristicae ת, & formâ ex Hophal compositâ; הטמאה Polluta est, Deut. 24. 4. Similem formam vide supra cap. 19. ad Infinitivum.

התמצאת] Hinc N in ' commutato ad formam Quiescentium tertiâ ה: והתנבית Et prophetabis, 1. Sam. 10. 6.

התמצאתי] Cum syncopa literæ ת est; והנבאתי Et prophetavi, Ezech. 37. 10.

התמצאו] Hinc per Syncopam literæ characteristicae ת: הנבאו Prophetarunt, Jer. 23. 13.

AD INFINITIVUM.

התמצא] Hinc eliso א, & assumptâ terminatione ת ex forma Quiescentium tertiâ ה: מהתנבות A prophetano, 1. Sam. 10. 13.

AD FUTURUM.

יתמצא] Et in Kametz; ותנשא Extollet se, Num. 24. 23. Sic per Syncopam literæ characteristicae ת: יטמא Polluito se, Levit. 21. v. 1. וינשא Et elatus est, 2. Paral. 32. 23.

תתמצא] Per Syncopam; ותנשא Et attollet se, Num. 24. 7. pro תתנשא.

התמצאו

dente Pa:hach ad formam analogorum; ut, גָּבַח Ex-
celluit, פָּצַח Concupivit, נָגַח Splenduit, תָּמַח Admiratus fuit.

Notandum etiam, verba הָיָה & חָיָה ab initio vocis
pro Scheva simplici semper assumere Scheva compo-
situm, quotiescunq; verò ipsis litera formativa aut alia
fervilis præmittitur, tunc recipiunt Scheva simplex,
propter quam litera præcedens cum Chirek notatur,
pro more consueto in aliis vocibus.

CONJUGATIO KAL.

Præteritum.

Sing.

fœm.

גָּלַתְּ

גָּלִיתְּ

masc.

גָּלָה 3

גָּלִית 2

גָּלִיתִי 1

Plural.

גָּלִיתֶם

גָּלִיתִי

גָּלוּ 3

גָּלִיתֶם 2

גָּלוּנוּ 1

Partic. præsens.

P.

גּוֹלִים

גּוֹלוֹת

S.

גּוֹלָה M.

גּוֹלָה F.

Participium præter.

P.

גּוֹלִיִּם

גּוֹלוֹת

S.

גּוֹלִי M.

גּוֹלִיָּה F.

Infinitivus.

גָּלוּת

גָּלוּת

גָּלָה

גָּלָה

Imperativus.

P.

S.

גָּלָה M.

גָּלוּ	גְּלָה M.
גְּלִינָה	גָּלוּ F.

Futurum.

Sing.

fæmin.

mascul.

תְּגִלִּי
תְּגִלָּה

אֲגִלָּה	1
תְּגִלָּה	2
יְגִלָּה	3

Plural.

נְגִלָּה	1
תְּגִלּוֹן	2
יְגִלּוֹן	3

ANNOTATIONES AD PRÆTER.

גְּלָה] Hinc est ה in N commutato; קָרָא Obvenit mihi, Job. 4. v. 14. quasi à קָרָא .

גְּלִינָה] Tertia radicalis ה mutatur hîc per omnes conjugationes in ת, ne duę aspirationes concurrentes, difficultatem pronounciationis pariant. Unde & quandoque in ׳ mutatur: ut, חָסְדָה Confidit, Psal. 57. v. 2. אֲנָה Extulit se, Ezech. 31. v. 5. ex analogis est, & cum N loco ה. Contracta & hîc forma est in ת: עָשָׂת Fecit, Levit. 25. v. 21. קָרָאת Obveniat, Deuter. 31. v. 29. quod cum Epenthesi ם est, aut certè ad formam Quiescentium tertiâ ם transformatum, ut suprâ cap. 43. ad Præteritum: vide & infrâ ad Præter. Hiphil. Irregulare est; וַחַיָּה Et vivat illa, Exod. 1. v. 16. pro חַיָּה juxta Kimchium in Michlol. Quidam deducunt à חַי, & esse debebat חַיָּה ad formam סָבָה, unde Dagesch & vocalis brevis in longam coaluerunt, ut & aliâs sæpè fit, tum etiam ut differvet à nomine חַיָּה. Aben Esra priorem sententiam probat, in qua explicanda prolixus est: posteriorem negat, quòd litera ׳, ut ם ו, in fine nunquam fini ra-

sunt radicales, propter multiplicem & varium usum, quem aliis vocibus serviendo in fine literæ istæ habent, unde & ׀ִן veram Radicem non agnoscit, non obstante quòd inde defectivum ׀ִן videatur quandoq; habere usum Verbi præteriti.

גָּלִיתָ] Ad analogiam est; גָּבַיְתָ Extulisti te, Ezech. 31. v. 10. At hæc pronunciatio incommoda & ambigua est. Unde communiter tertia radicalis ׀ִן in secunda & prima persona utriusque numeri, per omnes conjugationum formas, mutatur in ׀ִ, nunc in Chirek, nunc in Tzere quiescens, propterea quòd ׀ִן in media voce rarò solet vel quiescere, vel cum quiescente Scheva usurpari. Porro ׀ִ è medio sæpissimè excidit, tam hîc quàm in aliis conjugationibus: ut, וְהָיִתָּ Et eris, 2. Sam. 15. 33. בִּנִיתָ Aedificasti, 1. Reg. 9. 3. Irregulare est; וּבִנִיתָ Et edificabis, Prov. 24. v. 27. absque Kametz sub ת. Debet enim esse masculinum, בְּנִיתָ. Simile, וְהוֹצֵאתָ cap. 46.

וְהָיִתָּ] Cum Scheva in fine, quod rarum; וְהָיִתָּ Et esto, 2. Sam. 14. v. 2. פָּעִיתָ Fecisti, Gen. 3. v. 13. quod quater inveniri Masora notat: aliàs omitti solet, ut cap. 24. dictum. Simile fuit suprà cap. 43. ad Præteritum Kal. וּבִנִיתָ Vide in præc. voce.

בְּנִיתִי] ׀ִ è medio ejecto; בְּנִיתִי Aedificavi, 1. Reg. 8. 44. & semel abjecto posteriore ׀ִ, & legitur quasi cum ׀ִ ut Masorethæ observarunt; בְּנִיתִי Aedificavi, ibid. v. 48. Cum ׀ִ in medio, quasi ex Quiescentibus tertiâ ׀ִ; וְרָצֵאתִי Acceptos habebō, Ezech. 43. v. 27. Specialis anomalix est; שְׁלוֹתִי Tranquillus fui, Job. 3. v. 36. pro ׀ִ שְׁלִיתִי tertiâ radicali ׀ִ in ׀ִ commutatâ, unde formam habet analogam perfectorum Verborum.

גָּלִיתָ] Tertia radicalis ׀ִ per omnes conjugationum formas hîc abjicitur, factâ contractione facilioris pronunciationis causâ, pro גָּלִיתָ, quomodo ad analogiam iunt,

sunt, גָּזְזוּ Extulerunt se, Jesa. 3. v. 16. תִּמְרוּ Admirati sunt, Psalm. 48. v. 6. ubi Kametz alterum est propter paulam. Accentus autem est in ultima, ad differentiam Verborum Quiescentium secundâ ו, quæ sunt penacuta. Hinc cum א paragogico; אָבְרוּ Voluerunt, Jesa. 28. v. 11. Simile vide supra capite 13. ad Præterit. Kal. Est & hic י loco tertiæ radicalis ה, ut antè in tertia fœminina; וָסִיבּוּ Considerunt, Deut. 32. v. 37. נִסְּוּ Declinarunt, Psal. 73. v. 2. & sic accentus in penultima residet. Ex forma Quiescentium tertiâ א, hîc א assumptum legitur; תִּלְּאוּם Suspendunt eos, 2. Sam. 21. 12.

גָּלִיתִם] Cum Nun loco Mem: עֲשִׂיתָ תוֹעֵבָה Fecistis abominationem, pro תָּם, Ezech. 33. 26.

וָגַלְנוּ] Hinc est cum Kametz in penultima ad formam Quiescentium tertiâ א; וָגַלְנוּ Venimus, Jer. 3. v. 22.

AD PARTICIPIUM PRÆSENS.

Anomalia hujus Participii per omnes conjugationes est in tertiâ radicali ה quiescente in prima voce in Sægol, in reliquis abjectâ.

וּגֹרֵר] Hinc est cum א loco ה; נִשְׂאָה Exigens, sive Exactor, 1. Sam. 22. 2. desinens in א ad formam præcedentis speciei, sicut è contrario illic quædam fuerunt cum Sægol in fine, ex forma hujus speciei. Quædam in Tzere desinunt ad formam Quiescentium tertiâ א: ut, עֹשֶׂה Faciens, Exod. 15. v. 11. quod Masorethæ ibidem norant octies cum Tzere scribi: בִּנֵה Aedificans, Psalm. 147. v. 2. רֹאֶה Videns, Psalm. 64. 9. קָנָה Possidens, Genes. 14. 19. & similia alia. Plura adducit Kimchi in Michlol fol. 151. quorum quedam degenerant in naturam Nominum, quæ cum alio substantivo constructa, mutant ultimum Sægol in Tzere, ut docetur libro secundo in Syntaxi Nominum.

וּגֹרֵר]

גולים] Contractè pro גלהים. Hinc est assumpto א
ex forma præcedentis speciei; גשאים Exigentes, Nehem.
5. 7. pro גשים.

גולה] Contractè pro גלהה. Huc Kimchi refert;
סעה Excitatus, Psal. 55. 9. quod quibusdam nomen est,
Profectio, à נסע. At notat Elias primam radicalem נ à
Participiis Kal, aut Nominibus inde derivatis, nun-
quam excidere. Quadam commutant ה in', ut in tertiis
Præteriti quoq; notatum: ut, בעטה Quasi velata, Cant. 1.
v. 7. בניה Flens, Thren. 1. 16. צפיה Speculans, Proverb. 31. 27.
פריה Fructificans, Psal. 128. v. 3. דומיה Strepera, Prov. 7. 11. At,
דומיה Silet, cum ו loco ו, Psalm. 62. 2. quod aliàs Nomen
est, sed hîc participialiter Hebræi exponunt. Unum
est in ת loco ה juxta Kimchium; פרת Fructificans, Gen.
49. 22. Quidam putant esse pro פורה. Sic tertia fœmi-
nina Præteriti sæpiùs jam antè ex hac terminatione
notata est.

גלות] Hinc est ex forma præcedentium cum ו' lo-
co ה; ארתות Ventura, Jesa. 41. 23.

AD PARTIC. PRÆT. SIVE PAHUL.

Anomalia est in tertiâ radicali ה commutatâ in'.

גלו] Duo absque' reperiuntur ex speciali anomalia;
העשו Qui factus est, Job. 41. 24. & est cum solo Schu-
rek, ad formam Quiescentium tertiâ א. Alterum est;
וצפו Et exploratus, Job. 15. 22. ubi expressè notatum, le-
gendum וצפו. Ad præcedens verò Masorethæ tantùm
scripserunt, Non reperiri sic amplius: unde pars interpre-
tum pro Præterito habet.

גלוי] Hinc est ה in א commutato; תלויים Suspen-
si, Hof. 11. 7. quod alibi dicitur תלויים Jos. 10. 26.

גלויות] Hinc, ראית Visa, Esth. 2. 9.

AD

AD INFINITIVUM.

[גלה] Ad formam פקוד, nisi quod hic quiescat ה. Ex hac forma quædam habent א loco ה, ex forma Quiescentium tertiâ א; רצה Excurre, Ezech. 1. 14. לרוא Ad jaculandum, 2. Paral. 26. 15. נצא Avolando, Jerem. 48. 9. Cum Apocopa tertiæ radicalis ה, aut ה in ו commutato; ראו Videndo, Genes. 26. v. 28. בכו Flendo, Jesa. 30. v. 19. Hinc & duo sunt cum Cholem ab initio loco Kamerz; חרו וחרו Concipere & meditari, Jesa. 59. 13. Cum ה in fine; ראות Videre, Esa. 42. 20.

[גלה] Ex hac forma cum Nun paragogico est; מחרון Ab estuando, Psalm. 85. 4. Terminationis Chaldaicæ sunt; היה Esse, Ezech. 21. 10. ראה Videndo, Psal. 142. 5. Sic; יהוא Esse, in Daniele & Esra sæpè.

[גלור] Assumitur ת tanquam Infinitivi formativum, quomodo etiam ejus usus est in Defectivis & Quiescentibus primâ. Hinc; לרות Ad jaculandum Psalm. 11. 2. & abjecto, לרות Psalm. 64. 5. Primâ gutturali; היה Esse, Ruth. 1. 13. Porro speciale est; לראות Ad aspiciendum, Ezech. 28. 17. cum ה paragogico, & tertiâ radicali ה mutata in ו mobile, quomodo ingreditur formam Nominum; ut, לאהבה Ad diligendum: vide cap. 13. ad Infinitivum. In Michlol Kimchi, folio 152. in hujus vocis explicatione legitur; ה mutari בוי נחת in ו quiescens: mendum id est, ac legendum בוי נראת in ו apparens; id est, mobile, ut legitur in Commentariis ipsius in Ezechielum.

AD IMPERATIVUM.

[גלה] Cum Chatephpathach; ושבא Et captivam duc, Jud. 5. 12. Hinc est ה in א commutato ad formam Chaldaicam; יהוא Esto, Job. 37. 6. היה Esto, Exod. 18. v. 19.

[גלו] Contractè pro להו & sic in fœminino להו pro

גלה, ad formam פקד. Primâ gutturali; עסו Num. 16.16. Canite, Num. 21. 17. Hinc quoque est; אפו Coquite, Exod. 15.23. cum Tzere, ad dilatandam pronun- ciationem gutturalis א. Est & hîc tertia radicalis ה expressa per ׳, ut antè in Participio & Præterito: ut, בעו Quærite, Jesa. 21. 12. אתו Venite, ibid. pro eodem legi- tur etiam הו, cum ה ab initio loco א, ibid. v. 14. Hinc videtur contractum; ׳ו Vomite, Jerem. 25. v.27. pro ׳א quasi à אא.

גלו] Sic וראו Et videte, Cantic. 3. 11.

AD FUTURUM.

אגלה] Primâ gutturali; אהה Videbo, Job. 19. 27. אהה Ero, Exod. 3. v. 12. At, אשה Respiciam, Psal. 119. 117. definit in Kametz ad formam Quiescentium tertiâ א. Legitur & ה paragogicum, cujus causâ ה radicale mu- tatum est in ׳ mobile, ut in superioribus Temporibus: ut, אהה Perstrepan, Psalm. 77. v. 4. Huc pertinet, אהה quod vide libro 2. cap. 17. ad Futurum, ut & alia simi- lia conjuncta cum Pronominibus. Prima radicalis א hic quoq, desicit: ut à גטה dices, אטה Inclinabo, תטה &c. at pauca usitata extant, quæ suis locis adducentur.

תגלה] In Tzere, ex terminatione Imperativi, vel potius formâ Chaldaicâ; תעשה Feceris, Gen. 26. 29. quod Masorethæ notant quater per Tzere scribi: תהיה Sis, Je- rem. 17. 17. תראה Videris, Dan. 1. 13. Ex prima radicali א in Cholem quiescente; תאבה Acquiesces, Deut. 13. 8. pro quo alibi est תבא, Proverb. 1. 10. primâ radicali abjectâ, (ut & aliâs in his Verbis fit) & tertiâ ה in א commutatâ, cum terminatione Tzere, quæ in Verbis ab א incipien- tibus non infrequens, ut suprà capite 13. declaratum. Specialis anomalix sunt; תמחז Deleas, Jerem. 18. 23. pro תמחה

תמחה vocalibus transpositis, & propter Chirek in fine ה mutatum in', de quo vide amplius in Hiphil: תש Obliviscaris, Deut. 32. v. 18. pro תנשה vel תשה, prima enim נ deficere solet. Quidam Hebræorum thema hujus fingunt שיה formæ היה, & sicut ab eo per Apocopam dicitur ותהי Thren. 3. 37. sic hinc תשי.

תגלי Contractè pro תגלה, ut in Imperativo. Cum Nun paragogico; תעשי Factura sis, Ruth. 3. v. 4. Contractum est, תהי Eris, Nah. 3. II. pro תהי, tum ad commodiorem prononciationem, tum propter formam huic Verbo usitatam ex Apocopa, quâ dicitur ותהי, תהי, ut mox declarabitur.

תגלה Hinc commutato ה in א; ותגלה Et agrotavit, 2. Paral. 16. 12. שגא Mutatur, Thren. 4. v. 1. Et sic in Kametz ad formam Quiescentium tertiâ א; תגא Eventurum sit, Dan. 10. v. 14. Miræ anomalix hic est; תגא Eccles. II. 3. ab תגה cum א paragogico, & תגה est per Apocopam, pro תגה ut non dissimili formâ infra in Hithpahel erit, תגה: aut literæ repræsentant formam Chaldaicam, תגה, quomodo legitur תגה Esra 6. & ex qua forma fuit etiam Imperativus paulò ante notatus; aut א est simpliciter pro ה, & legi debuit תגה ut antea fuit תגה. Mutationem hanc esse factam volunt in honorem Nominis Divini Tetragrammati, ne isdem cum eo literis scribatur, תגה. Quidam volunt esse plurale, sed id constructioni repugnat. Ex prima radicali נ deficiente; תגה Asperferit, Levit. 6. 27.

תגלה At, תגלה Consumetur, I. Reg. 17. 14. definit in Kametz ad formam Quiesc. tertiâ א. A Kimchio huc refertur; ותגה Et scortata est, Jerem. 3. 6. pro ותגה in' commutato, ut paulò ante in תמחה. R. Salomon vult' esse paragogicum, adjectum formæ defectæ pe-

Apocopam; וַתֵּן, de qua mox agetur. Ex prima radicali, deficiente; תִּטֵּן Declinaverit, Job. 31. 7. Quidam etiam huc reducunt; תִּצֵּן Avolabit, pro תִּצֵּן à תִּצֵּן; sed potest regulariter esse à תִּצֵּן. Ex prima radicali תִּאֲתָה Veniet, Mich. 4. 8. per crasin, pro תִּאֲתָה, ut est Job. 37. 22.

[נִגְלָה] Hinc sunt cum affixo Pronomine, ex litera prima ' quiescente, נִיָּס, נִיָּס, quæ vide libro 2. cap. 17.

[תִּגְרוּ] Contractè ut in Imperativo: Speciale est; וַתִּעֲלֹו Et ascendistis, Ezech. 16. 3. Quidam referunt ad Niphthal, pro וַתִּעֲלֹו. Cum ' loco הָ ut in Præterito, & adjecto נִ paragogico; תִּבְעִיִו Quæretis, Jesa. 21. v. 12. Sic mox in persona sequente.

[יִגְרוּ] Non rarè הָ mutatur in ' : ut, יִשְׁלִי Tranquilli sunt, Psalm. 122. 6. Sic adjecto insuper Nun paragogico; יִרְבִּיִו Augebuntur, Deut. 8. 13. יִרְוִיִו Explebuntur, Psalm. 36. 9. Cum accentu in penultima Kamez est: ut, יִשְׁתִּיִו Bibent, Psalm. 78. 44. יִחֲסִיִו Confident, Psalm. 36. 8. יִחֲוִיִו Videbunt, Jesa. 26. v. 11. וַיֵּאָסְפוּ Et convenerunt, Jesa. 41. v. 5.

[תִּגְלִיָּה] Tertia radicalis הָ in ' quiescens mutata est: Sine eo etiam legitur; תִּעֲשֶׂה Facient, Job. 5. 12. Sic primâ deficiente; תִּצְנֶה Destruantur, Jerem. 4. 7. Est & pro ' ex forma Quiescentium tertiâ תִּאֲרִיבֶה Acciderunt, Levit. 10. 19. At, תִּרְאִיבֶה Videbunt, Mich. 7. v. 10. habet Dagesch præter normam, & planè de superfluo. Simile huic; תִּעֲנִיבֶה Respondebant, Jud. 5. 29. quod 1. Sam. 18. v. 7. legitur absque Dagesch. Masorethæ hîc simpliciter notant, Bis reperiri, sed de Dagesch nihil dicunt. Unde patet, in priori loco ex abundanti esse, ac proinde etiam improbanda R. Salomonis sententia, qui vult Dagesch indicare, quod בִּהָ sit affixum Pronomen fœmininum, & desiderari tertium Nun, quasi esse debuerit תִּעֲנִיבֶה אוֹתָהּ Respondebant ei. Sed hoc peregrinum est in hac persona.

Apocopa in hoc Tempore frequentissima est, unde anomalia insignis oritur.

Primo, Characteristicae literae Futuri communem vocalem retinent, & Sægol ultimæ syllabæ ei proxime succedit, fitque vox Milhel sive penacuta: ut, **וַיִּלֵּךְ** Demigrat, Job. 20. v. 28. pro **וַיִּלֵּךְ** sic porro, **וַיִּרְבֵּ** Augescit, Genes. 1. v. 22. **וַיִּתְּבֵן** Et edificavit, Zach. 9. v. 3. **וַיִּקָּשׂ** Et durio fuit, 2. Sam. 19. v. 43. Manet & quandoque Chirek ante gutturalem, sed pro Sægol est Pathach: ut, **וַיִּזְזַן** Et castrametatus est, Genes. 26. v. 17. **וַיִּחַר** Accendatur irâ, Genes. 18. v. 30. **וַיִּשְׁע** Et respexit, Gen. 4. 4. **וַיִּמַח** Et deleuit, Gen. 7. 22, ubi vitiosè **ו** in plerisque exemplaribus habet Dages, Sæpius verò pro Chirek etiam Pathach est: ut, **וַיִּשְׁעוּ** Et respondi, Zach. 4. 11. pro **וַיִּשְׁעוּ**, & sic reliqua: **וַיִּשְׁעוּ** Facias, Jer. 39. 12. **וַיִּחַל** Et egrotavit, 2. Reg. 1. 2. ubi prius Pathach in Kametz productum est per accentum: **וַיִּתְּרַר** Et concepit, Genes. 4. v. 1. **וַיִּשְׁעוּ** Et ascendimus, Deut. 3. v. 1. Ex hac forma contractum est; **וַיִּיאַת** Et veniet, Jesa. 41. v. 25. pro **וַיִּיאַת**, quod pro **וַיִּיאַת**.

Secundo, literae formativæ Futuri habent Tzere: ut, **וַיִּיאַת** Videat, Exod. 5. v. 21. cum accentu in penultima: Et in ultima, Genes. 41. 33. **וַיִּיאַת** Et volitat, Psalm. 18. v. 11. **וַיִּיאַת** Et majus fuit, Genes. 43. v. 34. **וַיִּיאַת** Et errabat, Genes. 21. v. 14. **וַיִּיאַת** Et caligavit, Job. 17. 7. **וַיִּיאַת** Et furebat, Gen. 47. 13. Hinc quoque esset ex speciali anomalia, primis duabus literis radicalibus transpositis; **וַיִּיאַת** Et venit, Deut. 33. v. 21. pro **וַיִּיאַת** vel **וַיִּיאַת**, & sic pro **וַיִּיאַת**.

Tertio, si secunda radicalis fuerit una ex **כפת**, characteristicae habent Chirek vel Tzere, & contractio in fine sæpius fit in duplex Scheva: ut, **וַיִּיאַת** Et captivam fecit, Num. 21. v. 1. **וַיִּיאַת** Et dominabitur, Psalm. 72. v. 8. **וַיִּיאַת** Et flevit, Genes. 21. 16. **וַיִּיאַת** Bibas, Levit. 10. v. 9. Huc quoque

Præteritum.

Sing.

<i>fœm.</i>	<i>masc.</i>
נִגְלַתְּהָ	נִגְלָה 3
נִגְלַתְּ	נִגְלִיתְּ 2
	נִגְלִיתִי 1

Plur.

	נִגְלוּ 3
נִגְלִיתֶם	נִגְלִיתֶם 2
	נִגְלִינוּ 1

Particip. Præsens.

P.	S.
נִגְלִים	נִגְלָה M.
נִגְלוֹת	נִגְלָה F.

Infinitivus.

הַגְלוֹת	הַגְלָה

Imperativus.

P.	S.
הַגְלוּ	הַגְלָה M.
הַגְלִינָה	הַגְלִי F.

Futurum.

Sing.

<i>fœm.</i>	<i>masc.</i>
	אֶגְלָה 1
תִּגְלִי	תִּגְלָה 2
תִּגְלֶה	יִגְלָה 3

Plural.

	נִגְלָה 1
	תִּגְלוּ 2
תִּגְלִינָה	יִגְלוּ 3

ANNOTATIONES AD PRÆTER.

נִגְלָה] Ante primam gutturalem cum Scheva com-

posito notatam, characteristica ך ipsi ferè respondet: ut, *נַעֲשָׂה* Factum est, *Eccles. 9. 3.* Quandoque Chirek manet: ut, *נַהֲיָה* Factum fuit, *Joel. 2. v. 2.* Prima radicalis ך & hic pro more deficit: ut, *נִקָּה* Innocentem asseruit se, *Zachar. 5. v. 9.* *וְנִכְּהָ* Et percutiatur, *2. Sam. 11. v. 15.*

נִגְלֹתָהּ] Primâ gutturali; *נַעֲשִׂתָהּ* Facta est, *Deut. 17. v. 4.* Primâ ך deficiente, *וְנִקְתָּהּ* Et insons erit, *Num. 5. 28.*

נִגְלִיתָ] Hic & in prima persona promiscuè etiam Chirek in medio est: ut, *וְנִקְתָּ* Tum insons eris, *Gen. 24. 8.* ubi prima radicalis ך deficit, ut antè.

נִגְלִיתִי] Sic, *נִצַּנִּיתִי* Responsabo, *Ezech. 14. v. 4.* Et ' è medio ejecto; *נִלְאַנִּיתִי* Defessus sum, *Jesa. 1. 14.* & sic in Kal observatum.

נִגְלוּ] Ex primâ ך deficiente, & tertiâ radicali ה in 'commutatâ, ut in forma Kal sæpiùs visum; *נִטְּלוּ* Extenduntur, *Numer. 24. 6.* Est & ך pro ה; *נִכְּאוּ* Percussi sunt, *Job. 30. 8.* à ך juxta quosdam, Dagesch radicalem ך compensante, sed potest etiam regulare esse à ך quasi *Doletissimi, afflictissimi sunt*; & sic Dagesch erit euphonicum. Est & ך cum Chirek ante gutturalem; *נִכְּרוּ* Irâ accensi sunt, *Cant. 1. 6.*

נִגְלִינוּ] Et cum Chirek in medio; *נִגְלִינוּ* Retegemus nos, *1. Sam. 14. v. 8.*

AD PARTICIP. PRÆSENS.

נִגְלָהּ] Primâ gutturali; *נִצַּנָּהּ* Afflictus, *Jesa. 53. v. 7.* Cum Kamez loco Sægol " *נִרְאָה אֶתְּהָ* Visus es tu Domine, *Num. 14. 14.* Non enim potest esse 3. persona præteriti propter adjunctum pronomen 2. personæ: nec potest esse participium fæmininum.

נִגְלָהּ] Discernitur à tertia masculina Præteriti per syntaxin. Primâ gutturali; *נִכְּחָהּ* Tecla, *Psal. 68. 14.* *נִצַּנָּהּ* Afflicta,

Affucta, Jefa. 58. 10. Fœmininum in ת hîc legitur, sed propter constructionem; נַעוּת הַפְּרָדוֹת *Perversæ contumaciâ sive rebellionē*, 1. Sam. 20. 30.

נגלור] Huc pertinet ex anomalia etiam primæ radicalis ך commutatæ in ך׃ נגלות *Mæsta*, Thren. 1. v. 4. sed Schurek est loco Cholem: Sic masculinum constructum; נגלי׃ *Mæsti*, Soph. 3. 18.

AD INFINITIVUM.

הגלה] Dagesch excidente ה characteristicum notatur cum Tzere: ut, להראה *Apparere*, Jud. 13. 21, unde contractum לראות, de quo vide lib. 2. cap. 20. Discrepat, החכה, quod vide suprâ capite 44. ad Infinitivum.

הגלות] Dagesch excluso; העלות *Efferre se*, Num. 9. v. 17. Ex hac forma contractum; לענות vide l. 2. cap. 20. At, העשותו *Fieri illud*, Ez. ech. 43. v. 18. ה׃ habet Sægol, vel propter sequens Kametz, aut potius propter adjunctum Pronomen, & accentus sedem mutatam. Porro servatur quandoque characteristica conjugationis ך׃ הגלו Revelare se, 1. Sam. 2. 27. נקרא *Incidendo*, 2. Sam. 1. 6. quod etiam est cum ך loco ה׃ Sic, נגלות *Retegere se*, 2. Sam. 6. v. 20. Ex hoc genere quoque est, נחכה, quod vide suprâ cap. 44. ad Infinit. Similia cum ך׃ vide capite 14.

AD IMPERATIVUM.

הגלו] Excidente Dagesch; העלו *Tollite vos, id est, recedite*, Num. 16. 24. Unum reperitur cum characteristica ך׃ præter morem; ונגלו *Et adjungite vos, adherete*, Jer. 50. v. 5. juxta Kimchium in Michlol & in Commentariis: quidam tamen simpliciter per Præteritum explicant. Simile fuit cap. 14. ad Imper.

AD FUTURUM.

אענה] Excidente Dagesch; אענה *Exaudiar*, Job.

19. v. 7. Et sic in tertia persona; **תַּעֲשֶׂה**! *Fiet*, Gen. 29. v. 26.
תַּעֲשֶׂה! *Fient*, Gen. 20. 9.

תַּעֲשֶׂה] Ex prima radicali ' hîc analogum est; **תַּעֲשֶׂה**!
Jaculis conficitor, Exod. 19. v. 13. cui simile fuit supra cap.
 22. ad Futurum Niphal. Vide & infra ad Futurum Hith-
 pahel. Ex terminatione Tzere, **תַּעֲשֶׂה**! *Levit. 5. 9.*

תַּעֲשֶׂה] Irregulare est in scriptione; **תַּעֲשֶׂה** *Fiet*,
 Exod. 27. 31. cum ' post ת formativum, de cujus causâ
 Hebræi fuerunt solliciti. Masorethæ notant, non repe-
 riri sæpius plenè sic scriptum cum '. Aben Esra scri-
 bit: *Vidi libros quos rimati sunt Sapientes Tiberiadis, ac jurarunt*
quindecim ex Senioribus ipsorum, quòd tribus vicibus diligentissi-
mè considerarint unamquamq; vocem & unumquodq; punctum,
quamq; dictionem plenam & defectivam, (id est, cum litera ך vel
' quiescente expressa vel suppressa) & ecce scriptum ' in voce
תַּעֲשֶׂה: *neq; tamen inveni sic in libris Hispanorum & Gallo-*
rum, neq; in libris eorum, qui sunt ultra mare. Priscorum sen-
tentia fuit, quòd ' insertum denotarit decem candelabra, quæ de-
bebat Rex Salomon facere. In summa, si est illic ', est di-
ctio irregularis. Hæc Aben Esra. Fieri itaque potest, ut
mysterii alicujus causâ interpositum sit, aut ad indi-
candam lectionem per Tzere ex forma passiva, ne quis,
dum puncta abessent, legeret תַּעֲשֶׂה, quod facîle fieri
potuisset, cum toto isto capite jubeat Deus Mosen face-
re, quæ ad Tabernaculi instructionem requirebantur,
ut & eodem versu dicit, תַּעֲשֶׂה Et facies candelabrum ex au-
ro puro, (mox locutionem mutans, ait formâ passivâ) so-
lidum תַּעֲשֶׂה fiet candelabrum istud. Hic absentibus voca-
libus & literâ ' puncti Tzere indice, facilis secuta fuif-
set lectio eodem sermonis genere, תַּעֲשֶׂה Facies. Rursus
ergo ab Hebræis quæsitum, quare potiùs dixerit Fiet,
quam Facies? Responsum ab iis, qui mysteria scrutan-
 tur, &

גלית 2
גלית 1

Plural.

גליתו 3
גליתם 2
גלינו 1

Partic. præsens.

Plur.	Sing.
מגלים	מגלה M.
מגלות	מגלה F.

Infinitivus.

גלה , גלה , גלות

Imperativus.

P.	S.
גלו	גלה M.
גלינה	גלי F.

Futurum.

Sing.

foemin.	mascul.
תגלי	תגלה 1
תגלה	תגלה 2
תגלה	תגלה 3

Plural.

	תגלה 1
תגלינה	תגלו 2
	תגלו 3

ANNOTATIONES AD PRÆTER.

גלה] Cum loco ח , ex forma præcedentis speciei Quiescentium ; שינא Mutavit, 2. Reg. 25. 29. Hinc cum Pronomine ; גשיני , quod vide lib. 2. cap. 17. Excidente Dagesch , ערה Nudavit, Esa. 22. 6.

גלית

גְּלִיָּהּ] Promiscuè in medio est Chirek; גְּלִיָּהּ *Circumplexus es*, *Psal.* 139. v. 3.

גְּלִיָּהּ] In Chirek; גְּלִיָּהּ *Retexisti te*, *Jesa.* 57. v. 8.

גְּלִיָּהּ] Cum Chirek in medio; גְּלִיָּהּ *Exspectavi*, *Psal.* 40. 2. Et ה in א commutato ad formam Quiescentium tertiâ א : שְׂשֹׁאֲתֶיךָ *Sextabo te*, *Ezech.* 39. 2. Aliud est cum Cholem ab initio, loco Chirek & Dagesch; שְׁוֹשֵׁתִי *Deprecatus sum*, *Jesa.* 10. 13. aut forma ejus composita est ex שָׁסָה & שָׁסָה, quæ idem significant, & ס in ש mutari, frequens est.

גְּלִיָּהּ] Per Chirek loco Tzere; חֲלִיָּנוּ *Deprecati sumus*, *Dan.* 9. v. 13.

AD PARTICIP. PRÆSENS.

מְגִלָּה] Excidente Dagesch; מְגִלָּה *Ventilat*, *Prov.* 20. v. 26. Est & in fine Tzere ex forma Quiescentium tertiâ ה : ut, מְחַבֵּה *Præstolans*, *Jesa.* 64. v. 4. מְזַרְהָה *Dispersens*, *Ferem.* 31. v. 10. מְצַוֶּה *Præcipiens*, *Esa.* 55. v. 4. juxta *Mal.* Et sic omnino ה in א commutato; מְרַפֵּא *Remissas redens*, *Fer.* 38. v. 8.

מְגִלִּים] Hinc plurale illud contractum, ex tertia radicali ה in ו commutatâ; מְטַחְחִים *Faculantes*, *Gen.* 21. v. 16. vel, *Faculatores*, ut sit Nomen participiale. Simile fuit supra ad Præteritum Kal. Sic in Nomine חֲגִיגִי *Fissus*, à חָגָה : Sic, קִצְוֵי *Extremitates*, à קָצָה.

AD INFINITIVUM.

גְּלִיָּהּ] Ut; שְׁנֵה *Affligendo*, *Exod.* 22. v. 23. Huc refert *Kimchi* in *Michlol*; כְּחַבֵּי *Secundum præstolari*, *Hof.* 6. v. 9. pro כְּחַבֵּה tertiâ radicali in ו commutatâ. Excidente Dages; לִירְאֵנִי *Ad timorem injiciendum mihi*, *Neh.* 6. v. 19. Sic *2. Chron.* 32. v. 18.

גְּלִיָּהּ]

גלה] Sic, קוה Expectando, Psal. 40. v. 2.
 גלות] Sic, צנות Affligere, Esa. 58. v. 5. Huc refertur
 à Kimchio; חלות Infirmare me, Psal. 77. v. 11. quod ta-
 men etiam à חלל esse potest: vide supra capite 25. ad
 Infinit. Ejecto Dagesch; לזרות Ad spargendū, Ezech. 20. 23.

AD IMPERATIVUM.

גלה] Discrepat; רבבה Multiplica, Jud. 9. v. 29. cum
 Sægol præter normam. Apocopa hîc frequens est; גל Re-
 tege, pro גלה, Psalm. 119. v. 8. סה Sile, Amos 6. v. 6.

גלו] Excidente Dagesch; צרו Nudate, Psalm. 137.
 v. 7. quod & præter normam Milhel sive penacutum
 est. Est & unum, in quo ה in ' commutatum est, quod
 & in priore conjugatione fuit: ut, גלו Tollite, Prov. 26. 7.

AD FUTURUM.

אגלה] Excidente Dagesch; אורה Dispergam, Lev.
 26. v. 33. Hinc anomalum; אריר Irrigabo te, Jesa. 16. v. 9.
 pro ארו, ubi media radicalis in ' commutata, & tertia
 ה in ו, præter morem: Kametz autem est propter ac-
 centum in penultima. Crasis est in; ואענה Et affligam,
 I. Reg. 11. v. 39. pro ואענה, cui simile vide supra cap. 17.
 ad Futur. Hiphil.

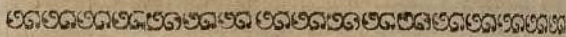
תגלה] Et in Tzere ex forma Quiescentium tertiâ
 תגלה Reteges, Levit. 18. sæpè, quotiescunque sc. in
 Athnach incidit.

יגלה] Huc pertinet contractum; ויגה Et mæstitiâ
 afficit, Thren. 3. v. 33. pro ויגה, & propter concursum du-
 plicis', excluditur alterum, radicale scilicet: simile
 vide supra cap. 15. ad Futurum.

תגלו] Excluso Dagesch; תתאו Desinetis Num. 34. 7.
 quod tamen etiam à תה esse possit pro תתו, in ת
 commutato. Hinc cum' loco ה תדמיוני Assimilabitur
 me, Jes. 40. v. 25. יגלו

יגלו] Hinc ex prima radicali ' deficiente; וירי Et
 projecerunt, Thren. 3. 53. pro וירי. Cum א loco ה : וירא
 Occulte perpetrarunt, 2. Reg. 17. 9. cujus tamen thema pos-
 sit etiam esse וירא ejusdem significationis cum וירא. Cū
 ' loco ה : וירא Operuerunt eos, Exod. 15. 5. ubi est וירא pro
 וירא, & Dagesch ex א propter subjectū Scheva exclusū.

Apocope: ותבס ותבס, Nehem. 4. v. 5. ותבס
 Et discooperuit, Ezech. 23. v. 18. ותבס. Expectet, Job. 3. v. 9. ותבס
 Nudes, pro ותבס, Psalm. 141. v. 8. At, ותבס Et signabat, 1. Sam.
 21. v. 13. irregulariter cum Kametz, cui similia sunt in-
 fra in Hithpahal.

CAPUT LII.

De Conjugatione passiva PYHAL.

Hanc vocalis Kibbutz ab activa discernit.

Præteritum

Sing.

fæmin.	גלתה	mascul.	גלה	3
	גלית		גלית	2
			גליתי	1

Plural.

	גליתן	גלו	3
		גליתם	2
		גלינו	1

Particip. Præfens.

P.	גלים	S.	גלה M.
	גלות		גלה F.

Particip. præter.

Plur. Sing.

מגלה M.

מגלים   מגלה M.
מגלות   מגלה F.

Infinitivus.

גלות vel גלה

Imperat. caret.

Fururum.

Sing.

femin.

mascul.

תגלי
תגלה

אגלה 1
תגלה 2
יגלה 3

Plural.

נגלה 1
תגלו 2
תגלינה } יגלו 3

ANNOTATIONES AD PRÆTER.

[גלה] Excidens Dagesch per Cholem compensatur: ut, *הרה* Conceptus est, *Job. 2. 3.* Simile illi, *הנה* Amotus fuit, *2. Sam. 20. v. 13.* pro *הנה*, Dagesch præter necessitatem ejecto, nec audiendi R. Juda & R. Jona Grammatici, qui volunt esse ex Hiphil, & thema ponunt *נה*. Nam *הנה* Removendi significatione etiam in Kal usurpatur, *Jesa. 27. 8. Prov. 25. v. 5.* Est & Schurek loco Kibbutz; *זנה* Scortatio peragitur, *Ezech. 16. v. 34.*

[גלית] In medio potest etiam Chirek esse, ut in Pihel, unde Verbum quatuor literarum; *יִפְּיִת* Pulchrior effectus es, *Psal. 45. 3.* cum Kametzchatuph ab initio loco Kibbutz. Est autem à *יִפְּה*, primâ & secundâ radicali geminatis. De his scribit Ab. Esra Psalmo 45. *Geminatio secundæ & tertiæ radicalis notat diminutionem significati, pri-*

ma autem & secunda, *אֵי עָשׂוּ*. Cum He paragogico, *צִוְיָתָה*
Fussus es, Gen. 45. 19.

[גלו] Sic, *נִכְּרוּ* Percussa sunt, Exo. 9. 5. 32. *רָאוּ* Visa sunt,
 Job. 33. v. 21. Dagesch sine compensatione ejecto. Eo
 compensato; *דָּחוּ* Impelluntur, Psalm. 36. 13. Est & Ka-
 metzchatuph loco Kibbutz: *בָּלוּ* Finiuntur, Psal. 72. 20.
כִּסְּוּ Operti sunt, Psalm. 80. 11. quæ forma & in Verbis
 perfectis cap. 16. notata est.

AD PARTICIP. PRÆSENS.

[גללה] Rarissimè hoc participium, tam in Verbis
 perfectis, quàm imperfectis usurpatur, & cum soleat
 aliàs à Præterito terminari in Kametz, hîc sumit Sæ-
 gol, communem Participiorum in his Verbis termi-
 nationem. Huc ergò à Grammaticis refertur, *נִרְחַל* Ven-
 tilatum, Jes. 30. 24. Cholem est loco ejecti Dagesch posi-
 tum, & cum Sægol, ut discernatur à Præterito. Et aliud
 cum Schurek, (ut antea in Præterito fuit *וּנְחַל*;) *וּנְחַל*
 Et qui aspergitur, Jesa. 59. 5. vel potius, *Et quod dispersum*
fuerit, i.e. *disjectum & fractum*, ut referatur ad antecedens
בִּיצִים Ova, quod formam habet masculinam, etsi sin-
 gulare ejus *בִּיצָה* apud Rabbinos usurpetur genere fœ-
 minino. Hoc sensu ab aliis redditur, *Compressum fuerit*,
 à *זוּר*, sed sic esset fœmininum pro *וּנְחַל*, quomodo &
 alibi dicitur, *לָנָה* pro *לָנָה* Zach. 5. 4. Neque plura hinc
 reperiatis.

AD PARTICIP. PRÆTER.

[מגלה] Extat Proverb. 25. 5. Excidente Dagesch;
מְזוּרָה Expansum est, Prov. 1. 17.

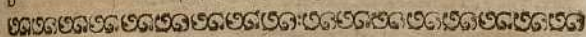
AD INFINITIVUM.

[גלות] Hinc, *עֲבוּתוֹ* Affligi ejus, Psal. 132. 1.

AD FUTURUM.

יגלה] Sic, כספה Operietur, Eccles. 6. 4. Hinc est ה in
 & commutato; שניא Duplicatur, Eccles. 8. 1. pro ישנה; Da-
 gesch excidente, ורה Spargetur, Job. 18. v. 15.

CAPUT LIII.

De Conjugatione HIPHIL Quiescentium
 tertiâ ה.

A NOMALIA tertiæ radicalis eadem, quæ in su-
 perioribus.

Præteritum. Hiphil,

Sing.

<i>fœmin.</i>	<i>mascul.</i>	
הגלתה	הגלה	3
הגלית	הגלית	2
	הגלית	1

Plural.

	הגלו	3
הגליתן	הגליתם	2
	הגלינו	1

Participium præsens.

P.	S.	
מגלים	מגלה	M.
מגלות	מגלה	F.

Infinitivus.

הגלות vel הגלה

Imperativus.

P.	S.	
הגלו	הגלה	M.
הגלינה	הגלי	F.

Futu-

Futurum.

Sing.

fem.	masc.
	אגלה 1
תגלי	תגלה 2
תגלה	יגלה 3

Plural.

	נגלה 1
	תגלו 2
תגלינה	יגלו 3

ANNOTATIONES AD PRÆTER.

הגלה] Characteristica ה quandoque Sægol habet etiam non sequente gutturali: ut, הגלה Deportavit, *Ell. 2. 6.* Ostendit, *Gen. 41. 28.* sic mox in tertia fæminina. At ante primam gutturalem, regulariter sic notatur: ut, הערה Effudit, *Jes. 53. 12.* Hinc unum in Chirek definit, ad formam Quiescentium tertiâ, sed tamen per Apocopam tertiæ radicalis; החלי Morbo affecti, *Jesa. 57. v. 10.* Speciale est; העלה Ascendere fecit, *Hab. 1. v. 15.* cum Tzere sub ה loco Pathach. Porrò Defectiva primâ, & Quiescentia primâ', in hac conjugatione suorum Generum anomalias retinent. Ex illis sunt; הזה Aspersit, *Lev. 4. 6.* הטה Inclinavit, *Psal. 116. 2.* הכה Percussit, *Exod. 9. v. 25.* Et sic cum adjuncto Pronomine; השיה Obliviscit eam, *Job. 39. 20.* Ex his; הונה Mærore affecti, *Thren. 1. v. 12.* הונה Oppressit, *Ezech. 18. v. 12.* הורה Docuit, *2. Reg. 12. 2. & similia, quæ sic quoq; per reliquas personas flectuntur.*

הגלתה] Sunt hîc contracta in ת הוצת Acquisivit, *Levit. 26. 34.* הלאה Fatigavit, *Ezech. 24. 12.* ubi & ה cum Sægol ut antè: similem contractionem vide mox ad Præteritum Hophal.

[הגלית] Pro Tzere in medio, promiscuè Chirek
 usurpatur, ut in præcedentibus conjugationibus: ut,
 הגלית Eduxisti, Exod. 33. v. 1. הגלית Deportasti, 2. Reg. 17. 26.
 Deficiente primâ נ: והיית Asperges, Lev. 4. v. 17. הקיית Per-
 cussisti, Exod. 17. 5. Ex Quiescentibus primâ radicali ׳:
 הורית Docuisti, Psalm. 119. v. 102. Unum hîc denique in-
 signiter anomalum est; הפתית Fatuum agito, Proverb. 24.
 28. formam habens compositam, aut ex duabus con-
 jugationibus, aut ex duabus Radicibus; A פתה enim
 in Pihel diceretur, פתית, cui ה ex Hiphil adjicitur. At
 est פתה & פתית: ab illo diceretur הפתית, ab hoc
 הפתית, & hinc videtur forma mixta esse. Significatio
 autem desumpta est à Nomine פתית Fatuus. Aben Esra
 deducit ex Pihel, & ה vult esse quæsitivum sive admi-
 rativum, quasi sensus sit: *Et num allicias labiis tuis alios?*
 ut scil. testes falsi sint, q. d. *Neg, tu testis falsus eris, neg, aliis*
author, ut testimonium falsum perhibeant. Negat tamen Elias
 in libro *Harcabha*, hanc interpretationem consistere pos-
 se, quòd litera ׳ nunquam præponatur ה quæsitivo.
 Liber *Harcabha* est *Liber compositionis*, in quo explicat vo-
 ces compositæ anomaliae.

[הגלית] Et ׳ è medio ejecto; הגלית Deportavi, Jer.
 29. 14. הגלית Fatigavi, Mich. 6. 3. ubi & ה cum Sægol, ut
 antè. Primâ gutturali; והעלית Et ascendere faciam, Ezech.
 26. v. 3. Primâ נ deficiente; הטיית Inclinaui, Proverb. 5. 13.
 הפיית Percussisti, Levit. 26. 24. Ex Quiescentibus primâ
 הורית Docui, 1. Sam. 12. 23. & defectè eadem voce scri-
 ptâ הרתית Proverb. 4. II.

[הגרו] Formam Chaldaicam habet; הגרו Liquefe-
 cerunt, Jos. 14. 8. Talia etiam sunt; אשתיו Biberunt, Dan. 5.
 v. 4. Item, ורמו Et projecerunt, Dan. 3. v. 21. היתיו Adduxerunt,
 Dan. 5. 3. Primâ נ deficiente; ריצו Rixati sunt, Num. 26. 9. Ex
 primâ ׳: הגרו Oppresserunt, Ezech. 22. 7.

הגלנו] *Expressimâ* : הודינו *Celebramus*, Psalm. 72. 5.

AD PARTICIP. PRÆSENS.

מגלה] *Primâ gutturali*; מעלה *Ascendere faciens*, Jefa. 8. 7. *Primâ ך* deficiente; מכה *Percutiens*, Exod. 7. 17. Et sic quædam in Tzere desinunt, propter rectionem syntacticam; מזה *Spargens*, Num. 19. 21. מטה *Pervertere*, Deut. 27. 19. משה *Vendicans*, Deut. 15. 2. *Expressimâ* : מדה *Confiteus*, Proverb. 28. 13. מורה *Docens*, 2. Reg. 17. 28.

מגלים] *Primâ ך* deficiente; המטים *Qui declinam*, Psal. 125. v. 5. *Expressimâ* : מודים *Confitemur*, 1. Par. 29. 13. מורים *Ejaculantes*, 1. Sam. 31. 3. מוריד *Marore afficientes te*, Jefa. 51. v. 22. מוניד *Opprimentes te*, Jefa. 49. 26.

מגלה] Et in ת : מעלת *Ascendere faciens*, Lev. 11. v. 3. Huc referunt quidam מרבה להכיל *Multiplicans capere*, h. e. multum capiens, cum Chirek sc. loco Pathach Ezech. 23. 33.

AD INFINITIVUM.

הגלה] *Primâ gutturali*; העלה *Faciendo ut ascendat*, Ezech. 26. 46. *Speciale est*; הרבה *Multiplicando*, Gen. 3. 16. & והרבה *Genes. 22. v. 17. retinens Kametz ex terminatione Præteriti*, cui simile mox est in altera forma. Inde cum Pathach, ad formam Nominis fœm. constructi, מהרבת *Ne multiplicetur*, 2. Sam. 14. 11. *Primâ ך* deficiente; הכה *Percutiendo*, Deut. 13. 15.

הגלות] *Discrepat*; הקצות *Detrahere*, Lev. 14. v. 43. quod retinet Chirek ab initio ex forma Præteriti, cui similia capite 17. notata sunt. *Specialis anomalie est*; להשות *Ad perdendum*, 2. Reg. 19. v. 25. *pro להשאות*, ut legitur Jefa. 37. 26. extrito א, & prioribus punctis transpositis. פגלותך, לאבות, vide libro 2. cap. 17. Ex Defecti-

vis primâ : נִכְּזוֹת Percutere, Exod. 7. 25. לִּשְׁטוֹת Ad pervertendum Exod. 23. 2. כִּהְצִוְתוֹ In rixando ipsum, id est, cum rixaretur ipse, Psal. 60. 2. Ex Quiescentibus primâ : לְהִדוֹת Ad celebrandum, Psal. 119. 62. Huc referunt quidam לְהִדוֹת pro לְהִדוֹת Neb. 12. 8. לְהוֹנֵתָם Ad opprimendum eos, Ezech. 46. 18. לְהוֹרוֹת Ad premonendum, Gen. 46. 28. Cum Dages. h euphónico, וּבִהְפִּירוֹתָם Et in irritatione illorum, Jobi 17. 2.

AD IMPERATIVUM.

הִגְלָה] Primâ gutturali, est - & . Irregulariter cum - & . ut, הִחֲשׂוּ Silete, 2. Reg. 2. v. 3. & 5. ad formam tertiæ præteriti. Per Apocopam cum duplici Sægol est : ut, הִרְפָּה Desiste, Deut. 9. 14. pro הִרְפָּה : Sic, הִרְבַּ Multi- plica, Psal. 51. 4. Si prima fuerit gutturalis, duplex Patach est : הֲעֵל Ascendere fac, Deduc, Exod. 33. 12. Specialis anomalix est : הֲשֵׁעַ Respice, Desiste à me, Psalm. 39. 14. formam habens à שׁוּעַ (unde similis forma legitur Jesa. 6. 9. 10. quod supra cap. 40. in Imp. Hiphil adductum) significationem autem à שָׁעָה. Ex Defectivis primâ : הִזְדוּ Celebrate, Psal. 33. v. 2. הִזְרַנִּי Doce me, Psal. 27. 11.

AD FUTURUM.

אֶגְלָה] Ex defectivis primâ : אֶשְׁטֶה Extendam, Jer. 6. v. 12. & sic in aliis personis, יִכְּה Percutiet, Exod. 21. 20. נִכְּה Percutiemus, Jos. 10. 4. Ex Quiesc. primâ : אֶוֹדֶה Celebrabo, Psal. 9. 2. אֶוֹדֶה Docebo, Job. 27. 11. Et sic deinceps in aliis personis, תֹּוֹדֶה Confiteberis, יוֹדֶה Confitebitur, יוֹנֶה Oppresserit, Ezech. 18. 7. & c. הַ characteristicum hîc aliquando expressum legitur : ut, אֶהוֹדֶנּוּ Celebrabo eum, Psal. 28. 7.

Sic in

Sic in aliis personis, יהודה Celebrabit, *Neh.* II. 17. יהודוך Celebrabunt te, *Psal.* 45. 18.

At, יגלה Separaverit, *Levit.* 27. v. 2. ex forma Quiescentium tertiâ יגה, pro יגלה: Sic, ישא Exactorem ager, *Psal.* 89. 23. unde & per Apocopam יש, *Psal.* 55. 15. Cum א loco ה; ירא Faciet, *Prov.* II. 25. יהודה vide in voce præced.

Ex Quiescentibus primâ יגרו; Et ejaculati sunt, 2. *Paralip.* 35. v. 22. scribitur absque ו post Cholem, quod sic perdi sæpè, cap. 31. dictum est. Sic, תגיון Marore afficietis, *Job.* 19. 2. ubi & נ paragogicum, & ' pro tertia radicali ה, quod sic sæpè fieri, ex superioribus conjugationibus patet.

Per Apocopam hîc communiter duplex Sægole est, ut in Imperativo: ut, פיר Fætificare fecit, *Psal.* 105. v. 24. pro יפיר. Sic, ותמס Et liquefcere fecisti, *Psal.* 39. 12. ויגל Et deportavit, 2. *Reg.* 18. 11. Si secunda Radicis fuerit gutturalis, pro posteriore Sægol est pathach: ut, תמח Deleri sinat, *Nehem.* 13. 14. Et huc reducunt quidam illud, תמח quod suprà in Kal positum, quasi ' sit paragogicum formæ defectæ תמח additum, quod & P. Salomon in תוני factum affirmat, ut suprà in Kal dictum. Huc autem Kimchi illud refert propter Sægol sub ת, quod propriè huic conjugationi competit. Quòd si autem prima radicalis sit gutturalis, tum duplex pathach est: ut, ויעל Et obtuli, *Num.* 23. v. 4. ויעל Et obtulit, *Num.* 23. v. 2. ויעל Et ornavit se, *Hof.* 2. v. 13. quod in Venetis magnis scribitur ת, sed repugnantibus aliis plurimis exemplaribus, ut & à Kimchio per pathach adducitur. Contractio hîc etiam fit in duplex Scheva, ut in Kal: ut, יר Dominari fecit, *Jesa.* 41. 2. יפת Alliciet, *Genes.* 9. 27. וישק Potavit, *Gen.* 21. v. 19. Hujus generis etiam fit, וירא Et ostendit, 2. *Reg.*

ii. v. 4. quod unicum ad hanc conjugationem pertinet, & cætera omnia hujus formæ, sunt conjugationis Kal, ubi & unum additum est. Ex Defectivis primâ נָטַט Declinavi, Job. 23. v. ii. cum Kametz loco Pathach propter accentum, nam alibi est נָטַט pro נָטַט, Hof. ii. 4. Sic, וַיִּזְרֹק Et aspersit, Levit. 8. ii. 7. Percutiet, Hof. 6. v. i. וַיִּכּוּ Et percussimus, Deuter. 2. 33. Ex Quiescentibus primâ וַיִּזְרֹק Et jaculatus est, 2. Reg. 13. 17. pro וַיִּזְרֹק, sed hic rara est.

CAPUT LIV.

De Conjugatione Passiva HOPHAL.

Præteritum.

Sing.

<i>fem.</i>	<i>masc.</i>	
הִגְלִיתִי	הִגְלִיתָ	3
הִגְלִיתְּ	הִגְלִיתְּ	2
	הִגְלִיתִי	1

Plur.

	הִגְלוּ	3
הִגְלִיתֶם	הִגְלִיתֶם	2
	הִגְלִינוּ	1

Partic. præter.

<i>P.</i>	<i>S.</i>	
מְגֻלָּם	מְגֻלָּה	M.
מְגֻלּוֹת	מְגֻלָּה	F.

Infinitivus.

הִגְלוֹת vel הִגְלָה

Futurum.

Sing.

<i>fœmin.</i>	<i>mascul.</i>	
	תִּגְלִי	1

תִּגְלִי 2

תגלי	תגלה	2
תגלה	תגלה	3

Plur.

	תגלה	1
תגלינה	תגלו	2
	תגלו	3

ANNOTATIONES AD PRÆTER.

[הגלה] At, הגלה *Oblatus*, *Jud.* 6. 28. habet Cholem latioris pronounciationis causâ, ob sequentem gutturalem, quanquam id non semper necesse sit, ut mox videbitur. Ex defectivis primâ נ : הגה vel הגה *Percussus est*, *Psal.* 102. 5.

[הגלתה] Cum Cholem ab initio, ut antea; הגלתה *Deducta est*, *Nab.* 2. 7. cum Kametz in penultima obaccentum. Contractum in ת : הגלתה *Deportabitur*, *Jer.* 17. v. 19. Sic & in Verbis perfectis hæc persona fuit in ת, vide cap. 13. ad Præteritum.

[הגליתי] Sic, הגליתי *Aegrotus factus sum*, 2. *Reg.* 22. 24. ubi ה loco Scheva habet Chatephkametz, & characteristica ח retinet Kametzchatuph, juxta communem conjugationis formam. Primâ נ deficiente; הגליתי *Percussus sum*, *Zach.* 13. 6.

[הגלו] Sic; הגלו *Aversi sunt*, *Jerem.* 49. 8.

AD PARTICIPIUM.

Participium præsens inusitatum est: qui formare velit, terminabit illud ex Præterito in Sægol: ut, הגלה.

[מגלה] Sic, מגלה *Obversa*, *Ezech.* 9. 2. מגלה *Videre factus*, *Exod.* 25. v. 40. Deficiente primâ נ : מגלה *Perversus*, *Ezech.* 9. 9. מגלה *Percussus*, *Num.* 24. 14.

[מגלים] Et cum Kibbutz loco Kametzchatuph;

הַמְגִילִים *Qui deportabuntur*, Jer. 40. v. 1. Deficiente primâ

וּמִכִּים *Percussi*, Exod. 5. 16.

הַמְגִלָּה] *Cum Cholem ab initio*, ut in Præterito;

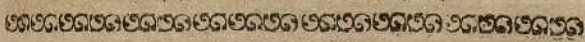
מְרֵאָה *Contaminata*, Soph. 3. 1.

AD INFINITIVUM.

הַגְּלוּ] Sic, הַפְּדֶה *Redimendo*, Levit. 19. 20.

AD FUTURUM.

תִּגְלוּ] Primâ נ deficiente; תִּכְּרוּ *Percutiemini*, Jefa. 1. 5,
& sic in tertia; וַיִּכְּרוּ *Et cadebantur*, Exod. 5. 14.

CAPUT LV.

De Conjugatione HITHPAHEL.

Præteritum,

Sing.

<i>fœm.</i>		<i>masc.</i>	
הַתְּגַלְתָּה		הַתְּגַלְתָּ	3
הַתְּגַלְתְּ		הַתְּגַלְתָּ	2
		הַתְּגַלְתִּי	1

Plur.

		הַתְּגַלְתֶּם	3
הַתְּגַלְתִּינָה		הַתְּגַלְתֶּם	2
		הַתְּגַלְתֶּנּוּ	1

Particip. præsens.

P.		S.	
מְתַגַּלִּים		מְתַגַּלָּה	M.
מְתַגַּלִּית		מְתַגַּלָּה	F.

Infinitivus.

הַתְּגַלְלוּ

Impe-

Imperativus.

P.	S.
הַתְּבִילוּ	הַתְּבִילוּ M.
הַתְּבִילוּנָה	הַתְּבִילוּ F.

Futurum.

Sing.

<i>fœmin.</i>	<i>mascul.</i>
תְּבִילִי	אֲתִבֵּל 1
תְּבִילֶיךָ	תִּתְבִּיל 2
תְּבִילֶיהָ	יִתְבִּיל 3

Plural.

	נִתְבִּיל 1
תְּבִילוּנָה	תִּתְבִּילוּ 2
	יִתְבִּילוּ 3

ANNOTATIONES AD PRÆT.

הַתְּבִילוּ] Unicum convertit hîc primam radicalem in ו consonam: ut, הִתְוֹדָה *Confessus fuit*, Levit. 5. v. 5. & sic in plurali, וְהִתְוֹדוּ *Et confitebuntur*, Numer. 5. v. 5. Ex ea forma deducitur Nomen Rabbanicum וְדָוִי *Confessio*, וְדָוִי *Certum, quasi Confessum dicas*. Verbum שָׁחָה speciali anomaliâ duplicat in hac conjugatione tertiam radicalem, sed duplicatæ prior convertitur in ו consonam, commodioris prononciationis causâ: ut, הִשְׁתַּחֲוֶה *Incurvavit se*, Ezech. 46. v. 2. ת & שׁ pro more transponuntur: Dagesch characteristicum etiam omittitur, quæ forma per totam conjugationem servatur.

הַתְּבִילוּנָה] Et per Chirek in medio; הִתְרַפֵּית *Remisse geris te*, Prov. 24. v. 10. הִשְׁתַּחֲוֶית *Incurve te*, Deut. 4. 10.

הַתְּבִילוּ] Per Chirek; וְהִשְׁתַּחֲוֶית *Et mutabis teipsum*, 1. Reg. 14. 2.

PARTICIPIUM.

מתגלה] Excidente Dagesch; מתערה Explicans se, Psal. 37. v. 35. משתאה Stupens, Genes. 24. 21. quod definit in Tzere ad formam Quiescentium tertiâ נ. ש autem & ת pro more transpositæ sunt: מתורה Confitens, Dan. 9. v. 20. cum ו loco primæ radicalis ', ut in Præterito.

מתגלים] Sic, מתודים Confitentes, Neh. 9. 3. ex forma præcedenti. At, משתחוים Procumbentes, Ezech. 8. v. 16. formam habet compositam ex hoc Participio משתחוים & Præterito השתחוים. Ratio compositionis est, scribit Kimchi, quod Propheta dicere voluerit, quod invenerit istos homines, מתשחיים adorantes versus Orientem: in admirationem autem simul abreptus, obveniētes & ingredientes alios rogarit, השתחויתם Procubuistisne & vos? Similia quædam ex Præterito & Participio composita, notata sunt suprâ cap. 13. ad Participium præsens.

מתגלה] Hinc est anomalum; נשתוה Aequalis est, Prov. 27. v. 15. habens formam compositam ex Niphal, נשה & hoc fœminino נשתוה, Dagesch autem & præcedens Pathach, in Kametz euphoniæ causâ commutata sunt: similem compositionem vide suprâ capite 19. ad Præteritum.

AD INFINITIVUM.

התגלות] Sic, כהתודות Secundum confiteri, Esr. 10. v. 1. ubi ו post ת ponitur loco primæ radicalis ', ut in præcedentibus.

AD IMPERATIVUM.

התגלה] Per Apocopam; התחל Aegrotum age, 2. Sam. 13. 5. pro התחלה.

התגלו] Huc pertinet; הניפו Purificate vos, Jesa. 1. 16. זכה,

à זכה literâ characteristicâ ת in primam radicalem; contractâ, pro התוכו vel potius הודכו, quæ transpositio & mutatio in lingua Chaldaica familiaris est. Vide Grammaticam nostram Chaldaicam.

AD FUTURUM.

אָתְּבֹלָה] Cum syncopa literæ formativæ ת אָתְּבֹלָה
Aequabo me, Jes. 14. 14. pro אָתְּבֹלָה. Sic, אָתְּבֹלָה Sensim progre-
diar, Jesa. 38. 15. אָתְּבֹלָה Obveniam, Num. 23. 15. pro אָתְּבֹלָה,
juxta R. Salom. Chirek sub א alibi sæpius notatum est.

תְּתַבְּלִי] Sic, תְּתַבְּלִי Pulchrum reddis te, Jer. 4. 30. Exci-
dente, Dagesch; תְּתַבְּלִי Nudabis te, Thren. 4. 21.

יִתְבַּלֶּה] Huc quidam referunt; יִתְבַּלֶּה Faculis confi-
citor, pro יִתְבַּלֶּה, per Syncopam literæ formativæ ת; vi-
de supra in Niphal.

נִתְבַּלֶּה] At, נִתְבַּלֶּה Obstupescemus, Jes. 41. 23. cum
metathesi literæ ת, & Kametz in fine præter normam.

יִתְבַּלוּ] Unum hic defectivè (ut Masorethæ loquun-
tur) in fine scribitur: וְיִשְׁתַּחוּ Et procumbent, Genes. 27. 29.
pro quo aliàs dicitur וְיִשְׁתַּחוּ.

Apocope; תִּשְׁתַּעַע Stupeto, Jes. 41. 10. pro תִּשְׁתַּעַע per
metathesin literæ formativæ ת: Sic, תִּתְבַּר Miscete cum
eo, Deut. 2. 9. 19. וְיִתְבַּל Et retexit se, pro יִתְבַּל Genes. 9. 21.
תִּתְבַּר Concupisces, Proverb. 23. 3. יִתְבַּר Concupiscet, Psal. 45.
v. 12. cum Kametz loco Pathach, cui simile fuit supra
in Pihel. Hinc alia anomalia orta in, תִּשְׁתַּחוּ, תִּשְׁתַּחוּ
Procumbat, Genes. 48. 12. 2. Reg. 4. 37. quod regulariter
Apocopæ ratione debebat esse וְיִשְׁתַּחוּ, aut וְיִשְׁתַּחוּ, ad for-
mam superiorum, sed euphoniæ causâ in fine sum-
ptum Schurek, ut וְיִשְׁתַּחוּ sit pro וְיִשְׁתַּחוּ. Interea facile
ea forma à plurali distinguitur, ubi solet cum duplici
ו scribi, וְיִשְׁתַּחוּ.

EX KAL Nomina nuda.

דְּבַר *Verbum*, אֶבֶק *pulvis*, בֶּשֶׂר *caro*, גַּמֵּל *Camelus*, הוֹדוֹר *honor*, זָכָר *masculus*, חָכֵם *sapiens*, כַּנָּף *ala*, לָבָן *albus*, מִטָּר *pluvius*, נְהַר *flumen*, סָכֵל *stultus*, עָשָׂן *fumus*, רָעֵב *fames*, שָׂלָל *præda*, & familia multa.

זָקֵן *Senex*, אֶבֶל *lugens*, חֲצַר *atrium*, יָבֵשׁ *aridum*, יָשָׁר *rectum*, מְהֵרָה *festinum*, עָצֵל *piger*, קָרֵב *propinquus*, רַחֵק *longinquus*, שָׁפֵל *humilis*.

קִצְוִר *Messis*, אֲבִיר *robustus*, בְּצִיר *vindemia*, גְּדִישׁ *tumulus*, יוֹר *nasreus*, שָׂכִיר *mercenarius*: וִידֵינ *Videin* פְּרִים עָרִיץ *Ambir*.

כְּבוֹד *Gloria*, אַרְוֹן *arca*, גְּדוֹל *magnus*, יְתוּם *pupillus*, עֹשֶׁק *Oppressor*, קָרוֹב *propinquus*, רַחוּק *longinquus*, שָׁלוֹם *pax*.

חֲרוֹל *Urtica*, עֲצוּם *fortis*, קְלוּט *Contractum*, שְׂרוּעַ *redundans*, עֲתוּר *excellens*.

אִוֶּן *Iniquitas*, עָוֵל *perverfitas*. Primum tamen possit melius ad Quiescentia secundâ referri: vide illic. Huc referendum שְׂוֵא *Vanitas*, pro שְׂוֵא: quod ad Quiescentia tertiâ pertineret.

לֵבָב *Cor*, אֵילִם *Vestibulum*, הַיָּבֵל *palatium*, חֲמֵר *bitumen*, נֶגֶר *Alienus*, עֵנַב *Uva*, צִלְעַ *Costa*, שֵׁעָר *pilus*.

הַלֵּל *Lucifer*, תֵּבֵל *Orbis*.

אֲזוּר *Cingulum*, אֲזוּב *hyssopus*, אֶפְוֹד *Ephod*, עָרוֹם *nudus*, יֵלֶוֶן *quercus*, יֵרֹעַ *legumen*.

אֶבֶס *Præsepe*, אֶמּוֹן *fides*, אֶטוֹן *funis*, אֶסוּר *vinculum*.

סֶפֶר *Liber*, אֶמְבֵּר *membrum*, גֹּזֵל *rapina*, חֲפֵץ *Voluntas*, יוֹר *co-*
מָה *latibulum*, עֵזֶר *auxilium*, פֶּלֵא *admirabilis*, רֵבֵב *con-*
בִּילֵ *Virga*. Huc pertinent, quæ pro Sagol ha-
bent Pathach, propter ultimam gutturalem: ut, יֵשֶׁע *salus*, נֶצַח *seculum*, מְזוּחַ *zona*, פֶּתַח *ostium*.

קִישוֹר *Fumus*, גִּיחוֹן *Gichon*, פִּישוֹן *Pischon*, עֵינֹק *Nervus*, שִׁיחֹר *Schichor*.

אוֹצֵר *Thesaurus*, גּוֹרֵל *fors*, חוֹתָם *sigillum*, כּוֹכֵב *stella*, עוֹלָם *se-*
עִנֵק *buccina*.

יֹנֵק *Infans lactens*, אֹרֵב *Insidiator*, אֹיִב *inimicus*, חֹבֵל *nauta*, יוֹצֵר *creator*, יוֹתֵר *excellētia*, כֹּהֵן *sacerdos*, עוֹלֵל *Parvulus*, *puerulus*, עֹרֵב *Corvus*, רוֹגֵל *fullo*, שׁוֹרֵק *vitis*.

אוֹכֵל *Cibus*, אוֹפִיר *Ophir*.

שׁוֹדֵשׁ *Sanctitas*, אֶפֶל *Tenebrae*, גִּדּוּל *magnitudo*, גֵּרֶן *horreum*, חֹדֵשׁ *mensis*, עֵצֵר *Oclusio*, עֵרֶף *cervix*, שֶׁבֶל *semita*, תִּקּוּן *robur*. Huc pertinent, quæ pro Sægol habent Pathach, propter gutturalem: ut, תֵּאֵר *opus*, תֵּאֵר *forma*.

יוֹקֵשׁ *Auceps*, אוֹלָם *porticus*, עוֹגֵב *Organum*, שׁוֹשׂוֹן *lilium*, יִבְּל *aqueductus*. Huc etiam potest referri; סוֹנֵר *claustrum*, cum Pathach loco Kametz. Item; גּוֹפֵץ *fossa*, סֵלֶם *scala*, אֲמִין *artifex*, ut quædam exemplaria Biblica habent Cant. 7. v. l. pro quo Rabbini dicunt אֲמִין.

גִּחֵל Vide in Pihel in forma גִּנֵּב.

מֶלֶךְ *Rex*, אֶרֶץ *terra*, בֶּטֶן *venter*, גִּפְזוֹ *vitis*, זֶלֶת *Ostium*, הֶבֶל *vanitas*, זִכֹּר *memoria*, חֶבֶל *funis*, טְרֹף *Rapina*, יֵתֵר *residuum*, כֶּסֶף *argentum*, לֶחֶם *panis*, מִרְד *rebellio*, נִסְדָּר *libamen*, סִכּוּל *stultitia*, עֹלָם *Adolescens*, פִּרְדָּי *Mulus*, צְדָקָה *justitia*, קֶבֶר *sepulchrum*, רֶכֶב *currus*, שֶׁמֶן *oleum*, תֵּבֵן *palea*. Huc pertinent primò, quæ in Pathach desinunt propter ultimam gutturalem ח vel ע: ut, בִּטְחָה *confidentia*, יִרְעָה *semen*, יִשְׁעָה *salus*, לִקְחָה *doctrina*, מִלְחָה *sal*, פִּרְחָה *flos*, פִּתְחָה *ostium*, צִלְעָה *costa*, קִלְעָה *funda*, רִשְׁעָה *impietas*, שִׁלְחָה *missile, telum*. Secundò quæ duplex Pathach habent, propter mediam gutturalem ח vel ע: ut, בְּעָלָה *dominus*, וְעָם *indignatio*, טַעֲמָה *ratio*, יַעֲרָה *sylva*, מַחְשָׁה *macies*, לַהֲבָה *flamma*, נַעֲרָה *puer*, טַעֲרָה *turbo*, פִּתְחָה *fovea*, רַחֲמָה *uterus*, שַׁעֲרָה *porta*.

כְּתָב *Scriptura*, אֶסָר *vinculum*, אֵיל *robur*, זְמַן *tempus*, יָקָר *honor*, סִתּוֹ *byens*, סִפּוֹר *numeratio*, קָרֵב *prælium*, שָׂרָד *ministerium*, שְׂאֵר *reliquum*, שִׁלּוֹ *coturnix*.

בְּאֵר *Putens*, זֶאֵב *lupus*, זָעֵר *parvus*, כְּאֵב *dolor*, כְּרֵשׁ *ingluvies*, פְּאֵר *decus*, שְׁלֵוֹ *tranquillus*, שְׂאֵר *caro*.

דְּבִיר *Adytum*, אֵוִיל *stultus*, הֶרֶס *herus*, חֵסִי' *fortis*, יָדִיד *dilectus*,
 כְּפִיר *leo juvenis*, מַחִיר *pretium*, צוֹי' *iniquus*, שַׁח' *ulcus*.
 תְּהוֹם *Abyssus*, אֲנוּז *nux*, גְּדוֹל *magnitudo*, גְּבוּה *altitudo*, סֶבֶל *scabellum*, זְרוּעַ *brachium*, חֲמֹר *asinus*, יְקוֹד *ardor*, סִנּוֹר *clausura*,
 שַׁחוּחַ *Demissio*, שְׂאֹר *fermentum*, תְּאִם *gemellus*.
 גְּבֻל *Terminus*, אֲשׁוּן *nigredo*, זִבּוֹל *habitaculum*, יָצוֹר *membrum*,
 יָצוּעַ *stratum*, כְּרוּב *Cherubb*.
 דְּבַשׁ *Mel*, אֲגַם *stagnum*, quod in Jesaja scribitur אֲגַם; sed
 Kametz illud potest esse propter pausam: זֵיז *myrtus*, חֲשֵׁשׁ *quisquiliae*, חֲתַת *consternatio*.
 שֶׁמֶן *Humerus*.

Aucta sive Heemantica ab initio.

אֶצְבַּע *Digitus*, אֲשַׁכָּר *munus*, אֲשַׁנֵּב *fenestra*, אֲשַׁפֵּר *fructum amplum*,
 אֲכֹר *crudelis*, אֲכֹזֵב *fallax*, אֲשַׁמֵּן *pinguedo*.
 אֲגִרוֹף *Pugnus*, אֲזֹרֵעַ *brachium*, אֲפִרוּחַ *pullus avium*, אֲשַׁכֵּל *bestius*,
 אֲתַמּוֹל & *hesternus*, quod & אֲתַמּוֹל.

Ex מ' ab initio formata, vide in Pihel: א' מ' vel מ' quære in Hiphil.

תְּדַהַר *Teda*. At inchoata à ת' vide in Hiphil: א' ת' in Pihel.

אֶזְהָר *Oleum*, יֶלְקוֹט *pera*, יְנִשׁוּף *noctua*. Nominibus propriis sæpissimè adhibetur; יִצְחָק *Isaac*, יַעֲקֹב *Jacob*, יוֹסֵף *Joseph*, יוֹנָתָן *Jonathan*.

נִפְתָּלוֹ *Lucta*. Cum propriis sæpè; נִמְרוֹד *Nimrod*, נִפְתָּלוֹ *Nephtoa*, נִמְרוֹד *Nemuel*.

A fine.

אוֹרוּהָ *Veleuphoniæ causâ* אֲרוּהָ *Stabulum, presepe*, quod est ab אֲרוּהָ mutato ה' in ו'.

תּוֹעֵבָה *Abominatio*, סוּחַרְהָ *Parma*, שׁוּמְמָה *Desolatio*, שׁוּחַרְהָ *Vitis generosa*. Et cum Scheva in medio; סוּלְלָהָ *Agger*, בְּנִדָהָ *perfidia*.

פְּשֵׁתָהּ *agna*, אִמְרָה *sermo*, אִבְחָה *mucro*, מִשְׁחָה *unctio*, שְׂמֵלָה *linum*, שְׂמֵחָה *letitia*, שְׂמֵלָה *vestis*, שְׂפָחָה *ancilla*, שְׂכָבָה *cubatus*. Et cum Pathach vel Sægol loco Chirek, propter primam vel secundam gutturalem: ut, אִמְצָה *robur*, פַּחְדָה *pavor*, רַחֲצָה *lotio*, עֲלוּהַ *vel* עֲלוּלָהַ *iniquitas*, עֲנוּהַ *mansuetudo*, נַעֲרָה *puella*, שְׂאֵרָה *propinquitas carnis*, אַחֲוָה *fraternitas*, אֲהַבָה *dilectio*. Hanc formam quædam sequuntur sine gutturali; בְּכֶשֶׁת *agna*, שְׂלֵמָה *vestis*, שְׂלוּהַ *tranquillitas*. Cum Sægol: ut, אִבְרָה *membrum*, חֲרִפָה *opprobrium*, חֲלָקָה *pars*, עֲדֹנָה *voluptas*, שְׂאֵלָה *petitio*.

חֲכֵמָה *Sapientia*, חֲרִבָה *vastatio*, כְּתֹנֶה *tunica*, מִשְׁחָה *unctio*, עֲצֻמָה *robur*, עֲרֻמָה *astutia*, עֲרֻלָה *preputium*, קַרְחָה *calvitium*. Sic cum Kibbutz loco Kametzchatuph; טְמֵאָה *pollutio*, חֲפִשָׁה *libertas*, חֲמִצָה *fermentatio*.

לְכֵנָה *Populus arbor*. Hinc defecta; אִשָּׁה *ignitum*, אִצְחָה *aridus*, אִשְׁשָׁה *pro*, אִצְחָה *juxta Kimchi in Michlol*. Huc refert idem; עֲלֻפָה *lassum*.

צְדִיקָה *Iustitia*, בְּרִכָה *benedictio*, גְּעִרָה *increpatio*, חֲרִבָה *vastitas*, קִצְעָה *munitio*, נְבִילָה *stultitia*, סְעָרָה & סְעָרָה *turbo*, קִצְעָה *scutella*.

בְּחֵמָה *Bestia*, אִבְדָה *perditio*, בְּרִכָה *piscina*, גִּזְלָה *rapina*, גְּזֵרָה *decretum*, חֲשֵׁכָה *tenebra*, לְבֵנָה *later*, מִלְחָה *salsugo*, נְבִילָה *cadaver*, שְׂאֵלָה *petitio*, תְּאֵנָה *figus*.

נִינָה *Cantio*, אִכְלָה *cibus*, שְׂנִינָה *dicterium*. Huc pertinent, quæ Chirek longum in breve & Dagesch convertunt: כְּלֻפָה *Ignominia*, שְׂמִטָה *intermissio*, קִזְחָלָה *catus*, כְּרֻגָה *gregatio*, עֲרֻסָה *massa*.

בְּשׂוּרָה *Nuntium*, אִגוּרָה *numus*, חֲגוּרָה *cingulu*, עֲבוּדָה *servitus*, מְלוּכָה *Regnum*, אֲרוּכָה *sanitas*, גְּדוּפָה *convitium*, גְּבוּרָה *potentia*, חֲלוּשָׁה *debilitas*, שְׂוֵעָה *salus*, נְחוּשָׁה *es*, שְׂמוּעָה *sermo*, חֲרֻשָׁה *narratio*. Huc pertinent, quæ Schurek in Kibbutz & Da=

& Dagesch convertunt, ut antea in נְנִינָה: ut, אֶלְמָה
Manipulus, חַתְנָה desponsatio, עַבְדָּה famulitium, מַלְאָה
peculium.

פְּדִיּוֹם Bombyx, מֵתָם redemptio, פְּתָאם homo, רֵפְתָאם repens,
שְׁלִשׁוֹם nudius tertius, חֲנָם gratuitum, גְּזָם cruca, quorum
quædam imperfecta sunt.

כַּבֵּשׂוֹ Furnax, מִגְדוֹ pretiosus fructus, בֵּיתוֹ palatium, אֶלְמָנוּ
duus, אֶבְדוֹ perditio, חֲרִצּוֹ acinus, רֵעֵנּוֹ viridis.

יִתְרוֹ Emolumentum, זְכָרוֹ memoria, צִקְלוֹ gluma, רֵאשׁוֹן pri-
mus, אַחֲרוֹן postremus, חֲשִׁבוֹן supputatio,
חֲסָרוֹ defectus, פְּעִמּוֹן tintinabulum.

קָרְבָּן Oblatio, שִׁלְחָן mensa.

רַעְכוֹן Fames, פָּרִיזוֹ pagus, לִבְנוֹן libanus.

אֶמְנוֹן Ammon, אֶמְנוֹן cerasites, שִׁמּוֹן Solitudo.

חֹתְמָה Sigillum, חֲבֵרָה junctura, יוֹתֵרֶת reticulum hepatis,
כּוֹתֵרֶת coronamentum, עוֹפְרֵת plumbum, תּוֹלְעֵת vermis.

תְּכֵלֶת Hyacinthus, חֲמִשָּׁתָה quinque, שַׁחֲלֵת onyx.

קְטוֹרֵת Suffitus, כְּתוּבָה scriptura, יְבוּשֵׁת exsiccatio, יְכֵלֶת pe-
nitentia, נַחֲשֵׁת es, שְׁכֵבֶת concubitus.

גְּבֵרָה Hera, דְּבֵלֶת massa ficuum, בְּהֵמָה bestia, חֲבֵרָה societas,
יְבֵמֶת fratria, עֲטָרָה corona, עֲקָרָה sterilis, עֲצָרָה cohibitio.

עֲשָׂרָה decuria, שְׁכֵנֶת vicinia, פְּחָתָה corrosio.

שְׁפִלוּת Humilitas, סְכָלוּת stoliditas, רִפְאוּת sanatio, עֲשָׂוֶת
perversitas, cum Dagesch euphónico.

מְלִכוּת Regnum, גְּבוּהוּת altitudo, יְלֻדוּת juvenia, מְרֻדוּת
bellio, פְּחֻזוּת Levitas, אֲשָׁפוֹת stercus, cum Cholem loco
Schurek.

אֵילוּת Fortitudo, כְּבִדּוּת gravitas, אוּמְנוּת artificium.

יְדִידוּת Dilectio, חֲרִיבוּת destructio, כְּסִילוּת stultitia, יְדִידוּת
excisio, מְרִירוּת amaritudo, עֲלִיצוּת exsultatio, מְרִירוּת
fectura, צְמִיטוּת excisio, שְׂרִירוּת aspectus.

נְפִרְתָּה Sulphur, תְּכֵנִית mensura.

אחרית *Postremum*, תחתית *Infinum*.
 שארית *Reliquia*, ראשית *principium*, pro חמשיית : ראשית ;
 Quinta: מחרת *Crastinum*, non habent focios, quod dicunt Rabbini, אין רצ לו.
 עברי *Hebraeus*, מצרי *Aegyptius*, ישראלי *Israelita*, אדומי *Edomaeus*,
 מואבי *Moabita*, לוי *Levita*, נחרי *Nachareus*, & sic multis gentilitiis servit, Item aliis quibusdam adjectivis : ut תחתית *Inferior*, פלאי *admirabilis*, מרירי *amarus*, פנימי *interior*, צרירי *solitarius*, שני *secundus*, שלישי *tertius*, רביעי *quartus*, & sic deinceps numeralia : item, חפשי *liber*, נכרי *alienus*, חדשי *novus*.

Ex duabus formativis.

Ex his fortè quaedam possent ad Kal referri, sed vide ea ad Hiphil, quò pleraque rectà pertinent.

EX P I H E L.

Huc pertinent omnia dageffata, ut Verba ipsa Dagesch in media radicali gestant; item ea quæ Dagesch per aliam vocalem compensant.

Nomina nuda.

גנב *Fur*, דין *judex*, דכא *attritus*, חטא *peccator*, מלח *nauta*, סבל *bajulus*, סלח *propitius*, צואר *collum*, קנא *zelotes*, קשת *sagittarius*, שבת *sabbathum*. Huc pertinent, quæ Dagesch exclusum compensant: ut חרש *artifex*, גחל *pruna*, פחש *mendax*, פחה *dux*, פחם *carbo*, פחר *figulus*, in quibus Kametz & Sægol propterea non mutantur. At, אחד quia Sægol in plurali mutat, videtur esse pro אחד. Vide & mox in Heemanticis.

מקל *Baculus*, חלק *levitas*, שבח *laudans*. Hujus generis sunt sine Dagesch; שרת *ministerium*: מאן *renuens*, in quibus Dagesch compensatum per vocalem longam : item,

item, מְהֵרָה *festinans*, רַחֵם *misericordia*, ex quibus Dagesch sine compensatione excidit.

אֲבִיר *Robustus*, אֲמִץ *potens*, אֲדִיר *magnificus*, כָּבִיר *validus*, לָפִיד *lampas*, כַּשִּׁיל *securis*, סַפִּיר *sapphirus*, מַלְלֵיט *malleus*, צַדִּיק *justus*, שָׁלִיט *dominator*. Dagesch compensato; טָרִיס *eunuchus*, אֲרָטִישׁ *aratio*, אֲרִיצ *violentus*, פְּרִיצ *latro*, שָׂרִיט *palmes*. Hæc propterea Kametz non mutant.

כַּמְנוֹן *Cuminum*, אֵלוֹן *quercus*, רֶתוּק *catena*, זֵלֶזֶל *zelotes*. טֻבּוֹן *Umbilicus*, אֲלוֹף *dux*, חֶלּוּם *levis*, חַנוּן *gratiosus*, צַמּוֹד *columnna*, שְׂכוֹל *orbatus*, תְּנוּר *fornax*, תְּפוּח *pomum*. Huc pertinent; בְּחוּר *juvenis*, בְּחוּז *specula*, רַחֵם *misericos*, quæ Pathach non mutant. Sic compensato Dagesch; חֶדְרוֹץ *sedulus*, Kametz etiã in plurali retinet.

שִׁדְדִי *Omnipotens*, פַּנַּג *Pannag*, אֲכָד *Akkad*, פַּדַּן *Paddan*, quæ sunt Nomina propria locorum: פָּרִשׁ *equus*, ubi Kametz loco Dagesch. Sic, פָּרַס *Paras*, Persa: אַחַר *post*. אֲבָר *Agricola*, אֲסָר *obligatio*, מַסָּה *massa*. Huc posset etiam revocari forma, גַּחַל, quæ antè in גַּנְבָּהּ posita.

אֵלִים *Mutus*, אֲטָר *occlusus*, דְּבַר *sermo*, חֶבֶל *malus navis*, צוּר *cacus*, עֵלֵג *balbus*, עֲקָשׁ *perversus*, פֶּסַח *claudus*, קָשֶׁר *suffitus*, שְׁלֵם *retributio*. Et in Chirek; חֶתִית *consternatio*. Et sine Dagesch; חָרֵשׁ *surdus*, מֵאֵז *renuens*; quæ Tzere propterea in plurali retinent.

גְּבוּר *Potens*, יְסוּד *eruditio*, צְנוּר *canalis*, צִפּוֹר *avis*, קָמוּז *carduus*, שְׂכוּר *ebrius*. Huc pertinet; עָרוֹם *nudus*; Dagesch per Tzere compensato.

בְּכוֹר *Primitivus fructus*, גִּדּוּף *convitium*, חֶבּוּק *amplexus*, חֶתוּל *fascia*, כְּפוֹר *Expiatio*, לְפוֹד *Doctus*, פְּגוּל *abominatio*, צְבוּר *acervus*, קְבוּץ *congregatio*, קִשּׁוּא *cucumis*, קִשּׁוּר *ligatus*, שְׂכוּל *orbitas*. Huc pertinent Dagesch excluso; בְּעוֹת *terror*, נַחוּם *consolatio*, נְאוּף *adulteratio*: Item, זְרוּץ *sativum*, in quo Dagesch compensatur.

אפן אולם vide suprà in אולם.

סבול Onus. Huc refert Kimchi; סבול perplexitas; unde; מסבכו pro מסבכו, Jer. 4. 7.

Heemantica.

בקשרה Petitio, בקרה Inquisitio, בצרה cohibitio, בלהה conturbatio, בפרה sermocinatio, חטאה peccatio, יבשה arida, פפרה expiatio, קלסה ludificatio. Et Dagesch excluso; פרשה expositio, נאצה contumelia, חרבה siccum. Huc etiam referenda, quæ Dagesch per Sægol compensant: nam invariatum in plurali manet, ut Kametz in præcedentibus; בהלה perturbatio, בהרה papula, להבה flamma, נאצה contumelia, נחמה consolatio. Similia fuerunt paulò antè.

בכורה Præcox fructus, כטוחה securitas, כסוחה Succisum, קשובה attenta, רתוקה catena, שכולה orba.

בכורה Primus fructus, גרופה Contumelia, מלואה plenitudo, repletio.

ארה Magnificentia, נבחת recalvatio, דלקת ardens febris, adustio, יבשת arida terra, יבלת verruca, ספחת abscessus, עצבת dolor, צפרת furculus, שלטת dominatrix. Item ex mediâ gutturali; בהרת papula, נחלת pruna, להבת flamma, קרחת calvitium, in quo Dagesch compensatur; שחפת tabes.

ארה Epistola, אילת stultitia, כנרת cithara, עורת cecitas.

בארה Siccitas, כפרת propitiatorium, פרכת Velum; in quo excidens Dagesch compensatur.

בקרית Flagellatio, שבלת spica.

כתנת Tunica, קבעת fax, כסמת spelta.

צפיקית Laganum, placenta.

עקשות Perversitas, חלמור Vitellus ovi.

בצרון Mitutio, זכרון memoriale, צפאון sitis, עורון cecitas,

קנמון

תַּבְרוּן *Cinnamomum*, שִׁבְרוּן *Confractio*. שִׁדְפוּן *uredo*, תַּבְרוּן
ebrietas, תַּמְהוּן *admiratio*. Et cum Pathach ab initio;
 אַיְלוּן *Ajalon*, nomen proprium urbis, צוֹאֲרוּן *collulum*,
 שַׁבְּתוֹן *sabbathum*. Et Dagesch excluso; דְּרֵאוֹן *contem-*
ptus, הֲרֵיוֹן *conceptus*, רִבְיוֹן *rubigo*.
 גִּבְתוֹן *Gibbethon*, nomen proprium urbis, קַלְשׁוֹן *tridens*,
 קַמְשׁוֹן *urtica*.
 מוֹפְרָה *Psalterium*, מִבְּשִׁילָה *Culina*, מִקְטֶרֶה *Altare suffimentis*,
 מִרְאֶשֶׁה *Cervical*. Hæc directè ex forma Participii
 Pihel nominascunt. Sic & masculina interdum;
 מִתְעַב *Abominabilis*, מִמְּלֵא *Plenus*, מִמְּכֶסֶה *vestitus*, מִמְּקַרְה *con-*
tignatum, מִמְּקֹדֶשׁ *sanctuarium*.
 תַּכְּלוּל *Suffusio*, תַּאֲשׁוּר *buxus*.

Nomina quadrata sive quatuor & plurium literarum.

Ut Verba, quæ literam aliquam thematis gemi-
 nant, ad Pihel referuntur, sic etiam Nomina ejus forme
 ad similem originem reduci possunt, ut & forma ple-
 rorumque demonstrat. Quædam autem constant ex
 literæ unius vel duarum repetitione: quædam ex pu-
 ris radicalibus origine diversis.

Ex prima radicali geminatâ;

סַנְסַן *Palme*, à סַנַן juxta analogiam sequentium; טַלְטַל
 unde foem. טַלְטַלָּה *migratio*.

זְרוֹיֵף *Stilla*, זְרוֹיֵר *lelaps*. Quidam hoc deducunt à זְרוּ, &
 sic secunda est geminata.

בְּרִכּוּב *Ambitus*, בְּרִכּוּם *crocus*, קֶדְקֵד *vertex*.

בְּרִבּוּר *Capo*, בְּרִבּוּק *lagena*, חֲרַחוּר *adustio*.

גִּלְגַּל *Orbis*, אֲרֵאֵל *nuncius*, גִּרְגֵר *granum*, דְּרִדֵר *carduus*, דְּרִדֵל
flagellum vitis, חֲתַחַת *contritio*, סִלְסִל *canistrum*, צַפְצַף *pal-*

pebra, צִלְצֵל *fuscina*, קַעֲקַע *stigma*, תִּלְתֵל *cincinnus*.

צִלְצֵל *Sideratio*, קִלוּקֵל *Vilissimus*.

דַּרְבָּן *Stimulus*; in quo primum Kametz longum ponunt, cujus causâ Metheg ipsi adjungitur; at קַעֲטָב *bombyx*, est cum Kametz brevi ab initio.

זַלְעָף vel זַלְעָף *procella*, עֵקֶבֶר *mus*, עֵשֶׂתֶר *grex*, פְּרָכֶר *Structura exterior*, פְּרוּר *suburbium*, צַנְתָּרָה , צַנְתָּר *fistula*.

אֲרִיזָה *Capsa*, גַּזְזוּל *gazophylacium*, חֶרְצוּן *acinus*, חֶשְׂמֵל *prunus*, חֶשְׂמֵן *primas*, כַּרְפָּס *Carbasus*, עֶקְרָב *scorpio*, שֵׁנָהב *dens elephantis*.

בְּרוֹזַל *Ferrum*, כַּרְמֶל *arvum*, גְּרִיזוֹן *securis*; in quo juxta quosdam Nun est heemanticum.

אֲבַנְטָס *Balteus*, יַרְדֵּן *Jarden fluvius*, פְּרָדִיס *paradisus*, פְּרִינְסֵפֶס *princeps*, אֲרִיב *unde fœmin.* אֲרִיבָתָה *lepus*, חֶרְמֵשׁ *falx messorum*, סְנוּר *cecitas*.

כַּרְמֶל *Coccineum*, שֵׁבִיט *sceptrum*.

חֶרְגֵל *Cantharus scarabeus*, חֶרְטוּם *magus*, חֶרְצוּב *vinculum*, פְּרֵעוּשׁ *pulex*, קַרְסוּל *talus*, רַפְסָד *ratis*.

עֵכְשׁוּב *Aspis*, גְּלֵמוֹד *desolatus*.

חֶלְמֵישׁ *Silex*, עֵכְבִישׁ *araneus*.

סַרְפָּד *Paliurus*, טַפְסָר *princeps*, פְּתָנָם *verbum*, גִּזְרָה *thesaurarius*. In Cholem; גְּבֵעוּל *culmus*. Item; פְּלִגְשׁ *vel concubina*.

סֶמְרָד *Uva prima*, חֶנְבֵּל *grando major*, סֶפְרָד *Sepharad*, Hispania, juxta Rabbinos, גְּדֵבֶר *thesaurarius*, אֲרָרַת *Ararat*, עֶרְפֵּל *caligo*.

שֶׁקֶרָה *Fossula profunda foeda*.

עֶסְלָף *Vespertilio*, חֶבְצֵל *fœmin.* חֶבְצֵלָה *rosa*: חֶבְצֵלָה *pinna piscis*, אֲבֵטִיחַ *pepo*, quod ad בטח referunt.

פְּתִיגֵל *Toga*, בְּדוּלַח *Bdellium*.

Quinque literarum.

אֲרִיזָה *Purpura*, אֲרִיבָתָה *grando major*, אֲרִיבָתָה *pelvis*, אֲרִיבָתָה *drachma*, פְּתִיגֵל *exemplar*, אֲרִיבָתָה *heterogeneum*.

EX HIPHIL.

Hæc conjugatio quia utitur caracteristicâ literâ ה, & in Participio literâ מ, ideò & Nomina hîc semper cum aliqua litera aucta sunt, nunquam nuda. Litera ה ab initio vocis in Bibliis rara, apud Rabbinos frequens est: succedit autem pro ea interdum א, lenioris pronunciationis causâ. Frequentissima est litera מ promiscuè cum Chirek & Pathach notata, & succedit pro ea quandoque litera ת.

אֲכֹז Fallax, mendax, אֲכֹר & אֲכֹרִי crudelis, אֲשֵׁמוּ pinguedo. תִּשְׁבַּץ Ocellatio, opus ocellatum: sic, תִּרְבַּץ œsophagus, apud Rabbinos: תִּחַמַס hirundo.

תְּכַרֵּךְ Vestimentum latum, stola, תְּלָמִיד discipulus.

תְּמַרוֹק Mundatio, תְּמָרֹר amaritudo, amarificatio, תְּנַחוּם consolatio, תְּעַלוֹל ludificatio, תְּעַנוּג Oblectatio, תְּגַמּוֹל retributio.

תְּקַוֵּץ Collectio, תְּרַבֵּץ noctua.

תְּזַכֵּר Monumentum, תְּצַעֲדָה armilla.

תְּזַעֲרָה Momentum. Possit esse Futurû primæ personæ.

תְּזַמְרֵה Custodia, quod & אֲשַׁמְרֵת.

תְּזַמְרֵה Matutinus, תְּזַכְכֵּר Multus, multitudo, תְּזַכֵּיל Doctrinale, תְּזַחֲחֵת corruptio. Cum ה fœminino, תְּזַנְנֵה pulsatio musica. Cum Chirek sub Mem, תְּזַצְעֵדָה parvum.

תְּזַשְׁפֵּט Judicium, תְּזַבְחֵר electum, תְּזַבְטַח spes, תְּזַמְרֵק pelvis, תְּזַקְדֵּשׁ sanctuarium, תְּזַקְטֵר suffimentum, תְּזַסְבֵּז habitaculum, תְּזַסְמֵר custodia, תְּזַסְעֵז fulcrum, תְּזַסְקֵל pondus, תְּזַרְכֵּב currus. Hæc passiva videntur, quasi ex Hophal orta, unde & Kimchi his apponit, תְּזַשְׁחֵת Exitium, תְּזַשׁוֹר contortum.

תְּזַחֲרֵר Spurius, תְּזַחֲצֵר excisio, תְּזַחֲתַח clavis, תְּזַחֲשֵׁר decimatio, תְּזַחֲהֵל congregatio, תְּזַבְקֵר saginarium, תְּזַמְעֵר sarculus, תְּזַרְבַּץ cubile, תְּזַסְעֵז scipio, תְּזַסְמֵר clavus. Et cum Chirek; תְּזַסְבֵּז Pauper, תְּזַזְבַּח altare, תְּזַזְרוּח curator funebris.

מִטְמוֹן *Theſaurus*, מִכְאוֹב *dolor*, מְרִנוֹץ *requies*, מִשְׁקוּף *superliminare*. Et cum Chirek ab initio; מְבוּחֹר *Selectum*, מִזְמוֹר *Psalmus*, מִגְדוֹל *turris*, מִכְלוֹל *perfectio*, מִקְצוֹץ *angulus*, מִשְׁעוֹל *semita*, מִשְׁלוֹשׁ *tertiatio*, מִשְׁקוֹל *pondus*, מִסְלוֹל *Agger*, מִכְלוֹל *perfectio*, מִנְעוֹל *sera*, מִצְרוֹם *Nudatio*, מִטְמוֹן *Theſaurus*, מִחְמוֹד *defiderabile*.

מִחְמֵד *Defiderium*, מִחְמֵל *indulgentia*, מִחְשֵׁד *obscuratio*, מִשְׁעֵם *cupedia*, מִמְתֵק *dulcedo*, מִצְדוֹן *voluptas*, מִרְבֵד *lectifernium*, מִשְׁמֵן & מִשְׁמֵן *pinguedo*, מִשְׁאֵב *haustrum*, מִנְעֵם *delitia*, מִשְׁמֵן *amœna*. Et cum Chirek ab initio; מִכְמֵן *thesaurus*, מִשְׁנֵב *arx edita*, מִשְׁעוֹן *scipio*, מִשְׁמֵן *pinguedo*. Huc referri possunt; מִשְׁפֵט *judicium*, מִזְרֵק *pelvis*, מִרְמֵס *conculcatio*; quæ aliàs communiter in Kametz definunt. Item מִקְסֵם *divinatio*, מִלְצָר *promus*, מִחֲבֵת *scutella*.

מִשְׁחָת *Corruptum*, מִשְׁוֹר *contortum*.

מִמְלֹכָה *Regnum*, מִרְאֵשָׁה *cervical*, מִחֲשֵׁבָה *cogitatio*, מִמְלִיכָה *dominium*, מִרְכָּבָה *Currus*, מִלְתָּחָה *vestiarium*, מִלְאָכָה *bellum*, מִשְׁפָּחָה *familia*. Huc revocat Kimchi; מִלְאָכָה *Opus*, pro מִלְאָכָה, ut liquet ex ejus plurali constructo מִלְאָכוֹת, cujus absolutum esset מִלְאָכוֹת ut מִמְלִיכוֹת. Hæc in forma constructa habent, מִמְשָׁלָה & מִמְלִיכָה, quæ tamen & aliquando reperitur absoluta, ut sequitur.

מִנְעֵרָת *Increpatio*, מִחְמֵצָת *fermentatum*, מִחֲשֵׁבָת *cogitatio*, מִחֲבֵרָת *junctura*, מִרְקָחָת *unguentum*, מִשְׁלָחָת *missio*, מִשְׁקָלָת *pondus*.

מִחְשָׁלָה *Ruina*, מִשְׁעֵינָה *scipio*, מִדְמֵנָה *sterquilinium*, מִחֲפָכָה *subversio*, מִחְרָשָׁה *rutrum*, מִרְגֵצָה *requies*.

מִהֲתָלָה *Ludificatio*, מִעֲדֵנָה *Oblectatio*.

מִשְׁכָּרָת *Merces*, מִלְכָדָת *captura*, מִחֲזָרָת *cinctura*, מִחֲלוֹקָת *distributio*, מִסוֹרָת *pro* מִסוֹרָת *Culter*, מִכֻּלָּת *pro* מִכֻּלָּת *vinculum*: מִשְׁקָלָת *pondus*, מִכְמֵרָת *rete jaculum*. Cum ab initio; מִשְׁמֵרָת *vigilia*.

תְּנַחֲוּמָה *Consolatio*, תְּעִלְוּמָה *absconditum*, תְּעִנוּגָה *oblectatio*,
תְּעִצּוּמָה *Potentia*.

תְּפָאֶרֶת *Gloria*, תְּפָאֶרֶת *idem*. Huc scribit Kimchi revo-
candum illud Rabbinicum Nomen תְּשַׁבְּחָה *Celebra-*
tio, pro quo dicunt תְּשַׁבְּחָה.

מִסְכָּנוֹת *Paupertas*, מַמְלָכוֹת *regnum*, אֲכֹזְרִיּוֹת *crudelitas*,
הִשְׁמָעוֹת *Auditio*, quod solum in Bibliis habet הַ for-
mativum ab initio. Rabbinī sœpissimè eo utuntur.

NOMINA IMPERFECTA.

Defectiva primâ נ ex Kal.

שִׁינִי *Infectatio*: quod debebat esse formæ נְדִיב. Plura im-
perfecta ex Kal non occurrunt,

EX HIPHIL.

מִבְּטִי *Expectatio*, מִזֹּל *planeta*, מִזֹּר *idem*, מִטַּע *plantatio*, מִכָּר
notus, מִסַּח *evulsio*, מִסַּע *protectio*, מִפַּח *expiratio*, מִפֶּל *deci-*
duum, מִפָּא *dissipatio*, מִצָּב *status*, מִתֵּן *donum*.

מִשׁוֹר *Serra*, מִבוֹר *diluvium*, מִבוּץ *scatebra*, מִפּוֹחַ *follis*.

מִתֵּן *Peristylum*: sicut אֲכֹזִיב, אֲרִגִּיעַ.

מִתּוֹךְ *Fusio*, formæ בְּכוֹר.

מִטְרוֹה *Custodia*, מִפֶּלָה *casus*, מִתְּנָה *donum*.

מִצִּלָּה *Liberatio*, הַכְּרָה *Agnitio*. הַ est Heemanticum ex
Hiphil, quæ forma Rabbinis usitatio est: ut, הַכְּדִלָּה
separatio, הַפְּלִגָה *excessus*.

מִגַּפָּה *Plaga*, מִסַּכָּה *fusile*, מִפִּלָּה *cadivum*, מִצָּבָה *statua*.

מִפִּלָּה *Cadaver*, מִצָּבָת *statua*, מִמַּקֶּבֶת *malleus*, מִפִּלָּה *fusile*.

Defectiva secundâ.

Ex Kal nuda.

מִן *Mons*, מִן *purus*, מִן *calidus*, מִן *integer*, מִן *saccus*.

Quæ

Quæ hujus formæ sunt, à Masorethis numerantur; nam aliàs propriè per Pathach scribuntur.

לָב Cor, אָח sagitta, חַן gratia, גֶּם signum, גַּל flos, צֵת tempus,
אֶל umbra, נִדון nidus, אָח finis, שֵׁן dens, תֵּל tumulus.

חֶם Calor, כָּל omnis, רוֹב robur, יָג jugum, קָר frigus, חֵם integrity. Cum Schurek; חוּם fuscum.

בָּז Præda, גֵּל acervus, גֹּז hortus, דָּל tenuis, דָּח attritus, גָּל gracilis, מֶה mons, חֶג festum, חַי Vivus, חֶם calidus, רֹס ros, אָח puer, בָּז vola, סָף limen, צוֹ fortis, עֵם populus, בָּז aurum, חֶם laqueus, צָר angustum, לָל leve, רָךְ mollis, שָׁח depressus, שָׁק saccus, חֵם integer.

Heemantica.

לְאוֹם Populus, לְבַד solus. Ex his volunt, ל ab initio quod aliquando esse servile formationis Nominum.

חֶפְרָה Sol, גֶּנֶה hortus, שְׁמָה desolatio, קָרָה frigus; in quo Dagesch compensatur per vocalem longam, חֶפְרָה draco.

מִלָּה Verbum, בָּצֵה canum, גֹּז vellus, גֶּנֶה hortus, שְׁמָה scelus; חֶתֶם consternatio, גֶּדֶה separatio, סֶבֶה causa.

Huc pertinent; גֶּרֶה rumen, בְּחֶרֶה contractio; ac fortasse etiam; פָּחָה dux, ut radix ejus sit פָּחָה. Possset etiam huc revocari; חֶטֶה triticum, quod vulgò refertur ad חֶטֶה, quia Chaldaicè pro eo dicitur pluraliter חֶטֶה. Sed id non magis probat נ esse de radice, quàm in דַּגֶּשׁ scientia. Nam usitatum Chaldæis, pro Dagesch forti substituere literam Nun.

סֶכְרָה Tugurium, גֵּלֶה lecythus, חֶפֶה thalamus, חֶקֶה statuum, קֶבֶה lupanar. Huc referatur; חֶבֶה cum Kametzchathuph ab initio, & א loco ה. Sic possit esse מֶרֶה Amartudo, unde Masorethæ volunt מֶרֶת per ר Dageslatum esse legendum & Kametzchathuph ab initio.

חַמָּה Solaris, נֶצֶן floridum.

חַלּוֹן Fenestra, גֵּרוֹן guttur, cum Kametz loco Dagesch.

Huc possint referri, סָלוֹן vel סָלוֹן spina, רָמוֹן malus Punica.

סְכוּוֹת Tabernaculum, גִּלוֹת vilitas, בְּרִית smegma; pro בְּרִית formæ גְּפִרִית. Sic possit esse גְּזִית Lapis casus, pro גְּזִית ejusdem formæ.

EX PIHEL.

מִשְׁפָּה Desolatio, quasi ex Participio fœminino מִשְׁפָּמָה, sed sæpius pro Pathach est Chirek, quod possit videri pro Kybbutz ex Pyhal, ut in מִסְכָּה operimentum.

מִגְלָה Volumen, מְגִנָּה operimentum, מִחֲתָה consternatio, מִזְפָּה scelus, מִסְלָה via trita, מִתְרָה refrigeratio; cum Tzere propter exclusum Dagesch. Huc revocat Kimchi; מִכְסָּה summa numerata, pro מְכִסָּה. Item נִסְכָּה cum מ loco מ.

תְּהִלָּה Laus, תְּחִנָּה supplicatio, תְּפִלָּה precatio. Huc referendum; תְּהִלָּה lux, pro תְּהִלָּה vel תְּהִלָּה ex significatione Hiphil.

EX HIPHIL.

מִסְךָ Tegumentum, מִגֵּן scutum, מְעוֹז robur, מְחוֹל chorus. Huc revocandū מְתָם integritas, cum Scheva loco Kametz.

מִסָּב Circuitus, מִצֵּל umbrosum, מִצָּר angustum, cum Pathach loco Tzere ex Participio.

מִוֶּרֶד Diductum, מִוֶּסֶךָ tegumentum, מִוֶּסָּב ambitus.

מִמָּס Numerus, מִמָּר amaritudo, מִמָּשֶׁק discursitatio, quod & מִשָּׁק.

מִרְדָּה Mollities, מִעֵל elatio.

תְּבִילָה Confusio, תְּמִים liquefactio.

Quiescentia primâ.

EX KAL.

דַּע Scientia, זָא excrementum. Integrum esset דַּע formæ בְּאֵר.

צוּר

Quiescentia secundâ 1 vel 1.

EX KAL.

Alienus, חח hamus, צב nubes, צר angustus, רע malum, רש pauper, שב canus, שט remex. Quædam etiam cum Pathach sunt, צר angustus, פש abundantia, פח laqueus, חח hamus; unde plurale; חח'ים hami, צד spoliium, רע malû.

Deus fortis, גר peregrinus, ור corona, בן rectus, לו pernox, גד cumulus, גר lucerna, צד testis, צר vigil, רק vacuus, רש pauper, רע amicus. Interdum in medio exprimitur 1, ut ריש & ריש paupertas, ריע sodalis, איל aries.

Novale, גיד nervus, גיל similitudo, גיר calx, גיל exsultatio, סיר olla, ציר civitas, ציא flos, ציר legatus, קיר paries, שיר carmen.

Lux, בור cisterna, גוי gens, דוד dilectus, חוח spina, חול arena, עור bonus, יום dies, כוח virtus, לוט mastyche, pellis, צום jejunium, קול vox, רום altitudo, רוצ malitia, שוע vociferatio, שור bos, תור turtur.

Ignis, בוא byssus, גור catulus, דוד sporta, חוג circulus, טור ordo, סוף fornax, לוח tabula, מום macula, נוח requies, juncus, עול lactens, פור fors, צוף favus, צור rupes, תלא, רוח spiritus, שום allium.

Iniquitas, מות mors, תוד medium, עול iniquitas. Huc referendum, שוא pro שוא, quæ contractio & in aliis quibusdam facta, ut נרד pro נרד nardus. Sic,

חטא pro חטא peccatum. Sic possit esse גיא pro גיא val-
lis, cum Pathach loco Kametz.

Domus, איל aries, ביר puteus, וית olea, חיל robur, וי vinum, ליל nox, ליש leo vetus, ציר asellus, ציש arcturus, ציד venatio, שיש marmor, שית vepres, קיא estas, קיז lancea, שיט remus.

Heemantica.

בָּמֹרֶה Excelsum, נֶפֶס tractus, עֵלָה lactans, צָרָה angustia, קֶטֶף seges, רָעָה malum, סָרָה recessio, שָׂרָה princeps familia, שֵׁתָה fundamentum.

בִּיצָרָה Ovum, עֵדָה testimonium, צֵדָה viaticum, שֵׁיבָה canices, עֵיפָה obscuritas.

בִּינְיָה Intelligentia, בִּירָה palatium, גִּילָה exsultatio, חֵדָה anigma, קִינָה lamentatio, שִׁיחָה fovea, שִׁירָה canticum, וְאִשָּׁה primordium.

אֹרֶה Lumen, דֹּדָה amita, זֹנָה caupona, טוֹבָה bonitas, עֵלָה iniquitas, קוֹמָה statura, בּוֹשָׁנָה pudor, cum epentherico, דוּמָה Silentium, דוּגָה piscatio, בּוֹשָׁה pudor, עוֹנָה placenta, סוֹסָה equitatus, טוּרְבוֹ turbo, נוּמָה dormitatio, צוּקָה angustia, צוּרָה forma, שׁוּחָה fossa.

גִּירוֹת Hospitium, עֵדוֹת Testimonium, לְוֵוֹת Vilitas; cum Scheva loco Tzere: רָמוֹת altitudo.

בִּשָׁה Pudor, נֶפֶס destillatio.

נִחָה Requies, יָנַחַת vannus, שִׁיחָה fovea, נֶפֶס tractus: Haec oriuntur ex praecedentibus formis, prout dicitur מִלְחָמָה & מִלְחָמָה. Item, תּוֹכַחַת & תּוֹכַחָה.

זִדּוֹן Superbia, לְצוֹן derisio, שִׂשׂוֹן letitia.

זִדּוֹן Superbus, אֵלוֹן planities.

חִיצוֹן Exterior, קִיצוֹן extremus, תִּיכוֹן medianum, אִישׁוֹן nigorum. Et in Kametz; אִימֵן robustus.

EX PHEL.

זוּלָל Vilis, לוּצָץ irrisor, שׁוּטֵט flagellum, flagellans, שׁוּקֵק appetens, שׁוֹרֵר inimicus.

קוּמְמוֹרָה Erectio, רוּמְמוֹרָה exaltatio, מְקוּמוֹם adversarius, מְשׁוֹרֵר cantor.

EX HIPHIL.

מְאֹרֶה Luminare, מְגוֹרֶה Formido, מְדוֹן contentio, מְזוֹן Cibus, מְזוֹר

ulcus, מחוז terminus, מכון sedes, מלון hospitium, מגוד agi-
tatio, מנוח Quies, מרום perfugium, מעון habitatio, מצור
obsidio, מקום locus, משיש gaudium. Videntur ex Hiphil
esse, ut sit מאור quasi מאיר Lucem præbens. Sic, Formi-
dinem incuriens, contentionem movens, cibum
præbens, &c. Quædam etiam videntur passiva ex
Hophal, ut forma מזמור Psalmus, quasi מזמר Qui de-
cantatur.

מקוף Obscuratus, quasi מועף ex Hophal, ut: משחת corruptus,
מצור munimentum, מצוק situs, constitutus, מצוד rete,
מבוש pudendum, מגור Habitaculum, מרוד ploratus, במנוח
requies.

מדינה Provincia, מריבה contentio, מליצה interpretatio.
מאורה Luminare, מבואה aditus, מגורה formido, מדוכה mor-
tarium, מעונה habitaculum, מצודה sagena, מנורה Cande-
labrum.

מאורה Specus, מבוכה perplexitas, מבוסה conculcatio, מגורה
& cum duplici מ מגורה Granarium, מדורה rogus,
מדושה tritura, מזוזה postis, מחונה Circinus, מכונה basis,
מלונה iugurium, מנוחה requies, מנוסה fuga, מצוקה angu-
stia, מצורה munitio, מרוצה cursus, משובה averfio.

מאונה Molestia, מבוסה conculcatio, תבונה intelligentia,
תכונה dispositio, תלונה murmuratio, תמורה permutatio,
תנומה dormitatio, תנופה agitatio, תעודה testimonium,
תפוצה dispersio; cum Cholem, תקומה resurrectio, תשובה
responsio, reditus, תשומה positio.

הנחה Quies, הפוגה intermissio; cum ה ab initio, ex Hi-
phil, ut frequenter apud Rabbinos.

Quiescentia tertiâ.

Ex Kal.

מכר Morus, צבא exercitus, צמא sitis; formæ דבר.

מלח

מלך Plenus, צמא sitiens, טמא pollutus.

נריץ Pinguis, נביא Propheta, נשיא princeps, קריא vocatus, קציר leo, formæ קציר.

פלץ Mirabilis, חטא Peccatum, pro חטא & גיא pro גיא vallis, formæ ספר.

קרץ Perdix, formæ יונק.

גסץ Juncus, רבא sermo, סבא merum, עפא ramus, formæ קדש.

נביץ Lacuna, דשא herba, טנא corbis, בלא carcer, פלא mirabile, Huc referendum, גיא pro גיא vallis.

מלץ Plenitudo, מצא inventio, formæ תהם.

פלאי Admirabilis, formæ עברי.

צמא Sitis, קנאיה invidia, חמאה butyrum, שנאה odium, טמאה immundities.

חטאה Peccatum, קראה occurfus.

קריאה Lectio, בריאה creatio, creatura. At, שנאה exosa, בריאה saginata, adjectiva sunt, ex masculina forma בריא, & sic קריא vocatus, unde קריאים vocati pro קרוא.

נבואה Prophetia, תנואה ruptura.

EX PHEL.

דבר Contritus, חטא peccator, קנא zelotes, קנא idem.

כסא Thronus, מלא munitio, קשוא cucumis, מלא impletio.

Et inde contractum חטאה Peccatum. Sic ex Chirek & Tzere; מלא impletio, נשאת oblatio, מלא impletum.

צמאון Sitis, קפאון concretio, דראון contemptus.

EX HIPHIL.

מבטא Pronunciatum, מקרא Lectura, id est, Scriptura sacra; convocatio מוחבא absconsio; cum Sægol, ex forma Quiescentium tertiâ א; quod & מחבא Latibulum.

מקשה cucumerarium; cum ה loco א. Fœmininum;
מחמאה Butyrum.

Quiescentia tertiâ ה.

EX KAL.

בְּלָה Vetus, נוּה fluens, חוּה pectus, יָפָה pulcher, מִנָּה libra, נִכְה
percutus, עֵלָה folium, עֵצָה spina dorsi, קִנְה calamus, קִשָּׁה
durus, קִצָּה finis, רוּה irriguus, רִוָה macilentus, שִׁדָּה ager.

Horum fœminina abjiciunt ה radicale, & assumunt
pro eo ה fœmininū præcedente Kametz, ut sequitur.

בְּלָה Tyta, אֵלָה exsecratio, נוּה fluida, הִרָה gravis, יָפָה pul-
chra, מִנָּה portio, קִצָּה finis, קִשָּׁה dura, רִוָה macilenta, שִׁנָּה
annus, פִּרָה juvenca.

אֲבָא Desiderium, גֵּאָה & inde per apocopam, אֲ superbus,
כֶּסֶף feria, קִצָּה finis; sed in eo ה est paragogicum, ut
accentus in penultima demonstrat, רֵעָה & per apo-
copam רֵעֵה focus.

גֵּאָה Superbia, גֵּוָה lignum, מֵאָה centum, פֵּאָה angulus,
קִבּוּ ventriculus.

חִוּוָה Provisio, רֵאָה visio, יוּרָה pluvia prima, שׂוּאָה vastatio.
הוּרָה genitor.

חִוּוּרָה Murus, שׂוּאָה vastatio, תוּעָה error, עוּלָה holocaustum,
הוּרָה genitrix.

גֵּאָה Superbia; ubi ה radicale mutatum in ו. Sic;
עֵנָה Mansuetudo, שְׁלִוָה Tranquillitas, חִנּוּה fissura, עֲרוּה nu-
ditas, חִדּוּה gaudium, תֵּאָה terminus.

נִכְה Eletus, הִדָּה meditatio, נִדָּה pretium, כֶּסֶף feria, קִצָּה finis.
אָב Pater, אָח frater, נָב fornix, דָּג piscis, דָּם sanguis, עָב nubes.

מָן Manus, מָן manna, שׁוּ Vanitas, צוּ præceptum, רְגוּ regula, תּוּ
signum.

בֶּן Filius, גוּ corpus, וּר corona, כֶּסֶף solium, עֵץ lignum, עֵט corona,
שֵׁם nomen.

א' Infula, ב' adustio, ג' lamentum, ד' acervus, ה' navis, ו' irrigatio.

ז' Sufficiens, ח' vallis, ט' vivum, י' linea, יא' praeceptum, יב' munus, יג' elatio.

יד' Os, טו' agnus. Hæc sunt pro פיה, טז' formæ גאה, יז' Fletus, יח' hœdus, יט' situla, כ' contritio, כא' silentium, כב' morbus, כג' æstus, כד' & כה' pulchritudo, כו' numerus, כז' debitum, כח' Purgamentum, כט' & ל' densitas, לא' stillum, לב' afflictio, לג' fructus, לד' theriaca, לה' accidens, לו' duricies, לז' captivitas.

לח' Atramentum, לט' topazius, מא' & מאב' bubalus.

מב' Languor.

מג' Tegmen, מד' redemptio.

מה' Purus, מי' pauper, מכ' affatum, מד' tostum, מה' coccineum, מו' macies.

מז' Ulva, מח' natatio.

מט' Visio, נ' dolor, נא' macies, נב' voluntas, נג' tumultus. Huc referri potest cum Schurek, נד' Scortatio.

נד' Similitudo, נה' excelsus, נו' abscondio, נז' vel סריון, נח' lorica, נט' egenus. Et cum מ loco Nun, פ' פדיון.

פא' Palmes, פב' gravida, פג' angulus, פד' silentium.

פה' Adjunctio, פי' edificium, פז' Nuditas, פח' ornamentum, פט' secundina.

צ' Mæror, צא' ascensus, צב' aspectus, צג' error, צד' potus, צה' speculatio, צו' dolus, צז' oblivio.

צח' Aedificium, צט' possessio, ק' negotium.

קא' Speculatio.

קב' Soror, קג' socrus.

קד' Captivitas, קה' fletus, קו' escæ, קז' meditatio, קח' cella, קט' refugium.

קכ' Excellentia, קד' ornamentum regium.

- שָׁקָה *Canalis*, קֶבֶר *venter*.
 צָפָה *Coronamentum*, שָׁקָה *canalis*.
 דְּמוּת *Similitudo*, זָנוּת *scortatio*, נְסוּת *operimentum*, פְּדוּת *Redemptio*, רְאוּת *visio*, רְעוּת *amica*, שְׁבוּת *captivitas*, שְׁחוּת *fovea*.
 חֲצוּת *Medietas*, דוּת *Languor*, פְּנוּת *aspectus*, מְנוּת *numerus*, חוּת *visio*.
 בְּקִיר *Fletus*, בְּרִית *foedus*, חֲנִית *lancea*, שְׁחִית *fovea*, שְׁבִית *captivitas*.
 הִגָּה *Meditatio*, חֲזוּי *fulgetrum*, צְלִיל *tostum*; per geminationem mediæ radicalis, & abjectionem ultimæ. Sic, juxta Kimchi, זָנוּי *Scortatio*. Item, שְׁפִיפוּן *cerastes*.
 אֶתְנָה *Merces*.
 אֶתְנָן *Pretium scortatorium*.
 תְּגִירָה *Conflictus*, תְּאֹוָה *desiderium*, תְּאֵלָה *exsecratio*, תְּאֵנָה *occasio*, תְּכֵלָה *perfectio*, תְּקֵנָה *expectatio*.
 תְּעִירָה *Aqueductus*, תְּלֵאָה *labor*, מְעִירָה *spelunca*.
 Huc referunt quidam אֶבֶן *Lapis*, à בָּנָה *Aedificare*, quia lapis ædificationi inservit.

EX PIHEL.

- רָוִי *Languidus*, צָפוּי *obtectio*, שָׁקוּי *potus*, אָוָה *Desiderium*, per contractionem formæ בְּקֶשֶׁה *Vita*, per contractionem formæ חֲלָמוֹת.
 גְּלִיזוֹן *Volumen*, חֲזִיזוֹן *visio*, כְּלִיזוֹן *consumptio*, מְקִיזוֹן *Mundities*, שְׁגִיזוֹן *error*.
 מְכַפְרָה *Tegumentum*, מְנַקְיָה *scopula*, מְקַרְרָה *contignatio*, מְעַרְרָה *nuditas*.

EX HIPHIL.

- מְנַחֵרָה *Munus*, מְצֹוָה *præceptum*, מְרַמָּה *dolus*, מְחַצָּה *dimidium*, מְשַׁרְרָה *dominatus*, מְרַאָה *aspectus*, מְחַרְחֵה *thuribulum*, מְחַרְחֵה *emptio*

tio, vel *Conjunctio*, aut *Interjectio*, quæ in univèrsùm Hebraïcis dicuntur מילה *Dictio*, concisa scilicet, neque flexionis accidentibus variabilis, à nostris ferè *Particula* vocatur.

Adverbium est vox indeclinabilis, quæ alii voci adjungitur, ad explicandam circumstantiam vel qualitatem aliquam: veluti

Loci: ut, אַי, אִיבָּהּ *Ubi?* אִיפֹהּ, אִפּוֹהּ, אִיכָּהּ *Ubinam?* אִן, אִנָּה *Quò? Ubi?* מֵאַיִן *undenam?* פֹּה, הֵּן, הִּן *hic, huc:* מִפּוֹ, מִיְּמֵינֵי *hinc, inde, illinc:* הֵנָּה *huc, hîc:* שָׁם, שָׁמָּה *ibi, illic, illuc, eo:* מִשָּׁם, מִשָּׁמָּה *inde:* מִבַּיִת, מִבֵּית, מִבַּיְתָא *intra, intrinsecus,* מִחוּץ *foris, foras:* מִעַל *supra:* מִלְּמַעְלָה *Supernè:* מִעַל *Desuper:* מִתַּחַת *infra, infumè:* מִלְּמַטָּה *infernè:* אַחֲרֵי, אַחֲרֵיכֶם *retro retrorsum:* מִפְּנֵי *Antè:* מִפְּנֵיכֶם *Intro, intus, intrinsecus, &c,*

Temporis: ut, מִתְּיָמִים *Quando?* עַד מָה *Usq, quò? & interdum, Tantisper dum:* עַד אִן *Quousq,? Jam, nunc, modo:* מָחָר *Cras:* יָמָּם *interdiu:* אֶתְמוּל, תְּכוּר, הֵרִי *Nudius tertius:* מִלְּפָנִים, מִלְּפָנֶיךָ *Ante, antea, antehac:* קִדְמָה, מִקְדָּם *Priorem, olim, antiquè:* תַּמִּיד *Fugiter:* נָצַח, עוֹלָם *Aeternum, perpetuo, semper:* עַד אֵם, עַד כִּי *Donec, usquedum, usquequum:* כַּאֲשֶׁר *Quum, quando:* טֶרֶם *Antequam, פְּתָאם, רָגַע, רָגַע* *Repentè, subito, momentò:* מֵהֵרָה, מֵהֵרָה *Cito, celeriter, festinèter, velociter:* אִזְּנֵי *Tunc:* אַחֲרַי, אַחֲרַי *Post, postea:* כִּבְרָה *Jam priorem, Jam antè:* עַד כֵּן *Hucusq, haectenus:* אַחֲרַי *Postea:* כִּבְרָה *Tunc, tunc demum, &c.*

Interrogationis: ut, אִם *Si, An?* הֲאֵם *An verò?* הֲלֵא *Annon, nonne, numquid?* אִיךָ, אִיכָּהּ, אִיכַכָּהּ *Quomodo?* Semel etiam reperias pro eodem הֲיֵי: i. Par. 13. v. 12. מִדּוּעַ *Quare?* לְמַה *Ut quid?* כַּמָּה *Quot, quoties?*

Affirmationis: ut, כֵּן *Sic, ita:* אֲכֵן *Verè, profectò, certè, utiq, omnino, utiq, אמנם, אולם, Verè, reverè, profectò, certè.*

Negationis & prohibitionis: ut, לֹא *Non, non, ne-*
Nega-

CAPUT LVIII.

DE PRAEPOSITIONE.

Praepositio est vox indeclinabilis, Verbo Nomen, tanquam terminum vel causam motus aut quietis, adjungens. *Actiones enim & passionis expressæ Verbis, sunt quidam motus. Motus autem omnis consistit inter terminos à quo, ad quem, propter quem, sine quo, cum quo, in quo, &c.* unde omnis praepositionum natura emergit, scribit doctus Grammaticus inter Latinos, & subtilissimè harum causam longè antè investigatam, describit J. C. Scaliger in lib. De causis linguæ Lat. lib. 8. cap. 152.

Terminum vel locum motus aut quietis notant; אֶל & semel אֵל Job. 29. v. 19. Ad, secus, juxta, erga: אֶצֶל Apud, juxta, penes, propè: עַד, עָדַי Ad, usq; ad: נֶגַד Coram, contra, ante; נֶכַח, נֶכַּח? Contra, id est, è regione, ex adverso: מִלְּעֵפֶת מִלְּעֵפֶת idem: בֵּין Inter, intra: מִן, מִנֵּי, מִבֵּי A, ab, abs, de, è, ex; & quandoque, Propter, Deut. 7. v. 7. 8. Item Prae, cum significatur הַפְּלִגָּה וְיִתְרוֹן excessus & excellentia, hoc est, comparatio quâ unum praefertur alteri: לְפָנַי An- te, coram, pra: עַל, עָלַי Super, supra, contra, adversus, & quandoque Juxta, Secundum; cum scilicet pro אֶל po- nitur: חוּץ Extra: סָבִיב Circum, circa: עֵבֶר Cis, מֵעֵבֶר Trans, Ultra, אֶל עֵבֶר, עַל עֵבֶר Contra, ex adverso, è regione: הַלְּאָהּ Ultra: אַחֲרַי, אַחַר Post: תַּחַת Sub, subter, infra.

Sic etiam sunt quaedam inseparabiles, quæ vocibus semper praefiguntur, ל Ad, ex אֶל decifum: Sic Rabbini proponunt & multis vocibus, quod ejusdem videtur esse originis. כ In, Propter, כ Secundum, Juxta: מן ex מִן resectum, cujus significationem & vocalem retinet, ac pro abjecto Nun substituit Dagesch in litera sequente: cum autem com-
para-

tur: estque *Copulativa & Connexiva*, aut *Discretiva & Disjunctiva*.

Copulativa est, quâ enunciationis partes, tanquam simul veræ, absolutè copulantur: ut, וְ אֲדָמָה *Etiam*, quæ simul augendi quandam vim habent. Præcipuum autem & insignem usum hîc præstat *inseparabilis copulativa* וְ *Et*. Ea tamen etiam, pro ratione & commoditate sententiæ, aliter explicari solet, veluti per *Ut, At, Ast, Autem, Verò, Insuper, Præterea, Porro, Amplius, Idcirco, & alias similes Particulas*, ut apud accuratiores Bibliorum interpretes observare licet. De usu ipsius vide plenius libro 2, in *Syntaxi Conjunctionum*.

Connexiva sive *Conditionalis*, quâ pars enunciationis consequens, ex antecedentis conditione connectitur: ut, וְ אֲדָמָה *Si, sin, siquidem, si quando, Quom, quandoquidem*: וְ אֲדָמָה *Quòd si*, וְ אֲדָמָה *Si non, ni, nisi*: וְ אֲדָמָה *Si*, Jud. 8. v. 19. וְ אֲדָמָה *idem*, Esth. 7. v. 4. וְ אֲדָמָה *Nisi*, Gen. 31. 4. 2. & 4. 3. 10.

Discretiva sive *Adversativa*, quâ partes ratione tantùm segregantur: ut, וְ אֲדָמָה *Verum, veruntamen*, וְ אֲדָמָה *At, ast, sed, verum, veruntamen*: וְ אֲדָמָה *Etiam si*, וְ אֲדָמָה *idem*, 1. Sam. 14. v. 40. וְ אֲדָמָה *Etsi*, 2. Sam. 18. v. 12. quod legendum וְ אֲדָמָה, ut notat masora. וְ אֲדָמָה *Veruntamen*: וְ אֲדָמָה *Quamvis*, Psal. 71. 5. *Sed*, Esra 4. v. 3. sed sæpius וְ אֲדָמָה eo sensu sumi solet. Sæpè etiam inseparabilis וְ adversativè sumitur.

Disjunctiva, quâ partes ita segregantur, tanquam una tantùm vera esse possit: ut, וְ אֲדָמָה *Aut, vel, sive, seu*, וְ אֲדָמָה *Non sic, secus*. Sed & וְ disjunctivè sumitur, ut Exod. 21. v. 15. & alibi.

Ratiocinativa est, quâ enunciationis pars alia ex alia ratiocinando velut asseritur: estque vel *Causalis* vel *Rationalis*.

Causalis, quâ antecedentis rei causa redditur: ut, וְ אֲדָמָה *Nam*,

Hortantis, עָבַד Eja, agè: אָגַד Agirè.

Vocantis; הוּא Deus, & quandoque inseparabile ה de quo antè.

Optantis; וְ Utinam, ò utinam, Gen. 17. v. 18. אִם idem, Jesa. 64. 1. אִם אִם idem, אָמֵן Amen.

THE SAURI GRAMMATICI

Linguae Sanctae Hebrae

LIBER SECUNDUS.

De Syntaxi five vocum structura.

CAPUT I.

De convenientiâ Nominis cum Nomine.

EXPOSITA est Etymologia vocum singularum: Syntaxis vocum junctarum explicanda sequitur.

Syntaxis est secunda pars Grammaticæ, quæ vocum *structuram* interpretatur.

Structura est, quâ voces diversæ inter se vel *conjunguntur*, vel *conjunctæ distinguuntur*, ut illinc sermonis puritas, hinc sententiæ claritas evidentius elucescat. Conjunctioni vocum triplex anomalia communiter immixta est: *Ellipsis*, cum ad perfectum sermonem aliquid deest: *Pleonasmus*, cum in sermone quidpiam redundat: *Enallage*, cum vocum accidentia permutantur, ut cum

ut cùm casus pro casu, genus pro genere, Tempus pro Tempore, &c. ponitur, aut etiam (ut quibusdam placet) cùm una vocis species ponitur pro alia, ut Nomen pro Verbo, &c. quæ tamen anomalix ratio ab aliis *ἀνόμερα* potius vocatur.

Conjunctio vocum fit vel *Convenientiâ* vel *Rectione*. Convenientia est, quando vox voci in certis accidentibus citra rectionem convenit. Rectio, quando vox vocem certo fine flexionis aut certis accidentibus regit. Utramque primò considerabimus inter voces declinabiles, deinde inter indeclinabiles.

Convenientia vocis declinabilis, est vel *Nominis* cum *Nomine* & *Pronomine*, aut *Verbi* cum *Nomine* & *Pronomine*.

Nominis cum *Nomine* convenientia est vel *Substantivi* cum *Substantivo*, aut *Substantivi* cum *Adjectivo*, unde duæ communes Regulæ emergunt.

REGULA PRIMA.

Substantivum cum substantivo ejusdem rei, in eodem genere, numero & casu convenit.

Hanc structuram Latini *Appositionem* vocant: ut,
 בִּיד דָּוִד עַבְדִּי Per manum Davidis servi mei, 2. Sam. 3. v. 18.
 הוֹשִׁיעַ אֶת עַמִּי יִשְׂרָאֵל Servavit populum meum Israel, ibid.
 נַעֲרָה בְּתוּלָה Puella virgo, Deut. 22. v. 28.
 אִשָּׁה אֶלְמָנָה אֲנִי Mulier vidua sum, 2. Sam. 14. v. 5.
 בֶּן אִשָּׁה זוֹנָה Filius mulieris meretricis, Jud. 11. v. 1.
 נָשִׁים פְּלִגְשִׁים Mulieres concubinae, 2. Sam. 20. v. 3.
 אַחִים אֲנַחְנוּ Viri fratres sumus, Gen. 13. v. 8.
 תְּרִבּוֹת אֲנָשִׁים חַטָּאִים Soboles hominum peccatorum,
 Num. 32. v. 14.

Talia sunt in lingua Græca; *Ἡ θυγάτηρ ἀνθρώπου ἱερέως*, *Filia hominis sacerdotis*, Levit. 22. v. 12. *πρὸς γυναῖκα χήραν* *Ad mulierem viduam*, Luc. 2. v. 26. *αἱδρες ἀδελφοὶ* *Viri fratres*, Actor. 2. v. 29. *αἱδρες Ἰσραηλιταί*, *Viri Israelite*, v. 22. *αἱδρες Ἰσδαῖοι*, *Viri Judæi*, v. 14. Apud Latinos, *Occultans se in Tugurio mulieris ancilla*, *Salust. Jugur.* *Mulier meretrix*, *Plaut. Merc. Rectè ego emero matris tue ancillam viraginem*, *idem ibid.*

Huc quoque pertinet; *אֶרֶץ כְּנָעַן* *Terra Canaan*, *אֶרֶץ הַיְהוּדָה* *Terra Judæa*; *עִיר יְרוּשָׁלַיִם* *Urbs Jerusalem*, *יְרוּשָׁלַיִם* *Jerusalem laus*, *אֶרֶץ מִצְרַיִם* *Terra Aegyptus*; & similia, quæ duo substantiva habent formam numeri dualis, sed singulariter usurpantur, ut *Urbs Athene*, *Athene decus Græciæ*, *Oppidum Baje*: & similia: item, *Terra Græcia*, *Terra Italia*.

Rarò generis discrepantia est: ut, *וּמֵאֲכָלוֹ בְּרִיאָה* *Et cibus ejus optimum est*, *Abac. 1. v. 16.* id est, *בְּרִיאָה* *pecus pinguis & optima*.

בְּשָׂרָה בְּאֶרֶץ מִדְבָּרָה *Carnem in agro discerptum*, *Exod. 22. 31.* id est, *שְׂחֵרָה* *que sit discerpta, vel discerptum quid.*

מִמֶּנָּה לֶחֶם *Ex Aschero pingue panis ejus*, *Gen. 49. 20.* id est, *דְּבַר שְׂמֵן* *res queq; delicata ex Ascheri regione, erit ipsi cibus.* His similia sunt; *ἱερὸν ἢ βλαβή* *Sacrum consultatio, hoc est, res sacra est: Fama malum: Dulce est confecto ritè labore quies*, & alia plurima.

Utrique substantivo sæpè articulus, Præpositio, aut alia litera servilis præponitur, pleonasticè quidem, sed elegantia & emphasi singulari: ut,

לְעַבְדְּךָ יַעֲקֹב *Servi tui Jacobi*, *Gen. 32. v. 18.*

שְׁלוּחָה לְאֵדְנִי לְעֵשָׂו *Missum Domino meo Esau*, *ibid.*

לְעַמִּי לְיִשְׂרָאֵל *Populo meo Israeli*, *2. Sam. 7. v. 10.*

לְעַם לְצִיּוֹן Populo sylvanis, Psalm. 74. v. 17. id est, habitanti in sylvis & desertis locis. R. David Kimchi in suo Michlol fol. 57. de hoc literæ ל usu scribit, וַיָּבֹא זֶה וַיִּסְפֵּק בְּאַחַד אַחַר זֶה וַיִּסְפֵּק בְּאַחַד Venitq; interdum unum post alterum, cum sufficeret unum, id est, interdum pleonastice reperitur. Idem de reliquis formis sequentibus intelligendum.

אֶת עַמִּי אֶת יִשְׂרָאֵל Populum meum Israelem, 2. Sam. 7. v. 7. Simile, ὁ δὲ ποιμαίνει τὸν λαὸν μὲς τὸν Ἰσραηλ Qui pascet populum meum Israelem, Matth. 2. 6. οἱ αἰθραποιοὶ ποιμῆνες, Homines pastores, Luc. 2. v. 15.

בְּנֵעַר בְּאַבְשִׁלּוֹם In puerum istum in Absolomū, 2. Sam. 18. 11. אֶל עַבְדִּי אֶל דָּוִד Ad servum meum ad Davidem, 2. Sam. 7. 5. עַל עַמִּי עַל יִשְׂרָאֵל Super populum meum super Israelem, ibid. v. 8. ubi L X X. idem imitati, Ἰππὶ τὸν λαὸν μὲς τὸν Ἰσραηλ.

מִי כַעֲפָד כִּי־יִשְׂרָאֵל Quis sicut populus tuus sicut Israel? ibid. 22. עִם בְּנֵי עִם יִצְחָק Cum filio meo cum Isaaco, Gen. 21. 10.

REGULA SECUNDA.

Adjectivum cum Substantivo in eodem genere, numero & casu convenit.

Substantivum autem hic regulariter præcedit: ut, לֵב נְבוֹן יִבְקֹשׁ דַּעַת Animus intelligens querit scientiam, Prov. 15 v. 14.

בֶּן חָכָם יִשְׁמַח אָבִי Filius sapiens latificat patrem, ibid. v. 20. הֵזֶן וַיִּסְפֵּי רַעִים רַבִּים Opes parant amicos multos, Prov. 19. vers. 4.

Sic & Pronomina & Participia, adjectivè nominibus substantivis addita: ut,

בְּיָמֵם הָהֵם In diebus illis, Gen. 6. 4.

בן מבין *Filius intelligens, Prov. 28. v. 7.*

הרב הוחרה וגם מרוטרה *Gladius exacutus est atq; etiam ex-*
politus, Ezech. 21. 9.

Quandoque tamen præcedit adjectivum: ut,
בירקן חרוץ *Subflavo auro, Psal. 68. 14.*

עב טיט *Densum lutum, Hab. 2. 6.*

רבים עמים *Multi populi, Ps. 89. 51.*

Cùm adjectivum præcedit, sæpè Ellipsis est Ver-
bi substantivi intercedentis: ut,

ישר דבר יהוה *Rectum est verbum DOMINI, Psal. 33. v. 4.*

טובה חכמה עם נחלה *Bona est sapientia cum possessione,*
Eccles. 7. 12.

רבים מכאבים לרשע *Multi sunt dolores improbo, Psal. 32. 10.*
vide amplius lib. 2. cap. 14.

Et promiscuè dicitur, *איש כסיל Vir stultus, Prov. 14.*

כסיל אדם, Prov. 15. v. 20. item, *אנשים*

חכמים Homines sapientes; & חכמים מחכמים Sapientes sa-
pientissimi, Proverb. 30. 24. Sic verò adjectiva ista, quæ

substantivorum etiam naturam induunt, promiscuè
antecedunt, vel sequuntur. Apud Rabbinos, *איש צדיק*

Vir justus, & צדיק גמור Justus perfectus: איש עשיר

Homo di-
ves, & גדול עשיר Dives magnus. Superius ex Prov. 15.

etiam explicari possit, *Stultus hominum*, ut alibi dicitur,

חכמות נשים Sapientes mulierum, Proverb. 14. 1.

Adjectivum nominale cum præfixo articulo ה
quidam volunt superlativè sumi: ut,

כשמן הטוב *Sicut unguentum optimum, Psalm. 133. 2.*

את התשועה הגדולה הזאת *Salutem maximam hanc, Juda*
15. vers. 18.

כי ישמעון את שמך הגדול ואת ירך החוקר *Nam audient*
de nomine tuo maximo, & manu tua robustissima, 1. Reg. 8.

¶ 42. Sed de hoc usu literæ ה cum Nominibus adje-
ctivis,

etivis, neque Kimchi, neque Elias quicquam notarunt, neque etiam ab interpretibus omnibus hoc est observatum. Gaudent verò plurimum Hebraei hoc articulo, unde nunc substantivo, nunc adjectivo, vel utrique simul cum præponunt, ut infra copiosius dicetur in Syntaxi Pronominum.

Adjectivum numerale singulare, nunc præcedit, nunc sequitur: Plurale & duale semper præcedunt, ut
 מֵאָה וְאַלְפֵי אֲרָבָה הַכֶּסֶף *Mille & centum argenteos*, Jud. 17. 2.
 יוֹם אֶחָד *Dies unus*, Gen. 1. 5.

בְּשָׁנָה הַשִּׁשִּׁית *In anno sexto*, Ezech. 8. 1.

שְׁלֹשִׁים בָּנִים וְשְׁלֹשִׁים בָּנוֹת *Triginta filii & triginta filie*,
 Jud. 12. 7. 9.

שְׁנֵי עֵצִים *Duo ligna*, 1. Reg. 17. 12.

At, שֵׁפָה אַחַת וּדְבָרִים אֶחָדִים *Labi unius & verborum unorum*, Genes. 11. 1. ubi plurale sequitur, quod non rationem numeri, sed identitatis habet, pro *Eorundem*. Sic Terentius in Eunuchis: *Aderis una in unis edibus*, id est, iisdem. Et Cic. pro Flac. *Unis moribus & nunquam mutatis legibus vivere*.

Ex elegantissimis linguæ Hebrææ est, cum pro adjectivo periphrastice usurpatur substantivum, præcedente Præpositione ב, מ, sive לָ אוּת לְ: ut,
 בְּלִ חֵיתוֹ בְּיַעַר *Omnes bestie in sylva*, Jesa. 56. vers. 9. id est, sylvestres. Vau cum Cholem est paragogicum: vide & Jer. 12. 9.

וְאַשְׁמֹרֶת בַּלַּיְלָה *Et vigilia in nocte*, Psal. 90. 4. id est, nocturna: vide & Cant. 3. 8.

יָעַץ בְּשֵׁכֶל *Consiliarius cum intellectu*, 1. Paral. 26. 14. hoc est, intelligens, prudens.

בְּיַד הַרְצָיִם בַּסּוּסִים *Per manum cursorum in equis*, Esth. 8. 10. id est, equestrium, veredariorum.

ובכל עבודה בשדה Et in omni opere in agro, Exod. I. 14. hoc est, agresti, rusticano, rurali.

מים במים Aqua in maribus, Genes. I. v. 22. h. e. marinæ. Cum מן sive מ: ut,

קדם אביעה חידות מני קדם Eloquar enigmata ab antiquitate, Psalm. 78. 2. hoc est, antiqua: vide & Psal. 143. v. 5.

הלך בדרך מרחוק Abiit viâ è longinquo, Prov. 7. v. 19. id est, longinquâ, longum iter ingressus est.

הגידו באימם מפרחק Annunciate in regionibus è longinquo, Jer. 31. 10. id est, longinquis.

מיצר אריה מיער Leo de sylva, Jer. 5. 6. hoc est, sylvestris.

ממתי מן מקור Ab hominibus è mundo, Psalm. 17. v. 14. id est, mundanis, mundum vel mundana sapientibus.

נספיהם מדם Libamina eorum ex sanguine, Psal. 16. 4. h. e. sanguinea, cruenta. Hujus generis est; ἄρτον ἐκ οὐρανόθεν, Panem è cælo, Joh. 6. 31. hoc est, cœlestem: nam

ἐκ οὐρανόθεν, pertinet ad panem, non ad sequens Verbum

ἔδωκεν, Dedit. Unde à Davide appellatur דגן השמים Fru-

mentum cœlorum, Psal. 78. 24. Sic apud Latinos observata sunt, Mercenarius à villa: Ter. Adelph. Aper

de sylva, apud Florum: Vicini è proximo, hoc est, proximi, Plaut. Aul.

Cum ל: ut,

מזמור לתודה Psalmus ad gratiarum actionem, Psal. 100. I. hoc est, εὐχαριστικὸς, quo gratiæ aguntur.

In hoc genere loquendi est Verbum Infinitum

pro Nomine: ut,

מזמור להוקיר Psalmus ad commemorandum, Psal. 38. v. I. hoc est, μνημονολογικὸς, memorialis.

מכתם לדוד ללמד Aureum carmen Davidis ad docendum, Psal. 60. v. I. id est, ψαλμὸς διδασκαλικὸς. Sic porro

dici

dici possit, *לְהַלְלֵנוּ מִזְמוֹר* Psalmus ad laudandum, h. e. *ἐπαινεῖν*, *לְהַתְּחַלֵּל* Ad precandum, *Εὐχαριστῆς*: *תְּחַלֵּל* Ad gratias agendum, *Εὐχαριστῆς*, Græci etiam dicunt ad hunc modum; *Ψαλμὸς εἰς ἀνάμνησιν*, Psalmus ad recordationem, Psal. 38. 1. & 70. 1. hoc est, memorialis: Sic, *εἰς ἐξομολόγησιν*, Ad gratiarum actionem, Psal. 100. 1. *εἰς διδασχλήν*, Ad doctrinam, Psal. 60. 1. *μνημονεύειν*, *ἐξομολογητῆς*, &c. Sic porro, *ἔγραψε ἑορταστικὴν εἰς ἀγαλλίασιν* Scripsit orationem ad exultationem, Tob. 13. 1. hoc est, *Εὐχαριστικὴν* gratulatoriam, quâ Deo gratias cum singulari animi lætitiâ & exultatione ageret. Apud Latinos: *Canes ad venandum*, pro, Venatorii: *Penna ad scribendum*, pro, Scriptoria, &c.

Denique non inueniunt hîc substantivum additur Adverbio, tanquam adjectivo: ut,

מִפְתָּאֵד פְּתָאֵד *Apavore subito*, Prov. 3. 25. id est, *subitane*.

מִשְׁאֹל מִתַּיִם *A sepulchro infra*, Prov. 15. 24. hoc est, *inferior*.

אֵל תְּהִי עַד חֲנֹם *Ne sis testis temerè*, Prov. 24. 28. id est, *temerarius*, absq; causa & falsò testimonium dicens.

דַּם חֲנֹם *Sanguis immeritò*, 1. Sam. 25. 31. id est, *innoxius*, immeritò effusus.

אֲנָשִׁים מְעַט מְעַי *Homines parum mecum*, Neh. 2. v. 12. id est,

מְעַטִּים *pauci*, ut R. Salomon interpretatur.

בְּכָל הַגּוֹיִם סְבִיב *In omnes gentes circum*, 1. Reg. 4. 31. id est, *circumjacentes*. Sic Zach 12. 7. 6. vide etiam infra cap. 3. Reg. 1. Talia sunt & Græcis familiaria: sicut

τὰς κύκλῳ ἀγρῶν *In agros circum*, id est, *circumjacentes*.

Marc. 6. 36. *τῶν πάλαι αὐτῶν ἀμαρτηῶν*, *Suorum olim*

peccatorum, id est, *pristinorum*, 2. Pet. 1. 9. *τὰ πρὸ ἐργα*

Antè res gesta, id est, præteritæ, apud Sophoc. ὁ πρὸν χρό-
 νῳ. Antè tempus: ἀεὶ χρόνῳ. Semper tempus: ἡ πρὸν
 ἀχρόστια, Pridem deformitas, pro, Pristina; & similia
 plurima. Apud Latinos: Heri semper lenitas, verebar
 quorsum evaderet, Terent. And. 1. 2. pro, Perpetua lenitas.
 Namq, erit ille mihi semper Deus, Virg. pro, Sempiternus.
 Neg, enim ignari sumus antè malorum, idem 1. Æneid.
 pro, Præcedentium: Peccare fuisset Antè satis, idem 9.
 Æneid. Antè peccare πρὸν ἀμαρτῶν, pro, Pristinum
 peccatum. Egressam longè Phasidos isse viam, Propert. li-
 bro 1. ad Gal. ubi Longè viam, pro, Longinquam viam.
 Vidit omnem circa regionem Jordanis, Genes. 13. v. 10. in
 Vulgata Latina, pro, circumjacentem.

CAPUT II.

De anomalis in convenientia Nominis
 cum Nomine.

Primo Nomina dominii, אֲדֹנָי, אֱלֹהִים, אֱלֹהֵי, ex lin-
 guæ usu & proprietate, efferuntur numero plu-
 rali cum antecedenti singulari, ad summam dignita-
 tem & honorem excellentissimum personæ indican-
 dum, ut Hebræorum interpretes tradunt. Erit ergo
 Enallage pluralis pro singulari: ut,

Sub femore Abrahami dominorum
 suorum, Gen. 24. 9. pro אֲדֹנָי domini sui: dicitur enim
 de solo Abrahamo.

Vir ille domini (plur.) terræ istius, Genes. 42.
 v. 30. pro אֲדֹנָי Domini, de solo Josepho.

De nomine Schemer, dominorum mon-
 tis, 1. Reg. 16. 24. pro אֲדֹנָי Domini.

Dominis suis regi, Genes. 40. v. 1. pro לְאֲדֹנָי
 Domino suo.

אלהים

יהוה אלהים DOMINUS Dii, Gen. 2. 5. pro אלהים Deus,
 בעליך עשיר Conjuges tui factores tui, Jesa. 54. 5. pro, Con-
 jux tuus opifex tuus, de unico & vero Deo dictum,
 עשיר אלהים Deus factores mei, Job. 35. 10. De hoc loquendi
 genere vide plura mox infra.

Deinde varia est anomalia inter Nomen substan-
 tivum & adjectivum. Sæpè enim in genere vel nume-
 ro diversimodè conjunguntur, & quidem vel solum
 substantivum & adjectivum, vel unum adjectivum di-
 versis substantivis respondens, unde speciales quæ-
 dam anomalix oriuntur, quæ tamen ad Enallagen re-
 ferri possint.

Primo, Adjectivo singulari substantivum plurale
 junctum, distributionem sive partitionem denotat: ut,
 ישר משפטיך Rectum est judicia tua, Psal. 119. v. 139. hoc est,
 unumquodque judiciorum tuorum.

שדמות חשבון אמלל Arva Chesbonis languidum est, Jesa. 16. 8.
 id est, quodque arvum. Est verò hic etiam generis
 discrepantia. Sed שמדות pluraliter in genere sumit-
 tur pro vitibus, arvis & agris quibuslibet, unde adje-
 ctivum ipsi genere masculino ceu digniore, adjungitur.
 בתחמות רבה In abyssis magna, Psal. 78. 15. hoc est, quæque
 abyssorum magnarum.

Secundo, Adjectivis numeralibus singularis numeri
 junguntur plerunque substantiva pluralia: ut,
 שלשה מלכים Tres reges, Dan. 11. 2.
 ויחי שת חמש שנים Et vixit Seth quinq; annos, Gen. 5. v. 6.
 מאה פעמים Centum vicibus, 2. Sam. 24. 3.

E contrario, Numeralibus pluralibus, junguntur
 substantiva singularia: ut,
 זה עשרים שנה Hos viginti annos, Gen. 31. 38.
 שלשים אלף Triginta millia, Num. 31. 39.

וְתָקַח עִמּוֹ מֵאֲתֵיּם כֶּסֶף Et tulit secum ducentos argenteos,
Jud. 17. v. 4.

Numeralibus in utroq; numero conjunctis, substantivum convenit numero minori: ut.

בֶּן־שָׁלֹשׁ וְשִׁמְנִים שָׁנָה Filius trium & octoginta annorum,
Exod. 7. v. 8.

שְׁמֹנֶה עָשָׂר וְחֲמִשָּׁה אִישׁ Octoginta & quinque viri, I. Sam. 22. 18.

אֶלֶף וְשִׁבְעָה אֶלֶף שְׁמֹנֶה וְשִׁבְעָה אֶלֶף Octoginta & septem millia, I. Par. 7. 5.

Sæpè tamen etiam analogam constructionem esse, paulò antè visum est.

Observant quidam, in numeratione Dierum, & Annorum, ab Uno ad Decem, ea poni in numero plurali: ut שלשה ימים Tres Dies, שבוע שנים Septem anni: A Decem & ultra in singulari numero: ut, אחד עשר יום Undecim dies, מאה שנה Centum anni, עשרים שנה Viginti anni. Et sic usque ad mille, inde rursùm, אלף שנים Mille anni.

Tertio, Substantivis pluralibus diversi generis, subjicitur adjectivum in genere masculino tanquam digniore: ut,

חֻקִּים וּמִצְוֹת טוֹבִים Statuta & precepta bona, Neh. 9. v. 13,
hïc adjectivum טובים refertur juxta sensum ad utrunque substantivum, genere autem convenit cum masc. חֻקִּים.

כָּל הַפֶּתָחִים וְהַמְּזוּזוֹת רִבְעִים Omnes portæ & postes quadratæ,
I. Reg. 7. 5.

בְּנֵיךָ וּבָנוֹתֶיךָ נִתְּנִים לְעַם אֲחֵר׃ Filii tui & filia tua traditi populo alteri, Deut. 28. 32. vide & Job. I. 13.

Quarto, Quandoq; duobus vel pluribus substantivis adjectivum adjungitur, quod cum propiore tantum consentit: ut.

וּפְנֵיהֶם וּכְנֵפֵיהֶם פְּרוּדוֹת Vultus eorum & alæ eorum extense,
Ezech.

Ezech. i. ii. hîc adjectivum participiale respondet in genere & numero, propiori: prius enim masculinum est.

אפי וחמתי נתקרת Ira mea & excandescencia mea fusa est, Jer. 7. 20.

Quintò, Quandoque duobus substantivis subijcitur adjectivum, conveniens posteriori, cum debet priori: ut,

קשת גברים חתים Arcus fortium confractus, 1. Sam. 2. 4. hîc חתים genere & numero convenit cum propiore גברים sensu autem cum priore, pro קשת חתה Arcus confractus.

וצפוחת השמן לא חסר Et ampulla olei istius non erit deficiens, 1. Reg. 17. 16. pro חסרה ut vers. 14. eidem huic locutioni respondet Verbum faemininum תחסר deficiet. Quidam volunt per Hypallagen hæc dici, quasi גברי קשת חתים Potentes arcu fracti sunt, שמן צפוחת חסר Oleum ampulle deficiens. Sed mos est lingue, scribit Kimchi ad hunc locum, ut adjectivum vel verbum conveniat cum propiore. Hoc tamen non semper fieri, docent ante posita exempla, & videbitur amplius in Verbis cap. 10.

Sextò, Duobus vel pluribus substantivis singularibus, sive unius sive diversi generis fuerint, adjungitur adjectivum plurale genere masculino: ut,

שאול ויהונתן הנאהבים Saul & Jehonatan dilecti, 2. Sam. 1. 23. אני ובני שלמה חטאים Ego & filius meus Salomon peccatores, 1. Reg. 1. 21.

ענן וערפל סביביו Nubes & caligo sunt circuitus ejus, Ps. 97. 3.

אברהם ושרה זקנים Abraham & Sara Senes, Gen. 18. 11.

עברי והעבריה חפשים Hebraei & Hebraeam liberos, Jer. 34. 9.

Anomalie communes. ELLIPSIS quandoque est substantivi, quandoque adjectivi.

Substantivi, quando adjectivum masculinum tantum exprimitur, substantivo commodè subintellecto: ut,

בַּעֲשֵׂרֵי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ *In decimo, in uno mensis, Gen. 8. 5. quod plenè esset, בַּחֹדֶשׁ עֲשָׂרֵי בְּיוֹם אֶחָד Mensè decimo, die uno sive primo.*

וְכָל מַלְאָךְ נִקְלָה *Ilia mea plena sunt vili, Psalm. 28. v. 8. hoc est, דְּבַר נִקְלָה Re vili, aut נִקְלָה נִגַע Plagâ vili & contentâ, ut Kimchi supplet.*

וְיָמֵי מַלְאֵי יַסְעוּ לָמוֹ *Et aqua pleni exprimentur eis, Psal. 73. 10. hoc est, כּוֹס מַלְא Poculi pleni.*

כִּי יָבֹא בְּחֹזֶק יָבוֹת *Cum forti veniet, Jes. 40. 10. scil. יְמֵי מַנּוּ, quod aliquando masculinum est, ut Ab. Esra notat.*

אֶל פֶּתַח שַׁעַר הַפְּנִימִית *Ad ostium portæ interioris, Ezech. 8. 3. h. e. הַחֲצֵר הַפְּנִימִית Atrii interioris. Hanc Ellipsin discrepantia generis indicat. Nam שַׁעַר masculinum est, הַפְּנִימִית fœmininum, quod ad nomen subintellectum חֲצֵר referendum est.*

Deinde, cum adjectivum fœmininum absolutè usurpatur, ut apud Latinos Nomina generis neutri: ut, לְשׁוֹן מְדַבֶּרֶת גְּדוֹלוֹת *Lingua loquens magna, Psal. 12. 4. pro אִמְרוֹת גְּדוֹלוֹת sermones grandes.*

וְהִבְרִיאתֶם תְּחִבּוֹ *Opimum mactabitis, Ezech. 34. v. 3. subaudi, צֹאן Pecus.*

אֶחָת שְׂאלָתִי אוֹמֵה אֲבַקֵּשׁ *Unum petii, illud requiram, Psal. 72. 4. hoc est, שְׂאֵלָה אֶחָת Petitionem unam.*

וְדַבֵּר אִתָּנוּ קְשׁוֹר *Loquitur nobiscum dura, Genes. 42. v. 30. supple, אִמְרוֹת verba. Talia sunt, Prov. 18. 23. Job. 40. 5. 22. Jesa. 32. 4.*

אֵין בְּפִיּוֹ נִכּוֹנָה *Non est in ore ejus rectam, Prov. 5. 10. sup. מְלָה Verbum.*

לֹא אֶחָת וְלֹא שְׁנַיִם *Non unum neque duo, 2. Reg. 6. 10. sup.*

פָּעַם Vice unâ aut duabus, *id est*, Non semel atque iterum.

כְּעֶדֶר הַקְּצֹבוֹת *Sicut grex precifarum, Cant. 4. 2. sup.* וְחֵלִים קצובות Ovium sive pecudum tonfarum.

חֲנוּר חֲדָשׁוֹ *Accinctus novo, 2. Sam. 21. 16. sup.* חָרֵב Gladio, ut Kimchi notat: וְכִי יִרְדֵּה הַמִּקְרָא בְּהִרְבֵּה מִקּוֹמוֹת *hoc est*, Et sic mos est Scripturæ in multis locis, deficiens autem subintelligitur juxta sensum.

וּמֵאֵלוֹ בְּרִיאָה Et cibus ejus pingue (sc. שֶׁה) Pecus; Hab. 1. 5. 16.

Tertio, quando adjectivum respondet substantivo, quod cum altero substantivo constructum est: ut, אִמְרַת יְהוָה צְרוּפָה *Sermo Domini purgatus est, Psal. 18. v. 13.* תּוֹרַת יְהוָה תְּמִימָה *Lex Domini perfecta est, Psal. 19. 8.* יִרְאַת יְהוָה טְהוֹרָה *Timor Domini mundus est, ibid. vers. 10.* פְּקוּדֵי יְהוָה יְשָׁרִים *Præcepta Domini recta sunt, v. 9.*

In his & similibus concisa est locutio. Convenientia enim semper est vocum integrarum, non autem ob aliam structuram corruptarum. Unde adjectivum cum substantivo constructo cohærere non potest, nisi subaudito substantivo absoluto, qualis locutio plena est in hoc, אִמְרוֹת יְהוָה אִמְרוֹת טְהוֹרוֹת *Eloquia Domini eloquia munda (sunt) Psal. 12. 7.* Sic itaq; & alia explicanda erunt; nempe אִמְרַת יְהוָה צְרוּפָה *Sermo Domini sermo purgatus est*; & sic reliqua.

Adjectivi Ellipsis est, quando substantivum solum ponitur, adjectivo sensui commodo, subaudito; ut, הַנֶּחֱתוּ שֶׁלֶג כְּצֹמֶר *Qui dat nivem sicut lanam, Psal. 147. v. 16.* הַלְבֵּן *albam.* Sic intelligendum quoq; Jefa. 1. 18.

מִלְבָּשִׁים בְּגָדִים *Induti vestibus, 2. Reg. 22. v. 10. scilicet*

תמודות desideratissimis, pretiosissimis, nempe vestibus regiis.

בַּחֲזָרִים מֹרִינִי אֲנָשִׁים Morientur viri, 1. Sam. 2. v. 33. scil. Electi, hoc est, Juvenes selectâ ætate.

בְּאֲנָשִׁים בָּא Venerat inter homines, 1. Sam. 17. 13. scil. זְקֵנִים senes, hoc est, provecâ ætate, & grandævus inter homines erat.

בְּיָמֵם בָּאִים Venerant in dies, Gen. 18. 11. sc. רַבִּים multos, hoc est, vergentes, sive proveci ætate erant.

זֶרַע אֲנָשִׁים Semen virorum, 1. Sam. 1. 11. pro זְכָרִים hominum masculorum, hoc est, semen virile, ut Kimchi enarrat, vel צְדִיקִים justorum, aut חֲכָמִים sapientum, ut R. Salomon supplet.

מֵאֲכָלִים כְּרִים מֵצֹאן Comedentes agnos è grege, Amos 6. v. 4. pro כְּרִים שְׂמָנִים agnos pinguisimos.

וְיֵשׁ בְּעֶדְרוֹ זָכָר Si est in grege ejus masculum, Mal. 1. 14. scil. זָכָר תָּמִים Masculum pecus integrum.

מֵצָא אִשָּׁה מֵצָא טוֹב Inveniens uxorem, invenit bonum, Prov. 18. v. 22. nempe אִשָּׁה טוֹבָה Uxorem bonam: nam qui malam invenit, malitiam malitiæ invenit.

נִבְחָר שֵׁם מֵעֶשֶׂר רַב Præstantius est nomen, quàm divitiæ multa, Proverb. 22. v. 1. id est, טוֹב bonum nomen.

חֲמֹר לַחֵם Asinum (ferentem) panem, 1. Sam. 16. 20. subintell. נוֹשֵׂא.

PLEONASMUS primò est in locutionibus numeralibus, repetito nunc substantivo, nunc adjectivo: ut,

בְּשָׁנַת עֶשְׂרִים וְשָׁלֹשׁ שָׁנָה In vigesimo & tertio anno, 2. Reg. 13. 1. pro Anno vigesimo tertio.

חֲמֵשׁ שָׁנִים וְשִׁשִּׁים שָׁנָה Quinq, annos & sexaginta annos, Genes. 5. 15.

צֹאן שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף וְשִׁבְעִים אֶלֶף וְחֲמֵשָׁת אֶלְפִים Pecudum sexcenta

sexcenta millia & septuaginta millia, & quinq; millia, Numer. 1. 32. pro sexcenta septuaginta quinque millia.

Secundo, in continua repetitione, nunc substantivi, nunc adjectivi. Substantivum in singulari numero continuo repetitum, distributionem denotat. Alterum enim loco adjectivi distributivi est, quo Hebræi carent: ut, ויהיו עושים נוי אלהיו *Et erant facientes* (id est, faciebant) gens gens deos suos, 2. Reg. 17. 29. id est, singulæ gentes faciebant sibi deos.

וְקַח מֵאֵתָם מִטָּה מִטָּה *Accipe ab illis virgam virgam*, Num. 17. v. 2. id est, singulas virgas.

אִישׁ אִישׁ כִּי תִשָּׁטָה אִשְׁתּוֹ *Vir vir quum declinaverit uxor ejus*, Num. 5. 12. id est, quum ullius viri uxor, vel, cujuscunque viri uxor declinaverit. Simile Levit. 15. 2. & 24. 15.

עֶדְרָה עֶדְרָה *Gregem gregem solum ipsum*, Genes. 32. 16. id est, quemque gregem seorsum.

עֶשְׂרוֹן עֶשְׂרוֹן תַּעֲשֶׂה *Decimam decimam parato*, Num. 29. 31. id est, singulas decimas.

שְׁנַיִם שְׁנַיִם בָּאוּ *Duo duo ingressa sunt*, Genes. 7. 9. id est, bina: vide & 1. Par. 26. 27. Vide præterea Genes. 7. 2. Ex. 16. 21. Deut. 14. 22. Esth. 3. 15. 1. Paral. 9. 27. 32. 2. Paral. 13. 11. Psal. 61. 9.

Sic in Novo Testamento; ἀποστείλει δύο δύο. *Mittere duo duo*, Marc. 6. 7. id est, binos, singula paria. Item συμπόσια συμπόσια, *Per convivia convivia*, v. 9. id est, singulas convivantium atq; accumbentium classes. Item πηγύθαι πηγύθαι *areole, areole*, v. 40, id est, areolatim.

Quòd si copula & interveniat, tum diversitas significatur: ut,

יְדַבְּרוּ בְּלֵב וּבְלֵב *Corde & corde loquuntur*, Psal. 12. v. 3. id est,

לִבְכוֹת בְּשֵׁתֵי לִבְכוֹת duplici corde, quorum unum in ore, alterum in pectore est, ut Hebræi exponunt.

לֹא יִהְיֶה לְךָ בְּכִסֶּף אֲבֹן וְאֲבֹן Non erit tibi in loculo tuo pondus & pondus, Deuter. 25. 13. hoc est, diversum pondus, alterum majus, alterum minus. Sic עֵפָה וְאֵפָה Ephā & Epha, ibid. v. 14.

וְיָלַד בְּרָהּ Vir & vir natus est in ea, Psalm. 87. 5. id est, hic & ille, diversi, quàm plurimi.

עַד־שְׁנֵי דוֹר וְדוֹר Usq; ad annos generationis & generationis, Joel. 2. v. 2. id est, diversarum ac plurimarum generationum.

Sic in diverso genere vel numero: ut,

מִשְׁעָן וּמִשְׁעָן Scipionem & scipionem, Jesa. 3. v. 1. id est, hunc & illum, aquæ & panis vim & facultatem nutriendi.

שָׂרִים וְשָׂרוֹת Cantatores & cantatrices, Eccl. 2. v. 8. hoc est, varios cantores, diversa musices genera.

שִׁירָה וְשִׁירָה Symphoniam & symphonias, ibid.

Si nomen כל præponatur, tum vis distributio-
his manet: ut,

בְּכָל־שָׁנָה וְשָׁנָה In omni anno & anno, Esth. 9. v. 21. hoc est, quotannis, singulis & omnibus annis.

בְּכָל־דָּוָר וְדוֹר מִשְׁפָּחָה וּמִשְׁפָּחָה מְדִינָה וּמְדִינָה וְעִיר וְעִיר In omni ætate & ætate, familia & familia, provincia & provincia, civitate & civitate ibid. v. 28. hoc est, unaquaque ætate, &c.

Hic per Ellipsin voculæ כל explicanda sunt:

בִּינֵנו שָׁנוֹת דוֹר וְדוֹר Considerate annos ætatis & ætatis, Deut. 32. 7. id est, cujusque ætatis. Sic Psal. 89. 2.

זְקֵנֵי עִיר וְעִיר Seniores urbis & urbis, Esr. 10. 4. id est, cujusque urbis.

בְּאָמְרָם אֵלָיו יוֹם וְיוֹם Quum dixissent ad illum die & die, Esth. 3. 4. hoc est, quotidie.

Porro

Porro substantivi geminatione, notatur etiam
emphasis, certitudo ac vehementior omninò animi
affectus: ut,

צדק צדק תרדף *Justitiam Justitiam sectaberis*, Deut. 16. 20.

חרב חרב החרבה *Gladus, gladius exactus est*, Ezech. 21. 9. ul. 14.

בדרך בדרך אלה *Per viam, per viam ibo*, Deut. 2. v. 27. quasi
dicat, *viâ rectâ, communi & regiâ, nullibi deflectam.*

מעי מעי *Viscera mea, viscera mea doleo*, Jer. 4. 19.

ראשי ראשי *Caput meum, caput meum*, 2. Reg. 4. 19.

אלי אלי *Deus mi, Deus, mi*, Psal. 22. 1.

בני בני אבשלום *Absalom fili mi, fili mi*, 2. Sam. 18. 33. Sic,

cùm geminato nomine vocamus aliquem: Abraham,

Abraham, Genes. 22. 11. Moses, Moses, Exod. 3. v. 4. Sa-

muel, Samuel, 1. Sam. 3. v. 10. Jacob, Jacob, Genes. 46. 2.

Vide & infra in Verbis similia.

Si ter repetatur, major orationis vehementia in-
dicatur: ut,

ארץ ארץ ארץ *Terra, terra, terra*, Jerem. 22. 29. q. d. *ô terra*

omnium terrarum præstantissima & laudatissima,

ut R. Sal. explicat.

עוה עוה עוה אשימנה *Perversitatem, perversitatem, perversi-*
titatem, disponam eam, Ezech. 21. 37. *id est, funditus ever-*
sam reddam eam.

קדוש קדוש קדוש Vide mox inter adjectiva.

היכל יהוה היכל יהוה היכל יהוה *Templum Domini, tem-*

plum Domini, templum Domini sunt, Jerem. 7. v. 4. quasi

dicat, unicum & carissimum Domino templum.

At substantivum plurali numero continuò repe-
titum, majorem multitudinem significat: ut,

ועמק השדים בארת בארות חמר *Et vallis Siddim erat putei,*

putei bituminis, Gen. 14. 10. *id est, puteos plurimos habe-*

bat bituminis, passim abundabat, referta erat puteis.

וַיִּצְבְּרוּ אוֹתָם חֲמֹרִים חֲמֹרִים *Et colligebant eos, acervos acervos,*
Exod. 8. v. 14. i. e. acervatim, per multos acervos.

הַמְּנִים הַמְּנִים *Turba, turbae, Joel. 3. v. 14. id est, Maxima*
multitudo populorum.

עֲשֵׂה הַנַּחַל הַזֶּה גְּבִים גְּבִים *Fac torrentem hunc foveas, foveas,*
2. Reg. 3. v. 16. id est, fac in eo plurimas foveas.

מִדְּחֹרוֹת זְחֹרוֹת *Propter plausus, plausus, Jud. 5. 22. id est,*
per multiplicem & incitatissimum equorum plau-
sum ac cursum.

Adjectivi continuâ geminatione, superlativa
 locutio significatur: ut,

מִן הָאָדָם הָרֹשֶׁה *De rufo, rufo isto, Gen. 25. v. 30. id est,*
admodum rufo, scil. הַבְּשׂוּל edulio sive cocto.

וְעִמּוֹק עִמּוֹק מִי יִמְצְאוּ *Et profundum profundum, quis inveniet*
illud, Eccles. 7. v. 25. hoc est, maximè vel summè pro-
fundum, quàm profundissimum & abstrusissimum.

וְעַתָּה הֲטוֹב טוֹב אִתָּה מִבְּלֶק *Et nunc an bonus, bonus es tu præ*
Balabo, Jud. 11. v. 25. hoc est; an multò vel longè præ-
stantior es.

אַל תִּדְבְּרוּ גְבוּהָ גְבוּהָ *Ne loquamini elatum, elatum, 1. Sam.*
2. 3. hoc est, admodum elatè, superbulimè.

רַע רַע יֵאמַר הַקְּנֵה *Malum, malum est, aut emptor, Proverb.*
20. 14. hoc est, pessimum.

קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְהוָה צְבָאוֹת *Sanctus, sanctus, sanctus*
DOMINUS exercituum, Jesa. 6. v. 3. hoc est, omnino
sanctus, & omnium sanctorum sanctissimus.

ENALLAGE numeri: ut,

הַכֹּהֲנִים הַמְּקֻדְּשִׁים *Sacerdotibus sanctificato, pro, sanctificatis,*
Ezech. 48. v. 11.

Deinde est frequens enallage numeri cardinalis,
 ut vocant, pro ordinali: ut,

יּוֹם אֶחָד *Dies unus, Gen. 15. pro, ראשון primus.*

אלהים צדק *Deus iuste, Psal. 7. 10.* R. David Kimchi ad locum Jesajæ notat: לַיְחִיד תְּפָאֶרֶת לְשׁוֹן אֲדוֹנָי *id est, Nomen Adonim (num. plur.) honoris causâ dicitur de unico.* Idem in libro Radicum, in Radice אֲדוֹן scribit; Adonai numero plurali dicitur de unico honoris causâ. In Michlol de Nominibus masculinis pluralibus scribit: וְיֵשׁ שִׁבּוּעַ הַיּוֹד וְהַמֶּם: בְּלִשׁוֹן תְּפָאֶרֶת עַל הַיְחִיד Mem causâ decoris de unico. Jod & Mem, *id est, terminatio Nominum pluralium masculinorum.* R. Salomonis Jarchi ad locum Jesajæ glossa hæc est: כָּל לִשׁוֹן אֲדוֹנוֹת קְרוֹי בְּלִשׁוֹן רַבִּים וְאֶפְלוּ יְחִיד *id est, Omne vocabulum domini effertur numero plurali, etiam de unico.* Vide plura de hoc loquendi genere infra cap. 9. in Enallage.

Tertio, Enallage casus, quando substantivum, per rectionem, in genitivo casu ponitur: ut; חַכְמוֹת נְשִׁים *Sapientes mulierum, h. e. Sapiens mulier unaqueq, Prov. 14. 1.*

Talia putant esse etiam; נְסִיכֵי אָדָם *Principes hominum, Mich. 5. 5.* אֲבִיוֹנֵי אָדָם *Egeni hominum, i. e. homines, Esa. 29. 19.* Talia sunt apud Latinos; *Canum degeneres, Nigra Lanarum.* Apud Græcos; οἱ ματαῖοι τῶν ἀνθρώπων *Vani hominum, h. e. homines: ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν, In una Synagogarum &c.* Horum quædam superlativè exponi possunt. Vide cap. 3. Reg. 4.

Quarto, Enallage generis judicatur esse in sequentibus: ut, רוּחַ גְּדוּלָה וְחֹק *Ventus magnus & vehemens, 1. Reg. 19. v. 11.* אַל תִּזְכֹּר לָנוּ עֲוֹנוֹת רֵאשׁוֹנֵינוּ *Ne recorderis nobis iniquitatum priorum, Psal. 79. 8.*

לְפֶתַח הַחַטָּאת רַבָּה *Ad fores peccatum excubans est, Gen. 4. 7.*

את כל כפר הירדן כי כלה משקה *Totam planiciem Jordanis, quod tota esset irrigua, Gen. 13. 10.*

וכל המלאכה נמכה ונמס *Et omnem substantiam contemptibilem & tabescentem, 1. Sam. 15. 9.*

תאכלהו אש לא נפת *Consumet eum ignis non sufflatus, Job. 20. vers. 26.*

אשר ארחותיהם עקשים *Quorum semita perversa sunt, Prov. 2. 15.*
ואפלה מנדה *Et caligo impulsiva, Jesa. 2. 82.*

In primo exemplo prius adjectivum foemininum est, alterum masculinum. Hanc discrepantiam excusat Nomen substantivum רוח quod generis communis. In secundo adjectivum ראשונים non est epitheton præcedentis substantivi, sed juxta Kimchium & Ab. Efram, substantivi intellecti ימים *Temporum*, vel *זמנות Patrum, Majorum*. De tertio vide infra cap. 18. Reg. 1. In quarto כפר foemin. est, cui & respondet כלה *Tota ipsa*, sed משקה masculinum est. Illud ergo & supplendum per ארץ משקה *Terra irrigans*. In quinto מלאכה quidem foemininum est, sed sensum illic habet vocis מקנה quod Nomen masculinum est, cujus respectu ipsi adjectivum ultimum genere mascul. convenit. In sexto cum Nomen אש jungitur verbum foemininum & adjectivum participiale masculinum, quæ anomalia tolerari potest, quum Nomen אש sit generis communis. In septimo עקשים non refertur ad antecedens substantivum, sed ad superiorem orationem, in qua agitur de *Viris loquentibus perversitatem*, qui hîc dicuntur עקשים *Perversi*. Deinde ad ארחותיהם assumenda Præpositio כ ex sequenti versus membro, ut sit sensus, *Qui in semitis suis perversi sunt*. In octavo nulla quoq; discrepantia, sed מנדה referendum ad superiorem orationem, in qua exprimitur נקשה ורעב *Duris-pressus & famelicus*. De eodem dicitur

מנרדו *Impulsus*, ut sit sensus, *Et caligine impulsus*. Hoc modo & alia similia explicari poterunt, ut Nomen genere discrepans, vel ad intellectum referatur, aut ex textu ipso explicetur ratione antecedentis sententiæ. Vide cap. 10. in Enallage generis Verborum.

Quidam volunt aliquando respectum haberi ad Numerum singularem, in iis scil. Nominibus, quæ in singulari sunt masculina, pluralem autem habent fœmininum: Huc referunt seqq.

וַעֲשֵׂת אֶת גְּרוֹתֶיהָ שִׁבְעָה *Et facies lucernas ejus septem*, Exo. 27. v. 37. hîc גְּרוֹתֶיהָ est fœmininum, & שִׁבְעָה masc. quia גַּר in numero singulari est masculinum.

וְרַחֲבוֹת הָעִיר יִמְלֵאוּ יְלָדִים *Et platea urbis replebuntur pueris*, Zach. 8. 5. hîc fœminino plurali רַחֲבוֹת adjungitur verbum masc. יִמְלֵאוּ, quia רַחֲב in Numero singulari est masculinum.

נֵאדוֹת יַיִן בָּלִים *Utres vini veteres*, Jos. 9. hîc Subst. נֵאדוֹת additur masc. בָּלִים, quia נֵאד in sing. est masc.

רְתָאֲנִים וְעוֹת *& ficus malas*, Jerem. 24. v. 2. רְתָאֲנִים טובות, וְעוֹת תְּאֵנִים טובות.

שֵׁשׁ שְׁעוּרִים *Sex hordea* (hordei mensuras) Ruth. 3. 15. שֵׁשׁ fœm. שְׁעוּרִים masc. quia singulare est fœmin. שְׁעוּרָה.

פְּשֵׁתִים שְׂרִיקוֹת *Lina pectinata*, Esa. 19. 9. פְּשֵׁתִים est à singulari fœm. פְּשֵׁתָה.

CAPUT III.

De Syntaxi Nominum, quâ unum regit alterum.

Declarata est Nominis cū Nomine convenientia. *Rectio sequitur, & primò Substantivi.*

REGU-

341 DE SYNTAXI NOM. CUM NOM.
REGULA PRIMA.

Substantivum regit substantivum diversae rei in genitivo casu.

Prius hîc semper habet formam recti, sed per regens exponendum est, & posterius per genitivum: ut,

סֵפֶר הַזְכוּרֹת *Liber annalium, Esth. 6. 1.*

תְּפִאֶרֶת בְּחוּרִים *Decus juvenum, Prov. 20. 29.*

אֶרֶץ יָמִים *Longitudo dierum, Prov. 3. 2.*

תְּבִנִית הַיֵּל *Exemplar templi, Psalm. 144. 12.*

אֶרֶץ חָפֵץ *Terra desiderii, Mal. 3. 12.*

גְּבוּל רְשָׁעָה *Terminus injustitiae; Mal. 1. 4.*

In his exemplis prioris substantivi nulla est variatio: at aliarum formarum Nomina insigniter mutari solent. Nomen substantivum Rectum mutatur vel in *vocalibus*, vel in *litteris*, vel in *utriq.* simul. Vocales mutantur vel in *penultima*, vel in *ultima* syllaba: Litteræ in *ultima* tantum. Forma hæc vocatur vulgò *Status constructus*, *Status Regiminis*, vel simpliciter *Regimen*: Formam autem integram Nominis extra constructionem positi, vocant *Status absolutum*, *Formam absolutam*.

KAMETZ *penultimæ syllabæ* in utroque genere & numero mutatur in Scheva, (aut Scheva compositum sub gutturali) ante quod si aliud Scheva sit, id pro more convertitur in Chirek: *ultimæ* verò, (non sequenti א) mutatur in Pathach: ut,

דָּבַר שָׁקֶר *Verbum falsitatis, Prov. 13. 5. à דָּבַר.*

חֶצִיר גְּבוּרָה *Herba tectorum, Jesa. 37. 29. à חֶצִיר.*

צָבָא מִלְחָמָה *Exercitus belli, 1. Par. 7. 4. à צָבָא.*

Tria assumunt ad finem, אָבִי, אָחִי, אָבִי ab absolutis, אָב Pater, אָח Frater, אָבִי Socer.

Fœminina singularia in ה, desinentia, commutant præterea ה in ת: ut,

בְּרַכַּת טוֹב *Benedictio boni, Prov. 24. 25. à בְּרַכָּה*.

צְדַקַּת הַצְּדִיק *Justitia justi, Ezech. 18. 20. à צְדָקָה*.

צַעֲקַת זָל *Clamor attenuati, Job. 34. 28. à צַעֲקָה*.

Videntur quædã esse cum Jod paragogico, ut, דְּבַרְתִּי

צִדְקָה מִלְכֵי *Secundum ordinem Melchisedeci. Ei simile videtur*

esse מִלְכֵי *Rex justitiæ, Ps. 110. 4. Item, רֵבִיתִי שְׂרָתִי* Thr.

מִלְאֲתִי מִשֶּׁפֶט *Furto ablatum noctis, Gen. 31. 39. לֵילֵהּ לָלֶה*

Plena judicio, Esa. 1. 21. Cum Vau paragogico, חִזְזוּ יַעַר

Bestia sylvæ, Gen. 1. 24. pro חִיר: Sic לְמַעַיְנו Psalm. 114. 8.

Masculina pluralia & dualia etiam commutant

terminationem ם in ך, ut, ex דְּבָרִים fit דְּבָרֵי *Verba*; ubi

Kametz juxta præcedentem doctrinam mutatum est

in Scheva, propter quod antecedens Scheva migrat in

Chirek, ut antè quoque dictum est. Multa etiam pro

Chirek habent Pathach ab initio: ut à מַלְכִים fit מַלְכֵי *Re-*

ges. Sic in fœmininis, ex צְדָקוֹת fit צְדָקוֹת Justitia. Scheva

compositum ab initio, transit in simplicem brevem

suam: ut, ex עֲבָדִים fit עֲבָדֵי Servi: ex חֲכָמוֹת fit חֲכָמוֹת Sa-

pientes: ex נֶאֱמָנִים fit נֶאֱמָנֵי Fideles: sic à חֲדָשִׁים fit חֲדָשֵׁי: ex

חֲרָבוֹת est חֲרָבוֹת Vastitates. Hic ut in עֲבָדִים & עֲבָדֵי diversæ

sunt vocales ab initio, sic quoq; diversæ sunt in חֲדָשִׁים

& חֲדָשֵׁי. Nam Chatephpathach transit in pathach,

Chatephsægol in sægol, Chatephkametz in kametz-

chatuph.

Excipe primò חָלָב & הָבֵל, quæ posterius Kametz,

speciali quadam anomaliâ, in Tzere convertunt: ut,

חָלָב עֵזִים *Lac caprarum, Prov. 27. v. 27.*

הָבֵל הָבֵל *Vanitas vanitatum, Eccles. 1. v. 2.*

Secundo Nomina aliquam multa, ex Quiescentibus

& Defectivis secundâ radicali nata, prius Kametz reti-

nent: ut,

nent: ut, צרת נפשו *Angustiam anime ejus*, Gen. 42. v. 21.
 Huc pertinent, קמה *Seges*, במה *Excelsum*, בבה *Pupilla*, בפה
Agitatio, מעון *Robur*, מגון *Clypeus*, נסך *Tegumentum*, דרות
Gravida, הרים *Montes*, ערים *Urbes*, שרים *Principes*: Sic ex
 Quiescentibus tertiâ radicali; גלות *Deportatio*, הגות *Me-*
ditatio, & similia. Sic, ראשי האבות *Capita*; unde ראשי
Capita patrum, Num. 36. v. 1.

Tertiò, חטאים, אפרים, משעים, מורשים, חשבים,
 retinent Kametz: ut,

חטאי עמי *Peccatores populi mei*, Amos 9. v. 10.

מורשי לבבי *Possessiones cordis mei*, Job. 17. v. 11.

Huc referenda; פריצים, חרשים, פריצים, quæ etiam
 antepenultimæ syllabæ Kametz retinent, quia illud
 est loco ejecti Dagesch. Nam חרש est formæ נגב, &
 פריץ formæ צדיק. In his ut Kametz in forma absoluta
 plurali manet, sic quoque in forma constructa, ut
 חרשי, פריצי, פריצים.

Quartò, בקשרה *Petitio*, הנרה *Agnitio*, תעלה *Ascensus*,
 מערה *Spelunca*, & si quæ sunt similia, Kametz prius non
 mutant. א בלהרה *Terror*, tamen constructè in plur.
 num. legitur, בלהרות *Terrores umbrae mortis*,
 Jobi 24. v. 17.

Quintò, און *Iniquitas*, מות *Mors*, תוד *Medium*, contra-
 huntur in Cholem, מות, און, תוד: ut מות ישרים *Mor-*
te justorum, Num. 13. v. 10. Ab עול constructè legitur עול,
 Esa. 28. v. 18.

Sextò, כתב *Scriptura*, Kametz retinet: ut,
 בכתב בית ישראל *In scriptura domus Israel*, Ezech. 13. v. 9.

Huc etiam referuntur, שאר *Residuum*, שאט *Contem-*
ptus, יקר *Gloria*, (unde tamen constructè legitur, יקר
 פסל. 37. v. 20.) מתן *Donum*, פתגם *Verbum*, אולם *Per-*
iculus.

Septimò, quædam constructa in ת præcedente Kametz, quæ illud retinent: ut,

מִנְתַּי שׁוֹעֲלִים Portio vulpium, Psal. 63. v. II.

וְלִמְקַצֵּת הַיָּמִים Et à fine dierum istorum, Dan. I. v. 18. vide plura infra in fine cap. 4.

Octavò, quædam fæminina in ה non mutantur, de quibus infra in Enallage.

PATHACH penultimæ syllabæ, sequente Dages, in plurali numero manet: ut à מְשַׁמְנִים dicitur, מְשַׁמְנֵי: sed ab אֲנָמִים est אֲנָמֵי, quasi à forma אֲנָמִים.

TZERE invariaturum manet, nisi quando antecedit vel sequitur Kametz, tunc penultimæ syllabæ, mutatur in Scheva, ultimæ verò in Pathach: ut,

שְׁנַת עוֹלָם Somnus perpetuitatis, Jer. 51. v. 39. à שְׁנָה.

עֲצַת הַזִּקְנִים Consilium senum, 1. Reg. 12. v. 8. ab עֲצָה.

אֶתֶד הָאֵהָל Clavus tabernaculi, Jud. 5. v. 21. à אֶתֶד.

חֲצֵר הַכֹּהֲנִים Atrium sacerdotum, 2. Paral. 4. 9. à חֲצָר.

Sic à קִן est קִן צִפּוֹר Nidus avis, Deut. 22. v. 6. אֵן בֵּן dicitur בֵּן Deut. 25. 2. Jonæ 4. 20. Ante Makkaph בֵּן.

In מִפְתַּח בֵּית דָּוִד Tzere manet, Esa. 22. v. 22. מִפְתַּח בֵּית דָּוִד Clavis domus Davidis; ad differentiam מִפְתַּח, quod Apertionem significat.

In pluralibus Tzere penultimæ similiter transit in Scheva, propter quod Scheva initiale, ut antè in forma Kametz, transit in Chirek: ut,

זְקֵנֵי יִשְׂרָאֵל Senes Israelis, Exod. 3. v. 16. à זְקֵנִים.

גְּדֵרוֹת צֹאן Caule ovium, Num. 32. v. 16. à גְּדֵרוֹת.

בְּחֲצֵרֵי בֵית יְהוָה In atrio domus Dei, à חֲצֵרִים.

Excipe sequentia, & si quæ sunt talia plura, quæ Tzere retinent; אֵיבָה Inimicitia, הֵיכַל Templum, מִיטָב Optimum, זַעֲהָ Sudor, צֵאָה Excrementum, תֵּבָה Arca, אֲבָדָה Perditio, אֲפֵלָה Caligo, בְּרֵכָה Piscina, גִּזְלָה Rapina, טְמֵאָה Impura, שְׂאֵלָה

ra, שאלה *Petitio*, תאנה *Ficus*, אבל *Lugens*, חמש *Quinque*, יין *Cœnum*. Et in pluralibus, אבלים *Lugentes*, חפצים *Defiderantes*, שכחים *Obliti*, שמחים *Lati*, זיתים *Olea*, עינים *Oculi*, עינות *Fontes*.

Quæ geminum habent SÆGOL, vel Tzere & Sægol, ut מלך ספר, nihil mutant. In his tamen duobus quidam volunt mutationem fieri; בחדר משכבך *In conclavi cubilis tui*, 1. Reg. 6. v. 22. quod volunt esse ex הדר. Item, הבל הכלים *Vanitas vanitatum*, Eccles. 1. 2. quod volunt esse ex הבל. Sic forma אדרת immutata manet. Excipitur tamen, ובצבת לב *Et dolore cordis*, Prov. 15. פ. 13. à עצבת, Prov. 10. פ. 10.

SÆGOL quod est in fine dictionis ante ה, mutatur in Tzere: ut,

צאן מקנה *Possessio ovium*, Gen. 26. 14. à מקנה. Excipitur רעה *Amicus*, in quo Sægol manet: ut, רעה דוד *Amicus Davidis*, 2. Sam. 15. 37. רעה המלך *Amicus Regis*, 1. Reg. 4. פ. 5. Item, פה unde, פי חכם *Os sapientis*, Eccl. 10. 12. Item מות & alia, quæ supra in Kametz adducta.

PATHACH & Chirek contrahuntur in Tzere: ut, בית היין *Domus vini*, Cant. 2. 4. id est, cella vinaria, à בית. Hujus formæ sunt, זית *Olea*, חיל *Substantia*, רובר, יין *Vinum*, ליל *Nox*, ציט *Volucris*, צין *Oculus*, מים *Aqua*, unde מ' & שמים unde שמי *Celi*.

Atq; hæc præcipua est Nominum ob hanc structuram variatio: nunc usum constructionis considerabimus. Duorum substantivorum posterius frequentissime adjectivi circumscriptio est, abstracto pro concreto posito: ut,

איש שכל *Vir ingenii*, Efr. 8. v. 18. id est, ingeniosus. איש דמים ומרמה *Vir sanguinum & fraudis*, Psalm. 5. v. 7. hoc est, sanguinolentus & fraudulentus.

לחם שערים *Panis hordeorum*, Judic. 7. v. 13. *hoc est*, hordeaceus.

איש לשון *Vir lingua*, Psal. 140. 12. *i. e.* homo linguax, maledicus. Sic, *Ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος* Super sermonibus gratia, *id est*, gratiosus, Luc. 4. v. 22. Item, *Culmen omnium rerum pretii, margarita tenent*, Plin. *id est*, pretiosarum.

Incidit hic aliquando Hypallage, quando id, quod epitheti vel adjuncti loco est, præcedit: ut,

אשרי האיש *Beatitudines viri istius*, Psalm. 1. v. 1. *pro*, Vir beatitudinum, *hoc est*, beatus est ille.

כסף שקלים *Argento siclorum*, Levit. 5. v. 15. *pro*, Siclis argenti, *hoc est*, argenteis.

תפילי מנחת פתים *Coctiones oblationis frustorum*, Levit. 6. 21. *pro*, Frustra oblationis cocta.

בטטאת אדם *Immunditiam hominis*, Levit. 7. v. 21. *pro*, hominem immundiciei, *hoc est*, immundum.

שבעת אפר *Juramentum obligationis*, Num. 30. 14. *pro*, obligatio juramenti, *hoc est*, jurata, sive juramento confirmata.

פסילי אלהיהם *Sculptilia deorum illorum*, Deut. 12. v. 3. *pro*, Deos sculptilium, *hoc est*, sculptiles.

גם תשיב צור חרבני *Etiam avertisti aciem gladii ejus*, *pro* חרבני צור *Gladium aciei*, h. e. *acutum ejus*, Psal. 89. 44. sicut alibi legitur חרבות צורים *Gladios acierum*, h. e. *acutos*, Jos. 5. v. 2. Sic legitur שני התולעת & שני התולעת *Levit. 14. v. 52.*

כירק דשא *Sicut viror herbe*, Psal. 37. 2. *pro*, Herba viroris, *id est*, viridis. Sic in textu Græco: *Ἔ εὐργα τῆς πίστεως*, *Opus fidei*, *pro*, Fides operis, *id est*, operosa; & *Ἔ ἀγαθὰ τῆς ἀγάπης*, *Laboris charitatis*, *pro*, Charitate laborio-

אל צדקתך כהרי אל *Justitia tua ut montes Dei, Psal. 36. 7. id est,*
maximi, immensi.

יהוה תרדמת *Sopor DOMINI, 1. Sam. 26. v. 12. hoc est,*
gravissimus.

יהוה ישבעו עצי יהוה *Saturantur arbores DOMINI, Ps. 104.*
v. 16. *id est,* maximæ, excelssimæ.

Huc pertinent quoque,

ארץ מאפליה *Terra caliginis Dei, Jer. 2. 31. id est,* maximæ.

שלהבתיה *Flammæ Dei, Cant. 8. v. 6. hoc est,* ardentissimæ
& maximæ. Hinc Kimchi scribit 1. Sam. 26. v. 12.

הדבר שרוצה להגדילו סומך אותו לאל *i.e. Rem quam vult*
Scriptura magnificare, eam jungit Deo, hoc est, nomini
Dei. Et Psal. 65. v. 10. in eundem sensum ait, אלהים
הוא כנוי לדבר הגדול והנפלא *id est,* *Vox Elohim est cogno-*
men rei maxime & admirabilis.

Ex hoc etiam sermonis genere sunt, etsi structu-
ræ diversæ; ברוך הוא ליהוה *Benedictus sit ille DOMINO,*
Ruth. 2. v. 20. hoc est, omnibus modis, terque quaterque
benedictus, & felix. Sic ברוכה את ליהוה את *Benedicta*
esto DOMINO, filia mea, Ruth. 3. v. 10. Item, חזק ואמץ
עיר גדולה *Robustus & fortis Domino, Jesa. 28. v. 2.*
גדולה *Civitas magna Deo, Jone 3. vers. 3. id est,* perquam
maxima. Hinc & Græci; *καταδαιμονα διαν* & simi-
lia infinita. Et Latini dicunt; *Homo divinâ & incre-*
dibili fide: Divina quædam & inaudita autoritas atq;
virtus: divinâ mente, divino ingenio præditus, &c.

Genitivus possessoris per ל indicatur: ut,

לדוד מזמור *Psalms Davidis; quod & inverso modo re-*
peritur מזמור לדוד.

תפלה למשה *Oratio Mosis, Psal. 90.*

מזמור לאסף *Psalms Asaphi, Psal. 75.*

מזמור לבני קרח *Psalms filiorum Korach, Ps. 88.* Græci hoc ל
expri-

exprimunt per τῶ, quia cōmuniter solet Dativum notare: sed hīc sensus est alius. Rabbinī pro tali ῥ dicunt etiam של.

Substantivum seipsum Genitivo casu regens, superlativam locutionem cum singulari energia denotat: ut,

עֶבֶד עֲבָדִים *Servus servorum*, Gen. 9. v. 25. *id est*, summā & vilissimā fervitute pressus.

נְשִׂיאַי הַלְוִי נְשִׂיאַ נְשִׂיאַי הַלְוִי *Princeps principum Levitarum*, Num. 3. v. 32. *id est*, summus princeps ordinis Levitici.

אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וְאֱדֹנָי הָאֲדֹנָיִם *Deus Deorum, & Dominus Dominorum*, Deut. 10. 17. *hoc est*, sumus Deus & Dominus.

שָׁמַי הַשָּׁמַיִם *Caeli caelorum*, 1. Reg. 8. v. 27. *hoc est*, summi.

קֹדֶשׁ הַקְּדוֹשִׁים *Sanctum sanctorum*, Exod. 26. v. 33. *hoc est*, sanctissimum: vel Sanctitas sanctitatum, Lev. 24. 9. *hoc est*, res sanctissima. Talia praeterea sunt, Vanitas vanitatum, Eccles. 1. 2. Canticum canticorum, Jerem. 6. 26.

מַלְּטָת מַלְּטוֹת, *Malitia malitiae*, Hos. 10. v. 15. *Fundatio fundationis*, Jesa. 28. v. 16. *Flamma flammæ*, Ezech. 21. 3. *Lamentum lamenti*,

מִיְּמֵי מִיְּמֵי הַשַּׁבָּת *Sabbathum sabbathi*, Exod. 31. 15. *Deus Deorum*, Dan. 11. 36. εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰῶνων, Apoc. 1. 6.

Rectio substantivorum per plures voces quandoque seriatim continuatur: ut,

מִבְּצַר מִשְׁגַּב חֲמַתֵּיךְ הַשָּׁח *Munitionem altitudinis murorum tuorum deprimet*, Jesa. 25. 12.

יְמֵי חַיֵּי אַבְרָהָם וְיְמֵי אֶלְיָשָׁה *Et illi sunt dies annorum vite Abrahami*, Gen. 25. v. 7.

מִיְּמֵי הַבַּיִת הַזֶּה *Operi ministerii domus Dei*, 1. Par. 23. v. 28.

אֲפַקֵּד עַל פְּרִי גִדְלֵי לֶבֶב מֶלֶךְ אַשּׁוּר *Animadvertam in fructum magnitudinis animi regis Assyriorum*, Jesa. 10. 12.

חֲכָמֵי יוֹעֲצֵי פַרְעֹה *Sapientes consiliariorum Pharaonis*, Esa. 19. 11.

נַחְרֵי נַחְרֵי Rivulos torrentum mellis, Jobi 20. 17.

חֵיל מְלֹאכֶת עֲבוֹדַת בַּיִת הָאֱלֹהִים Fortes robere Operis ministerii domus Dei, 1. Chron. 9. 11.

Rectio duorum synonymorum auxesin & evidentiam denotat: ut,

מְטִישׁ הַיָּוֵן Eluto cœni, Psal. 40. 3. h. e. cœnoso, ex omnibus generibus luti mixto, ut Kimchi explicat. Sic, Ut cum ex lutulento cœno properè hinc ejiciat foras, Plautus Bacch. quod idem est cum Hebr. eo, Eluto cœni.

יְהוָה חֵיל מְלֹאכֶת הַחַיִּים DOMINUS pars partis mea, Psal. 16. v. 5. hoc est, omnimoda pars mea.

צְפוּר לְעֵיט Volucris avium, Ezech. 39. v. 4. h. e. omnis generis avibus & volucris.

וּמִטֶּר וְגֶשֶׁם יִתֵּן לָכֶם Et pluviam imbris dabit vobis, Zach. 10.

v. 1. hoc est, מִטֶּר רַבּוּ multitudinem sive abundantiam pluviae, juxta Kimchium. Sic, וְגֶשֶׁם מִטֶּר Et imbris pluvie; Item, וְגֶשֶׁם מִטֶּרֶת Imbris pluviarum, Job. 37.

v. 7. quorum primo, notatur copiosior, altero, vehementior pluvia.

רַבִּים מִיִּשְׁנֵי אֲדָמַת עֶפֶר Multi ex dormientibus in terra pulveris, Dan. 12. 2. hoc est, pulverulentâ.

חֵלֶםֶשׁ צוּר Petra silicis, Deut. 8. 15. & חֵלֶםֶשׁ צוּר Silix petrae, Deut. 32. 13. h. e. Petra durissima.

Fit etiam structura substantivorum intercedentibus literis servilibus בלם cum singulari elegantia: ut,

בְּשִׂמְחַת בְּקִצּוֹר Secundum letitiam in messe, Jesa. 9. v. 3. hoc est, mellis; qualis sc. tempore abundantis messis agitari solet.

הַרֵי גִלְבּוֹעַ Montes in Gilboa, 2. Sam. 1. v. 21. pro, Gilboæ.

Sic Participia:

עֹבְרֵי בַעֲמַק הַבַּנָּי Transseuntes per vallem mori, Ps. 84. v. 7.

דֹּגְעֵי בְּאֹהֶלִים Degentes in tabernaculis, Jud. 8. 11.

הָרֵי מִשְׁכְּנֵי בִּקְרָר מֵאַחֲרֵי בִּגְשָׁף Væ surgentibus in summum manè, prorogantibus in crepusculum, Jesa. 5. 11. Inter-

Intercedente ל: ut,

וְעַל טְהָרַת לְכֹל קֹדֶשׁ *Et in purgatione ad omnem rem sanctam,*

1. Par. 23. 28. pro, *cujusque rei sanctæ.*

בְּעֶרְבַּ לְפָשְׁתִּים וּלְצֹמֶר *In licio ad lina & ad lanam, Levit. 13,*

v. 48. pro, *Linorum & lanæ.*

שִׁיר לְמַעְלוֹ— *Canticum ad gradus, Psal. 121. v. 1. pro, Gra-*

daum, & hinc ל Genitivum designat.

Intercedente מ: ut,

חֲזוּר מִיַּר אֲפֵר *Aper de sylva, Psal. 80. v. 14. pro, Sylvæ.*

מִיַּי חֲמַת מִיַּי *Uter de vino, Hof. 7. 5. pro, Vini.*

לִנְבִיאֵי מַלְבָּם *Prophetis ex corde suo, Ezech. 13. v. 2. q. d. cordis, hoc est, secundum cor ipforum.*

אֲנִי מִקְרוֹב אֱלֹהֵי מִרְחֹק *An Deus è propinquo sum ego? Jer. 23. v. 23. q. d. propinqui loci. Sic, מִרְחֹק אֱלֹהֵי Deus è longinquo, ibid.*

Sic Participium,

מִשְׁרִים מִחֲלָב עֵתִיקֵי מִשְׁרִים *Depulsi à lacte, avulsi ab uberibus, Jefa. 28. v. 9. q. d. Lactis, uberum.*

Huc referri possunt etiam sequentia, intercedente separatâ Præpositione: ut,

וּמִשׁוֹשׁ אֶת רֵצִין *Et gaudium cum Retzino, Jefa. 8. v. 6.*

יֹרְדֵי אֶל אַבְנֵי בֹר *Descendentes ad lapides foveæ, Jefa. 14. 19.*

יֹשְׁבֵי עַל מִדְּיָן וְהֹלְכֵי עַל דֶּרֶךְ *Sedentes in Middin, & profuscentes per viam, Jud. 5. v. 10.*

מִבַּת בְּלַתִּי סָרָה *Plagâ non recedente, Jefa. 14. v. 6.*

מִגֹּרֵי אֶל חֶרֶב *Formidines ad gladium, Ezech. 21. v. 12. in*

quibus omnibus Nomen Præpositionem præcedens, formam constructam habet, unde hujus Syntaxeos forma apparet, quem modum loquendi sermo Latinus ignorat. Possunt autem tam superiora quàm hæc explicari, vel per *Pleonasnum* literæ servilis, aut vocis intercedentis, ut Kimchi

in Mich-

in Michlol innuit folio ultimo, vel per Enallagen substantivi constructi pro absoluto, ut R. Levi Job. 18. v. 2. notat, & R. Salomon Jud. 8. 11. & alibi passim, item Kimchi, 2. Sam. 1. 21. & in Michlol fol. 16.

Hoc verò, מַדְבְּרָה דַּמָּשֶׁק *Versus desertum Damasci*, 1. Reg. 19. v. 15. est constructum in Pathach, & cum ה locali. Masora notat bis sic reperiri, nempe hic, & Jos. 18. v. 12. ubi tamen in nostris libris cum Kametz est, quod pravam, juxta notam Masorethicam in libro Regum, & juxta Kimchi in Josua.

Notandum etiam, quod ante Pronomen אֲשֶׁר vel שׁ expressum vel subintellectum, nomen substantivum antecedens, constructi formam sæpissimè assumit: ut,

בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יִשַׁחֵט אֶת הָעוֹלָה *In loco (in) quo mactat holocaustum*, Levit. 4. v. 24. Hic מָקוֹם ponitur formâ constructâ, quasi subaudiendum sit aliud substantivum, veluti, *In loco mactationis holocausti*, ut v. 29. ibidem dicitur בְּמָקוֹם הָעוֹלָה *in loco holocausti*.

בְּמָקוֹם אֲשֶׁר נִבְרָא *In loco (in) quo procreata fuisti*, Ezech. 21. v. 30. quasi *in loco מוֹלְדֶתֶךָ* *nativitatis tue*; vide & Genes. 29. v. 20.

אֶל מָקוֹם שֶׁהַנְּחָלִים הוֹלְכִים *In locum (in) quem flumina eunt*, Eccles. 1. v. 7.

מָקוֹם שִׁיפּוֹל הָעֵץ *Loco, quo cadit arbor, ibi erit*, Ibid. 11. v. 3.

וְזֶה מָקוֹם לֹא יָדַע אֵל *Et iste est locus, (qui) non novit Deum*, Job. 18. v. 21. *pro, locus viri, qui, &c.*

קָרַית חֲנָה דָּוִד *Urbi (in qua) castrametatus est David*, Jesa. 29. v. 1. q. d. *Urbi militiæ, אֲשֶׁר חֲנָה in qua castra posuit David.*

שִׁפְתַי לֹא יָדַעְתִּי אֲשֶׁמַע *Labium (quod) non novi, audiebam*, Psalm. 81. v. 6. *quasi, Labium populi אֲשֶׁר quem, &c.*

Denique reperitur etiam constructio substantivi cum Adverbio: ut,

קִלְלָת

קָלַלְתָּ חַנּוּם *Maledictio gratis, Proverb. 26. v. 2. hoc est, immeritæ rei.*

חָסַרְתָּ דַּמֵּי חַנּוּם *Et amoveas sanguines immeritò, 1. Reg. 2. 31. q. d. sanguinem innocentiae, innocenter & immeritò effusum.*

צָרֵי יוֹמִים *Hostes interdiu, Ezechiel. 30. 16. h. e. diurni temporis. Similes locutiones fuerunt supra in fine cap. i.*

REGULA SECUNDA.

Substantiva regunt Verbum infinitum, tanquam nomen Genitivi casus: ut,

בְּיוֹם עָשׂוֹת *In die facere, vel, faciendi, Genes. 2. v. 4. q. d. factionis, hoc est, quâ die fecit.*

בְּיָמֵי שְׁפֹטֵי הַשִּׁפְטִים *In diebus judicare judices, Ruth. 1. v. 1. q. d. judicationis judicum, h. e. quibus judicabant ac regebant rempublicam Israelis judices.*

בְּיָמֵי צֵאתְךָ *Juxta dies egredi te, Mich. 7. 15. q. d. egressionis tuæ, ut LXX. reddunt, ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἐξόδου σου.*

לְיוֹם קוּמִי *In die surgere me, Soph. 3. 8. ἐν ἡμέραι ἀναστάσεώς μου* *In die resurrectionis meæ.*

לְעֵת בּוֹא הַשֶּׁמֶשׁ *Tempore occumbere solis: Jos. 10. v. 27. q. d. Occubitus solis: Sic עֵת סִפּוֹד *Tempus plangendi, Eccles. 3. v. 4. id est, planctus.**

בְּשָׁנַת בּוֹא תְּרַתָּן *In anno venire Thartan, Jesa. 20. v. 1. hoc est, adventus, quo venit. Sic & Participia quandoque.*

בְּשֵׁבֵרֵי קוּם מֵאַחֲרֵי שֶׁבֵרֵי *Diluculantes surgere, tardantes sedere, Psal. 127. v. 2. q. d. Diluculatores surrectionis, hoc est, qui summo diluculo surgunt, & Dilatores fessionis, qui serò admodum sedent, fessionem in multam noctem protrahunt.*

אֲהַבֵּי לָנוּם *Amatores dormire, Jesa. 56. v. 10. q. d. Amatores dormitationis.*

מִיִּטְיָבִי צֵעַד מִיִּטְיָבִי לָכֵר Benefacientes procedere, benefacientes ambulare, Prov. 30. 29. q. d. Benefactores incessus, qui optimè & magnificè incedunt.

Quandoq; pro Infinito reperitur Participiū; ut, הוֹלִיכָה בְּעֵת מוֹלִיכָה Tempore quo duxit te, pro הוֹלִיכָה, Jer. 2. v. 17. Futurum; בְּעֵת יָבִיא pro בְּעֵת הָבִיא Tempore afferendi, quo affererat, 2. Chron. 24. v. 11.

REGULA TERTIA.

Substantiva verbalia, tam absoluta quàm constructa, eleganter & frequenter regunt casum Verbi sui.

Usurpantur autem sic, juxta Hebræos, loco Verbi Infiniti, quod & ipsum sæpè pro Nominibus ponitur. Unde Kimchi in Michlol fol. 152. scribit: וְלִפִּי שֶׁהַפְּקוֹר וְהַשֵּׁם קְרוּבִים יָבֵא הַפְּקוֹר בְּדֶרֶךְ הַשֵּׁם וְכֵן הַשֵּׁם יָבֵא בְּעֵנֵן הַפְּקוֹר id est, Quandoquidem Infinitivus & Nomen affinia inter se sunt, ideo venit Infinitivus pro Nomine, & Nomen pro Infinitivo: ut,

כִּי מְלֵאָה הָאָרֶץ דַּעַת אֶת יְהוָה Nam plena erit terra hæc cognitione DOMINUM, Jesa. 11. 9. pro יְהוָה דַּעַת יְהוָה cognitione Domini, juxta Ab. Efram, vel יְהוָה אֶת יְהוָה cognoscere Dominum.

לְמַשְׁאוֹת אֶתָּה מִשְׁרָשׁוֹתָ Ad sublationes eam à radicibus suis, Ezech. 17. 9. pro לְהַשִּׁיא Ad tollendum.

לְמִקְרָא הָעֵדָה וּלְמַסַּע אֶת הַפְּחָנוֹת Ad convocationem caetum, & motionem castra, Num. 10. 2. pro לְקָרָא וּלְהַסִּיעַ Ad convocandum & movendum: vide etiam Deut. 10. 11.

וּמִסְפַּר אֶת רִבְעֵי יִשְׂרָאֵל Et numerum quartam partem Israelis, Num. 3. 10. pro לְסַפֵּר numerare. Sic Kimchi in Michlol fol. 39. & 153. hæc per Infinitivum explicat.

Hujus

Hujus generis sunt:

לִירָאָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ *Ad timendum DOMINUM Deum tuum, Deut. 10. 12.* יִרְאָה aliàs nomen est *Timor*, sed hic omninò pro Infinitivò sumitur, & ibidem mox sequitur לִלְכֹת *Ad ambulandum.* Item, וְלִאֲהַבָה אֹתוֹ *Et ad amandum ipsum:* Ubi similiter אֲהַבָה formam habet Nominis, sed pro Infin. capitur. Sic juxta Kimchium, Infinit. ingreditur formam Nominis, & Nomina sibi sumunt usum Infinitivi. Infinitivus horum Verborum potius esset, לִירָאָה *Ad timendum,* לִאֲהַבָה *Ad diligendum.* Neq; ה in præcedd. propriè est paragogicum, ut volunt. Nam ex terminatione Cholem cum ה paragogico dicitur; לְדַבְּקָה *Ad adherendum, Deut. 11. 22.* לְמַשְׁחָה *Ad unguendum, Exod. 29. 39.* Cholem correpto & ad primam syllabam traducto: aut dicendum, ea sic esse ex terminatione Pathach, quæ tamen Verbo יִרָא non convenit. Reduximus tamen ea libro 1. cap. 13. ad formam Infinitivi, ratione sensus ipsorum. Deinde forma constructa & cum affixis, potius Nominibus convenit, quàm Verbo Infinito, ut in sequentibus exemplis:

בְּאַהֲבַת יְהוָה אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל *Secundum amorem DOMINI filios Israel, Hof. 3. 1.*

בְּשִׂנְאֵת יְהוָה אֶתְנוּ *Propter odium DOMINI nos, Deut. 1. 27.*

בְּחַמְלַת יְהוָה עָלַי *Propter clementiam DOMINI erga eum, Gen. 19. v. 16.*

בְּמַהֲפַכַת אֱלֹהִים אֶת־סְדוֹם *Secundum subversionem Dei Sodomam, Jesa. 13. v. 19.*

בְּאַהֲבַתוֹ אֶתְהָ *Propter amorem ejus eam, Gen. 29. 20.*

בְּיִרְאָתוֹ אֶתְהָ *Propter timorem ejus ipsum, 2. Sam. 3. 11.* Hæc & similia concisè dicuntur, hoc est, Ellipticè, omisso Pronomine & Verbo Nominis: ut, *Propter sub-*

versionem Domini, הַפֶּדֶ אֲשֶׁר הִפְדָּהּ quâ subvertit: אֲשֶׁר אָהַב quo dilexit, & sic reliqua.

Porro hic loquendi modus Latinis etiam usitatus est: ut, *Omni spe domum reditionis sublatâ, agros exurunt*, pro, *Redeundi*, Cæf. lib. 1. de Bel. Gal. *Facite ut vestra auctoritas meæ auctoritati fautrix sit*, pro, *Faveat*, Cic. 3. Off. *Quod si iustitia est obtemperatio scriptis legibus institutisq; populorum*, Cic. 1. de Leg. *Classi propinquum reditum ac domum nionem dari*, Cic. 1. de Divin. *Quid tibi hanc aditio est?* Plaut. Truc. *Quid tibi hanc curatio est rem?* Plaut. Amph. Act. 1. *Quid tibi hanc digito tactio est?* Plaut. Pœn. *Quid illi reditio etiam huc fuit?* Plaut. Mostel.

Sic est rectio Substantivorum: Adjectivorum sequitur.

REGULA QUARTA.

Adjectiva nominalia & participialia regunt genitivum, qui Latinè etiam per ablativum exponitur.

Rectio hæc fit iisdem legibus variationis, quibus substantivorum.

Adjectiva nominalia pluralia, juxta quosdam interpretes, superlativè sumuntur: singularibus substantivum adjunctum, sæpiùs casu ablativo Latinè exponitur. Huc itaque pertinent superlativæ locutiones Latinorum, item quæ partitivè & distributivè sumuntur, ac omninò quæ copiam, curam, desiderium, notitiam, metum, crimen, aliaq; his similia & contraria significant: ut,

הַגִּדּוֹל הַעֲצָה וְרַב הָעֲלִילָה Magnus consilio & multus opere,

Jerem. 32. 19.

נֶקִי כַפַּיִם וְבֵר לֵבָב Innocens manibus & parus animi, Ps. 24. 4.

בְּרֵךְ אֲשֶׁרֵי תַמִּימֵי דְרֵךְ *Beati integri via, Psal. 119. 1. ut apud Horat. Integer vita scelerisq, purus.*

קָטַן בְּנֵי *Minimus filiorum ejus, 2. Par. 21. 17.*

אַרְבַּעָה הֵם קָטַנֵי אֶרֶץ *Quatuor sunt minima terra, Prov. 30. 24.*

עֲרִיצֵי גוֹיִם *Ferocissimi gentium, Ezech. 28. 7.*

גְּדוּלֵי הָעִיר *Optimates urbis, 2. Reg. 10. 6.*

Adjectiva participialia: ut,

טָמֵא שְׂפָתַיִם *Immundus labiis, Jesh. 6. 5.*

יִרָא יְהוָה אֶתֶרָה *Timens DOMINI tu es, Genes. 22. v. 12.*

Sic apud Latinos; *Timens mortis, Metuens legum, Reverentior ulla Deorum.*

מָלֵא יָמִים *Plenus dierum, Jerem. 6. 11.*

מְלֵאתִי מִשְׁפֵּט *Plena iudicii, Jesh. 1. 21. cum ' paragogico ex speciali anomalia.*

שָׁבַע יָמִים עֶשֶׂר וְכַבֹּד *Satur dierum; divitiarum & gloria, 1. Par. 29. v. 28.*

חֹלֵת אֲהַבָּה *Aegra amoris, Cant. 2. 5. ut apud Latinos; Aeger animi, consilii, timoris.*

בּוֹא בְרוּךְ יְהוָה *Ingredere benedicte DOMINI, Gen. 24. 31.*

חֲגוּרַת שֶׁק *Accincta sacco, Joel. 1. v. 8.*

וְאֶת־דַּכְּאֵי רוּחַ יוֹשִׁיעַ *Et contritos spiritu servat, Psal. 34. v. 19.*

Legitur etiam מָלֵא חֲכָמָה *Plenus sapientiã, Ezech. 28. 12. formã absolutã. Sic מָלֵא רוּחַ חֲכָמָה Plenus Spiritu Sapientiæ, Deut. 34. 9.*

Sic & Participia purè activa, cum quibus tamen Nomen adjunctum casu accusativo exponitur, cum Latinus sermo locutionem istam Hebraicam ignoret: ut,

מְשִׁיבַת נַפְשׁ *Restituens animam, Psalm. 19. 8. q. d. restitutrix animæ.*

מַחְכִּימַת פְּתוּ *Sapientem efficiens imperitum, ibid. quasi dicitur, institutrix imperiti,*

מְאִירַת עֵינַיִם *Illuminans oculos, ibid. v. 9. q. d. illuminatrix oculorum.*

מְשַׁחֵי לֵב *Latificantiâ animum, ibid.*

Adjectiva numeralia etiam hanc structuram admittunt, modo loquendi Hebræis proprio, ubi & Enallage Cardinalis pro Ordinali incidit: ut,

עֲשֵׂרֵת הַדְּבָרִים *Decas verborum, Exod. 34. v. 29. hoc est, decem verba, decalogus.*

עֲשֵׂרֵת מִנִּים *Decade vicium, Genes. 31. 7. hoc est, decem vicibus.*

לְתִשְׁעַת הַמִּטּוֹת *Novenario tribuum, Jos. 14. v. 2. hoc est, novem tribubus.*

בֶּן־שְׁמֹנֶת יָמִים יִפּוֹל *Filius octonarii dierum circumcidetur, Gen. 17. 12. hoc est, octo dierum, & sic deinceps.*

REGULA QUINTA.

Adjectivum comparativè sumptum, regit ablativum cum Præpositione מִן, quæ per *Præ* comparationis significatu exponitur: ut,

טוֹבִים הַשְּׁנַיִם מִן הָאֶחָד *Boni duo præ uno, Eccles. 4. 9. id est, meliores præ, quàm, magis quàm unus, meliores uno.*

הַטוֹבִים מִן־הַמַּלְכוֹת הָאֵלֶּה *An boni sunt præ regnis istis? Amos 6. 2. hoc est, meliores.*

גָּדוֹל יִהְיֶה כְבוֹד הַבַּיִת הַזֶּה הָאֲחֵרוֹן מִן־הָרִאשׁוֹן *Magna(erit) gloria domus hujus posterioris præ priori illa, Hag. 2. v. 10. hoc est, major, præstantior quàm prioris.*

Sæpius autem Præpositio hæc, ipsi substantivo in eandem dictionem adjungitur, elisâ literâ ך & per Dagesch compensatâ: ut,

טוֹבָה חֲכָמָה מִפְּנִינִים *Bona est sapientia præ margaritis, Prov. 8. 11. hoc est, præstantior.*

חכם אתה מדניאל *Sapiens es tu præ Daniele*, Ezech. 28. 3. hoc est, sapientior.

Rabbini in his locutionibus usurpant etiam Adverbium יותר *Magis*, ut cum dicitur, גדולה תורה יותר *Magna est Lex magis quam sapientia*: חכם הוא יותר *Sapiens est ipse magis quam omnes*, & sic Præpositio מִ per *Quam* explicanda, & gradus absolutus pro comparativo. Hinc illud, καλὸν σοι ἐστὶν εἰσελθεῖν εἰς τὸ ζωὴν καλὸν ἢ κυλλὸν, ἢ δύο χεῖρας, &c. *Bonum est tibi in vitam ingredi claudum aut mancum, quam duas manus &c.* id est, melius est tibi, quam. Plaut. in Rud. *Tacita mulier est bona semper, quam loquens*, pro, melior. *Vir ingenii magni, quam boni*, Seneca lib. 1. de ira ex Livio. Sed Præ Latinis etiam comparativè sumitur: ut, *Non tu quidem vacuus molestus, sed præ nobis beatus*, Cic. hoc est, magis quam nos. Sic: *Immo res omnes relictas habeo, præ quod tu velis*, Plaut. Sticho. *Parva res est voluptatum in vita, atq; in etate agenda præ quam quod molestum est*, idem Amphit.

REGULA SEXTA.

Adjectivum superlativè sumptum, regit ablativum cum Præpositione כּ.

Hic exprimitur ea locutio, quæ apud Latinos Superlativi vel adjectiva partitionis regunt genitivos: unde & כּ per *Inter* reddi potest, quasi pro מִ positum: ut,

בְּאֲדָם וּבְזוּי בְּגוֹיִם נִתְתִּיךָ וּבְזוּי בְּאֲדָם *Parvum in gentibus (vel inter gentes) disponam te, & contemptum in hominibus*, Jer. 49. 15. hoc est, minimum gentium, contemptissimum hominum.

בְּעָרִים בְּעָרִים בְּיָנוּ *Intelligite bruti in populo*, Ps. 94. 8. hoc est, brutissimi populorum.

num, & Nomen quod fœmininum est. Vel, ut Kimchi & R. Levi explicant, קוֹל הַרְנָה *Vox clamoris, hoc est, clamans.*

לֹא הָיָוּ הֵמָּה שָׂכָר *Derisor est vinum, tumultuatur potus mæbrians, Prov. 20. 1. id est, Vir vini, Vir potui inebriativo deditus, hoc est, vinolentus, ebriofus.*

וְהוּא כְּחֹתֶף תַּאֲרֹב *Etiam ipsa tanquam præda infidiatur, Prov. verb. 23. 28. hoc est, tanquam vir prædæ, prædator.*

אַל תְּבוֹאֲנֵי רֶגֶל זָאֹרָה *Ne invadat me pes superbiæ, Psal. 36. v. 12. hoc est, Viri superbiæ, superbi.*

פִּי רֶשַׁע וְפִי מַרְמָה *Os improbi & os doli, Psalm. 109. v. 2. hoc est, vir doli, id est dolosi.*

אֲנִי שְׁלוֹם *Ego (sum) pax, Psal. 120. v. 7. hoc est, vir pacis, pacificus, pacis studiosus.*

וְאֲנִי תַפְלָה *Ego autem eram oratio, Psal. 109. 4. hoc est, vir orationis, vir orationi deditus, orans.*

כַּאֲשֶׁר קָצַר קִמָּה *Sicut colligit messis segetem, Jesa. 17. v. 5. hoc est, vir messis, messor.*

כִּי הִמְדוֹת אֲתָרָה *Nam desideria es, Dan. 9. 23. hoc est, vir desideriorum, desideratissimus.*

וְיֵין כִּי הָיָוּ בְּיָד *Quin etiam cum vinum prævaricatur, Hab. 2. 5. hoc est, vir vini, vir vino deditus.*

תּוֹעֵבָה יִבְחַר בְּנֶם *Abominatio eliget vos, Jes. 41. 24. hoc est, vir abominationis, abominabilis, ubi Nomen fœmininum, Verbum autem mascul. est, quæ discrepantia ellipsin substantivi arguit. Sic, שְׂנְאָה odium, pro אִישׁ שְׂנְאָה Vir odii: אֲהָבָה pro אִישׁ אֲהָבָה Vir charitatis, Prov. 10. 12.*

Reperitur & fœmininum אִשָּׁת in hac locutione subauditum: ut, אִשָּׁת אוֹלָת *Stultitia manibus suis destruit eam, Prov. 14. 1. i. e. אִשָּׁת אוֹלָת Mulier stultitiæ, stulta.*

Secundo, quum simpliciter substantivum prius deficit, quod commodè subaudiendum : ut,

וְכָל הָאָרֶץ בָּאוּ מִצְרַיִם Et omnis terra veniebant in Aegyptum, pro, וְכָל אַנְשֵׁי הָאָרֶץ Et omnes viri terre, Genes. 41. 5. ult.

בָּרוּחַת כָּל הָעִיר Fugit omnis civitas, h. e. omnis populus civitatis, Jer. 4. 29.

כִּי-גָפֶשׁ הוּא הַחַל Nam animam ipse pignore acciperet, Deut. 24. 6. hoc est, חַיִּי גִפֶּשׁ vitam animæ sive corporis, id est, quæ ad vitæ sustentationem pertinent, ut Kimchi in Michlol, & Ab. Efra in Com. exponunt.

כִּי נְגִידִים אָדָּבּוּ Quia principes eloquar, Proverb. 8. v. 6. scil. דְּבָרֵי Verba principum. Vide & Prov. 22. 5. 20.

הָעָם הַזֶּה יְרוּשָׁלַם Quare rebellis est populus iste (populus) Jerusalem, Jer. 8. 5.

כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה Nam homo, arbor agri, Deut. 20. 19. hoc est, חַיִּי הָאָדָם Vita hominis arbor agri est, id est, ex fructibus arborum etiam sustentatur, ideoque non sunt perdendæ aut succidendæ arbores.

וְהָיוּ בֹאכְלֵי שְׁלֹחֶנְךָ Eruntq; inter comedentes mensæ tuæ, 1. Reg. 2. v. 7. hoc est, בֹּאכְלֵי לֶחֶם Inter comedentes cibum mensæ tuæ.

וַיִּמַד שֵׁשׁ שָׁעִירִים Et mensus est sex hordea, Ruth. 3. 25. hoc est, שֵׁשׁ מִדּוֹת sex mensuras hordeorum.

וַיֹּאכְלוּ אִישׁ גִּפְנוֹ וְאִישׁ תְּאֵנֹתוֹ Comedite quisq; vitem suam, & quisq; ficum suam, 2. Reg. 8. 3. hoc est, פְּרִי גִפְנוֹ fructum vitis suæ, & fructum ficus suæ.

וַיֹּאכְלוּ אֶת הַמִּוֶּעַד Et comederunt solemnitatem, 2. Par. 30. 22. hoc est, זְבָחֵי הַמִּוֶּעַד sacrificia solemnitatis.

וַתִּלְבַּשׂ אֶסְתֵּר מְלֻכּוֹת Et induta fuit Esther regno, Esth. 5. 1. id est, בְּגָדֵי מְלֻכּוֹת indumentis regni.

הִנֵּה בִטְנִי כִּינּוֹ Ecce venter meus est, sicut vinum, Jef. 32. v. 19. id est, כְּאוֹב הַיַּיִן Sicut uter vini.

אלמנה

יִשְׁפֹּטוּ יְתוֹם רִבּוֹ אֶלְמִנָּה *Judicate pupillum, contendite viduæ.*
Jes. 1. v. 17. scilicet יתום משפט יתום *judicium pupilli, ריב*
אלמנה *causam viduæ agite.*

וְאֹהֲבֵי אִשֵּׁי עֲנָבִים *Et amantes sunt lagenarum uvarum,*
Hos. 3. v. 1. hoc est, יין ענבים *vini uvarum, sive ex uvis*
expressi.

יִנְתְּרוּ אֶת אֶהֱלָה אֶהֱלָה שָׂרָה *In tentorium, tento-*
rium inquam, Saræ, Gen. 24. 67.

Tertio, est quandoque Ellipsis substantivi poste-
rioris: ut,

עֲנִיָּה וְשִׁכְרָת וְלֹא מִיַּיִן *Afflicta & ebria, sed non ex vino, Jes. 51.*
v. 21. pro שְׁכָרָת וְשִׁכְרָת צָרוֹת *Ebria afflictionibus, aut רעות*
malis, vel simile, ut Ab. Efra & Kimchi notant.

וְיִשְׁתְּנוּ בְּמִזְרְקֵי כֶסֶף *Qui bibunt in vel è crateribus vi-*
num, h. e. אוֹ זָהָב *è crateribus argenteis*
vel aureis, Amos 6. 6. juxta Ab. Efram.

אַל תִּתֵּן לְחַיִּית הַשָּׂדֶה נֶפֶשׁ תּוֹרֵךְ *Ne tradas catervæ, animam turturis*
tue, Psal. 74. 19. scilicet הָאֹיְבִים *Catervæ inimi-*
corum, ut Kimchi supplet, vel juxta Aben Efram
לְחַיִּית הַשָּׂדֶה *Bestiæ agri.*

מִכַּת בְּלֹתֵי סָרָה *Percussio sine aversione, Jesa. 14. 6. hoc est,*
יָד *Percussione manus indefinente, juxta Aben*
Efram. At Kimchi in Com. scribit, non esse con-
structum, sed הֵּן לֹא הֵּן *pro מִכָּה. Vide itaque*
plura his similia mox in Enallage.

Quarto, adjectivi distributivi אֶחָד vel אַחַת: ut,
וַיִּקְבְּרוּ בְּעָרֵי גִלְבָּד *Et sepultus est in urbibus Gilbad, Jud. 12. 7.*
hoc est, בְּאַחַת עָרֵי *In aliqua urbium.*

בְּשְׁתֵּי תַחְתָּיִם בְּיּוֹם הַיּוֹם *Per duas affinitate conjunges te-*
cum hodie, 1. Sam. 18. 21. hoc est, בְּאַחַת מִשְׁתֵּי *Per alte-*
ram è duabus. Et sic Targum, בְּחֵדָּא מִתַּרְתָּיִן.

וְהָיָה כְּעֵץ שֶׁתּוֹלַע עָלָיו פְּלִגֵּי מַיִם *Eritq, sicut arbor plantata ad*
rivos

rivos aquarum, Psal. i. 3. hoc est, על אחד פלגי מים ad aliquem rivorum aquæ, juxta Ab. Efram.

וְעַל-עֵיר בֶּן-אֶתְנֹור Et super pullum, natum asinarum, Zach.

9. v. 9. hoc est, בֶּן אַחַת הָאֶתְנֹור Pullo ex una asinarum.

וְכַתַּבְתָּם עַל מְזוֹת בֵּיתְךָ Et inscribes ea super postibus domus tuæ, Deut. 6. h. e. super uno postium.

יָרַד אֶל-יָרְכָתַי הַסְּפִיעָה Descendit ad latera navis, Jon. i. 7. 1.

hoc est, ad unum è lateribus. Hujus generis sunt; Latrones exproba-verunt ei, Matth. 27. 44. pro, alteruter è latronibus, ut exponitur Luc. 23. 39. Item, Scriptum est in Prophetis, Job. 6. 45. h. e. in aliquo Prophetarû.

Ad *Pleonasum* pertinet duorum synonymorum rectio: exempla vide paulò antè.

ENALLAGE nominis absoluti sive integri pro constructo: ut,

אֲבָן טוֹרִים Ordines lapidis, Exod. 28. 17.

אֵשֶׁרָה כָּל עֵץ Lucum ullius arboris, Deut. 16. 21.

הָאָרוֹן הַבְּרִית Arcam foederis, Jos. 3. 14.

לְאֲדָרִים עִם Magnificis populi, Jud. 5. v. 13. quod Kimchi per Ellipsin Prepositionis explicat, pro לְאֲדָרִים בְּעַם Magnificis in populo.

שְׁעָרִים אֵיפָה שְׁעָרִים Modus hordeorum, Ruth. 2. 17.

צֹמֵר אֵלִים Arietes lana, 1. Reg. 3. 4.

שְׁנֵי טוֹרִים רַמְנִים Duo ordines malogranatorum, 1. Reg. 7. 42.

לֶחֶם לֶחֶם וּמִים לֶחֶם Cibo oppressionis & aqua oppressionis, 1. Reg. 22. 27.

וַיַּצַּר כְּכֶרֶם כֶּסֶף Et ligavit duo talenta argenti, 2. Reg. 5. v. 23.

סָאָה סָאָה Satum simile, 2. Reg. 7. 1.

מֵעַל הַבֶּקֶר הַנְּחוּשֶׁת De bobus aris, 2. Reg. 16. 17.

בְּמִצְלֹתַיִם נְחוּשֶׁת In cymbalis aris, 1. Par. 15. 19.

עוֹן פְּלִילִים Iniquitas judicium, id est, judicialis, judicibus dijudicanda, Job. 31. 11.

אפו Excandescentiam iræ suæ, Jesa. 42. v. 25. quod etiam Kimchi explicat per Ellipsin Præpositionis, pro באפו In ira sua.

צדק וענוה Et mansuetudinis justitiæ, Psal. 47. 5. quod Kimchi scribit posse explicari per Ellipsin copulativæ, pro וצדק ענוה Mansuetudinis & justitiæ.

יין תרעלה Vinum horroris, Psal. 60. 5.

יְהוָה צְבָאוֹת Domine Deus exercituum, Psalm. 69. v. 7. Glossa Kimchi ad hunc locum: Scribitur nomen Dei per Jod, He, Vau, He, sed legitur אֱלֹהִים quod hic in forma absoluta ponitur pro constructa.

אמרים אמרים Eloquia veritatis, Prov. 22. 21.

מלטלה גבר Migratione viri, Jesa. 22. 17.

אספה אספה Congregatione vincti, Jesa. 24. 22.

את כוס היין החמור Calicem vini furoris, Jer. 25. v. 15.

סיגים כסף Scoriæ argenti, Ezech. 22. v. 18.

באלים השערים Ad limina portarum, Ezech. 40. 38.

כל העם הארץ Universus populus terræ, Ezech. 45. v. 16.

במים מים בדבים Per aquas, aquas genuum, Ezech. 47. v. 4.

דברים נחמים Verba consolationum, Zach. 1. 13. & si quæ sunt plura.

Hæc Kimchi in Michlol folio 14. & passim in Commentariis, per Ellipsin exponit, subaudito Nomine constructo: ut, סיגים כסף הי, Scoriæ, scoriæ argenti fuerunt: אמרים אמרי אמת Eloquia, eloquia, inquam, veritatis; & sic deinceps. Neque id omnino abs re. Nam tales locutiones integræ reperiuntur: ut, אלה פקודי המשכן Ista sunt numerata tabernaculi, tabernaculi, inquam, testimonii, Exod. 38. v. 21. מקום מקנה הוה Locus ille, locus erat pecoris, Num. 32. v. 1. הארץ ארץ מקנה היא Regio ista regio pecuaria est, ibid. vers. 4. על הרוקן וקו אהרון Super barbam, barbam, inquam, Aharonis, Psal. 133. v. 2. מי

אֶפְסִים *Per aquas illas, aquas, inquam, talorum, Ezech. 47. 3.*
 Sic etiam ea explicat, quæ ה adjunctum habent: כֹּל
 הָעַם עִם הָאָרֶץ *Omnis populus, populus inquam terræ, &c.* Sic
 intelliges etiam Gen. 31. 13. Nam articulus ה Nomini
 constructo non additur, ut videbitur capite sequente.

E contrario sæpè reperitur Enallage constructi
 pro integro: ut,

מֵי הַמָּרָם *Aquæ amara, Num. 5. 18.* pro מֵיִם.

כֵּיִן הַטּוֹב *Sicut vinum optimum, pro כֵּיִן, Cantic. 7. 10.*
 vel est per Ellipsin substantivi posterioris: *Sicut vi-*
num hujus vel illius loci optimum: ut alibi; כֵּיִן לְבָנוֹן ut
vinum Libani, Hof. 14. 8.

אֲנָשֵׁי בְנֵי בְלִיָּעַל *Viri filii Beliabab, Judic. 19. v. 12.* pro אֲנָשִׁים.
 חַלּוֹנוֹי שְׁקִפִּים *Fenestras prospectui accommodas, 1. Reg. 6. v. 4.*
 pro חַלּוֹנוֹיִם.

בָּם אֲדִירֵי כָל חֶפְצֵי בָם *Et fortes, in quibus est omnis delectatio*
mea, Psal. 16. 3.

בְּיַד כָּל נְבִיאֵי *Per manus omnium prophetarum, 2. Reg. 17. v. 13.*
 pro נְבִיאִים.

תְּשִׁיטוּן קִנְצֵי לְמַלְוֵי *Ponetis fines sermonibus, Job. 18. vers. 2.*
 pro קִנְצֵיִן.

מַלְאֲכֵי רָעִים *Nuncii mali, Psal. 78. 49.* pro מַלְאֲכִים.

תַּטְעִי גִטְעֵי נְעֻמִים *Plantabis plantationes pulchras, Jesa. 17.*
 v. 10. pro גִּטְעֵיִם.

אֶרֶן אֶרֶן *Arcam unam, 2. Reg. 12. 10.* pro אֶרֶן.

וַתֵּרָא אֲנָשֵׁי מַחְקָה *Et vidit viros depictum, Ezech. 23. 14.* pro
 אֲנָשִׁים *hoc est, quemlibet virorum depictum; quam*
locutionem distributivam anomalia numeri iadi-
cat, ut supra explicatum est.

הַשּׂוֹתִים בְּמִזְרְקֵי יַיִן *Bibentes in phialis vinum, Amos 6. v. 6.* pro
 בְּמִזְרְקִים.

Ex fœmininis sunt,

מִכְּהַר מִכְּהַר בְּלֹתֵי סָרַח *Plagâ sine recessione*, *Jesa. 14. 6. pro מכְּהַר*.
 חֲכִמָּה וְדַעַת *Sapientia & scientia*, *Jesa. 33. 6. pro חֲכִמָּה*.
 שִׁפְעַת אֲנִי רוֹאֶה *Agmen ego video*, *2. Reg. 9. vers. 17. pro*
 שִׁפְעַת.

מִזֹּזֹת רִבְעָה *Postis quadratus*, *Ezech. 41. 21. pro מִזֹּזֹת*.
 חֲלֵת מִצֶּה אַחַת *Placentam azymam unam*, *Levit. 8. v. 26.*
pro חֲלֵת.

חֲמֵה *Venenum eis*, *Psal. 58. 5. pro חֲמֵה*.
 אֶל תִּתְּנִי פֹנֶה לְךָ *Ne des requiem tibi*, *Thren. 2. v. 8. pro פֹּנֶה*.
 עֵגֶלֶת שְׁלִשִׁי *Vitula trima*, *Jes. 15. v. 5. al. 10. pro עֵגֶלֶת*.
 גִּילְתֵּי וְרִנָּה *Exultatione & cantu*, *Jesa. 35. 2. pro גִּילְתֵּי*.
 אֵילֵי צִיצֵת גֹּבֵל *Flos decidens*, *Esa. 28. 4.*

In his juxta Kimchium est Enallage constructa pro absoluto: at Aben Esra pleraq; per Ellipsin posterioris substantivi explicat, ut, *בְּמִזְרְקֵי כֶסֶף* *In crateribus argenti vel auri*, *יְד מִכְּהַר* *Plagâ manus Domini*, *עַם* *Agmen populi*, &c. ut & supra in Ellipsi notatum est. Alii volunt esse formam peculiarem nominum, desinentium in forma absolutâ in ת, præcedente vel Pathach, vel Kametz.

Potriò huc referri potest; *רַבַּת שְׁבַעַה לְרֵה* *Multum saturata est sibi*, *Psal. 123. v. 4. pro רַבַּה* *hoc est*, *עַת רַבַּה* *Tempore plurimo, longoq;.* Item, *עַל נְגִינָת* *Ad pulsationem*, *Psal. 61. v. 1. עַל מַחְלַת* *Ad Machalat*, *Psal. 88. 1.*

Præterea per hanc Enallagen etiam Kimchi pleraque ea explicat, quæ formam constructam habent sequente literâ servili: ut, *בְּשִׂמְחַת בְּקִצִּיר* *Secundum latitiam in messe*, *Jesa. 9. 3. vide supra.*

Denique huc referuntur quædam à Kimchio (in Michlol pag. 16.) quæ in Thau desinunt ad formam constructorum, sed præcedente Kametz: ut, *עֲזֵרַת מִצֹּר* *Auxilium de angustia*, *Psal. 60. 13. pro עֲזֵרַת*.

תהלתה *Civitas laudis*, Jer. 49. 25. quod juxta Maforethas scribitur cum ה redundantem pro תהלת.

עזי וזמרת יה *Robur meum & canticum est Dominus*, Ps. 118.

v. 14. pro זמרה.

אם אפתו שנת לעיני *Si dem somnum oculis meis*, Psal. 132. 4.

pro שנה.

בחלת שפרה עלי *Possessio speciosa contigit mihi*, Psal. 16. 6.

pro בחלה.

עשרה יתרה עשרה *Residuum fecit*, Jer. 48. 36. pro יתרה.

למחרת *In crastino*, Jon. 4. 7. Item, מנת & מקצת quæ supra initio cap. 3. in explicatione Kametz adducta sunt.

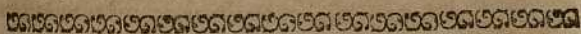
Sunt qui adjuncto Affixo hanc formam compleant: ut, עזרתך *Auxilium tuum*, תהלת *Laudis mea*, זמרת *Psalms meus*,

שנתם *Somnum suum*, vel שנת *Somnum meum*,

בחלתי *Possessio mea*, מנת *Pars mea*. Hanc explicationem

Ab. Esra Ps. 118. 14. prolixè refutat; cum non possit ubique habere locum, ut in illo; מנת המלך *Portionem regis*, 2. Paral. 31. 3.

Unde satius esse putat explicari hæc per Ellipsin, subintellecto nomine posteriore, ut est illud: וליא מין *Ebria sed non ex vino*, quod supra adductum: Sic, עזי וזמרת עזי *Robur meum & canticum roboris mei est Jah*, Exod. 15. 2.

CAPUT V.

*De Syntaxi Pronominum cum Nominibus,
& primò Præfixorum.*

ANTEQUAM specialem separatorum Pronominum Syntaxin ostendamus, præmittendus erit usus Præfixorum Pronominum, sine quo illa plenè intelligi non potest.

REGU-

369 DE SYNTAXI PRONOM. CUM NOM.
REGULA PRIMA.

Præfixa **ש** **ע** **ה** conveniunt Nominibus, Pronominibus & Participiis, in omni genere numero & casu, sequente post utrunque Dagesch. Primò **ש** : ut,

מִמֶּנּוּ שֶׁתְּקִיף *Qui valentior est ipso*, Eccles. 6. 10.

לָנוּ שֶׁבְּשִׁפְּלוֹנוֹ זָכַר לָנוּ *Qui in abiectione nostra recordatur nostri*,
Psal. 136. v. 23.

שְׁלִי בְרַמִּי *Vinea mea qua erat mihi*, Cant. 1. 6.

Ante gutturales purum Sægol manet, sine compensatione Dagesch excidentis.

שֶׁעָמְלוּ בְּחַכְמָה *Cujus labor est cum sapientia*, Eccles. 2. v. 21.

שֶׁהִנְחָלִים הוֹלְכִים שָׁם *Quo flumina ipsa eunt illuc*, Eccl. 1. v. 7.

Rarò cum Scheva : ut,

שֶׁהוּא עֹמֵל *Quo ipse laborat*, Eccles. 2. 22. Sic, **שֶׁהֵם** *Quod ipsi*,
Eccles. 3. v. 18.

Semel cum Kametz loco Sægol : ut, **שֶׁאַתָּה** *Qui tu*,
Jud. 6. 17. Vide & in Syntaxi Conjunct. cap. 21.

Præfixi **ה** usus longè est frequentissimus; jungiturque Nominibus substantivis & adjectivis, propriis locorum, gentilibus & patronymicis, iisque semper integris, nunquam autem constructis, aut cum Affixis conjunctis. Nomina etiam propria virorum illud non recipiunt. Valet Articulum, quo Hebræi plurimum ante Nomina delectantur, ut & Græci, non item Latini. Plerumque emphasin denotat, & ad rem certam ac notam usurpatur, unde **הָא הִידְעָה** *He cognitionis sive notificativum*, ab Hebræis vocatur: sæpè sine emphasi & ex more linguæ tantùm adhibetur, & quidem non rarò pleonasticè ad luxuriam usq; , eam tamen elegantem & suavem. Cùm substantivum & adjectivum con-

junguntur, nunc alterutri, nunc utrique præfigitur, & tunc adjectivo superlativi vim accedere quidam tradunt, quod tamen ubique non convenit, neque ab Interpretibus semper est observatum. Deniq; præfigitur etiam Pronominibus separatis tertiæ personæ: ut,
 המים *Aqua ista*, דֹּם וְשֵׁן אֲרִידָה *Arida illa*, וְזֶה הַיָּם *Gen. 1. 9.*
 הוּא אֶל הַנְּעָר הַזֶּה *Ad puerum istum*, Zach. 2. 14.

הַהָר הַטּוֹב הַזֶּה *Montem optimum hunc*, Deuteron. 3. vers. 25.
 Ex litera cum Scheva notatâ, Dagesch sæpè excidit: ut,

אֶל הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם *Ad sacerdotes Leviticos*, Deuter. 17. v. 9.
 הַיְקָרִים *Pretiosi*, Thren. 4. 2.

Attamen 'schevatum ante gutturalem, retinet Dagesch: ut, הַיְעֲלִים *Rupicapra*, 1. Sam. 24. 3. הַיְהוּדִים *Judæi*, in historia Esther. Excipe duo; בְּיַעֲנִים *Sicut ulula*, Thren. 4. 3. Item, הַיְאֹרִים & הַיְאֹרִים *Rivi*.

Ante gutturales ה & ח frequentissimè retinet Patach, Dagesch abjecto: rarè ante alias: ut,
 הַחִיָּה *Cum quarta parte Hin*, Num. 5. 4.
 אַחֲרֵי הַחֵבֶל *Post vanitatem*, Jer. 2. 5. Sic; הַהוּא *Ille ipse*:
 הַהִיא *Illa ipsa*.

מִן הַחֲרֹם *De anathemate illo*, Jos. 7. 1. Sic; הַעֲוִרִים *Cecos*,
 2. Sam. 5. 6.

Sæpè tamen Dagesch compensatur in universum, per Kametz, ut & ante ה: ut,
 הַעֲבָד הַעֲבָד *Servus Hebræus ille*, Gen. 39. 17.
 הַעֲלֵם הַחֲלֹמוֹת *Dominus somniorum*, Genes. 37. v. 19. Sic;
 הַרְשָׁעִים *Improbi*, הַיָּם *Ipsi*, הַיָּאֵרָה *Illi*,
 הַרְקִיעַ *Expansum*, הַיָּם *Ipsi*, הַיָּאֵרָה *Illi*,
 הַיָּם *Ipsi*.

Ante Nomina monosyllaba, & ab א inchoata, semper habet Kametz: ut,
 הַיָּם , הַיָּרֵחַ , הַיָּרֵחַ , הַיָּרֵחַ . Sic; הַיָּם *Vivens*, Genes. 6.

nes. 6. v. 19. quod & aliter הָחִי Levit. 16. v. 20. & הָחִי
Levit. 13. *sepius.*

Ante gutturalem (non נ) cum Kametz nota-
tam, habet Sægol euphoniæ causâ, ne duo Kametz
concurrant: ut,

הַחֵמוֹן *Copia ista, 1. Sam. 14. 6.*

הַחֶרֶשׁ *Artifex, Jerem. 24. 1.*

הַעֲרֵל לְבָבָם *Cor illorum incircumcisum, Levit. 26. 41.*

Nomina gentilitia hîc similia sunt aliis Nomi-
bus appellativis, unde & cum hoc articulo usurpan-
tur: ut, הַעֲבָרִי *Hebraeus, האַמְרִי Emoræus, &c.* Si hujusmodi
Nomen ex duabus vocibus compositum sit, quandoq;
divellitur, & ה præfigitur secundæ sive posteriori voci
ut, אֲבִי הַעֲוִרִי *Abbiesrita, Jud. 6. v. 11. ex אֲבִיעֲוֹר:* Sic, בֵּית
הָאֵלִי *Beth-elita, 1. Reg. 16. v. 34. בֵּית הַלְחָמִי Beth-lachmita,*
1. Sam. 16. 1. בֵּית הַשְּׁמִשִּׁי Beth-schimschita, 1. Sam. 6. v. 14.
בֵּית לְעַפְרָה In Betaphra, Mich. 1. 10.

Cum Nominibus propriis locorum: ut, הַחַיִּי
Hajum, Jos. 7. 2. בְּקָרְקַר In urbe Carcor, Jud. 8. 10. מִן הַשְּׁטִים
עַד הַגִּלְגַּל A Sittim Gilgalem usq; Mich. 6. 5. עֲרֵי הַגִּלְגַּל
Gilhad, Jos. 13. 25. הַיַּרְדֵּן Jarden fluvius, & similia.

Quòd Pronominibus tertię personæ additur, id
simile est his Latinis: *Ipse ille animus idem meus: Illa ipsa res*
humanarum domina fortuna: Ad hunc eum ipsum: Hunc eus
ego rejeci: Huic illi legato: Hunc istum otii & pacis hostem: &
similia, quæ apud Cic. & alios authores passim oc-
currunt.

Quòd Nomini substantivo constructo non addi-
tur, ratio est, scribit Kimchi in Michlol fol. 65. *quòd alte-*
rùm substantivum prioris declaratio & quasi notificatio est, unde
altero signo, nempe ה notificativo, opus non habet. Quandoq;
tamen Nomini constructo additum reperitur: ut,

אֶל בֵּית אֵל אֲנִי הָאֵל בֵּית אֵל Ego (sum) Deus Bethelis, Genes. 31. v. 13.

וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע Et arbor scientiæ boni & mali, Gen. 2. v. 9.

וְאֵת כָּל הַמְּלָכוֹת הָאָרֶץ Et omnibus regnis terræ, Jer. 25. 20.

אֶת הַיֵּד הָאֵת Cum paxillo ipso texture, Jud. 16. 14.

כָּל הַתְּעֻבוֹת הַגּוֹיִם Juxta omnes abominationes gentium, 1. Reg. 14. 24.

וְרָאוּ אֶת הָאֶבֶן הַפְּדִיל Et videbunt lapidem flammæ, Zach. 4. 9.

אֶת הַסֵּפֶר הַמִּקְנָה Et dedi librum emptionis, Jer. 32. 12.

וְהַנְּבוּאָה עֹדֵד הַנְּבִיאָה Et prophetiam Oded Prophetæ, 2. Chr. 15. v. 8.

כָּל הָעָם הָאָרֶץ Univerſus populus terræ, Ezech. 45. v. 16.

הַשְּׂכֹנִים בְּאֹהֶלֶם Habitantes in tabernaculis, Judic. 8. 11.

אֶת כּוֹס הַיַּיִן הַחַמָּה Poculum vini furoris, Jer. 25. 15.

מֵעַל הַבֶּקֶר הַנְּחֹשֶׁת De bobus eris, 2. Reg. 16. 17.

הָאָרְוֹן הַבְּרִית Arcam fœderis, Jos. 3. v. 14. quorum quædam præcedenti capite per Ellipsin explicata sunt.

Quod etiam nomini proprio hominis non convenit, ratio est, quod illud, tanquam individui nomen, sui notitiam per se suo nomine exhibet, ac alio signo opus non habet,

scribit idem Kimchi in Michlol fol. 54. Irregularia itaque sunt; לְהַקֹּץ Kotzo, 1. Paralip. 24. v. 10. quod Santes reddit Hakkotzo, quasi הָ ad substantiam ipsius Nominis pertineat: Sic, לְהַפְצֵץ Pitzetzo, v. 15. ubi similiter Santes הָ ad ipsum nomen addit. Item, הָאֲרוֹנָה הַיְבוּסִי Arauna Jebuseus, 2. Sam. 24. v. 16. ubi Kimchi in Commentariis observavit, præter morem הָ nomini proprio additum, ac (scribit) fieri potest, ut sit nomen aliquod appellativum: לְחַצֵּי שֶׁבֶט הַמְנַשֶּׁה Dimidia tribui Menasse, Jos. 1. v. 12. quod est pro הַמְנַשִּׁי Menaschiticæ, cujus formæ nomina gentilia ibidem præcedunt. Huic simile; בְּתוֹךְ הַנַּחַל הַגָּד In medio torrentis Gad, 2. Sam. 24. v. 5. pro הַגָּד Gaditarum: Item, אֶרֶץ הַמָּגוֹג Terram Magog, Ezech. 28. v. 2.

v. 2. בְּקִרְיַת הָאַרְבַּע In Kirjath-arba, Nehem. 2. v. 25. דִּבְרֵי הַקְּהֵלֶת Dicit Kohéleth, Eccl. 12. 8. ubi Verbum masculinum & Nomen foemininum, idemque proprium. Sed Kohéleth non est hic nomen proprium Salomonis, sed cognomentum ejus ratione officii. Genus autem foemininum volunt Hebraei respectum habere ad נַפְשׁ vel חַכְמָה, q. d. Anima vel Sapientia Salomonis congregans; nempe, populum convocans & colligens ad audiendum; unde à Græcis redditum, *ἐκκλησιαστής*, Ecclesiastes, qui sc. sermonem habet ad populum in Ecclesia collectum. Sed & Adamis, primi hominis nomini proprio, adjunctum volunt in primo capite libri primi Mosis: ut, Et creavit Deus אֶת-הָאָדָם Adamum, Gen. 1. v. 27. וְהָאָדָם Et Adamus, &c. At Adam est appellativum, Homo; quia autem primus homo non nominatur alio nomine proprio, ideo simul censetur ejus fuisse nomen proprium. Fit autem sapius, ut nomina propria, quæ aliquando appellativa fiunt, cum articulo usurpentur. Aben Esra tamen alicubi putat mysterium subesse.

Quòd denique Nomina cum Affixis conjuncta, הַהַדְיָה non accipiunt, ejus ratio est, scribit Kimchi, quòd ipsum Affixum Nominis notitiam indicat, unde redundabit הַהַדְיָה notificativum. Attamen לְרֹב הַהַדְיָה ad ampliorem notitiam & emphasin, paucis quibusdam pleonasticè adjunctum reperitur: ut, בְּתוֹךְ הָאֶהָלִי In medio istius tentorii mei, Jos. 7. v. 21. וְהַחֲצִי וְהַחֲצִי Et aliud illud dimidium ejus, Jos. 8. v. 33. אֶת-הָעֶרְבָה וְנָתַן Et dabit istam estimationem tuam, Levit. 27. v. 23. הַהָרֹתִיבָה Ipsas praequantas ejus, 2. Reg. 15. v. 16. בְּעָרֵינוּ In illis civitatibus nostris, Esra 10. v. 14. ubi הַהַדְיָה est cum Sægol, ad indicandum exclusum הַהַדְיָה, uti & in illo; סִבְחָהּ הַהַדְיָה sicut heræ suæ, Jesa. 24. 2. Sic autem הַהַדְיָה excludi, traditur infra capite 20. vide illic.

Denique præfigitur etiam verbis relativè pro **וְ**,
 vel **אֲשֶׁר**; ut,
וְהָלְכוּ אִתּוֹ *Qui ierunt cum eo*, Jos. 10. 24.
אֵל אֱלֹהֵי הָאָדָם *Ad Deum, qui dicit pepercit*, Job. 34. 31.
עִם נָעֲמִי *Quæ reversa fuit cum Noómi*, Ruth. 2. 6.
וְהוֹשִׁיבוּ *Qui habitare secum fecerunt*, Efr. 10. 17.
וְהַמְצִאוּ מֵרֶגֶל *Qui inveniuntur hic*, 1. Chron. 29. 17.

CAPUT VI.

*De Syntaxi Pronominis separati cum
 Nomine.*

Pronominis separati adjectivè usurpati Syntaxis,
 non malè vulgò sub Nominum Syntaxi compre-
 henditur. Nam iisdem legibus cum substantivo con-
 venit, quibus adjectivum nominale. Habent tamen
 Pronomina hæc specialia, quæ deinceps separatim hîc
 persequemur.

REGULA PRIMA.

Pronomen separatum adjectivè sumptum,
 substantivo subjungitur cum præfixo **וְ**, ma-
 joris emphasis causâ: ut,

- וְיֹם הַהוּא** *De isto, Mich. 7. 12. q. d. die eo ipso.*
- וְבַעַת הַהִיא** *In tempore eo ipso, Gen. 21. 22.*
- וְאֵת הָעִיר הַזֹּאת וְאֵת הָעִיר הַזֹּאת** *Domum hanc & urbem hanc,*
Jer. 26. 6.
- וְדַבֵּר אֵל הַנְּעוּר הַזֶּה** *Loquere ad puerum istum, Zach. 2. 4.*
- וְמִי הָאִישׁ הַלְזֹהֵר** *Quis vir iste, Gen. 24. 65.*
- וְהַדְּבָרִים הָאֵלֶּה** *Verba ista, Gen. 44. 6.*
- וְהָיָה בַּלַּיְלָה הַזֶּה** *Nocte ipsâ, Gen. 30. 16. 1. Sam. 19.*
v. 10. pro הָיָה. Absq;

Absque ה, non sumitur adjectivè simpliciter, sed peculiari elegantia loco verbi Substantivi ponitur, aut Ellipsin ejus inducit: ut,

בִּי עָרִם אָנֹכִי *Quod nudus ego (esset) Gen. 3. 11.*

זֶה חֹדֶשׁ הוּא *Hoc novum est, Eccles. 1. 10.*

כִּי עָפָר אַתָּה *Quod pulvis es, Gen. 3. 19.*

כִּי עָרִימִים הָיִינוּ *Quod nudi essent, Gen. 3. 17. vide amplius capite 10. in Ellipsi.*

Cum antecedunt, tum Ellipsis est verbi substantivi, ut cum Nominibus adjectivis fieri solet, ut ibi notatum est: ut,

זֹאת הַמְנוּחָה *Hæc (est) requies ipsa, Jef. 28. 12.*

הֵא *(sunt) generationes, Gen. 6. 9.*

REGULA SECUNDA.

Pronomina relativè posita, genere & numero cum antecedente substantivo conveniunt, casu non semper, sed is ferè Verbo respondet: ut,

הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּה עִמָּדִי הִיא נְתַנָּה לִּי *Mulier ista, quam dedisti mecum, ipsa dedit mihi, Gen. 3. 12. hîc Relativum אֲשֶׁר Quam, casu respondet sequenti Verbo.*

וַיִּתְמַךְ יָד אָבִיו לְהִטִּי אֶתְהָ *Et sustinuit manum patris sui, ut averteret eam, Gen. 48. 17. ubi אֶתְהָ Eam, respondet antecedenti Verbo.*

וַיִּבֶן אִשִּׁית בֵּינֵךְ וּבֵין הָאִשָּׁה וּבֵין זֶרְעֶךָ וּבֵין זֶרְעָהּ הוּא *Et inimicitiam pono inter te & mulierem hanc, similiterq; inter semen tuum, & semen hujus: hoc conteret tibi caput, Gen. 3. 15. hîc Relativum הוּא genere & numero convenit cum antecedente substantivo masculino & singulari זֶרַע, casu autem respondet sequenti verbo. Sic Chaldæus הוּא יְהִי דְכִּיר illud erit memor.*

Aliquando relativum convenit genere & numero cum propiore substantivo, cum deberet respondere antecedenti remotiori: ut,

אֲחֻזַּתָּם הוּא הַבָּתִּים עַרְי בֵּיתִי נָמִי *Nam domus (plur.) civitatum*

Levitarum, ipsa (est) possessio ipsorum, Lev. 25. 33. ubi

הוּא הַבָּתִּים, genere & numero convenit sequenti Nominis

אֲחֻזַּתָּם, cum deberet respondere antecedenti בֵּיתִי,

qualis convenientia mox reperitur versu sequente.

כִּי הוּא רְאוּ חַיִּים עִם אִשָּׁה *Fruere vitâ cum uxore, &c. כִּי הוּא*

חַיִּים הַלֵּקֶה נָמִי nam ea (est) pars tua in hac vita, Eccl. 9. v. 9.

ubi הוּא genere masculino convenit cum sequente

חַיִּים, non autem cum antecedente אִשָּׁה,

quod fœmininum.

לֶאֱכֹל אֶת הַעֲבָרִים לֶחֶם כִּי תוֹעֵבָה הוּא לְמִצְרַיִם *Ad comedendum cum Hebræis panem, nam abominatio illa (est) Aegy-*

ptiis, Gen. 43. 32. ubi הוּא genere fœm. convenit cum

לֶחֶם, non autem cum masculino תוֹעֵבָה.

כִּי חֻקֹת הַעֲמִים הַבָּל הוּא *Nam statuta populorum, vanitas*

ipsa (est), Jer. 10. 3. ubi הוּא genere mascul. & numero

sing. convenit cum הַבָּל, non autem cum plu-

rali חֻקֹת. Hæ formæ loquendi sunt similes istis

Latinorum, Omnes tenues atq; humiles, quæ maxima in

populo multitudo est, sibi præsidium paratum putant, apud

Cic. Item, Et nunc domicilia conjuncta, quas urbes dici-

mus, & similia plurima, quæ à Latinis Grammaticis

annotata sunt.

REGULA TERTIA.

Pronomina interrogativa personæ & rei, utriusque generis & numeri Nominibus & Pronominibus adduntur.

Primò interrogativam personæ כִּי: ut,

כִּי-יֵשׁוּ

377 DE SYNTAXI PRONOM. CUM NOM.

וְיִשׂי מִי דָוִד וְיִשׂי בֶן־יִשׂי Quis David, & quis filius Jifchai, 1. Sa. 25. 10.
 וְהַחֲלִיכִים מִי וְיִשׂי הַחֲלִיכִים Qui & qui, qui euntes sunt, Exo. 10. 8. hoc est,
 quinam sunt illi, qui abituri sunt.

לְךָ מִי אֱלֹהִים לְךָ Qui (sunt) isti tibi, Gen. 33. 5.

בְּנִי מִי אַתָּה בְּנִי Quis (es) tu fili mi? Gen. 27. 18.

בְּתִי מִי אַתְּ בְּתִי Quis (es) tu filia mea? Ruth. 3. 16. Hæc locutio
 insolens videri non debet. Nam & sic Græcis τις de
 utroque sexu usurpatur; τις εἶ σὺ, Quæ es tu? Ruth. 3. 9.
 Item, εἰ ᾖ τις χήρα. Quod si qua vidua, 1. Timoth. 5. v. 4.
 Et apud Latinos: Dic mihi quæ es, quis est ea, quam vis du-
 cere uxorem? Plautus Aulul. Act. 1. Quis es? PH. Ego
 sum illius mater, Plaut. Cist. Act. 4. Quis illec est mulier
 timido pectore peregrè adveniens, quæ ipsa se miseratur, Plau-
 tus Epid. Act. 4. Quis est hæc muliercula, ibid. Act. 5.
 Sed quis est ea mulier? ibid. Quis itio ad priorem dominum,
 apud Varronem: Quis tu es mulier, quæ me in suo nomi-
 cupasti nomine, Pacuv. in Medo.

Cum substantivo postponitur, Genitivum posses-
 foris notat: ut,

לְקַחְתִּי מִי וְחִמּוֹר מִי לְקַחְתִּי אֶת־שׁוֹר מִי Bovem cujus accepi, & asini
 cujus accepi, וְיָמִיד מִי & è manu cujus? &c. 1. Sam. 12. 3.

בֶּן־מִי אַתָּה הַנְּעָרָה Filius cujus es tu, mi puer? 1. Sam. 17. v. 58.

בֵּת־מִי אַתָּה Filia cujus es tu? Gen. 24. 23.

וְחִכְמַת מִי אֵלֶּם Et sapientia cujus rei inest ipsis? Jer. 8. 9.

Sic & cum præfixo ל pro Genitivo sumitur: ut,
 לְמִי אַתָּה וְלְמִי אֱלֹהִים לְפָנַי Cujus es, & cujus sunt ista antequam,
 Gen. 32. v. 17.

לְמִי הַנְּעָרָה הַזֹּאת Cujus est puella hæc, Ruth. 2. 5. hinc
 propriè est Ad quem, scil. spectat vel pertinet, hoc est,
 Cujus es, est vel sunt ista? pro hoc Rabbini etiam di-
 cunt מִי שֶׁל,

Videtur & interrogativum rei esse: ut.

מי אני ומי חיי *Quis sum ego, & quæ vitæ mea?* 1. Sam. 18. 18.

מי אבימלך ומי שכם *Quis est Abimelech, & quæ est Sechem?*

Jud. 9. 28.

מי שמך *Quod est nomen tuum?* Jud. 13. 17.

מי פשע יעקב ומי במות יהודה *Quæ est defectio Jacobi, & quæ sunt excelsa Jehudæ?* Mich. 1. 5.

מי לך כל הפחנה הורה *Quæ tibi est tota acies illa?* Gen. 33. 8.

Primi loci sensus est; *Quis sum ego, aut quis sum vitæ meæ?* hoc est, *Quis sum vel personæ meæ dignitate, aut qualis sum vitæ, status conditionisq., splendore vel auctoritate, ut dignus habear, qui sim gener regis?* In secundo exemplo sumitur שכם pro שכם בעלי Sichemitis, ut versu 26. & sæpius antè dicitur. Kimchi vult Schechem esse proprium nomen alicujus principis, qui & ipse ante Abimelech Sichemitis præfuerit, unde & R. Levi scribit, ipsum fuisse ex posteris Chamoris. Tertium, מי שמך reddendum, *Quis es nomine tuo?* h. e. *quo nomine vocaris?* locutio concisa, pro מי אתה ומה שמך *Quis es, & quod nomen tuum?* Quartum, reddendum est, ut in antiqua Pagnini versione legitur, *Quis est causa prevaricationis Jacob? Et quis fuit causa excelsorum Jehudæ?* Et sic Kimchi in libro Radicum exponit, מי הוא שגרם לפשע יעקב *Quis fuit, qui causam dedit defectioni Jacobi? nonne cives Schomron?* &c. Quintum, מי אל *Ad quem* scil. pertinet vel spectat. Ab. Esra & Kimchi explicant, *Quis est ille, cui mittis totam turmam istam?* Aben Esra ibidem, מי inquit, *semper reperitur de homine.* & Kimchi in lib. Radicum scribit, *Nunquam reperies מי nisi de persona dictum.*

Interrogativum rei, מי, מה, מה: ut,

מה תאר *Quæ forma ejus?* 1. Sam. 28. 14.

מה אנוש *Quid (est) homo?* Psal. 8. 5.

מה מִשְׁפֵּט הָאִשׁ *Quis habitus est viri illius?* 2. Reg. 1. 7.

מָה שְׁמֵךְ *Quod est nomen tuum?* Genes. 32. 27.

מָה לִּי וְלָךְ *Quid mihi & tibi?* Jud. 11. 12.

מָה לִּי וְלָכֶם בְּנֵי צְרוּרָה *Quid mihi & vobis ó filii Tzeruja?*

2. Sam. 16. 10. id est, *Quid mihi vobiscum? Quid vobiscum*

mih negotii est? Sic Jof. 22. 24. 1. Reg. 17. 18. 2. Reg. 3. 13.

Hinc illa, τί ἐμοὶ καὶ σοὶ γυνὴ, *Quid mihi & tibi mu-*

lier? Job. 2. 4. μήδ' ἐν σοὶ καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ, *Nihil*

tibi & justo illi, Matth. 27. 19. vide & Matth. 8. 29. τί δὲ μοι

καὶ σοὶ καὶ μοι, *Quid enim bellis & mihi?* apud Anacreont.

Capiuntur & infinitè citra interrogationem: ut,

זָכַר אֲנִי מָה חָלָד *Recordare, ego quod tempus,* Psal. 89. 48. *si*

vitæ habeam, quantuli ævi sim.

וְלֹא יָדַע מִי אֶסְפֵּם *Et non scit quis sit collecturus ea,* Psal. 39. 7.

בִּי הִגִּידָה אֶסְתֵּר מָה הוּא לָהּ *Nam indicaverat Esther, quid*

ipse esset sibi, Esth. 8. 1. i. e. quo gradu conjunctus esset

sibi. Sic, *Quis tu es? quis mihi es?* Terent. And.

מָה הָיְתָה אֵלָיו *Quid sint illi,* Zach. 9. 1. ubi medium Pro-

nomen loco Verbi Substantivi est.

מָה sequente relativo וְ, fit & ipsum relati-

vum, & exponitur per *Id*: ut,

מָה שֶׁהָיָה הוּא שֶׁיְהִיָּה *Id quod fuit, idem est quod futurum*

est, Eccl. 1. 9.

וּמָה שֶׁיִּשְׁעֶשֶׂה הוּא שֶׁיִּשְׁעֶשֶׂה *Et id quod fit, idem est quod fiet,*

ibid. Sic apud Rabbinos, *Is qui*: מָה *Id quod,*

vulgatissima locutio est.

Demonstrativorum usus:

Demonstrativi repetitio distributionem indi-

cat: ut,

וַיִּקְרָא זֶה אֶל זֶה *Et clamavit hic ad hunc,* Jesa. 6. 3. *id est, al-*

ter ad alterum.

לִי כִזָּה וְכִזָּה עָשָׂה לִי *Secundum hanc & secundum hunc fecit mihi, Jud. 18. 4. scil. modum & rationem, id est, hæc & alia talia fecit mihi.*

אֱלֹהִים בְּרֶכֶב וְאֱלֹהִים בְּפָסוּסִים *Illi in curribus, & illi in equis, Ps. 20. v. 8. id est, Hi, illi.*

אֶל הָעָם כְּהֵם וְכֵם *Ad populum sicut ipsi & sicut ipsi, 2. Sam. 24. v. 3. id est, ad populum & hunc & illum, Judaicum scil. & Israeliticum.*

וְאִסַּפָּה לְךָ כְּהֵנָּה וְכֵהֵנָּה *Additurus sum tibi sicut hæc & sicut hæc, 2. Sam. 12. v. 8. id est, hæc & alia, alia atq; alia.*

מִזֶּרֶת מִזֶּרֶת וְגִדְרֵי מִזֶּרֶת *Materia ex hoc, & maceria ex hoc, Num. 22. v. 24. scil. loco, id est, hinc illinc, utrinque.*

וְעַתָּה *Eleganter additur nominibus numeralibus; pleonastice quidem, sed emphasin exprimens: ut, Quod percussisti me istis tribus vicibus, Numer. 22. v. 28. quod vulgò per Adverbium temporis Jam exprimunt, Jam tribus vicibus.*

זֶה עָשָׂר פְּעָמִים *His decem vicibus, Num. 14. 22.*

זֶה עֶשְׂרִים שָׁנָה אֲנֹכִי עִמָּךְ *Hos (vel) jam viginti annos ego tecum sum, Gen. 31. 38.*

Sic cum לְפָרָה & מֵרָה,

מֵה זֶה שָׁבַתָּם *Quid hoc, (quòd) revertimini? 2. Reg. 1. 5.*

זֶה צָחֻקָה שָׂרָה לְפָנָי *Quid hoc (quòd) risit Sara? Gen. 18. v. 13. vel Quid jam, quid nunc.*

Item cum עַתָּה,

זֶה יָדַעְתִּי עַתָּה *Nunc hoc cognosco, 1. Reg. 17. 24. vel jam nunc, nunc tandem.*

אֵלַי הִנֵּה עַתָּה זֶה בָּאוּ אֵלַי *Ecce jam hoc (momento) venerunt ad me, 2. Reg. 5. v. 22- vel, Ecce jam modo. Kimchio pleonasticum est.*

381 DE SYNTAXI PRONOM. CUM NOM.
 CAPUT VII.

*De Syntaxi Pronominum cum Nominibus
 à fine affixorum.*

PRONOMINUM Nominibus à fine affixorum Syntaxis est cum Nominibus appellativis quibuslibet, non autè cum propriis, vel gentilitiis, vel constructis.

Alia tantùm *singulari* numero conveniunt: ut, אֵל , אֶל , אֵלֶיךָ , אֵלַי , אֵלֶיךָ , ex quibus tamen אֵל & אֶל etiam femininis pluralibus, sive fœmininorum terminationem habentibus adjiciuntur, & pro אֵל sæpissimè est אֵלֶיךָ , maximè in libris poeticis, Jobo, & Psalmis, & Proverbiis: quamvis etiam aliquando אֵלֶיךָ legatur pro אֵל . Exempla vide Jobi 20. 23. & 22. 2. Psal. 11. 7. Esa. 44. 15. & 53. 8. Jobi 27. 23. Psal. 28. 8. Rariora sunt, 1 præcedente Chirek, & אֵל , quæ Verborum propria sunt, & hîc non nisi Quiescentibus quibusdam adjiciuntur.

Alia *plurali*; אֵלֶיךָ , אֵלַי , אֵלֶיךָ , אֵלַי . Ex his tamen אֵלֶיךָ & אֵלַי etiam Nomini singulari ex Quiescentibus derivato conveniunt. Semel etiam ex perfectis reperitur: וְאֵת הַלְּבָבִי Et adipem eorum, Levit. 8. v. 16. quod speciale est pro וְאֵת הַלְּבָבִי .

Alia deniq; *utriq;* numero: ut, אֵלֶיךָ , אֵלַי , אֵלֶיךָ , אֵלַי , quæ omnia in sequentibus patebunt.

REGULA.

Pronomina à fine affixa, cum antecedentibus substantivis, aut cum re vel persona, de qua sermo habetur, in eodem genere & numero conveniunt, non autem cum iis quibus affiguntur: ut,

וְעֵץ פְּרִי עֵשָׂה פְּרִי לְמִינֹו אֲשֶׁר זָרְעוּ בּוֹ Et arborem fructiferam
 producentem fructum juxta speciem suam, in qua inerat se-
 men suum, Genes. 1. 12. hîc affixum וְ ter repetitum, re-
 lationem habet ad antecedens masculinum & sin-
 gulare עֵץ, cum quo in eodem genere & numero
 convenit.

עַל כֵּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ Idcirco relin-
 quet vir patrem suum & matrem suam, & adheret uxori
 suæ, Gen. 2. v. 24. hîc Pronomina conveniunt cum
 antecedente substantivo mascul. & singulari אִישׁ.

בֵּין זָרְעֶךָ וּבֵין זָרְעָהּ הוּא יִשׁוּפֶךָ רֹאשׁ וְאִתָּהּ תִּשְׁנַפְּנוּ עֶקֶב
 Inter semen tuum, & semen ejus: illud conteret tibi caput, tu
 conteres ei calcaneum, Genes. 3. v. 15. hîc ךְּ Tuum dicitur
 de הַחֹשׂ הַנָּחֵשׁ Serpente, cum quo, genere masc. & num.
 sing. convenit. הִּיא Ejus de אִשָּׁה Muliere, cui genere
 fœmin. respondet: ךְּ Tibi, ad לְנֹחַשׁ ideoque mascu-
 linum: נוֹ Ei, scil. לְזָרַע Semini, quod masculinum
 & singulare est, ideoque & sic Affixum.

עֲצִבוֹנֶךָ וְהָרִינָה Dolorem tuum & conceptum tuum, Gen. 3. 16.
 hîc ךְּ Tuum, fœmininum est & singulare, relatum ad
 הָאִשָּׁה Mulierem, quam Deus illic alloquitur.

לְקוֹל אִשְׁתֶּךָ Voci uxoris tue, Genes. 3. 17. hîc ךְּ Tue masc. est:
 dicitur enim de הָאָדָם Homine vel Adamo, quem Deus
 alloquitur, cujusque nomen præcedit.

At verò hæc Pronominum cum Nominibus
 Syntaxis formam ipsorum, tam in literis quàm vocali-
 bus, variè plerunque mutat, cujus mutationis ratio hoc
 loco expendenda venit.

ה in singul. numero antecedente Sægol, abjici-
 tur: antecedente Kametz, mutatur in ת.

מ in plurali masculino abjicitur.

Affixa

Affixa omnia pluralia habent ante se literam *ו*,
tanquam pluralis indicem, exceptis *הם*, *הן*, *לו*.

Vocalium longè plurima est mutatio: eaq; vel
in penultima, vel in ultima syllaba, vel utrobique.

Quatuor Affixa *הן*, *הם*, *כן*, *כס* formæ Nomi-
num constructæ (hoc est, ob structuram mutatæ) ad-
junguntur, unde ea *Affixa constructa* vocabimus. Quæ
autem ob structuram non mutantur, illis ad formam
reliquorum Affixorum adjiciuntur.

KAMETZ penultimæ syllabæ sing. num. mutatur
in Scheva, ante quod si aliud Scheva sit, id pro more
transit in Chirek: *ultima* manet, præterquam ante Af-
fixa constructa *כס*, *כן*, *הם*, *הן*.

Masculinum singulare.

דבר Verbum, *דברי* Verbum meum, *דברך* tuum, *דברו* ejus,
דברם eorum, *דברכם* vestrum, *דברנו* nostrum. Ex prima gut-
turali; *חרוני* Excandescencia mea.

Excipiuntur quædam ex Defectivis secundâ &
Quiescentibus tertiâ derivata, quæ Kametz penulti-
mum retinent: ut,

קצהו Extremitatem ejus, Gen. 47. v. 21. à *קצה*.

שדינו Agros nostros, Mich. 2. 4. à *שדה*.

מגני Scutum meum, Psal. 7. 11. à *מגן*, à *גן*.

מעוי Robur meum, Psal. 31. 5. à *מעוז*, à *עוז*.

Secundò, *קטון*, *קטוב*, *קבול* Kametz non mu-
tant: ut, *קטני* *Minimus meus*, I. Reg. 12. v. 10. *קטבך* *Exciso*
tua, Hof. 13. 14. *קבלו* *Contrarietas ejus*, Ezech. 26. 6. Quidam
putant Kametz manere, propter mutatum Cholem,
quòd aliàs manere solet.

Tertiò, *מות*, *תוד*, *תוד* quæ hîc contrahuntur in
Cholem, ut suprà in forma constructa: unde; *אונם* *Ini-*
quitatem ipsorum, Psal. 94. 23. *תוכו* *Medium ejus*, Levi 1. 11. 33.

מֹותי *Mortis meae*, Genes. 27. 2. At ab פֹּול est פֹּולו *Perversitate sua*, Ezech. 18. v. 26.

Quartò, אָח , אָב , אָח retinent Kametz & assumunt', ut suprà in forma constructa: ut, אָבִי *Pater meus*, אָבִיךָ *Pater tuus*, אָבִיו & אָבֵיהוּ *Pater ejus*; & sic deinceps. At cum Affixis constructis, אָבֵיהֶם *Pater ipsorum*, אָבֵיכֶם *Pater vester*. Sic, אָחִי *Frater meus*, &c. Sic, חָמִידָה *Socer tuus*, חָמִידָה *Socer ejus*, &c.

Quintò, דָּם , יָד , צַר , retinent Kametz: ut, דָּמְךָ *Sanguis tuus*, I. Reg. 2. 37. at cum Affixo constructo, דָּמְכֶם *Sanguinem vestrum*, Genes. 9. v. 5. יָדוֹ *Manum suam*: at cum Affix. constructis, יָדְכֶם , יָדְכוֹ *Manus vestra*: צָרִי *Hostis meus*, Job. 16. v. 9.

Sextò, Kametz ultimum interdum convertitur in Pathach sequente Dagesch: ut אֶשְׁנֶבֶת est מִשְׁנֶבֶת *Locus editus meus*, Psalm. 144. v. 2. אֶלְשָׁדִי est לְשָׁדִי *Prestans humor meus*, Psal. 32. 4. Ab אֶתְנַן legitur, וְאֶתְנַנָּה *Et merces ejus*, Jesa. 23. v. 18. Sic monosyllaba; גִּזְ , גִּזְ , קִזְ , unde, גִּזְוֹ *Tectum ejus*, Exod. 30. v. 3. לְגִנִּי *Ad hortum meum*, Cant. 5. v. 1. קִנְיֹם *Delimitatio ipsorum*, Psal. 19. v. 9.

Septimò, אֶמְבַּטַּח pro Kametz aliquando euphonię causâ, sequente alio Kametz, est Sægol: מְבַטַּחָה *Fiducia ejus*, Prov. 21. 22. מְבַטַּחֵם *Fiducia eorum*, Jer. 48. 13.

Excipitur etiam מִקְדָּשׁוֹ *Rem sanctam ejus*, Num. 18. v. 29. ut discernatur ea vox ab illis locis, in quibus Sanctuarium significat.

Masculinum plurale, Kametz penultimū, quod scilicet est ante terminationem םִ , servat: מִ autem cum Chirek abjiciuntur, ut & quandoque': ut, דְּבָרִים *Verba*, דְּבָרַי *verba mea*, דְּבָרֶיךָ *tua*, דְּבָרָיו *ejus*, דְּבָרֶיהָ *ejus*, foemine, דְּבָרֵינוּ *nostra*. Sic in forma גִּבְנִים, item in פְּנִים , יָמִים , בְּנִים , שָׂרִים , צָרִים , עָרִים , עֲנִים , דָּמִים , רָשִׁים constru-

constructa, דְּבָרֵיהֶן דְּבָרֵיהֶם *Verba eorum vel earum*, דְּבָרֵינוּ
 דְּבָרֵיכֶם, *Verba vestra*. Kametz in forma constructa ma-
 nens, etiam hîc manere potest; unde, אֲבָרֵיהֶם *Agricola*
ipsorum, *Jesa. 61. v. 5.*

Quæ in plurali absoluto & constructo Kametz
 in antepenultima habent, illud cum Affixis retinent,
 qualia sunt; פְּרָשִׁים, קָדְשִׁים, פְּרָשִׁים, חֲרָשִׁים, שְׂרָשִׁים,
 סְרִיסִים, ut: פְּרָשָׁיו *Equites ejus*, *Exod. 14. v. 26.* סְוִ-
 עִיפִיכֶם *Sanctificationes tuae*, *Deut. 12. v. 26.* שְׂרָשָׁיו *Radices ejus*, *Ezech. 17.*
v. 6. סְרִיסָיו *Eunuchos suos*, *Genes. 40. v. 2.* Ideo etiam huic
 Kametz solet addi Metheg, quò indicetur, esse Kametz
 longum sive latum, ut Kimchi loquitur. Manet autem,
 quia est compensativum ejecti Dagesch.

Absque אֲבָתְכֶם: *Patrum vestrorum*, *Deut. 1. v. 11.*
 רַגְלֵיהֶם *Pedestri*, *Jer. 38. v. 22.* cujus & similium forma plu-
 ralis defecta, cognoscitur ex apposito Verbo plurali:
 דֹּרְשׁוּ *Quærentes eum*, qualia omnia semper legenda
 plenè י .

Fœmininum singulare in ה, commutat illud
 præterea in ת: ut, צְדָקָה *Justitia*, צְדָקָתִי *Justitia mea*, צְדָקָתְךָ
tua, צְדָקָתוֹ *ejus*, צְדָקָתָם *eorum*, צְדָקָתֵנוּ *nostra*. Sic, שְׂמֵחָה *La-*
titia, שְׂמֵחָתִי *Latitia mea*, &c.

Excipe primò, bisyllaba in ה vel ות desinentia,
 & ex Quiescentibus secundâ vel tertiâ derivata, prius
 Kametz invariaturum retinent: ut,

אֱלֹהֵי אֱלֹהֵי *Juramentum meum*, *Ezechiel 17. v. 19.* אֱלֹהֵי אֱלֹהֵי
 אֱלֹהֵי אֱלֹהֵי *Estia mea*, *Psal. 69. v. 22.* אֱלֹהֵי אֱלֹהֵי, אֱלֹהֵי אֱלֹהֵי.

Huc pertinent; רָצָה *malum*, צָרָה *angustia*, רָמָה *ex-*
cellsum, רָמוֹת *idem*, חֲזוֹת *visio*, גְּלוּת *Exilium*, & similia.

Secundò, trisyllaba quædam Kametz penultima
 sub litera Dagesfata retinent: ut, בְּקִשְׁתִּי *Petitionem meam*,
Esr. 5. 8. צִיָּתִי *Perversitatem meam*, *Thren. 3. v. 59.* Huc

pertinent; נַחֲמָה *Consolatio*, נֶאֱצָה *Contumelia*, quod etiam Kametz initiale servare potest tã hîc, quàm in plurali.

Tertiò, מִלְחָמָה, מִמְשָׁלָה, מִמְלָכָה & alia ejus formæ non mutantur. Affixa enim non huic formæ, sed alteri in ת adduntur; nempe à מִלְחָמָתוּ dicitur; מִלְחָמָתוּ *Bellum ejus*, 1. *Sam.* 8. v. 12. Sic & Participia in ה, ut פּוֹקְדָה, non recipiunt Affixa, sed altera ipsorum forma פּוֹקְדֹת.

Quartò, quædam quæ syncopam literæ ה sive ת passa sunt: ut,

וּגְלִיתָה *Et lecythus ejus*, *Zach.* 4. v. 2. pro וּגְלִיתָהּ.

בְּעֵרְמָתָם *In astutia eorum*, *Job.* 5. v. 13. pro בְּעֵרְמָתָם.

פְּנֵיהָ *Angulum illius*, *Prov.* 7. v. 8. pro פְּנֵיהָּ.

פְּשֵׁתִי *Linum meum*, *Hof.* 2. v. 5. pro פְּשֵׁתִי.

צוּרְתָם *Et formam eorum*, *Psal.* 49. v. 5. pro צוּרְתָם.

שׁוֹכְתוֹ *Ramum suum*, *Jud.* 9. v. 49. pro שׁוֹכְתוֹ.

בְּתַבּוּנָתוֹ *Pro intellectu suo*, *Hof.* 13. v. 2. pro בְּתַבּוּנָתוֹ.

פָּחָם *Dux eorum*, *Nehem.* 5. 14. pro פָּחָתָם sicut alibi hinc legitur לְפָחָתְךָ *Duci tuo*, *Mal.* 1. v. 8.

Fœmininum plurale צְדָקוֹת recipit Affixa ad formam constructam צְדָקוֹת. Nempe Kametz penultimæ mutatur in Scheva, unde antecedens Scheva transit in Chirek vel Pathach sub gutturali: ut, צְדָקוֹתַי *Justitie mea*, צְדָקוֹתֶיךָ *tua*, צְדָקוֹתָיו *ejus*, צְדָקוֹתֵיכֶם *vestra*, צְדָקוֹתֵיהֶם *ipsorum*, חֶרְבוֹת *Gladii*, חֶרְבוֹתָם *Gladios suos*, *Ezech.* 28. v. 7. Sic propter פְּרוֹסוֹתֶיךָ *Ungulas tuas*, *Mic.* 4. v. 13.

Irregulare est, Cum Chirek loco Tzere ante affixum: תְּפֹצוֹתֵיכֶם *Dispersiones vestrae*, *Jer.* 25. 34.

Quæ Kametz penultimæ in plurali masculino retinent, etiam illud hîc servant: ut, צְרוּרָם, *Angustie ipsorum*,

Litera

Litera ' ante Affixum interdum & hic omittitur: ut, צְדִיקוֹתוֹ *Justitiæ ejus*, *Ezech. 18. v. 24.* quod, ut & similia ipsi, legendum plenè תִּי.

TZERE penultimæ syllabæ, perinde ut ipsum Kametz, transit in Scheva: *ultima* partim manet, partim mutatur in Scheva.

Penultimæ syllabæ: ut,

לִבִּי , לִבִּי *Cordis mei*, *Gen. 20. v. 24.*

שְׁנַתְךָ , שְׁנַתְךָ *Somnus tuus*, *Prov. 3. v. 5.*

עֲצָתָם , עֲצָתָם *Confiliorum eorum*, *Jer. 18. 23.*

Formam סֶפֶר vide mox in explicatione Sægol.

Sequentia retinent Tzere: ut, אִיבָה *Terror*, אִיבָה *Caligo*, אִיבָה *Robur*, הַיֶּכֶל *Palatium*, בְּעֵימֹת *Viscera*, נִבְלָה *Cadaver*, עֲדוּת & עֲדוּת *Testimonia*, צָאָה *Excrementum*, רֵאשִׁית *Principium*, שְׂאֵלָה *Petitio*, שְׂאֵרִית *Residuum*, שִׁבְיָה *Canicies*, אֲנָה *Ficus*. Attamen à נִבְלָה est נִבְלָתִי *Cadaver meum*, *Jesa. 26. v. 19.* & נִבְלָתוֹ *Cadaver ejus*, *Deuter. 21. v. 23.* ubi Tzere in Scheva, & ob id prius Scheva in Chirek mutatum. Sic à שְׂאֵלָה est שְׂאֵלְתְּךָ *Quæ est petitio tua? Estb. 5. v. 6.* & שְׂאֵלְתִי *Veniat petitio mea*, *Job. 6. v. 8.* שְׂאֵלְתָם *Petitionem eorum*, *Pf. 106. 15.* quasi à forma שְׂאֵלָה vel שְׂאֵלָה. In בְּהֵמָה semper mutatur in Sægol: ut, בְּהֵמָתְךָ *Fumentum tuum*, *Lev. 19. v. 19.* quasi ab inusitata forma בְּהֵמָה. Sic ad תּוֹכַחָה non adjicitur Affixum, sed ad formam תּוֹכַחַת unde; תּוֹכַחַתִּי *Disceptationem meam*, *Job. 13. v. 6.* A חֲצִי est חֲצִי *Dimidium ejus*, *Jof. 8. 33.* quanquam ejus forma absoluta sit חֲצִי, & Tzere propter pausam.

Penultimæ plur. similiter manet: ut, זְקֵנִי וְזְקֵנִים *Senes mei*, זְקֵנֶיךָ *Senes tui*: חֲצֵרוֹתָיו *Atria ejus*, *Psal. 100. v. 4.* quod & חֲצֵרוֹתָיו *Psal. 96. 8.* ex forma constructa, quæ propriè cum affixis constructis usurpari solet. Sic; מִסְרֵי *Vincula mea*, *Psal. 116. v. 16.* ex absoluta מִסְרֵי

in qua tamen communiter est Scheva in medio, ut sequitur.

Ultimæ syllabæ, in formis **שְׁוֹ** & **פְּאֵר** manet: aliàs mutatur in Scheva: ut,

שְׁכִנּוּ, **וּשְׁכִנּוּ** Et vicinum suum, Exod. 12. v. 4.

פְּאֵר, **פְּאֵרְךָ** Ornamentum tuum, Ezech. 24. v. 17.

יִצְרָךְ, **יִצְרָךְ** Formator tuus, Jesa. 43. v. 1.

מַקְלוֹ, **מַקְלוֹ** Baculum suum, 1. Sam. 17. v. 40. Dagesch euphoniæ causâ excidente.

כִּסְאוֹ, **כִּסְאוֹ** Solum ejus, Exod. 11. v. 5.

Monosyllaba variant: quædam servant Tzere: ut,

גֹּי Corpus (unde tamen legitur **גֹּי** 1. Reg. 14. v. 9. Id pos-
sit esse à **גִּי** formæ **גִּי** unde **גִּי** Delineatio ipsorum, Ps. 19. 5.)

אֵלֵי, **אֵלֵי** Deus mi, Psalm. 22. v. 2. Sic, **בָּיִת** Calamitas, **בָּיִת** Pe-

grinus, **בָּיִת** Scientia, **בָּיִת** Corona, **בָּיִת** Lucerna, **בָּיִת** Testis, **בָּיִת** Li-

gnum, **בָּיִת** Amicus: Item pro Vociferatione, Mich. 4. 9. **בָּיִת** vel

בָּיִת Pauper, **בָּיִת** Meditatio.

שְׁוֹ & **גִּי** mutant Tzere in Scheva, quod deinde sequente alio Scheva, transit in Chirek: ut, **שְׁמִי** Nomen meum, **שְׁמוֹ** Nomen ejus, **שְׁמֶךָ** Nomen tuum, **שְׁמֵכֶם** Nomen vestrum. Sic **גִּי**.

Quædam commutant Tzere in Chirek sequente Dagesch: ut ab **עֵת** est, **עֵתִי** Tempus meum, **עֵתוֹ** ejus, **עֵתְךָ** tuum, **עֵתָם** eorum, **עֵתְכֶם** vestrum, **עֵתָא** ejus, foem. Sic, **אִמִּי** Mater, **אֵשׁ** Ignis, **פָּלַטִי** Palatū, **גִּרְתִּי** Gratia, **אֶרְבֵּי** Sagitta, **לֵב** Cor, **גִּם** Vexillum, **אֵי** Capra, **אֵין** Finis, **אֵין** Nidus, **אֵין** Dens, **אֵין** Tumulus, quæ omnia sunt ex Defectivis secundâ.

SÆGOL tam penultimæ quàm ultimæ syllabæ mutatur in Scheva, unde prius vertitur in Chirek. Nomina quinque punctorum, id est, quæ ab initio habent Tzere, eandem rationem sequuntur. Sægol ultimum hic intelligitur illud, quod post se habet consonam mobi-

excipiuntur, quæ in præcedente classe posita sunt. Huc pertinent quædam sine gutturali aut ר: ut דלת Janua, בדלת In janua ejus, 2. Reg. 12. v. 9. Talia sunt, טנא vitis, טנא Corbis, בלב canis, כסף argentum, מלך rex, נגד oppositio, coram, נפש anima, סלע petra, פלג rivus, צלם simulachrum, צלע costa, קשת arcus, שוע vociferatio, שמן oleum, & si quæ sunt alia.

Quæ habent Tzere ab initio, sub prima gutturali magis amant Sægol: ut חלק Portio mea, Ps. 73. 26. Sic, חבל dolor, חלב pinguedo, חפץ voluntas, עזר auxilium, עשב herba, & similia. Analoga sunt, חזק Fortitudo mea, Psal. 18. v. 2. חשק Desiderium meum, Jesa. 21. 4.

In polyfyllabis duplici vel simplici Sægol finitis, prius transit in Pathach, alterum in Scheva: ut, מולדת Nativitatis tue, Gen. 31. 13. תפארת Gloria ejus, Jesa. 28. 1. משכרת Mercedem meam, Gen. 31. 7. גברת Domina mea.

Sægol penultimum post se Scheva habens, manet: ut, אשכנז Donarium tuum, Psal. 72. 10. Talia sunt; אצבע (pro אצבע) Digitus, ארע brachium, אפרוח pullus, אלה ala, חזקה robur, & similia.

Nomina in ה abjiciunt ה, cum Sægol, & pro Affixo ו assumunt הו præcedente Tzere: ut, למקנהו Possessio ejus, Job. 1. v. 3. מקנהו Pecore nostro, Num. 32. v. 16. מקנהו Pecustuum, Gen. 30. v. 29. שדהו Ager, שדהו Agri sui, Genes. 32. v. 9. שדה Agrum tuum, Levit. 19. 19. את שדי Agrum meum, Jer. 32. 7.

Ante affixum ה Sægol manet: ut, מראה Aspectus ejus, Levit. 13. v. 4. Hujus porro generis sunt; משנה Duplum,

391 DE SYNTAXI PRONOM. CUM NOM.

מְחֹסָה *Perfugium*, מְחֹנָה *Castra*, מְעֵשָׂה *Opus*, מְשִׁקָּה *Pincerna*,
עֵלָה *Folium*, קֵצָה *Extremitas*, קָנָה *Calamus*, & similia.

שָׁרָה & שָׁרָה *specialem anomaliam habent*: Ab illo
est; אֶת־שֵׂוֹ *Pecudem ejus*, Deuter. 22. v. 1. שֵׂוֹ *Pecus suam*,
1. Sam. 14. v. 34. Ab hoc; פִּי *Os meum*, פִּי־ךָ *tuum*, פִּי־וֹ *& פִּי־וֹ*
os ejus, פִּי־כֶם *os vestrum*, & ita semper cum Chirek.

CHOLEM *penultima* mutatur in Kametzchatuph
aut Kibbutz: ut,

קֹדֶשׁ *Sanctitas*, קֹדְשׁוֹ *Sanctitatis sua*, Jef. 52. v. 10.
אֹהֶל־אֱהִיָּהוּ *Tabernaculum ejus*: Sic, פָּעֵל *Opus ejus*,
in quibus primum Kametz est Chatuph, id est, O
breve, ut in קֹדְשׁוֹ, alterum loco Scheva propter gut-
turalem. Item, בְּאֹהֶלֶךָ *In tabernaculo tuo*, Psal. 61. 5. est
formæ קֹדְשֶׁךָ. Nam Cholem ab initio est mutatum
in KametzChatuph, & alterum Kametz est simili-
ter Kametz breve, ex Chatephkametz antecedentis
formæ factum, propter subsequens Scheva, ut est
lib. 1. cap. 4.

גֹּדֶל *Magnitudo ejus*, Ps. 150. 2.

מִשְׁכָּרְתִּי *Mercedem meam*, Genes. 31. 7.

עָנִי *De hac forma vide mox in Scheva.*

Huc pertinent; אָמַר *Sermo*; בֹּאֵשׁ *Fetor*, בִּשְׁת׃ *Pudor*
גֹּדֶל *Magnitudo*, & similia plurima. Item quæ pro Sægol
habent Pathach; ut, תֹּאֵר *Forma*, אֶרֶח *Semita*, פָּעֵל *Opus*,
רֹחַב *Latitudo*, & similia. Item, מְחֻלֻּקֶת *Partitio*, מְלֻכְדָּת *De-*
capula, קַמְפֹּרֶת *Suffitus*, נְחֻשֶׁת *Aes*, שְׁכֻבָּת *Concubitus*, תֻּנִּיָּה *Tu-*
nica. Excipitur, חֲצֵנוֹ *Brachium suum*, אֲחִצֵּן *Psal. 129. 7.*

At Cholem sequente Kametz vel Tzere, invaria-
tum manet: ut,

אוֹצָרוֹ *Thesaurus ejus*, Deut. 28. v. 12.

וְדָרָהּ *Amitam suam*, Exod. 6. v. 20.

אִיבִי *Inimicus meus*, Psal. 13. v. 3.

Ultimæ syllabæ manet, exceptis quibusdam ex defectivis secundâ radicali derivatis, in quibus obsequens Dagesch mutatur in Kibbutz: ut,

מַעוּז , מַעוּזוּ *Roboris ejus, Jesa. 17. v. 9.*

סוּף , סוּפוּ *Tabernaculum ejus, Psal. 76. v. 3.* Sic, חַם *Calor,*

כָּל *Omnis, קַח Statutum, לָץ Fugum, תָּם Perfectio, רוּב Robur.*

A סְבוּל legitur סְבִילוֹ *Onus ejus, Esa. 9. v. 4.* cum Chatheph Kametz sub כּ quasi à forma סוּבֵל.

PATHACH ultimæ syllabæ in quibusdam defectivis mutatur in Chirek sequente Dagesch: ut,

מִסְכּוּ , מִסְכּוּוּ *In accubitu suo, Cant. 1. v. 12.*

פֶּתַח , פֶּתַחוּ *De buccellis ejus, 2. Sam. 12. v. 13.* Sic sunt אֶף *Lim-*

men, דָּץ Latus: Hanc formam sequitur בַּת, unde, בְּתִי

Filia mea, Deuter. 22. v. 17. A דְּבִשׁ est דְּבִשׁי *Mel meum,*

Cant. 5. v. 1. De Pathach loco Sægol vide in præced.

Pathach in penultima mutari non solet. Speciale est, אַחִים unde אַחֵיו *Fratres ejus, Jerem. 49. v. 10.* אַחֵי *Fra-*
tribus meis, Psal. 22. v. 23. אַחֵיךָ *Fratres tuos, אַחֵינוּ Fratres*
nostri.

Pathach & Chirek in forma בְּיָרַת contrahuntur in Tzere: ut,

יָרִיתִי *Oliva, יָרִיתִיךָ Oliva tue, Deut. 24. v. 20.* Huc pertinent,

בֵּית *Domus, חֵיָל Exercitus, יַיִן Vinum, לַיַּל Nox, מַיִם Aqua,*

עַיִן *Oculus, עַשָּׂה Esca. Excipitur שֵׁית unde, שֵׁיתוֹ Veprem*
ejus, Jesa. 10. v. 17.

SCHEVA & CHIREK in forma פְּרִי quasi transponuntur, assumpto ab initio Chirek, (pro quo interdum est Sægol) unde deinceps ' fit mobile: ut,

פְּרִי , פְּרִיָּה *Fructum suum Psal. 1. v. 3.* פְּרִיָּךְ *Fructus tuus, Hof.*

14. 9. Sic à שְׁבִיָּה *Captivitas, שְׁבִיָּהּ Captivitatis suæ, Deut.*

21. v. 13. שְׁבִיָּיךְ *Captivitatem tuam, Jud. 5. v. 12.*

At ante הָם , הֵן nihil mutant: ut, פְּרִיהֶם *Fructum*
eorum, Amos 9. 14. פְּרִיהֶוּ , *Jer. 29. 28.* Huc

Hæc Elliptica locutio etiam Græcis & Latinis usitata est, ut in hoc, λαλεῖ ἀ δέῃ, καὶ ὅτε δέῃ, καὶ ἴσαρ ὦν δέῃ, καὶ ὅσα ἀκασεῖς ἀ μὴ δέῃ. Loquere quæ decet, & quando decet, & de quibus decet, & non audies quæ non decet, Evagrius, pro, Verba quæ decet, &c.

Secundo, Ellipsis relativi וּ vel אֲשֶׁר frequentissima est: ut,

נָתַן נִשְׁמָה לְעַם עֲלֵיהֶּם Indens animam populo super eam: Jesa. 42. v. 5. pro אֲשֶׁר עֲלֵיהֶּם qui est, agit vel vivit super eam.

וְהָ עָשָׂה יְהוָה לִי בְּעִבּוֹר זֶה Propter hoc fecit Dominus mihi, Exod. 13. 8. pro אֲשֶׁר עָשָׂה quod fecit.

יָבוֹא לְכֹל אֲשֶׁר יָבוֹא Omni veniet, Psal. 71. v. 18. pro אֲשֶׁר יָבוֹא quæ ventura est.

וְכֹל יֵשׁ לִי נָתַן בְּיָדוֹ Et omne erat sibi, tradidit in manum ejus, Gen. 39. 4. pro אֲשֶׁר יֵשׁ quod erat. Hanc Ellipsin in Nov. Test. etiam observare licet, vide Eph. 2. v. 5. Jacob. 5. 6. I. Petr. 4. 14. I. Joh. 3. 12. Apoc. 1. 5.

Tertio, antecedentis & relativi simul: ut,

אֶל מְקוֹמִים אֲלֵהּ הִכְנַעְתִּי אֹתָהּ Ad præparavi ei, I. Paral. 15. v. 12. pro אֲשֶׁר אֶל מְקוֹמִים Ad locum quem præparavi ei. Talis enim locutio v. 3. eodem capite, & Exod. 23. 20.

אַחֲרַי לֹא יוֹעִילוּ הַלְנִי Post non profunt, ambulant, Jer. 2. v. 8. h. e. אֱלִילִים שְׂלֵא Post idola quæ non profunt.

בְּלֵא יוֹעִיל In (idolum quod) non prodest, v. 11.

PLEONASMUS est primo, cum Pronomen idem continuò repetitur, quo emphasis exprimitur: ut,

אֲנִי אֲנִי אֲטוֹף Ego, ego rapiam, Hof. 5. 14.

אֲנִי אֲנִי הוּא אֲחָה פִּשְׁעֶהָ Ego, ego sum ille, qui deleo iniquitates tuas, Jesa. 43. 25.

לְךָ לְבַדְּךָ חָטָאתִי Tibi tibi soli peccavi, Psal. 51. 6.

הִנְנִי אֲנִי Ecce me, me inquam, Ezech. 34. 11.

אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְנוּ שְׁתֵּינוּ אֲנַחְנוּ *Qui juravimus ambo nos, nos inquam, 1. Sam. 20. 42.*

אֱלֹהֵי אֱלֹהֵי לְמַה עֹזְבֹתָנִי *Deus mi, Deus mi, quare dereliquisti me, Psal. 22. v. 1.*

בְּנֵי בְנֵי אַבְשָׁלוֹם *Absolom fili mi, fili mi, 2. Sam. 18. 33.*

Secundo, est Pleonasmus familiaris & elegans Pronominum Dativi casus: ut,

הַעֲגֵלָה הַפְּלֹאֲרֵה לְהָ עָמִיר *Plaustrum plenum sibi manipuli, Amos 2. 13.*

לִי מִשְׁנֵבִי וּמַפְלִטִי *Locus editus, & liberator meus mihi, Ps. 144. 2.*

לִי פָרָא בְּדָד *Onager solitarius sibi, Hof. 8. 9. In Verborum Syntaxi hic pleonasmus frequentissimus est, ut illic declarabitur.*

Tertio, duplicis relativi: ut,

בֵּי אֲתוֹ כְּהָיוֹת תִּמְצְאוּן אֹתוֹ *Quia eum hac ipsa hora invenietis eum, 1. Sam. 9. 13.*

אֲשֶׁר hic Pleonasmus ferè perpetuus est, quando relativum casu obliquo effertur: ut,

כַּמוֹץ אֲשֶׁר תִּדְפְּנוּ רוּחַ *Sicut gluma quam dispellit eam ventus, Psal. 1. v. 4, ubi posterius, quoad sensum, redundat.*

אֲשֶׁר פִּיהֶם דְּבַר שֹׁנֵי *Quorum os eorum loquitur vanitatem, Psal. 144. 8. redundat, Eorum.*

אֲשֶׁר זָרְעוּ בּוֹ *Quo sit semen suum in eo, Gen. 1. 11. id est In quo.*

אֲשֶׁר הָיָה דְבַר יְהוָה אֵלָיו *Quem fuit Verbum DOMINI ad eum, Jer. 1. 2. hoc est, Ad quem.*

אֲשֶׁר אָמַרְתָּ עִמָּם *Quibus locuta es cum eis, 2. Sam. 6. v. 22. hoc est, Cum quibus.*

Prioris relativi אֲשֶׁר hic Ellipsis crebra est: ut,

הַיָּדוּעַת לַיהוָה אֶת הַדֶּרֶךְ יֵלְכוּ בָּהָּ *Notam facies illis viam, ibunt in ea, Exod. 18. 20. pro אֲשֶׁר יֵלְכוּ בָּהָּ quâ ibunt in*

ea, id est, In qua, vel per quam.

יְהוָה בַּשָּׁמַיִם כְּסֹא *DOMINUS in caelo solium ejus, Ps. 11. 4. pro*

pro כסאו אשר *cujus solium*: & sic toto isto versu. Nam sententia, quæ ad Nominativum יהוה refer-
tur, sequenti versu perficitur.

או עם שרים זהב להם *Aurum cum principibus, aurum ipsis, Job.*

3. 15. *hoc est*, quibus erat aurum.

בו יום אויל נב *Utinam periisset dies quo nasciturus
eram in eo, Job. 3. 3.*

בארץ לא עבר בה איש ולא ישב אדם שם *In terram, non
transibat per eam quisquam, & non habitabat homo illic, Jer.*

2. v. 6. *pro*. Per quam, In qua non habitabat, &c.

Pro posteriore relativo hîc similiter per Antime-
rian frequentissimè usurpatur Adverbium שם, cum de
loco sermo habetur: ut,

את כל ארץ החוילה אשר שם הזהב *Totam regionem Cha-
vila, quâ illic aurum est, Gen. 2. 11. pro* ביה אשר *Quâ in ea,
id est, In qua, Ubi.*

ותצא מן המקום אשר היתה שמה *Et egressa est ex loco illo
quo fuerat illic, Ruth. 1. v. 7. pro* אשר היתה בו *Quo fue-
rat in eo, id est, In quo, Ubi fuerat, vel substiterat.*

לעבוד את האדמה אשר לקח משם *Ad colendum terram,
quâ sumptus erat inde, Gen. 3. v. 23. pro* אשר לקח ממנה *Qua sumptus fuerat ex ea, id est, Ex qua, Unde.*

לְתוֹסֶפֶת, substantivi cum relativo repititi, לְתוֹסֶפֶת
הַבְּיָאוֹר *ut Hebræi loquuntur, id est, ad majorem decla-
rationem, & tollendam omnem amphiboliam: ut,*
בַּעֲפֹר הָאָרֶץ אֲשֶׁר אִם יוֹכַל אִישׁ לִמְנוֹת אֶת עֵפֶר הָאָרֶץ *si-
cut pulverem terræ, quem si poterit quisquam numerare pul-
verem terræ, Gen. 13. 16.*

וְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָא לוֹ הָאָדָם נֶפֶשׁ חַיָּה *Et quodcumq, vocaret (id
est, nomen inderet) ipsi Adam, animæ viventi, Gen. 2. 19.
quasi dicat, ipsi, inquam, animæ viventi: nam No-
men חַיָּה præcedit, cui etiam idcirco respondet re-
lati-*

vum לו genere masculino, quia habetur ratio sexus masculini, tanquam dignioris.

וַיֵּדֶה אֶת הַיֶּלֶד Et vidit ipsum, puerulum, inquam, Exod. 2. v. 6. antecessit Nomen ילד, & hinc rursus repetitur cum relativo. Vide & Exodi 7. v. 11.

וְבִיָּאָה אֶת תְּרוֹמַת יְהוָה Adducat eam, oblationem, inquam, DOMINO, Exod. 35. v. 5. vide præterea 2. Sam. 6. v. 4. Dan. 1. 17.

Quinto, relativi substantivo adjuncti, pleonastice quidem & luxuriosè, evidenter tamen & energetice: nam alioquin etiam solum substantivum sufficeretur, וְהִנְנִי מֵאֲכִילֶם אֶת הָעָם הַזֶּה Ecce ego cibaturus sum istos, populum, inquam, hunc, Jer. 9. 15.

וְהִקְמַתוּ חַיֵּתוֹ לַחֵם Et abominatur ipsum vita ejus panem, Job. 33. 20. q. d. abominatur vita ejus panem, ipsum, inquam, panem & cibum, quo vita conservatur.

וְעֹנֹתָיו יִלְכְּדוּ אֶת הָרָשָׁע Iniquitates suæ capient ipsum, improbum inquam, Prov. 5. v. 21. q. d. ipsum inquam improbum capient.

אַחֲרֵיתָהּ שִׂמְחָה תִּגְוַה Postremum ejus, letitiæ, inquam, est mæror, Prov. 14. 13.

וַיִּשְׁנוּ אֶת טַעְמָהּ Et mutavit eam, speciem inquam suam, 1. Sam. 21. v. 13.

זו כְּחוֹ לֵאלֹהֵי Hanc esse vim ejus, vim inquam, Dei sui, Hab. 1. v. 11. prius Affixum ad sequens substantivum etiam refertur, juxta formam præcedentium. In his relativum suo substantivo præponitur: in sequentibus postponitur, vi locutionis eadem: ut,

וְהִלְלָהּ הַלַּיְלָה הַהוּא יִקְחֶהָ אִפְלֵי Utinam noctem illam occupasset eam caligo, Job. 3. v. 8. q. d. Utinam inquam eam occupasset caligo.

אֶת יְהוָה הַצְּבָאוֹת אֲתוֹ תִּקְדְּשׁוּ DOMINUM exercituum

tituum, ipsum, inquam, sanctificate, Jesa. 8. vers. 13.
 כָּל־הָעֵדָה כָּל־קְדוּשִׁים Totus cœtus, universi illi erant sancti,
 Num. 16. 3.

וּמִצֵּץ הַדְּעָת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ Et ex arbore scientia
 boni & mali non comedes ex ea, Gen. 2. 17. q. d. ex ea in-
 quam non comedes.

וְלִי הֵן וְיָדֵיהֶם אֵין וְפִעְלֵהֶם Et operi tuo non sunt manus ipsi, Jesa.
 45. v. 9. q. d. ipsi inquam non sunt.

וְעֵינֵי הַחֵכֶם עֵינָיו בְּרִאשׁוֹ Sipientis oculi ejus, sunt in capite ejus, Ec-
 cles. 2. 14. q. d. oculi inquam ejus, &c. Hujus generis
 est illud; κακῶς κακῶς ἀπολεῖ αὐτοὺς, Malos malè
 perdet ipsos, Matth. 21. 41.

Sextò, Affixi & integri ejusdem repetitio, empha-
 sin elegantem notat: ut,

וְהִנֵּה הַיּוֹם אֲנִי אֶתְּבָרָה הַיּוֹם אֲנִי הַיּוֹם אֲנִי Nota facio ea tibi, etiam tibi, Prov.
 22. v. 19. q. d. Tibi inquam (Ja dir / sagici) ea hodiè
 inculco.

וְיִשְׂמַח לְבִי גַם אֲנִי Letabitur cor meum, etiam ego, Prov. 23. 15.
 pro, Ego, inquam, totus lætabor, Meum, inquam,
 cor lætum erit.

וְיָדַע אֲבֹדֵי זִכְרֵם הַפֶּה Perit memoria istorum, etiam ipsi, Psal. 9. 7.
 pro, Istorum, istorum, inquam. Subaudiendum hïc
 אֲנִי vel גַם ex locutionibus præcedentibus.

וְיִשְׁמַח לְבִי גַם אֲנִי Liberator m. eius mihi, Ps. 144. 2.

ENALLAGE Demonstrativi וְהִנֵּה vel וְ pro Relati-
 vo אֲשֶׁר: ut,

וְהִנֵּה אֶל־מָקוֹם זֶה יִסְדַּתְּ לָהֶם Ad locum quem fundastis eis, Ps. 104.
 v. 8. Sic Psal. 74. 2. Prov. 23. 22.

וְהִנֵּה אֶתְּבָרָה עִם זֶה יִצְרַתִּי לִי Populus quem formavi mihi, Jesa. 43. 21. sic
 Psal. 142. 4. Psal. 9. 16. Kimchi hæc ad Ellipsin refert,
 subaudito Pronomine relativo, ut demonstrativum
 à propria significatione non dimoveatur, quomodo
 Chaldæus

Chaldæus priorem locum plenè reddit **לְמַדְרָתְךָ** *Ad locum istum quem fundasti.*

Enallage generis. Pronomen genere à suo antecedente discrepans, ad intellectum refertur, aut per aliquod conveniens synonymum discrepantia generis concilianda: ut,

וַיִּנְיְהוּ בְנֵי-עֶדְוֹ לְעִבְדָּהּ וּלְשִׁמְרָהּ *Et collocavit eum, in horto Hedenis, ad colendum eum & ad custodiendum eum, Gen. 2. v. 15.* Hic Pronomen **הָ** fœmininum est, & sensu convenit, non cum antecedente masculino **יָ**, sed cum ejus synonymo **גַּנָּה**, quod fœmininum. Utrâque enim formâ *Hortus* Hebraicè appellatur.

אִם-חָבַל תְּחַבֵּל שְׂלֵמַת רֵעֶךָ *Si pignerando pignore acceperis vestem proximitui, dum inclinat Sol, restituito eam ipsi, Exod. 22. v. 26.* Hic **נָו** masculinum est, & refertur ad intellectum, genere conveniens vel cum **חָבַל** *Pignus*, ut Aben Esræ placet, vel cum synonymis **לְבוֹשׁ**, aut **בְּגָד** *Vestis*, ut Kimchi vult.

הִנֵּה-בָתִּי הַכַּתּוּלָה וּפִלְגֶשֶׁתָּהּ *Ecce filiam meam virginem & concubinam illius, educam nunc* **אוֹתָם** *eas, & comprimite* **אוֹתָם** *illas, ac facite* **לָהֶם** *eis, &c. Jud. 19. v. 24.* Hæc Pronomina masculina sunt, & respondent duobus antecedentibus substantivis fœmininis, cujus anomalix ratio ex flagitiosissimo Binjamitarum proposito dependet, ad quod senis istius Ephrææi responsum tacitè dirigitur. Similis enallage, 2. Sam. 20. 3.

אַחַר-כֵּן אֶחְזֹק בְּמוֹסְרָהּ *Apprehende eruditionem hanc, ne desistito:* **וְיִצְרָח** *custodi illam, quia ipsa est vita tua, Prov. 4. 11.* Hic Pronomina **הָ** & **הִיא** fœminina sunt, & sensu conveniunt cum **הַכְּמָה** *Sapientia*, quod Nomen verbis superioribus præcedit. Sensus enim est: *Percipe diligenter, ac fideliter hanc meam instructionem retine, quâ te ad*

sapientia

scientiæ studium adhortor. Ne desistito acquirere & comparare tibi sapientiam, eamq; conservare, cum ea sola sit, quâ vivas.

תאכלנה נשים פריה Comedent mulieres fructum suum
Thren. 2. 20.

והיתה צעקה Eriq; clamor magnus in universa terra Aegypti,
אשר כמהו לא נהיתה cui similis non est editus, Exod. 11. 6.
hic Affixum הו masculinum est: antecedens autem
substantivum צעקה foemininum. Refertur ergo ad
intellectum, conveniens cum Nomine synonymo
קול Vox. Nam vox clamor est, & clamor est vox,
scribit Kimchi in Michlol fol. 11.

עש יהוה עמכם חסד Exerceat DOMINUS vobiscum beni-
gnitatem, Ruth. 1. 8. hic כם mascul. dicitur de Nuribus
Naomi, quæ בלות genere foemin. vocantur, quâ Enal-
lage putant animum virilem & virtuosum nuruum
istarum denotari. Sic vers. 9. 11. 13. 19. 22.

ברגליהם תעבטנה Pedibus suis compeditas agunt, Jes. 3. 16.
ubi Pronomen masculinum הם refertur ad ante-
cedens foemininum בנות Filia, ad masculam ipsa-
rum proterviam indicandam.

ולא תביא תועבה Neq; inferto abominationem in domum
tuam, & sis anathema כמהו sicut illud, שקצת תשקצנו abo-
minando abominaberis illud, כי חרם הוא, num anathema il-
lud est, Deut. 7. 26. hic omnia Pronomina masculina
sunt, antecedens autem substantivum תועבה foemi-
ninum. Referuntur verò ad sensum, & תועבה dicitur
pro דבר Re abominabili. Sic Ps. 94. 11. Jos. 2. 17.

Enallage numeri est, quando substantivo plurali
respondet Pronomen singulare, aut contra, quo dictio-
nis genere ferè distributio notatur: ut,
ותקח האשה את שני האנשים ותצטנו Et suscepit mulier illa
duos

401 DE SYNTAXI PRONOM. CUM NOM.

duos viros illos, & abscondit ipsum, Jof. 2. 4. id est, unumquemque eorum.

אֲשֵׁי יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הוּא נִחְלָתוֹ *Ignem consumenda sacrificia, id est possessio ejus, Jof. 3. 14. id est, unumquodque sacrificiorum, quæ DEO offeruntur, est tribui Levi vice hæreditatis & possessionis.*

לֹא סָר מִמֶּנּוּ *Non recessit ab eo, 2. Reg. 3. v. 3. id est, ullo eorum, scil. חַטָּאוֹת peccatorum Jarobeam, quod Nomen plurale præcedit.*

תְּבוֹאָהוּ שׂוֹאֵרָה *Eveniat ei vastatio, Psal. 35. 8. id est, cuique eorum, meorum scil. inimicorum, de quibus, versibus præcedentibus loquitur.*

צִדְקַת צְדִיקִים יִסִּירוּ מִמֶּנּוּ *Justitiam justorum amoveant ab eo, Jesa. 5. 23. id est, ab unoquoque ipsorum.*

עֵמַל הַכְּסִילִים תִּגְעַנּוּ *Labor stultorum fatigat ipsum, Eccl. 10. v. 15. id est, quemque eorum.*

עַל בְּנֵיהֶם כִּי אֵינְנָם *Ploravit super filios suos, quia non ipsi, h. e. ipsi, quia non sunt, Jerem. 31. 15.*

וְאָרוֹתַי אֶת־בְּרוּכֹתֵיכֶם וְגַם אָרוֹתַי־הֵן *Et maledicam benedictionibus vestris, quin etiam maledixi illi, Mal. 2. vers. 2. id est, unicuique earum.*

וַיִּקְרְאוּ אֶל־שַׁעַר הָעִיר וַיִּגִּדּוּ לָהֶם *Et clamaverunt ad janitorem urbis, & nunciarunt illis, 2. Reg. 7. v. 10. id est, singulis, janitori & excubitoribus.*

Sic & cum diversis substantivis respondet Pronomen singulare: ut,

כָּל־חַיַּת הַשָּׂדֶה וְאֵת כָּל־עוֹף הַשָּׁמַיִם וַיָּבֵא אֶל־הָאָדָם לִרְאוֹת *Omnem bestiam agri, & omnem volucrem cali, adduxit ad Adamum, ut videret quod nomen inderet ipsi, Gen. 2. 19. לוֹ Ipsi, id est, unicuique ex bestiis & volucibus.*

Huc referri possunt & sequentia duo, ubi Nomi ni plurali junctum est Pronomen eâ formâ, quâ singu-

lari ad jici solet: ut, **עדותי** *Testimonia meum*, *Psal.* 132. 12. *id est*, testimoniorum meorum unumquodque.

פגותך *Plagas tuam*, *Deut.* 28. 59. *id est*, quamque plagarum tuarum.

Est & illa Enallage numeri, quando duobus singularibus responderet Pronomen plurale: ut,

זָכַר וַיִּקְרָא בְרָא אוֹתָם *Masculum & foeminam creavit eos*, *Gen.* 1. 27. Vide & *Jud.* 19. 24. quod antea in Enallage generis adductum.

וְיָחִיל וְיִכָּסֵּף כְּבוֹד יְהוָה *Et solium gloriae possidere facit eos*, *1. Sam.* 2. v. 8. *scil.* וְאֶבְיוֹן וְלַ תְּנוּעָה וְעֵגֶם *Tenuem & egenum*, quæ Nomina præcedunt.

Sic & Nomini colectivo: **כָּל הַקְּדוֹשִׁים בְּיַד הַיְהוָה** *Nam omnis hic cætus, omnes (inquam) illi sancti sunt*, *Num.* 16. v. 3. in quo & Pleonasmus nominis **כָּל**.

Enallage antecedentis substantivi repetiti, loco relativi: ut,

וְקוֹ יָגֵטָה עַל יְרוּשָׁלַם *Et linea extendetur super Jerusalem*, *Zach.* 1. 16. *pro* עָלֶיהָ *super eam*. Nam **יְרוּשָׁלַם** paulò antè præcessit.

Anomalie variæ in his Affixis.

Paragoge literæ ה & ו: literæ ה frequentius, & primò post ו: ut,

כָּל הַבָּרָא *Omnia hæc, pro* כָּלָן *Gen.* 42. 36.

קִרְבָּנָה *Ventrem istarum*, *Gen.* 41. 21. cum Sægol præter normam loco Kametz, *pro* קִרְבָּן.

לְכַנְּהוּ *Vobis, pro* לְכֹן *Ezech.* 13. v. 18. **כַּפְּתוֹתֵיכֶנָּה** *Pulvillos vestros*, *Ezech.* 13. v. 20.

וּפְתִיכֶנָּה *Scelus vestrum*, *Ezech.* 23. v. 48.

בֹּאֵנָה *Adventus sui*, *Fer.* 8. 7. *pro* בֹּאֵן.

גְּוִיֹּתֵיהֶנָּה *Corpora ipsorum*, *Ezech.* 1. 11.

Secundò post כ est frequentissimè: ut,

בְּשִׁמְכָהּ In nomine tuo, Jer. 29. 25. Specialis anomaliz est:
מִלְאֲנָכֶיךָ Nunciorum tuorum, Nah. 2. 13. pro מִלְאֲכֶיךָ.

Tertiò post מ: ut,

אֶל אֲלֵיהֶם Ad superliminaria eorum, Ezech. 40. v. 16. pro
אֲלֵיהֶם.

¶ paragodicum: ut,

חֵיתוֹ אֶרֶץ Bestia terra, Gen. 1. 24.

לְמַעַנֵי מַיִם In fontem aquarum, Psalm. 114. v. 8. Parago-
dicam naturam indicat accentus privatio: nam Af-
fixum semper cum accentu est. Volunt etiam qui-
dam esse paragodicum in בְּנוֹ בְּעַר Filius Beoris; Num.
24. 3. sed ibi potest esse Affixum pleonasticum pro-
pter adjunctum accentum.

Epenthesis literæ ה: ut,

כֻּלָּם Universi ipsi, pro כֻּלָּם 2. Sam. 23. 6.

לְכֻלָּהֶנּוּ Omnibus ipsis, pro לְכֻלָּם 1. Reg. 7. v. 37.

בְּתוֹכָהֶנּוּ In medio earum, Ezech. 16. 53. in quibus dicto-
bus & paragoge literæ ה concurrat.

Defectus literæ ׳ in Nominibus plurali, ut,

דְּרָכֶיךָ Vias tuas, Exod. 33. 13. ubi notant Masorethæ, Ter
defectivè scriptum esse.

וְעַמּוּדוֹ Et columna ejus, Exod. 27. 11.

מִטְּבַעְתּוֹ Ex annulis ejus, Exod. 28. 28.

אֲשֵׁרָהוּ Beatitudines ejus, Prov. 29. 18.

עֲנַבְמוֹ Uvæ eorum, Deut. 32. 32.

Deficit & Mappik interdum in ה, pro ה: ut,

מִבְּטַחָהּ Fiducia ejus, Prov. 21. 22.

וּשְׁעָרָהּ Et pilus ejus, Lev. 13. 4. Masorethæ notant 18.
esse voces cum defectu Mappik: vide Num. 15. v. 28.
31. & Masoram magnam in ordine literæ ה.

Redundantia literæ ׳ in singulari numero ante

Affixum: ut,

דְּבַרְךָ *Verbum tuum*, 1. Reg. 8. 26.

Tria sunt, quæ in singulari numero Affixum habent ad formam pluralem, quâ partitio significari possit, sicut paulò antè duo pluralia habuerunt Affixum singulare: ut,

עֲצָתְךָ *Consiliorum tuorum*, Jesa. 47. 13. hoc est, omnium & singulorum consiliorum tuorum.

וְאָחוֹתֶיךָ *Et sorores tuæ*, Ezech. 16. 55. hoc est, quæque ex sororibus tuis.

וְחִמְשָׁתָּי *Et quintam partem ejus*, Levit. 7. v. 5. hoc est, Et quintam cujusque rei vel raptæ, vel depositæ, vel per dolum averfæ, aut quovis modo detentæ.

Huc referri potest כְּרִיתְתִּיהָ *Abscissionis ejus*, Jer. 3. 8. ה' permutatio pro ו' ut,

אֶהְיֶה *Tabernaculum ejus*, Gen. 13. 3.

עֲזָרָה *Auxilium ejus*, Ezech. 12. 14.

שִׁירָה *Canticum ejus*, Psalm. 42. 9.

הו' pro ו' cum Nominibus singul. numeri: ut,

אֹרְחָה *Lux ejus*, pro אֹרֹר, Job. 25. 3.

מוֹטָהוּ *Fugum ejus*, Nah. 1. 13.

שִׂיָּהוּ *Parvam pecudem suam*, 1. Sam. 14. 34.

וּפִילָשָׁהוּ *Et concubinam ejus*, Jud. 19. 24.

אָבִיהוּ *Pater ejus* Zach. 13. 3. pro אָבִיו.

הו' pro ו' cum pluralibus: ut,

עֵינָיו *Oculi ejus*, Job. 24. 23. pro עֵינָיו.

גְּבוּרָהוּ *Fortium ejus*, Nah. 2. 3.

מַעְלֹתָהוּ *Gradus ejus*, Ezech. 43. 17.

מֵרְעָהוּ *Amici ejus*, Prov. 19. 7. רֵעָהוּ *Amicis ejus*, Job. 42. 10.

in quibus & ' deficit ante הו'.

אָבִיהוּ ter pro הו' Num. 36. 6. in אָבִיהוּ.

הו' pro ו' : ut,

מִלְבָּנוּ *Ex corde suo*, Ezech. 13. 16. pro מִלְבָּנוּ.

405 DE SYNTAXI PRONOM. CUM NOM.

לְבַדָּהֶן Solas ipsas, Gen. 21. 18.

פְּרִיהֶן Fructum earum, Jer. 29. 28.

מוּ pro ם, vel םהּ maxime in libris poeticis: ut,

פְּרִימוּ Fructum eorum, Psal. 21. 11.

פִּימוּ Ore suo, Psal. 17. 10. Sic לָמוּ Eis, pro לָהֶם.

Videtur & singulariter capi: ut,

יִסְכֵּן עָלָיְמוּ מִשְׁכִּילִי Si profuerit, num ex eo prudentior fiet? Job. 22. 2. Chald. אֵם עליהון Adea, pluraliter.

יִשְׂפַק עָלָיְמוּ Plaudet super eum, Job. 27. 23. Hebr. עליו Super eo, & sic versu præcedenti & aliis aliquot Affixum singulare. Chaldæus rursus pluraliter, עליהון Super eis, id est, eorum quolibet.

ם pro כֶּם Affixo sec. personæ: ut,

בְּלִם תִּשׁוּבוּן Omnes ipsi, pro, Vos revertimini, Job. 17. 10.

שְׁמַעוּ עִמָּיִם בְּלִם Audite populi omnes vos, 1. Reg. 22. v. 28.

נִי pro נִי ut, מוֹדַעְתֵּנוּ Cognationis nostræ, Ruth. 3. 2.

Nam נִי Nominibus adjungi non solet, sed Verbis.

Speciale est; תְּפִוצוֹתֵיכֶם Dispersiones vestrae, Jer. 25.

v. 34. pro תִּיכֶם.

וְהִי Chaldaicum est; תְּגִמּוּלוּהִי Beneficia ejus, Psalm. 116. 12.

pro תְּגִמּוּלֵי Simile in Daniele; וּבְעֵנָפוּהִי Et in ramis ejus, Dan. 4. v. 9.

כִּי Chaldaicum & poeticum; לְמִנוּחֵיכִי In requiem tuam,

Psal. 116. v. 7. Sic cum Præpositione; עָלָיְכִי Super

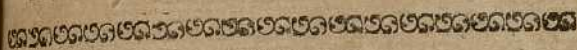
te, Tibi, ibidem. תַּחְלוּאַיְכִי Morbos tuos, Psal. 133. 3. עֲוֹנוֹתֵיכִי

Iniquitates tuas, ibidem, חַיֵּיכִי Vitam tuam, ibidem. יְעָרְוֵיכִי

Juventus tua, ibidem, v. 5. רַעַתְכִי Malum tuum,

Jer. 11. 5. בְּתוֹכְכִי In medio tui, Psal.

116, vers. 19.

CAPUT IX.

De convenientia Verbi cum Nomine.

ALTERA species convenientiæ vocis declinabilis cum declinabili, est Verbi cum Nomine.

REGULA PRIMA.

Quodvis Verbum finitum admittit ante vel post se Nominativum in eodem genere, numero & persona sibi convenientem.

Nominativus primæ personæ hîc censetur אֲנִי vel אֲנֹכִי *Ego*, אֲנַחְנוּ *Nos*: Secundæ: אַתָּה , אַתְּ *Tu*, אַתָּם , אַתֶּן *Vos*: reliquorum Nominum & Pronominum, tertiæ personæ esse judicantur: ut, חָכָם וְיוֹסֵף לִקְחָהּ *Audiet sapiens & adjiciet doctrinam,* Prov. 1. v. 5.

בְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחָלוּ *Honorem sapientes possidebunt,* Prov. 3. 35. הִתְעוּ אֹתִי אֱלֹהִים *Errare fecerunt me Dii,* Gen. 20. 13. pro

Errare fecit me Deus: dicitur enim de vero Deo.

שָׁם נִגְלוּ אֵלֶי אֱלֹהִים *Illic revelarunt se ipsi dii,* Gen. 3. 57. הִלְכוּ אֱלֹהִים *Iyerunt dii,* 2. Sam. 7. 23.

Irregularis locutio est: וּבֵא הָאֵרִי וְאֵת הָדוֹב *Et venit leo & etiam ursus,* 1. Sam. 17. v. 34. de qua vide mox infra.

Hebræi in Nominibus *Dominii* pluralem locutionem de unico, proprietati linguæ suæ tribuunt, ad summam & excellentissimam personæ dignitatem & majestatem exprimendam, ut hoc loco apud Hebræos interpretes videre est. R. Salomonis ad primum locum glossa est: הִתְעוּ לְשׁוֹן רַבִּים וְאֵל תִּתְמַה כִּי הִרְבָּה מְקוֹמוֹת: לְשׁוֹן אֱלֹהִים וְלְשׁוֹן מְרוֹת קָרוֹי בְּלְשׁוֹן רַבִּים *i. e. hithu est num. plu-*

num. pluralis. Ne autem id mireris : nam plurimis locis nominis dentatis & dominatus efferuntur num. plurali, ut in locis præcedentibus. Item אלהים קדושים Dii vivi, אלהים חיים Dii sancti. Item בעלים, אדנים ut supra cap. 2. Idem Gen. 35. במקומות הרבה יש שם אלהות ואדנות בלשון רבים. In plurimis locis Nomen dentatis & domini; (i. e. אלהים & אדון) est in numero plurali, scil. loco singularis. Kimchi ad locum ex libro Samuelis scribit : הלכו לשון רבים דרך כבוד. Verbum הלכו numeri pluralis est honoris causâ: vide plura capite sequenti.

Pronomina hîc certæ discretionis vel majoris emphasis causâ Verbis adduntur: ut,
 אתה עשית את השמים Tu fecisti caelos ipsos, Nehem. 9. 6.
 בעונתינו נתנו אנחנו Propter iniquitates nostras traditi sumus nos, Esr. 9. 7.

Huc referri etiam possint Participia, quando loco Verbi, præsertim Temporis præsentis, sumuntur: ut,
 אנכי הולך Ego ambulo, Gen. 24. 42.
 ואתה עשה אתי רעה Et tu facis mecum malum, Jud. II. 27.
 יודע יהוה דרך צדיקים Novit DOMINUS viam justorum, Psalm. 1. 6. Sed de hac locutione vide amplius in Syntaxi Participiorum,

Verbis passivis Nominativus subjunctus, non raro præcedentem habet articulum את pleonasticè quidem, sed emphaticè & לתוספת הביאור ad ampliorem declarationem, ut Hebræi loquuntur. Nam ex nuda Nominis cum Verbo passivo convenientia, satis intelligitur persona vel res patiens, ita ut hæc particula abesse possit. Cum verò vocula את propriè cum verbis activis personam patientem denotet, inde latius quoque, majoris perspicuitatis causâ, eam Verbis passivis Hebræi accommodant, ad demonstrandum nominati-

vum patientis. Et את hîc idem quod עצם *Substantia*,
id est, *Ipfemet*, ut fusè docet Aben Esra Gen. 10. 8. ut,
לא יקרא עוד את שמך אברהם *Non vocabitur amplius nomen*
tuum Abram, Gen. 17. 5.

בנהו לו את יצחק בנו *Quum nasceretur ei Isaac filius ejus*,
Gen. 21. 5.

ולא יפס את לבב אחיו *Et non liquefcet cor fratrum ejus*, Deu-
teronom. 20. v. 8.

יחלק את הארץ *Dividetur terra*, Num. 26. 55,

והראה את הכהן *Et ostendetur sacerdoti*, Lev.
13. v. 49. ubi את ponitur pro אל. Sic Exod. 34. פ. 23.

Aliquando tamen, sed rariùs, ante verba intransi-
tiva & activa, nota est Nominativi casus: ut,
והפיל הברזל נפל במים *Et ferrum decidit in aquam*, 2. Reg. 6. 5.
ובא הארי ואת הדוב *Et venit Leo, & etiam ursus*, 1. Sa. 17. 34.
ואת מלכינו שרינו כהנינו ואבותינו לא עשו תורתך *Reges*
nostri, principes nostri, Sacerdotes nostri, & Patres nostri, non
fecerunt Legem tuam, Nehem. 9. 34.

REGULA SECUNDA.

Verbo Imperativi modi convenit Vocati-
vus in eodem genere, numero & persona.

Imperativi usum hîc etiam habet secunda per-
sona futuri, ut & aliàs tertiâ ejusdem personâ, Hebræi
pro Imperativo utuntur, quando absenti imperant: ut,
האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי
Præbete aures
ô cæli, & eloquar: & audi, ô terra, sermones oris mei, Deu-
teronom. 32. vers. 1.

ועתה מלכים השכלו הוסרו שפטי ארץ
Nunc ergo, ô reges,
animadvertite: eruditionem percipite, ô judices terræ,
Psalm. 2. v. 10.

Occurrit

Occurrit hîc non rarò Ironia, cùm Imperativo modo jubetur fieri id, quod non debet fieri: ut, *באו בֵּיתֵאל וּפְשְׁעוּ* *Ite Bethalem, & prævaticamini, &c. Amos*

4. vers. 4.

הרבו לַפְשׁוֹעַ *Multiplicate prævaticationem, Ibid.*

אִישׁ גִּלּוּלָיו לְכוּ עִבְדוּ *Ite, colite quisq₃ sua idola, Ezech. 20. 29.*

שִׂמַח בַּחֹר *Letare juvenis, Eccles. 11. 9.*

Ellipsis hîc crebra est nunc Vocativi, nunc Verbi, utroq; absolutè in oratione usurpato, quod ex Latina lingua & aliis linguis notissimum est.

Enallage personæ: ut,

תָּשׁוּבוּ כָל־ם *Omnes ipsi revertimini, Job. 17. 10. pro כָּל־ם*

Omnes vos. שְׁמְעוּ עַמִּים כָּל־ם *Audite populi omnes ipsi,*

1. Reg. 22. v. 28. pro Omnes vos. Sed hoc rarum est & speciale.

Ad Pleonasmum referri potest geminatio ejusdem verbi, ad vehementiorem affectum exprimendum: ut *עוּרִי עוּרִי דְבוּרָה* *Exsurge, Exsurge Deborah, Judic. 5. v. 12.*

סוּרוּ סוּרוּ *Recedite, recedite, Esa. 52. 11. Thren. 4. 15.*

הֶאֱכָה אֲכָה אֲבִי *An percutiam, percutiam, pater mi, 2. Reg. 6.*

v. 21. Repetitio notat ardens percutiendi desiderium.

בָּגְדוּ בּוֹגְדִים וּבָגְדוּ בּוֹגְדִים *Prævaticatores prævaticati sunt, Esa.*

24. vers. 16.

וְהָיָה הוּא יְהִי לְךָ לְפָרֹה *Et erit ipse, erit (inquam) tibi pro ore, Exo. 4. 16. q. d. omninò, certò, indubitato erit.*

**

*

CAPUT X.

*De anomalis in convenientia Verbi cum
Nominibus.*

NOMINI collectivo ſingulari, additur Verbum plurale, quam locutionem vulgò *Syntheſin* vocant. Ratio ſtructuræ eſt, quòd ſingularis numerus pluralitatem comprehendit. Huc pertinent: **אִישׁ** *Quisque*, **אֶרֶץ** *Terra*: cùm metonymicè, pro *Incolis* uſurpatur, **בֵּית** *Domus*, pro *domesticis*, **בָּקָר** *Fumentum*, **בָּוֹת** *Caterva*, **עֵץ** *Populus*, **צָבָא** *Exercitus*, **צֹאן** *Grex*, **עֵדָה** *Cætus*, **קָהָל** *Congregatio*, **קָרְיָה** *Civitas* pro *Civibus*, & quæ ſunt ſimilia: ut, **וַיִּשְׁנוּ הָאִישׁ כַּפְּתָרוֹן הָלְמוֹ הָלְמוֹ** *Quisq; juxta interpretationem ſomnii ſui ſomniavit*, Gen. 41. 11.

וְכָל הָאֶרֶץ בָּאוּ מִצְרַיִם *Et univerſa terra venerunt in Aegyptum*, Gen. 41. 57. *h. e.* omnes habitatores terræ.

וּבָקָר הָיוּ חוֹרְשׁוֹת *Et boves erant errantes*, Job. 1. 14. hîc Participium eſt plural. fœmininum, quia **בָּקָר** collectivum eſt utriuſque ſexus.

וְכָל בֵּיתוֹ יָחַד מָתוּ *Et univerſa domus ejus mortui ſunt*, 1. Paral. 10. verſ. 6.

מִפְּנֵי הַמְּלָחָמָה אֲשֶׁר סָבְבוּהוּ *Propter bellum, quæ circumdederunt eum*, h. e. bella, 1. Reg. 5. 3.

חִיָּהוּ יֹשְׁבוֹ בָהּ *Catervatua habitabant in ea*, Pſal. 68. 11.

וַיַּעֲלוּ כָל הָעָם *Et aſcenderunt univerſus populus*, 1. Reg. 1. 4.

וַיִּנְמְקוּ כָל צָבָא הַשָּׁמַיִם *Etiam contabescunt totus exercitus cælorum*, Jeſa. 34. 4.

וּמָתוּ כָל הַצֹּאן *Et morientur totus grex*, Gen. 33. 13.

וַיִּנְעֲדוּ אֵלַיְךָ כָל הָעֵדָה *Et congregabunt ſe ad te univerſus cætus*, Num. 10. 3.

וַיַּעֲנוּ כָל הַקָּהָל *Et reſponderunt totus cætus*, Eſra 10. 12.

411 DE SXNTAXI VERB. CUM NOM.

קְרִיֹת גוֹיִם עֲרִיצִים יִרְאוּהָ *Urbs gentium fortium reverebuntur te, Jesa. 25. 3.*

Secundo, Verbo singulari nomen plurale adjectivum, distributionem sive partitionem notat: ut,
וְיָהִי יָדָיו אֶמְוָנָה *Fuitq; manus ejus, (plur.) firma, Exod. 17. v. 12. id est, utraque manus ejus.*

שְׂאֵל נָא בַהֲמוֹת וְתִרְפֶּה *Interroga quæso jumenta, & docebit te, Job. 12. 7. scil. quodque jumentorum.*

וְקִבַּל הַיְהוּדִים *Et recepit Judæi, Esth. 9. 23. hoc est, quisque Judæorum.*

יָצָא מִחֶלֶב עֵינֵיהֶם *Emicat præ pinguedine oculi eorum, Psal. 73. v. 7. hoc est, uterque oculus eorum.*

חֲכָמוֹת נְשִׁים בְּנִתָּה בֵּיתָה *Sapientes foeminarum adificat domum, Prov. 14. 1. h. e. quæque Sapientum.*

גַּם בַּהֲמוֹת הַשָּׂדֶה תִּעְרוֹג אֵלַיָּה *Etiam (quæque) bestiarum agri clamabit ad te, Joel. 1. 20.*

וְצַדִּיקִים כְּכַפִּיר יִבְטַח *Et justi, sicut leunculus confidet, Prov. 28. 1. h. e. Justus quisque.*

בָּנוֹת צְעֻדָה *Filiae (h. e. filiarum quæque) incedit supra murum, Gen. 49. 22.*

וְכַסִּילִים מְרִים קְלוֹן *Et stulti, (stultorum quisque) sustinet ignominiam, Prov. 3. 35.*

מִפִּי עֲלִיוֹן לֹא תֵצֵא הַרְעוֹת וְהַטּוֹב *Ex ore Altissimi non egreditur mala (pro, ullum malorum, malum) & bonum, Thren. 3. 38.*

עַד מְתֵי תַלְיִן בְּקֶרְבְּךָ מַחְשְׁבוֹת אוֹנֵף *Usquequò morabitur (3. perf. foemin. fut.) in medio tui cogitationes iniquitatis tuæ, (h. e. quævis, unaquæque, vel, ulla cogitatio iniquitatis tuæ, Jer. 4. 14.*

כֹּל מַחְמַדֵּינוּ הָיָה לְחֶרְבָּה *Omnia desiderabilia nostra (h. e. omne, quodque desiderabile nostrum) fuit in desolationem, Esa. 64. 11.*

Sic & Participia: ut,

נְכַבְדוֹת מְדַבֵּר בָּךְ *Gloriosa (plur.) dicitur de te, Psal. 87. v. 3. hoc est, quodque gloriosum.*

מִחַלְלֵיהֶם מוֹת יָמָם *Quisq₃ prophanantium illud, moriendo morietur, Exod. 31. 14.*

וְתַמְכִּיהָ מֵאִשֶׁר *Quisque apprehendentium eam beatus est, Prov. 3. v. 18.*

Aut contrà, quando Verbo plurali jungitur Nomen singulare, quod tamen rariùs accidit: ut,

מַה נְּמַלְצוּ לִחְפֵי אִמְרָתְךָ *Quàm dulcia sunt palato meo eloquium tuum, Psalm. 119. v. 103. hoc est, singula eloquia tua.*

כִּי תִקְרָאנָה מִלְחָמָה *Quum evenerint bellum, Exod. 1. 10. hoc est, ulla bella.*

וְאִין רוֹדֵף רָשָׁע *Fugiant nemine persequente, improbus, Prov. 28. 1. hoc est, omnes & singuli improbi.*

וְנָגְפוּ אִשָּׁה הָרָה *Et percusserint mulierem pregnantem, h. e. eorum unus percusserit, Exo. 21. 22.*

Tertiò, Duobus vel pluribus singularibus ejusdem vel diversi generis respondet Verbum plurale masculinum, tanquam dignius: ut,

יָחַד כָּסִיל וְבַעַר יִאֲבֹדוּ *Pariter stultus & brutus pereunt, Ps. 94. 11.*

וּמֹשֶׁה אַהֲרֹן וְחֹזֵר עִלּוֹ *Moses, Aharon & Hur ascenderunt,*

Exod. 17. v. 10.

זֶרַע וְקִצִיר וְקָר וְחֹם וְקִיץ וְחֹרֵף וְיוֹם וְלַיְלָה לֹא יִשְׁבְּתוּ *Semenis & messis, frigusq₃ & aestus, & aestas & hyems, diesq₃ & nox, non cessabunt, Gen. 8. v. 22.*

כִּי נִגְסֵאִישׁ עִם אִשָּׁה יִלְבְּדוּ *Nam etiam vir cum femina capientur, Jer. 6. 11.*

חֶסֶד וְאֱמֶת נִפְגְּשׁוּ *Benignitas & fides occurrunt sibi, Ps. 85. 11.*

וּמָנוּחַ וְאִשְׁתּוֹ רָאִים *Manoach & uxor ejus videbant. Jud. 13. 20.*

Quarì, Substantivis duobus vel pluribus, quandoque Verbum unum additur, quod cum propiore in
gene-

genere & numero convenit, quam locutionem vulgò
Zeugma vocant: ut,

וְתָכַתְבַּ אֶסְתֵּר הַמְּלָכָה וּמְרַדְכַי הַיְהוּדִי Et scripsit (foemin.)

Esther regina & Mordechai Judæus, Esth. 9. 29.

וַתְּדַבֵּר מִרְיָם וְאַהֲרֹן בְּמִשְׁוֵהוּ Et locuta est Mirjam & Aaron
cum Mose, Num. 12. 1.

וְזָחַמְתִּי אֵלַי וְזָחַמְתִּי נִתְּכַתְּ אֶל הַפְּקוּם הַזֶּה Ecce furor meus & ira
mea, effundetur in locum istum, Jerem. 7. 20.

בְּאִשֶּׁר קִים עֲלֵיהֶם מְרַדְכַי הַיְהוּדִי וְאֶסְתֵּר הַמְּלָכָה Quemad-
modum stabilivit (masc.) super eos Mordechai Judæus &
Esther regina, v. 31.

וַתִּשְׁתְּ הָעֵדָה וּבָעִירִים Bibitq₂ (foem.) congregatio & jumen-
tum eorum, Num. 26. 11.

יֵצֵא מִן הַתְּיָבָה אִתָּהּ וְאִשְׁתְּךָ וּבְנֶיךָ Egrederet (masc.) ex arca,
tu & uxor tua, ac filii tui, Gen. 8. 26.

וַיִּשְׂאוּ וְאִנְשָׁיו עִטְרִים Saul autem & viri ejus cingebant, 1.
Sam. 23. 26.

וְזָנָת וַיִּזְוּ וַתִּירוּשׁ יַקַּח לֵב Fornicatio & vinum & mustum au-
ferunt animum, Hof. 4. 11.

וַתֹּאכַל הִיא וְהוּא Comeditq₃ ipsa & ipse, 1. Reg. 17. 15.

Quintò, Substantivis diversis Verbum additur,
conveniens cum digniore, Masculinum autem genus
dignius ac præstantius censetur foeminino, pluralis
singulari, prima persona secundâ, secunda tertiâ. Lo-
cutio hæc vulgò dicitur Syllepsis.

Cum genere digniore conveniens: ut,

וְשִׁמְן וּקְטֹרֶת יִשְׁפַח לֵב Unguentum & suffitus latificat ani-
mum, Prov. 27. 9.

וַתִּשְׂמַח וְגִיל וַיִּנְאַסַף שְׂמֵחָה וְגִיל Et intercepta est letitia & exultatio, Jesa.
16. 10. vide etiam Jesa. 51. 3.

כִּי יִנְמָנֵעַ מִבַּיִת אֱלֹהֵיכֶם מִנְחָה וְנִסְבָּךְ Nam cohibetur à domo Dei
vestri muneris-oblatio & libamen, Joel. 1. v. 13. vide & v. 9.

גָּרוּ וַיִּקַּב לֹא יָרַעַם Area (fœm.) & torcular (masc.) non pascet (masc.) eos, Hof. 9. 2.

Cum persona digniore: ut,

וַנִּזְלַמָּה חֲלוּם בַּלַּיְלָה אֶחָד אֲנִי וְהוּא Et somniavimus somnium nocte eadem, ego & ipse, Gen. 41. 11.

אֲנִי וְאֶפֶד וְאֶחָד הֲבֹא נִבֹּא אֲנִי וְאֶפֶד וְאֶחָד An veniendo veniemus ego & mater tua & fratres tui? Gen. 37. 10.

וּבְנֵיךָ וּבֵית אָבִיךָ אִתְּךָ תִּשְׂאוּ Tu & filii tui & domus patris tui tecum portabitis, Num. 18. v. 1.

Numeri non videtur hîc esse præstantia. Nam Nominibus diversi Numeri, Verbum respondet quandoque singulari, quandoque plurali: ut,

וְיִסְמְכוּ אַחֲרוֹן וּבְנָיו אֶת־יָדֵיהֶם Imponent Aharon & filii ejus manus suas, Exod. 29. 15.

וְלִקְשָׁבָה גַּמְגָּמִים אֶרֶץ וְכָל־יֹשְׁבֵיהָ Liquefiebant terra & omnes habitatores ejus, Psal. 75. 4. vide etiam Num. 27. 21.

וְיִלְדֶיהָ הָאִשָּׁה וְיִלְדֶיהָ תִּהְיֶה לְאֹדְמֶיהָ Uxor & nati ejus erit domini ipsius, Exod. 21. 4.

וְצָרָה וְחֻבְלִים אֲחֻזָּתֶיהָ Angustia & dolores corripiet eam, Jer. 49. v. 24. Ad hunc locum scribit Kimchi: מִנְהַג הַלְשׁוֹן

בְּדַבָּר זָכָר וְנִקְבָּרָה סְמוּכִים נוֹפֵל הַפֶּעַל עַל הַדְּבָר אִם בְּדַבָּר זָכָר וְאִם אַחֲרוֹן Mos lingua est, ut cum in sermone masculinum & fœmininum conjunguntur, Verbum conveniat cum proximo, sive illud prius sit, sive posterius: ut,

וְתִדְבֵר מִרְיָם וְאֶהְרֹן Et locuta est Mirjam & Aharon, Num. 12. v. 1. & similia (quæ antè in Zeugmate adducta.) Ergo Vau in

וְחֻבְלִים exponendum est per עָם, nempe, Angustia cum doloribus corripiet eam: & Verbum fœmininum respondet nomini fœminino tanquam principaliori. Et in Michlol fol. 67. in-

quit: Quum fuerit masculinum & fœmininum tanquam unum, respondebit Verbum priori, sive id masculinum, sive fœmininum fuerit: ut,

וְנִפְשִׁי בְּשִׂאֲלֹתַי וְעַמִּי בְּנִקְשָׁתִי

Concedatur (fœmin.) mihi vita mea (fœmin.) ad postu-
 latum meum, & populus meus (masc.) ad petitionem meam,
 Esther 7. v. 3. & similia. Quod autem dicitur, וְיָגִיל
 וְיִשְׂמַח Intercepta est (masc.) lætitia (fœmin.) & gaudium
 (masc.) Jesa. 16. 10. exponendum est, דְּבַר שְׂמֵחָה
 subintellecto Nominis masculino. Hisce videtur Kimchi
 tantum admittere Zeugma, quo Verbum cum pro-
 piori convenit: quæ autem per Syllepsin dicuntur,
 revocanda esse ad Zeugma, per complementum
 subintellecti Nominis commodi. Sed nihil impe-
 dit, quo minus etiam in lingua Hebræa statuantur
 Syllepsis, cum eadem loquendi ratio in aliis quoque
 linguis usitatissima sit, neque in Hebræa lingua
 exempla desint.

Sexto, Quando duo substantiva inter se constru-
 cta junguntur, tum Verbum regulariter respondet
 priori; quandoque verò posteriori recto, cum deberet
 convenire priori regenti: ut,

Priori; ut;

וַיֵּרָא אֶת-אֵלֵי אַרְבָּעִים וָשֵׁשׁ Et arca Domini proficiscebatur, Numi. 2.
 חִכְמַת אָדָם תִּאֲרַךְ פָּנָיו Sapiencia hominis illustrat faciem ejus,
 Ecclef. 8. 1.

וְיִתְרוֹן אֶרֶץ בְּכָל-הוֹרֵי Utilitas terra in omnibus est, Ecclef. 5. 8.
 לְשׁוֹן שֶׁקֶר יִשְׂנֵא דָבָר Lingua mendax odio habet contritum,
 Prov. 26. 28.

Posteriori recto; ut;

קוֹל שְׂמוּעָה הִנֵּה בָאֵר Vox rumoris ecce venit Jer. 10. 22. hic
 prius Nomen masculinum est, alterum fœmin. cum
 quo Verbum convenit.

קוֹל דְּמֵי אַחִיד צוֹעֲקִים אֵלַי Vox sanguinum fratris tui cla-
 mant ad me, Gen. 4. 10. pro Clamat, צוֹעֵק.

וּמִסְפַּר שָׁנִים נִצְפְּנוּ Et numerus annorum absconduntur, Job. 15.
 20. pro Absconditus, נִצְפֵן.

רוב שנים ידעו חכמה *Multitudo annorum notam faciunt sapientiam, Job. 32. 7. pro Facit, יודיע.*

ואצפחת השמן לא חסר *Et lenticula olei non defecit, I. Reg. 17. 16. חסר respondet nomini אצפחת.*

נגע צרעת כי תהיה באדם *Plaga lepra cum fuerit in homine, Levit. 13. 9. pro יהיה Erit, masc.*

קול נגידים נחבא *Vox procerum occultabant se, Job. 29. v. 10. pro Occultabat, נחבא.*

כי היתה אליו פני המלחמה *Quod esset contra se facies belli, 2. Sam. 10. 9. pro הוי Essent.*

Et venient desiderium gentium, Hagg. 2. v. 8. In his duobus posterioribus verbis transpositum est: nam debebat dici, כי פני המלחמה היתה אליו, *Nam facies (plur.) belli erat contra ipsum, pro הוי Erant.* Item, וחמדת כל הגוים באו, *Et desiderium omnium gentium venient, pro באה Veniet.* Desiderium gentium, i. e. Messias gentibus desideratus, cujus gloriâ Domum secundam repleturus sum, ad eum ut hæc gloria superatura sit gloriam Domus primæ. In magnis Bibliis Venetis explicatio Aben Esrae & R. Salomonis in hunc versum studio omissa est. *Kimchi explicat: Et venient desiderium gentium, i. e. Omnes gentes, quas commoturus sum è locis suis, venient כל הגוים בחמדת כל הגוים, q. d. afferent manibus suis omnes res desiderabiles, quas invenient in terra sua ex vasis argenteis, aureis, vestimentis, & lapidibus pretiosis: meum enim argentum est, &c. & his replebo domum hanc, &c. Similia fuerunt supra in Syntaxi Nom.*

Talia sunt apud Latinos: *Paupertas mihi onus visum est, Terent in Phorm. Non omnis error stultitia est dicenda, Cicer. Omnia pontus erat. Amantium ira amoris redintegratio est, & similia.*

Anomalix communes. ELLIPSIS hinc quandoque Nominativi est, quandoq; Verbi. Nominativi, quando Verba primæ & secundæ personæ, dissimulati Pronominibus usurpantur: ut,

בְּדֵי אֱלֹהֵי בְּדֵי בְּטַחְתִּי אֶל אֲבוֹשֶׁה *Deus mi in te confido, ne pude-
re confundar, Psal. 25. 2. deest אֲנִי Ego.*

דְּשַׁנְתָּ בְּשֶׁמֶן רֵאשִׁי *Delibutum reddis oleo caput meum, ibid.
subintelligitur אַתָּה Tu.*

נִנְתְּקָה אֶת מוֹסְרוֹתֵינוּ *Disrumpamus vincula eorum: Ps. 2. 2.
deest אֲנַחְנוּ Nos.*

Tertiæ personæ Verba sæpissimè quoque usurpantur indefinite, & quasi impersonaliter, nullo Nominativo expresso: ut,

עַל כֵּן קָרָא לְבְּאֵר *Idcirco vocavit puteum istum, Gen. 16. 14. f.
quisque, h. e. vocabatur puteus iste, Man hieš ihh.*

כַּאֲשֶׁר יִרְדּוּן הַקּוֹרָא בְּהָרִים *Quemadmodum persequitur per-
dicem in montibus, 1. Sam. 26. vers. 20. nempe יְצוּד
Venator.*

חִלְקוֹ מִחֲמַאוֹת פִּי *Leniora sunt præ butyro oris ejus, sc. אֲמֵר
פִּי Verba oris ejus, Ps. 55. 22. Sic Levit. 25. 6. Sabbathum
terra, h. e. Proventus Sabbathi terra, Exo. 1. 10. מִלְחָמָה
Bellum, pro, קוֹרוֹת מִלְחָמָה Eventa bellica.*

וַיִּקְרָא שְׁמוֹ *Et vocabit nomen ejus, Jesa. 9. 6. scil. quisque fi-
delis, hoc est, vocabitur nomen ejus, ut Chaldaeus
transfert, אֶתְמַרְי, Sic Jerem. 23. 6.*

יִשָּׂא עֲלֵיכֶם מִשָּׁל *Tollet super vos parabolam, Mich. 2. v. 4. f.
Quisque, hoc est, Tolletur, Proferetur super vos pa-
rabola: aut subauditur Nomen conjugatum נִדְהָה Lamen-
tator, aut הַמְשָׁל Parabolis-utens.*

וַיִּנְשֵׂא אֶתְכֶם בְּצַנּוֹת *Et tollet vos aculeis, Amos 4. v. 2. h. e.
tollemini. Man wird euch heraus rucken. Hebræi
subaudiunt הַאֲבִיב Inimicus, vel הַצֵּר Hostis.*

גזר מפכלה צאן *Abscindet ex ovili gregem, Habac. 3. v. 17. hoc est, abscindetur, vel Hostis abscindet.*

ולילות עמל מנו לי *Et noctes molestiæ constituerunt mihi, Job. 7. 3. hoc est, constitutæ sunt mihi.*

תגורלי אגרות *Epistolas tradant mihi, Neh. 2. 7. h. e. dentur mihi literæ, vel סופריך Scribæ tui dent mihi literas.*

ואשר תבאנה יידו למו *Et quæ eventura sunt, indicent illis, Jof. 44. v. 7. hoc est, indicentur. Tale est illud, לך*

פשוטו אפוא עס אפוא עס אפוא עס Animam tuam repetent abste, Luc. 12. 20. id est, anima tua repetetur.

ויאמר ליוסף *Et dixit Josepho, scil. האומר dicens quidam: vel Et dictum fuit, Gen. 48. 1. Sic, ויגיד ליוסף Et indicavit Josepho, sc. הפגיד ibid. v. 2.*

Ellipsis Verbi simpliciter: ut,

ואת הרעה מאת יהוה *Hoc malum à DOMINO, 2. Reg. 6. 33. scil. באה venit.*

שמרו מי בנער באבשלום *Observate, quis in puerum istum, in Absolomum, 2. Sam. 18. v. 12. scil. ישלח ידו mittat manum suam.*

איש אל עירו ואיש אל ארצו *Quisq; in civitatem suam, & quisq; in urbem suam, I. Reg. 22. 36. scil. ישוב revertitor.*

Hæc Ellipsis rarior est: frequentissima autem & communissima Verbi substantivi: ut,

וחשך על פני תהום *Et tenebræ erant in superficie Abyssî, Genes. 1. v. 2.*

וירא אלהים כי טוב *Et vidit Deus quòd esset bonum. ibid. v. 10.*

In hac Ellipsi Verbi substantivi eleganter usurpantur Pronomina separata, quandoque simpliciter loco Verbi, quandoque eo subaudito: ut

ישועתך אני *Salus tua ego sum, Psal, 35. 3.*

כלנו בני איש אחד נחנו בנים אנו *Omnes nos, filii viri unius sumus nos, prohi sumus nos, Gen. 42. 11.*

זוהו הוא מי הוא זה ואי זה הוא *Quis est ille, & Quisnam est iste*
Esth. 7. v. 5.

מה הפה אלה *Quid sint illi, Zach. 1. v. 9.*

כי טבת הגדה *Quod prestantes illa essent, Gen. 6. 2.*

הם הם גורלה *Illi sunt fors tua, Jesa. 57. 6.*

ועד זקנה אני הוא *Et usq₃ ad senectam ego sum ille, Jesa.*
46. vers. 4.

אתה הוא יהוה האלהים *Tu es D O M I N U S Deus ille, Ne-*
hem. 9. v. 7.

Emphatica admodum locutio est, quando nominativi absolute in oratione positi, non Verbi tantum Ellipsin inducunt, sed vim integri membri sententiae explent: ut,

עם לבבי לבנות בית מנוחה *Ego; cum animo meo sum*
aedificare domum quietis, 1. Paral. 28. 2.

ואני זאת בריתי אותם *Ego autem hoc erit foedus meum cum*
eis, Jesa. 59. 21. Vide & Psal. 69. 14. & 73. v. 2.

ואנכי מעשיהם ומחשבתיהם באור *Ego autem; quum ope-*
rum cogitationumq₃ ipsorum quaeq₃ advenerit, Jesa. 66. 18.

Concisa est locutio, quam Latini similiter vel elliptice efferunt, per *De me, De me autem*; vel plene, *Me*

quod attinet, Quod me spectat. Hinc à quibusdam Grammaticorum per Ellipsin Praepositionis ל explican-

tur, ut אני fit pro לאני *Ad me, sc. quod attinet.* Attalis locutio exemplo caret, neq; Hebraismum sapit.

Reliqua pronomina similiter usurpari possunt.

האל תמים דרכו *Deus; perfecta est via ejus, Psal. 18. 31. id est,*
quod ad Deum attinet, & sic deinceps.

חסידה ברושים ביתה *Ciconia, abietes sunt domus ejus, Psal.*
104. vers. 17.

החכם עיניו בראשו *Sapiens; oculi ipsius sunt in capite ejus,*
Eccles. 2. 14.

אֶפְרַיִם כְּעוֹף יִתְעוֹפֵף כְּבוֹדָם Ephraim; ut avis avolat gloria
corum, Hof. 9. II.

מֶרְמָה כְּנֶזֶן בְּיָדוֹ מֵאֹנֵי מֶרְמָה Mercator; in manu ejus sunt bilan-
ces doli, Hof. 12. v. 7. Sed hæc etiam aliter explicari
possunt: vide supra cap. 7. in Pleonasmō. Relativum
enim cum suo substantivo antecedente pleonasticè
concurrit. Nam sensus simplex; דֶּרֶךְ הָאֵל תָּמִים הוּא
Via Dei perfecta est. עֵינֵי הַחֶכֶם בְּרֹאשׁוֹ
in capite ejus: גְּלוֹרִיַּת אֶפְרַיִם Gloria Ephraimi sive Ephraimi-
tarum, &c. At prior locutio elegantior est.

ENALLAGE hîc primò est numeri, quando No-
mina domini pluralia (de quibus etiam supra cap. 2.)
junguntur Verbo singulari, ad summam majestatem
exprimendam, sive, ut Hebræi loquuntur, ad indican-
dum רַבּוּי הַכְּחוּזִת pluralitatem virtutum & potentia-
rum in persona dominante: ut,

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים In principio creavit Deus, Gen. I. v. I.
ubi Elohim plurale est.

אִם יָתַן לָהּ אִשָּׁה Si herus ejus (plur. heri) dederit ei
uxorem, Exod. 21. 4.

גַּם בְּעֵלְיוֹ יִמָּוֵת Etiam dominus ejus (plur. domini) morte
afficiatur, Exod. 21. 9.

Sic & cum Pronomine singulari, loco Verbi sub-
stantivi posito: ut,

כִּי אֱלֹהִים קְדוֹשִׁים הוּא Nam Deus sanctus (plur. Dii san-
cti) ipse est, Jof. 24. 19.

וְאִם יִרְגְּמוּ אֵנִי אֵיךְ מוֹרָא Et si Dominus (plur. Domini)
sum ego, ubi reverentia mei? Malach. I. v. 6. Hinc scri-
bit R. Bechai in principio Geneseos: בְּעַל הַכְּחוּזִת כָּלֵם וּמִזֵּה הַטַּעַם לֹא אָמַר אֵל וְלֹא אֱלֹהִים כִּי
אִם אֱלֹהִים בְּלִשׁוֹן רַבִּים וְכֵן אֱלֹהִים קְדוֹשִׁים הוּא כִּי הוּא
הַכּוֹלֵל הַקְּדוֹשׁוֹת כָּלֵם: וְכֵן דֶּרֶךְ הַלְשׁוֹן בְּמַשְׁלַת הַשְּׁפָלִים:

אדונים קשה בלשון רבים : וזה לגדול מעלת האדון ולרבו
 מי הממשלה שיש לו : וזה בבשר ודם אף כי בשם ית'
 אשר מיני הממשלה שלו אין להם מספר וכל המושלים
 Elohim, id est, Dominus potentiarum omnium. Ob hanc cau-
 sam non dicit Moses, El, neq, Eloah, sed Elohim numero
 plurali. Et sic, אלהים קדושים הוא, Dii sancti ipse, Jof. 24.
 v. 19. nam ipse complectitur sanctitates omnes. Sic etiam con-
 suetudo linguae est, loqui de dominio humilium (hoc est, ho-
 minum) In manum קשה אדנים dominorum (id est, do-
 mini) duri, Jefa. 19. v. 4. numero plurali : idq, propter
 amplitudinem excellentiae domini istius, & multas species do-
 minii, quod habet ipse. Si hoc dicitur de carne & sanguine, (id
 est, simplicei homine) quanto magis de Deo (qui sit ben-
 dictus) sic loqui convenit, cujus multiplicis domini non est
 numerus, & à quo solo, quicunq, dominantur, dominium
 suum possident, qui unus est, sed potentiae ejus plurimae. Vi-
 de eundem Genes. 1. vers. 26. Non est dissimile,
 quod Sapiens Aben Esra scribit Genes. 1. v. 1. hisce
 verbis : אחר שפצאנו אלוה ידענו כי אלהים לשון רבים :
 ושרש זה מדרג ה' לשון : כי כל לשון יש לו דרך כבוד :
 וכבוד לשון לועז שיאמר הקטן לנוכח הגדול לשון רבים
 ובלשון שמעאל דרך כבוד שי' דבר הגדול כמו המלך
 בלשון רבים, ובלשון הקדש דרך כבוד לומר על הגדול
 לשון רבים כמו אדונים ובעלים שאמרו אדנים קשה
 : ולקח בעליו על כן אמר הכתוב ברא ולא בראו :
 Id est, Posteaquam invenimus Eloah, (numero singul.) scimus
 quod Elohim est numeri pluralis, & radix hujus locutionis
 est ex consuetudine linguae. Nam unicuiq, linguae est consue-
 tudo honoris. Ut honorificum est in lingua Italica, si alloqua-
 tur minor praesentem magnatem numero plurali : sic lingua
 Fismaelitica sive Arabica honorificum est, ut magnus, veluti

Rex, loquatur numero plurali. Pariter in lingua sancta honorificum est loqui de magnate numero plurali: ut אֲדֹנָיִם & בְּעָרִים. Dicunt enim, אֲדֹנָיִם קָשָׁה Domini durus, וְלָקַח בְּעָרָיו Et accepit domini ejus. Idcirco dicit Scriptura, בָּרָא בָרָא Creavit, & non בָּרָאוּ Crearunt. Kimchi in Michlol folio 9. scribit: וַיֵּשׁ שִׁיבוּאוּ בְלִשׁוֹן תִּפְאָרֶת לְיַחֲדִיד Id est, Quaedam veniunt numero plurali honoris causa de unico, ut cum Bildad de seipso loquitur: Instruite & postea loquemur, Job. 18. v. 1. Quare reputamur ut jumentum? quare sordemus in oculis vestris, ibid. v. 3. quasi dicat, An me jumentum aut bestiam esse putas, ut nesciam quid eloqui debeam? an tantopere sordeo in oculis tuis? Item: Trahe me post te, curremus, Cantic. 1. v. 4. hoc est, curram ego sponsa regia. Exultabimus & letabimur de te, commemorabimus amores tuos, ibid. scilic. Exultabo ego sponsa, quæ mox numero singulari loquitur, Nigra sum, &c. Et dixit Abschalom ad Achitophellem: Date vobis (Pleonasmus pro, Date quaeso) consilium, quid facturi simus, 2. Sam. 16. v. 20. pro, quid facere debeam ego Abschalom. Sic quoque quidam interpretes accipiunt illud: Faciamus hominem ad imaginem nostram, Genes. 1. v. 26. Sic Daniel Syriacè de seipso: Et interpretationem ejus dicemus coram Rege, Dan. 2. vers. 36. & alia plura his similia. Sic denique consuetudo est in aliis linguis loqui numero plurali, honoris causa de unico, Rabbi Salomon ad illud אֱלֹהִים קְדוֹשִׁים, אֲדֹנָי הוּא Job. 24. 19. scribit: בְּרֹב מְקוֹמוֹת נִקְרָא כֹל לִשׁוֹן רַבְּנוֹת לִשׁוֹן רַבִּים כְּמוֹ אֲדֹנָי יוֹסֵף אֲדֹנָי אִם בְּעָרֵיו עָמוּ אֲשֶׁר הָלְכוּ אֱלֹהִים לַפְדוֹתוֹ לְפִי שֵׁם הַזֶּה שֵׁם שְׂרָרָה הוּא id est, In multis locis legitur locutio domini (id est, vocabulum, Nomen dominum significans) numero plurali, veluti, Domini Joseph, Domini terra, Si domini ejus cum eo, Ive-

eo, Iverunt dii ad redimendum eum propterea quod Nomen hoc est nomen dominii. R. Bechai in Gen. i. ψ. 26. *נְעִשָׂה בְּלִשׁוֹן רַבִּים שֶׁהוּא דְרָךְ הַלִּשׁוֹן בְּמַלְכִים וְנִכְבְּדֵי אֶרֶץ שִׁדְדָר יַחֲדִיד מֵהֶם בְּלִשׁוֹן רַבִּים וְהוּא דְרָךְ מַעֲלָה וְכַבּוֹד, וְהִנֵּה לְבֵן הָיָה יָחִיד וְאָמַר וְנִתְּנוּ לָךְ נָם אֶת זֹאת: וְכָתִיב אוֹלֵי אוֹכֵל נֶפֶשׁ בּוֹ, וְכָתִיב וּפְשִׁרְיָהּ נֹאמַר קִדְם מִלְפָּנָי, דְרָךְ אוֹכֵל נֶפֶשׁ בּוֹ. Id est, Faciamus numero plurali dicitur, quæ consuetudo est linguæ de regibus & honoratioribus terra, ut loquatur unicus ex illis numero plurali, idq; excellentia & dignitatis causâ. Ecce Laban erat unicus, & tamen dixit numero plurali: Et dabimus tibi etiam hanc, Genes. 29. ψ. 27. Scriptum etiam est: Fortasse prævalebo, percutiemus eum, Num. 22. ψ. 6. ait Balak rex Moabitarum. Præterea scriptum: Et interpretationem ejus dicemus coram Rege, Dan. 2. ψ. 36. quippe consuetudo magnatum est loquific. De his tamen locis Ab. Efra Gen. i. ψ. 26. scribit: *וְאֵלֶּה הָעֵדִים עֵדֵי שֶׁקֶר הֵם* At isti testes, testes falsi sunt. Idcirco aliter ista interpretatur. Vide eundem Exo. 21. ψ. 4. Sic Hebræi locutionem pluralem de unico, consuetudini linguæ suæ tribuunt, ita ut hac Enallage numeri summa personæ excellentia significetur. Nostri Theologi ferè pluralem numerum in locutionibus divinis, pluralitatem personarum in Deo denotare volunt, aliis tamen aliter etiam sentientibus. Vide Syntagma Theologiæ Christianæ D. D. AMANDI POLANI lib. 3. cap. 3. & libellum Elohim JOH. DRUSII.*

Secundo est Enallage generis, quando Verbum & Nomen genere discrepant. Hæc autem discrepantia certo & peculiari linguæ usu, non abusu aut confuso loquendi genere fit, ac per conveniens Nomen subintellectum concilianda est: ut,

וְהָיָה הַנְּעוּרָה Eritque puella, Genes. 24. ψ. 14. hîc Verbum masculinum, Nomen fœmininum est. At hîc nulla discrepantia est: Verbum enim הָיָה absolute ponitur, & non refertur ad Nomen, hoc sensu: Et erit vel accidet, aut, Si fuerit vel acciderit, ut puella ad quant dixerò, &c. Sic ψ. 43. הָיָה הַנְּעוּרָה Erit ergo, ut puella egrediens, &c.

וַיִּזְחֲמוּ הָעֹצֵרִים Et conceperunt oves, Gen. 30. 39. Verbum masculinum, Nomen fœm. Mos linguæ est, scribit Ab. Esra, marem & fœminam sing. num. genere distinguere, at in plurali non curatur, quia ibi sexus miscetur.

בְּקִהְלִים אֶל תִּחַד כְּבוֹדִי In cœtum eorum ne adunator (fœm.) gloria mea (masc.) Gen. 49. 6. Verbum hîc ad intellectum refertur: intelligitur autem per Gloriam vel לשון Lingua, glorificationis Dei instrumentum, vel נַפֶּשׁ Anima, quæ Nomina sæpius fœminina sunt.

Aben Esra scribit כְּבוֹד in hoc solo loco fœminine usurpari.

כָּל מְלָאכָה לֹא יַעֲשֶׂה בָהֶם Ullum opus (fœmin.) non fiet (masc.) in eis, Exod. 12. 16. h. e. כָּל דְּבַר מְלָאכָה Omnis res operæ, id est, ulla res, quæ externo opere conficitur, aut speciem externæ & servilis operæ habet. Sic Exod. 31. 15.

אֶת הַמִּנְחָה אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מֵאֹרֶה Omne munus (fœmin.) quod fiet (masc.) ex eis Lev. 2. v. 8. pro מִנְחָה כָּל קָרְבַּן מִנְחָה Omnem oblationem muneris, ut est, ψ. 1. & 4.

וְאַתָּה תְּדַבֵּר אֵלֵינוּ Tu autem (fœm.) loquitor (masc.) ad nos, Deut. 5. 27. quæ sunt verba populi animo perturbato Mosen sic alloquentis. Ter autem hoc Pronomen fœm. loco masc. usurpatur, ut à Masorethis observatum est: vide infra in Syntaxi Participiorum.

כִּי יְהִיָּה נְעוּרָה בְּתוּרָה Quum fuerit (masc.) puella virgo, (fœmin.) Deut. 22. v. 23. explicatio est, ut antè, in primo exemplo. בִּישְׂרָאֵל

לְיִשְׂרָאֵל וְתָהִי חֹק בְּיִשְׂרָאֵל *Fuitq₂* (fœmin.) *ritus* (masc.) *in Israele*, *Jud. II. v. 39.* Sensus; *Fuitq₂* *in ritum vel consuetudinem in Israele.* Verbo enim fœminino convenit Nomen subintellectum ex versu sequenti, nempe בְּנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל *Itio filiarum Israele*, & חֹק est pro חֻקִּים, ut & Chaldæus habet לְגִזְרָא *In decretum.*

אִם יֵצְאוּ בְנוֹת שְׁלוֹ *Quum exhibant* (mascul.) *puella Schibis* (fœm.) *Jud. 21. 21.* utitur Verbo masculino tanquam genere digniore, quasi etiam viri aut juvenes cum illis exierint, aut genus masculinum notat virilem proterviam puellarum exeuntium, quas decuisset domi mansisse, sic raptæ non fuissent.

כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתָם *Sicut fecistis*, *Ruth I. v. 8.* dictum genere masc. de nuribus Naomi. Vide supra cap. 8. in enalage generis.

אֲשֶׁר הָבִיא שְׁפָחָתְךָ לְאֹדְנִי *Quam attulit* (masc.) *ancilla tua domino meo*, *I. Sam. 25. v. 27. h. e.* שְׁפָחָתְךָ נָעַר *Puer vel servus ancilla tue.* Ponitur autem nomen Ancilla, quòd ea esset הַהֲבָאָה עֲקָרָה *fundamentum adductionis*, ut Kimchi loquitur. Ea enim mittebat.

וְתָכַל דָּוִד הַמֶּלֶךְ *Et consumpsit Davidem regem*, *I. Sam 13. 39. sc.* הַתְּאוּהָ *Desiderium exeundi ad Abscholomum*, vel, אִשְׁתּוֹ *Uxor ejus, mater Abscholomi*, ad exeundum ad Abscholomum, ut Ab. Esra interpretatur. Alii interpretes, ut & Chaldæus paraphrastes, intransitivè (contra proprietatem Verbi istius in Conjugatione Pihel) exponunt, *Et desideravit*; vel; *Desiderio consumpta fuit*, scil. נַפְשׁוֹ *anima Davidis.* Hanc interpretationem firmat nota Masoretharum ad hoc Verbum, quæ habet, *Bis legitur sed in duplici significatione.* Ergo cum Gen. 24. 19. transitivè sumatur; in hoc loco intransitivè, juxta ipsorum mentem, explicandum erit.

וְהִבֵּאתִי אֵלָי Adducit eum ad me, 2. Sam. 14. v. 10. scil. Tu femina Tekoæ. Verbum formâ masculinâ Pronomen adjunctum habet; nam in secunda fœminina dicendum fuisset וְהִבֵּאתִי. Ratio est, scribit Kimchi in Commentariis, quod locutio fiat non directè ad mulierem istam, sed ad aliquem astantium ministrorum, qui mulieri adjunctus, adducere eum debuit, quod sola mulier præstare non potuisset.

וָיָבֵא אֱלֹהִים Veneritq; (masc.) execratio (fœm.) 1. Reg. 8. 31. i. e. הַנִּשְׁעָז לְהִשָּׁבַע אִישׁ אֱלֹהִים Vir execrationis; nempe, הַנִּשְׁבַּע לְקַבֵּל הַנִּשְׁבַּע הָאֱלֹהִים Jurans recipiendo super se execrationem, ut Kimchi interpretatur; vel denique juxta paraphrasten Chaldæum, הַמִּשְׁבִּיעַ Jurare faciens, Deferens juramentum execrationis.

וַיִּצְבֹּר הַרְגָה Et transivit (masc.) clamor (fœm.) 1. Reg. 22. v. 36. de hoc vide supra cap. 4. in prima specie Ellipseos.

בִּי הִזְזָה מִמֶּנּוּ הַמִּלְחָמָה Quòd invalesceret (masc.) præ se bellum (fœm.) 2. Reg. 3. v. 26. id est, הַמִּלְחָמָה דָּבַר Negotium bellicum, ut Kimchi explicat. Verbum etiam genere masculino dici possit respectu Nominis synonymi קָרִב Prælium. Nam Israelitæ jam cæsi erant & in fugam versi.

פִּילֶגֶשׁ בְּלֵב מַעֲכָה יֶלֶד שֶׁבָה Concubina Calebi fuit Maacha, peperit Schebber, 1. Paral. 3. v. 8. reddendum per ellipsin יֶלֶד מִמֶּנָּה Genuit ex ea. Nam Verbum significat & Gignere & Parere, & cùm hîc masculinum sit, ad virum Caleb referendum est.

וְכָל הַנְּשִׁים יָתְנוּ יָקָר לְבַעֲלֵיהֶן Et omnes fœminæ (fœmin.) tribuent (masc.) honorem maritis suis, Esth. 1. v. 20. Verbum masculinum fœminis attributum honoris causâ, ad

ſâ, ad celebrandam obedientiam & reverentiam ipſarum erga maritos ſuos.

יִפְצוּ מֵעֵינֶיךָ חוּצוֹת Disſergantur fontes tui forâs, Prov. 5. verſ. 16. Verbum maſculinum eſt, Nomen ſcœminum, unde ſubaudiendum Nomen מֵי Aquæ fontium tuorum.

כָּל־הַיּוֹם הַתְּאוּה תְּאוּה Toto die cupit (maſc.) cupiditas (fœmin.) Prov. 21. 26. pro הַתְּאוּה אִישׁ Vir cupiditatis, id eſt, cupidus, avarus, qui multa habens, plura ſemper habere cupit; vel, Deſiderat deſiderio, flagrat deſiderio habendi, ſcil. piger, de quo in præcedenti verſu.

וַיֹּאבֵד אֶת־לֵב מִתְּנָה Et perdit (maſc.) animum donatio (fœmin.) Eccleſ. 7. v. 8. Diſcrepantia tolli poteſt per Nomen ſynonymum maſculinum מִתְּנָה Donum, vel מִתְּנָה אִישׁ Vir donationis, Munificus, qui oblatiſ muneribus homines emit, emptos corrumpit.

אָמַר קְהֵלָה Dicit congregatrix, Eccleſ. 1. v. 2. ſcilicet מַלְאָכָה Anima, vel חֲכָמָה Sapientia regis Salomonis, populum ad audiendum congregans. Verbum maſc. eſt, quia de tota perſona dicitur, & inde redditur à Græcis ἐκκλησιαστής, Eccleſiaſtes, ſermonem ad populum congregatum habens.

אִין־נַעֲשֶׂה פְתוּם Non efficitur (fœm.) decretum (maſc.) Eccleſ. 8. v. 11. Ad intellectum refertur Verbum, reſpicens ad נִקְמָה Ultionem, vel גְּזֵרָה Decretum: intelligitur enim tale decretum, quo fiat ultio & vindicta mali operis.

עֲמַל הַבְּסִלִּים תִּיגַעַנְי Labor (maſc.) ſtultorum fatigat (fœm.) quemq; eorum, Eccleſ. 10. v. 15. עֲמַל ponitur hîc ſenſus ratione pro fœminino אֲגִלָּת vel בְּסִילוֹת Stultitia, quæ ſe fatigant fruſtra in iis acquirendis, quæ præ ſtultitia acquirere non poſſunt. Eſt itaque perinde ac ſi dictum,

dictum, כְּסִילוֹת הַכְּסִלִּים. *Aben Esra scribit, עָמַל ubiq₃ esse masculinum, hoc solo loco excepto.*

וְאִם תִּעְרְרוּ וְאִם תִּעְרֹרוּ אֶת הָאֱהָבָה Si excitetis aut si expergefaciatis amorem hunc, *Cant. 2. 7.* Verbum mascul. dicitur de בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם *filiabus Jerusalem*, quas & eodem versu per Pronomen mascul. אֶתְכֶם compellat, nempe sensus ratione. Non enim tantum istæ, sed omnes nationes & populi monentur, ne amorem sponsi Christi, erga sponsam ecclesiam turbent.

וְיִשְׁחָזוּ בְּלִבְנוֹת הַשִּׁיר Et deprimentur (mascul.) omnes filie (fœmin.) *Cantici, Eccl. 12. 4. i. e.* כָּל קוֹלוֹת שֶׁל כָּלִי הַשִּׁיר omnes soni (mascul.) instrumenti musici, vel; כָּל שָׂרִים כָּל שְׂרוֹת omnes cantores & cantatrices.

וַיֵּדְרוּ רְאוּהָ בְּנוֹת וַיֹּאשְׁרוּהָ מַלְכוּת וּפְלִגְשִׁים וַיְהַלְלוּ Viderunt eam filia & beatam prædicarunt eam regina & concubina, & laudarunt eam, *Cant. 6. v. 8.* Verba hîc sunt masculina, respondentia fœmininis, propterea quod non tantum ad puellas & reginas, sed quoslibet status hominum referantur.

תַּחֲתֶיךָ יִפֵּעַ רֶמֶס Subter te sternitur lumbricus, *Jesa. 14. v. 11.* & mox, וּמִכְסִיךָ תוֹלְעָה Et operiunt te vermis: Item; וַתַּעַל הָעֶפְרָדַע Et ascendit rana, *ibid. v. 6.* in quibus masculinum & fœmininum conjunguntur. De his scribit Kimchi: *Mos est lingue, ut de Nominibus specierum animalium, quando collectivè sive generaliter sumuntur, loquatur nunc genere masculino, nunc genere fœminino.*

חֲרָדוּ שְׂאֲנַנּוֹת Trepidate ô tranquilla, *Jesa. 32. v. 11.* hîc Verbum masculinum dicitur de inhabitatoribus, qui metonymicè per *Tranquillas urbes* significantur.

וּבֹא עָלֶיךָ רָעָה Et veniet (mascul.) super te malum (fœm.) *Jes. 47. 11. i. e.* יוֹם רָעָה Dies mali, *Tempus adversitatis*, ut integrè est, *Pf. 27. 5. & alibi.*

מַהֲרָה וּתְכַרְתִּי לָךְ מֵהַמָּוֶה *Excidisti (masc.) tibi pra illis, Jefa. 57. v. 8.*

Verbum masculinum de Jehuda meretrice usurpatum, denotat masculam & insignem scortationem ejus, quòd masculè & intrepidè exciderit, & exstruxerit sibi cubile majus quàm majores ejus, ut tantò plures ad concubitum admittere posset. Sic; וְתַעֲשֶׂי וְתִכְבְּלֵי *Et perficis (tu Jehuda meretrix) mala ista, & pravales (masc.) Jer. 3. v. 5. h. e. masculè & potenter omnia scortationis mala exequeris.*

מִדְּוַע שׁוֹבְבָה הָעַם וְזוֹרָה *Quare rebellis est (foemin.) populus hic; Jer. 8. 5. pro עֲדַת הָעַם יְצַדֵּת Congregatio populi hujus. Sic intelligas etiam, Jud. 18. 7.*

וְיִצְאָ מֵהֵם תּוֹדָה *Et prodibit (masc.) ex eis gratiarum actio (foem.) Jerem. 30. v. 19. pro קוֹל תּוֹדָה Vox gratiarum actionis; quod substantivum in seq. membro verius exprimitur.*

וּבָתּוֹ לֹא תִקַּח לְבִנְךָ כִּי יִסֵּר אֶת בְּנֶךָ *Et filiam ejus non accipies filio tuo: quia avocabit (masc.) filium tuum, Deut. 7. 3. 4.*

וְאַל־מְנוֹתַיְךָ עָלַי תִּבְטְחוּ *Et vidua tuae (foemin.) in me confidem, (masc.) Jerem. 9. v. 11. Est hic in Verbo enallage generis & personæ pro תִּבְטְחוּנָה quidam tamen pro persona secunda retinent, Confiditote. Simile est mox ex Ezech.*

תִּפְלֵאֲתָךְ הָשִׂיא אֶתְךָ *Horror tui decepit te, Jerem. 49. 16. Verbum mascul. ad intellectum refertur, quasi dicat, Quòd tuâ crudelitate vel horrendâ regione aliis horrores, id te decepit.*

וְעֵקֶה בְּגוֹיִם נִשְׁמָע *Clamor (foem.) in gentibus audietur (masc.) Jer. 50. 46. h. e. קוֹל וְעֵקֶה Vox clamoris: id enim substantivum mascul. præcedenti membro exprimitur, & servit utrique loco, scribit Kimchi.*

וּבֵא בַשָּׁנָה הַשְּׁמוּעָה *Et venerit (masc.) in anno hoc rumor*

ille (fœm.) Jer. 51. 46. id est, קול שמועה, Vox rumoris, ut est Jerem. 10. 22.

עוד אדבר דבר ויעשה לא תמשך עוד Eloquar verbum (masc.) & fiet, non protrahetur (fœm.) amplius, Ezech. 12. v. 25. hîc Verbum fœm. ad intellectum refertur. Nam per דבר intelligitur דְּבַר Decretum, quod fœmin. est, cujus respectu effertur Verbum genere fœminino. Quidam subintelligunt Nomen fœm. עַת Tempus.

ותבוא עד שנותיו Et pervenisti ad annos tuos, Ezech. 22. v. 4. hîc Verbum masculinum dicitur quidem de יְרֵי Urbe, sed intelligitur per Urbem, עַם Populus urbis. Sic meronymia discrepantiam generis tollit.

ועשיתו תועבה Fecistis abominationem, Ezech. 33. 26. hîc Verbum fœmininum de viris usurpatum, indicat effœminatam ipsorum animum, quod singuli uxorem populi polluerint, ut statim illic sequitur. Aut hoc membro alloquitur הנשים Feminas terræ Israelis; & sic genus convenit.

ותקרבו עצמות Et appropinquarunt ossa, Ezech. 37. 7. ubi Enallage generis & personæ simul, ut antè ex Jerem. 49. v. 11.

היא העיר הפקד כלה Ea urbs (fœm.) visitata est, (masc.) tota, Jer. 6. 6.

והריתי בקעו Et gravida eorum diffidentur, Hof. 14. 1. Verbum masculinum est quasi in animo habuerit dicere, Gravidas eorum בקעו הַצָּר diffindet hostis, aut בקעו, diffident, scilicet hostes.

תהי נעלמה Erisq, abscondita, Nah. 3. v. 11. hîc Verbum תהי speciali contractione est pro תהי, & sic nulla est anomalia.

והוכן והגיתה שם על מנתה Ut stabiliatur & collocetur illic super basin suam, Zach. 5. 11. hîc juxta R. Salomonem,

nem, anomaliam nulla est. Nam ad prius Verbum subaudiendum substantivum הַבַּיִת *Domus*; ad alterum, remotius הַאִיפָה *Epha*.

וְעוֹלָה לֹא נִמְצָא בְּשִׁפְתָיו *Et iniquitas (foem.) non est inventa (masc.) in labiis ejus, Mal. 2. 6. הַיְעוֹלָה est pro עוֹלָה Verbum iniquitatis, doctrina falsa.*

Hoc vel simili modo de aliis exemplis judicandum erit, ne quis existimet, genera promiscuè in hac lingua confundi. Non enim sine certa causa hoc vel illo modo authores sacri locuti sunt. Quò pertinet R. Davidis Kimchi admonitio, quam habet in Michlol folio 67. his verbis: וְהוֹשִׁיבוּ עַל אוֹפְנֵי כַף הַיְכוּלָה : וְלֹא לֵאמֹר לְשׁוֹן נִקְבָה : עַל זָכָר וְלְשׁוֹן זָכָר עַל נִקְבָה : i. e. *Propterea necesse est diligentem adhibere considerationem in lingua hac, & reducere eam in formam suam quantum possibile est, neq; loqui genere foemino de masculino, aut masculino de foeminino.* Et fol. II. ubi etiam de Enallage hac generis egit, subjicit: וְלֹא שִׁיחָה : לְשׁוֹן זָכָר נִפְלָא עַל זָכָר אֲלֵא בְּכָל אֶחָד מֵהֶם דְּבַר נִסְתָּר נִפְלָא : וְהוֹשִׁיבוּ עַל הַמִּבְּיָן בְּהִיּוֹת הַדְּבָר הַהוּא הַנִּפְלָא נִזְכָּר בְּעִנְיָן אוֹ מְזוּבָן מִפְּנֵי וְאִזּוֹ הַסְּקָרָא דְּרַדְּ קִצְרָה : כִּי בִּן דְּרַדְּ הַסְּקָרָא : בְּמִקּוּמוֹת רַבִּים : Id est, *Non quòd sit vocabulum hoc cadens in illud (hoc est, voces diversi generis promiscuè conjungantur) sed in unoquoq; illorum vocabulum occultum exiit. Nititur autem Scriptura super intelligentem, cum vocabulum illud occultum cadens, vel commemoratum sit in textu, aut ex eo intelligatur. Unde capit Scriptura viam brevitatis, ut mos ejus est in locis plurimis.*

Tertiò, est Enallage personæ: ut, כִּי יִבְשׁוּ מַאֲלִים אֲשֶׁר חֲמַדְתֶּם *Nam pudefient propter lucos quos desiderastis, Jesa. 1. 29. וְתִבְשׁוּ Pudefietis.* Aben Esra tamen dicit, posse hoc etiam propriè accipi, ad formam antecedentis Verbi יִבְלוּ.

וְכַפֵּר אֶת נַעֲרֶיךָ אֶל יְבוּגָה Et in uxorem adolescentiæ tuæ ne perfidè agat, Mal. 2. 15. pro תְּבַגֵּד Perfidè agas. Vide Soph. 2. 5. 12. Mich. 7. 5. 15. 19. Jesa. 42. 20. & alibi passim.

Item generis & personæ simul, ut cùm secunda pluralis masc. ponitur loco tertiæ fœmininæ pluralis: וְאַל תִּמְנֹתֵךְ עָלַי תְּבַטְחוּ Et Vidue tuæ in me confidētis, Jer. 49. 1. 11. pro תְּבַטְחוּנָה Confident; vide Ezech. 37. 7. Job. 19. 15.

CAPUT XI.

De Syntaxi Verbi, quâ Nomen regit in casu Dativo.

ADHUC fuit convenientia Verbi cum Nomine: sequitur Rectio, & primùm Verbi finiti.

Verbum finitum regit Nomen, Pronomen vel Participium (quatenus usum Nominis habet) in aliquo casu nunc nudè & simpliciter, nunc intercedente aliquâ præpositione, & id quidem frequentissimè. Sunt enim omnia Verba simplicia, ac idcirco Præpositionem quam Græci & Latini cum Verbo componunt, Hebræi inter Verbum & Nomen disponunt, unde multi peculiare, & Hebræis proprii loquendi modi oriuntur, diversæq; unius thematis significationes sæpè distinguuntur. Sic וָרָחֵק est Accedere & Discedere pro diversa constructione: נָשָׂא Adferre & Auferre & similia alia plurima.

Rectio Genitivi hîc propriè nulla est. Nam quibus Latini genitivum addunt, uti Verbis curæ & perturbationis animi, memoriæ & oblivionis, copiæ & inopiæ, mercandi & similibus, ea Hebræi efferunt per Accusativum vel Ablativum cum præpositione aliqua, ut in sequentibus videbitur.

REGU-

REGULA PRIMA.

Quodlibet Verbum admittit Dativum personæ aut rei, cui qualicumque modo aliquid acquiritur vel tribuitur: ut,

בְּיָמַי הַטִּיבָה יְהוָה לְטוֹבוֹתֵיכֶם *Benefac ô Domine, bonis, Psal. 125. 4.*

Hoc verbum etiam cum Accusativo construitur: ut, בְּיָמַי הַטִּיבָה בְּרִצּוֹנְךָ אֶת־צִיּוֹן *Beneficio affice pro benevolentia tua Tzionem, Psal. 51. v. 20.* Sic & Græci cum Accusativo; Ἐπιείκην τὸν Ἐπιεικῆ, *Bono afficere beneficientem, apud Xenophon. καὶ Ἐπεπιεικῆ, Et bono te afficiet, Deut. 30. v. 5.*

אַחֲרַי אֲשֶׁר־הִטִּיב לָכֶם זְהָרַע לָכֶם *Malefaciet vobis, postquam benefecerit vobis, Jos. 24. 20.*

לָכֶם נָתַתִּי לְקַח טוֹב *Doctrinam bonam trado vobis, Prov. 4. 2.*

Omissis illis, quæ communem structuram sequuntur, proponemus ea, quorum structura in hac lingua propria est, ab aliis aliena. Sic multa apud Latinos Accusativum regentia, hîc habent Dativum, & contrâ, multa hîc Accusativum regunt, quæ apud Latinos Dativum. Quædam diversos casus regunt, adjunctâ etiam Præpositione, ex quibus omnis proprietas Hebræi sermonis, ejusque multiplex elegantia evidenter elucescet.

I. Arctandi, Premendi verba הִצִּיק, הִצִּיר Dativum regunt: ut,

כִּי־הִצִּיקָה לוֹ בְּדַבְרֵיהָ *Quum premeret eum, verbis suis, Jud.*

16. v. 16. Sic Deut. 28. 53. Jer. 19. v. 9. & alibi. Construitur & cum Accusativo affixo, Jud. 14. 17. Job. 22. v. 18.

וְהִצִּיר לְךָ בְּכָל־שַׁעְרֶיךָ *Et angustiabit te in omnibus portis tuis,*

Deut. 28. v. 57. Sic Jer. 10. v. 18. Soph. 1. v. 17. Neh. 9. v. 27.

2. Dimittendi, Permittendi, Sinendi וְהִנִּיחַ : ut,
 וְהִנִּיחָה לְךָ וְאֵתְּהָה הַנִּיחָה לְךָ Nunc itaq₃ sine me, Exod. 32. v. 10.

וְיִקְלַל הַנְּחָו לֹו וְיִקְלַל Sinite illum ut maledicat, 2. Sam. 16. v. 11. vide
 & Hof. 4. 17. Eccles. 5. v. 11.

3. Expectandi, Præstolandi, וְחָכְהָה , וְיַחַל , וְכַתַּר , וְקָנָה ,
 quorum tamen quædam interdum etiam cum Præpo-
 sitione אֶל & לְ admittunt Accusativum : ut,

לֹו אִם יִתְמַהְמַתָּה חָכְהָה לֹו Si cunctabitur, expecta eum, Hab. 2. 3. Sic
 Jef. 8. 17. Ps. 106. 13. & alibi. Cum Accusativo, Job. 32. 4.

לְחַסְדֹו לְמַיְחָלִים לְמַיְחָלִים Expectantibus benignitatem ejus, Psal. 33. 18.
 Sic Psal. 31. 25. & 119. 43. & alibi.

וְצִיֹו כַתַּר לִי וְצִיֹו Expecta me paulisper, Job. 36. 2.

וְנִקְוָה לְמַשְׁפָּט וְאִין לִישׁוּעָה רַחֲמָה מִמֶּנּוּ Expectavimus jus,
 sed nullum est; salutem, procul abest à nobis, Jefa. 59. v. 11.

Construitur & cum nudo Accusativo.

4. Interrogandi, Consulendi וְשָׂאֵל : ut,
 וְשָׂאוּ לְךָ לְשָׁלוֹם Et interrogabunt te de pace, 1. Sam. 10. 4.

id est, valetudine, prosperitate, hoc est, benè tibi precabun-
 tur, salutabunt te pacificè. Sic 1. Sam. 25. 5. 2. Sam. 8. 10.

וְשָׂאֵל לֹו בְּמַשְׁפָּט אֹרִיִם Ut consulat eum propter judicium
 Urim, Numer. 21. v. 2. vide & 2. Reg. 3. 6. Job. 8. 8. Fre-

quenter etiam hoc sensu construitur cum Accusati-
 vo, item cum Præpositione בְּ, ut Jud. 18. 5. 1. Pa-

ral. 10. 13. & alibi passim.

5. Respondendi, וְעָנָה , וְהִשִּׁיב . Structura horum
 cum Dativo, nota & communis est, cum Accusativo
 non item : ut,

וְלֹא עָנּוּ הָעָם אֶתֹו דְבָרֹו Et non responderunt populus ipsi ver-
 bum, hoc est, quicquam, 1. Reg. 18. 21. Sic 2. Reg. 18. v. 26.

וְהִשִּׁיבֹו אֶתְּכֶם דְבָרֹו Et respondebo vobis verbum, hoc est, refe-
 ram vobis responsium, Num. 22. 8. Sic 2. Sam. 3. v. 11. Neh.

6. 4. 1. Reg. 2. 30. 6. Man-

6. Mandandi, Præcipiendi צוה . Cum Dativo, Num. 9. v. 8. Jefa. 38. 1. Sæpius cum Accusativo: ut כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֱלֹהִים אֶת נֹחַ Quemadmodum praeceperat Deus Noacho, Gen. 7. 9.

אֶת וּצְוִיתָה אֹתוֹ Et mandatis-instruas illum, Num. 27. v. 19. Sic Deut. 31. 5. Levit. 25. v. 21. Deut. 4. v. 2. & passim. Item cum Præpositione אֶל, 2. Sam. 17. v. 23. 1. Reg. 11. v. 10. Et cum עַל: ut, וַיֵּצֵא יְהוָה אֱלֹהִים עַל הָאָדָם, Et praecepit Dominus Deus super hominem, Gen. 2. v. 16. id est, Interdixit homini. Nam hoc modo constructum, prohibitionem sive Interdictum denotat, scribit hic Aben Ezra: vide Genesios 28. v. 6. Jefa. 5. 6. 1. Reg. 2. 4.

7. Subsannandi, Irridendi, Illudendi, הִתְעַלֵּל, הִלְעִיב, הִלְעִיב, הִלְעִיב, שָׂחַק, הִתְלַל, הִלְעִיב, הִלְעִיב, quorum quaedam etiam Accusativum admittunt cum Præpositione אֶל vel עַל: Item Sprenendi, Contemnendi, בִּזָּה, בִּזָּה, בִּזָּה, ut, וְעֵין תִּלְאֵן לְאֵב וְתִבּוֹ לִיקָהָת אִם יָקְרוּהָ עֲרֵבֵי נַחַל Oculum, qui subsannat patrem, aut spernit obedientiam matris, effodit istum corvi vallis, Proverb. 30. v. 17. Nota & Sprenendi Verbum cum Dativo hîc construi: cui simile: וְיָבִי לוֹ בִּלְבָבָהּ Et sprevit eum in corde suo, 2. Sam. 6. 16. Item, לֵךְ לְעֵנָה לֵךְ בִּזָּה לֵךְ לְעֵנָה לֵךְ Contemnit te, subsannat te, Jefa. 37. 22. quæ aliâs etiam cum Accusativo construuntur.

וְלִרְכֹבֹו תִשְׂחַק לְסוּס וְלִרְכֹבֹו Irridet equum & sessorem ejus, Job. 39. v. 21. vide etiam v. 25. Psal. 37. 13. Jud. 16. 25.

Cum Præpositione: ut,

וַיֵּהוּוּ מִשְׂחִיקִים עֲלֵיהֶם וּמִלְעִיבִים בָּם Fueruntq₃ ridentes super eos, & subsannantes in eos, 2. Par. 30. v. 10. vide Neh. 4. v. 1. וַיֵּהוּוּ מִלְעִיבִים בְּמַלְאֲכֵי הָאֱלֹהִים Fueruntq₃ subsannantes, in prophetis Dei, 2. Par. 36. 16.

כֹּו כִּתְלֹו בְּאֲנוּשׁ כִּתְלֹו Sicut illudit quis in mortalem hominem, illudetis ipsi, Job. 13. v. 9. vide Gen. 31. v. 7. Jud. 16. 10.

וְהִתְעַלְלוּ Et illudant in me, 1. Sam. 31. v. 4. vide Num. 22. v. 29. Sic apud Latinos: Adeone videmur vobis esse idonei, in quibus sic illudatis, Ter. And. In Albutium illudens, Cic. 3. de Orat.

8. Osculandi Verbum וְנָשַׁק ut, וְכָל הַפֶּה אֲשֶׁר לֹא נָשַׁק לוֹ Et omne os quod non fuerit osculatum illum, 1. Reg. 19. 18. & mox וְנָשַׁקְתָּ נָא לְאָבִי Osculer queso patrem meum, v. 20. Sic Genes. 27. v. 26, 27. Cum Accusativo rariùs: 1. Sam. 20. 41.

וְיַחְבֵּק לוֹ וְיִנְשָׁק לוֹ Et amplexatus est illum, & osculatus illum, Gen. 29. 13. ubi & Amplexandi Verbum cum Dativo est, quod aliàs regit Accusativum.

9. Seducendi, Decipiendi Verbum הִשָּׂא ut, הִשָּׂא הַשָּׂאתָ לְעַם הַזֶּה Seducendo seduxeris populum hunc, Jer. 4. v. 10. Sic 2. Reg. 18. v. 29. Jer. 29. 8. Aliàs etiam cum Accusativo construitur, Jer. 49. 16.

10. Sanandi, Medendi, רָפָא in Kal, Niphel & Pihel: ut, וְיִרְפֵּא לְכָל תַּחֲלוּתֶיךָ Qui sanat omnes morbos tuos, Psal. 103. v. 3. Sic Num. 12. 13.

וְנִרְפָּא לָנוּ Et livore ejus fit curatio nobis, Jef. 53. 5. וְרָפִאתִי לַמַּיִם הָאֵלֶּה Sanavi aquas istas, 2. Reg. 2. 21. Con- struitur etiam indifferenter cum Accusativo.

11. Prævalendi וְיָכַל: ut, וְיָכֹל נֹכַח לָהּ Prævalendo prævalebimus ei, Num. 13. 31. Sic Psal. 129. 2. Ferem. 38. v. 22. At וְיָכַלְתִּי Prævalui ei, Psal. 13. v. 5. pro וְיָכַלְתִּי לוֹ. De quo loquendi genere vide infra cap. 17. in fine.

12. Vocandi, Clamandi וְקָרָא ut, וְקָרָא אֱלֹהִים לְאוֹר יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לְלַיְלָה Et vocavit Deus lucem illum, diem: tenebras autem vocavit noctem, Gen. 1. 5. וְקָרָאתָ לְיִשְׁכָּבֵת Et invitabis Fischajum, 1. Sam. 16. 3.

בְּקָרְאֵי לָךְ

בְּקִרְאתִיךָ *Quum invoco te, Psal. 14. 1.*

וּקְרָאוּ לְמִקְוֹנֹת וּתְבוּאֵי קִרְיָהּ *Et vocate lamentatrices ut adveniant, Jerem. 9. v. 17.* Construitur & passim cum Accusativo & cum Præpositione אֶל *Ad*: quandoque, etsi rariùs, cum בְּ & עַל: ut,

וַתִּקְרָא אֶל-אִשְׁתּוֹ *Et accersivit maritum suum, 2. Reg. 4. v. 22.*

אֶלְכֶם אִישִׁים אֶקְרָא *Ad vos, ô viri, clamo, hoc est, Vos in-clamo, Prov. 8. 4.*

וַיִּקְרָאוּ אֶל-אֱלֹהִים בְּחֹזֶק *Et clament ad Deum in fortitudine, hoc est, Fortiter Deum in-clamanto, imploranto, Jerem. 3. v. 8. vide & Deut. 24. 15.*

אוּ הוּחַל לְקִרְא בְּשֵׁם יְהוָה *Tunc ceptum est invocari in nomine Domini, Genes. 4. 26. hoc est, ut invocarent homines nomen Domini. Sic Jesa. 41. 25. Atque hæc structura in hac phrasi ferè tantùm propria & quidem etiam diverso significatu. Nam cum de Deo dicitur,*

Vocare in Nomine, est Invocare nomen Dei pro precibus ac laudibus: cum verò ad creaturas refertur, est

Nominatim, nomine proprio vel certo aliquem appellare & vocare: ut, בְּשֵׁמֶךָ קָרָאתִי Vocavi in nomine tuo, Jesa. 43. 1. id est, vocavi te nomine tuo. Sic Psal. 49. 12. & alibi

Cum etiam dicitur, קָרָאתִי בְּכָל לִבִּי Clamavi cum toto animo meo, Psal. 119. v. 145. Item, וַאֲקָרָא בְּקוֹל גְּדוֹל clamavi voce magna, Gen, 49. v. 14. In talibus locutionibus בְּ notat modum, actionis causam, instrumentum, &c. ac requirit Ablativum, ut traditur infra

cap. 13. Reg. 1.

וְעָלֵינוּ יִקְרָא שֵׁמֶךָ *Vocetur super nos nomen tuum, Jesa. 4. v. 1. id est, vocemur de nomine tuo. Filiae virgines quoadiu innuptæ sunt, vocantur nomine familiæ parentum: cum nubunt ac maritos accipiunt, appellantur de nomine mariti tanquam capitis sui. Est ergo*

idem, ac si dicerent: *Fiamus uxores tuæ, sis maritus noster, ut tuo nomine nos quoq; vocemur.*

13. Credendi, Fidendi, Confidendi, בַּטַח, הָאֱמִין, חָסַר. Cum Dativo hæc construï, commune est: at cum Accusativo & Præpositione, Hebræis quasi proprium: ut,

וְלֹא הָאֱמִין סִיחוֹן אֶת־יִשְׂרָאֵל *Et non fudit Sichon Israeli, Jud.*

ii. 20. Hæc tamen locutio insolens est, neque alibi occurrit, unde per Enallagen casuum sive Antiptosin, Accusativus accipi possit pro Dativo יִשְׂרָאֵל, ut in illo; וַעֲשֵׂה אֶת־דָּמוֹ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְדַם הַפָּר *Facietq; sanguini ejus quemadmodum fecit sanguini juvenci, Lev. 16. 15.*

Item; וְהִרְאָה אֶת־הַכֹּהֵן *Et ostendetur sacerdoti, Levit. 13. v. 49. pro לַכֹּהֵן sic 1. Sam. 13. v. 4. 1. Reg. 6. 31. & alibi.*

Cum ל five Dativo & Præpositione ב indifferenter hoc Verbum construïtur: ut,

וְלֹא הָאֱמַנְתֶּם לּוֹ *Et non credidistis ei, Deuter. 9. v. 23. sc. Deo.*

וְלִי לְמַעַן תִּדְעוּ וְתֵאֱמִינוּ *Ut sciatis & credatis mihi, Jes. 43. 10. scil. Deo vestro.*

וַיֵּאֱמִינוּ בַיהוָה וּבַמֶּשֶׁה עֲבֹדוֹ *Et crediderunt in Dominum & in Mosen servum ejus, Exod. 14. 31.*

וְלֹא תֵאֱמִין בְּחַיִּיהָ *Et non fides in vitam tuam, hoc est, vitæ tuæ, Deut. 28. 66.*

וַיֵּאֱמֵן אַכִּישׁ בְּדָוִד *Et credidit Achis in Davidem, 1. Sam. 27. 12.*

הָאֱמִינוּ בַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְתֵאֱמַנּוּ הָאֱמִינוּ בְּנִבְיָאֵי וְהִצִּילְכֶם *Credite in Dominum Deum vestrum, & firmabimini: credite in prophetas ejus, & prosperabimini, 2. Paral. 20. v. 20.*

Hanc structuram & Græci LXX, hoc loco imitati sunt, dum vertunt: ἐμπίστευσαν ἐν τοῖς προφηταῖς αὐτοῦ.

Prius autem membrum per Dativum expresserunt.

וְלֹא הָאֱמִינוּ בְּנִפְלְאוֹתָיו *Neg. crediderunt in mirabilia ejus, Ps. 78.*

32. LXX. οὐκ ἠπίστευσαν ἐν τοῖς θαύμασι τοῦ θεοῦ.

וַיֵּאמְרוּ בְּדִבְרָיו Et crediderunt in verba ejus. Psal. 106. 12. quæ locutio postea v. 24. per Dativum effertur. Unde apparet, Hebræos sine differentia loqui, *Credere in Deum, Credere in prophetas, in verba, &c.*

טוֹב לְחַסוֹת בַּיהוָה מִכַּשֵׁחַ בְּנְדִיבִים Melius est confidere in DOMINO, quam confidere in principibus, Psal. 118. v. 8. וְאֲנִי עָלֶיךָ בִטְחָתִי יְהוָה Ego verò super te confido DOMINE, Psal. 31. 15.

אֲנִי אֶלֶיךָ אֲבֹטָח Ego ad te confido, Psal. 56. 4.

14. Dominandi, Imperandi, בַּעַל, רָדָה, שָׁלַט, שָׁרָה, שָׁרָה, שָׁלַט, רָדָה, בַּעַל rarissime cum Dativo: ut,

וְיֵשְׁבוּ בְּעָלָם אֲשֶׁר בָּעָלוּ לְמוֹאָב Qui dominati sunt Moabo, I. Par. 4. v. 22.

Communitè verò construuntur hîc cum Præpositione ב In, quandoque על Super, quasi dicas; Dominium ac imperium habere vel exercere in aut super aliquem: ut,

כִּי אֲנֹכִי בָעָלְתִי בְכֶם Nam ego dominium obtineo in vos, Jer. 3. 14. & 31. 32. Affixum Pronomen in hanc structuram resolvendum est; בָּעָלוּנוּ אֲדֹנָיִם Dominati sunt nobis Domini, Jesa. 26. v. 13. pro בָּעָלוּ בָנוּ de qua structura vide cap. 27. in fine.

וְיָרְדוּ בְּדֵיַת הַיָּם Et dominamini in pisces maris, Gen. 1. 28. rariùs cum Accusativo: ut, וְכַחֲזָקָה רָדִיתֶם אֹתָם Duriter dominati estis in eos, Ezech. 34. 4. ubi Ellipsis potest esse Præpositionis ב, pro בְּאוֹתָם, cum qua communitè construitur. Et sic Pronomen affixum in Accusativo cum Præpositione ב resolvendum est: ut, לֹא יִרְדָּנוּ בְּפִרְדָּךְ Non dominabitur illi per savitiam, Lev. 25. v. 53. pro יִרְדָּה כּוֹ. Sic Thren. 1. 13.

שָׁלַט הָאָדָם בְּאָדָם Dominatur homo in hominem, Eccl. 8. 9. vide Esth. 9. 1. Psal. 119. v. 133. Cum על: ut,

גַּם בְּעַרְיָהֶם שָׁלְטוּ עַל הָעַם Etiam pueri ipsorum dominati sunt

super eos, Neh. 5. 15. Sic, כִּי תִשְׁתַּרְרַר עָלֵינוּ Quod & principem constituis te super nos, Num. 16. 13.

15. Honorandi כִּבֵּד : ut,

וְיִכְבְּדוּ לְשִׁמְךָ *Et honorem habent nomini tuo, Psal. 86. v. 9.*

וְלֹאֵלֹהִים מִעֲזוּם יִכְבֵּד *Et Deum Maozim honorabit, Daniel. II. v. 38. sed hoc etiam cum Accusativo regulariter construitur.*

16. Servandi, Salvandi, Auxiliandi, Juvandi, הוֹשִׁיעַ , עֲזֹר , ut cum Latini dicunt, *Salutem, opem, auxilium asserre alicui : ut,*

וְזֵרוּעָם לֹא הוֹשִׁיעָה לָמוֹ *Et brachium eorum non attulit salutem ipsis, Psal. 44. 4. hoc est, non servavit eos, & sic frequenter hoc Verbum cum Dativo construitur : ut Psal. 72. 4. & 116. 2. Sam. 10. 11. Psal. 86. 16. & alibi sæpius. Unde illud, ὠσανεα τῶ υἱοῦ Δαβὶδ, Hosanna filio David, Matth. 21. v. 9. petita acclamatio ex Psal.*

118. 25. *id est, לְבֵן דָּוִד הוֹשִׁיעָה לָמוֹ salutem presta filio Davidis, vel, Serva filium Davidis : hoc est, Fac ô Deus, ut auspiciatum & salutare sit regnum Messiaë, filii Davidis : benedictus sit qui venit in nomine Domini, id est, benè sit Messiaë, huic, qui per prophetas promissus, nunc tandem exhibitus est, ac in Dei nomine venit, Vivat Rex Messias ; ut Chuschai acclamabat Abschalomo, Vivat rex, Vivat rex, 2. Sam. 16. v. 16. & populus Salomoni, 1. Reg. 1. 39. הוֹשִׁיעַ autem contractè dicitur pro הוֹשִׁיעַ ut Jer. 31. 7. & Psal. 86. 2.*

וְהִלְרִשְׁעֵי לְעֹזֵר *An impio ferendum erat auxilium? 2. Paral. 19. v. 2. Sic 2. Sam. 8. 5. 2. Paral. 28. 16. Aliàs tamen etiam hæc duo Verba cum Accusativo de communi construuntur.*

17. Averfandi, Maledicendi, Benedicendi, Serviendi, Ministrandi, Accidendi, Eventus, Nunciandi : vide capite seq. Obfer-

Observandum, ל non semper denotare Dativum, sed quandoque idem esse quod על Super, Propter, De: quandoque pro אל Ad, poni: ut,

וְנָקַם יְהוָה לְצָרָיו נָקַם Ulciscens vel ultionem capiens Dominus de hostibus suis, Nah. 1. 2. quæ locutio aliàs per על effertur: ut, וְנָקַם עַל-צָרֵיהֶם Et ultionem fumens de actionibus ipsorum, Psal. 99. 8.

כֹּל הַשְּׁמַע יִצְחַק לִי Quicumq; audiverit, ridebit de me, Gen. 22. v. 6. id est, עַל.

וְיִצְחַק עַל-דָּרְדָרֵיךָ Consolabitur se de te, Genes. 27. 42. pro עַל: sic Jesa. 14. 8. 9.

וַיִּשְׁאַלוּ אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם לְאִשְׁתּוֹ Et interrogarunt viri loci istius de uxore ipsius, Gen. 26. 8. hoc est, עַל-אִשְׁתּוֹ.

וְיִתְבַּשֵּׁשׂ הַפְּבַיִשׁ לְאֶרֶץ Qui intuetur ad terram, Psal. 104. 32.

וְשִׂמוּ לְבַבְכֶם לְכֹל דְּבָרֵי אֵל Apponite cor vestrum ad omnia verba, Deut. 32. 46. hic Lamed est pro אל.

Quandoque idem est quod בְּעֵבוֹר Pro, propter: ut, וְיִלָּחֶם לְהֵם Pugnat pro eis, Exod. 14. v. 25. & sic hoc Verbum in bonum sumitur. Sed & cum על sic sumi videas, structurâ non valdè communi: ut, וְיִלָּחֶמוּ עַל-אֶחְיֵיכֶם Et pugnate pro fratribus vestris, Nehem. 4. v. 14.

quod R. Salomon explicat בְּשִׁבְלֵי אֶחְיֵיכֶם Propter fratres vestros. Aliàs communiter valet Contra, Adversus, ut Jer. 32. 29. & alibi.

וְזֶלְזֵלְתִּי לְאֵלֹהֵיךָ Pro eo quod zelotypus fuit pro Deo suo, Num. 25. v. 13. & sic hoc quoque Verbum in bonum sumitur.

וְהִתְבַּחַשְׁתֶּם לְבַעַל הָאֵתָם תִּרְיֹבוּ לְבַעַל An vos contendetis pro Bahale? Jud. 6. 31. id est, בְּשִׁבְלֵי vel בְּעֵבוֹר Propter, ut Kimchi & R. Salomon notant. Et sic mox ibidem, וְיִתְבַּחַשׁ לְוֹ Quis contenderit pro eo.

וְלִסְפֹּד לְשָׂרָה Ad plangendum super Saram: vel, Lugendum

propter Saram, Genes. 23. v. 2. & sic frequenter hoc Verbum cum Lamed pro לְ Super, propter, construitur,

PLEONASMUS Pronominum Dativi casus hic frequentissimus est, ad suavitatem linguæ singulari: ut,

וְיָבוֹ אֵלַי לְ אֶל הַר Ibo mihi ad montem, Cant. 4. 8.

נִגְזַרְנוּ לָנוּ Excisi sumus nobis, Ezech. 37. II.

וְיָצֵאתִי לְךָ מֵאֶרֶץ אֲבִי Ito tibi ex terra tua, Gen. 12. v. 1. Sic; וְיָצֵאתִי לְךָ

אֲבִי tibi, Cantic. 2. v. 10. שִׁבוּ לָכֶם פֹּה Sedete vobis hic, Gen.

22. 5. וְיַחַד אָכַל יִטְעֵם לוֹ Et palatum cibum gustat sibi, Job.

12. v. II. וְיָנַס לוֹ Et fugiet sibi, Jesh. 31. 8.

רַבַּת שְׂבַעַת לָהּ נִפְשָׁנוּ הַלֵּעָנָה Multum saturata est sibi anima

nostra subsannatione, Psal. 123. v. 4. Qui Dativos hos,

Mihi, &c. explicant, In bonum meum, Commodo meo,

Ad commoditatem meam, videant quomodo id ad Eze-

chielis, aliosque quamplurimos locos applicent.

Pleonasmus hic de proprietate linguæ est, quo nec

aliæ linguæ carent. Nam apud Latinos legitur:

Quid mihi hic faciet patri? Terent. And. Quid ait nobis San-

nio? idem. In tempore ipso mihi advenis. idem. Vellem

te mihi hominem esse memineras, C. Longol. Is mihi etiam

gloriabatur. Cic. in Pis. Scin' ubi nunc sit tibi tua Daphnis?

Terent. Heaut. Suo sibi hunc jugulo Gladio, & similia.

Græci dicunt, τὴν ἐμὴν ψυχὴν ἔχεις, Huic mihi men-

tem advertite, Demosth. τί σοι μαθήσομαι Quid tibi do-

cebor? πῶς ἡμῖν ἔχεις, Quomodo nobis babes?

REGULA SECUNDA.

Verba nuncupandi, præter Nominativum, regunt Dativum personæ, quem Latini per alterum Nominativum exprimunt: ut,

sed quandoque est Præpositio, idem quod עם Cum: ut, וְשָׁכַבְתָּ אֶת־אֲבוֹתֶיךָ Et occumbes cum patribus tuis, 2. Sam. 7. vers. 12. pro quo Gen. 47. v. 30. est עם. Quandoque designat Nominativum ut post verba passiva, de quibus infra. Neque etiam Pronomina à fine affixa, semper Accusativum simpliciter designant, præsertim cum Verbis neutris, ut docetur infra cap. 17. in fine. Exemplis multis hîc non est opus, cùm locutio nota sit: ut, כְּבֹד אֶרֶץ־אֲבִיךָ וְאֶת־אִמֶּךָ Honora patrem tuum & matrem tuam, Exod. 20. 12.

לְמַזְנוֹ הַיּוֹם אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים אָדָם Inde ab eo die, quo creavit Deus hominem, Deut. 4. v. 23. hîc omittitur particula אֵת, quòd sensus ipse dicitur, Deum fuisse agentem, hominem verò patientem, cùm Deus ab homine creari non possit.

Comprehendit verò etiam hæc structura locutiones quasdam Hebræis proprias, quas Latini ferè per alium casum exprimunt: ex his quædam positæ sunt capite præcedenti, alias insigniores hîc subjiciemus.

1. Maledicendi Verba קָלַל , קָבַב , אָרַר : item Benedicendi Verbum בָּרַךְ regunt Accusativum: ut, מַלְדִּיעַם בְּרִכּוֹתֵיכֶם וְאִרוּתֵי אֵת־בְּרִכּוֹתֵיכֶם Maledicam benedictionibus vestris, Mal. 2. v. 2. Sic Num. 22. v. 6. 12.

קָבַבְתִּי לִי אֵת הָעָם הַזֶּה Maledicito mihi populo huic, Num. 22. 11. יְהוָה יְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם Dominus benedicet populo suo in pace, Psal. 29. 11.

וְיִבְרַךְ אֶת־לֶחֶמְךָ וְאֶת־מִימֶיךָ Et benedicet pani tuo, & aquis tuis, Exod. 23. v. 25.

וַיִּקְלַל אֶת־יוֹמוֹ Et maledixit diei suo, Job. 2. 14. Sic Gen. 8. 21.

2. Serviendi, Ministrandi, שָׂרַת , עָבַד , quorum hoc per Colere redditur, quando de Deo, idolis & terra dicitur, itaque constructio convenit: ad homines relatum, est Servire servitutum: ut, תַּעֲבֹד

וְאֵת אַחִיד תַּעֲבֹד *Et fratri tuo servies, Gen. 27. v. 40.*

וְעַבַּדְתַּנִּי חִנָּם *Et servies mihi gratis? Gen. 29. 15.*

וַיִּשְׂרַת אֵתוֹ *Et ministravit illi, Gen. 39. 4.*

וּמִשְׂרָתִים אֵת הַבַּיִת *Et ministrantes domui, Ezech. 44. v. 11.*
vide *1. Sam. 2. 18. 1. Reg. 1. 15.*

וְרֹב יַעֲבֹד צָעִיר *Et major serviet minori, Gen. 25. 23.*

3. Recordandi, זָכַר, הִזְכִּיר: Obliviscendi, נָשָׁח,
שָׁכַח, quorum structura Latine per Genitivum com-
munius effertur: ut,

זָכַר אֵת בּוֹרְאֶיךָ בְּיָמֵי בַחְרוּתֶיךָ *Recordare creatoris tui in diebus*
juventutis tue, Eccles. 12. 1.

הַמִּזְכִּירִים אֵת יְהוָה *Qui reminiscimini Domini, Jes. 62. 6.*

וְרָם לִבְבְּךָ וּשְׁכַחַת אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ *Et efferat se animus tuus*
& obliviscaris Domini Dei tui, Deut. 8. v. 14. sic Hof. 8. 14.

נִשְׁכַּח אֶתְכֶם נִשְׁכַּח *Obliviscar vestri obliviscendo, Jer. 23. 39.*

Verbum זָכַר etiam non ineleganter cum ל con-
struitur, & Verbum הִזְכִּיר cum ב: ut,

זָכַר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עַבְדֶּיךָ *Memento Abrahami, Isaaci*
& Israelis servorum tuorum, Exod. 32. 13. sic 2. Paral. 6.
v. 42. Jer. 31. 34. Psal. 136. 23. Neh. 5. 19.

וּבְאַלְהֵי יִשְׂרָאֵל יִזְכְּרוּ *Et Dei Israelis mentionem faciant, Jests.*
48. 1. vide Psal. 20. 8.

4. Verbum קָרָה Accidere, Evenire, Contin-
gere: ut,

וַיִּנְדְּדוּ לוֹ אֵת כָּל־הַקָּרָה אֲתָם *Et nunciarunt illi omnia, que*
acciderunt eis, Gen. 42. 29.

כִּי־עַתָּה וּפְנֵעַ יִקְרָה אֶת־כָּל־אֵלֶּם *Sed tempus & casus accidit omni-*
bus istis, Eccles. 9. v. 11. Sic cap. 2. v. 14.

Semel cum Dativo: ut,
אֵת אֲשֶׁר־יִקְרָה לְעַמֶּךָ *Id quod obventurum est populo tuo,*
Dan. 10. 14.

5. Nunciandi, בִּשְׂרָר: ut,

אֶת־הַמֶּלֶךְ וְנִבְּרָה אֶת־הַמֶּלֶךְ Excurrem nunc & nunciabo regi, 2. Sam. 18. 19.

לְבִישׁ בַּיִת עֲצֵבֵיהֶם וְאֶת־הָעָם Ad annunciandum in domo idolorum suorum & populo, 1. Sam. 31. 9.

אֲרוּר הָאִישׁ אֲשֶׁר בִּשַׂר אֶת־אָבִי Maledictus sit vir ille, qui nunciavit patri meo, Jer. 20. 15. Reperias etiam;

אֶת־מִי הִנְדַּת מְלִין Cui indicasti sermones, Job. 26. 4. quod exponendum אֶל־מִי Ad quem, h. e. Cui; ut in illo;

רָא מִהֲנִיד אֶת־הַפְּרָאָה אֶל־עֲלִי Metuebat indicare visionem ipsi Heli, 1. Sam. 3. v. 15. communiter enim hoc Verbum cum Dativo construitur.

6. Respondendi, Mandandi, Præcipiendi, vide cap. præcedente.

Cæterum plurima alia verba regunt Accusativum, nunc cum Præpositione, nunc sine Præpositione. Sequentia, præter structuram cum nudo Accusativo, gaudent etiam imprimis Præpositione ב: ut sunt,

1. Apprehendendi, Continendi, Detinendi, Retinendi, אָחַז, הִחֲזִיק, תָּמַד.

2. Videndi, רָאָה, חָזָה.

3. Eligendi, בָּחַר.

4. Reprobandi, Spernendi, מָאַס.

5. Increpandi, נָעַר.

6. Testandi, Contestandi, הִעִיד.

7. Odorandi, הִרִיחַ.

8. Occurrendi. פָּגַע, פָּגַשׁ.

9. Urgendi, Instandi, פָּרַץ, פָּצַר: ut,

1. אָחַזְתָּ בְּיַד יְמִינִי Prehendisti manum dexteram meam, Psal. 73. vers. 23.

אָחַזְתָּ בְּיַד יְמִינִי Apprehende disciplinam hanc, Prov. 4. v. 13. sic Jud. 19. 4.

נָעַר בְּפִי מִתְמוּד בְּשֹׁמֵר Excutiens manus suas, ne teneant munus, Jesa. 33. 15.

- 2: בו כל־אדם חזו בו *Omnes homines intuentur in illud*, Job. 36. v. 25. sic Psal. 27. 4.
- רָאָה בְּעָבִים לֹא יִקְצֹר *Intuens in nubes non metet*, Eccl. 11. 4.
- 3: 4. בָּרַע וּבָחַר בְּטוֹב *Spernere malum & eligere bonum*, Jefa. 7. 15.
5. גּוֹעַר בַּיָּם *Increpans mare*, Nah. 1. v. 4. vide & Zach. 2. 2.
6. הָעֵד הָעֵד הָעֵד בְּנוּ הָאִישׁ *Contestando contestatus est nos vir ille*, Gen. 43. 3. sic Deut. 4. 26.
7. לֹא אֲרִיז בְּעֲצֵרוֹתֵיכֶם *Non odorabor festa vestra*, Amos 5. v. 21. sic Levit. 26. 31.
8. פָּגַעַת אֶת־שֵׁשׁ *Occurris gaudenti*, Jefa. 64. 5. sic Exod. 5. 20.
- בו גַּשׁ וּפָגַע בו *Accede, & incurre in eum*, 2. Sam. 1. 15. hoc est, vi irruet in ipsum, & ita quandoque in malum sumitur. Hac structurâ quoque est, *Intercedere ad aliquem vel pro aliquo*: exempla passim obvia sunt, ut Jer. 7. 16. Job. 21. 15. Jer. 15. 11.
- אִישׁ פָּגוּשׁ דָּב שָׁכוֹל בְּאִישׁ *Occurrat urfa orba in virum*, Prov. 17. v. 12. sic Jer. 41. 6.
9. וַיִּפְצַר־בָּם מְאֹד *Et institit apud eos valdè, hoc est, Urfit eos vehementer*, Gen. 19. 3. sic v. 9. & cap. 33. 11. 2. Sam. 13. 25.
- יְהוָה פָּן יִפְרָץ בְּהֵם יְהוָה *Ne fortè irrumpat in eos Dominus*, Exo. 19. v. 22. sic v. 24. & hoc modo convenit cum פָּגַע quando in malum sumitur.

Amandi Verbum אָהַב constr. cum Præpos. עַל: ut, וַיִּתְעַבֵּב עַל־מְאַהֲבָיָה *Et amore furebat super amatores suos: h. e. deperibat, adamabat eos, amasiam egit cum eis*, Ezech. 23. 5. vide & v. 9. 16. 26. ibidem.

Persequendi וָרָף & דָּלַק construantur cum Præpositione אַחֲרַי: ut, מִה־חַטָּאתַי כִּי דָלַקְתָּ אַחֲרַי *Quod peccatum meum est, quod servidè infectatus sis me?* Gen. 31. v. 36. Sic 1. Sam. 17. 53.

וָרָף אַחֲרַי הָאֲנָשִׁים *Persequere viros istos*, Gen. 44. v. 4. sic Jof. 2. 5.

וְאִין דְּרַף אֲתַנְסִי Et non erit persequens vos, Levit. 26. 17. ubi analogia est constructio cum Accusativo.

Tegendi, Obtegendi, Protegendi, תִּגַּן, חָפַף, וְגַבַּתְי עַל הָעִיר הַזֹּאת, סָכַף, כָּסָה, עַל Super: ut, Et protegam super civitatem hanc, 2. Reg. 20. v. 6. vide Jesa. 31. v. 5. Zachar. 9. v. 12. Et aliter, וְגַבַּתְי עַל הָעִיר הַזֹּאת וְיֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַיִם, וְיֹשֵׁב בְּעֵד יְרוּשָׁלַיִם, וְיֹשֵׁב בְּעֵד יְרוּשָׁלַיִם, Proteget Dominus circa habitatorem Jerusalem, Zachar. 18. v. 8. simile Job. 3. v. 23. חָפַף עָלָיו כָּל הַיּוֹם Protegens eum quotidie, Deut. 33. 12. וְאִל תִּכְסֵם עַל עֵינֵיכֶם Neg₃ obtegat iniquitatem eorum, Neh. 4. v. 5. vide & Psal. 44. v. 20. Sæpius tamen hoc Verbum cum nudo Accusativo construitur.

וַיִּסְדֵּךְ עַל אֲרוֹן הָעֵדוּת Et obtexit arcam testimonii, Exod. 40. v. 21. vide 1. Paral. 28. 18. Psal. 5. 12. Exod. 4. 3. At, וְרָאִשִׁי סָכַתָּה לְרָאִשִׁי Obtexit caput meum, Psal. 140. v. 8. ubi ל est pro על, ut aliàs sæpè.

Celandi, Occultandi, Abscondendi, הִעְלִים, כָּחַד, כָּסָה, הִסְתִּיר, præter Accusativum, regunt etiam Ablativum cum Præpositione מִן: ut, וְאִל נָא תִכְחַדִּי מִפְּנֵי דָבָר Ne queso celato à me rem, 2. Sam. 14. v. 18. Latine Præpositio redundat: nam alterum Accusativum pro hoc Ablativo usurpant.

וְאִשְׁמוֹתַי מִפְּנֵי לֹא נִכְחַחוּ Et delicta mea à te non sunt celata, hoc est, celata tibi, Psal. 69. 6.

Et cum Dativo;

וְאִל לֹא נִכְחַדְתִּי חֶסֶדְךָ וְאִמְתָּךְ לְקַהֲל רֵב Non celavi benignitatem tuam & veritatem tuam cœtui multo, Psal. 40. v. 11. Sic & apud Terent. Phorm. Si hoc celetur patri, in metu sum.

Item, Id Alcibiadi celari amplius non potuit. Æmil. Prob. וַיְהִי הָעֵלִים מִפְּנֵי וְלֹא הִגִּיד לִי Et Dominus occultavit à me, neg₃ indicavit mihi, 2. Reg. 4. 27.

וְלֹא נִגְעַלְמִי דָבָר מִשְׁלֹמֹה Neg₃ fuit absconditum quicquam à Salo-

Salomone, hoc est, neque latuit quicquam ipsum Salomonem, 2. Paral. 9. 2.

הַמְכַסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה Occultémne ego ab Abrahamo id quod ego facturus sum? Gen. 17. 18.

אֲבִי מֵחַטָּאֵי הַסֵּתֵר פְּנֵיךְ מֵחַטָּאֵי Absconde faciem tuam à peccatis meis, Psal. 51. 11.

וְאִין נִסְתָּר מֵחַמְתּוֹ Nec est quod abscondatur à calore eius, Psal. 19. 7. Cum Dativo:

וַיִּשְׁתָּרוּ לָהֶם Et latebant ipsis, 1. Sam. 5. 9. Sic, Tu mihi casualates. Virg. 5. Æneid.

Quædam duos Accusativos adsciscunt, alterum personæ, alterum rei: ut,

יִרְאַת יְהוָה אֶלְפִדְכֶם Timorem Domini docebo vos, Psal. 34. 12.

שְׂאֵל נָא אֶת־הַכֹּהֲנִים תּוֹרָה Interroga nunc sacerdotes legem, Hag. 2. 12.

לְמַד דַּעַת אֶת־הָעָם Docuit scientiam populum, Eccl. 9. v. 12. וְיִרְה דַּעַת יְהוָה אֶת־מִי יִבִּין שְׂמוּעָה Quem docebit scientiam, & quem intelligere faciet auditionem? Jes. 28. 9.

אֹדֵיעָה דְבָרֵי אַתְּכֶם Nota faciam verba mea vobis, Prov. 1. v. 23. Hebr. Vos. & sic sæpè. Pro Accusativo personæ tamen hoc Verbum etiam Dativum regit, ut Deut. 4. 9. Psal. 145. 12.

וְהָאֲכַלְתִּי אֶת־מִנֶּיךָ אֶת־בְּשָׂרֹם Et comedere faciam oppressoribus tuam-ipsorum-carnem, Jesa. 49. 26. & sic plerunq; Verba in Hiphil duos Accusativos adsciscunt.

Docendi Verba pro Accusativo personæ, quandoque habent Dativum: ut,

עַד יָבוֹא וְיִרְה צְדָק לָכֶם Donec veniat & doceat justitiam vos, Hof. 10. 12. Hebr. Vobis.

הַלֵּאל יִלְמַד דַּעַת Num Deum docebit scientiam? Job. 21. 22. Hebr. Deo. Sic & Rabbini loquuntur in illo toties à se laudato præcepto, לְתַלְמִידוֹ בְּדַרְךְ לֵמַד אֶדָם לְתַלְמִידוֹ בְּדַרְךְ

קָצַר Perpetuo doceat homo discipulos suos viâ brevi.

ENALLAGE Dativi pro Accusativo cum Verbis

activis: ut,

לְכֹל כְּלֵי תַעֲשֶׂה נְחֹשֶׁת *Omnia instrumenta ejus facito as,*
hoc est, aërea sive ex aëre, Exod. 27. 3.

וְאָהַבְתָּ לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ *Diliges proximum tuum sicut teipsum,* Le-
vit. 19. 18. & sic v. 34.

אֶת אֲבִנֵי הָרְגוּ *Interfecerunt Abnerum,* 2. Sam. 3. 30. pro אֶת אֲבִנֵי.

וּבְהַלֵּל לַיהוָה *Et in laudando DOMINUM,* 2. Par. 5. 13.

שָׁלַח לְשָׂרָיו לְבוֹחָל *Misit principes suos,* Ben-chajilem, &c.
2. Paral. 17. v. 7.

לְחַרֵּף לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל *Ad probro afficiendum Dominum*
Deum Israelis, 2. Par. 32. 17.

גִּדְלוּ לַיהוָה אִתִּי *Magnificate Dominum mecum,* Psal. 34. v. 4.

יִקַּשׁ נִשְׂרָה לְכֹל אֲשֶׁר לוֹ *Illaqueet scenerator quicquid est illi,*
Psal. 109. 11.

פָּתַחְתָּ לְמוֹסְרֵי *Solvisti vincula mea,* Psal. 116. 16.

בַּעֲטָרָה שֶׁעֲטָרָהּ לוֹ אִפּוֹ *Cum corona quâ coronavit eum mater*
ejus, Cam. 3. 11.

עֲשֶׂקָהּ לִי *Opprimet me,* Jesa. 38. 14. scil. זאת הַדְּלִיָּה *hæc infir-*
mitas, ut Aben Esra supplet. Quibusdam nomen est,
Oppressio (fit) mihi.

וַיִּקַּח רֶבֶעַ טַבָּחִים לִירְמְיָהוּ *Et accepit prefectus satellitum Jere-*
miam, Jerem. 40. 2.

יִכְרֹת יְהוָה לְאִישׁ *Excindet Dominus virum illum,* Mal. 2. 12.

Quidam dicunt, in his omnibus literam לְ redundare: erit ergo juxta ipsos Pleonasmus literæ לְ: alii scribunt לְ poni pro אֶת: ut, אֶת אֲבִנֵי הָרְגוּ *Occiderunt Abner,* h. e. אֶת אֲבִנֵי 2. Sam. 3. 30.

Interdum in hac forma loquendi לְ pro עַל po-

nitur: ut,

לְמַתִּי אֶעֱתִיר לָךְ וְלַעֲבֹדֶיךָ *Ecquando supplex-orabo pro te &*
pro ser-

pro servis tuis, Exod. 8. 9. pro עֲלֵיךָ. Eodem capite significantius cum בעד Pro, construitur, v. 28. At cap. 10. ψ. 17. ל est pro אל Ad, ut ex cap. 8. ψ. 8. apparet. כַּיְהוֹדוּ כַּיְהוֹדוּ כַּיְהוֹדוּ Sicut aqua mare operiunt, Jesa. II. v. 9. pro עַל הַיָּם, ut Prov. 10. 12. & alibi sæpè.

Sunt & alia Verba, quæ ex proprietate lingue cum Dativo construuntur, ut *Sanandi, Osculandi, Decipiendi, &* alia, quæ antè allata sunt capite præcedenti.

REGULA SECUNDA.

Quæ curam & perturbationem animi significant, regunt Accusativum vel Ablativum, sæpiùs cum Præpositione.

Huc pertinent Verba,

1. Voluntatis, benevolentia, desiderii, אָבָה, רָצָה, חָשַׁק.
  2. Studii & inquisitionis, דָּרַשׁ, בִּקֵּשׁ, חָקַר, חָנָה, דָּרַשׁ.
  3. Notitiæ, intellectus, הַשְׁכִּיל הַבִּינ.
  4. Metus, sollicitudinis, timoris, גָּדַד, דָּאָג, נָחַד, פָּחַד, יָרָא.
  5. Iræ, אָנַף, זָעַם, חָרָה, בָּעַם, הִתְעַבֵּר, קָצַף, רָגַז.
  6. Vindictæ, נָקַם.
  7. Miserendi, pœnitentiæ, pudoris, tædii. Miserendi, רָחַם, חוּס, חָמַל, חָנַן: Pœnitentiæ, נָחַם: Pudoris, בּוֹשׁ, נִבְלַם: Tædii, קוֹשׁ, קוֹשׁ.
  8. Stuporis, שָׂמַם.
  9. Invidiæ, זֵלַי, קִנְיָא.
  10. Flendi, deflendi בָּכָה. Fletus enim ex commiseratione, Pœnitentia, dolore, metu aut simili animi commotione oritur, & si quæ sunt similia.
1. אָבָה Voluit, plerunque post se regit Verbum Infinitivum, rariùs Accusativum vel alium casum: ut,

אֲבֹתַי לֹא אָבִיתִי וְתוֹכַחְתִּי לֹא אָבִיתִי Et correctionem meam non voluistis, Proverb. 1. v. 25. R. Levi subaudit לקַבֵּל Recipere. Quandoq; cum Dativo construitur, & tum per Acquiscere redditur: ut,

לֹא אָבִינוּ לְעֵצַתִּי Non acquieverunt consilio meo, Prov. 1. v. 30.

לֹא אָבָה לִי וְיִשְׂרָאֵל לֹא אָבָה לִי Et Israel non acquievit mihi, Psal. 81. v. 12.

Kimchi subintelligit לְשִׁמוּעַ q. d. Non voluerunt obtemperare mihi: vide & Deut. 13. 8.

חֲשָׁקָה נִפְשׁוּ בְּנֹתָם Desiderio-flagrat animus ejus erga filiam vestram, Genes. 34. 8. hoc est, amore ejus captus est, amore erga illam propender: vide & Deut. 7. 5. 7. & 10. 5. 14. & 21. 5. 11.

בְּיָחַבְתִּי בְּנֵת יַעֲקֹב Benevolè affectus erat in filiam Jacobi, Gen. 34. 19. hoc est, deperibat, deamabat illam.

וּלְאֵלֹהִים אֶת־מַעֲשֵׂהָ Vult Deus opera tua, Eccl. 9. 7. hoc est, accepta habet, benevolè profequitur: sic Psal. 149. 4.

2. הַמְּבַקְשִׁים אֶל אֲדֹנָי רָעָה Qui querunt contra Dominum meum, malum, hoc est, qui moliantur malum domino meo, 1. Sam. 25. 26. Hoc sensu etiam Dativum regit, אֲבַקֵּשׁ לְךָ טוֹב לֵךְ Queram bonum tibi, hoc est, studebo bono tuo, Psal. 122. 9. sic Nah. 2. 10.

וְגַם בְּחַלְוֵי לֹא דָרַשׁ אֶת־יְהוָה כִּי בְּרַפְאִים Et etiam in morbo suo non consulit DOMINUM, sed medicos, 2. Par. 16. 12.

Et aliter:

וְלֹא דָרַשׁ לְבַעֲלִים Et non requirebat idola, 2. Par. 17. v. 3. vide & v. 4. Ezech. 14. 7. Jer. 38. 4. Job. 10. 6.

וְדָרְשׁוּ אֶל־הָאֱלֹהִים Et consulent idola, Jesa. 19. 3. sic Jesa. 8. v. 10. Job. 5. 8.

וְאַחַר כָּל־יְרוֹק יִדְרֹשׁ Et post omnem viriditatem inquirat, Job. 39. v. 11. hoc est, omnes virentes herbas sectabatur.

וְהִגִּיתִי בְּכָל־פְּעֻלָּה Et meditabor in unoquoq; opere tuo, Psal. 77. v. 13. sic Psal. 1. 2. & 63. v. 7. & alibi. Construitur &

cum

cum אַל ac ל, Jer. 48. 31. Jefa. 16. 7. sed ea ponuntur pro על Propter, De.

וְלִכְלֵל תְּכַלִּית הוּא חָקֵר Et ad omnem perfectionem ipse pervestigat, Job. 28. v. 3. sed hæc structura in hoc verbo rara est: communiter enim cum nudo Accusativo construatur.

3. בְּסִפְרֵי בִּינֹתִי Consideravi in libris, Dan. 9. 2. sic Neh. 13. v. 7. Esr. 8. 15. Neh. 8. 12.

לֹא יִבִּינֻ אֶל פְּעֻלוֹת יְהוָה וְאֶל מַעֲשֵׂה יָדָיו Non advertunt ad opera Domini, & ad opus manuum ejus, Psal. 28. 5. Pro sæpè est ל, ut Ps. 73. 17. Prov. 14. 15. Item על Dan. 11. 37.

וְלִהְשִׁבִיל אֶל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה Et ut intellectum haberent ad verba Legis, hoc est, attenderent intelligenter vel diligenter, Nehem. 8. v. 13.

וְלִהְשִׁבִיל בְּאַמְתְּךָ Ut intellectum consequeremur in veritate tua, Dan. 9. 13.

וּבִינֵי מִשְׁכֵּיל עַל דְּבַר יִמְצָא טוֹב Scitè advertens ad rem, inveniet bonum, Prov. 16. 20.

4. יִרְאוּ מִיְהוָה כָּל הָאָרֶץ מִמֶּנּוּ יִגֹּרוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל Timeant à DOMINO omnis terra, ab ipso metuant omnes habitatores orbis, Psal. 33. v. 8. & sic frequenter Verba Metus cum Præpositione מִן construuntur: vide Psal. 27. v. 1. & 38. v. 19. Mich. 7. 17. & alibi.

וְיִגֹּרוּ לְעֵגְלוֹת בֵּית אֹזֶן יִגֹּרוּ hoc est, על Propter vitulos.

אֲנִי רֹאֵה אֶת הַיְהוּדִים Ego sollicitè timeo Judæos, Jer. 28. v. 19. וְדַאֵן לָנוּ Sollicitus sit de nobis, 1. Sam. 9. v. 5. hoc est, על Propter nos, nostri causâ, Sic 1. Sam. 10. 2.

לְזֹאת יִחַדַּד לִבִּי Ad hoc expavescit animus meus, Job. 37. v. 1. וְיִחַדַּד לִבִּי אֶל דְּבָרֵי הַחֲרָדִים Trementes ad verbum ejus, Jefa. 66. v. 5. de & 2. Reg. 4. 13. Jefa. 66. v. 2.

לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ מִשְׁלַג Non timet familia sua à nive, Prov. 31. v. 21. Ff 3

אֶל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יִפְחָדוּ Ad Dominum pavebunt, Mich. 7. v. 17.
sic Jer. 36. 16.

5. כִּי אֲנַפְתָּ בִּי Quia iratus fuisti in me, Jesa. 12. 1.

וַיִּחַר אַף יַעֲקֹב בְּרַחֵל Et succensa est ira Jacobi contra Rachel, Gen. 30. 2.

וַיִּחַר אַף בַּלַּק אֶל בִּלְהָם Et exarsit ira Balak ad Bilham, Numer. 24. 10. אֶל est pro עַל Adversus, cum quo aliâs etiam

construitur, ut Zach. 10. 3. Nomen אַף Ira quandoque desideratur: ut,

וְלִמָּה זֶה חָרָה לְךָ עַל הַדָּבָר הַזֶּה Ad quid ergo accensa est ira tibi propter rem hanc? 2. Sam. 19. 42. hoc est, Cur ergo

irasceris mihi? Sic Jonæ 4. v. 4. Sic reliqua Ira Verba cum אֶל vel עַל construuntur.

6. דַּם עֲבָדָיו יִקּוּם דָּם Sanguinem servorum suorum, ulciscetur, Deut. 32. 43.

וְנִקְמָם עַל עֲלֵיוֹתָם Et ultionem sumens propter actiones ipsorum, Psal. 99. 8. hoc est, de actionibus. Sic cum ל loco

עַל, Nah. 1. 2.

וְנִקְמַתִּי מֵאֹיְבָי וְנִקְמַתִּי מֵאֹיְבָי Et ultionem sumfero de inimicis meis, 1. Sam. 14. 24. Sic Num. 31. 2. Jer. 15. 15. & alibi passim.

וְנִקְמַתִּי בָהּ Ultionem sumite in ea, Jer. 50. 15. id est, de ea: sic 1. Sam. 18. 25. Jud. 15. 7. Ezech. 25. 10.

7. לֹא חָסָה עֲלֵיךָ עֵינַי Non pepercit super te oculus, Ezech. 16. 5. & ita sæpè Nomen עֵינַי cum hoc Verbo jungitur:

vide Ezech. 7. 4. Neh. 13. 22. & alibi.

וְחַמְלַתִּי עַל מִיטַב הָעֹצֵר Clementiâ usus est populus erga optimos gregis, q. d. Misertus fuit super, 1. Sam. 15. v. 15.

Quandoque cum אֶל, Jerem. 50. 14. & 51. 3.

וְחַמְלַתִּי אֶת אֲשֶׁר אֶחָו וְחַמְלַתִּי אֶת אֲשֶׁר אֶחָו Et gratosus ero cui fuero gratosus; & miserebor cujus fuero misertus,

Exod. 33. v. 19. quod Græci etiam per Accusativum expresserunt, καὶ ἐλεήσω ὃν αὐὸ ἐλεῶ, καὶ οἰκτιρέσω

ὃν αὐὸ

455 DE SYNTAXI VERB. CUM NOM.

- ὁν αὐτὸν αἰσείρω, & repetitur ab Apostolo ad Rom. 9. 15.
 כָּרַחַם אֶבְעַל בְּנִים רַחֵם יְהוָה עַל-יְרֵאָיו *Ut miseretur pater fi-*
liorum, miseretur Dominus timentium ipsum, Psal. 103. 13.
 וַיִּתְעַצֵּב אֶל-לִבּוֹ וַיִּנְחַם יְהוָה *Et pœnituit D O M I N U M*
doluit apud animum suum, Gen. 6. 6. & 6. quasi dicat, Pœ-
nitentiâ ductus fuit Dominus: Verbum enim passivum
est, & Nomen casu primo cum ipso convenit. Aliâs
etiam cum Præpositionibus construitur: ut,
 וַיִּנְחַמְתִּי עַל-הָרָעָה *Et pœnitebit me mali istius, Jer. 18. 8. vide*
etiam v. 10. item Exod. 32. 12. 2. Sam. 24. 16. ubi est אֶל pro
 אֶל *Jud. 2. 18. cum כִּן Propter.*
 אֶל-יִבְשׁוּ בִי קוֹיָה *Ne erubescant propter me expectantes te, Psal.*
69. vers. 7.
 אֶל-יִבְלְמוּ בִי מִבְּקָשֶׁיךָ *Ne rubore suffundantur meâ causâ qua-*
rentes te, Psal. 69. 7. Sæpius verò usurpantur abso-
lutè, vel cum Præpositione כִּן Propter.
 נִקְטְהָ נַפְשִׁי בְּחַיִּי *Fastidit anima mea vitam meam, Job. 10. v. 1.*
vel, Tædet animum meum vitæ meæ, Fastidium. caput anima
mea in vita mea: vide Psalm. 139. 21. Gen. 27. 46.
 וַאֲקַץ בָּם *Et tæduit me eorum, Levit. 20. 23. vide 1. Reg. 11. 25.*
Prov. 3. v. 11.
 8. וְשָׁכְמוּ עֲלֶיהָ אִיבֵיכֶם *Et obstupescant de ea inimici vestri,*
Levit. 26. 32.
 9. וַיִּקְנְאוּ אֹתוֹ פְּלִשְׁתִּים *Et inviderunt ipsi Pelisthai, Gen. 26.*
v. 14. cum Accusativo, quomodo & Ovid. Epist. 13.
dixit, Troadas invideo. vide & Jesa. 11. 13. Hoc sensu
tamen etiam cum Dativo legitur:
 וַיִּקְנְאוּ לְמֹשֶׁה *Inviderunt Mosi, Psal. 106. 16.*
 וַיִּקְנֵא אֶת-אִשְׁתּוֹ *Et zelatus fuerit uxorem suam, id est, zeloty-*
pus uxoris fuerit, Num. 5. 14. Hac structura etiam est
zelari facere, Ad zelotypiam movere, ut 1. Reg. 14. & 22.
 קָנַא קְנַאתִי לַיהוָה *Zelando zelavi pro Domino, 1. Reg. 19. 10.*

בַּאֲחֵתָהּ *Invidia vel Aemulatione commota fuit Rachel in sororem suam, Gen. 30. v. 1. Aben Ezra Zach. 1. 14. scribit, hoc Verbum cum ל constructum sumi in bonum, & ל idem esse quod בְּעֵבוֹר Propter, Pro, Causa: cum ב in malum accipi. Hoc autem de communiore usu intelligendum est: nam cum ל etiam in malum sumitur, Psal. 106. 16.*

10. אָבִיו וַיִּבֶד אֶתֹּו *Et flevit illum pater ejus, Genes. 37. 35. sic Lev. 10. 6. Deut. 21. 13.*

בְּתוֹלִי וַאֲכַפֶּה עַל בְּתוֹלִי *Et flebo super virginitate mea, Jud. 11. 27. sic 2. Sam. 3. 34. Ezech. 27. 31. ubi est אֵל pro עַל.*

REGULA TERTIA.

Verba adversandi regunt Accusativum cum Præpositione ב vel עַל.

Huc pertinent Verba בָּגַד , מָעַל Perfide agere, Prævaricari, חָטָא Peccare, כָּחַשׁ Ementiri, Abnegare: מָרָד , מָרַד , שָׁקַר Mendaciter agere, קָשַׁר Conjurare, Conspirare.

בְּאִישׁ בָּאֲחוֹ *Quare perfidi sumus alter in alterum, Mal. 2. v. 10.*

כִּי בָגַדְתֶּם בִּי מִן אִשָּׁה מֵרַעָה כִּי בָגַדְתֶּם בִּי *Sic ut perfide desciscit mulier ab amico suo: sic vos perfide egistis in me, Jer. 3. 20. Hic diversa constructio significationem variat.*

וּמָעַלָה בּוֹ מָעַל *Et prævaticata fuerit in eum prævaticationem, Num. 5. 12. vide & 1. Par. 5. 25. 2. Par. 28. 22.*

אַל תִּחַטְּאוּ בְּיָלֶד *Ne peccetis in puerum istum, Gen. 42. 22. vide & Neh. 9. 29. 1. Sam. 19. 5.*

וְהִתְוַדָּה אֲשֶׁר חָטָא עָלֶיהָ *Et confitebitur id in quo peccavit, Levit. 5. v. 5. Constructur & frequenter cum Dativo personæ, & Accusativo, ut Levit. 5. v. 16. item cum Nomine conjugato.*

בְּעֵמִיתוֹ

וּמַעֲלָה מַעַל בִּיהוָה וּכְחַשׁ בְּעַמִּיתוֹ Et pravaricetur pravaricatione contra Dominum, & mentitus fuerit contra proximum suum, Levit. 6. 2.

אוּ מָצָא אֲבֵדָה וּכְחַשׁ בָּרָה Aut invenerit rem-amissam, mentitusq; fuerit in eam, hoc est, abnegaverit eam, &c. 3. Construitur & cum Dativo.

וַיִּמְרֹד עַל אֲדֹנָיו Et rebellavit contra dominum suum, 2. Paral. 13. 6. sic Neh. 2. 19.

אַךְ בִּיהוָה אֵל תִּמְרֹדוּ Veruntamen contra Dominum ne sitis rebelles, Num. 14. 9. sic 2. Reg. 18. 7. Jos. 22. 19. Exod. 23. v. 21. Hof. 7. 14.

כִּי מָרְתָה בְּאֱלֹהֶיךָ Quòd rebellavit contra Deum suum, Hof. 13. v. 16. sic Psal. 5. 11. Aliàs etiam cum Accusativo construitur: ut, עַל אֲשֶׁר מָרִיתָם אֶת פִּי Eò quòd rebellastis contra os meum, Numer. 20. 24. sic Psalm. 105. 28. Jer. 4. 17. Jos. 1. 18.

בִּי הַמְרֹדִים וְהַפְּשָׁעִים Rebellantes & pravaricantes in me, Ezechiel. 20. 28.

וְעַל תּוֹרָתִי פָשְׁעוּ Et contra legem meam rebelles fuerunt, Hof. 8. 1. וְלֹא שָׁקַרְנוּ בְּבְרִיתֵךְ Neg, tamen mendaciter agimus contra fœdustuum, Psal. 44. 18. sic Levit. 19. v. 11. Psal. 89. 34.

אֲנִי קִשְׁרָתִי עַל אֲדֹנָי Ego conspiravi contra Dominum meum, 2. Reg. 10. 9. sic 2. Reg. 15. v. 10. 2. Paral. 24. v. 25.

REGULA QUARTA.

Plurima verba intransitiva, regunt germanâ quadam naturâ Accusativum, intercedente Præpositione.

Huc pertinent Verba Aspiciendi, Respiciendi, Prosp. פָּגַח, נִשְׁקָף; השָׁקִיף; שָׁעָה; Nitendi, Innitendi, נִשְׁעָן; נִשְׁעָן; Transeundi, פָּסַח, עָבַר; Accedendi, אֶפְסַח

propinquandi, נָגַשׁ , קָרַב : Revertendi, שׁוּב : Habitan-
 di, Manendi, Standi, Persistendi, Surgendi, קוּם , עָמַד ,
 שָׁנַן , יָשַׁב : Hærendi, Adhærendi, דָּבַק : Ascendendi,
 עָלָה : Castrametandi, הֵנִיחַ : Equitandi, רָכַב : Scortandi,
 וְנָה & similia.

וְנִשְׁקָפָה בְּעַד הַחֲלוֹן *Prospectabat per fenestram*, 2. Sam. 6. 16.
 וַיִּשְׁעַן בְּאֵלֵהוּ *Et nitatur in Deum suum*, Jesa. 50. 10.

וַיִּשְׁעַן עַל חֲנִיתוֹ *Nitebatur super lanceam suam*, 2. Sam. 1. 6. &
 sic quoque נִסְמַד constructur.

וַיַּסֹּחַ יְהוָה עַל הַפֶּתַח *Et transibit Dominus præter ostium illud*,
 Exod. 12. 23. sic vers. 13. 27.

Verbum עָבַר varias adsciscit Præpositiones, ve-
 luti ב , ל , עַל , מִן , & בֵּין .

וַיִּשְׁנָא אֵלַי *Accedite queso ad me*, Genes. 45. v. 4. vide aliter
 Jesa. 49. 20.

קָרַב אֵלַיךָ אַל תִּגְשֶׁנִּי *Appropinqua ad te, ne accedas ad me*, Je-
 sa. 65. 5. hoc est, secedas.

וַיִּקְרַב הַמֶּלֶךְ עַל הַמִּזְבֵּחַ *Et accessit rex ad altare illud*, 2. Reg. 15.
 v. 12. hic עַל est pro אֵל .

שׁוּבוּ לָכֶם לְאֹהֲלֵיכֶם *Revertimini vobis ad tentoria vestra*, Deu-
 ter. 5. 30. אֵל est pro ל , ut Jos. 22. 8.

שׁוּבִי אַחֲרַי יִכְתָּב *Revertere post fratrem tuam*, Ruth. 1. v. 15.

וְאַתָּה בְּאֵלֵהוּךָ תִּשׁוּב *Tu verò ad Deum tuum convertere*, Hof. 12. 6.

כִּי שָׁבַן עָלָיו הָעֶנָן *Cum habitaret super illud nubes*, Exo. 40. 35.

עַל דְּרָכִים יֹשְׁבֵת לָהֶם *Juxta vias sedisti illis*, Jer. 3. 2.

לְקוּם אֵלַי לְאֹרֶב *Ut insurgeret contra me in insidiatorem*, 1. Sam.
 22. v. 13. hoc est, insidiator, & אֵל est pro עַל .

וַתִּדְבֶק יָדוֹ אֶל הַחֶרֶב *Et adherebat manus ipsius ad gladium
 suum*, 2. Sam. 23. 10.

דְּבַקָה נַפְשִׁי אַחֲרֶיךָ *Adheret anima mea post te*, Psal. 63. v. 9.

יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ *Relinquet quisque vir pa-
 trem suum & matrem suam, & adhaerebit uxori sua*, Gen. 2. 24.

וְסוּס אֲשֶׁר רָכַב עָלָיו הַמֶּלֶךְ *Et equum, super quo equitare solet rex, Esth. 6. 8.*

יֹשְׁבִים עַל כֶּסֶף דָּוִד רֶכְבִּים בָּרֶכֶב וּבַסּוּסִים *Sedentes super sellum Davidis, equitantes in curribus & equis, Jer. 17. 25.*

וַיִּזְנוּ אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶם *Et scortentur post Deos suos, Exod. 34. 15. sic Ezech. 20. 30. Jud. 8. 33.*

וַתַּעֲשֵׂי לְךָ צַלְמֵי זָכָר וַתִּזְנֵי בָם *Et fecisti tibi imagines masculi, & fornicata es cum eis, Ezech. 16. 17.*

וַיַּחַל הָעָם לְזָנוֹת אֶל בָּנוֹת מוֹאָב *Cœpitq; populus scortari ad filias Moab, Num. 25. 1.*

REGULA QUINTA.

Verba motum ad vel per locum significantia, regunt Accusativum cum Præpositione עַד, אֶל, ל, ב, vel ה locali ad finem addito: ut,

שְׁנַיִם מִכָּל תְּבִיא אֶל הַתְּבָרָה *Bina ex singulis adduces ad arcam, Gen. 6. 19. hoc est, introduces in arcam.*

יָרְדוּ בְּמַצּוֹלֹת כְּמוֹ אֲבָן *Descenderunt in profunda tanquam lapis, Exod. 15. 5.*

עַל מְבוּעֵי מַיִם יַעֲהֹלִם *Ad scaturigines a quarum deducet eos, Jesa. 40. 10. אֶל pro על.*

וַיִּגְהָרוּ אֵלָיו כָּל הַגּוֹיִם *Et confluent ad eum omnes gentes, Jesa. 2. vers. 2.*

וַיֵּלֶךְ בַּמִּדְבָּר *Et perrexit per desertum illud, Jud. 11. 18.*

אֶעֱבְרָה נָא בְּאַרְצְךָ *Transeam obsecro per terram tuam, v. 17.*

יָלְכוּ אִישׁ לְמִקְמוֹ *Abeunto quisq; in locum suum, Jud. 7. 7.*

עַד בּוֹאֲכֶם עַד הַמָּקוֹם הַזֶּה *Donec veniretis usque ad locum hunc, Deut. 1. 31.*

וַנִּפְּזוּ וַנִּסַּע הַמִּדְבָּרָה *Et convertimus-nos & profecti sumus desertum versus, Deut. 2. 1.*

וַיָּבֵא בְּבֵרֶשֶׁת *Et venit in Beerscheba, Gen. 46. 1.*

מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרִד עִמָּךְ מִצְרַיִם Descendam tecum in Aegyptum, Gen. 46. 4.

Ellipsis Præpositionis non infrequens est: ut,
 יְרוּשָׁלַיִם וַיָּבֹא יְרוּשָׁלַיִם Et venit in Jerusalem, 1. Reg. 3. 15. pro יְרוּשָׁלַיִם
 לְיְרוּשָׁלַיִם.

וְאֲנִי בָרַב חַסְדֶּךָ אָבֹא בֵיתְךָ Ego autem in multa benignitate
 tua veniam in domum tuam, Psal. 5. 8.

וַיַּעַל הַמֶּלֶךְ בֵּית יְהוָה Et ascendit rex in domum Domini,
 2. Paral. 34. 30.

וַיְבִיאֵם בָּבֶל Et deduxit ea in Babyloniam, Jer. 28. 3.

וַיְהִיבֹרַךְ יְהוָה מִצְרַיִם Et reducet te DOMINUS in Aegyptum,
 Deut. 28. 68.

וַיִּשְׁמַד אֶל עֲמֹד פֶּתַח הָאֵהָל Et stetit ad ostium tabernaculi, Numer. 12.
 v. 5. pro אֶל פֶּתַח.

אֵל הַשָּׂדֶה וַיִּוֶּט עֵשָׂו הַשָּׂדֶה Et ivit Esau (in) agrum, pro אֵל הַשָּׂדֶה,
 Gen. 27. 5.

כִּי הָלַךְ שִׁמְעִי מִירוּשָׁלַיִם גַּת Quia ivit Schimei Hierosolymam
 (in) Gath, 1. Reg. 2. 41.

אֵל יֹפֹ, וַיֵּרֵד יֹפֹ Et descendit Joppen, pro, אֵל יֹפֹ, Jonæ 1. 3.

REGULA SEXTA.

Verba, maximè intransitiva, eleganter & evidenter regunt Nomen conjugatum in Accusativo casu: ut,

וַיֵּצֵד לִי צִיד Et venare mihi venationem, Genes. 27. v. 3. Sic
 LXX. καὶ κηρύσσον μοι θήρα.

וַיַּעֲבֹד אֶת הָעֲבוּדָה הַזֹּאת וַיִּשְׁבֶּדֶתּיּוּ Ut colas cultum istum, Exod. 13. 5.
 hoc est, obeas cultum, serves ritum istum.

אֶת־קַנְיָתִי בְתוֹכֶם Quum zelaret ipse zelotypiam
 meam, Numer. 25. v. 11. hoc est, quum zelotypiâ mei
 ageret, &c.

אֶת־הַמִּשְׁלָּה הַזֶּה מְשַׁלְּיִם Parabolizantes parabolam istam,
 Ezech.

461 DE SYNTAXI VERB. CUM NOM.

Ezech. 18. 2. v. hoc est, utentes parabolâ vel proverbio isto.

מֹשֶׁב אֱלֹהִים יִשְׁבְּתִי Habitationem divinam inhabito, Ezech. 28. v. 2. Græci, κατοικίαν θεῶν καὶ ἰσχυρήα.

וְשָׁמַע שְׁמוּעָה Et audiet auditionem, hoc est, rumore, 2. Reg. 19. 7. vide etiam Jesa. 66. 19.

חֲגִי יְהוּדָה חֲגִי Festivè-agito, Jehuda, festatua, hoc est, celebra, Nah. 1. v. 15. Sic Græci, ἐόργασε ἰσθὰ τὰς ἐόργαίς σθ.

כִּי דִין דִּין Judicavit judicium pauperis, Thren. 3. 58. h.e. causam egit. Sic, Maclare maclationem, Gen. 43. 16. Jejunare jejunium, 2. Sam. 12. 5. 16. Fulgurare fulgur, Psal. 144. 5. 6. Herbascere herbam, Sementare semen, Gen. 1. 11. Aegrotare morbum, 2. Reg. 13. 5. 14. Judicare judicium, Thren. 3. 58. Lamentari lamentum, Mich. 2. 4. Vovere votum, Gen. 28. 20. Prævaricari prævaricationem, Jer. 12. 5. 1. Erubescere pudore, Esa. 42. 5. 17. Peccare peccatum, Thren. 1. 8.

Sæpè etiam hæc locutio à Latinis per Ablativum explicatur: ut,

בָּכּוּ בְּכִי גְדוֹל מְאֹד Fleverunt fletu magno valdè, 2. Sam. 13. 36. וַיִּחְרַד יִצְחָק חֲרָדָה גְּדוֹלָה עַד מְאֹד Et contremuit Isaac tremore magno admodum, Genes. 27. 33.

זֶלָוִי קִנְיָתִי לְיִרוּשָׁלַם וּלְצִיּוֹן קִנְיָה גְּדוֹלָה & Tzione, zelo magno: Zach. 1. 14.

קָצַף גְּדוֹל אֲנִי קָצַף עַל הַגּוֹיִם Fervore magno ego ferveo contra gentes istas, ibid. v. 15.

וַיִּירָאוּ הָאֲנָשִׁים יְרֵאָה גְּדוֹלָה Et timuerunt homines isti timore magno, Jon. 1. 10.

שָׁם פָּחַדוּ פָּחַד לֹא הָיָה פָּחַד ibi expavescunt pavore, ubi non est pavor, Psal. 53. 6.

הִנֵּה חֲרָדָת אֵלֵינוּ אֶת כָּל הַחֲרָדָה הַזֹּאת Ecce sollicita fuisti pro nobis totâ sollicitudine istâ, 2. Reg. 4. 13. נִפְתַּלְתִּי

נִפְתַּלְתִּי לַאֱלֹהִים נִפְתַּלְתִּי *Luclationibus Dei luclata sum, Gen. 30. 8.*
 וּמִשָּׁל מִמֶּשֶׁל רַב *Et dominabitur dominatione ampla, Dan. 11. 3.*
 וְשִׂמְחָהִים שִׂמְחָה גְדוֹלָה *Et letabantur letitiâ magnâ, 1. Reg. 1.*
 v. 40. *Vide præterea Jesa. 22. 17. 18. Ezech. 27. v. 35.*

Pleonastica hæc est locutio, quâ vehementia indicatur, ut R. D. Kimchi in Michlol folio 48. scribit: Dum dicitur: *Et effervuit DOMINUS contra patres vestros fervente irâ, Zach. 1. v. 2.* satis fuit dixisse, אֶפְרַיִם *Et effervuit*; sed ad magnitudinem fervoris exprimendam, addit Nomen אֶפְרַיִם, quasi dicat: *Vehementissimè effervuit.* Græci & Latini similiter loquuntur: ut, χαρῆ χαίρειν, *Gaudio gaudet, Joh. 3. 29. hoc est, mirificè gaudet: μάχεσθαι μάχην, Pugnare pugnam, &c.* Latini: *Pugna summâ contentione pugnata.* Cicer. pro Mur. *Hunc, oro sine me furere ante furorem, Virg. 12. Æneid. Nam hunc scio mea solidè solium gavisurum esse gaudia, Ter. And. Bene ei qui hoc gaudio gaudet, Plaut. Tamne videor diu vitam vivere. Idem Mil. An sempiternam servitutem serviat? idem Pers. Nocuerunt noxam, Liv.*

Ellipsis quandoque est Nominis conjugati: ut, פִּן אִישׁן הַמָּוֶת *Ne dormiam mortem, Psalm. 13. 4.* pro שְׁנַת הַמָּוֶת *Dormitionem vel somnum mortis, quomodo plene dicitur Jerem. 51. 39.* Nam בְּכַח הַפְעֵלִים הַשְּׂמוֹת *Nomina potentia insunt verbis, inquit Ab. Esra.* הַעֵם הַזֶּה לְשֵׁאת אֶת כָּל הָעֵם הַזֶּה *Ferre totum populum hunc, Num. 11. v. 14.* pro אֶת הַמֶּשָׂא לְשֵׁאת, *vel בְּמֶשָׂא Onus populi, ut plene dicitur ibid. v. 17.*

REGULA SEPTIMA.

Nomina temporis Accusativo vel Ablativo casu cum Verbis efferuntur, Ablativus autem frequenter cum Præpositione ב: ut,

יָמֵינוּ

וַיֵּשֶׁב עִמּוֹ חֹדֶשׁ יָמִים Et mansit apud eum mensem dicentem,
Gen. 29. 14. quod per hypallagen sic dicitur, pro Dies
mensis, hoc est, mensem integrum, tot dies quot unus mensis
habet. Sic Deut. 21. 13.

וַתִּצְפְּנֶהוּ שְׁלֹשָׁה יָרְחִים Et occultum eum habuit tres menses,
Exod. 2. v. 2. vel, Abscondit eum tribus mensibus.

וַתְּהִי שָׁם יָמִים אַרְבָּעָה חֳדָשִׁים Et fuit illic dies aliquot, nempe
menses, Jud. 19. 2.

וַיַּחַל עוֹד שִׁבְעַת יָמִים אַחֲרָיִם Et expectavit adhuc septem dies
alios, Gen. 8. 10.

אֶעֱבֹדךָ שִׁבְעַת שָׁנִים Serviam tibi septem annos, Gen. 29. 18.

Præpositio ל hîc quandoque adhibetur: ut,
וַתָּבֵא אֵלָיו הַיּוֹנָה לַעֲת עֶרֶב Reversaq; est ad eum columba ad
tempus vespera, Gen. 8. 11.

וַיְהִי לְשִׁבְעַת יָמִים Fuit q; ad septimum diem, Gen. 7. 10.

Cum Ablativo absque Præpositione: ut,
וַאֲקוּם לַיְלָה Et surrexi noctu, Neh. 2. 12.

רָגַע אֶחָד אֲעֹלָה בְּקֶרְבְּךָ Momento uno ascendam in mediutrum
tui, Exod. 33. 5.

וְלֹא שָׁתָה מִיַּם שְׁלֹשָׁה יָמִים וּשְׁלֹשָׁה לַיְלוֹת Neg; biberat aquam
tribus diebus & tribus noctibus, 1. Sam. 30. v. 12.

Cum Præpositione: ut,
בְּנֶשֶׁף בְּעֶרֶב יוֹם בַּאֲשׁוֹן לַיְלָה וְאֶפְלֹת In crepusculo in vespera
diei, in nigredine noctis & caligine, Proverb. 7. v. 9.

בְּשָׁנַת שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה לַחַיִּינָח בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי בְּשִׁבְעָה עָשָׂר יוֹם
לַחֹדֶשׁ בַּיּוֹם הַזֶּה נִבְקְעוּ In anno sexcentesimo vite Noachi, in
mense secundo, in septimo decimo die mensis, in die illo ipso
diffiderunt se, &c. Gen. 7. 11.

Observentur hîc & alii Hebræi fermionis flosculi,
ubi continuatio actionis alicujus, in tempore certo ex-
primenda est: ut,

וַדָּוִד מָנְגַן בְּיָדוֹ כִּיּוֹם בְּיוֹם Et David pulsabat citharam manu
sua

suâ secundum diem in diem, 1. Sam. 18. 10. hoc est, de die in diem, in uno die sic etiam altero, singulis & omnibus diebus.

כִּי לָעֵת יוֹם בָּיּוֹם יָבֹאוּ עַל דָּוִד Nam tempore diei in diem veniebant ad Davidem, 1. Paral. 12. 22. id est, in dies, singulis diebus, quotidie, opportuno quoque die.

כָּלוּ מַעֲשֵׂיכֶם דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ Perficite opera vestra, rem diei die suo, Exod. 5. 12. hoc est, pensum diurnum quotidie absolvite, ut antea.

תֹּאכְלוּנוּ שָׁנָה בְּשָׁנָה Comedes illud anno in anno, Deut. 15. 20. hoc est, quotannis, ut anno uno sic altero.

וְלֹא הָעֵלָה מִנְחָה לְמֶלֶךְ אֲשׁוּר בְּשָׁנָה בְּשָׁנָה Neq. obtulerit munus regi Assyriae secundum annum in annum, 2. Reg. 17. v. 4. hoc est, munus annuum, ut annuatim offerre solitus fuerat.

וַיִּבַּט מִדֵּי שָׁנָה בְּשָׁנָה Ibat verò de anno in annum, 1. Sam. 7. v. 16. hoc est, singulis annis.

מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחֹדֶשׁוֹ וּמִדֵּי שַׁבָּת בְּשַׁבְּתוֹ יָבֹאוּ כָּל בָּשָׂר De mense in mensem suum, de sabbatho in sabbathum suum veniet omnis caro, Jesa. 66. v. 23. hoc est, singulis noviluniis & sabbathis. In his loquendi formis, scribit Kimchi in Michlol fol. 58. ב. notare זֶה אַחַר זֶה הַתְּמִידָה הַדְּבָר זֶה אַחַר זֶה Continuationem rei unius post alteram. Hæc tamen etiam aliter efferuntur: ut,

הַפִּיל פֹּרַר הוּא הַגּוֹרֵל לְפָנַי הַמֶּן מִיוֹם לְיוֹם וּמִחֹדֶשׁ לְחֹדֶשׁ Fecit quis Pur, id est, sortem, coram Hamane de die in diem, de mense in mensem, Esth. 3. v. 7. id est, in singulos dies & menses, quis sc. exitio Judæorum esset destinatus.

עַד יֵצְאוּ מֵעֵיֶן מִן הַחֲלִי יָמִים עַל יָמִים Donet egrediantur intestina tua præ morbo illo, dies super dies, 2. Par. 21. v. 15. hoc est, per singulos dies, continuo dierum vel annorum spacio, nempe duorum, ut explicatur ꝑ. 19.

מִיָּמִים יְמִימָה *A diebus in dies, Exod. 13. v. 10. vel, ab anno in annum, quotannis, singulis annis: vide & 1. Sam. 1. 2.*

Cæterum Accusativus sæpè deest, & vi verbi Activi subintelligendus: ut,

אִם תִּגְבִּיֵה כְנָשָׁךְ *Si exaltaveris sicut aquila, sc. עֲצֻמָּךְ Tu, vel, מַעֲלֶתְךָ Dignitatem tuam, Obad. 1. 4. vel Nidum tuum, ut Jerem. 49. 16.*

אִם יִחְרוֹשׁ בְּבָקָרִים *An arabit quispiam bobus, Arabit, sc. סֶלַע Petram, Amos 6. 12.*

מִמֶּנּוּ שָׁנַב *Solvendo solvet, scil. מִמֶּנּוּ pecuniam, quam furatus est, Exod. 22. 2, &c.*

CAPUT XIII.

De Syntaxi Verbi, quæ regit Ablativum.

REGULA PRIMA.

Quodvis Verbum regit Ablativum cum Præpositione ב, significante causam, instrumentum aut modum actionis.

Ablativus causæ hîc frequenter designatur per Præpositionem ב, *Cum, Per*, & ab Hebræis vocatur בֵּית הַעֲזָרָה *Beth auxilii*; (ut notat Kimchi in Michl. fol. 58. & in Comment. Jer. 17. v. 1.) nempe causæ efficientis adjuvantis ac instrumentalis, cujus virtute ac operâ mediante, aliquid fit vel peractum est: ut, אֲשֶׁר לְפָנָי *Quem cepi cum gladio meo & cum arcu meo, Genes. 48. 22.* Latini autem Præpositionem omittunt. Cum verò ב simpliciter ponitur pro *In*, tum vocant illud בֵּית הַבַּיִת *Beth vasis*, i.e. *Beth subjecti*, in quo aliquid est vel fit, בְּכֹל אֲשֶׁר יֵשׁ לוֹ בַּיִת וּבְשֹׁהָ *In omnibus quæ erant*

ipſi in domo & in agro, Genes. 39. v. 5. Sæpè tamen etiam Præpoſitio deſideratur, ut mox patebit: ut,

בַּחֶרֶב לְנַפּוֹל *Ut cadamus gladio*, Num. 14. 3.

בְּחִכְמָה יִבְנֶה בֵּית וּבְתוֹנָה יִתְכַנֵּן *Sapientiâ edificabitur domus & intelligentiâ ſtabilietur*, Prov. 24. 3.

יְחַד בְּרִזְל בְּרִזְל *Ferrum ferro acuitur*, Prov. 27. 17.

יְחַד קוֹרָא בְּעֵינָיו מוֹלֵל פְּרָגְלוּ מֵרָה בְּאַצְבָּעָתוֹ *Annuit oculis, loquitur pedibus, docet digitis ſuis*, Proverb. 6. 13. Hic Hebraiſmus in Novo Teſtamento frequentiffimus eſt: ut,

ἐγὼ μὲν βαπτίζω ὑμᾶς ἐν ὕδατι, *Ego quidem baptizo vos in aqua*, Matth. 3. 11. hoc eſt, aqua, non quòd hæc locutio hæc indicet, in aqua totos infantem eſſe immergendos. Sic mox;

ἐν πνεύματι καὶ ἕνι πυρὶ *Cum Spiritu S. & igne*.

Absque Præpoſitione: ut,

Absque Præpoſitione: ut,

הָהָה הוּא תְּפוּשׁ וְהָב וְכֶסֶף *En ipſe coopertus eſt auro & argento*, Hab. 2. 19.

קָרוֹעַ בְּתוֹנָה *Laceratus tunicâ ſua*, 2. Sam. 15. 32.

שֵׁשׁ מֵאוֹת אִישׁ חָגוּר כָּלִי מִלְחָמָה *Sexcenti Viri, quorum quique accinctus armis bellicis*, Judic. 18. 11.

לְבוּשׁ בְּגָדִים צְאִים *Indutus veſtibus ſordidis*, Zach. 3. 3.

REGULA SECUNDA.

Verba mercandi, æſtimandi, & quæcunq; pretium requirunt, regunt Ablativum pretii cum Præpoſitione ב: ut,

בְּכֶסֶף מֵאֵתֶם תִּשְׁבְּרוּ אֶכֶל *Cibum emetis ab eis pro pecunia*, Deut. 2. 6.

וְגַם מֵיִם תִּכְרוּ מֵאֵתֶם בְּכֶסֶף *Etiam aquam emetis ab eis argento*, Ibid.

בְּכֶסֶף מָלֵא תִּגְדוּ לִי *Argento pleno da eum mihi*, I. Par. 21. 22.

כִּי־קָנָה אֶקְנֶה בְּכֶסֶף מַלְאֵךְ Sed comparando comparabo pro pretio pleno, 1. Paral. 21. 24.

חָנֵם נִמְכַּרְתֶּם וְלֹא בְּכֶסֶף תִּגְאָלוּ & nullā p^{er} cunīā etiam redimemini, Jesa. 52. 3.

מִי־מִינוּ בְּכֶסֶף שְׁתִּינוּ עֲצִינוּ בְּמַחֲדָר יָבֹאוּ Aquas nostras pro p^{re}tio bibimus, & ligna nostra pro pretio obveniunt, Thren. 5. vers. 4.

עַל־מְכָרִם בְּכֶסֶף צְדִיק וְאֲבִיוֹן בְּעֶבֶר נֶעְלִים Eò quòd vendiderunt argento justum, & egenum propter par calceorum, Avia 2. 6. hìc בְּכֶסֶף & בְּעֶבֶר pro eodem sumuntur. Vide præterea Gen. 37. 28. Exod. 22. 3. Psal. 44. 13.

בְּנֵי צִיּוֹן הַיְקָרִים הַמְּסֻלָּאִים בְּפָזוּ Filii Tzionis pretiosissimi, taxantur auro puro, Thren. 4. 2.

כִּי בַמָּה נֹחֵשֵׁב הוּאֵ Nam pro quo aestimatur ipse, Jesa. 2. 22. b. e. Quanti. In hoc usu loquendi Rabbiniס בַּמָּה interrogativè est, Quanti; responsivè, Tanti, Tot: בְּרוֹב Pluris, בְּמִנְעוּט Minoris.

Pro כִּי reperitur & לְ, quod Kimchi per בְּעֶבֶר explicat: ut,

לְהַשְׁתַּחֲוֹת לוֹ לְאִגוּרֵת כֶּסֶף וְכֶפֶר לֶחֶם Ut incurvando honorem exhibeat illi, pro nummulo argenteo & frustulo panis, 1. Sam. 2. 36.

REGULA TERTIA.

Verba comparationis regunt Ablativum rei comparatæ cum Præpositione בִּין: ut,

וְכֹן נִזְרִיהָ מִשֶּׁלֶג צָחוּ מִחֶלֶב אֲדָמָה עָצֵם מִפְּגִינִים Nitent Nivæ eius præ nive, albent præ lacte, rubent corpore præ gemmis, Thren. 4. 7. id est, nitidiores, candidiores, rubicundiores, &c.

מִנְשָׂרִים קָלוּ מֵאַרְיוֹת גְּבִירוֹ Præ aquilis pernices sunt, præ leonibus robore valent, 2. Sam. 1. 23.

ימים מוחול לי אלמנותי מוחול לי
Numerosa-erunt mihi viduae
ejus prae arena maris, Jer. 15. 8.

REGULA QUARTA.

Verba copiae & inopiae regunt Ablativum cum Praepositione כ vel מן, aut sine Praepositione: ut,

מלא כרשו מעדני Implevit ventrem suum ex deliciis meis, Jerem. 51. vers. 34.

וי הווא מלא ידו בקשר Et Jehu implevit manum suam arcu, 2. Reg. 9. 24.

ומחסר את נפשי מטובה Et facio ut egeat anima mea omni bono, Eccles. 4. 8.

Sine Praepositione: ut,

שבוענו בבקר חסדך Satia nos unoquoque mane benignitate tua, Ps. 90. 14. vide Ps. 104. 13. Prov. 1. 31. Eccl. 6. 3. Thren. 3. 15.

עינו לא תשבוע עשר Oculus ejus non satiatur divitiis, Eccl. 4. 8.

יהוה מלאה הארץ חסדך Benignitate DOMINI plena est terra, Psal. 33. 5.

לא חסדת דבר Non eguisti ulla re, Deut. 2. 7.

Videtur & Accusativus quandoque addi: ut,

ושבעתם אתו Et saturabimini illo, Joel. 2. 19.

וימתו את הענין והחצר מלאה את נבנה כבוד יהוה Et impleta fuit domus nabe, atrium vero plenum erat splendore gloriae DOMINI, Ezech. 10. 4. Sed haec per Ellipsin Praepositionis מן explicanda sunt, pro מאתו vel

מפניו מאת Ex eo. In Targum tamen etiam articulus Accusativi casus ית in his locis usurpatur.

REGULA QUINTA.

Verba gaudendi, laetandi, exultandi,
גול

גול, שוש, שמח, עלו, הגול, גול, regunt Ablativum causæ cum Præpositionibus ב vel על: ut,

וְגַלְתִּי בִירוּשָׁלַם וְשִׂשְׁתִּי בְעַמִּי Exsultabo in Jerusalem, & gau-
debo in populo meo, Jesa. 65. 19.

וְנִגְלָה וְנִשְׂמַחָה בִישׁוּעָתוֹ Exsultabimus & letabimur in salute
ejus, Jesa. 25. 9.

יֵשֵׁשׁ עָלֶיךָ בְּשִׂמְחָה עֵינַי עָלֶיךָ בְּרִנָּה Gavifurus est de te læti-
tiâ, exsultabit de te cantu, Soph. 3. 17. vide & Jon. 4. 6.

שִׂמְחִי וְעָלוּ נְכַלְלֵב Letare & exsulta in toto corde, ibid. 14. vi-
de & Habac. 3. 18.

אֶשְׂמַחָה וְאֶעֱלֶזָה בְּךָ Letabor & exultabo in te, Psal. 9. 3.

וְנִתְעַלְּסָה בְּאַהֲבָיִם Exhilareremus nos in amoribus, Prov. 7. 13.

שֵׁשׁ אֲנֹכִי עַל־אֲמֹרְתֶךָ בְּמֵצֵא שְׁלָל רַב Gaudeo ego de sermone
tuo tanquam qui invenit prædam magnam, Psal. 119. 162.

Accedunt quoque & aliæ Præpositiones: ut,

וְשִׂמְחִים אֵלֶי גֵּיל Qui letantur ad exsultationem, Job. 3. 22.

אַל תִּשְׂמַח יִשְׂרָאֵל אֵלֶי גֵּיל Ne leteris Israel ad exsultationem,
Hof. 9. 1. hoc est, ne lætitiâ gestias, ne tantoperè læte-
ris, ut præ lætitiâ gestias.

גַּם בְּרוּשִׁים שְׂמָחוּ לְךָ Etiam abietes letentur tibi, Jes. 14. v. 8.
hoc est, עָלֶיךָ Dete. Sic Mich. 7. 8.

וְשִׂמַח מֵאִשֶׁת נְעוּרֶיךָ Et letare ab uxore adolescentia tua, Prov.
5. 18. sic Eccles. 2. 10. h. e. de ea, propter eam.

REGULA SEXTA.

Quæ prohibendi, auferendi, removendi, abstinendi, distandi, & similium significatio-
nem habent, adsciscunt Ablativum cum Præ-
positione בְּ.

Talia sunt מִנַּע Prohibere, Cohibere: נִבְצַר Cohiberi: נִקְלָא
Subtrahere, Adimere: חֲשָׁד Co-

hibere, Subtrahere: רָמַסִּיר Removeere, Auferre: גָּרַשׁ
 Eficere, Expellere: בָּקַשׁ, שָׁאַל, Petere: לָקַח Accipere:
 רָפָה, חָדַל, שָׁעָה, Emere, Comparare: שָׁבַר, קָנָה, כָּרַח
 שָׁבַת, Cessare, Abstinere, Desistere, & similia: ut,
 וְחַטָּאוֹתֵיכֶם מִנְעוּ הַטּוֹב מִכֶּם Et peccata vestra cohibent bo-
 num hoc à vobis, Jer. 5. v. 25. hoc est, privant vos his bo-
 nis. Et cum Dativo, Denegandi significatione: ut,
 לֹא יִמְנַע טוֹב לְהַלְכִים בְּתַמִּים Non denegabitur bonum am-
 bulantibus in integritate, Psal. 84. 12.

וְעַתָּה לֹא יִבְצֹר מֵהֶם כֹּל אֲשֶׁר יִזְמוּ לַעֲשׂוֹת Jam autem non
 cohibebitur ab eis quicquam eorum, quæ cogitaverunt facere?
 Genes. 11. 6. vide etiam Job. 42. 2.

לֹא תִכְלֵא רַחֲמֶיךָ מִפְּנֵי לֹא תִכְלֵא רַחֲמֶיךָ מִפְּנֵי
 Ne cohibeas misericordias tuas à me,
 Psal. 40. v. 12. hoc est, ne deneges mihi, vel, ne exclu-
 das me à misericordia tua: vide & Hagg. 1. 5. 10.

וַיִּכְלֵא הַגֶּשֶׁם מִן־הַשָּׁמַיִם Et cohibitus est imber à celo, Gen. 8.
 v. 2. vide Exod. 36. 6.

עַלֵּי אֵין לְהוֹסִיף וּמִפְּנֵי אֵין לְגָרוֹץ Ad id nihil addendum, &
 ab eo nihil detrahendum, Eccles. 3. 14. Construitur &
 cum nudo Accusativo absque Præpositione: ut,
 אַל־תִּגְרַע דְּבַר Ne subtrahito verbum, Jer. 26. 2.

גַּם מִזִּידִים חֲשֵׁב עֲבָרָךְ Etiam à contumaciis subtrahe servum
 tuum, Psal. 19. 14. hoc est, subtrahe à servo tuo contu-
 macias, per Hypallagen, id est, peccata quæ volens
 & contumaciter commisit, condona. Absq; Præpo-
 sitione: ut, שִׁבְמוּ שׁוֹנֵא בְּנֵי Subtrahens virgam
 suam, odio habet filium suum, Prov. 13. 24.

אֲכַל תִּשְׁבְּרוּ מֵאֲתֶם בְּכֶסֶף Cibum comparate ab eis pecuniâ,
 Deut. 2. 6.

וְגַם מֵיַם תִּכְרוּ מֵאֲתֶם בְּכֶסֶף Etiam aquas emitote ab eis pecuniâ,
 ibid.

לֹא תִשְׁעֶרָה מִפְּנֵי Quousq; non respicis à me? Job. 7. 19.
 hoc est,

hoc est, avertis te à me, desistis à me. Sic Job. 14. v. 6.
 Jesa. 22. v. 4.

Sic destitit ab illo, Exod. 4. v. 26. vide & Jud. 11.
 v. 37. Et cum Dativo: ut, *הִרְפָּה לָהּ Sine eam, 2. Reg.*
 4. v. 27. *לָנוּ שִׁבְעַת יָמִים Dimitte nobis septem dies,*
 1. Sam. 11. 3.

A verbo mendacii procul-abesto, Exo. 23. 7. & c.

REGULA SEPTIMA.

Verba quietem aut motum in loco significantia, regunt Ablativum loci cum Præpositione כ: ut,

Nunc confide in domo tua, 2. Par. 25. 19.
Omnes illi occubuerunt gloriosè,
quisq; in domo sua. Jesa. 14. 18.

Et mortuus est Haran
in terra nativitatis sue, in Ur Chaldeorum. Gen. 11. 28.
Et castrametati sunt in Gilbad, Jud. 10. 17.

Ellipsis Præpositionis: ut,
Et omnia vasa qua inventa sunt
in domo Domini, 2. Reg. 14. 14.

Et si in domo viri sui voverit, Num. 30. 11.
Habitabit in atris tuis, Psal. 65. 5.

REGULA OCTAVA.

Verba motum de loco significantia, regunt Ablativum loci cum Præpositione מן: ut,

Egredere ex terra
hac, & redi ad terram cognationis tue, Genes. 31. v. 13.

Et profectus est Lot ab
oriante, & separaverunt se alter ab altero, Gen. 13. 11.

Ellipsis Verbi substantivi frequentissima est, in qua, si Nominativi sint adjectivum & substantivum, tum adjectivum sæpius præcedit, ut & supra cap. 1. Regulâ 2. dictum est: ut,

גָּדוֹל גְּדוּל עוֹנֵי מִנְשָׁא Major est iniquitas mea, quam ut sustinere possim, Genes. 4. v. 13. Iniquitas, pro Pœna iniquitatis.

וַתֵּרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמַאֲכָל Et vidit mulier quod bona esset arbor ad cibum, Genes. 3. 6.

זֶה סֵפֶר תּוֹלְדֹת אָדָם Hic est liber generationum Adami, Gen. 5. 1.

אֲנִי רִאשׁוֹן וְאֲנִי אַחֲרֹן Ego sum primus, & ego sum ultimus, Jesa. 44. 6. Hanc Ellipsin sæpè eleganter suppleant

Pronomina loco Verbi substantivi posita, aut certè Pronomina suam naturam retinent, & Verbi manet Ellipsis: vide supra cap. 10. in Ellipsi.

Alter Nominativus admodum venustè in Accusativum vel Ablativum convertitur cum Præpositione ב, In, Inter: ut,

אַתָּה הָיִיתָ בְּעַכְרֵי Tu es in turbatoribus meis, Jud. 11. v. 35. hoc est, perturbans me, turbator meus.

אַחִיטּוֹפֶל בְּקִשְׁרִים עִם־אַבְשָׁלוֹם Achitophel est inter conjuratores cum Absalom, 2. Sam. 15. 31. hoc est, est conjurans, vel, est unus conjurantium.

דְּמִינִי בְּסִמְכֵי נַפְשִׁי Dominus est in sustentantibus animam meam, Psal. 54. 6. hoc est, sustentans, sustentator.

וְאַהֲרֹן בְּכֹהֲנָיו וְשָׂמֹאֵל בְּקִרְאֵי שְׁמוֹ Moses & Aharon in sacerdotibus ejus, Samuel in invocantibus nomen ipsius, Psal. 99. vers. 6.

יְהוָה לִי בְּעֹזֵי Dominus est mihi in auxiliatoribus meis, Psal. 118. 7. hoc est, auxiliator meus, ut Græci κωρυδαίνουσι Βενδός.

אַל־תְּהִי בְּתֹקְעֵי־כַף בְּעֹרְבִים מִשְׂאוֹרֵי Ne sis inter complodentes manu, inter spondentes debita, Prov. 22. 26. h. e. ne esto

fidejussor, unus fidejudentium & spondentium, qui manuum complofione fidejussiones firmare solent.

מֵרַע בְּיִרְאַת יְהוָה סוּר In timore Domini est, recedere à malo, Prov. 16. 6. hoc est, Timor Domini est, &c.

כִּי יְהוָה יְהִי בְּכַסְלְךָ Nam DOMINUS erit in fiducia tua, Prov. 3. 26. Chaldæus ibidem eandem structuram servat: יְהוָה יְהִי בְּכַסְעֲךָ DOMINUS erit in adjutorium tuum, hoc est, auxiliator tuus.

אַל תִּהְיֶה בְּסַבְּאֵי לֶיִן בְּזִלְלֵי בֶשֶׂר לִמּוֹ Ne sis in potatoribus vini, neq; in commessatoribus carnis, Prov. 23. 20. h. e. potator, commessator, ut Græci habent, μὴ ἴσθι οἶνο πότης.

גִּבּוֹר חָכֵם וְעוֹלָם Vir sapiens est in robore, Prov. 21. 45. h. e. robustus, unde Vulg. Lat. Vir sapiens, fortis est.

Talia sunt apud Latinos: In novissimis, In familiaribus, In principibus esse: In meis intimis maximeq; necessariis scias esse, apud Cic. In sodalibus illis es, Plaut. Perf. Antiquam illius edimus comædiam, Quam vos probastis qui estis in senioribus, Plaut. Caf. Cui præter honestum nihil est in bonis: Nisi in bonis: amicitia esse non potest: Hic in magnis viris non est habendus: In clarissimis civibus est is, qui, &c. apud Cic. καλῶ ἔφη. Non esse in pulchro dicebat, id est, non pulchrum, non honestum esse dicebat, apud Xenoph. ἐν ἐγκλήμασιν εἶναι, ἐν αἰτίαις εἶναι, In culpa esse, In causa esse, &c.

Porro Nomina abstracta pro concretis, cum Verbo substantivo sive expresso sive intellecto posita, vim habent adjectivi superlativi: ut,

וְהָיָה בְּרַכָּה Et esto benedictio, Genes. 12. 2. hoc est, summè benedictus.

וְכִי תִאְוָה הוּא לְעֵינַיִם Et quòd desiderium ipsa esset oculis, Genes. 3. 6. hoc est, desideratissima, gratissima.

וְכָלוּ מִחֲמַדָּיִם וְכָלוּ מִמִּתְקִים וְכָלוּ מִחֲמַדָּיִם Palatum ejus est dulcedines: totus ipse

tus ipse est desideria, Cant. 5. 16. hoc est, dulcissimum, desideratissimus.

שְׁמֵהּ תְהִיָּה הַר שְׁעִיר *Desolatio eris mons Sehir, Ezech. 35. v. 15. hoc est, desolatissimus.*

בִּי מְרִי הַמִּוֹדָה *Quia rebellio sunt, h. e. populus summe rebellis & refractarius, Ezech. 2. 7.*

בִּי חֲמֻדוֹת אֶתְּרָה *Nam desideria tu es, Dan. 9. v. 23. hoc est, desideratissimus.*

REGULA SECUNDA.

Verbum הִיָּה eleganter regit Accusativum cum Præpositione ל, significantem statum aut qualitatem personæ diversam.

Præpositionem hanc Latini reddunt per *In*; Germani per *Ad*, ut & Hebraicè significat, exprimunt. Accusativus autem in alterum Nominativum resolvi potest, vel in Genitivum, per *Loco, Vice*, aut Ablativum per *Pro*: ut,

יְהִיָּה לְרֹאשׁ וְאַתָּה תְהִיָּה לְצִנֹּב *Ipse erit in caput, tu autem eris in caudam, Deut. 28. 4. hoc est, caput, cauda, id est, superior, inferior: sic Thren. 1. 5.*

וְהָיִיתָ לְאָב הַמִּזֹּן נוֹרִים *Erisq₃ in patrem multitudinis gentium, Gen. 17. 4. hoc est, pater.*

וְהָיִיתָ לְאִנְשֵׁי *Confortamini & estote in viros, 1. Samuel. 4. 9. hoc est, viri.*

וְהָיִיתָ לְבָשָׂר אֶחָד *Eruntq₃ in carnem unam, Genes. 2. v. 24. hoc est, caro una, quem Hebraismum & Græci servant, & inde Christus, Math. 19. 5. καὶ ἕσονται οἱ δύο εἰς σὰρκὰ μίαν.*

וְהָיִיתָ לְהָ לְבֵן *Fuitq₃ ei in filium, Exod. 2. 10. hoc est, loco filii.*

וְהָיִיתָ לָנוּ לְעֵינַיִם *Erisq₃ nobis in oculos, Num. 10. v. 31. h. e. oculorum loco.*

לְאֵלֹהִים

וְהָיָה לְךָ לְפִי וְאַתָּה תְּהִיָּה לִּי לְאֵלֹהִים *Ipse erit tibi in os, tu verò sis ipsi in Deum, Exod. 4. 16. hoc est, vice oris, vice Dei. Similis usus Præpositionis In apud Latinos: ut; Sua illis in legem aeterna est voluptas, Sen. de Benef. 6. hoc est, vice legis. In solutum accipere, Idem; hoc est, vice solutionis. In dotem esse, hoc est, pro dote, & similia.*

Sic, cùm unius rei in alteram notatur conversio, & tum Verbum idem est quod *Fieri*, aut per *Redigi*, *Converti*, exponi potest: ut,

וַיִּהְיֶה בַּכֶּפֶץ לְמִטָּה וַיְהִי לְמִטָּה *Fuitq; in baculum in manu ipsius, Exod. 4. 4. hoc est, serpens ilte factus est baculus, conversus in baculum.*

וַיְהִי לְדָם בִּיבֵשֶׁת *Sintq; in sanguinem in arida-terra, v. 9. h. e. fiant sanguis, convertantur in sanguinem.*

Hæc locutio etiam per Verba שׁוּם & נָתַן frequen-
tissimè effertur: ut,

וְנָתַתִּי אֶת יְרוּשָׁלַם לְגֹלִים *Et dabo Jerusalem in acervos, Jer. 9. v. 11. hoc est, redigam in acervos.*

וְנָתַתִּים לְזַעֲוָה לְרָעָה לְחָרְפָה וּלְמַשַׁל לְשִׁנְיָה וּלְקִלְלוֹתָ *Et dabo eos in commotionem, & in malum, in opprobrium & parabolam, in dicitium & in commotionem, Jer. 24. v. 9. confer Deut. 28. 37.*

וְשָׂמַתִּים לְעֵר *Et ponam eas in sylvam, Hof. 2. v. 12. hoc est, redigam.*

שָׂמָה לְשִׁמְמָה *Posuit eam in desolationem, Jer. 12. 11. & similia plura. Ad multiples enim loquendi formas hæc structura patet.*

Huc denique pertinet Verbum *Aestimandi* & *reputandi* חָשַׁב, quod eandem constructionem imitatur: ut,
וַיַּחְשְׁבָה עָלַי לְשִׁכְרוֹתַי *Et reputabat eam Heli in ebriam, 1. Sam. 1. v. 13. hoc est, pro ebria: sic Gen. 38. 15.*

לֹא נִחְשַׁב בְּיָמָיו שְׁלֹמֹה לְמָאוֹמָה *Non aestimabatur diebus Salomonis*

477 DE SYNTAXI VERBI SUBSTANT.

lomonis in quicquam, 1. Reg. 10. v. 21. hoc est, quid quanti pro nullo habebatur.

וְהַכְרַמִּל לְעֵר יִחְשָׁב Et arvum pro sylva reputabitur, Jfes. 29. 17.

וְתִחְשָׁב לוֹ לְצַדִּיקוֹ Et reputatum est ei in justitiam, Psal. 106. v. 31. hoc est, ad justitiam, pro justitia.

REGULA TERTIA.

Verba substantiva וַיֵּשׁ & הָיָה Habendi significatione usurpata, regunt Dativum personæ: ut,

הֲיֵשׁ לָכֶם אָב אוֹ אָחָא Est ne vobis pater aut frater? Genes. 4. 4. v. 19. id est, habetisne patrem? &c.

וְלֹא הָיָה מַיִם לְעֹדוֹהָ Et non erat aqua cœtui, Num. 20. 2.

וַיְהִי הַנַּעַר לוֹ כְּאֶחָד מִבְּנָיו ipsius, Jud. 17. 11. hoc est, habebat ipsum quasi filium,

עֶבֶד עֲבָדִים יְהִי לְאָחָיו Servus servorum erit fratribus suis, Genes. 9. 25. hoc est, fratres ejus habebunt ipsum pro servo vilissimo.

מִזֶּרַח הָיָתִי לְאָחָי Extraneus fui fratribus meis, Psal. 69. 9. hoc est, habuerunt me extraneum.

וּבֵת כְּהֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר Filia autem sacerdotis quum fuerit viro alieno, Levit. 22. v. 12. hoc est, quam habet vir alienus; vel per hypallagen, Cui fuerit vir alienus, quæ habeat virum alienum, quæ nupserit viro alieno. Sic intelligendæ

etiam locutiones, quæ ibidem sequuntur; וְאִם הָיָה Quod si essendo fuerit viro, Num. 30. 7. hoc est, quod si omninò nubet. Item, וְקָנִיתִי מִהָיֹת לְאִישׁ Senior-sum, quàm ut sim viro, Ruth. 1. v. 12. hoc est, quàm ut habeat me vir, quàm ut nubam. Sic Lev. 21. 3. Vel per Genitivum, Quum fuerit viri alieni, h. e. quum pertinuerit vel spectaverit ad virum alienum, quum habuerit maritum alienum. Ab. Esra in Ruth subaudit

Nomen

Nomen **אִשָּׁה**, pro, *Quam ut sim uxor viri, vel, viro, quam ut vir aliquis me habeat uxorem.* Hinc etiam explicari possint ea, quæ in superiori Regula cum Dativo posita sunt, quale etiam; **וְהָיוּ לְכֶם לְאִנְשִׁים** *Sintq; vobis in viros, Ruth. 1. 11. hoc est, habeatis eos maritos, ut sint mariti vestri.* Sic; **וְאֵהִי לָהֶם לְמַלְאָה** *Et sum eis in dicterium, Jobi 30. 9. hoc est, habent me pro dicterio, pro sermonis argumento.* Item, **וְגַם אֲנַחְנוּ נַחֲיָה לְאֲרֹנֵי לְעֲבָדִים** *Quinetiam nos erimus domino meo in servos, Gen. 44. 9. hoc est, dominus noster habebit nos etiam pro servis suis, & familia plurima.*

Est & hinc Verbi substantivi Ellipsis frequentissima: ut,

וְשִׁפָּה אַחַת לְכֻלָּם *Et labium unum est omnibus illis, Gen. 11. 6.*

זֹאת אוֹת הַבְּרִית *Hoc est signum istius fœderis, Genes. 9. 12.*

פֶּה לָהֶם וְלֹא יִדְבְּרוּ *Os eis est & non loquantur, Psal. 139. 16.*

מִיבִיעַ תּוּ *Mibi es tu, Jesh. 43. 1. id est, meus, ad me spectas,*

ad me pertines. Sic apud Plaut. Mostel. Mihi sum. sic

sum, Id est, meus, mei juris sum. Sic,

יְהוָה לִי לֹא אֵרֶא *Dominus mihi est, non timebo, Psal. 118. 6.*

hoc est, meus, Dominum pro defensore meo habeo:

vide & Prov. 8. 14. Exod. 19. 5.

כִּרְמִי שְׁלִי לֹא נִטְרָתִי *Vineam meam que mihi erat, non custodi-*

vi, Cant. 1. 6. Sic; מִטַּתוֹ שֶׁל שְׁלֹמֹה *Lectus ejus qui est Sa-*

lomon, Cant. 3. 7. Hinc observetur שְׁלִי non esse sim-

pliciter articulum Genitivi casus, ut vulgò docetur,

sed periphraстicè: immò & Nominativum sic desi-

gnat; ut; סֵפֶר שְׁלִי *Liber qui mihi est, hoc est, meus, qui*

ad me spectat: בֶּן נְבוֹן שְׁלֶךְ *Filius intelligens qui tibi est,*

id est, tuus, & similia. In hac Ellipsi etiam No-

men per Genitivum explicatur:

vide infra cap. 20.

CAPUT

CAPUT XV.

De Syntaxi Verborum Passivorum.

REGULA.

Passiva Verba regunt Ablativum cum Præpositione **מִן** *A, ab, de*: ut,

מֵהֶם *Et terra deferetur ab eis, Levit. 26. 43.*

נָתַנוּ מִרְעָה אֶחָד *Data à pastore uno, Eccles. 12. 11.*

At quod legitur **אֶת לְבָם וְנִשְׁבְּרְתִי** *Et contractus sum cor eorum*, per Ellipsin est, pro **מֵאֵת** *A corde, vel propter cor eorum*, Ezech. 6. 9. vel simpliciter **אֶת** ponitur pro **מִן** ut Exo. 9. 9.

Pro Ablativo hîc sæpè Dativus est: ut,

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר נִשְׁמַע לְסַנְבַּלֵּט *Fuit verò quum auditum esset Sanballato, Neh. 6. 1. h. e. à Sanballato: vide & §. 7.*

לֹא נִכְרְוֹת נִחְשְׁבָנוּ לוֹ *Nonne extraneæ reputatæ sumus ipsi, Gen. 31. 15. hoc est, ab ipso.*

נִדְרַשְׁתִּי לֹא שְׂאֵלוּ נִמְצְאָתִי לֹא בְקִשְׁנִי *Quæsitus sum iis, qui non interrogabant, inventus sum iis, qui non quærebant me, Jesa. 65. 1. hoc est, ab iis.*

הֲאֶרְשׁ אֶרְשׁ לָהֶם *An consulendo consulor iis? Ezech. 14. 3. h. e. an ullo pacto consulor ab eis?*

וְגַם לְמָחָר אֲנִי קְרוּא לָהֶּ *Etiam in crastinum ego invitatus sum ipsi, Esth. 5. 12. hoc est, ab ipsa.*

אֲךָ אֲשֶׁר יֵאָכַל לְכָל נֶפֶשׁ הוּא לְבָדוּ יַעֲשֶׂה לָכֶם *Veruntamen quod comedetur omni animæ, ipsum tantum fiet vobis, Exod. 12. 16. hoc est, ab omni anima, parabitur à vobis.*

Est & hîc Dativus acquisitionis: ut,

לִי הָיָה קֶשֶׁה הַזֶּה *Visto dura nunciata est mihi, Esa. 21. 2.*

בְּצֵאת הַהִיא יִבְלֵשׁ לִיהוָה צְבָאוֹת *In tempore illo asseretur mihi DOMINO exercituum, Jes. 18. 7.*

אחר בְּשׂוּדָה לְלָקֵט אֶל־תְּלָבִי *Ne eas ad colligendum in agro alio,*
Ruth. 2. 8.

בִּי עֲמְדָה מִלִּדְרָה *Quòd subsisteret à pariendo, Genes. 30. v. 9.*
h. e. parere, quomodo Græci reddunt, ὅλ' ἀπέσθη
τινάειν. De hac structura cum Præpositionibus vide
 amplius in Syntaxi Præpositionum.

Quaedam verba in hac structura eleganter per
 Adverbium explicantur: ut,

בְּתִרְוָעָה הִשִּׁיבוּ בְּגַן *Benefacite pulsare cum clangore, Psal. 33.*
v. 3. h. e. optimè pulsate: sic 1. Sam. 16. 17. Vide etiam
Prov. 30. 29. Jer. 11. 12.

יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִם־אֱלֹהֵי הַגְּדִיל *Magnificat Dominus facere cum*
illis, Psal. 126. 2. hoc est, magnificè-agit: sic Joel. 2. 20.

וַיִּסַּף שְׁלַח אֶת־הַיּוֹנָה מִן־הַתְּבָרָה *Et adjecit mittere columbam*
ex arca, Genes. 8. v. 10. hoc est, iterùm emisit: sic 9. 12
& 21. & aliàs sæpè hoc Verbum per Iterùm, Denuò ex-
 ponitur.

כַּאֲשֶׁר הִקְרִיב לָבוֹא מִצְרַיִם *Quum appropinquasset venire in*
Ægyptum, Genes. 12. 11. h. e. quum propè esset, ut ingre-
 deretur in Ægyptum.

אֲנִי הַנְּשׂוּב לְהִפְרֹת מִצְוֹתֶיךָ *An reverteremur ad irrita facienda pre-*
cepta tua? Esr. 9. 14. h. e. An rursus irrita faceremus?

Infinitum etiam quandoque resolvitur in Tem-
 pus præcedentis finiti, cum copula ו: ut,

וַיִּשָּׁב וַיִּחַק וַיַּחְפֹּר אֶת־בְּאֵרוֹת הַמַּיִם *Et reversus est*
& fodit puteos aquarum, Genes. 26. v. 18. pro לְחַפֹּר
Reversus est ad fodiendum, hoc est, rursus fodit ve-
 refodit, perrexit fodere.

אֵיכָכָה אוֹכַל וְרֵאִיתִי בְּאֵבְדוֹן מוֹלַדְתִּי *Quomodo potero &*
ciam perditionem cognationis meæ? Esth. 8. v. 6. pro
 לְרֵאוֹת potero aspicere.

Deest quandoque ו: ut,

אל תבחהל מפניו תלך *Ne perturberis à facie ejus, abeas, Eccl. 8. 3.*

אל תרבו תדברו *Ne multiplicetis, loquamini, 1. Sam. 2. v. 3. pro*

לדבר *Discedere, לדבר Loqui. Rabbini in his formis*

loquendi usurpant *Ut pro 1.*

Ellipsis Verbi Infiniti : ut,

לא אוכל און *Non possum iniquitatem, Jesa. 1. 13. scil. גשו*

ferre : vide & Hof. 8. 1, Psal. 101. 5.

REGULA SECUNDA.

Verbum finitum quodvis regit suum Infinitum ad majorem certitudinem & evidentiam exprimendam.

Infinitum sæpius præcedit, & sub prima radicali notatur cum Kametz, si in Kal sit & ex Verbis perfectis aut bisyllabis, perfectorum formam imitantibus : ut, *מכל עץ הנין אכל תאכל* *Ex omni arbore horti comedendo comesdes, Gen. 2. v. 16. hoc est, liberè, prorsus comedes.*

ביום אכלך ממנו מות תמור *In die comedere te ex ea, moriendo morieris, vers. 17. id est, omninò, utique, certissimè morieris.*

Ex diversis conjugationibus : ut,

מטר יקטירו *Adolendo adolebunt, 1. Sam. 2. 16.*

שרוף ישרפו *Comburendo comburentur, 2. Sam. 23. 7.*

טרף טרף יסף *Discerpendo discerptus est Joseph, Genes. 37. 33.*

hoc est, omninò discerptus est.

סקול יסקול *Lapidando lapidabitur, Exod. 19. 13.*

החרבו המלכים *Desolando desolati sunt reges isti, 2. Regum 3. 23.*

ערום יערום הוא *Calliditate-utendo callidè aget ipse, 1. Sam. 23.*

v. 22. h. e. callido planè utetur astu, callidissimè aget.

Quando Infinitivus sequitur, tum continuatio & frequentatio indicatur : ut,

אתנם

וַיְבָרֵךְ בְּרִכּוּךְ אֶתְכֶם *Et benedixit benedicendo vobis, Jof. 24. 10.*

hoc est, subinde, sine intermissione benedixit vobis
אֹמְרִים אָמֹר לְמַנְאֲצֵי *Dicunt dicendo spernentibus me, Jer. 22.*

v. 17. *hoc est*, indefinenter dicunt.

וּבֹא בֹא וְשַׁף *Et veniet veniendo & inundabit, Dan. II. v. 10.*
vide Num. II. 32. Zach. 8. 21. Jof. 7. 7. & alibi.

Quando particula aliqua intercedit, Infinitivus etiam sequitur: ut, אֲעֹלָה נָם עָלָה *Ascendere faciam te etiam ascendendo, Gen. 46. 4.*

Sic Imperativus præcedit cum intensione & emphasi: ut,

בְּכוּ בְכוּ לְהִרְדּוּ *Flete flendo propter abeuntem, Jer. 22. 10. sic*

רְאוּ רְאוּ שְׁמְעוּ שְׁמְעוּ *Audite audiendo: Videte videndo, &c.*

Ut autem hæc locutio, quando affirmativa est, certius & efficacius affirmat: ita additâ negatione, vehementius negat. Negatio vel præponitur vel interponitur. Præposita: ut,

אִחַ לֹא יִפְדֶּה יִפְדֶּה אִישׁ *Fratrem redimendo non redimet quoniam, Psalm. 49. 8. hoc est*, nullo modo redimere quisquam potest alium suis divitiis à morte.

לֹא מוֹת תִּמְתּוּן *Non moriendo moriemini, Gen. 3. v. 4. hoc est*,

Planè non moriemini, nullo modo moriemini, sed vivetis, ac, apertis oculis mentis vestræ, divinam consequemini scientiam, immortales futuri, ut Deus ipse. Quidam volunt præpositam negationem hanc, non negare universaliter: at Hebræi de eo nihil annotarunt, neque priori loco id convenit.

Sæpius in medio collocatur: ut,

וְהִפְדֶּה לֹא נִפְדֶּתָה *Et redimendo non redimitur, Lev. 19. 20.*
hoc est, nullo modo redimitur.

וְהָחֵל לֹא חִתְלָה *Et fasciando (passivè) non fuisti fasciatus, Ezech. 16. 4.*

Unum reperitur cum Chateph sægol ab initio in Kal, cui simile in tota Scriptura non occurrit, teste Elia in Michlol fol. 152. ut,

דַּמִּית הָיִיתָ אֲהִירָה כְּמוֹךְ *Cogitas quòd essendo sim sicut tu,*
Psal. 50. 21.

Aliquando videtur Præteritum poni loco Infinitivi, juxta quosdam: ut,

נִאָצַּת בְּנֹאֲץ *Blasphemando blasphemare fecisti,* 2. Sam. 12. 14.
 possit tamen esse Infinitivus.

Porro Accusativus Infinitivorum, apud Latinos usitatus, hic rarissimus est: ut, לֹא טוֹב הָיִיתָ הָאָדָם לְבַרְוֹ *Non est bonum hominem esse solum,* Genes. 2. 18. quomodo & Græci reddiderunt, ὃ καλὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον μόνον. Communiter autem hæc locutio effertur per Nominativum cum Verbo finito, additâ Conjunctione כִּי: ut,

מִי הִגִּיד לְךָ כִּי צִירָם אֶתָּה *Quis indicavit tibi, quòd nudustus sis,* Genes. 3. v. 11. quod Latini dicunt, Te nudum esse.

Attamen & Conjunctionis istius non rarò Ellipsis est: ut,

יִדְעוּ גוֹיִם אֲנוֹשׁ הָטָרָה *Cognoscent gentes, quòd homo sint,*
Psal. 9. 21.

כִּי שָׁמְעֵנוּ אֱלֹהִים עִמָּכֶם *Nam audivimus quòd Deus vobiscum sit,* Zach. 8. 23.

Denique quomodo substantiva cum Infinitivo construantur, vide suprâ capite 3. Reg. 2. quòd etiã Verbum infinitum, regit casum sui finiti, ex Syntaxi Verbi finiti patet.

ENALLAGE Verbi infiniti varia est: primò pro Præterito: ut,

וְהַחַיּוֹת רָצוּא וְשׁוֹב *Et animalia currere & redire,* Ezech. 1. 14.

pro רָצוּ

pro רצו וישבו currebant & redibant: vel est ellipsis Verbi finiti, pro רצו רצו Currebant currendo, וישבו וישבו & redibant redeundo, vel possit etiam esse pro Participio, vide & Jerem. 14. 5.

Secundo, pro Participio: ut,

והסור והסור Et aquæ erant eundo & deficiendo, Genes. 8. v. 5. pro והסורים והסורים euntes & deficientes, pro est, pergebant deficere: aut certe horum Participiorum cum Verbo infinito ellipsis est. Sic, וקחו חזו pro וקחו Jos. 3. 17. משכרו pro משכרו Hab. 2. 15. שבח אני Laudari ego, Eccles. 4. 2. והפלא גדול והפלא Magna & in admirationem rapere, pro, נפלא Admiranda, 2. Chron. 2. 9. לבזה נפש Ad contemnere animam, h. e. contemnentem animam, Esa. 49. 7.

Tertio, pro Imperativo: ut,

זכור את יום השבת לקדשו Recordari diei Sabbathi, ad sanctificandum ipsum, Exod. 20. v. 8. pro זכור Recordare: sic Jos. 1. 5. 13. Deut. 16. 5. 1. Jerem. 2. 5. 2, & 19. 5. 1. Judic. 4. 20.

Quarto pro Futuro: ut,

ואתכם הוציא מתוכה Vos autem educere ex ea, Ezech. 11. 7. pro הוציא Educam: vide & 2. Sam. 3. 18. Num. 20. 3. Psal. 77. 2. Sic sumunt והקריב, Levit. 6. 7. pro Infinitivo, loco Futuri.

Et cum proficisceretur tabernaculum, Numer. 1. 5. 51.

Quinto pro Nomine: ut,

עשה סמים שנאתי Facere declinantium odi, Psal. 101. v. 3. מעשה סמים Factum, opus declinantium: vide 2. Reg. 19. 5. 27. Hinc accipit quandoque Nominum pluralium foemininorum: ut, בבנותיך In edificando, Ezech. 16. 31. vide & 6. 8. Sic quoque cum ה parago-

gico, sequitur formam Nominum fœmininorum in ך desinentium, cum junguntur ipsi Pronomina inseparabilia, ut cap. sequenti declarabitur.

CAPUT XVII.

De Syntaxi Verbi cum Pronominibus inseparabilibus.

Syntaxis Verbi cum Pronominibus inseparabilibus, primò est cum Præfixis ך & ך, quæ Verbis eadem formâ præfiguntur, quâ Nominibus, sequente scilicet post utrumque Dages.

ך Omnibus promiscuè Verbis in Præterito, Participiis & Futuro convenit: ut,

שָׁגְלוּ *Quæ detondent, Cant. 4. 1.*

שָׁעַשָׂה *Quod factum est, Eccles. 1. 9.*

שָׁפַע *Quibus obtingit, Eccles. 8. 14.*

שָׁלַח *Quod deferat, Eccles. 5. 14.*

Semel est cum Pathach loco Sægol: ך *Donec surrexi, Jud. 5. 7.*

Ante gutturalem Sægol manet, Dagesch ejecto: ut, ך *Quem diligit, Cant. 1. 7.*

ך Præterito & Participiis tantum convenit: ut, ך *Quæ posuit, Jesa. 51. 10.* ך *Qui servat, Psal. 146. v. 6.* Ante gutturalem; ך *Qui habitare-secum fecerit, Esr. 10. 14.* ך *Qui comederit, Levit. 17. 10.* ך *Qui dixit, Job. 34. 31.* ך *Qui iverant, Jos. 10. v. 24.*

Et sic Exod. 3. v. 16. ubi Sægol est propter sequens Kametz, quomodo & ante Nomina, quæ Kametz sub prima gutturali habent, notari solet, ut supra cap. 5. expositum: ך ך *Et omne quod sanctificavit, 1. Paral. 26. 28.* ך *De eo quod preparaverat, 2. Paral. 29. v.*

29. v. 36. pro על אשר שהכין. Hinc per singularem
 anomaliam contractum; לה הכין In quem preparave-
 rat et, 2. Chron. 1. 4. h. e. במקום שהכין In locum quem,
 vide supra cap. 8. sub initium.

Secundo est cum Affixis Pronominibus à fine. Hæc
 propriè activis tantum competunt, cum personam pa-
 tientem denotent, quam Accusativo casu ea Verba ex-
 primunt. Infinito tamen passivo jungi etiam possunt,
 ut infra in forma Infiniti declarabitur. Sed & Neutra,
 aliaque Verba, sæpè cum Affixo Pronomine tanquam
 Accusativo juncta sunt, de quibus vide in fine hujus
 capituli.

Non cuilibet personæ quælibet Affixa adjungun-
 tur. Prima respicit Affixa primæ personæ, secunda se-
 cundæ: nam sic reciproca fieret significatio, quæ conju-
 gationibus Niphal & Hithpahel exprimitur. At mix-
 tum conjungi possunt, Verbum scilicet primæ personæ
 Pronomini secundæ, & contrà. Tertia persona similia
 Affixa recipit.

Neque etiam omnia Affixa omnibus promiscuè
 Temporibus conveniunt.

נִּי , נָּי , Præterito: נִּי , reliquis.

נִּי , נָּי , נָּי , non junguntur Præterito, reliquis
 Temporibus rectè.

וּ , Imperativo & Futuro: aliis וּ . Idem de i ju-
 dicio.

At vox immediatè in vocalem desinens, nudum Af-
 fixum recipit. וּ , Præterito; וּ , reliquis. Secunda
 Pluralis Præteriti in utroque genere, ultimam termi-
 nationem mutat in Schurek, unde & hîc nuda Affixa
 accedunt. In universum autem hæc Syntaxis Prono-
 minum cum Verbis, vocis formam insigniter mutat,
 ut sequitur. Hh 4

PRÆTERITUM.

פָּקַד *Visitavit ille.*

eos	{ פָּקַדְם פָּקַדְמוּ }	eum	{ פָּקַדוּ פָּקַדְהוּ }	} Aff. 3. perf.
eas	פָּקַדְנָא	eam	פָּקַדְהָא	
vos m.	פָּקַדְכֶם	te m.	פָּקַדְךָ	} 2. perf.
vos f.	פָּקַדְכֶן	te f.	פָּקַדְךָ	
nos c.	פָּקַדְנוּ	me c.	פָּקַדְנִי	1. perf.

Kametz penultimum per totum præteritum mutatur in *Scheva* : *Pathach* hîc in *Kametz*, exceptis כָּם , כֵּן , ante quæ manet.

Tzere altera Præteritorum terminatio, hîc & in tertia plurali ac fœminina, manet: ut, אֲהַבָּךְ *Diligit te*, Deut. 15. v. 16. וּשְׂנֵאָה *Et odio habuerit eam*, Deut. 24. v. 3.

Cholem tertia terminatio manere potest; at quando *Scheva* sequitur, tunc mutatur in *Kametzchatuph*, ut in prima persona; יָכַלְתִּי *Prævalui ipsi*, Psal. 13. v. 5. sed rarissimè istius formæ Verba cum Affixis junguntur.

Pihel Tzere ultimæ Syllabæ mutat in *Scheva*: ut, גִּבְרָוּ *Magnificavit eum*, Esth. 5. v. 11. בֵּרַכּוּ *Benedixit ei*, Genes. 27. v. 27. ubi prius *Tzere* manet, quia est compensativum *Dagesch* ejecti, & *Chatephpathach* est loco *Scheva* simplicis. Si aliud *Scheva* sequatur, ut ante כָּ , כֵּן , כָּם , tum prius *Scheva* transit in *Sægol* vel *Pathach*: ut, בֵּרַכְךָ *Benedixit tibi*, Deuter. 2. v. 7. Recedunt tria; Primum; פָּאֲרַךְ *Ornavit te*, Jesa. 55. v. 5. pro פָּאֲרַךְ propter accentum, cui, inquit *Aben Esra*, inter Perfecta Verba simile non reperitur, quòd כ Masculinum habeat cum *Scheva*, præcedente *Kametz*. Sæpè autem in *Quiescentibus* tertiâ id contingit, etiam præter accentuum rationem, ut jam videbitur. Alterum est, יְסַרְנִי *Castigavit me*, Psal. 118. v. 18. quod habet *Dagesch eupho-*

euphonicum in ך. Tertium, 'סרני Erudivit me, Jesh. 8. ii. cum Tzere loco Pathach, si est Præteritum. Quidam autem volunt esse Futurum, deficiente primâ radicali & tum forma est analoga. Eliso Dages: 'קללני Maledixit mihi, 1. Reg. 2. 8.

Defectiva & Quiescentia primâ radicali, sequuntur formam פקד.

Defectiva secundâ; קבה Maledixit ei, Num. 23. 8. cum ה loco ו ו קבני Largitus est mihi, Genes. 33. v. ii. Ex Hiphil; הדפני Silere fecit nos, Jer. 8. 14.

Quiescentia secundâ retinent Kametz in Kal ante omnia Affixa: ut, שמו Posuit illum, Lev. 6. v. 10. vel שמוהו, Ezech. 7. v. 20. Speciale est; רנני Judicavit me, Genes. 30. v. 5. cum Dagesch, quod à Masorethis observatum, non sæpius sic occurrere. Ex Pihel; כוננה Stabilivit eam, Esa. 45. 18. Ex Hiphil; הכניני Stabilivit me, 1. Reg. 2. v. 24. המיתי Morte affeci eum, 1. Sam. 17. 35.

Quiescentia tertiâ ך, retinent ultimum Kametz: ut, קראך Vocat te, Jesh. 54. 6. Ex Pihel; גשאו Extulit eum, Esth. 5. ii. Ex Hiphil; החשיאם Peccare fecit eos, 2. Reg. 17. 21.

Quiescentia tertiâ ה, abjiciunt illud, unde Kametz ultimum succedit sub primam radicalem: ut, עשהו Fecit illud, Psal. 95. v. 5. pro עשהו. Affixo ך hîc non est locus, ad differentiam Quiescentium secundâ: nam si hîc diceretur עשו, nulla esset ejus differentia à עשו, quod antea positum. Notavit hoc Kimchi in Michlol folio 161. Sic cum aliis Affixis, עניני Exaudivit me, 1. Sam. 28. v. 15. עשהך Fecit te, Deut. 32. v. 36. & ענהך Respondit tibi, Jerem. 23. 37. pro ענהך: promiscuè enim hæc forma hîc usurpatur, secus quàm in Verbis perfectis fit. Ex Pihel; ענהך Afflixit eam, Deut. 22. 29. כפסמו Operuit eos, Exod. 15. v. 10. גשני Oblivisci fecit me, Genes. 41. v. 51. pro גשני.

Ex Hiphil; והשקה Et potavit eam, Num. 5. 27. אָוֵרְתִי Aver-
tit eum, Jesta. 44. v. 20. וְהִכָּךְ Et percusserit te, 1. Reg. 20,
v. 36. הִכָּנִי Percussit me, הִכָּם Percussit eos, &c.

Rabbini frequenter ה in א commutant, ut מִנְאֵן Nu-
meravit eos: עָשָׂאוּ Fecit eum: עָשָׂנִי Fecit me, עָשְׂאוּהוּ Fece-
runt eum. Simile ex Bibliis vide infra ad פָּקְדוּ.

פָּקְדָה Visitatione illa.

eos	{ פָּקְדָתְם פָּקְדָתְם פָּקְדָתוֹ	eum	{ פָּקְדָתוֹ פָּקְדָתוֹ פָּקְדָתָהּ	} Aff. 3. perf.
eas	{ פָּקְדָתוֹ פָּקְדָתוֹ	eam	{ פָּקְדָתָהּ פָּקְדָתָהּ	
vos m.	פָּקְדָתְכֶם	te m.	פָּקְדָתְךָ	} 2. perf.
vos f.	פָּקְדָתְכֶן	te f.	פָּקְדָתְךָ	
noc c.	פָּקְדָתִי	me c.	פָּקְדָתִי	1. perf.

Vocalium Kametz & Scheva ab initio fit transpo-
sitio. Terminatio ה mutatur in ת, præterquam ante
ס & ז, ubi mutatur in Kametz.

פָּקְדָה) Per syncopam excluso ה, ut in exemplis
videre est: ut, גִּמְלָתוֹ Reddidit ei, Prov. 31. 12. אַבְלָתוֹ Ablat-
avit eum, 1. Sam. 1. 24. Ex terminatione Tzere; אַהֲבָתוֹ
Amavit illum, 1. Sam. 18. 28. Similis contractio in sequen-
tiforma.

פָּקְדָה) Cum Kametz in fine, accentus est in ul-
tima: cum Pathach, accentus est in penultima, quod
in pausis familiare: ut, גִּבְיָתָהּ Furata est eas, Gen. 31. 32.
fonnæ foemininæ. Est & מו pro ס: ut, עִנְקָתָמוּ Cingit
eos, Psalm. 73. 6.

Pihel corripit Tzere in Scheva: ut, עִרְתָּו Erudiverat
ipsum, Prov. 31. 1. וּבִקְשָׁתָם Et quesivit eos, Hof. 2. 7. וּכְעִפְתָּהּ
Et irritabat eam, 1. Sam. 1. v. 6. deficiente Mappik: הִמְתָּנִי
Fovit me, Psal. 51. 7. cum Sægol sub ' loco Chirek, pro-
pter sequens Chatephsægol. Hiphil;

Hiphil; הפקידתהו & sic deinceps.

Quiescentia secundâ prius Kametz in Kal retinetur, ut, שמתהו *Posuit eum*, &c. Ex Pihel; שוכבתך *Pervertit te*, *Jesa.* 47. 10. cum Sægol loco Tzere, propter accentum ad penultimam retractum.

Quiescentiâ tertiâ & retinent & hîc posterius Kametz: ut, מצאתנו *Invenit nos*, *Num.* 20. 14. ubi Kametz posterius est loco Pathach, propter accentum: מצאתם *Invenit eos*, *Exod.* 18. 8.

Quiescentia tertiâ ה semper retinent Kametz prius in Kal, ut in forma mascul. ut; עשהו *Fecit eum*, *Deut.* 32. v. 15. עשך *Fecit te*, *Deut.* 32. 6. ראי *Vidit eos*, *Gen.* 32. 2. עשנו *Fecit nos*, *Psal.* 100. 3. Ex Pihel; צותה *Præcepit ei*, *Ruth.* 3. v. 6. וכלתו *Et consumet eam*, *Zach.* 5. 4. Ex Hiphil; וטו *Seduxit eum*, *Prov.* 7. 21. העלתם *Ascendere iussit eos*, *Jos.* 2. 6.

פקדתו *Visitasti tu vir.*

cos	{ פקדתם פקדתמו	eum	{ פקדתו פקדתהו	} 3. perf.
eas	פקדתן	eam	פקדתה	
nos	פקדתנו	me	פקדתי	1. perf.

Defunt affixâ secundæ personæ, ne reciproca fiat significatio. Ex Kal; וכתבתם *Et inscribes ea*, *Deut.* 11. v. 20. Ex Pihel; פקדתו & sic deinceps: חלקתם *Divides eos*, *Ezech.* 5. 1. Cum ׀ paragogico, גרשתמו *Expulisti eos*, *Exo.* 23. v. 31. Hiphil; הפקדתו &c.

Defectiva secundâ; וקלחתי *Vilipendisti me*, *2. Sam.* 19. 13.

Quiescentia secundâ; שמתו *Posuisti eum*, *Hab.* 1. v. 12. Hiphil; הקמתו *Exexisti eum*, *Psal.* 89. 44.

Quiescentia tertiâ & מצאתה *Invenisti eam*, *Deut.* 22. 3. Ex Pihel; מלאתי *Replevisti me*, *Jer.* 15. 17. cum Kametz loco Pathach propter accentum.

Quie-

Quiescentia tertiâ ה : ut, רציתם *Benè voluisti eis*, *Psal.*
 44. v. 4. עשיתיה *Fecisti hoc*, *Psal.* 109. 27.

בקרתי *Visitasti tu form.*

eos	פקדתים	eum	{ פקדתי פקדתיהו }	3. pers. Aff.
eas	פקדתינן	eam	{ פקדתי פקדתיה }	
nos	פקדתינו	me	פקדתיני	1. pers.

Scheva mutatur in Chirek, post quod aliquando accedit Jod, tanquam altera nota fœminini generis secundæ personæ, quasi ex forma Pronominis אַתָּה, unde & quandoque in forma separata expressum legitur; יתת *Dedisti*, *Ezech.* 16. v. 18. 36. שמעת *Audivisti*, *Jerem.* 4. v. 19. Hinc ונתתיהו *Et dedisti eum*, *Ezech.* 16. v. 19. ונשאתים *Portas ea*, *Ezech.* 16. 58. מצאתים *Invenisti eos*, juxta Kimchium, *Jer.* 2. 34. Quandoque ' illud excidit, fortè ut sic discernatur à prima persona: ut, הכרעתני *Depressisti me*, *Jud.* 11. v. 35. ילדתני *Peperisti me*, *Jer.* 15. v. 10. לבבתני *Incordasti me*, *Cant.* 4. v. 9. רפיתני *Decepisti me*, *1. Sam.* 19. v. 17. Huc refert Abarbenel משיתוהו *Exod.* 2. 5. & explicat *Extraxisti eum*. Pro Chirek etiam est Tzere: ut, הורדתנו *Demisisti nos*, *Jos.* 2. 8. vel Tzere est pro Pathach, ex forma masculina, ut in sequenti; השבעתנו *Adjurasti nos*, *Jos.* 2. 17. cum Kametz loco Pathach propter pausam, ex forma masculina, de fœmina Rachab, quod fortè factum, ad denotandum masculinum animum ejus. Sic *Cant.* 5. 9. Simile; ילדתני *Peperisti me*, *Jer.* 2. v. 27. pro תינו: Chirek sub ל loco Pathach, quæ forma & lib. 1. cap. 13. notata est ad Præteritum.

פקדתי *Visitavi c.*

Syntaxis hîc planè eadem quæ in præcedenti voce,
 nisi

nisi quòd pro Affixo primæ personæ hîc adhibentur
Affixa secundæ personæ: ut, שְׁאַלְתִּי Petivi eum, 1. Sam. 1.
v. 20. שְׁאַלְתִּי חַוּוֹ Interrogavi eum, Jud. 13. v. 8. יָרַדְתִּי Gen-
te, Psal. 2. v. 7. in quibus est Chirek breve loco Pathach,
ut paulò antè. Cholem corripitur in Kametzchataph:
ut, כָּלַתִּי Prævalui ipsi, Psal. 13. v. 5. In Pihel & Hiphil
nihil mutatur.

Defectiva secundâ; אָרוּתִי Maledixi ei, Mal. 2. 2. Pihel:
אָרַרְתָּ Maledixit ei, Gen. 5. 29. חָקוּתִי Descripsi te, Jef. 4. 9. 16.

Quiescentia tertiâ; וָי רָאִיתִי Vidi eum, Deuter. 33. v. 9.
וָי מִשִּׁיתָהוּ Extraxi eum, Exod. 2. v. 10. וָי בְּנִיתִי Aedificabo eam,
Amos 9. v. 11. וָי עֲשִׂיתִי Respondi tibi, Jefa. 4. 9. v. 8. וָי עֲשִׂיתִי Feci
eos, Genes. 6. v. 7. cum defectu Jod ultimi: Sic cum de-
fectu ' prioris; וָי בְּנִיתִי Aedificabo eos, Jerem. 33. v. 7. Semel
legitur cum Affixo primæ personæ, sed quod in Dati-
vum resolvendum est; וָי עֲשִׂיתִי Feci mihi, Ezech. 29. 3. cum
defectu Jod, pro לִי עֲשִׂיתִי Vide in fine hujus capituli.

וָי פָּקְדוּ Visitarunt illi vel ille.

eos	פָּקְדוּם	eum	פָּקְדוּהוּ	} 3. pers.
eas	פָּקְדוּן	eam	פָּקְדוּתָהּ	
vos m.	פָּקְדוּכֶם	te m.	פָּקְדוּךָ	} 2. pers.
vos f.	פָּקְדוּכֶן	te f.	פָּקְדוּךְ	
nos c.	פָּקְדוּנִי	me c.	פָּקְדוּנִי	1. pers.

Kametz & Scheva ab initio transponuntur, ut in ter-
tia fœminina singulari, aut servatur simpliciter ratio
tertiæ masculinæ: ut, וָי פָּקְדוּךָ Visitaverunt te, Jefa. 26. v. 17.
וָי עֲזָבוּנִי Dereliquerunt me, Psal. 27. 10. וָי וּדְקָרְהוּ Et configent eum,
Zach. 13. v. 3. Ex terminatione Tzere; וָי רָאוּהוּ Reverentur
ipsū, Job. 37. 24. In Pihel & Hiphil forma integra manet.

Defectiva secundâ; וָי סָבְבוּנִי גַם סָבְבוּנִי Circumdederant
me, etiam circumdederant me, Psal. 118. 11. ubi forma inte-
gra &

gra & defecta. In Hiphil corripitur Tzere sub ה characteristico; **הסבֹּרָה** *Circumdederunt te, &c.*

Quiescentia secundâ retinent Kametz; **פִּשְׁמוּךְ** *Posuerunt te, Psal. 86. v. 14.* Hiphil; **הִשִּׁיבוּם** *Referebant ea, 1. Reg. 14. v. 28.* Tzere sub He correpto.

Quiescentia tertiâ **וִאֵי קָרָאִי** *Evenerunt mihi, Jer. 13. 22.*
Ex Pihel: **יִרְאוּנִי** *Timorem incusserunt mihi, 2. Sam. 14. 15.*

Quiescentia tertiâ **רָעִי** retinent Kametz; **עָשׂוּנִי** *Fecerunt me, Psal. 119. 73.* **עָשׂוּהוּ** *Fecerunt eum, Eccles. 2. v. 12.* In aliis nulla varietas. Discrepat: **הִלְאוּם** *Suspendunt eos, 2. Sam. 21. 12.* à **תִּלָּה**.

פְּקַדְתֶּם *Visitastis vos viri.*

eos	פְּקַדְתֶּם	eum	פְּקַדְתוֹהוּ	} 3. perf.
eas	פְּקַדְתוֹן	eam	פְּקַדְתוֹהָ	
nos	פְּקַדְתוֹנִי	me	פְּקַדְתוֹנִי	1. perf.

Terminatio **ם** mutatur in **י** cui subjunguntur affixa. Sic in Pihel & Hiphil. Ex Quiescentibus secundâ; **צַמַּתִּי** *Jejunastis mihi, Zach. 7. 5.* pro **לִי צַמַּתֶּם**. Ex Quiescentibus tertiâ **הִגְלִיתוּהוּ** &c. Hiphil; **הִעֲלִיתֵנוּ** *Ascendere fecistis nos, Num. 20. 5.*

Vocis fœmininæ eadem ratio est.

פְּקַדְנוּ *Visitavimus nos.*

eos	פְּקַדְנוּם	eum	פְּקַדְנוֹהוּ	} 3. perf.
eas	פְּקַדְנוֹן	eam	פְּקַדְנוֹהָ	
vos m.	פְּקַדְנוּכֶם	tem.	פְּקַדְנוּךְ	} 2. perf.
vos f.	פְּקַדְנוּכֶן	te f.	פְּקַדְנוּךְ	

Hinc; **דַּרְשָׁנוּ** *Quærivimus eum, 1. Paral. 13. 3.* **שִׁחַחְנוּךְ** *Obliti sumus tui, Psal. 44. v. 8.* **חַקְרָנוּהָ** *Investigavimus eam, Job. 5. 27.*

In Pihel & Hiphil nihil mutatur; ut, **בִּרְכָנוּכֶם** *Benediximus*

diximus vobis, Psal. 118. 26. cum Tzere ab initio, ut est in melioribus exemplaribus, pro quo in plerisque est Scheva, quod pravum videretur.

PARTICIPIIUM PRÆSENS.

sive Benoni.

פִּקֵּדן *Visitans ille.*

eos	פִּקְדָם	eum	פִּקְדוֹ פִּקְדוֹהוּ
eas	פִּקְדוֹן	eam	פִּקְדוֹהָ
vos m.	פִּקְדְכֶם	tem.	פִּקְדְךָ
vos f.	פִּקְדְכֶן	te f.	פִּקְדְךָ
nos c.	פִּקְדֵנוּ	me c.	פִּקְדֵנִי

Tzere transit in Scheva, & ante ך & כס in Sægol vel Pathach propter gutturalem. Dicitur autem extra pausam פִּקְדָד & in pausa פִּקְדָד. Interdum cum Chirek in medio; אִפְקֵד Colligo te, 2. Reg. 22. v. 20. אִפְקֵד Inimicantiste, 2. Sam. 4. 8. vel Pathach, si secunda aut tertia sit gutturalis; אִפְקֵד Diligentis te, 2. Paral. 30. v. 7. אִפְקֵד Redimens te, Jesa. 48. v. 17. בִּרְאָה Creans te, Jesa. 43. v. 1. Sic; אִפְקֵד Redimens vos, Jesa. 43. v. 14. At, שְׁלֹחַ Mittens te, 1. Sam. 21. v. 2. retinet Tzere, loco Pathach, præter normam. Est & חוֹרְפֵי Probro afficiens me, Psal. 119. v. 42. pro חוֹרְפֵי: sic, שְׁלֹחַ Mittenti me, 2. Sam. 24. 13. In Pihel, Tzere mutatur in Scheva: מִקְדָּשׁוֹ Sanctifico eum, Lev. 21. v. 15. Ante ך , כס , ך in Chirek vel Sægol: ut, מִקְדָּשְׁכֶם Sanctificans vos, מִאֲסַפְכֶם Colligens vos, מְנַחֲמְכֶם Consolans vos, In Hiphil nihil mutatur.

Ex Defectivis secundâ anomalum est in Pihel; מִקְלֹלֵנִי Maledicit mihi ignominiosè, Jer. 15. 10. quod compositum est ex קָלַל Maledixit, & קָלָה quod in Hiphil significat Vilipendere, Ignominiâ afficere. Utrumque ergo signi-

significatum à Propheta in unius vocis formam contractum est וְלִצְחוֹתָיו וְלִשְׂוֹן לְקִצֹּר ad brevitatem sermonis & elegantiam ejus: הַיְאֻם autem Verbi קָלָה mutatum est in וְ mobile, ut sæpè aliàs, quod nisi factum fuisset, non potuisset commodè animadverti significatio ejus Verbi, scribit Kimchi in Commentariis: & in Michlol fol. 79. Vel simplicius possit resolvi in קָלְלוּנִי Maledixerunt mihi, & מְקַלְלֵנִי Maledicit mihi quisq; ut sit forma composita ex Præterito & Participio ejusdem Verbi, cui simile vide cap. 55. ad Participium.

Quiescentia secundâ retinent Kametz, ut in prima voce Præteriti, שָׁמוּ, שָׁמְרוּ &c. Ex Hiphil; מְצִירִים *su-* sulto eos, Joel. 3. 7.

Quiescentia tertiâ נִצָּאִי : מצאני Inveniens me, Gen. 4. 14. מצאו Inveniens eum, Gen. 4. 15. בּוֹרְאֵךְ Creans te, Esa. 43. 1.

Quiescentia tertiâ הַיְאֻם abjiciunt illud cum præcedente Sægol; עֹנֶה Respondens tibi, Job. 5. v. 1. הַיְעָשׂוֹ Qui fecit eum, Job. 40. v. 19. בִּזְוֹהוֹ Spernens eum, Prov. 14. v. 2. עֹשֵׂנִי Faciens me, Job. 32. v. 22. רֹאֵי Videns me, Job. 7. 8. וְנוֹטִיָּהֶם Et extendens eos, Esa. 42. 5. ubi ' ante affixum est loco tertiæ radicalis הַיְאֻם, non signum num. plur. Sic וְרַעֲיָהוּ Et pascens eas, Zach. 11. 5. h. e. נוֹטֵה אוֹתָם רוֹעֵה אוֹתָם. Et aliter; רֹאֵנִי Videns me, Jesa. 47. v. 10. cum Pathach loco Tzere, Pathach autem in Kametz productum per accentum; aut est simpliciter Kametz loco Tzere, ut simile infra in Infinitivo. Est & Tzere ante ם pro Kametz; רֹדֵם Dominans eis, Psal. 68. v. 28. quod contractè sic dicitur, pro רֹדֵה בָּם, ut in fine hujus capituli videbitur. הַמַּעֲלִים Qui ascendere fecit eos, Jesa. 63. 11.

פְּקָרָה פְּקָרָה Visitans illa.

Formæ פְּקָרָה Affixa nulla adjunguntur. Altera in ךַּ assumit eadem, quæ præcedens vox masculina. Cholem ma-

497 DE SYNTAXI VERB. CUM PRONOM.

net: duplex Sægol sequitur formam Nominum פקד
vel תפארת: ut, יולדתך *Pariens te*, Prov. 23.25. יועצתו *Con-*
fulens ipsi, 2. Paral. 22.3. & sic deinceps. Contractum est
מבעתך *Perturbans te*, 1. Sam. 16. 15. pro מבעתך ex intro-
gra forma מבעתת. Chirek autem est loco Sægol vel
Pathach euphoniæ causâ.

פְּקִידִים *Visitantes illi.*

eos	פּוֹקְדֵיהֶם	eum	פּוֹקְדֵי
eas	פּוֹקְדֵיהֶן	eam	פּוֹקְדֵיהָ
vos m.	פּוֹקְדֵיכֶם	te m.	פּוֹקְדֵיךְ
vos f.	פּוֹקְדֵיכֶן	te f.	פּוֹקְדֵיךְ
nos c.	פּוֹקְדֵינוּ	me c.	פּוֹקְדֵי

Sic; אכליו *Comedentes eum*, Jerem. 2. v. 3. אֹכְלֵיהָ *Come-*
dentes illud, Eccl. 5. 10. לְחַצְיָהֶם *Opprimentes eorum*, Jud. 2. 18.

Quiescentia secundâ; קָמִיד *Adversantes tibi*, Exod. 15. 7.

Quiescentia tertiâ; אִי קָרְאוּ *Invocantibus eum*, Ps. 145. 18.

Quiescentia tertiâ; הָ עָשִׂיהֶם *Facientes ea*, Psal. III. 10.

עֲפִיד *Speculatorum tuorum*, Jesa. 52. v. 8. רֵאִי *Videmes me*,

Psal. 31. 12. Ex Pihel; מַעֲנִיד *Affligentes te*, Soph. 3. 19.

פְּקִידוֹת *Visitantes ille.*

Nihil hîc mutatur: ut, קִרְאִיתִיךְ *Accidentia tibi*, Jesa. 51.
v. 19. quod tamen est à קָרָה.

PARTICIPIUM PRÆTERITUM,

sive Pahul.

פְּקִיד *Visitatus.*

פְּקִידוֹ & sic deinceps cum Affixis masculini Præsen-
tis. Sic; גְּלוּיִי &c. Fœmininum פְּקִידָה mutat הָ in ת,
ut Nomina fœminina. Pluralia imitantur præceden-
tem formam: ut, הָרוּגָיו *Occisi ejus*, Jesa. 27. v. 7. קָרְאִיתִי
Invitati ejus, Prov. 9. v. 18.

INFINITIVUS.

פִּקְדוּ פִּקְדוּ *Visitare.*

eos	פִּקְדוּם	eum	{ פִּקְדוּ פִּקְדוּהוּ פִּקְדוּנִי פִּקְדוּהָ פִּקְדוּהָ פִּקְדוּנִי } 3. perf.
eas	פִּקְדוּ	eam	{ פִּקְדוּהָ פִּקְדוּהָ פִּקְדוּנִי } 3. perf.
vos m.	{ פִּקְדוּכֶם פִּקְדוּכֶם פִּקְדוּכֶן פִּקְדוּכֶן }	te m.	{ פִּקְדוּךָ פִּקְדוּךָ פִּקְדוּךָ } 2. perf.
vos f.	{ פִּקְדוּכֶם פִּקְדוּכֶם פִּקְדוּכֶן פִּקְדוּכֶן }	te f.	{ פִּקְדוּךָ פִּקְדוּךָ פִּקְדוּךָ } 2. perf.
nos c.	פִּקְדוּנִי	me c.	{ פִּקְדוּנִי פִּקְדוּנִי } 1. perf.

Terminatio Cholem corripitur in Kametzcharuph, & transfertur ad primam radicalem, & ejus Scheva ad secundam: ut, בְּבָרַחוּ *Cum fugeret ipse, Psal. 3. v. 1.* בְּקָצַרְךָ *In metendo te, Levit. 23. v. 22.* לְעָבְרָךָ *Ut transeas tu, Deut. 29. v. 12.* בְּאָמַרִי *Dum dico ego, Ezech. 3. v. 18.* עֲזוּבָה *Deseri eam, 2. Reg. 8. v. 6.* cum defectu Mappik. Duo retinent Cholem facilioris & commodioris pronunciationis causâ; בּוֹשְׁסַכְּם *Propter conculcare vos, Amos 5. v. 11.* pro בְּשִׁסְכֶם vel בְּשִׁסְכֶם: alterum; בְּמִצְאֶכֶם *In inveniendō vos, Genes. 32. vers. 19.* Specialis anomalix sunt; בְּקָרְבְּכֶם *Secundum accedere vos, Deut. 20. v. 2.* pro בְּקָרְבְּכֶם, ut dicitur, בְּאָמַרְכֶם *In dicere vos, Mal. 1. v. 7.* vel בְּקָרְבְּכֶם, ut dicitur, בְּעָבְרְכֶם *In transeundo vos, Deut. 27. v. 4.* Est autem ad formam eorum quæ mediam gutturalem habent, ut mox sequitur. Sic אָכַלְכֶם *Comedere vos, Gen. 3. v. 5.* אָכַלְךָ *Gen. 2. 17.* quandoq; enim Kametzcharuph manet sub secunda radicali. Item, בְּכָל שְׂאֵטְךָ *In toto depopulari tuo, Ezech. 25. v. 6.* ubi Kametz est, ut quiescere possit

re possit נ, pro שִׁאֲטָהּ ut dicitur מֵאֲסִיָּם quod mox sequitur.

Si secunda sit gutturalis, tum pro Scheva ponitur Chatephkamet: ut, בְּחַרְךָ Eligere me, Ezech. 20. 5. מֵאֲסִיָּם *Secundum amare ipsorum*, Hof. 9. 10. לְגַאֲלֶךָ Vendicare te, Ruth. 3. v. 13. מֵאֲסִיָּם Spernere vos, Jesa. 30. 12. מֵאֲסִיָּם Spernere eos, Amos 2. 4. & alia similia, in quibus Kimchi primum Kametz vult esse longum: nos dicimus esse Kametzchatuph ex lege gutturalium, ut cap. 4. lib. 1. declaratum. Sic; לְמִשְׁחָךָ Ad unguendum te, 1. Sam. 15. 1. est ficus, לְרִדְפֶךָ Ad persequendum te, 1. Sam. 25. v. 29. Pro Kametzchatuph est quandoque Kibbutz, sunt enim vocales permutabiles: ut, בְּקִצְרֶךָ In metendo te, Levit. 23. 22. Numer. 15. v. 27.

Forma פְּקֹדֶךָ, פְּקֹדֶיכֶם est à פִּקֹּד, Cholem in Kametzchatuph correpto. Atque ita differunt Verba à Nominibus formæ כְּבוֹד, quæ Cholem retinent; ut, כְּבוֹדֶךָ, כְּבוֹדֶיכֶם. Sic Kimchi probat, הִמְנִיכֶם Multiplicare vos, Ezech. 5. v. 7. esse Verbum Infinitum, non autem Nomine הִמְנִיךָ, ut quidam volunt. Excipiuntur tria, quæ habent Kametz longum loco Kametzchatuph, ut adjunctum Metheg indicat; nempe, בְּיָוִם עֲמִידֶךָ In distare te, Obad. 11. מִיִּרְדֵי בֹרַח א Descendere me in sepulchrum; Psalm. 30. v. 4. רִדְפֵי טוֹב Persequi me bonum, Psal. 38. v. 21. Prius citat Kimchi in Michlol fol. 38. absque Metheg, addens, in exemplaribus correctioribus legi cum Kametz lato & accentu. In reliquis duobus euphonia vel metrum produxit Kametz, propter ablatum accentum tonicum. Fieri tamen potest, ut olim lecta fuerint analogicè per Kametzchatuph, quod insertum in scriptura ךׁ indicare videtur: scribitur enim מִזֹּרְדִי & מִזֹּרְדֵי per metathesin, pro מִזֹּרְדֵי, quod est pro מִזֹּרְדֵי Rodphi,

quæ postea euphonia in Kametz longum mutavit, cuius causâ Metheg fuit adjectum. Sunt autem hæc exempla specialia, ex quibus nulla regula facienda, quasi Cholem vel Kametzchatuphetiam mutantur in Kametz longum.

Inter fœminina Affixa Kimchi ponit, פִּקְדָנָה פִּקְדָה sed exemplis nullis probat. Ex Pihel est; לְיַחֲמֶנָה Ad concipere eam, Genes. 30. v. 41. scilicet, pecudem, quod videtur esse ad præcedentem formam. Sed Kimchi vult esse factum ex לְיַחֲמוּ pro לְיַחֲמוּ Ad incallescendum eas, scil. oves (quomodo pluralia ibidem præcedunt,) Tzere loco Kametz posito, ut antè fuit רֹדֵם pro רֹדֵם. Hoc modo erit paragogicum, & Dagesch euphoniæ causâ ascitum, unde Tzere in Sægol correptum sit.

Pathach in altera terminatione Infiniti פִּקֵּד transit in Scheva, propter quod antecedens Scheva vertitur in Chirek: ut, עַל בְּקָעָם Propter diffindere ipsos, Amos 1. v. 13. אֶפְתְּחֵנִי Aperiente me, Ezech. 37. v. 13. וְרָקַעַךְ Et plaudere te, Ezech. 25. 6. Cum gutturali pro Chirek est Pathach vel Sægol: ut, לְפַעֲמוֹ Agere eum, Jud. 13. 25. בְּשַׁחֲטָם In jugulando ipsos, Ezech. 23. 39. Cum כֵּם forma absoluta Infinitivi manet; לְחַנְּנֶכֶם Gratiam facere vobis, Jesa. 30. 18. ex terminatione חֲנֵן.

In Pihel mutatur Tzere in Scheva, aut in Pathach vel Sægol, alio Scheva sequente, ut in Præterito: ut, עַל צִדְקוֹ Propter justificare ipsum, Job. 32. v. 2. לְבַקֶּשְׁךָ Ad querendum te, 1. Reg. 18. 10. לְרַחֲמֶכֶם Ad miserendum vestri, Jesa. 30. v. 18. לְשַׁחֲתֶכֶם Ad corrumpendum vos, Ezech. 5. v. 16. Aliquando manet Tzere; ut, בְּשַׁלַּחְךָ In dimittendo te, cum dimiseris, Deut. 15. 18. Et cum Chirek; בְּפָרְשֶׁכֶם Expandentibus vobis, Jesa. 1. 15. Irregularè est, לְחַנְּנֶהָ Ad faciendum gratiam ei, Psal. 102. 14. pro לְחַנְּנֶהָ.

In Hi-

In Hiphil semper Affixum ad jungitur formæ cum Chirek; בְּיוֹם הַקָּרִיבוֹ In die offerre ipsum, Lev. 7. 16. Offerrentibus vobis, Num. 28. 26. לְהַעֲצֵבָה Jer. 44. v. 19. cum defectu Mappik.

Junguntur quoque Affixa formæ paragogicæ Infinitivi, & tunc mutatur ה in ת, ut in Nominibus femininis: ut, בְּקִרְבָּתָם Accedentibus ipsis, pro בְּקִרְבָּם Exo. 40. v. 32. Sic, בְּשִׁמְעָתוֹ Secundum audire ipsum, Jesa. 30. v. 19. בְּאַהֲבָתוֹ אֶתָּה In amare ipsum eam, Gen. 29. v. 20. עַד חֲמִצָּתוֹ Usq, ad fermentari eam, Hoseæ 7. v. 4. מִירָאָתוֹ Propter timere ipsum, 2. Sam. 3. v. 11. Ex Pihel, בְּצַדִּיקְתָּךְ In justificando te, Ezech. 16. v. 52.

Defectiva primâ נ, mutantur ut Nomina cum duplici Sægol: ut, עַד גִּשְׁתוֹ Ad accedere ipsum, Genes. 33. v. 3. בְּגִשְׁתָּם Accedentibus ipsis, Exod. 28. v. 43. Plura in hac forma Infinitivi cum Affixis non extant, sed pleraq; analogiam sequuntur. A תַּתְּי est תַּתְּי &c. Hiphil, עַד הִגִּיעֵנוֹ Usq, ad pervenire nos, 1. Sam. 14. v. 9.

Defectiva secundâ mutant Cholem in Kibbutz, sequente Dagesch forti; עַד תִּמְיִי Usq, ad consumere me, Jerem. 27. v. 8. כְּתִמְסִי Cum perfecta fuerint ipsa, Jesa. 47. v. 9. בְּחַמְסִי Incaltescentibus ipsis, Jer. 51. 38. לְבָרִם Ad declarandum eos, Eccles. 3. v. 18. ubi primum Kametz est longum loco ejecti Dages, ut quibusdam placet. Sic eliso Dagesch; בְּחֻקוֹ In statuendo ipsum, Prov. 8. v. 27. quod mox פֶּ. 29. dicitur בְּחֻקוֹ, quasi ex Quiescentibus secundâ. In Hiphil mutant Tzere in Chirek, sequente Dagesch forti: ut, וְזֶה תְּחִלָּם Et hoc est incipere eorum, Gen. 11. 6. בְּהַתְּימָר In absolvendote, Jesa. 33. 1. ubi Dagesch è ח excidit, aut forma mutuata ex Quiescentibus secundâ, qualis forma etiam in Futuro erit: בְּהִלּוֹ Cum lucere faceret ipse, Job. 29. v. 3. ubi ה characteristicum elisum est, pro בְּהִלּוֹ. Defi-

ciente Mappik ; **בְּהִשָּׁמָה** *Defolari eam*, 2. Par. 36. 21. **בְּהִשָּׁמָה**, Levit. 26. v. 43.

Quiescentia primâ', sequuntur formam Nominum cum duplici Sægol : **בְּלִדְתָהּ** *In pariendo ipsam*, Gen. 35. v. 16. **עַתָּה לְדַתְּנָהּ** *Tempus pariendi ipsas*, Job. 39. 2. cum ה paragogico post ג, cui & aliud simile mox infra. Et cum Sægol, **לְכֶתוּ** *Ambulare ipsum*, 1. Reg. 16. 31. & sic semper hoc Verbum. Propter gutturalem cum Pathach ; **לִדְעֵתוּ** *Ut sciat ipse*, Jesa. 7. 15. Niphal ; **הוֹסֵדָהּ** *Fundari eam*, Exod. 9. v. 18. cum defectu Mappik.

Quiescentia secundâ, in Kal nihil mutant, & sæpè euphoniæ causâ convertunt Schurek in Kibbutz : ut, **בְּנָסֶס** *In fugiendo ipsos*, Jos. 10. 11. **בְּקִמָּה** *In surgendo ipsam*, Genes. 19. 33. **בְּשׁוּרֵי** *In discedendo me*, Hof. 9. 12. **בְּשׁוּמוֹ** *In ponere ipsum*, Prov. 8. 29. **בְּנִוְחָה** *Quiescente ipso*, Numer. 10. 36. In Hiphil semper usurpatur forma cum Chirek in medio, ut & cum præfixis Præpositionibus : ut, **בְּהִכִּינוּ** *In aptare ipsum*, Proverb. 8. v. 27. **עַד הִנֵּיחֵי** *Donec fecero ego ut quiescat*, Ezech. 24. 13. **לְהַפְרִיכֶם** *Ut irritum faciatis vos*, Lev. 26. v. 15. pro **לְהַפְרִיכֶם**, ad faciliorem & expeditiorem pronunciationem.

Quiescentia tertiâ **בְּקִרְאֵי** *In clamando me*, Psal. 4. 2. At, **בְּחַטָּאָה** *In peccare ipsam*, Num. 15. 27. est ex forma **חַטָּאָה** Kametz mutato in Scheva, unde prius transit in Sægol. Item, **בְּמִצְאֶכֶם** *In invenire vos*, Gen. 32. 19. cum Cholem præter morem, & pathach, propter sequens Chatephpathach. Speciale est, & extra omnem rationem ; **מִחֲזַף** *Plaudere te*, Ezech. 25. v. 6. pro **מִחֲזַף** vel **מִחֲזַף**, ut ibidem sequitur **רַקְעָה**. Primum Chatephpathach omninò pravum videtur, cum duplex Scheva mobile se consequi nunquam possit. Santes in Thesauro suo habet Pathach & rectè. Kimchi in libro Radicum ult-
timæ

timæ editionis habet Chatephpathach, sed in Comment. nihil de eo monet. A' נִשָּׂא hic est שָׂאתו Ferre illud, Deut. 14. 24. A' יֵצֵא est יֵצֵאתו Quum egredietur ipse, Exo. 28. v. 35. בְּצֵאתְכֶם Eredientibus vobis, Deut. 23. 4. ex contractis ipsorum Infinitivis. A' יָרָא ex Pihel, לִירְאֵנִי Ad timorem incutiendum mihi, Nehem. 6. 19. Cum בּוֹא varia sunt Affixa; בְּבֹאֲכֶם Quum ingressi fueritis, 1. Sam. 9. v. 13. בְּבֹאוּ Quando veniebant, Gen. 30. 38. & inde cum הַ paragogico, בְּבֹאֲנָה Quum venissent ipsæ, Ruth. 1. v. 19. &c. Hiphil; בְּהִבֵּיאֵי Quum introduxero ego, Ezech. 20. 42. לְהִבִּיאֵךָ Ad introducendum te, Exod. 23. 20. Speciale est; לְהוֹצִיאֵנוּ Ad educendum nos, Exod. 14. 11. cum Kametz loco Tzere, ut rectè observavit Aben Esra. Simile fuit suprà in Participio.

Quiescentia tertiâ הַ ad terminationem וֹת propriè Affixa accipiunt: בְּבִנּוֹתְכֶם In exstruendo vos, Jos. 22. v. 16. & cum epenthético Jod, ut in Nominibus fœmininis pluralibus fieri solet; בְּבִנּוֹתַי In adificando te, Ezech. 16. v. 31. כִּרְאוֹתָו Juxta videre ipsum, cum vidisset ipse, Jud. 11. 35. At, עָשָׂהוּ Facere eum, Exod. 18. v. 18. & לַעֲשׂוֹתָו Exod. 12. 48. רְאוֹתָךְ Videre te, Exod. 10. v. 28. Ex Pihel; לְרַפּוֹתַנִי Ad decipiendum me, 1. Paral. 12. v. 17. cum Pathach loco Tzere. Ex Hiphil; לְנַחֲוֹתָם Ad deducendum eos, Exod. 13. 21. בְּגִלוֹתָךְ Secundum absolvere te, Jesa. 33. v. 1. pro כְּהֵן per contractionem, quæ literæ characteristicæ הַ sæpiusculè accidit, ut amplius declarabitur in Syntaxi Præpositionum: & etiam præter morem habet Dagesch euphonicum.

Infinitum passivum Niphal; בְּהִנְבְּאוּ In prophetando ipsum, Zachar. 13. v. 3. & בְּהִנְבְּאוֹתָו Zach. 13. 4. quod tamen alii volunt esse ex Hithpahel, per syncopam ת. מִיּוֹם הַבְּרָאָה Ad die creari te, Ezech. 28. v. 15. מִיּוֹם הַבְּרָאָה die fieri illud, Ezech. 43. v. 18. הַ cum Sægol loco Tzere;

בְּרוֹסָדִים *Quum elevarentur ipsa*, Ezech. 1. v. 21. *In consultando ipsos*, Psalm. 31. 14. הוֹכִדָה *Fundari eam*, Exod. 9. vers. 18. בְּלוֹלוֹ *Quum circumcideretur ipse*, Genes. 17. v. 25. עֵזוּ דְזַכְרְכֶם *Propter recordari vos*, hoc est, *Quia in memoria estis vel versamini*, Ezech. 21. v. 24. בְּתוֹרוֹתֵיכֶם *Quum dispersi fueritis vos*, Ezech. 6. 18.

IMPERATIVUS.

בִּיקוֹר *Visita tu vir.*

Cholem se habet, ut in Infinitivo: eadem etiam adjunguntur Affixa quæ Infinito, & eodem quoque modo, exceptis Affixis secundæ personæ: Affixum autem ׀ hîc est præcedente Tzere, & sæpè pro eo est ׀ מו *Scribe ea*, Proverb. 3. v. 3. כְּתֹבָהּ *Scribe eam*, Jesa. 30. v. 8. At, נִצְרָהּ *Custodi illam*, Prov. 4. v. 13. cum Chirek loco Kametzchatuph, & Dages euphonico. Ex Pihel; לְפָדָה *Doce illud*, Deut. 31. 19. Kimchi notat in Michlol, formam פִּקְדוֹ in sacris literis quidem non reperiri posse, tamen hîc usurpari ex analogia Infiniti, ubi satis usitata. Rabbi Jehuda, primus Grammaticus, probavit eam exemplo קִבְּנוֹ *Exsecrare eum*, Numer. 23. v. 13. deducens id à קָבַז, ut notat Aben Esra. Dissentit Kimchi, dicens קָבַז nullam esse Radicem, sed vocis istius thema esse קָבַב & Nun esse epentheticum, ut in יִשְׁנוֹ *Est ipse*, Esth. 3. v. 8. & 1. Sam. 14. v. 39. & יִלְבְּדוּ *Capient ipsum*, Prov. 5. 22. & in aliis plurimis, quorum quædam in Futuro occurrent.

Terminatio Pathach mutatur in Kametz: ut, שְׁמַעֲנִי *Audi me*, Genes. 23. v. 11. שְׁמַעֲנָהּ *Audi illud*, Job. 5. 27. אֶהְבֶּהּ *Dilige eam*, Prov. 4. 6. pro אֶהְבֶּנָה Pihel; שְׂפַחְנוּ *Letifica nos*, Psalm. 90. v. 15. Hiphil; הִשְׁמִיעֵנִי *Audire fac me*, Psal. 143. v. 8. הִשְׁלִיכֶהוּ *Projice eam*, Exod. 4. v. 23.

Ex De-

Ex Defectivis primâ ; נ תנהו *Da eam*, 1. Paral. 21. 22.
 תנם *Da eos*, Nehem. 4. v. 4. תננהו *Da illum*, 1. Sam. 21. 9. צארו
Porta eum, Num. 11. v. 12. Sic à לקח est לקחו *Accipe eum*,
 1. Sam. 20. v. 12. Pathach scilicet in Kametz productio,
 ut antè dictum. Plura fortè ex hac forma defecta non
 extant, ad quæ si quis similia formare velit, cautè id fa-
 ciendum. Non enim cuique Verbo formam defecti-
 vam usus loquendi attribuit. Ex Hiphil ; דרעמו *De-*
pelle istos, Psalm. 5. v. 11.

Defectiva secundâ ; חזקה *Exara ipsum*, Jesa. 30. v. 8. Et
 cum Kametz chatuph ; חנני *Gratiosus esto mihi*, Psal. 6. 3.

Quiescentia primâ ' ex Terminatione Pathach,
 mutant illud in Kametz : ut, דעהו *Cognosce eum*, Prov. 3.
 v. 6. Ex Hiphil ; דורעמו *Dejice eos*, Psalm. 59. 12.

Quiescentia secundâ , in Kal nihil mutant : ut,
 שובנו *Reduc nos*, Psal. 85. v. 5. cum ' abundante. Exem-
 pla autem rara, quia significatio transitiva rara est. Hi-
 phil ; חסמני *Exsuscita me*, Psal. 41. v. 11. שימה *Pone illud*,
 Deut. 31. 19.

Quiescentia tertiâ א, nihil mutant : ut, קראנה *Leg-*
illud, Jer. 36. 15.

Quiescentia tertiâ ה : נחני *Deduc me*, Psal. 5. v. 9. צנו
Exaudi nos, 1. Reg. 18. v. 26. Hiphil ; הצלהו *Offer illud*, Ge-
 nes. 22. 2. חכני *Percute me*, 1. Reg. 20. 35. cum ' redundan-
 te in medio.

פקרי *Visita tu fam.*

Nihil in ipsâ forma mutatur : ut, פקדיהו *Visita*
ipsum, &c. Hinc irregulare, ex Hiphil Quiescentium
 primâ ' ; חניקוהו *Lactato eum*, Exod. 2. 9. pro חניקוהו.

פקרו *Visitare vos viri.*

Neque hæc vox mutatur : ut, דרשוני *Querite me*

Amos 5. 4. **עֲזַבְתֶּיהָ** *Linquite eam*, Jer. 51. 9. Et aliter; **שָׁמְעוּנִי** *Audite me*, Gen. 28. 8. **שְׁאַלְוֵנִי** *Interrogate me*, Jesa. 45. v. 11. **אֵשׁ גִּשָׁא** hîc est, **שְׂאוּנִי** *Tollite me*, Jon. 1. v. 12. primâ radicali abjectâ. Ex Quiescentibus terciâ **אֵ**, **קְרֹאֶהוּ** *Invocate eum*, Jesa. 55. 6. Ex Defectivis secundâ; **עֲלֶיךָ** *Elevate eam*, Jer. 50. 26. **רַחֲמֵי** *Miseremini mei*, Job. 19. 21. à quo & **רַחֲמֵי**, Jud. 21. 22.

בְּקֹרְנֶיהָ *Visitate vos fœm.*

Regit Pronomina separata. Kimchi tamen dicit, posse adungi Affixa in forma præcedentis masculinæ. Neque id malè. Nam sic fit in fœmin. plurali Futuri, quæ huic respondet.

FUTURUM.

יִבְקֹרֵךְ *Visitabit ille.*

eos	יִבְקֹדְם	eum,	{ יִבְקֹדוּ יִבְקֹדְהוּ יִבְקֹדְנוּ } 3. perf.
eas	יִבְקֹדוּ	eam,	
vos m.	יִבְקֹדְכֶם	te m.	
vos f.	יִבְקֹדְכֶן	te f.	
nos c.	יִבְקֹדְנוּ	me c.	יִבְקֹדְנִי 1. perf.

Reliquis singularibus & primæ plurali eodem modo Affixa junguntur, omissis Affixis similium personarum. Cholem ultimæ syllabæ corripitur in Scheva, exceptis **הָ**, **כֶּם**, **כֶּן**, ante quæ si sit Scheva, tum Cholem mutatur in Kametzchatuph: ut **וַיִּרְדֹּפֶהוּ** *Et persequetur eum*, Jud. 9. v. 40. **וַיִּרְדֹּפוּ** *Persequetur eum*, Hof. 8. v. 3. **עֲצֹרְכֶךָ** *Ne intercludat te*, 1. Reg. 18. 44. **עֲצֹרְכֶךָ** *Occurrerit*

currenit tibi, Genes. 32. v. 7. ubi Kametz longum est, ut ad-
 junctum Metheg ostendit. Cum Scheva compositio
 sub litera non gutturali; יִדְּפֵנוּ *Depulerit eum*, Numer.
 35. v. 20. Sic Job. 18. 18. Specialis anomalix est; יִקְרָם
Colito ea, Exod. 20. 5. pro תַּעֲבֹדִם ut alibi dicitur, יִקְרָם
 2. Par. 33. v. 22. Affixum ךַּ sæpè post Sægol assumit
 Dagesch euphonicum: ut, אֶקְבֹּצֶךָ *Colligam te*, Esa. 43. 5.
 יִעֲרֹךְ *Adjuvabit te*, Esa. 44. 2.

Pathach ultimæ syllabæ producitur in Kametz, ut in
 Imperativo: ut, אִלְבֹּשֶׁהָ *Induam illam*, Cant. 5. v. 3. יִמִּיטְךָ
Mittet te, Jer. 42. v. 5. Excipe, וְאִנְעֵלֶךָ *Et calceavi te*, Zach.
 16. v. 10. Anomalum est, אֶסְעָרֵם *Procellabo eos*, Zach. 7.
 v. 14. pro אֶסְעָרֵם ex forma Pihel, aut pro אֶסְעָרֵם ex for-
 ma Niphal, sic autem Affixum resolvendum esset per
 Præpositionem in alium casum, nempe, אֶסְעָרֵם עִמָּם *pro-*
cellosum me exhibebo cum eis. Irregularis scriptionis est;
 וַיִּאָּהֲבוּ quod legitur וַיִּאָּהֲבוּ I. Sam. 18. 1. In Pihel Tzere
 ultimæ syllabæ corripitur in Scheva, & ante ךַּ כֵּס, ךַּ
 in Sægol: ut, תִּחַבֶּקֵנִי *Amplexabitur me*, Cant. 2. v. 6. יִפְּסַלְּךָ
Pfallet tibi, Psal. 30. v. 13. At si ante Affixum sit Sægol,
 tum mutatur, ut aliàs, in Scheva: ut, אֶזְמַרְךָ *Pfallam ti-*
bi, Psal. 138. v. 1. Cum ךַּ epenthético; יְבַרְכֵנָהּ *Benedicet*
ei, Psal. 72. v. 15. At, וַיִּשְׁלַחְךָ *Et dimisimus te*, Gen. 26. v. 29.
 ubi Tzere manet, quia sequens Scheva mobile factum.
 Contractum est; אֶחַטְּנָה *Luebam illud*, Gen. 31. v. 39. pro
 אֶחַטְּאָנָה. Ex Pyhal est anomalix specialis; הִיחַבְּרֶךָ
consociaretur tibi, Psal. 34. v. 20. pro יִחַבְּרֶךָ, quod est, pro
 יִחַבְּרֶךָ עִמָּךְ *Consociaretur tecum*, ut est in fine hujus capituli.
 In Hiphil Affixa junguntur formæ cum Chirek: ut,
 יִשְׁכִּיבֶהּ *Jacere fecit eum*, I. Reg. 17. v. 19. At, יִעֲשֶׂרְנוּ *Ditabit*
eum, I. Sam. 17. v. 25. תַּעֲשֶׂרְנָהּ *Ditabis eam*, Ps. 65. 10. sum
 ex ea formâ, quæ etiam notata ad Participium præ-
 sens & Futurum Hiphil lib. I. cap. 17. Quan

Quandoque ex forma Præteriti est נוּ pro נָי & נוּ pro נוּ & ם pro ם : ut, יִאֲהַבְנִי Diliget me, Genes. 29. 32. תִּדְבַקְנִי Apprehendat me, Genes. 19. v. 19. יִבְדֹּלְנִי Discrevit me, Jefa. 56. v. 3. יִשְׂבַּעְנִי Saturabit me, Job. 19. v. 19. תִּבְעַתְנִי Terreat me, Job. 9. 34. cum Dagesch euphónico, ubi etiam quædam exemplaria habent Kametz sub ת propter pauſam, ſed in Venetiſ magnis eſt Pathach : יִכִּירְנוּ Agnoſcit nos, Eſa. 63. 16. יִלְבַּשֵׁם Induet illas, Exod. 29. v. 20. יִשׂוּמֵם Imponet eos, Deuter. 7. v. 15. quod eſt ex Quieſcentibus ſecundâ.

נ Epentheticum ante Affixum; אֶתְקַנֶּךָ Evellam te, Jer. 22. v. 24. בְּרַכְנָהוּ Benedicet ei, Pſal. 72. v. 15. יְסוּבְכָנָהוּ Circumduxit eum, Deut. 32. 10. יִכְבֶּדְנִי Honorabit me, Pſal. 50. v. 23. Alibi pro priori נ, adhibetur Dagesch; תִּבְעַתְנִי Job. 7. v. 14. & 9. v. 34. vide etiam mox in plurali.

י Paragogicum; אֶזְכְּרֶיךָ Meminero tui, Pſal. 137. v. 6. pro אֶזְכְּרֶיךָ.

א Epentheticum; אֶמְאָסָאךָ Spernam te, Hoſ. 4. 6.

נִי pro נִי : יוֹעֲדֵנִי Contestetur mecum, Jerem. 49. v. 19. & 50. 44. pro יוֹעֲדֵנִי ut legitur Job. 9. 19. Talia etiam ſunt; הִנְנִי Ecce me, Genes. 22. 7. עוֹדֵנִי Adhuc me vivente: 1. Sam. 20. 14. אֲמֵנִי Ame. Sic נוּ pro אָנוּ : ut; הִנְנוּ וְשָׁלֵנוּ Ecce nos ut aſcendamus, Num. 14. 40. pro, הִנְנוּ. Sic, הִנְנוּ עֲבָדִים לְאֲדֹנָי Ecce nos ſervos domini mei, Genes. 44. v. 16.

הִנְנוּ לְךָ לְעֲבָדִים Ecce nos tibi in ſervos, Gen. 50. 18.

Defectiva primâ נ אֶתְנָהוּ Dabo eum, Pſal. 89. v. 28.

נ וְאֶתְנָהוּ Et dabo te, Jef. 49. v. 8. תִּצְרְנוּ Custodies eum, Pſ. 12. 8.

Defectiva ſecundâ mutant Cholem in Kibbutz, vel Kametzchatuph, ſequente Dagesch forti; יִסְבְּנוּ Circumdabat eam, Jer. 52. v. 21. יְגוֹדְנוּ Populabitur eum, Gen. 49. ubi Schurek eſt loco Dages: יִשְׂדֵם Vaſtat eos, Proverb. 11. 3.

גורם *Concidet eos*, Prov. 21. v. 7. ubi Cholem est loco Dages: ויהם *Et contrivit eos*, Jos. 10. v. 10. יחננו *Gratiam faciet nobis*, Psal. 67. v. 2. Discrepat, יחנה *Miserebitur tui*, Jefa. 30. v. 19. pro יחנה vel יחנה vocalibus transpositis Ex Pihel; תסובבני *Circumdabis me*, Ps. 32. 7. Ex Hiphil יסבני *Circumduxit me*: Ezech. 47. v. 2. Dagesch forte aliquid quando resolvitur in Chirek longum: ut, יחיתו *Terrificiet eas*, Habac. 2. 17. pro יחיתו à יחית Pathach est pro Tzere propter pausam: Sic, יארקם *Evacuabo eos*, Psal. 18. 4. pro יארקם. Sic fortè esse possit נקיצנה *Succidamus, excindamus eam*, Jefa. 7. 6. pro נקיצנה à קצץ.

Quiescentia primâ : ויאדעה *Et cognoscam te*, Exod. 24. v. 13. ידעני *Cognoscet illud*, Jer. 17. v. 9. Ex Hiphil; יודיעך *Notum faciam tibi*, Psal. 32. v. 5. אודיעם *Scire faciam eos*, Jerem. 16. v. 21. Irregulare est, יעידני pro יעידני quod bis hic reperitur, ut paulò antè positum: וישיבני *Et collocavit me*, 1. Reg. 2. 24. cum ' ante Affixum redundante. Similia cum Pathach paulò antè notata sunt.

Quiescentia secundâ ; תצורני *Venaris me*, Job. 10. 16. יודנו *Vide antè in Defectivis secundâ. Pihel*; ירוםני *Exaltabit me*, Psalm. 27. 5. ארוםמך *Exaltabo te*, Jefa. 25. 1. cum Chirek loco Sægol. Hiphil; ירמה *Erexit eam*, Genes. 31. 45. ותניקהו *Et laclavit eum*, Exod. 2. 9. ישעם *Ponct eas*, Deut. 7. 15. cum Kametz loco Tzere, cui simile fuit paulò antè. At, אמלם *Excidi eos*, Psal. 118. 10. cum Pathach loco Tzere vel Kametz, ut paulò antè.

Quiescentia tertiâ & Kametz retinent; ימצאה *Inveniet eam*, Gen. 16. 7. ימצאה *Inveniat te*, 1. Reg. 18. 2. Discrepat, יקראו *Vocabit eum*, Jerem. 23. 6. quod est ad formam analogorum.

Quiescentia tertiâ הו : אראנו *Videbo eum*, Num. 23. v. 9. & תראהו *Vidit illum*, Exod. 2. v. 6. אענה *Respondebo tibi*, Job.

14. v. 15. וְאֶעֱשֶׂה Et faciam te, Gen. 12. v. 2. אָעֲנֶם Respondebo
 eis, Jesa. 41. v. 17. תִּרְאֵנִי Vidit me, Num. 22. v. 33. cum Pa-
 thach loco Tzere, ut ante: נִינָם Vin inferamus eis, Psal. 74.
 v. 8. pro גִּינָה אֹתָם. Sic, וַיִּירָם Jaculis consecimus eos, Nu-
 mer. 21. v. 30. estque Kametz in fine loco Tzere, ut pau-
 lo ante notatum. Quædam habent Dagesch euphoni-
 cum; וַאֲכַרְהָ Et comparavi eam, Hof. 3. v. 2. יִקְרָךְ Obveniet
 tibi, I. Sam. 28. 10. Specialis anomalix sunt; אֶפְאַיְהֶם In
 angulos profligabo eos, Deut. 32. 26. pro אֶפְאַם sicut dicitur
 אֶרְאֵם Jerem. 18. 17. אֶתִּינִי Obvenit mihi, Job. 3. 25. in qui-
 bus He in Jod commutatum est: אֶכְלָךְ Consumam te,
 Exod. 33. 3. pro אֶכְלָךְ inquit R. David in lib. Radicum.

תִּפְקְרִי Visitabis tu fœm.

Syntaxis est, ut in Imperativi fœminina. Hinc ex
 Quiescentibus tertiâ הִי תִזְנִי Scortata es cum eis, Ezech.
 16. v. 28. pro תִזְנִי עִפְסָם, ut mox infra declarabitur.

יִפְקְרוּ Visitabunt illi.

eos	יִפְקְדוּם	eum	יִפְקְדוּהוּ
eas	יִפְקְדוּן	eam	יִפְקְדוּהָ
vos m.	יִפְקְדוּכֶם	te m.	יִפְקְדוּךָ
vos f.	יִפְקְדוּכֶן	te f.	יִפְקְדוּךְ
nos c.	יִפְקְדוּנוּ	me c.	יִפְקְדוּנִי

Eadem est ratio personæ תִּפְקְרוּ, omittis tantum
 Affixis secundæ personæ.

Speciale est; יִלְכְּדוּ Capiant eum, Proverb. 5. v. 22. pro
 יִלְכְּדוּהוּ quomodo legitur 2. Par. 22. v. 9. Post נַן parago-
 gicum Affixum hîc sæpè jungitur, & sic fit Nun in his
 formis epentheticum: ut, יִעֲבְרֶנּוּ Transgrediuntur illud,
 Jerem. 5. 22. יִמְצְאוּנָהּ Invenient eam, Jer. 2. v. 24. יִשְׂבְּחוּנִי
 Laudabunt te, Psal. 63. 4. יִשְׁחַרְגֵנִי Manè querent me, Prov. 1.
 v. 28.

v. 28. Sub media gutturali est etiam Kametz loco Chatephpathach; יִבְעֲלוּךְ Mariti sunt tibi, Jesa. 62. 5. רָבְבוּם Raptaverint eos, Jer. 49. 20. יִשְׁחָטוּם Jugarunt eos, 2. Reg. 10. v. 14. וַיִּגְרְשׁוּם Et abegerunt eas, Exod. 2. 17. cum Affixum masculino loco ׀, pro וַיִּגְרְשׁוּן, quomodo confusum fuisset Affixum cum ׀ paragogico.

Defectiva secundâ; יִבְזוּם Prædabuntur eos, Soph. 2. 9.

Quiescentia secundâ; תִּשְׂתַּמוּ Pones eos, Psal. 21. 13.

Quiescentia tertiâ & in medio cum Kametz in Kal; יִמְצְאוּ Invenient eum, Job. 20. v. 8. יִקְרְאוּנִי Invocabunt me, Prov. 1. 28.

Quiescentia tertiâ הִ : יִכְסִימוּ Operuerunt ipsos, Exod. 15. v. 5. ubi מו pro מו : וַיִּבְזוּ Et despexerunt eum, 1. Sam. 10. v. 27. יִרְאוּנִי Videbunt me, Psal. 119. v. 74. תִּעֲנֶהוּ Respondebitis ei, Jesa. 36. v. 21.

תִּפְקְדוּהוּ Visitabunt illa.

Adjunguntur Affixa sub forma præcedentis vocis & discrimen personarum ex sensu petendum est: ut, יִמְצְאוּנִי Et ancilla mea alienum reputant me, Job. 19. v. 15. Et ex Quiescentibus primâ Joth ex Hiphil; תּוֹכַחְךָ וּמִשְׁבוֹתֶיךָ תּוֹכַחְךָ Et aversiones tue corripiant te, Jerem. 2. v. 19. in quibus Kibbutz est loco Schurek.

Denique hæc Syntaxis sæpè contractam & ellipticam locutionem efficit, ita ut Pronomen Affixum per Dativum separatum, aut Accusativum vel Ablativum cum Præpositione, explicandum sit: ut,

בִּשְׂלֹם pro בִּשְׂלֵם להם Coxit eis, 1. Reg. 19. v. 21.

נָתַתְּ לִי pro נָתַתְּ לִי Dedisti mihi, Jos. 15. v. 19.

אֶגִּיד לּוֹ pro אֶגִּיד לּוֹ Indicabo illi, Job. 31. v. 37.

יָבֹאוּ לּוֹ pro יָבֹאוּ לּוֹ Obvenient illi, Job. 15. 21.

יִשְׁלַח לְךָ pro יִשְׁלַח לְךָ Rependat tibi, 1. Sam. 24. v. 20.

CAPUT XVIII.

De Syntaxi Participiorum.

PARTICIPIORUM syntaxis, quam ut adjectiva cum Nominibus habent, aut quâ, more Nominum, Genitivum regunt, in Nominum syntaxi explicata est: nunc specialem ipsorum usum confiderabimus.

REGULA PRIMA.

Participia Verbo substantivo juncta, in eodem genere & numero cum ipso conveniunt.

Hinc aliorum Temporum periphrases creberrimæ: Præteriti, si verbum substantivum sit præteritum: Imperativi vel Futuri, si Verbum substantivum tale: ut,

אָבְנֵר הָיָה מִתְחַזֵּק *Abner fuit fortificans se, 2. Sam. 3. v. 6. hoc est, confortavit, confirmavit se,*

מִמָּרִים הָיִיתֶם *Rebellantes fuistis, Deuter. 9. v. 7. hoc est, rebellastis.*

וְאָהִי אִם וּמִתְפַּלֵּל *Et fui jejunans & orans, Neh. 1. 4. hoc est, jejunavi, & oravi.*

וַיְהִי דָוִד עֹשֶׂה מִשְׁפָּט *Eratq; David exercens judicium, 2. Sam. 8. 15. hoc est, exercebat.*

וַיְהִי מִעֲלִים עֹלֹת *Et fuerunt offerentes holocausta, 2. Paral. 24. v. 14. hoc est, obtulerunt.*

וַיְהִי עֹשִׂים *Erantq; facientes, 2. Reg. 17. v. 29. hoc est, faciebant.*

וַיְהִי מְבַדֵּל *Et esto dividens, Gen. 1. 6. hoc est, dividat.*

Genus hoc loquendi Græcis similiter tritissimum est: ut, *σοι μὲν τῷ* (α. *δ' ἀνά τ' ἐστίν, ἐμοὶ ᾧ τῷ δ' ε,* Tibi qui-

dem hæc videntur, mihi verò illa. Οὐ σιωτήσας ἔσσι, An non taceas eris, id est, tacebis? Θεὸς ἔω ἐν χριστῷ κόσμον κατέλλαξεν, Deus erat in Christo mundum reconcilians sibi, 2. Cor. 5. 19. Imitati sunt & Latini: Quos videas semper bibentes esse in ænopolio. Plaut. Curc. Omnia sunt hominum tenui pendentia filo. Ovid. 4. de Ponto: Coluber est in aqua vivens, Plin. lib. 32. capite 5. Est, ut scis, quasi in extrema pagina Phædri, his verbis loquens Socrates, Cic. de Orat.

Ellipsis hæc quandoque est Participii: ut, אֶהְיֶה אֶל אֶהְיֶה מֵאֶהְיֶה וְאֶהְיֶה Sed fui de tentorio in tentorium, 1. Paral. 17. 5. scil. מֵתְהַלֵּךְ Itans.

וְהָיָה אֲדִירוּ מִפְּנֵי Et erit magnificus ejus ex ipso, Jer. 30. v. 21. scil. יֵצֵא Egrediens. Sed hæc rariora sunt.

Frequentissima Verbi substantivi, Præteriti vel Futuri: ut,

וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יֵצְאוּ Et filii Israel egredientes, Exod. 14. v. 8. scil. הָיוּ erant, hoc est, egrediebantur, procedebant.

וַיְהוָה הֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם Et Dominus procedens ante eos, Exod. 13. v. 21. scil. הָיָה erat: hoc est, præcedebat eos.

זָרִים אָכְלוּ אֹתָהּ Extranei comedentes eam, Jesa. 1. 7. scil. הָיוּ fuerunt, hoc est, comederunt, consumserunt eam.

כִּי שָׁמַע יוֹסֵף כִּי הִמְלִיךְ בִּינֵיהֶם Quòd intelligens Joseph, quòd interpretans inter eos, Genes. 42. v. 23. scilicet, הָיָה esset, fuerat, hoc est, quòd intelligeret, quòd interpres fuerat.

אֶת חֶבְרֹת בִּנְיָמִן Tu amplexans filium, 2. Reg. 4. v. 16. scil. תִּהְיֶה eris, hoc est, amplexaberis, amplexatura es.

אֲשֶׁר הוּא יוֹעֵץ עָלַי Quòd ipse consulens contra eam, Jes. 19. 17. scil. יִהְיֶה erit, quòd consilium initurus, capturus sit.

At Verbi substantivi præsentis ellipsis perpetua est, unde Participium, antecedentibus vel Pronominibus vel Nominibus, simpliciter præsentis Indicativi vim & usum habet: ut,

וְאֵנִי הֹלֵךְ לָנוּר Ego autem vadens sum ad peregrinandum,
Jud. 17. 9. hoc est, vado.

הֲלֹהֶרְגִי אִתָּהּ אָמַר An ad occidendum me tu loquens es? Esod.
2. v. 14. hoc est, loqueris.

וְאֵת בְּשָׂרוֹ חִבַּק אֶת יָדָיו וְאָכַל אֶת בְּשָׂרוֹ stultus complicans est
manus suas & consumens est carnem suam, Eccl. 4. 5. hoc
est, complicat, consumit.

כָּל הַנְּחָלִים הֹלְכִים אֶל הַיָּם Omnia flumina euntia sunt ad
mare, Eccles. 1. 7. hoc est, eunt, properant.

Explicari hîc etiam quædam possunt per duos
Ablativos: ut,

עוֹדֵנוּ מְדַבֵּר Adhuc ipse loquens erat, 1. Reg. 1. v. 42. hoc est,
adhuc ipso loquente. & similia.

Pro Præsenti hîc usurpatum legitur defectivum
וְיֵשׁ: ut,

אִם יֵשׁ נָא מַצְלִיחַ דְּרַבִּי Si es tu nunc secundans viam meam,
Gen. 24. 42. sic 43. 4.

אִם יֵשׁ בְּכֶם עוֹשִׂים חֶסֶד Si estis vos exercentes benignitatem, Ge-
nes. 24. 49. Sic apud Rabbinos, וְיֵשׁ אֹמְרִים Sunt dicen-
tes, sunt qui dicant, Quidam dicunt.

Anomalia Generis: ut,
וְאֵתִי שְׂדוּד מִהַ תַּעֲשִׂי Tu autem vastata quid facies? Jer. 4. 30.

Pronomen fœmininum, Participium masc. est. Sic
autem utroq; genere de synagoga Israelis Scriptura
loqui solet, scribit Kimchi in Comment.

וְאִם כִּכָּה אֶת עֲשֵׂה לִי Quod si sic tu (fœmin.) faciens ero
(masc.) mihi, Num. 11. 15. quæ sunt verba Moïsis, per-
turbato & consternato animo de Deo sic loquentis.
R. Salomonis commentum hîc est, Deum ostendit
Moïsi omnes pœnas, quas inflicturus esset Israelitis immore-
ris, unde Moïses in perturbatum sermonem erumpens, petiit
occidi potius, quam tantum malum videre. Sed & aliter

hoc Pronomen fœmininum pro masculino usurpatur, ut Ezech. 28. 14. & Deut. 5. 27.

כִּי אֲנַחְנוּ מְקַטְרִים *Quum autem nos adolentes sumus, Jerem. 44. v. 19. hoc est, adolemus.* Hic Participium masculinum dicitur de fœminis adolentibus, propterea quòd id scitu & permisso maritorum fecerint, ita ut quasi ipsimet mariti id fecisse viderentur.

לְפֶתַח חַטָּאת רָבָא *Ad fores peccatum excubans est, Gen. 4. 7.* hïc Participium masculinum est, Nomen antecedens fœmininum. Participium autem ad sensum refertur, conveniens cum synonymo חַטָּא vel עֲוֹן, ut Rabbi Salomon & Aben Esra docent. Præterea חַטָּאת non tantùm *Peccatum* significat, sed etiam *Pœnam peccati*, quem tropum quidam interpretes hac generis enallage indicari putant. Hoc modo etiam inconvenienter opponitur hoc vocabulum antecedenti שְׂאֵת *Remissio*.

אֵנָּה הִפְּה מוֹלִיכוֹת אֶת־הָאֵפְרוֹי *Quónam istæ deferentes sunt Epham hanc? Zach. 5. 10.* hïc Participium fœmininum est, & dicitur de נְשִׁים *mulieribus* deferentibus. Pronomen verò masculinum ad intellectum refertur, quòd mulieres istæ fungerentur officio מְשָׂרְתִים *Ministorum* vel שְׁלוּחִים *Nunciorum*, qui solent celerrimè suam legationem expedire, ut & hæ mulieres fecerunt.

Anomalia Numeri: Nomini colectivo respondet Participium plurale, ut in Verbis & Nominibus: ut, וְהָעָם מִחֲלָלִים בְּחֲלָלִים *Et populus iste fistulantes erant fistulis, 1. Reg. 1. 40. hoc est, canebant tibiis.*

וּבֵית שְׂאוּל הָלְכִים וְדָלִים *Domus verò Saulis euntes erant & tenues sientes: 2. Sam. 3. v. 1. hoc est, pergebant attenuari, magis magisque atterebatur domus Saulis.*

Enal-

Enallage Participii Præsentis pro Futuro est frequentissima: ut,

מחר הִנְנִי מִמָּטוֹר כְּעַת מָחָר *Ecce ego pluo cras, h. e. pluam, Exod. 9. v. 18. sic Gen. 7. 4.* Sic passim. Participii præteriti pro Præsenti; ut;

בְּאַהֲלֵי הַשְּׂכֻנִי *Habitati, h. e. habitantes, degentes in tentoriis, Judic. 8. 11.*

כִּי בָּךְ בָּטוּחַ *Quia in te confisus, h. e. בּוֹטֵחַ Confidit, Esa. 26. 1.*
כַּצֶּל גָּטוּי *Sicut umbra inclinata, h. e. inclinans, Ps. 102. 12.*

REGULA SECUNDA.

Participia, quando post se regunt casum, imitantur constructionem suorū Verborum, tam simpliciter, quàm cum Præpositione: ut,

נָתַן לְבַהֲמָה לַחֲמֶה *Dans jumentis cibum suum, Psal. 147. 9.*
הַכֶּסֶף נָתַן לְךָ *Argentum datum tibi, Esth. 3. 11.*

שָׁלַף חֶרֶב *Stringens gladium, Jud. 8. 10.*

שָׁבוּ אֶל יְהוָה *Revertentes ad Dominum, 1. Sam. 7. 3.*

רָאָה בְּעָבִים לֹא יִקְצֹר *Respiciens in nubes, non metet, Eccl. 11. 4.*

מִנְגִּין בְּיָדָהּ *Pulsans manu suâ, 1. Sam. 18. 10.*

כָּתַבְתָּ בְּאֶצְבַּע אֱלֹהִים *Scripta digito Dei, Exod. 31. 18.*

לְבוּשׁ בְּגָדִים צְאוִים *Indutus vestimentis sordidis, Zach. 3. 7. 3.*

אִין אִישׁ נָחַם עַל רָעָתוֹ *Non est quisquam pœnitens propter malum suum, Jerem. 8. 6. vel de malo suo, ut apud Suetonium legitur, Penitens de matrimonio.*

לֹא הָיָה דְבַר נֶעְלָם מִן הַמֶּלֶךְ *Non fuit quicquam absconditum à Rege, 1. Reg. 10. 3.*

בָּטוּחַ עַל יְהוָה *Confidens in DOMINO, pinguis efficitur, Prov. 28. v. 25.*

REGULA TERTIA.

Participia, maximè pluralia, more & for-

ma Nominum, regunt Genitivum, qui tamen Latinè per casum, quem Verbum ipsum regit, ferè exponitur: ut,

בְּקוֹרְאֵי שְׁמוֹ Inter invocantes nomen ejus, Psal. 99. v. 6. q. d. Inter invocatores nominis ejus.

לְכָל בְּאֵי שַׁעַר עִירוֹ Omnibus ingredientibus portam civitatis sue, Exod. 23. 10. q. d. Ingressoribus portæ.

רְאֵי פְנֵי הַמֶּלֶךְ Videntes faciem regis, Esth. 1. 4. q. d. Inspectores faciei regis.

רוֹמֵי קֶשֶׁת Jaculantes arcu, Ps. 78. 9. q. d. Jaculatores arcus, & sic in singulari numero, וְרִמָּה קֶשֶׁת Jer. 4. 5. 29.

רֹעֵה צֹאן Pascens oves, Genes. 4. 2. vel, Pastor ovium, & sic Sægol ante ה in nominibus mutatur in Tzere, vide illic.

Porrò Gerundia & Supina Latinorum, Hebraicè per Verbum Infinitum exprimi, in ejus Syntaxi dictum est, vide illic.

Pronomina præfixa hîc se habent, ut in Præterito & Nominibus: ut, הַמְּשֵׁל Qui præerat, Genes. 24. v. 2. הַאֹכְלִים Qui comedentes sunt, Dan. 1. 13. הַעֹזְבִים Qui dereliquentes sunt, Prox. 2. 13. id est, comedunt, derelinquunt. Excluditur etiam ה, ut articulus in Nominibus; נְתוּ זֵרַע Dans semen seminanti, וְלֶחֶם לְאֹכֵל & cibum comedenti, Jes. 55. 10. שְׂמַגִּיעַ אֱלֹהִים Quibus obtingit, Eccl. 8. 14. שְׂנֵאֲחֹתָי Quæ capiuntur, Eccles. 9. 12.

Pronominum à fine conjunctorum sive Affixorum ratio, superiori capite explicata est.

tanquam cum scorto? Gen. 34. 31. הַכְרֹכָה אַחַת Num benedictio unica? Gen. 27. 38. Dagesch, הַפְּצֵעֲקֶתָהּ An secundum clamorem istius? Gen. 18. v. 21. הַבְּמַחֲנִים An in castris? Num. 13. v. 20. הַבְּכוֹכֶת An juxta plagam? Esa. 27. 7. Dagesch hoc post ה tantum in litera servili ponitur, non autem in radicali, juxta Eliam. Atque sic quidem forma eadem est cum articulo ה, usus tamen diversus. Nam Articulus ה nunquam præponitur literæ servili. Anteradicalem tamen etiam legitur, הַשְּׂמֵנָה היא An pinguis sit, Num. 13. 21.

Ante Scheva compositum similiter est cum simplici Pathach: ut, הַצֹּרִי An opobalsamum? Jerem. 8. v. 22.

Ante gutturalem, non cum Kametz notatam, etiam habet Pathach: ut, הָעֵיט צָבוּץ Num avis tincta? Jer. 12. 9. ubi ה quibusdam articulus est, non interrogativum: הַחַיִּיתִם Num in vita conservastis? Num. 31. v. 15. הָאִם An verò? Num. 17. 13. הָאֵינְךָ רֹאֶה Annon vides? Jer. 7. v. 17. Quòd si verò gutturalis habeat Kametz, tum ה habet Sægol, & sensu facillè ab articulo distingui potest: ut, הָאֲנֹכִי An ego? Num. 11. 12. הַהֵיטָה זאת Num fuit hoc? Joel. 1. 2. הוּא הַרְפָּה הַמַּעַט הוּא אִם רַב Utrum fortis sit an debilis, utrum paucus sit an multus, Num. 13. v. 19. ubi triplex forma simul usurpata legitur.

Observant Hebræi הֵן istud aliquando esse הַאֲמִתּוֹת He confirmationis & affirmationis: ut, הַנִּגְלִיהַ נִגְלִיתִי An manifestavi me domui patris tui, 1. Sam. 2. v. 27. h. e. Annon utique manifestavi me. הָרוּאֶה אֶתָּה מָה הֵם עוֹשִׂים An vides, quid isti faciant? h. e.annon vides, Ezech. 8. 6.

הַכְּמוֹכָה מִכֹּהֵן הַכּוֹחַ An secundum plagam percutientis percussit illum? Esa. 27. 7. h. e. Annon secundum plagam percutientis illum (sc. Israelem) percussit eum, (sc. Pharaonem)?

illa

Illa projicit pueros in fluvium, & submersus est in aquis, juxta R. Sal. vide & Habac. 3. v. 8. ubi iterum R. Sal. scribit: ש תמיהות קיימות *Sunt admirationes affirmativæ, asseverantes.* הָ ponitur, pro הָלֵא.

כּ notatur cum Scheva, quod ante aliud Scheva transit in Chirek. Notat autem vel similitudinem, & vocatur כּף הדמיון *Caph similitudinis*: vel mensuræ conjectationem, & dicitur כּף השיעור *Caph mensura vel affirmationis*: ut, כּשׁוֹשֵׁנָה *Sicut lilium, Cant. 3. v. 2. Quasi bis mille, Jos. 3. v. 4. כּנְחָלִים* *Ut valles. Num. 24. v. 6. Quasi parum, Fermè, Proverb. 5. 14. כּאִין* *Quasi non, Quasi nihil, Psal. 73. 2. Jesa. 41. 11. Speciale est כּיִתְרוֹן* *Sicut excellentia, pro כּיִתְרוֹן* *Eccl. 2. 13.*

Alterum Scheva si sub ' fit, tollitur: ut, כּיִמּוֹת *Sicut diebus, Psal. 90. 15.*

Ante gutturalem cum Scheva composito notatam, habet brevem gutturali respondentem: ut, כּאֲרֻזִים *Sicut cedri, Num. 24. 6.*

Ante Nomina communiter excludit articulum הָ, & suscipit ejus vocalem: ut, כּשֵׁמֶן הַטּוֹב *Sicut unguentum optimum, pro כּהֶשֶׁמֶן*, *Psal. 133. v. 2. כּעָרִים* *Sicut urbes, pro כּהָעָרִים*, *Jer. 20. v. 16. כּעֵם* *Sicut populus iste, כּאִישׁ* *Sicut vir ille, &c. Sic, כּהֹלֵךְ* *Sicut qui ambulat, pro כּהִהְלֵךְ* *Jes. 30. 9. vide supra cap. 6. Excipe contracta; כּאֱלֹהִים* *Sicut Deus, pro כּאֱלֹהִים* *Gen. 3. 5. כּאֲדֹנָי* *Sicut Dominus ejus, Jesa. 24. 2. Sic; כּיִהוּה* *מִי* *Quis sicut DOMINUS, Psal. 113. v. 5. quod habet vocales nominis אֲדֹנָי, & legitur Cadonai.*

Quando duæ res ex æquo inter se comparantur, & absoluta utrinque similitudo designatur, Caph utriusque voci præfigitur, ita ut prius protasin, alterum apodofin similitudinis denotet: ut,

כּעֵם כּכֹּהֵן כּעֶבֶד כּאֲדֹנָי *Sicut populus, sic sacerdos, sicut servus,*

sic dominus ejus, &c. Jesa. 24. 2. ubi duodecim hujusmodi Caph usurpantur.

כְּסוּסֵי כְּסוּסֵי כְּעַמִּי כְּעַמִּי Sicut populus meus, sic populus tuus, sicut equi mei, sic equi tui, I. Reg. 22. v. 4. Hæc concisè sic dicuntur, ut Kimchi loquitur, לְקַצֵּר הַלְשׁוֹן abbreviandi sermonis causâ: plena enim locutio esset, כְּעַם וְהַכֹּהֵן כְּכֹהֵן הָעַם Populus est sicut sacerdos, & sacerdos sicut populus. Idem notat Aben Esra, Gen. 18. 25.

Quandoque per Tum reperitum, aut per Tam Quàm exponitur: ut,

וּמְלֵאוּ בְּפוּרֵק כְּוִיֵּית הַפּוּרֵק Implebuntq; tum cratera tum angulos altaris, vel, tam cratera quàm, &c. Zach. 9. 15.

כֵּן post se requirit Dages, estque idem quod כְּאִשֵּׁר, Quum, Quando, Quandoquidem, Quemadmodum, Sicut, &c.

כְּשֶׁסָּכַל חֹלֵף Quum stolidus ambulat, Eccles. 10. 3.

כְּשֶׁתְּפוּל עֲלֵיהֶם Quum irruit in eos, Eccles. 9. 12.

כְּשֶׁהָיָה Sicut fuerat, Eccles. 12. 7.

כְּשֶׁבָּא Sicut venerat, Eccles. 5. 14. Apud Rabbinos hujus usus frequentissimus est; at in Bibliis nonnisi in Ecclesiaste reperitur.

Adverbiorum separatorum Syntaxis cum Nominibus rarior est, frequentior cum Verbis.

REGULA.

Adverbia adjiciuntur Nominibus & Verbis, ad explicandam ipsorum circumstantiam.

Primò Nominibus: ut,

כְּמַה טוֹב וְכְמַה נְעִים Quàm bonum & quàm jucundum est, Psalm. 133. 1.

כְּמַה אֲדִיר שְׁמֶךָ Quàm magnificum est nomen tuum, Psal. 8. 2.

כְּמַה נְאֻחַ מֵאֵד Fastuosus valde, Jer. 48. 29.

מאד רבוּת Multi admodum, Ezech. 37. 2.

Adverbia quædam negandi ante Nomina interdum habent vim *ἄξιον* ut *α* apud Græcos, & in apud Latinos: ut,

עץ הנמלים עם לא עץ Formicæ sunt populus non validus, Prov. 30. v. 25. hoc est, invalidus, infirmus.

טגוּי לא חסיד A gente non benigna, Psal. 43. 1. hoc est, malignâ, crudeli.

לא כֵן יִדְבְּרוּ Non rectum loquuntur, Jer. 8. 6. hoc est, pravum.

על דרך לא טוב In via non bona, Psal. 36. 5. hoc est, malâ.

בן לא חכם Filius non sapiens, h. e. insipiens, Hof. 13. 13.

בלתי טהור הוא Non mundus est, 1. Sam. 20. v. 26. hoc est, immundus.

לכלי חק Ad non modum, Jesa. 5. 14. h. e. immodicè.

אי נקי Non innoxius, Job. 22. v. 30. id est, noxius, juxta quosdam interpretes.

וְדֶרֶךְ נְתִיבָה אֶל־מוֹת Et via semitæ ejus non mors est, Prov. 12. 28. hoc est, Immortalis.

וּמֶלֶךְ אֶל קוֹם עִמּוֹ Et rex non surgere contra ipsum, Prov. 30. 31.

Id est, invictus, contra quem nemo audet insurgere.

אֶרֶץ לֹא מְטוֹהָרֵת Terra non munda, Ezech. 22. 24. h. e. immunda.

מִכַּת בְּלִיתִי סוֹרֵת Plagâ non recedente, Jes. 14. 6. h. e. indefinente, immotâ. Sic Elias in libro Habachur Præteritum imperfectum vocat נְשָׁלֵם בְּלִיתִי Præteritum non perfectum.

Sic דְּבָרִים בְּלִיתִי טַבְעִיִּים Res non naturales hoc est, præter vel supernaturales, apud Physicos Rabbiorum.

Talia sunt: וַיִּשְׁבְּעוּ בְּלֹא אֱלֹהִים Et jurarunt per non Deos, h. e. per Idola, que non sunt Deus, Jer. 5. 7. sic 2. Paral. 13. 9. Vide & Amos 6. 13. Esa. 55. 2.

אֵין & לֹא ante Nomina per Ellipsin Verbi substantivi

stantivi frequentissimè usurpantur, & לא quidem simpliciter & absolutè negat, אִין verò de tota ac certa aliqua specie, unde per Nullus, Nihil, Nemo, ab interpretibus sæpè redditur: ut,

עֲנוּשׁ לַצַּדִּיק לֹא טוֹב *Mulctam inferre justo, non est bonum,*
Prov. 17. v. 28.

אִין חֲכָמָה וְאִין תְּבוּנָה וְאִין עֵצָה לְנֶגֶד יְהוָה *Non est sapientia, non intelligentia, non consilium contra DOMINUM,*
Prov. 21. 30. vel, Nulla est sapientia, &c.

אִין עֲנָבִים בְּגִפְזוֹ וְאִין תְּאֵנִים בְּתֵאנָה *Non sunt uva in vite, non sunt fici in ficu,* Jer. 8. 13. Sic בְּלֹתִי שָׁמַיִם:

וְעַד בְּלֹתִי שָׁמַיִם *Usquedum non erunt cœli,* Job. 14. 12.

כֹּל אִין & לא cum particula universalis, universalem negationem evidenter indicant, unde, *Non omnis, idem quod Nullus: ut,*

לֹא יִצְדַּק לְפָנַי כָּל חַי *Non justificabitur coram te omnis vivens,* Psal. 143. v. 2. *hoc est,* nullus vivens, vel, *Non justificabitur ullus vivens.*

לֹא תִחַסֵּר כָּל בְּרָה *Non indigebis omni in ea,* Deut. 8. v. 9. *hoc est,* nullâ re.

וְעַל כָּל אֱלֹהִים לֹא יִבֵּן *Et ad omnem Deum non attendet,* Dan. 11. v. 37. *hoc est,* ad nullum.

וְלֹרֵשׁ אִין כָּל *Pauperi verò non erat omne,* 2. Sam. 12. 3. *hoc est,* nihil quicquam.

אִין כָּל חֲדָשׁ תַּחַת הַשָּׁמַשׁ *Non est omne novum sub sole,* Eccl. 1. 9. *hoc est,* non est quicquam novi.

כִּי לֹא בְּמוֹתוֹ יִקַּח הַכֹּל *Quia non in morte sua accipiet omnia,* h. e. nihil quicquam, Psal. 49. 18.

אִין שַׂר בַּיַּת הַסֵּפֶהר רָאָה אֶת כָּל מְאוּמָה *Prefectus carceris non inspiciebat omne quicquam,* Gen. 39. 23. *hoc est,* nihil quicquam, in rem nullam planè respiciebat. Vide & Exo. 20. 10. & 22. 22. Levit. 3. 17. &c.

אֵי , אֵי Ellipsin Verbi substantivi inducunt: ut,

אֵי הַבֵּל אֵי Ubi est Abel frater tuus? Genes. 4. 9.

אֵי חַבֵּל אֵי Ubi est hasta regis? 1. Sam. 26. 16.

אֵי שָׂרָה אֵי Ubi est Sara uxor tua? Gen. 18. 9.

אֵי אֱלֹהֶיךָ Ubi est Deus tuus? Psal. 42. 11.

Quando אֵי assumit Pronomen זֶה , addit ipsi vim, qualem apud Latinos vocula nam, cum dicitur, Ubi-
nam, Quanam? ac tum etiam Verbum post se admittit: ut,
זֶה בֵּית הַרְּאִיָּה Ubinam est domus Videntis? 2. Sam. 9. 18.
אֵי זֶה עָבַר רוּחַ יְהוָה מֵאֵתִי Quanam transiit spiritus DOMI-
NI à me? 1. Reg. 22. 24.

Si זֶה præfixam habeat Præpositionem מִן , tum fit interrogativum de loco: ut,

מֵאֵיזֶה מְקוֹם אֵי מִזֶּה תָּבוֹא Udenam venis? 2. Sam. 1. 3. q. d. מֵאֵיזֶה מְקוֹם

Ex quonam loco venis, aut שֶׁתָּבוֹא אֵי הוּא

Ex isto loco, ex quo venis, ubinam est ille?

אֵי מִזֶּה אַתָּה Udenam es tu? vers. 13. Ubi est locus ex quo es?

Denique quomodo Adverbia quædam subjun-
gantur Nominibus substantivis, vide in Syntaxi No-
minum cap. 1. in fine.

Cum Pronominibus.

כּ præfixum inseparabile notatur cum Kametz: ut,
כְּכֶם Sicut vos, Jud. 8. v. 2. כְּהֵם Sicut illi, Eccles. 9. 12. Sic
cum fœmininis; כְּכֶן , כְּהֶן vel כְּהֵנָה. Aliàs semper ac-
cipit syllabam expletivam מו , cum qua etiam separa-
tim usurpatur: ut, כְּמוֹ חֶמֶר וְכְמוֹ יוֹצֵר Tanquam lutum,
& tanquam figulus, Jesa. 41. 25. Sic suscipit quatuor hæc
Affixa; כְּמוֹכֶם , כְּמוֹכֵן , כְּמוֹהֶם , כְּמוֹהֵן: at cum aliis כּ
notatur cum Kametz: כְּמוֹנִי Sicut ego, כְּמוֹנֵי nos, כְּמוֹךְ tu,
כְּמוֹהֵי ille, כְּמוֹהָ illa.

Separata quædam Adverbia cum Affixis con-
iuncta, sæ-

æta, sæpè Ellipsin Verbi substantivi inducunt, aut Pro-
nomen simpliciter per Verbum substantivum, ut &
alias, explicandum.

וְהִנֵּה אִירָה literam ה cum præcedente vocali
abjiciunt: ut,

אִירָה מֶלֶךְ Ubi est ille rex, 2. Reg. 19. 13. Latini Pronomine
omisso, simpliciter dicunt, Ubi est rex? Sic, אִירָה Ubi
estu? Gen. 3. 9. אִים Ubi sunt illi? Jesa. 19. 12.

וְהִנֵּה בְיָדְךָ Ecce cum in manu tua, vel, Ecce ipse est in manu tua,
Job. 2. v. 6.

וְהִנֵּהוּ עֹשֶׂה Et ecce ipse erat faciens, Jer. 18. 3.

וְהִנֵּה יָפֶה Ecce te pulchrum, hoc est, Ecce tu es pulcher, Cant. 1.
v. 16. Sic, הֵנָּה Ecce eos, הֵנֶכֶם Ecce vos, הֵנִי Ecce me quod
& הֵנִי dicitur. Bis etiam juxta Masorethas pro hoc
reperitur הֵנִי, Gen. 22. 7. & 27. 18. הֵנּוּ Ecce nos; &
ter הֵנּוּ pro eodem, Gen. 44. 16. & 50. 18. Num. 14. 40.

אִין: ut, וְאִם אֵינְךָ מְשִׁיב Et si non fueris tu respondens,
Gen. 20. 7. אֵינִי נֹתֵן לָכֶם תֶּבֶן Non ego daturus sum vobis pa-
leam, Exod. 5. 9. Sic, אֵינִם vel, אֵינֶמוּ Non illi, אֵינֶכֶם Non vos,
אֵינָהּ Non ipsa, אֵינּוּ Non ille vel illud.

עוֹד: ut, עוֹדְנִי עוֹדְנִי אֲדַבֵּר Adhuc ipse erat stans, Gen. 18. 22.
עוֹדְךָ מְחַזֵּק Adhuc ipse erat loquens, Gen. 29. 9. עוֹדֵם מְדַבְּרִים Adhuc ipsi erant
loquentes, Esth. 6. v. 14. Hæc eleganter per duos Ablati-
vos efferuntur, Adhuc ipso stante, ipso loquente, ipsis
loquentibus. Sic, בְּעוֹדְנִי אֲדַבֵּר Adhuc illo existente vivo, Ge-
nes. 25. 6. הָעוֹדֵם חַיִּים An adhuc ipsi sunt vivi, Exod. 4. v. 18.
בְּעוֹדִי In adhuc me existente, Psalm. 146. v. 2. hoc est, quam-
diu futurus sum superstes: מֵעוֹדִי Ab adhuc me, Genes. 48. v. 15.
hoc est, à die vel tempore quo natus sum, quo existo, &c.

Cum Verbis.

Adverbiorum Negandi & Temporis Syntaxis præ
aliis

aliis hîc observanda est. R. David Kimchi in libro Radicum sex Adverbia negandi numerat, לֹא, בְּלֵיתִי, בְּלֵי, בֶּל, אַל, אִין, quibus פֶּן *Ut ne, Ut non, Ne forte*, adjungitur potest, quæ distinctam structuram habent. Eam recte nosse, non parum interest.

אִין Participio tantum jungitur. Negat verò generaliter de tota aliqua specie, (ut & paulò antè dictum) quomodo à לֹא distinguitur, quod cum Participiis de certo aliquo ac individuo negat, ut mox in ejus Syntaxi videbitur: ut,

תָּבוּן אִין נָתַן *Palea non est data, Exod. 5. v. 15. hoc est, nulla planè.*

וְאִין רָאָה וְאִין יָדַע וְאִין מָקַץ *Et non erat videns, nec advertens, nec evigilans, I. Sam. 26. v. 12. hoc est, non fuit ullus qui videret, neq; quisquam qui adverteret, &c.*

Reperitur & cum Verbo Infinito, sed quod per Enallagen ponitur loco Participii: ut,

כְּסוּם כְּפָרָד אִין הָבִין *Sicut equus & sicut mulus, non intelligens, Psal. 32. v. 9. hoc est, שְׂאִינוּ מִבִּין Qui nihil intelligit, ut R. Salomon explicat. Possit & Infinitivus loco Nominis accipi, ut aliàs sæpè fit, pro אִין בִּינָה לְהֵם Quibus non est intellectus. Deesse verò etiam Pronomen relativum, per se patet.*

Sunt qui putant etiam Futuro jungi, ex sequenti loco:

כִּי־אִין הַמֶּלֶךְ יוֹבֵל אֶתְכֶם וְבָר *Non enim rex potest denegare vobis quicquam, Jer. 38. v. 5. juxta Pagninum, in quem sensum & alii interpretes eunt, quasi אִין jungatur Verbo יוֹבֵל. At distinctio Hebraica id non permittit. Nam accentus Zabephi Katon ad vocem הַמֶּלֶךְ distinctionis membrum facit, unde Pronomen relativum subaudiendum, quod cum Verbo יוֹבֵל conveniat, hoc modo: Non est rex, qui possit contra vos quicquam.* Sic

quam. Sic verò וְאִי ante Nomina ellipsin Verbi substantivi inducere, paulò ante est ostensum: Pronominis verò relativi ellipsis inter Nomen & Verbum tam est frequens & usitata, ut nihil communius esse possit. Quod si hæc distinctio abesset, Futurum per enallagen resolvendum esset in יָכוֹל, quo Rabbi loco Participii utuntur, & sic congrua esset locutio, וְאִי יָכוֹל הַמֶּלֶךְ Non est rex potens, pro, Rex non potest. Hæc Kimchi in libro Radicum in Rad. וְאִי probè notanda censet, ne quis וְאִי cum Futuro, quod simpliciter Futurum sit, jungat.

Porrò וְאִי per affixum Pronomen ad certam personam restringi, per se patet, & antea in Pronominibus declaratum.

Reperitur & cum Chirek loco Tzere, juxta Kimchium: ut,

וְאִי יֵשׁוּבָה תַּחַת יָדֶךָ תִּנְיֶיךָ Et nōne est hic sub manu tua lancea? 1. Sam. 21. 28. R. Salomon & Chaldæus per Si explicant, quod etiam interrogativi vim habet.

וְאִי usurpatur in fine alicujus membri sententiæ, & ab antecedentibus semper dependet, nunquam autem cum sequentibus cohæret, ut וְאִי, facitque ellipticam locutionem: ut,

וְאִי אִם אֵין הַיֵּשׁ יְהוָה בְּקִרְבָּנוּ אִם אֵין An est DOMINUS inter nos, annon? Exod. 17. 7.

וְאִי אִם אֵין מִתָּה אֲנִי Et si non, vel, Sin minus, morior ego, Genes. 30. 1. vide Job. 3. 9. & 33. v. 33. & alibi.

וְאִי tantum Futuro convenit, & communiter dehortantis aut deprecantis est; ut,

וְאִי אַל תִּעַן לְהַעֲשִׂיר Ne labores ut diteris, Prov. 23. 4.

וְאִי אַל תִּמְנַע מִנַּעַר מוֹסֵר Ne subtrahas à puero castigationem, Proverb. 23. v. 13.

Negantis si est, rarissimè: ut,

אל־תִּירָא מִפְּתָאִם *Non timebis à terrore repentino, Prov. 3. v. 25. Kimchi in Michlol vult etiam negantis esse Gen. 49. 6. Exod. 12. 9. Psal. 121. 3. Jer. 14. 17.*

Speciale est; אל פִּשְׁטָתָם הַיּוֹם *Quò irruiſtis hodie? i. Sam. 27. 10. ubi אל pro לָ Quò, juxta Chaldæum interpretem, vel pro עַל, ſubaudito Pronomine מִי, Contra quem, ut alii Hebræi volunt, & ſequentia textus verba comprobare videntur.*

בִּלְ Jungitur Præterito & Futuro. Præterito: ut, וְכִל יָדְעָה מִוֶּה *Et non ſcit quicquam, Prov. 9. 13. בִּלְ יָדְעָתִי הַכּוֹנֵי בִלְ חִלִּיתִי הַלְמוֹנֵי בִלְ יָדְעָתִי Percuſſerunt me, & non agnovi, tuderunt me, & non ſenſi, Prov. 23. 35.*

Futuro: ut, וְכִל יֹאמְרוּ לִלְבָבָם *Et non dicunt cum animo ſuo, Hoſ. 7. 2. בִּלְ יִתְיַצֵּב לְפָנַי חֲשָׁכִים Non ſtabit coram obſcuris, Proverb. 22. v. 29. vide Pſalm. 10. 4. & 16. 8. & 78. 44. Jeſa. 26. 11.*

Reperitur & cum Infinitivo, ſed irregulariter: ut, בִּלְ קִרְאָה אֵלַי *Non appropinquare ad te, Pſal. 32. v. 9. pro, לְבִלְ אֵלַי Ad non, hoc eſt, שְׁלֹא יִקְרֹב Ut non, ne appropinquet, quo modo Rabbini paſſim loquuntur.*

בִּלְ Præterito & Futuro junctum reperitur, negatque abſolute: Præterito: ut, עַל־בְּלִי הִגִּיד לּוֹ *Eò quòd non indicaviſſet ei, Genef. 31. 20. בְּלִי חֲשָׁךְ Non cohibuit, Jeſa. 14. 6.*

אֵין אָמַר וְאֵין דְּבָרִים בְּלִי נִשְׁמַע קוֹלָם *Non eſt ſermo, neque ſunt verba, non auditur vox eorum, Pſal. 19. 4. Gradatio elegans: non ſermo, non verbum, ne vox quidem aut illuſus ſonus eorum percipitur.*

Futuro: ut, אֶסְפָּה בְּלִי יְבוּיָה *Collectio non proveniet, Jeſa. 32. 10. בְּלִי יַעֲשֶׂה קֶמַח Germen non faciet farinam, Hoſ. 8. 7.*

Cum Participio ſimiliter negat: ut,

ענה בלי הפוכה *Placenta non versa, Hof. 7. 8.*

בלתי *Cum Præterito & Participio: ut, אדעו עד בלתי השאיר לו שריד Ad eo ut non relinquerent ei superstitem, Num. 21. 35.*

מבית בלתי סרה *Plagâ non desinente, Jesa. 14. v. 6.*

Assumpto ab initio ל, omnium frequentissimè cum Infinitivo construitur, sed tamen etiam cum Præterito & Futuro, exponiturque per שלא *Ut non: ut, לבלתי סוד לבלתי רום Ad non elevari, ad non recedere, Deuter. 17. v. 20. hoc est, Ut non elevetur, Ut non recedat.*

בלתי שבו *Ut non revertantur, Jer. 23. 14.*

ולבלתי ראו *Ut nihil videant, Ezech. 13. 3. vel, Et nihil viderunt, ut sit pro simplici בלתי.*

בלתי באו *Ne veniant, Jer. 27. 18.*

לבלתי תחטאו *Ut non peccetis, Exod. 20. 20.*

לֹא Omnibus temporibus convenit, excepto Imperativo, pro quo in prohibitivis usurpant Futurum, ut ex decem præceptis notum est. Cum Participio de certa persona negat, quomodo ab יֵאֵל differt, ut ante dictum est: ut,

ולא יודע ענל בשרת *Sed non est sciens iniquus erubescere, Sophon. 3. 5. nempe populus Judaicus, de quo illic propheta agit. Sic si dicas, לא ראה Non videt, nempe, ille, & semper sic loquimur מיוחד על אדם de certo & proprio sive definito homine, scribit Kimchi in libro Radic. in Radice יֵאֵל. Sic & cum Nominibus de certo aliquo dicitur, quando Pronomen demonstrativum adjunctum habet, ut ex exemplis supra adductis patet.*

פִּנ Futuro tantum: ut,

פִּנ יִשְׁלַח *Ne extendat, Gen. 3. 22.*

פִּנ תִּפְלוֹס *Iter vita ne expendas, Prov. 5. 6.*

Semel abusive cum Præterito loco Futuri posito reperitur: ut,

פְּדוּטָא לֹא עָרִים *Ne inveniatur sibi civitates munitas*, 2. Sam. 20. v. 6. *pro* יְגוּא: Chaldeus יִשְׁבֹּחַ per Futurum exprimitur.

Porro Adverbia quædam negandi, hîc quoque ut ante Nomina, ejus quod exprimunt, contrarium significant: ut,

וְשָׁרַעְתָּ שִׁקְרָא אֶל תְּאֵהָבוּ *Et juramentum falsum ne diligite*, Zach. 8. 17. *id est*, odio habete, detestamini.

לֹא יִשְׂמַח אָבִי בְּבָל *Non letabitur pater stulti*, Prov. 17. 20. *id est*, mœrore afficietur: vide Prov. 10. 1.

לֹא יִזְעִלוּ אוֹצְרוֹת רָשָׁע *Non profunt thesauri iniquitatis*, Prov. verb. 10. 2. *id est*, nocent, damnosî sunt.

לֹא יִכּוֹן אָדָם בְּרָשָׁע *Non stabilitur homo in improbitate*, Prov. verb. 12. v. 3. *id est*, radicitus commovetur & eradicatur, quod oppositum ejus membrum ibidem docet.

Sic in Novo Testamento: *Si quis non amat Dominum Jesum Christum, sit anathema*, 1. Cor. 16. 22. *id est*, quisquis odit & execratur. Sunt enim hac dicendi genera Hebræis *מִלֵּאֵי שְׂוִיאָא*, sed *אֲזַנְיָא*.

Adverbia quædam Temporis peculiarem quoque cum Verbis structuram obtinent.

אַחַר vel אַחֲרַי, quibus & pleonasticè vocula אֶת adjungitur, cum Præterito & Futuro usurpatur: ut, וְאַחַר נָשׂוּ יוֹסֵף *Et postea accessit Joseph*, Gen. 33. 7.

וְאַחַר בֵּן תְּבוֹא אֵלַיָּהּ *Et postea ingredieris ad eam*, Deut. 21. 13.

וְאַחֲרַי כֵּן יֵצְאוּ *Et postea egredientur*, Gen. 15. 14.

אָז vel אַזֵּי similiter cum Præterito vel Futuro: ut, אָז אָמַרְתִּי *Tunc dixi*, Ps. 40. 8.

אָז חַיִּים בָּלְעוּנוּ *Tunc vivos deglutivissent nos*, Psalm. 124. 3.

אָז תִּצְלִיחַ אֶת דְּרֹכֶיךָ וְאָז תִּשְׁכַּל־וּ *Tunc prosperas reddes omnes vias tuas, & tunc secundaberis*, Jos. 1. 8.

Enallage Futuri loco Præteriti cum hac Particula sæpissimè accidit: ut,

אז ישיר משך *Tunc cecinit Moses, Exod. 15. 1.* Ad hunc locum Sapiens Ab. Esra notat: משפט לשון הקודש לאמור לשון עתיד תחת עבר עם מלת אז וככה בלשון ישמעאל id est, *Mos est linguæ sanctæ efferre tempus Futurum pro Præterito cum dictione אז, quomodo & in lingua Ismaelitica sive Arabica fit.* Exempla passim sunt obvia, quæ sensus facile distinguet.

טרם Præterito, & Futuro: ut,

טרם כלה לדבר *Antequam finivisset loqui, Gen. 24. 15.*

טרם ושמאל *Samuel autem antequam cognovisset Dominum, & antequam revelatus fuisset ei sermo Domini, 1. Sam. 3. 7.* Vide & Genes. 2. 5. & 24. 45.

Assumit pleonasticè Præpositiones ab initio: ut,

בטרם יבוא הכהן *Antequam ingrediatur sacerdos, Levit. 14. v. 36. vide & Gen. 37. 18.*

מטרם שום אבן *Ab antè ponere lapidem, Hag. 2. v. 16. hoc est, antequam poneret lapidem, estque hîc Infinitivus.*

מתי Futuro: ut,

מתי אקום *Quando surgam? Job. 7. 4.*

Semel Præterito; עד מתי עשנת *Usquequò fumasti? Psal. 80. 5.* sed hîc Præteritum ponitur pro Futuro, *Fumabis.*

כבר Præterito: ut,

כבר היה לעולמים *Jam fuit per secula, Eccles. 1. 10.* Hinc Elias in libro Habbachur; עבר שכבר נשלם *Præteritum quod jam perfectum est, hoc est, Præteritum plusquamperfectum.*

עד Futuro jungitur: ut,

עד תמותו *Donec moriamini, Jes. 22. 14.*

עד תחקרו מליו *Donec investigaveritis sermones, Job. 33. 11.*

Reperitur & cum Præterito, Participio & Infinitivo: ut,

הרודפים

עד שבו הרודפים *Donet reversi sunt insequutores*, Jofuae. 22. vers. 22.

עד זה מדבר *Dum adhuc ipse loquens esset*, Job. i. 18.

עד היותי *Adhuc esse me*, Jon. 4. 2. quæ locutiones per duos ablativos efferri possunt, *Adhuc ipso loquente, Adhuc existente me.*

Adverbia cum voce indeclinabili juncta.

Quomodo Adverbia inseparabilia cum indeclinabilibus conjungantur, in ipsorum syntaxi patet.

Separata etiam quædam sic usurpantur: ut, עד אן *Usquequò, Quousq?* עד אין *Donec non*, עד הנה *Hucusq;* & עד הנה *Unde contracta sunt עדו & עדנה Eccl. 4. 2. 3. עד בנה Adhuc, hactenus, usq; huc, quod de tempore & de loco dicitur, Genes. 22. 5. Exod. 7. 16. Sic עד בן Adhuc, Hucusq;* Nehem. 2. 16. pro quo Rabbini עד באן dicunt: עד מאד *Usq; valdè, admodum, nimium, ultra modum, planè, omninò, ut Psalm. 119. 8. 43. quod & Græci efferunt: εως σφόδρα: עד מתי Usque quando, quousque, quamdiu: עד עתה Usq; nunc, εως εἰς νῦν: עד למעלה חליו: que sursum erat morbus ejus, 2. Par. 16. 12. hoc est, summe in valuerat: עד אשר Usque quòd, usquedum: עד שיפוח היום Usquedum aspiraverit dies, Cant. 4. 6. עד כי עד אשר אם Non si, nisi. præterquam, Genes. 47. 18. לא אם Si non, An non? Jesa. 10. 9. לא כן Non sic: כמו כן Similiter sic, Jesa. 51. 6. לבוד מן השחרנים Solutæ præ lunulis, Jud. 8. 26. hoc est, Præter lunulas. Hinc Præpositione Adverbio לבוד additâ, fit illud pura Præpositio, idem quod Præter: מלבוד נשים Præter uxores, Genes. 46. 5. 26.*

ANOMALIÆ. Ellipsis adverbii negandi ex præcedenti membro repetendi: ut,

לעד תקות עניים תאבד *Spes pauperum peribit in seculum*

Psal. 9. 19. *pro* לא תאבד *Non peribit*, assumptâ negatione ex præcedenti versus membro: sic *Deut.* 33. 6. *Jesa.* 41. 28. *Job.* 32. 9. *Prov.* 25. 13. & 30. 3. Sic explicant quidam, *Gen.* 3. 6. וַיֵּאָדַר יִשְׂרָאֵל, *Et vapor non ascendebat.*

Adverbii similitudinis: ut,

כָּל מִבְּצֵרֶיךָ תְּאֵנִים *Omnes munitiones tue sunt ficus, Nah.* 3. v. 12. *pro* כִּתְּאֵנִים *Ut ficus, hoc est, ficulneæ.*

הִנֵּה עֲמֹד נָשִׁים *Ecce populus tuus sunt mulieres, ibidem v. 13. pro* כִּנְשִׁים *Sicut mulieres, & sic frequentissimè.*

גֹּר אֲרִיָּה יְהוּדָה *Catulus leonis Jobudab, h. e. sicut catulus, Gen.* 49.

נֹדֵי הָרְכָם צִפּוֹר *Fuge in montem vestrum avicula, Psalm.* 11. 1. *pro* כַּצִּפּוֹר *sicut avicula.*

He interrogationis; ut,

אֲרִדּוּף אַחֲרֵי הַדּוֹד הַזֶּה? *(An) persequar turmam hanc? 1. Sam.* 30. 8. *pro* הֲאֲרִדּוּף?

הֲאַתָּה זֶה בְּנֵי עִשָׂו *In es filius meus Esau? pro* הֲאַתָּה, *Gen.* 27. vers. 24.

תִּמְשֹׁף לִוְיָתָן *Extrahes leviathanem? pro* הֲתִמְשֹׁף *Jobi* 40. 20. sic 25. יִכְרוּ *Cœnabunt? pro* הֲיִכְרוּ. *Vide &*

Deut. 32. 38. *Jobi* 19. 4.

Pleonasmus primò est in Adverbii continua repetitione, quâ superlativa locutio denotatur: ut,

וַיִּרְאוּ מְאֹד מְאֹד *Et timuerunt valdè valdè, 2. Reg.* 10. 4. hoc est, *vehementissimè.* Huic voci pleonasticè quandoque præponitur ב, non sine singulari elegantia: ut,

וַיַּעֲצְמוּ בְּמֵאֵד מְאֹד *Et roborati sunt valdè valdè, Exod.* 1. 7. hoc est, *copiosissimè, quàm plurimum.* Sic *Gen.* 17. 6. 20.

Ezech. 16. 13.

פָּרִיט פָּרִיט מְעַט מְעַט *Parum parum expellam illum, Exod.* 23. 30. vel, *Paulatim paulatim, hoc est, admodum sensim, &*

leniter.

סבב

וּמִדָּוּ סָבִיב סָבִיב *Et mensus est illam circum circum, Ezech. 42. v. 15. circumquaq^{ue}, undiq^{ue}, ab omnibus partibus.*

יַעֲלֶה עֲלֶיךָ מֵעֵלָה וְאַתָּה תֵרַד מִטָּה מִטָּה *Ascendet supra te supra, tu autem descendes infra infra, Deut. 28. v. 43. hoc est, perquam supremè, perquam infimè.*

וְלֹא יִחַצּוּ עוֹד לְשֵׁתֵי מַמְלָכוֹת עוֹד *Et non dividentur in duos regna amplius, h. e. nullâ profus divisione ultra scindentur, Ezech. 37. 22.*

Secundò in Adverbii loci repetitione, sed intercedente vel conjunctione copulativâ וְ, vel pluribus vocibus, quâ locutione diversitas loci significatur: ut,

וְלֹא תֵצֵא מִשָּׁם אֲנָה וְאֲנָה *Neq^{ue}, egreditor inde huc & huc, I. Reg. 2. 36. id est, huc aut illuc: sic Ps. 42.*

וַיִּפֹּן כָּה וְכֹה *Et respexit huc & huc, Exod. 2. 12. id est, huc illuc.*

אֶחָד מִפֶּה וְאֶחָד מִפֶּה *Una hinc & altera hinc, Ezech. 40. 49. id est, hinc inde.*

אֵלֶּה מִזֶּה וְאֵלֶּה מִזֶּה *Isti hinc, & isti inde, Jos. 8. 20.*

וַיִּחַצּוּ הִנֵּה וְהִנֵּה *Et diviserunt se huc & illuc, 2. Reg. 2. v. 8.*

אַחַת הִנֵּה וְאַחַת הִנֵּה *Semel huc, & semel illuc, 2. Reg. 4. 35. hoc est, modò huc, modò illuc.*

Tertiò in duobus synonymis ad majorem emphasin exprimendam: ut,

אֵין קְבָרִים בְּמִצְרַיִם *An quòd non essent nulla sepulchra in Aegypto, Exod. 14. 11. hoc est, quòd nulla profus vel omninò: ubi duæ negationes pro vehementiore negatione positæ sunt.*

עַד אֲשֶׁר אִם עָשִׂיתִי *Usquequòd, dum perfecero, Genes. 28. 15.*

עַד אִם *Sic Jesa. 6. 11. pro quo aliàs simpliciter אִם עַד vel עַד אֲשֶׁר dici solet.*

הֲאִם אֵין עֲזָרְתִי בִי *An num non est auxilium in me, Job. 6. 13.*

הֲבֵן אֵין בְּמִשְׁוֹ *hoc est, an verò non est, nullumne omninò?*

הֲבֵן אֵין בְּמִשְׁוֹ *An solum tantummodo per Mosen: Num.*

12. v. 2. duæ exclusivæ ad magis extenuandum: vide & Gen. 14.

וְכַמוֹתוֹ כְּמוֹ בֶן יְמוֹתוֹ *Similiter sic peribunt, Jfesa. 51. 6.*

וְרֵפְתָא לְפָתָא יְבוֹא שְׂבָרָה *Repente momento veniet fractura ejus, Jfesa. 30. 13. vide & 29. 5. Num. 6. 9.*

וְלֵבִיתִי לְמַלְכָּא *Leviter velociter reddam retributionem vestram, Joel. 3. 4. vide & Jfesa. 5. 26. Sic Cic. Ver.*

1. *Sed repente è vestigio, ex homine tanquam aliquo Circeæ poculo, factus est Verres. Et Plaut. Mil. Ita abripuit repente sese subitò. Quidni? unà mecum simul, Ter. Heaut. 5. 1.*

Enallage live potius Antimeria.

שָׁם pro Pronomine relativo, tam est frequens, ut exemplis probatione non egeat. Vide supra cap. 8. in Pleonasmo. Pro וְ אֵין *Tunc: ut, אֵין שָׁם נִפְלוּ פְעָלִי אֵין Ibi cadent operarii iniquitatis, Psal. 36. v. ult. h.e. אֵין תִּנּוּן, שָׁם יִצְעֲקוּ וְלֹא שָׁם יִעֲנֶה Ibi clamabunt, sed non respondebit, h.e. אֵין תִּנּוּן, Job. 35. 12.*

1 Conjunctio copulativa pro Adverbio similitudinis: ut,

וְאֵין רָשָׁע כְּעֵבֹר סוֹפָה וְאֵין רָשָׁע *Ut transiit turbo, & non est impius, Proverb. 10. v. 25. אֵין בֶּן אֵין Sic non est, &c. Sic sæpissimè in*

Proverbiis Salomonis. Quidam ellipsin statuunt Particulæ *καὶ ὁμοίως*, pro וְ אֵין *Sic etiam; Talia sunt;*

ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς *Ut in celo & in terra, Matth. 6. v. 10. καὶ εἰ ὁ σατανᾶς* *Et si satanas, Marc. 3.*

v. 26. pro, Sic si satanas.

וְאֵין Non, pro Præpositione comparationis וְ אֵין: ut, קְחוּ כֶסֶף וְאֵין כֶּסֶף וְדַעַת מַחְרוֹץ בְּבַחַר *Accipite institutionem meam, & non argentum: & scientiam præ auro selecto, Prov. 8. 10. Et non, id est, Præ, vel magis quam, ut in sequenti membro dicitur. Simile exemplum, Hof. 6. v. 6.*

וְאֵין בְּדִבְכֵם וְאֵין לְבַבְכֶם וְאֵין קִרְעוּ *Scindite cor vestrum, & non vestimenta vestra, Joel. 2. 13. hoc est, potius quàm. Vide & Prov. 17. 12. & 23. v. 23.*

CA-

I. Syntaxis inseparabilium כּלל cum
Nominibus.

Inseparabilium כּלל usus multò frequentissimus est, similiter cum quibuslibet vocibus.

⊖ notatur cum Chirek sequente Dages. Est enim loco כּלל, unde ך abjicitur, in cujus locum succedit Dages. Dagesch excidens per Tzere compensari solet. Reliquæ tres כּלל notantur cum Scheva, aut Chirek, si aliud Scheva sequatur, aut proprietati gutturalium obsequuntur, juxta generalem doctrinam.

Præpositiones כּלל cum Nominibus usurpatae, sæpè extrudunt articulum ה, ac suscipiunt ejus vocalem, idq; כּלל כּד הקריאה Propter gravitatem lectionis, ut Kimchiloquitur in Michlol fol. 52. nempe ut commodior & faciliior sit pronuntiatio: ut, כּמוֹ Sicut gluma, כּשמים In caelis, לְשמים Ad calos, pro כּהמוֹ & sic deinceps. Dagesch ex litera Schevata hic sæpè excidit: ut, לְמסלה Ad viam, לְמנצח Praefecto musico. Ante gutturales: לְחפשי In libertatem, pro לְהחפשי Exod. 21. 2. אהב בְּהמוֹ Amais copiam, Eccles. 5. 9. וְבַח לְאלוהים Sacrificans diis, Exod. 22. 20. Cum his enim vocalibus articulus ante gutturales notari solet, ut explicatum suprà capite 5.

Aliquando tamen articulus post has Præpositiones expressus legitur: ut, בְּהשמים In caelis, Psal. 36. 6. לְהגרוֹד Terme isti, 2. Paral. 25. 20. בְּהיום Secundum diem hunc, Gen. 39. v. 11. sic 1. Sam. 9. 13. וּלְהגרים Et peregrinis, Ezech. 47. 22. בְּהדרך In via ipsa, Neh. 9. 19. מֵעַל לְהחומה Desuper murum ipsum, Neh. 2. 38. בְּהחלונות Sicut fenestra ipsa, Ezech. 40. 25. בְּהחכם Sicut sapiens iste, Eccles. 8. 1. לְהעם Populo ipsi, 2. Paral. 10. 17. לְהלוי Huic, Dan. 8. 16.

Ante gutturalem cum Chatephkametz notatam, habent (juxta Kimchium in Michlol fol. 50.) Kametz longum, non

gum, non tantum propter exclusum articulum; ut in, בְּחַרְבוֹת *In locis vastis*, *Ezech. 13. v. 4.* sed etiam quando articulo non est locus, ut cum Nomen est constructum vel cum Affixo: ut, בְּעַיִ אֲמַתְךָ *In afflictionem ancillae tuae*, *I. Sam. 1. v. 11.* כְּאֲנֵיֹת סַחֵר *Sicut naves mercatoris*, *Prov. 31. v. 14.* בְּחַרְיֵ אֵף *Cum accensione irae*, *Exod. 11. v. 8.* אֶל לְחַדְשֵׁי *Ad menses suos*, *Ezech. 47. v. 12.* In his analogia omnino postularret ab initio Kametzchatuph, juxta legem gutturalium, de qua libro 1. cap. 4. at Grammatici volunt has tres Praepositiones ante Chatephkamez habere Kametz longum, quod etiam pronunciandi ratio sic obtinuit. Idem de Copulativa conjunctione iudicium est, ut sequenti capite videbitur. Alioquin euphonia five pronunciationis ratio Obrevissimum & Obreve conjungere non refugit, ut suis locis videre est.

ב Notat causam, instrumentum aut modum actionis, unde vocatur ב' הַעֲזָר *Beth auxilii* & sic sumitur pro עִם: ut, בְּחַרְבְּךָ וּבַקְּשֶׁתְךָ *Cum gladio tuo & cum arcu tuo*, *2. Reg. 6. v. 22.* בְּךָ אֶרְוֹץ נִדּוּד *In te conter. an exercitum*, *Psal. 18. v. 30.* h. e. tuo auxilio: בְּשִׁמְךָ נָבוֹס קַמֵּינוּ *In nomine tuo conculcavimus hostes nostros*, hoc est, auxilio nominis tui, vel, tuo, *Psal. 44. v. 6.* Quandoque pro בעֲבוּר *Propter*; וַיַּעֲבֹד יִשְׂרָאֵל בְּאִשָּׁה *Et servivit Israel propter mulierem*, *Hos. 12. 13.* הֲתִשְׁחִית בְּחַמְשָׁה *Num perdes propter quinque?* *Gen. 18. v. 28.* בְּלַחַץ אוֹיֵב *Propter oppressionem inimici*, *Psal. 62. 10.*

Vel notat subjectum in quo, unde vocatur ב' הַבַּיִת *Beth vastis*: ut, לִירוֹא בְּחַצִּים וּבְאֲבָנִים *Ad jaculandum cum sagittis & cum lapidibus*, *2. Paral. 26. v. 15.* בְּשָׂדֵה *In agro*, בְּפִדְבָר *In deserto*: מוֹת בְּסֵד *Mors est in olla*, *2. Reg. 4. 40.*

Vel notat accessum & adhaesionem, quod dicunt Hebraei, וְהִגְבִּיעָה *In cute*, ב' הַדְּבֹק *In cute*, וְהִגְבִּיעָה *In cute*, דְּבָקָה עֲצָמִי *In cute*, דְּבָקָה עֲצָמִי

In cute mea & in carne mea hæsit os meum, Job. 19. 20. לא יגע רע
 רע Non pertinet ad te malum, Job. 5. 19.

Quandoque sumitur pro מן De: ויהנותר בבשר ובלחם
 Et quod residuum fuerit de carne, & de pane, Levit. 8. 32. בעוף
 De volatili, de jumentis, & de bestiis, Gen. 7. 21. ובחיה
 Venite, comedite de pane meo, Prov. 9. 5.

Adhibetur etiam in Jurandi formulis: ut; בי נשבעת
 Per me juravi, Gen. 22. 16. בקדשו יי נבשע Juravit Domi-
 nus per sanctitatem suam, Amos 4. 2. וישבע בחי העולם Et ju-
 ravit per viventem in secula, Dan. 12. 7.

Aliquando sumitur pro על: ut; הבהמה אשר אני
 Bestia, in qua ego insidebam, vel, vehebar, pro רוכב בה
 ה בהשמים Super qua, Neh. 2. 12. Pro עד Usque: ut; עד השמים
 Domine, in caelo est misericordia tua, pro, עד השמים
 Usq. ad caelum Psal. 36. 6. Pro He hajediah, ut, הנוגע בהר
 Qui tanget in montem, h. e. ההר montem, Exod. 19. 12. Pro ל;
 ut; באלהיך תשוב In Deo tuo revertéris, pro לאלהיך Ad
 Deum tuum, Hof. 12. 6.

Volunt etiam poni pro טרם Ante: huc referunt;
 ויכל Verum in die primo abolebitis
 fermentum, h. e. ante diem primum, Exod. 12. v. 15. ביום השביעי
 Et perfecit Deus in die septimo, h. e. ante
 diem septimum, perfecerat die septimo. Gen. 2. 2.

Sæpe periphrafin Adverbiorum facit: ut; במרמה
 Cum dolo, id est, dolosè: בערמה In astu, astute: בצדק In ju-
 stitia, justè: באמת In veritate, verè, &c. Sic, εν ἀληθείας,
 In veritate, Matth. 22. 16. vel ἐπ' ἀληθείας, Luc. 4. 8. 25.
 Vide & mox infra.

Comparationis vel similitudinis est, secundum,
 Juxta: ut; שפטני כצדקך Judica me secundum justitiam tu-
 am, Psal. 35. 24. כדבר הנה תדברון Juxta verbum hoc loque-
 mini, Gen. 32. 19.

ל Ante vocem penacutam, nunc cum Scheva, nunc cum Kamez notatur. Cum accentu ministro plerumque habet Scheva: לְנֶצַח In seculum, Jesa. 34. 10. לְנֶפֶשׁ animam, Genes. 2. 7. At verò, לְנֶצַח In perpetuum, Prov. 2. v. 28. Cum regibus utroque modo notatum reperitur: ut, לְנֶצַח In seculum, Psal. 9. 19. לְטוֹשֵׁר Divitiis, 1. Reg. 10. v. 23. לְמַיִם Ad aquas, Genes. 1. 6. & לְמַיִם Jos. 7. 5. לְאֶהָרָם anathema, Jos. 7. 12.

Quandoque est pro אל Ad: quandoque pro על Contra, Super: ut, לֹא לְרִצּוֹן עֹלוֹתֵיכֶם לֹא הוֹלֹאֲסֵתָא vestra non sunt ad voluntatem, Jer. 6. v. 20. וַיִּשְׁאַלוּ אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם לְאִשְׁתּוֹ Et interrogaverunt viri loci istius super uxore ejus, Genes. 26. 7. pro יְשׁוּעָה: nam sic Verbum illud aliàs construitur: ut, וַיִּשְׁאַל דָּוִד לְשָׁלוֹם יוֹאָב Et quaesivit David de salute Joab, 2. Sam. II. 7. אֶמְרֵי לִי אַחִי הוּאָ Dic de me, frater meus est, Genes. 20. 13. וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל Et dixit Pharaos de filiis Israel, Exod. 14. 3.

Quandoque pro ב, ut; וַיֵּשְׁבוּ אִתּוֹ לְאֶרֶץ Et sederunt cum eo in terra, Job. 2. v. 3. לְלֹא אֱלֹהִים Sine Deo, pro בְּלֹא, 2. Chron. 15. 3. לְרִקְמוֹת תּוֹבֵל לְפָלֶךְ In vestibus phrygiis adducetur ad Regem, pro בְּרִקְמוֹת Psal. 45. 15. לְכָל דְּרָכָיו In omnibus viis suis, pro בְּכָל 1. Sam. 18. 14.

Quandoque loco מִן: ut, וַיָּבֵא שְׁלֹמֹה לְבַמָּה Et venit Salomon de excelsu, quod erat in Gibeon, pro, מִבַּמָּה, 2. Chro. 2. 13. נָסוּ לְקוֹלָם Fugerunt ad vocem eorum, pro, מִקוֹלָם A voce וַיְבָרֵךְ אֲבְרָהָם לְאֵל עֲלִיוֹן Benedictus Abraham, Deo excelsu, pro מֵאֵל A Deo, Gen. 14. 19. כָּל כֵּלִים לְזָהָב וְלַכֶּסֶף Omnia vasa ex auro & argento, pro מִזָּהָב, וּמִכֶּסֶף: Sic, בְּרוּךְ בְּנֵי לֵוִי Benedictus, fili mi, à Domino, Judic. 17. 2.

Quandoque significat Loco, Vice, Pro. Vide sup. cap. 14. in structura Verbi substantivi הֵיָהּ.

Quandoque pro עַד: ut, לְעוֹלָם In seculum, pro עוֹלָם.

Sic מרפא ל'אין usq; ad non curationem, 2. Chronic. 21. v. 18.

Quandoque periphrasin Adverbii facit: ut, לבדד Ad solitudinem, id est, solitariè: לבטח Ad confidentiam vel securitatem, confidenter, securè: לשקר Ad falsitatem, falso.

Communiter ante Nomina naturam Præpositionis exiit, & usurpatur pro nota & quasi articulo nunc Genitivi casus, nunc Dativi. Genitivum notat, quando possessor vel author, cujus scilicet est, vel ad quem pertinet res aliqua, significatur, & sic hæc locutio provenit ex usu Verbi substantivi, quod in hoc sermonis genere latet, & pro Possidere, vel Pertinere, Genitivo casu Nomen possessoris regit; unde Hebræis dicitur ל' הקנין ut,

שׂיש לדוד מומור לדוד Psalmus Davidis, hoc est, שׂיש לדוד Qui est Davidis.

ל'יהוה הארץ DOMINI est terra, Psal. 24. 1. Sic & aliàs.

בשנת שש מאות שנה לחי נח In anno sexcentesimo vita Noachi, בשבעה עשר יום לחדש Septimo decimo die mensis, Genes. 7. v. 11.

מימין לבית A dextera domus, Ezech. 10. 3. plura vide supra cap. 3. Reg. 1.

Pro hoc ל' Rabbini usurpant voculam של: ut, אח של המלך Frater regis.

Admodum etiam gaudent in ea locutione pleonasmò relativi: ut, אחתו של המלך Soror ejus nempe regis.

Dativi: ut, אשר נשבע יהוה לאבותיך לאברהם ליצחק וליעקב Quam juravit DOMINUS patribus tuis, Abrahamo, Isaaco, & Jacobo, Deut. 9. 10.

Cæterum tres hæc literæ בכל suscipiunt etiam syllabam נו, non ad significantem aliquid, sed expletivam tantum, & id maximè in libris poeticis: ut,

נטו-ארב

בְּמוֹ אֲרֵב *In insidiis*, Job. 37. v. 8. בְּמוֹ אֲמַל *In caligine*, Ps. 118. v. 2. כְּמוֹ *Sicut*, quod passim occurrit: לְמוֹ אֲרֵב *In insidiis*, Job. 39. 2. al. 38. 40. לְמוֹ חָרֵב *Ad gladium*, Job. 27. 14. His solae literae בכל eum usum praestarent, ut & Chaldaei eas solas usurpavit. Habentur autem cum ista syllaba tanquam vox separata.

וּ ut paulò antè dictum, est pro מִן: ut, מִמְלֶךְ *pro מִן הַמֶּלֶךְ* *Arege: מסחר בכסף* *Prae negotiatione argenti*, Prov. 23. v. 14. id est, *magis quàm: מִשְׁמַיִם* *De caelis: מִלְעֵיר* *Ex civitate*. Dagesch in quibusdam excidit sine compensatione: ut, מִרְגֵזֶךְ *A commotione tua*, Jesa. 14. 3. de quo Kimchi expressè in Commentariis scribit, quòd וּ fit cum Chirek, et si quaedam exemplaria habeant Tzere: Sic, מִחוּט *Extra: מִחוּט* *A filio*. Antè 'schevatum crasis fit, Dagesch & Scheva euphoniae causâ sublatis: ut, מִיְגוּבִים *A labore eorum*, Jerem. 31. v. 13. מִיְדֵי *Emanibus*, Job. 5. v. 20. מִיְדֵי *De filiis*, 1. Paralipom. 20. v. 4. מִיְמֵי *A diebus*, Jesa. 23. v. 7. מִיְמִין *A dextera*, Genes. 48. v. 13. מִיְצִיאִי *De natis*, 2. Paralipom. 32. v. 21. מִיְקָבִים *De torcularibus*, Jerem. 48. 33. Excipiuntur duo, quæ analogæ sunt, ideoque à Masorethiis in specie observata: ut, מִישְׁבֵּי *E dormientibus*, Daniel. 12. 2. מִירְשֻׁתְּךָ *De hereditate tua*, 2. Paralipom. 20. 11. Speciale est, מִיהוָה *A Domino*, Genes. 24. v. 50. & ita semper cum hoc Nomine cum Tzere, quia legitur & pronunciatur per מֵאֲרֵב, ubi rectè ante gutturalem & ponitur Tzere, propter exclusum Dagesch. Vide Lexicon nostrum in Radice הוּה. Bis notatur cum Pathach, in לְמִבְרַא שׁוּבָה & לְמַרְיָ Huic referunt etiam מִמְגֵרַת Joel. 1.

וּ variè usurpatur: Significat primò causam materiale ex qua: ut, מִעֲצָם *Os ex ossibus meis*, Gen. 2. 23. secundò Causam efficientem: מִי יֵצֵא הַדָּבָר *A Domino egressum est verbum*, Gen. 24. 50. מִי מֵצֵדִי נָכַר כּוֹנֵנוּ *A Domino gressus*

viri diriguntur, Ps. 37. 23. Tertio Locum: ut, מִפְּרוֹם שָׁלַח אֵשׁ, Ex alto misit ignem, Thr. 1. 3. מִצְפוֹן זָהָב יֵאָתֶה, Ab aquilone venit aurum, Job. 36. 22. Quarto Tempus: ut, מִיְעוֹלָם נִסְכַּתִּי, Ab æterno inuncta sum, Prov. 8. 23. מִיּוֹם לְיוֹם, De die in diem, Esth. 3. 7. מִנְעֻרִי, A juventute mea: Quinto, nomini præpositum generali, particularitatem infert, unde vocatur מִקְצֵתַי מֵמֵמ פִּיָּהוּ, Mem particulare: ut, De osculis oris sui, h. e. quibusdam, aliquot osculis, Cant. 1. 2. Sic מתורתך De lege tua docebis eum, Ps. 94. 12. Huc putant quidam referendum ומִשִּׁירֵי אֶהוֹדֶנּוּ Et de cantico meo laudabo eum, Psal. 28. 7. Sexto comparativum facit significans Magis quam, vide sup. cap. 3. Reg. 5. Septimo significat Pro, Propter: ut, מִדְּרַךְ פְּשָׁעִים וּמִעֲוֹנוֹתֵיהֶם יִתְצַנּוּ, Stulti pro, vel, propter viam prævaricationis suæ & iniquitatum suarum affliguntur, Psalm. 107. 17. Octavo, vim negandi, Vide mox infra, de inseparabilium syntaxi cum verbis.

Porrò Præpositionem cum Nomine periphrasin Adverbii constituere, etiam in aliis linguis usitatum est: ut, ἐν βραχέϊ In brevitate, id est, ἐν βραχέως breviter: ἐν δίκῃ In justitia, id est, ἐν δίκῃως Jure, Justè: ἐν ὀλίγῃ In summa, summam: ἐν καλῷ In pulchro, pulchrè, commodè, honestè: ἐν ταχέϊ In celeritate, celeriter, citò, & similia plurima. Apud Latinos, In summa, summam: In publico & privato, publicè & privatim: In brevi dicere, breviter, apud Quintil. lib. 9. cap. 4. In ægritudine has ades emit, ægrè, Plaut. E facili, faciliè: Ex supero, superne: Ex parte, partim: Ex toto, penitus, omninò: Ex veritate: verè, apud Tacitum: Ex vano, frustra, apud Livium: E tempore, tempestivè: Per occultum, occultè: Per imprudentiam, imprudenter, temerè, & similia.

2. *Syntaxis inseparabilium cum Pronominibus.*

בִּי *In, per me*: בְּנוּ *In nobis*: בְּךָ *In te*, בְּכֶם *In vobis*: בְּיָדוֹ *In eo*, בְּהֵם *vel בְּם In eis*: בְּהֵן *In eis*, Gen. 30. v. 26. cum Tzeri loco Sægol, qualia quindecim, juxta Masoram, repertiuntur.

לִי *Ad me*, unde Dativi fiunt, *Mihi*: לָנוּ *Nobis*: לָךְ *Tibi*, לָכֶם *Vobis*: לוֹ *Ei*, לָכֶם *Vobis*: לְאִשֶׁר *Ad quem vel quos*, *Qui*, *Quibus*.

בְּאִשֶׁר *In quo, scilicet, loco, hoc est, Ubi, Ubicunq;*, Ruth. 1. 16. 17. Et pleonasticè; בְּאִשֶׁר הוּא שָׁם *In quo ipse illis, id est, ubi ille erat vel est. Est etiam pro, בְּעֵבוֹר Propterea quod*, בְּאִשֶׁר אֵת אִשְׁתּוֹ *Propterea quod uxor ejus es*, Gen. 29. v. 9. 23.

כְּאִשֶׁר *Secundum quod, Secundum, vel, juxta quem modum*, unde exponitur per Adverbium similitudinis, *Quemalmodum, Sicut, Prout*: ut, כְּאִשֶׁר דִּבֶּר *Sicut dixerat*, Genes. 21. v. 1. Sic cum de tempore dicitur, fit Adverbium temporis: כְּאִשֶׁר יָצְאוּ *Quando, vel, quum egressi essent*, Jos. 2. 7.

לְאִשֶׁר *Ei qui*, 1. Sam. 30. 27.

מֵאִשֶׁר *A quo, De quo, Ex quo, Undecunq;*, de loco, Exod. 5. v. 11. & de tempore, Jesa. 43. 4.

בְּזֶה *In hoc, Hic.*

כְּזֶה *Sicut illi, כְּזֶה *Sicut hoc, לְזֶה *& לְזֶה *לְזֶה *Ab hoc scilicet loco, id est, Hinc*: ut, מִזֶּה אֶחָד *Hinc unus & illic alter*, Exod. 17. 12. שָׁבוּ נָא בְּזֶה *Mantet quæso in hoc, scilicet, loco, id est, hic*, Num. 22. 19. De hac locutione monuimus etiam supra cap. 8. in Ellipsi.****

3. *Syntaxis inseparabilium cum Verbis.*

Cum Verbo Infinito harum Syntaxis longè multumque præstans est. Verbum ut plurimum per Gerundia explicatur, & inde in Tempora Modi indicativi vel subjunctivi resolvitur, unde Hebraismi insignes oriuntur.

ב Constituit Gerundium in Do, & est Temporis, ac explicatur per Quando, Quum, Dum, & Infinitivus per Verbum finitum, aut per duos Ablativos, quorum alter Nominis, alter Participii est: ut,

בְּבֹאֵי אֵלָיו נָתַן הַנְּבִיאִי In venire, vel, In veniendo ad ipsum, Nathanem prophetam, Psal. 51. 2. Sic Græci, ἐν τῷ εἰσελθεῖν πρὸς αὐτὸν ναθάν τὸν προφήτην, In venire, &c. hoc est, Veniente ad ipsum Nathane prophetam, vel, Quum veniret aut venisset, &c.

בְּהִקְבְּצֵם In congregando se populos, Psal. 102. 23. hoc est, Congregantibus se populis, Quum congregarent se populi. Græci, ἐν τῷ ἰπισυναχθῆναι λαοῖς.

Reperitur etiam semel Præterito præfixum, de quo vide suprâ cap. 8. sub initium.

ב Explicatur per אַשְׁרֵי Quum, Quando, Postquam, ac ferè Tempus præteritum notat. Sic & Græci interpretantur hanc locutionem per ἡνικα, ὅτε, ὅταν, ὡς, & Tempus finitum. Quandoque etiam in duos Ablativos resolvitur: ut,

בְּכַלּוֹת הַשְּׂטָרִים לְדַבֵּר אַשְׁרֵי כָּלּוּ כְּאֲשֶׁר כָּלּוּ, ὅταν παύσωνται, Quum finirent, vel, Finientibus, Desinentibus moderato-ribus loqui.

בְּשִׁמְעַי אֶת דְּבָרֵי אָבִי אַשְׁרֵי שָׁמַע אֶשְׁרֵי ἡνικα ἤκουσεν ἡσῶν, Quum audisset Esau, vel ἐν τῷ ἀκούσει, ut reddunt Jes. 37. 11.

בְּקָרָא יְהוּדֵי שְׁלֹשׁ דְּלָתוֹת אַשְׁרֵי אἰαγνωσκον ἡσδ, Legente Jehudi.

Interdum comparative sive per similitudinem explicatur: ut,

כְּלִהָרֵץ

כָּל־הָאָרֶץ בְּשִׂמְחָה כַּל־הָאָרֶץ *Secundum letari totam terram, Ezech. 35. 14. hoc est, prout lætatur tota ista terra.*

וְהָיָה בְּקוֹל־הַיְיָ הַזֶּה בְּשִׂמְעָה בְּקוֹל־הַיְיָ הַזֶּה *Juxta obtemperare voci DOMINI, I. Sam. 15. v. 22. hoc est, ut quum auscultatur, sicut quum quis obtemperat, &c.*

ל Facit Gerundium in Dum, & explicatur per Conjunctionem causalem לְמַעַן *Ut*. Sic denotat ferè causam finalem.

Ante Infinitivos monosyllabos & bisyllabos penacutos notatur cum Kametz: ut,

אֲנִי הוֹלֵךְ לָמוּת Ego vado ad moriendum, Genes. 25. 32. Sic Græci ἐγὼ προϋπομιαι τελευτᾶν, *Propero mori, hoc est, ut moriar.*

לֹא־יָשׁוּ אֵלַי לְבָחוּ לִי וְלַגֹּשֶׁת *Non accedent ad me ad sacerdotio fungendum mihi, & ad accedendum, Ezech. 44. v. 13. hoc est, לְמַעַן יִכְרְתוּ* Ut sacerdotio fungantur, ut accedant. Græci, ἕνεκα ἁγίου.

Excipe; לְיָצֵאת *Ad egrediendum, Exod. 19. v. 1. cum Scheva. Sic Targum; לְמַפֵּס. Sed potius Nomen est, & ל articulus Genitivi casus, Egressus, vel egressionis, מֵעֵצִים, ut Græci reddunt. Sic Numer. 33. 38. Sic; לְשִׁבְתָּ* Habitationis, Genes. 16. 3. *לְשִׁבְתָּ עַר* Ad situm Ar, Num. 21. 15.

Latini quandoq; etiam per Gerundium in Di, quandoque absolute per Gerundium in Dum, Præpositione omisâ explicant: ut,

עַתָּה לְהַשְׁלִיךְ אֲבָנִים *Tempus projiciendi lapides, Eccles. 3. v. 5. אִין כַּח לְעִמּוּד* Non est vis consistendi, Esr. 10. 13.

מָה לַעֲשׂוֹת לְךָ הַיּוֹם לְדַבֵּר לְךָ אֶל־הַמֶּלֶךְ *Quid faciendum tibi? an est loquendum tibi ad Regem? 2. Reg. 4. 1.*

אִין לְעִמּוּד לְפָנַי *Non est consistendum coram te: Esr. 9. 5.*

עָלֵינוּ לַעֲשׂוֹת *Super nos est faciendum, Esr. 10. v. 12. hoc est,*

nobis est faciendum, nos decet, nostrarum partium est, nostrum est facere.

Potest & per *Supinum* prius explicari: ut,
 יָרַדְתִּי לְפָתַח אֲנִי לְפָתַח לְדוּדִי Surrexi ego apertum, vel, ad aperien-
 dum amico meo, Cant. 5. 5. Græci, ἀπέσλω ἐγὼ ἀνοίξαι,
 Surrexi ego aperire, vide similia Ruth. 2. 8. Jud. 18. 17.
 Gen. 31. 39. & alibi.

Et per simplex *Infinutum*: ut,
 לֹא אָבָה הָאִישׁ לָלוֹן Non voluit vir ille pernoctare, Jud. 19. 10.
 וְלֹא יוֹסִיף עוֹד לְנַעַת בָּךְ Et non perget amplius attingere te,
 2. Sam. 14. 10.

Usurpatur denique ut *Nomen constructum*: ut,
 בְּשָׁנַת אַרְבָּעִים וְאַחַת לְמָלְכוֹ Anno quadragesimo-primo regna-
 re sui, 2. Par. 16. 13. hoc est, regni sui, ut Græci reddunt.
 τῆς βασιλείας αὐτοῦ.

Facit *Gerundium in Do*, & ferè negativè sumi-
 tur, explicaturque per *Ne, Ut non*.
 מֵאִסּוּ מִמְּלִיכָה עֲלֵיהֶם Me spreverunt à regnando super
 eos, 1. Sam. 8. 7. hoc est, Ne regnem super eos, Græci,
 ἔμη βασιλεύειν ἐπ' αὐτῶν.

סָגַר כָּל בַּיִת מִבּוֹא Clausa est omnis domus ab ingrediendo,
 Jesa. 24. 10. hoc est, ne quisquam ingrediatur. Sic
 Græci, ἔμη εἰσελθεῖν.

Comparativè: ut,
 טוֹב לְחַסוֹת בַּיהוָה מִבְּטֹחַ בְּאָדָם Bonum est confidere in
 DOMINO, præ sperare in hominibus, Psalm. 118. 8. hoc est,
 Melius est confidere in Deo quàm, &c.

מַחֲוֹר עֵינַיִם מִרְאוֹת רָע Mundus es oculis præ videndo malum,
 Habac. 1. 13. hoc est, Mundior es, quàm ut, &c.

ANOMALIÆ: לְאִמּוֹר Dicendo, per crasin, pro
 לְאִמּוֹר Item: לְרֵא Timere, pro לְרֵא 1. Sam. 18. 29. בְּהַשְׁמָחָה
 In desolari, Lev. 26. v. 43. quod vide libro 1. cap. 29. Sic,

לְהַשְׁחִית

להשות *Ad perdendum*, 2. Reg. 19. 25. pro להשאות *ut legitur* Jefa. 37. 26. vide lib. 1. cap. 53.

Post כלב sæpè eliditur ה characteristicum in Infinitivo Niphal, & Hiphil: ut, בנלותך *Secundum absolvente*, Jefa. 33. 1. pro בנהלותך, hoc tamen rarius occurrit. Ex Niphal; לראות *Ad comparendum*, Jefa. 1. v. 12. pro להראות: Sic; לענות *Humiliari*, Exod. 10. 3. לאור *Illustrari*, Job. 33. v. 30. Cum ב ex Niphal; בכשלו *In impingendo eum*, pro, בהכשלו *Proverb. 24. 17.* בעטף *In obruendo*, pro בהעטף *Thren. 2. 11.* בהרג *In occidendo*, Ezech. 26. v. 15. pro בההרג, Et Sægol est sub ב loco Tzere: Ex Hiphil, לשמיע *Ad audire faciendum*, pro להשמיע *Psal. 26. 7.* Sic, לשמר *Ad disperdendum*, Jefa. 23. v. 11. לנפל *Ad dejiciendum*, Num. 5. 22. ללין *Ad pernoctandum*, pro להלין, Genes. 24. 23. Sic, לדון *Ad jaculandum*, לריב *Ad litigandum*, לביא *Ad offerendum*, & alia similia multa: לצבות *Ad tumidum reddendum*, pro להצבות, Numer. 5. 22. בעיר *In evigilando*, pro בעצור *Psal. 73. v. 20.*

מ Interdum cum nudo Chirek ante gutturalem; מהיות *Ab essendo*, Exod. 9. 28. & ita semper cum hoc Verbo. Sic, מרדף *A persequendo*, 1. Sam. 23. 28. & hæc specialis observationis sunt. Per Metheg autem Chirek sustentatur & quodammodo producitur. Semel assumit ל, ex Chaldaico usu Verborum in Kal; ut, מקבוא *A veniendo*, Amos 6. 14.

4. *Syntaxis Inseparabilium cum voce indeclinabili.*

Præpositiones tres בלם cum vocibus indeclinabilibus conjunctæ, sæpè eas in alienam naturam commutant, efficiuntque pleonasmos varios & elegantes.

Primò ב: ut,

Mm 3

בְּאֵיזוֹ מִבְּנֵי In non intelligente, Jefa. 57. v. 1. hoc est, nemine advertente.

בְּבִלְיֹתָא In non scientia, Deut. 4. v. 42. hoc est, Absque scientia vel studio, Per imprudentiam, ignoranter, imprudenter.

בְּבֵין חֲצִי In inter gramen, Jefa. 44. v. 4. q. d. In medio graminis.

בְּטָרַם יְבוֹא Antequam veniat, Lev. 14. 36. Heb. In antequam per pleonasmum.

וַיֹּאמֶר זֶה בְּכֹה וְזֶה אָמַר בְּכֹה Et dixit iste in sic, & iste dixit in sic, 1. Reg. 22. v. 20. id est, hoc modo, illo modo.

וַיִּבְכּוּ רְאִינִי Et in sic vidi, Eccles. 8. 10. hoc est, תּוֹרֵה, Tunc.

שִׁבְרוּ כֶּלֶאֱכָסָף Emite cum non argento, Jefa. 55. 1. hoc est, absque.

בְּלֹא לֶחֶם בְּלֹא לְשַׂבְּעוֹת In non cibum, In non ad saturitatem, ibid. v. 2. hoc est, In id quod non cedit in cibum, & in id, unde non potestis saturari.

בְּמֵאד מֵאד In valde valde, Exod. 1. 7. hoc est, copiosissimè, vehementissimè.

בְּעֵבֶר הַנָּהָר In trans flumen, Jos. 24. 14. q. d. In loco vel regionetrans flumen.

בְּעַד רַעְתָּם Propter malum ipsorum, Jer. 11. 14.

בְּעַד הָעָם הַזֶּה Pro populo hoc, ibid.

בְּעַד הַחַלּוֹן Per fenestram, Gen. 26. 8. ex ב In, & עַד Usque, per Pleonasmum.

בְּעוֹד רָשָׁע לִנְגְדִי In adhuc impio coram me, Psalm. 39. 2. hoc est, existente adhuc, tantisper dum exstiterit impius coram me.

בְּעוֹד יוֹמָם In adhuc interdiu, Jer. 15. 9. hoc est, quum adhuc esset dies, & similia.

Secundò ל: ut,

לֹאִין מִסְפָּר Ad non numerum, 1. Par. 22. 4. hoc est, Absq; numero, Innumera,

לְאַחֵר

יָסֹבֵב לְאַחֹרֵי Divertit ad retrò, Psal. 114. 3. hoc est, retrorsum.
וַיִּשָׁם לְאֵל מְלֵתִי Et rediget ad non, sermonem meum, Job. 24.
v. 25. id est, in nihilum.

לְבָלִי חֹק Ad non modum, Jesa. 5. v. 14. hoc est, absq; modo.
לְבָלֵתִי Ad non: de hoc in Syntaxi Adverbiorum.

לְבַעֲבוֹר נַסוּת אֲתֹכֶם Ad propter tentare vos, Exod. 20. 20. hoc
est, Ut tentaret vos.

יֵצֵא לְחוּץ Egre dietur ad extra, Psalm. 41. v. 7. hoc est, foràs.

לְבִב לְיַחַד Cor ad simul, I. Par. 12. 17. hoc est, Cor unum.

לְכֵן Ad sic, hoc est, Quamobrem, Idcirco, Propterea, estq;
contractum ex עַל כֵּן. Usus ejus ubique obvius.

לֹא כְהֵן מוֹרֵה וְלֹא תוֹרֵה In non existente sacerdote do-
ctore, & in non Lege, 2. Paral. 15. 3. hoc est, sine, absque.

לֹא בְקִשְׁנִי lis qui non querebant me, Jef. 65. 1. Est conci-
sa locutio, pro לֹא אֲשֶׁר שָׁלָא lis qui non.

לְמַטָּה Ad infra, Jesa. 37. v. 31. hoc est, deorsum, infernè.

לְמַעַלָּה Ad supra, ibid. hoc est, sursum, supernè.

לְמִנֵּי אַשּׁוּר Ad ab Assyria, Mich. 7. 12. hoc est, Inde ab, & sic
frequenter reperitur לְמֵן.

לְמַתַּי Ad quando, Exod. 8. 9. hoc est, Ecquando, quonam
tempore, intra quod tempus.

לְנֶגְדֵי יְהוָה Non est consilium ad ante DOMINUM,
Proverb. 21. 30. hoc est, Contra, adversus, ex adverso.

לְנֹכַח הַצֹּאן Ad coram pecudibus, Gen. 30. 38. hoc est, è regio-
ne pecudum. Tale est quoque, לְעֵמֶת Exod. 25. 27.

Tertiò מֵ pro מִן: ut,

מֵאַזְּ הַפְּקִידִי Ex tunc quum profecit, Gen. 39. 5. hoc est, Ex eo
tempore quo, ex quo.

מֵאַזְּ הַבֶּקֶר וְעַד עַתָּה Atunc manè & usq; nunc, Ruth. 2. 7. hoc
est, à summo manè, ex quo fuit manè usque adhuc.

מֵאַזְּ נִבְּוֵן כְּסָאֵךְ Firmatum est solium tuum à tunc, Psal. 93. 2.
nempe, Ab eo tempore ex quo tu es, hoc est, ab æternò.

ut ibidem sequitur. Sic Græci, $\delta\alpha\delta\epsilon\ \tau\acute{o}\tau\epsilon$ & Matth. 4.17. $\delta\alpha\delta\epsilon\ \tau\acute{o}\ \tau\epsilon\ \eta\epsilon\zeta\epsilon\alpha\ \tau\omicron\ \acute{o}\ \iota\ \eta\sigma\ \acute{\alpha}\varsigma$, Ex tunc cæpit Jesus, hoc est, Ab eo tempore: $\alpha\pi\prime\ \delta\epsilon\ \tau\acute{\iota}$, A modo, Posthac.

מֵאַחַר הָעֹזֵר De post oves, 2. Sam. 7. 8. Sic, מֵאַחַר Ps. 78. 71. $\text{מֵאִין אָדָם וּמֵאִין בְּהֵמָה}$ A non homine: & à non bestia, Jer. 38. v. 10. hoc est, adedò ut nullus sit homo, &c.

מֵאַחַר De apud eum, 1. Reg. 20. 36. hoc est, ab eo.

$\text{גַּם מֵאֵת זֶה תֵּצֵא}$ Etiam de cum illo prodibis, Jerem. 2. 37. hoc est, ab illo.

$\text{בְּאֵי מוֹעֵד מְבֹלִי}$ Præ non venientibus ad solennitatem, Thren. 1. v. 4. hoc est, eò quòd nulli veniant.

לְבוּשׁ מְבֹלִי Cum non vestimento, Job. 24. v. 7. hoc est, absque.

$\text{יָכַלְתִּי מֵבִלְתִּי יְהוָה}$ Ex non posse DOMINUM, Num. 14. 16. hoc est, propterea quòd non poterat. Sic 1. Reg. 6. 33.

מִחוּץ לְעִיר De extra, vel à foris ad urbem, Genes. 19. 16. pro, Extra urbem.

מִפְּנֵי שׁוֹר Ab antè poni, Hag. 2. 16. hoc est, antequam positus esset. Hujus generis præterea sunt; מִלְּמַטָּה De infra, מִלְּפָנַי De coram, מִלְּפָנַי De antè; in quibus Lamed & Mem concurrunt; מִמִּגְד De coram, מֵעֵבֶר De trans, מֵעַל De super, מֵעִם De cum, מֵעַתָּה A nunc, ut & Græci dicunt $\delta\alpha\delta\epsilon\ \tau\acute{o}\tau\epsilon$, 2. Corinth. 5. 16. מֵעַתָּה De illic, inde, מִתַּחַת De sub; & similia, quorum usus & structura in sermone elegans est. Talia quædam apud Latinos sunt; Tu de repente irrupisses, Cic. pro Lig. De Procul aspicere, Plaut. Perf. Conari de subito nos agere tragediam, Plaut. Capt. De super infundam, Virgil. In ulcus penetrat omnis à foris injuria, Plin. Quid si apud te eveniat de subito prandium. Plaut. Bacch.

De π locali.

Omnes Præpositiones antecedunt exceptâ inâ, quæ No-

nias tamen & הִיךְ; בְּעֵינֵיכֶם לְבֵין אֱלֹהֵיכֶם *Inter vos & inter Deum vestrum, Jesa. 59. 2.*

לְעִיר חוּצָה *Extra civitatem, 2. Par. 33. 15. ubi & הִי otium agit. Sic cum Pleonasmo alio; מְחוּץ לְעִיר De extra urbem, Genes. 19. vers. 16. & cum duplici pleonasmo; אֶל מְחוּץ לַמַּחֲנֶה q. d. Ad extra castra, hoc est, ad exteriorem partem castrorum, Lev. 4. 12. Deut. 23. 10.*

מִתּוֹרֵי הַתּוֹרֵן *Ultra turrim Hederis, Gen. 35. 21. Ad verbum; De ultra, ulterius quam turris ista est, ab ulteriore parte turris istius.*

וּסְבִיב לַמִּשְׁכָּן *Et circa tabernaculum castra habento, Numer. 1. 50. sic Ps. 53. & Psal. 34. 8.*

לְמַטָּה לָאָרֶץ *Infraterram, Eccles. 3. 21.*

מִפְּעַל לְעֵצִים *Supra ligna, Gen. 22. v. 9. sic Ezech. 1. 26.*

וּלְמַבִּית לַפְּרָכָה *Et ab intra ad velum, Num. 18. 7. id est, intra ipsum velum.*

מִבְּעַד לְצַמְתְּךָ *De inter crimes tuos, Cant. 4. 1.*

מֵעֵבֶר לַיָּם *De trans mare, Deut. 30. v. 13. vide Num. 32. 19.*

מִתַּחַת לְרִאשֵׁי *Sub capite meo, Cant. 2. 6. Sic, מִתַּחַת לְרִאשֵׁי Sub expanso, Gen. 1. v. 7. ubi & מֵעַל לְרִאשֵׁי Supra expansum: Ps. 9. dicitur מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם Sub celo.*

Notandæ sunt & hæ locutiones;

מֵאֵן הַבָּקָר וְעַד עֵתֶרָה *A tunc manè, & usq. nunc, Ruib. 2. 7. id est, à primo manè usque adhuc.*

מִתּוֹרֵי הַתּוֹרֵן *Cohibuiisti te infra à peccatis nostris, Esr. 9. v. 13. hoc est, Continuisti te, teque demisisti quodammodo longè inferius peccatis nostris, ne ea videres & punires.*

מִן הַשְּׁהַרִּים *Solum præ lunulis, Jud. 8. v. 26. id est, præter lunulas.*

מִן הַשְּׁהַרִּים *Præter parvulos, Exod. 12. v. 37. sic Deut. 3. 25. aliàs etiam dicitur מִן הַשְּׁבֻתָּה Præter sabbatha, Levit. 23. 23.*

וְאֵיךְ מִפְּנֵי *Extra præ me*, Eccles. 2. 25. *id est*, Præter me, præterquam ego, potius quàm ego. Vide ampliùs mox in Pleonasmò.

אֲתָּוּוּ quando pro Præpositione ponitur, ex sensu cognoscendum est: ut, וְעַם-שָׂאוֹל וְאֲתָּוּוּ בְרִית אֶת-מָוֶתוֹ *Pepigimus fœdus cum morte & sepulchro*, Jesa. 28. v. 15. At sæpiùs naturam Præpositionis amittit, & usurpatur pro nota & quasi articulo Accusativi casus, quod similiter ex sensu & structura sermonis facillè percipitur. Ferè enim activis Verbis subjicitur, quæ naturâ suâ Accusativum regunt: post passiva autem Nominativum designat, ut suo declaratum est loco.

Quædam assumunt formam Nominis masculini pluralis constructi: ut, אֵלַי *Ad*, Job. 3. v. 22. & 29. 19. אַחֲרַי *Post*, בְּלִעְדִי *Præter*, לִפְנֵי *Coram*, מִפְּנֵי *Propter*, עַד *Usg.* ad, אֵלַי *Super*, *Adversus*; quorum usus frequens est, & exempla passim obvia.

2. Syntaxis Præpositionum Separatarum cum Pronominibus.

Præpositionum separatarum Syntaxis etiam est cum Pronominibus Affixis, in qua si quæ vocis mutatio accidat, ea ferè sequitur mutationem Nominum. Quæ antè diximus habere formam constructam Nominis pluralis, ea istâ tantùm formâ Affixa accipiunt.

אֵלַי: ut, אֵלַי *Ad me*, אֵלֶיךָ *Ad te*, אֵלָיו *Ad eum*, אֵלֵיהֶם *Ad eos*, אֵלֵיהֶן *Adeas*, אֵלֵיכֶם *Ad vos*, אֵלֵיכֶן *Ad vos s.* quæ quatuor Affixa semper formæ constructæ addi, suprà cap. 7. dictum est.

אַחֲרַי *Post*, אַחֲרַי *Post me*, אַחֲרֶיךָ *Post te*, אַחֲרָיו *Post eum*, אַחֲרֵיהֶם *Post nos*, אַחֲרֵיכֶם *Post vos*, אַחֲרֵיהֶם *Post illos*, &c. בְּלִעְדִי *Præter*, בְּלִעְדֵי *Præter me*, Genes. 41. 16. vel מִבְּלִעְדֵי *Jesa.* 43. 11. neque cum pluribus reperitur.

לפני Propriè Nomen plurale constructum est, cum inseparabili Præpositione ל à פנים quasi dicas, Ad conspectum, unde ferè pro Præpositione usurpatur, idem quod Coram, Ante. Cum Affixis autem sequitur formam Nominis absoluti פנים: ut, לפני Ante, Coram me, לפניך Coram te, לפניו Coram illo, לפנינו Coram nobis, לפניכם Coram vobis, לפניהם Coram illis, &c.

עד Usque ad, עד' Ad me, עדך Ad te, עד'ה Ad illam, עד'כם Ad vos, eodem modo, ut אליכם.

עלי Contra, עלי' Adversus me, עליך, & sic deinceps ut præcedens.

תחת Sub: תחת' Sub me, תחת'ך Sub, Pro te, תחת'ו Pro eo, תחת'יהם Sub eis, תחת'יכם Pro vobis. Hinc tamen etiam reperias; תחת'ני Sub me, תחת'ם Pro eis: תחת'נו Pro ea, Gen. 22. v. 1. quod volunt Hebræi esse pro תחת'יה.

אצל Apud, אצלו Apud eum, אצלה Apud eam, אצלי Apud me, mutat Tzere in Sægol, loco Chirek propter gutturalem א.

א fuscipit Dagesch in ת, unde Tzere mutatur in Chirek, qualis forma etiam in Nominibus occurrit, ut supra cap. 7. ostensum: ut, את' Mecum, אתך tecum, אתו cum eo, אתם cum eis, אתכם vobiscum, אתנו nobiscum. At cum naturam Præpositionis amittit, notatur discriminis causâ cum Cholem, & constituit casum Accusativum Pronominum: ut, את' Me, אותך vel cum ה paragogico, אתך te, אתו eum, אתם & אתהם, & semel אותהם eos, אתכם vos, אותנו nos. Hinc reperitur etiam; יש אתו Est cum ipso, 2. Reg. 3. 12. pro אתו.

בינ' Inter, ביני' Inter me, בינך vel בינך' Inter te, בינינו Inter nos, ביניהם Inter eos, &c.

בלתי abjicit Jod posterius; בלתי' Præter me, Jes. 10. v. 4. Hof. 13. v. 4. בלתיך' Præter te, 1. Sam. 2. 2. neq; plura Affixa cum hac Præpositione reperiuntur. בעד

בְּעַד , בעדי *Circum me*, Thren. 3. v. 7. בְּעַדְךָ vel בעדך *Pro eo*,
 vel circa te, בעדו *Pro eo*, בעדכם *Pro vobis*, &c.

בְּעָבוֹר , בעבורי *Propter me*, בעבורך *Propter te*, &c.
 לְמַעַן , למעני *Propter me*, למענך *Propter te*, למען *Pro-*
pter ipsum, vel seipsum, למענכם *Propter vos*.

מִנִּי vel מִנִּי *A me*; sed sæpius litera מ geminatur,
 מִמֶּנִּי *A me*, מִמֶּךָ *A te*, מִמֶּנּוּ *Ab eo*, quod & cum unico מ
 dicitur מִנְהוּ *Job. 4. v. 12.* vel מִנְהוּ *Psal. 68. 24.* מִמֶּנּוּ *Ab eis*: *Job. 11. 20.* מִמֶּכֶם & מִמֶּכֶם *A vobis*, מִמֶּנּוּ *A nobis*, &c.

נִגַּדְי נִגַּדְי *Coram me*, נִגַּדְךָ *Coram te*, &c.

עִמִּי *Mecum*, עִמְךָ *Tecum*, עִמּוֹ *Cum eo*, עִמָּם *Cum*
sis, עִמָּכֶם *Vobiscum*, עִמָּנוּ *Nobiscum*, &c.

3. Syntaxis Præpositionum separatarum cum Verbis.

Quædam Præpositiones junguntur Infinitivo: ut,
 אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־שֵׁת *Post gignere ipsum Sethum*, Gen. 5. v. 4.
 quomodo & Græci locuti $\mu\epsilon\tau\epsilon\gamma\eta\sigma\sigma\alpha\iota\ \alpha\upsilon\tau\omicron\nu\tau\omicron\nu\tau\omicron\nu\sigma\tau\omicron\nu$
hoc est, postquam genuit Sethum.

אַחֲרֵי בָלִיתִי *Post confenscere me*, Genes. 18. 12. *hoc est*, post-
 quam confenui ego.

בְּעָבוֹר הִרְאִיתְךָ אֶת־כַּחַי וְלִמְעַן סַפֵּר שְׁמִי *Propter ostendere tibi*
potentiam meam, & propter narrare nomen meum, Exod. 9.
 v. 16. *hoc est*, ut ostendam, ut enarrem.

לְבַעֲבוֹר נִסּוּת אֶתְכֶם *Propter tentare vos*, Exod. 20. v. 20. *hoc*
est, ut tentaret vos. Quando Conjunctio est, tum re-
 git Futurum, ut illic declarabitur.

יֵשׁוּ דְבַרְכֶם *Propter loqui vos*, Ezech. 13. 8. *hoc est*, quia lo-
 cuti estis.

לְמַעַן הָבִיא *Propter adducere*, Genes. 18. 19. *hoc est*, ut addu-
 cat: de his præcedentibus quatuor vide etiam in
 Syntaxi Conjunctionum.

עַד הָיִיתִי עַל־אֲדָמָתִי *Usq₃ ad esse me in terra mea*, Jon. 4. v. 2.
hoc est,

hoc est, quum adhuc essem; & sic frequenter cum Infinitivo.

וְלִפִּי הַצְלוֹת הַעֲנֵנִי Et secundum tolli nubem, Num. 9. v. 17.

Cum voce indeclinabili.

אָחֵר vel אַחֲרָי כֵּן Post sic, id est, postea: Pro hoc Rabbi-
ni etiam dicunt, אַחֲרָי מֵתֵי עוֹד אַחֲרָי בְּדֵי sensu eodem. Post quando adhuc? Jer. 13. 27. hoc est, Post quantum ad-
huc temporis.

עַד לְמַעְלָה Usq, ad sursum, 2. Paral. 16. 12. vide plura
de עַד capite præcedenti: nam quandoque Adverbii,
quandoque Præpositionis naturam habet, cum tem-
poris, loci, rei que continuationem denotet.

מֵן admodum frequenter usurpatur: מֵן אִזְּ Ex tunc,
ab eo tempore, Jerem. 4. 4. 18. & sic מֵאִזְּ pro eodem: vide
suprà inter inseparabiles, & mox infra in Pleonastico,

Anomalie communes.

ELLIPSIS: לֵ; ut,

וַיָּבֹא יְרוּשָׁלַיִם Et venit in Jerusalem, 1. Reg. 3. v. 15. pro
יְרוּשָׁלַיִם vel יְרוּשָׁלַיִם: vide supra cap. 12. Reg. 2.

וַיְדַבֵּר הַגִּיד Et Davidi nunciavit quisspiam, 2. Sam. 15. v. 31. pro
וַיְדַבֵּר.

וְכָל הַחַיִּים אָמְרוּ Et omni ambulanti dixerunt, Jer. 31. 17. pro
וְכָל.

לֵבֶטֶח Ambulat cum securitate, Prov. 10. v. 9. pro לֵבֶטֶח.

Quidam explicant per hanc Ellipsin, quando No-
minativi absolute in oratione ponuntur: ut,

אֲנִי הָיָה עִם לִבִּי לְבִנוֹת Ego, fuit in animo meo edificare,
1. Paralip. 28. v. 2. pro לֵבֶטֶח Ad me, scilicet quod spectat,

attinet. At Hebræus sermo hanc locutionem per ל
non agnoscit: manet enim nihilominus alia Ellipsis
verbi. Vide ergo supra cap. 10. in Ellipsi.

Ellipsis מֵן sive מֵ; ut,

וַיַּעַשׂ מִכֶּסֶה לְאֹהֶל עֶרְת אֵילִם Et fecit tegmen isti tabernaculi
 è pellibus arietum, Exod. 36. v. 19. pro מַעֲרֹת סו & sic in to-
 ta illa historia ea Præpositio ferè desideratur, notans
 materiam Ex qua.

אֶלְחָנָן בֶּן־דָּוִד בֵּית לָחֶם Elchanan filius Dodoni de Berthe-
 hem, 2. Sam. 23. v. 24. pro מִבֵּית לָחֶם .

חָצִיבֵי הַמָּוֶה אֲשֶׁר־עָלִיתֶם אֶל־הַר Cavete vobis ascendere in montem, Exo.
 19. v. 12. pro מַעֲלֹת הַר Ab ascendendo, ne ascendatis.

עַד־יָקֹום גּוֹי אֹיְבֵי Donec ulcisceretur se gens de inimicis suis,
 Jos. 10. 13. pro מֵאֹיְבֵי, ut Verbum hoc communiter
 construi, supra capite 12. Regulâ 2. declaratum est.

Ellipsis ב: ut,

וּמֵרְאָה וְלֹא בַחֲדוּרֵי Atq; in visione & non per ænigmata, Nu-
 mer. 12. 8. pro וּבִמְרְאָה, quomodo in præcedentibus
 ibidem plena locutio est.

שֵׁשֶׁת יָמִים Sex diebus, pro בְּשֵׁשֶׁת Exod. 20. 9.

וְהַקּוֹל נִשְׁמָע בֵּית פַּרְעֹה Et vox audita fuit domo Pharao, pro
 בְּבֵית In domo, Gen. 45. 16.

לֹא בָנִים Sine filiis, pro בְּלֹא 1. Chron. 2.

בִּישֵׁי־שֵׁנִים חֲכָמָה וְאַרְבֵּי יָמִים תְּבוּנָה In senibus est sapientia,
 & in longitudine dierum intelligentia, Job. 12. v. 12. pro
 וּבְאַרְבֵּי, & sic Præpositionum ellipsis varia in Synta-
 xi Verborum passim notata est. Insignis verò etiam
 ea est, quam syntaxis Verbi cum affixo Pronomine
 efficit, de qua supra actum ad finem capitis 17.

PLEONASMUS hic quibusdam rarus, mihi varius
 & admodum luxurians est, imprimis inseparabilium
 cum aliis vocibus indeclinabilibus.

ב: ut, בַּיּוֹם In interdium, Neh. 9. 19. Sic, בְּבֵי In inter,

בְּפָנֶי In ante, & alia plura, quæ supra adducta sunt.

כִּי בִּי בְעֻזְךָ Quia in me est in auxilium tuum, Hos. 13. 9. pro,
 auxilium tuum, Sic in structura Verborum cum No-
 mini

minibus; פָּטְרוּ עָלַי בְּפִיהֶם *Distendunt contra me cum ore suo*, Job. 16. 10. hoc est, *os suum*: nam aliàs simpliciter cum nudo Accusativo construitur: לֶחֶמֶי בְּלֶחֶמִי *Comedite (in) panem meum*, Prov. 9. 5. pro לֶחֶמִי.

ל: ut, הַשְּׁלִישִׁי לְאַבְשָׁלוֹם *Tertius Absalom*, 1. Par. 3. 2. בְּעֵלִיל לְאַרְץ *In catino terra*, Psal. 12. 7. *Lamed*, inquit Kimchi, *redundat, aut est Enallage ל pro articulo ה*.

Concurrunt etiam pleonastice ל & ה locum denotantia: ut, לְשֵׂאוֹלָה *Ad sepulchrum usq.*, Ps. 9. 18. לְצַפּוֹנָה *Ad septentrionem*, לְנֹגֵבָה *Ad meridiem*, 1. Par. 26. 17. ubi alterum suffecisset. Huc referri possit; הַהֲרָמָנָה *Ad palatium*, Amos 4. 3. cum ה ab initio, & à fine. Sic; הַחוּצָה *Foràs*, ubi ה ab initio idem quod ל in præcedentibus.

Est quoque pleonasmus hujus literæ, quando duobus substantivis ejusdem rei præfigitur, de quo vide supra cap. I. Reg. 1.

Post verba activa: ut, וְאַהַבְתָּ לְרֵעֶךָ *Et amabis proximum tuum*, Levit. 19. 18. aut certe est Enallage Dativi pro Accusativo, vide supra cap. 12. ad finem Reg. 1.

Varius porrò ejus usus pleonasticus est cum vocibus indeclinabilibus, ut supra ex adductis exemplis videre est, inter quæ imprimis notanda est ejus tam frequens & tam jucunda societas cum præpositione ו: ut,

הֲלֹא שָׁמַעְתָּ לְמֵרוֹק *Nonne audivisti à longinquo*, 2. Reg. 19. v. 25. hoc est, inde à longo tempore: sic, לְמֵימֵי קֹדֶם *À diebus antiquitatis*, ibid. id est, Inde à diebus præcis.

לְמִבֵּית לְפָרְכָה *Ab intra ad velum*, Num. 18. 7. hoc est, Ab interiore parte veli, intra velum ipsum.

לְמִבְּרֵאשִׁיטָה *Inde à principio*, 1. Par. 15. 13. ubi מ irregulariter notatur cum Pathach loco Chirek, & concurrat præterea præpositio כ.

לְמַגְדוֹל וְעַד קְטָנוֹ *A magno usq₃ ad parvum, Esbh. 1. 5.*

Quando denique significatur terminus à quo, ad quem, subjicitur Præpositio וְ, sæpius cum præfixa copula וְ similiter per pleonasmum alium: ut,

לְמִן הַיּוֹם עַד-בְּאַתְּמָן *Adie hoc, usq₃ ad venire vos, Deut. 9. 7. sic Jud. 19. 30.*

לְמִן עוֹלָם וְעַד עוֹלָם *A seculo & usq₃ in seculum, Jerem. 7. 7.*

לְמִקְטָנָם וְעַד גְּדוֹלָם *A minimo eorum usque ad maximum ipsorum, Jer. 31. 34. vide & Esbh. 1. 20.*

לְרָעָה וְעַד טוֹב *A malo usq₃ ad bonum, 2. Sam. 13. 22. vide & 6. v. 19. & 7. 6.*

וְ sive מִן cum vocibus indeclinabilibus, varios & elegantes Pleonasmos efficit: exempla vide supra,

מִן cum Præpositione מִן otium agit: ut, מִן הַיַּם עֲצָיִם *Etiam ab hoc egredieris, Jerem. 2. 37. ab hoc, scilicet, Aegypto, rege Aegyptiorum; nam pro מִן הַיַּם hoc, scilicet loco, id est, hinc, poni, durius est.*

מִן רְבִיעִית *Ex quarta parte parietis, 1. Reg. 6. 33. Sic, מִן אֲבוֹתָי Ab eo, מִן אַתָּךְ A te, מִן אֲנִי A me, מִן אַתְּכֶם A vobis, מִן אֲנַחְנוּ A nobis, &c.*

עִם Cum eadem Præpositione מִן: ut, מִן יְהוָה מִעִם יְהוָה *Auxilium meum à Domino, Psalm. 121. v. 2. Sic, מִן מִעִמּוֹ Ab eo, מִן מִעִמִּי A me, לֵךְ מִן מִעִמָּנוּ Discede à nobis, Gen. 26. v. 16. &c. Est & Pleonasmus aliquis hujus Præpositionis apud Latinos autores observatus in Mecum, Tecum: ut, Tecum oro, & quæso, qui has tabellas affert Tibi, ut ei detur, &c. id est, te oro: benevolens vult tibi: Nam ni ita esset, tecum orarem, &c. Plaut. Bacch. id est, te orarem. Sic, Tecum precibus pater orat, apud Ennium: Hanc jube orare mecum, Plaut.*

אַחֵר & אַחֲרָי cum eadem: ut, מֵאַחֲרֵי הַצֹּאן *De post oves, 2. Sa. 7. 8. i. e. Ab ovibus pascēdis:*

לְאִי cum eadem: ut,

וַיִּזְדָּק מֵאֲצִלוֹ Et discessit ab eo, 1. Reg. 20. 35.

לְעִי cum eadem: ut,

וְלֹא סָר מֵעַל חַטָּאוֹת יִרְבְּעָם Non recessit à peccatis Jarobeami, 2. Reg. 15. 18.

וְיִקַּח אֶת יְדוֹ מֵעַלְיֶיכֶם וּמֵעַל אֱלֹהֵיכֶם וּמֵעַל אֲרָצְכֶם Fortassis allevabit manum suam à vobis, & à diis vestris, & à terra vestra, 1. Sam. 6. 5.

אֶל insignes quoque Pleonasmos facit, aliâ Præpositione sequente: ut,

וַיֵּצְאוּ אֶל אַחֲרֵיהֶם Egre diuntur post eos, Zach. 6. 6. sic אֲשֶׁר

עַל אַחֲרֵיהֶם Quod erat post illud, Ezech. 41. 15. ubi est אֶל pro אֶל.

אֶל חוּץ Ad foris, Ezech. 41. 9. id est, extrinsecus.

אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה Extra castra, Lev. 4. 12. q. d. ad exteriorem partem castrorum. Sic Lev. 14. 40.

אֶל מוֹל פְּנֵי הָאֵהָל E regione faciei tentorii, Exod. 26. v. 9. sic

אֶל מוֹל הַחֵרָה E regione montis, Exod. 34. 3.

אֶל נֹכַח פְּנֵי אֵהָל E regione faciei tentorii, Num. 19. v. 4. Ad ante, id est, versus anteriorem partem.

מִי יַעֲבֹר לָנוּ אֶל עֵבֶר הַיָּם Quis transibit nobis trans mare, Deut. 30. 13.

אֶל עֵבֶר פְּנֵי יָרְכוֹ E regione faciei sua ibant, Ezech. 1. 9.

וְהוֹצִיאוּהָ אֶל מִבֵּית הַסְּדָרוֹת Educite eam extra septa, 2. Paral. 23. v. 14.

אֶל תַּחַת גִּפְזוֹ וְאֶל תַּחַת תְּאֵנָה Sub vitem & sub ficum, Zachar. 3. v. 10.

אֶל תַּחַת הָאֲבָנִים Pro lapidibus istis, Levit. 14. 42. hoc est, loco istorum.

וְאֶל מִצְעָנֶיהָ E spinis capiet eam, Job. 5. v. 5. est ut aliàs

dicitur לְמִן לְמִן Inde è spinis usq; vel, è medio spinarum, hoc est, etiamsi magno tædio & molestiis plurimis eam rapere deberet.

Sic

Sic sequente Adverbio:

לא אֶל חֲנֹם דִּבַּרְתִּי Non frustra locutus sum, Ezech. 6. 10.

מִן אֶצֶל ut,

מֵאֶצֶל אֹרֶם הַשַּׁעַר Juxta vestibulum portae, Ezech. 40. 7.

ENALLAGE אֶל vel ל pro עַל frequentissima est: ut,

יִשְׁבַּת לְכַסֵּא עַל כִּסֵּא Sedisti super folio, Psal. 9. 5. pro עַל כִּסֵּא quomodo aliàs construitur, ut Psalm. 47. 9.

וַיִּמְלֹכוּ אֶל-הַגִּלְגָּד Et constituit eum regem super Githadem, 2. Sam. 2. 9.

נֹפֵל לְפָנָיו Caelebat super faciem suam, pro עַל פְּנֵיו 1. Sam. 5.

Item pro אֶת: ut, אֶסְפְּרָה אֶל-חֵק Enarrabo decretum, Psal. 2. 7. Vide etiam Jesa. 38. 19. Jerem. 4. 23. & 10. 2.

בּ pro מִן: ut,

בְּמִרְאוֹת הַעֲבָאוֹת E speculis turmatim-convenientium, Exod. 38. vers. 29.

אֶרֶב pro מִן: ut,

בְּצֵאתִי אֶת-הָעִיר Cum egressus fuero ex urbe, Exod. 9. 9. h. e. מִן הָעִיר.

דָּלוּ אֶת-רַגְלָיו Doluit pedes suos, מִן רַגְלָיו ex pedibus suis, 1. Reg. 15. 24.

Item pro אֶל sive ל: ut,

אֶת-מִי הִגַּדְתָּ מְלִין Cui indicasti sermones, Job. 26. v. 4.

עַד pro עַד: ut,

עַל מַעַל הַפֶּתַח וְעַד בַּיִת הַפְּנִימִי Ad sursum, (id est, superiorem partem) ostii, & usq; ad domum intimam, Ezech.

41. v. 17. Sic Ezech. 40. 15. Jos. 2. 7. &c. Varia omni-

no Praepositionum enallage est, ut ex Thesauris Sanctis Pagnini videre licet.

Scheva compositum resolvatur in suas simplices, ut, *וַחַיִּה* Et vivito. Gen. 20. 7. *וַיְהִי־עָתָה* Et esto, Gen. 17. 1. quod est ex *וַיְהִי*, Exod. 18. 19. De hoc etiam dictum lib. I. cap. 4. Retinet enim eam vocalem, quam Scheva compositum ante se postulat. At ante ChatephKamerz habet Kamerz longum cum Mætheg notatum: nam euphoniae causâ literam ו cum vocali O ab initio vocis nunquam efferunt: ut, *וַאֲנִי עָשִׂהָ* Et navem fecit, 1. Reg. 9. 26. *וַחַיִּי רַע הוּא* Et infirmitas mala est, Eccl. 6. 2. *וַחַיִּים* Et infirmitates, Deut. 28. 59. Excipe; *וַצַּעֲקִי* Et clama, Jer. 22. 20. ubi Schurek mansit quasi ante simplex Scheva. Nam Chatephkametiz pro Scheva est.

Ante literas בּוֹמֵף effertur cum Schurek, & præterea prononciationem suam, quâ consona est, amittit, ita ut quasi in vocalem degeneret. Unde est וּ pro וּ Vu, quomodo Hebræi nunquam ab initio vocis loquuntur, ut neque וּ Vy aut Vo, ut dictum: ut, *וּבִנְיָמִן* Et Benjamin, *וּמֹשֶׁה* Et Moses, *וּפֶרֶז* Et Pherez. Sic & ante literam Schevatam recipit Schurek loco Chirek, in quod prius Scheva semper aliâs in principio dictionis converti solet, ut libro primo, capite quarto explicatum: ut, *וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל* Et filii Israel, &c. Excipe ה & ח cum Scheva, in Verbis *וְהָיָה* & *וְחָיָה*, ante quas habet Chirek, ut, *וְהָיִיתֶם* Et eritis, *וְחָיִיתֶם* Et estote, *וְחָיִיתֶם* Et vivetis, *וְחָיִי* Et vivite. Quare dicatur *וְחָיִי* paulò ante dictum est. Quomodo ante 'schevatum se habeat, ibidem explicatum. Cum voce à ו incipiente in Bibliis non reperitur: apud Rabbinos legitur *וְחָיִי וְחָיִי* Dubium & certum, *וְחָיִי* Et filius, & similia.

Si duo Nomina copulet, quorum posterius est monosyllabum aut bisyllabum penacutum, tunc notatur cum Kamerz, etiam ante בּוֹמֵף: ut,

פחד ופחת ופח עֵדֶךְ Pavor & fovea & laqueus tibi, *Jes.* 24. 17.
 ונתו נספיהם Ventus & inanitas sunt idola fusilia ipso-
 rum, *Jesa.* 41. 29.

בעוף בהמות ובעוף Animalia & volucres, *Fer.* 12. 4.

יחד כסיל ובער יאבדו Pariter stultus & brutus peribunt, *Psal.*
 49. vers. 11.

Excipe; ויזו זנות Scortatio & vinum, *Hof.* 4. 11.

ותו ותו Res informis & inanis, *Genes.* 1. v. 2. & similia.

Vide præterea capite ultimo.

Cæterum præter hunc copulandi usum, in Ver-
 bis etiam significaciones commutat, Præteriti in signi-
 ficationem Futuri, & contra. A priori usu appellatur
 ab Hebræis וו חבביר Vau Chibbur, Vau copulationis sive
 copulativum, ab altero וו הַפּוּחַ Vau hippuch, Vau con-
 versionis sive conversivum, cujus orthographia in spe-
 cie hic observanda est.

Ante Præteritum retinet Scheva, aut mutat illud
 juxta antecedentem & communem doctrinam: ut,
 וועבר יהיה Et transibit DOMINUS, *Exod.* 12. 23. ופחד Et
 expavescet, *Jesa.* 19. v. 16. ושמרתם Et observabitis, *Exod.* 12.
 v. 24. ועבדתם Et servietis, &c.

Quomodo ergo cognoscetur, quando simplici-
 ter copulativum, vel simul etiam conversivum est?
 Respondet Elias in libro *Habbachur* Orat. 1. sect. 5. Si
 præcesserit aliud Præteritum (vel Futurum loco Præ-
 teriti positum) tum copulativum est: sin minus, con-
 versivum judicabitur: ut, מי פעל ועשה Quis fecit & ope-
 ratus est? *Jesa.* 41. 4. Videndum ergo, ubi sententiam
 inchoet, aut vocem voci, vel sententiam sententiæ co-
 pulet. In prima etiam & secunda singulari, accentus
 ex penultima transfertur ad ultimam: ut, ויאמרת Et di-
 ces, *Gen.* 32. 18. ויאמרת Et dixero, *Gen.* 24. 43. Excipiuntur
 hic Ver-

hîc Verba Quiescentia tertiâ radicali & in Kal, in quibus accentus suo loco manet: ut, וְקָרַאתְּ *Et clamabis*, *Deuter. 20. 19.* וְנִשְׂאתִי *Et parcam*, *Gen. 18. 26.* Sic & in Quiescentibus tertiâ ׀ in Kal, accentus sæpè manet: ut, וְעָשִׂיתִי *Et facies*, *Exod. 25.* וְנִגַּלְתִּי *Et emigrabis*, *Ezech. 12. v. 3.* וְנִגַּלְתִּי *Et revelabo*, *1. Sam. 20. v. 22.* in quibus oportet habere sensus rationem. Ex Quiescentibus secundâ est, וְנִסַּתָּה *Et fugies*, *2. Reg. 9. 3.* quod præter morem accentum in penultima retinet. Sed & in tertia fœminina & plurali, Præteriti Kal Verborum quiescentium secundâ, quæ per se penacutæ sunt, accentum sæpè ad ultimam rejicit: ut, וְנִחָה *Et quiescet*, *Jesa. 11. 2.* וְנִשְׂמוּ *Et ponent*, *Num. 6. v. 27.* Rariùs in defectivis secundâ: ut, וְרִבָּה *Et multiplicetur*, *Exod. 23. 29.* וְרִבּוּ *Et multiplicabuntur*, *Jesa. 66. 16.* In Hiphil; וְרִבְּרָה *Et distinctionem faciet*, *Exod. 26. v. 33.* וְהִבִּיאָה *Et adducet*, *Levit. 15. 29.*

Ante Futurum notatur cum Pathach sequente Dagesch, quod ex & primæ singularis exclusum, producit Pathach in Kametz: ut, וְיִקַּד הָעָם וְיִשְׁתַּחוּוּ *Et inclinavit se populus & procubuit*, *Exod. 12. 27.* וְאִבְנָה *Et edificavi*, *1. Reg. 8. 20.* Excipiuntur à quibusdam וְאַמְוֹתַי תִּהְיֶה *Et occidi eum*, *2. Sam. 1. 10.* & וְאַבְסַדְתָּה *Et operui te*, *Ezech. 16. v. 10.* Sæpissimè hîc accentum ad penultimam retrahit, unde Cholem ultimæ syllabæ corripitur in Kametzchatuph, & Tzere in sægol, idque in omnibus conjugationibus & Verborum generibus. Cholem in Kal præcipuè sic mutatur in Verbis Defectivis & Quiescentibus secundâ: Ex defectivis: ut, וְיִחַם *Et micaluit*, *2. Reg. 4. 34.* ex forma יָחַם quæ extat *Jesa. 44. 16.* Sic, וְיִחַם *Et misertus est*, *2. Reg. 13. v. 23.* Ex Quiescentibus; וְיָשָׁב *Et rediit*, *Gen. 42. v. 24.* quod accentu in ultima manente effertur per Cholem, וְיָשָׁב *2. Sam. 3. 16.* Sic,

וַתִּקַּם Et surrexit, Genes. 24. 61. Si tertia radicalis in his fuerit gutturalis aut ך, tunc in fine est Pathach: ut, וַתִּנָּח Et requieuit, Numer. 11. 26. וַיִּסַּר Et divertit, 2. Reg. 11. Tzere in Kal occurrit in Verbis ab ך inchoatis, unde sunt; וַתִּאמֶר Et dixit, Gen. 29. 14. ex forma תִּאמֶר quæ extat Prov. 1. 21. וַתִּנְחֹז Et tenuit, Ruth. 3. v. 15. וַיִּסַּף Et congregavit, 2. Sam. 6. 1. Ex Niphal; וַיִּאָסֶף Et aggregatus est, Genes. 25. v. 8. Ex Hithpahel; וַתִּתְפַּעֵם Et consternatus fuit, Dan. 2. 1. Ex Defectivis secundâ in Hiphil; וַתִּחַל Et cepit, Jud. 13. 15. Ex Quiescentibus primâ in Kal; וַיֵּשֶׁב Et consedit, Genes. 4. 16. Ex Niphal; וַיִּיחַל Et exspectavit, Gen. 8. 12. Ex Hiphil; וַתּוֹשֵׁב Et transtulisti, 2. Reg. 17. 26.

Denique notatur ante Verba sæpè cum Kametz, accentus ratione, ut docetur infra cap. 23. vide illic.

וֵי adjungitur quibuslibet vocibus ab initio, frequente Dages, & apud Rabbinos quidem ejus usus frequentissimus est, in Bibliis rarior: ut,

וַיִּיחַיֵּנִי Quia ipsi elatum reddunt me, Cant. 6. 4.

וַיִּחַד Quod eventus unus, Eccles. 2. 14.

וַיִּתְרוֹן Quod est emolumentum, ibid. v. 13.

וַיִּאֲבֵן Quod egra amore ego sum, Cant. 5. v. 8.

וַיִּשְׁבַּעְתֵּנו Quod sic adjurasti nos, ibid. v. 9.

וַיִּהְיֶה Quod etiam illud esset, Eccl. 1. 17.

Unum cum Scheva: ut,

וַיִּהְיוּ Quod ipsi bestia sint illis, Eccl. 3. 18. ubi notanda elegans locutio, in diverso ejusdem Pronominis usu. R. Salomon accipit וַיִּהְיוּ reciprocè pro וַיִּצְטַמּוּ Sibi ipsis. Simile cum Scheva fuit supra in principio cap. 5.

Quandoque cum Pathach est: ut,

וַיִּשְׁקַמְתִּי Usq; quod surrexi, Jud. 5. 7. hoc est, Usque dum, donec.

וְהָיָה אֵיךְ Quia ad quid ero? Cant. 1. v. 7. hoc est, Ut quid, Cur enim.

וְכֵן Eo quoddam etiam, Genes. 6. v. 3. וְכֵן Quod iudicium, Job. 19. v. 29. Hinc semel est cum Kametz, וְכֵן Quod tu, Jod. 6. v. 17.

Syntaxis Conjunctionum separatarum.

Copulativæ וְ, אֶת cum quibuslibet vocibus conjunguntur, magis augendæ & intendendæ sententiæ causâ, quàm simpliciter copulandæ (ut apud Latinos *Etiam, Quoque, Tum*) & nunc præcedunt, nunc sequuntur: ut,

וְהָיָה תִּפְסְדֶנּוּ Nunquid etiam disperdes, Gen. 18. v. 23.

וְיִסְרֶנּוּ אֶתְכֶם אֲנִי Et castigabo vos etiam ego, Levit. 26. 28.

וְאֵיךְ בְּעוֹנוֹתַי Etiamq; propter iniquitates, v. 39.

וְגַם מִעוֹף הַשָּׁמַיִם Etiam ex volucribus cali, Genes. 7. v. 3.

וְיֹאכַל גַּם אֶכּוֹל Et comedit etiam comedendo, Gen. 31. v. 15. sic Genes. 50. v. 18.

וְגַם פָּרָשִׁים וְגַם מִרְכָּבִים Tum currus, tum equites, Genes. 50. v. 9. simile Exod. 12. v. 31.

Causales finales cum Futuro construuntur: rei gestæ vel præteritæ, cum Præterito: ut,

וְלִמְעַן יִאָּרְכוּ יְמֵיךָ Ut prolongent dies tuos, Exod. 20. 12. vide & Exod. 4. 5. Psal. 119. 71. & 130. 4. Deut. 4. 40.

וְיִשְׁכְּבוּ בְּעִבּוֹר תִּשְׁכְּבוּ Ut habitetis, Gen. 46. v. 34. Rabbini solent etiam Causalem וְ Verbo præponere: vide & Genes. 26. v. 4. 10.

וְאֵשֶׁר יִשָּׁב לְךָ Ut non peccetis, Exod. 20. v. 20. וְאֵשֶׁר יִשָּׁב לְךָ Quo, vel, Ut bene tibi sit, Deut. 4. v. 40. Durior hic & minus frequens particulæ וְ אֵשֶׁר usus est. Usitatus per Pleonasmum dicitur; וְ אֵשֶׁר לְמַעַן וְ אֵשֶׁר בְּעִבּוֹר, ut mox declarabitur.

וְכִי רָאָתָה כִּי גִדּוּל שְׁלֹרֶת Videbat enim quod adolevisset Schela, Gen. 38. 15. Nn 5

— אֶת־מִקְדָּשִׁי טָפְאוּ *Eo quod sanctuarium meum violasti,*
Ezech. 5. 11.

אֲנִי מֵשַׁח יְהוָה אִתִּי *Propterea quod unxit Dominus me, Jesa.*
 61. v. 1. Sæpius ad hanc Particulam assumitur alia
 causalis אֲשֶׁר *vel* כִּי, ut mox in Pleonasmio sequitur.
 Superioribus etiam frequentissimè Infinitivus ad-
 ditur, qui tamen per Subjunctivum explicatur: sed
 tum propriè Præpositiones sunt, ut in illarum syn-
 taxi videre est.

Verbi substantivi hîc, ut & aliàs, ellipsis crebra
 est; ut,

אֲנִי אֲשֶׁר אִתִּי אִשְׁתִּי *Eo quod sis uxor ejus, Gen. 39. 9.*

אֲנִי אֲשֶׁר יְהוָה אִתִּי *Eo quod DOMINUS esset cum ipso, v. 23.*

Conditionales cum Futuro & Præsenti & Præ-
 terito: ut,

כִּמֹּנִי תִהְיוּ אִם תִּהְיוּ כִמֹּנִי *Si fueritis ut nos, Gen. 34. 15.*

אִם יֵשׁ עוֹל בְּכַפִּי *Si est iniquitas in manibus meis, Psal. 7. v. 4.*

אִם גַּמְלַתִּי שְׁלֹמֵי רַע *Si retribuam pacem-coletis-mecum, malam,*
vers. 6.

מָה תִתֶּנְ לִי כִי תָבוֹא אֵלַי *Quid dabis mihi, si ingrediaris ad me,*
Gen. 38. 16.

וְאִלֹּו לְעַבְדִּים נִמְכַרְנוּ *Et si in servos venditi fuissetus, Esch. 7. 4.*

לֹא הִתְמַהֵמְנוּ *Nisi tardavissetus, Gen. 43. 10.*

ANOMALIÆ in Nominibus & verbis: Ellipsis
 copulativæ, quam *Afyndeton* vocant: ut, קָמוּ וְנִשְׁמְרוּ *Defe-*
cerunt, consumpti sunt, Psal. 73. 19.

שָׁמַשׁ יָרָח עָמַד *Sol, luna stetit, Hab. 3. 11.*

בֵּין רַגְלָיָהּ כָרַע נָפַל שָׁכַב *Inter pedes ejus incurvavit se, cecidit,*
jacuit, Jud. 5. 27. Simile Exod. 15. 9.

קָשַׁת גְּבוּרִים חֲתוּם *Arcus, fortes, fracti sunt, 1. Sam. 2. 4.*
 pro, *Et fortes.*

נִשְׁמַת רֹחַ חַיִּים *Anhelitus spiritus, vita, pro וְחַיִּים Et vita,*
Gen. 7. 22.

Disjun-

Disjunctivæ: ut,

כסוס ענור *Sicut grus aut hirundo, Jesa. 38. 14.*

אַרְבַּעָה חֲמִשָּׁה בְּסַעֲפֵיהֶּן *Quatuor aut quinque, in ramis ipsius, Jesa. 17. 6.*

שְׁנַיִם שְׁלֹשָׁה סְרִיסִים *Duo vel tres aulici, 2. Reg. 9. 32.*

בַּעַת מָחָר הַשְּׁלִישִׁית *Juxta tempus crastinum aut postridiè, 1. Sam. 20. 12.*

Causalis כִּי, וְ, אֲשֶׁר: ut,

בְּנֵי אִמִּי נִחְרַוּ בִּי *Filii matris mee accensi irâ contra me, Cant. 1. v. 6. pro שְׁבִנֵי* *Quòd filii: bis enim in præcedentibus hæc Conjunctio usurpatur.*

לֹא יָדַעְתִּי אֲכִנָּה *Non novi, ut cognomine utar, Job. 32. 22. pro שְׂאֲכִנָּה.*

כִּי עַל כֵּן לֹא נָתַתִּיהָ *Nam idcirco quòd non dedi eam, Genes. 38. v. 26.*

עַל לֹא חָמַס עָשָׂה *Eo quòd non fecit iniquitatem, Jesa. 35. v. 9. pro אֲשֶׁר.*

יָדְעוּ גוֹיִם אָנוּשׁ הִפְרָה *Cognoscant gentes, quòd homo sint, id est, se homines esse, Psal. 9. 21. de qua locutione vide suprà cap. 16. Reg. 2.*

Conditionalis אִם in juramentis aut gravioribus asseverationibus, ellipticum dicendi genus efficit, quod hîc quoque notari & observari possit. Tunc enim membrum illud orationis conditionalis, quod mali imprecationem, si jurans fallat, continet, reticeri solet, quam Figuram Rhetores *Apophepesin* vocant. A natura abhorret, sibi ipsi malum imprecari, à charitate mutua, alteri. Profanæ ethnicorum voces fuerunt, *Peream, Disspeream*, & aliæ similes. Pejores & plures nostræ ætatis profanæ fauces, ex nimis vulgata consuetudine effundunt. Hoc sanctè evitavit lingua Hebræa, hîc ut & aliàs, honestatis ac sanctitatis in loquendo studiosissima. Un-

ma. Unde per euphemiam ellipticâ jurandi formâ Hebraei usi fuerunt, in qua Conditionalis אִם simpliciter posita, negat: additâ negatione לֹא affirmat: ut,

אִם מִחוּט וְעַד שְׂרוּךְ נָעַל וְאִם אָקַח מִכָּל אִשֶׁר לִי Si à filo usq, ad corrigiam calceamenti, immò si accepero de omni quod tuum est, Gen. 14. 23. Præcessit, Elevo manus meas ad DOMINUM Deum, &c. hoc est, juro si à filo, &c. q. d. juro, me nunquam id fecisse aut facturum, &c.

אִם תִּשְׁקַר לִי Si mentitus fueris mihi, Gen. 21. 23.

נִשְׁבַּעְתִּי לְבֵית עֵלִי אִם תִּכְפַּר עֵוֹן בֵּית עֵלִי Juravi domui Heli, si expiabitur domus Heli, 1. Sam. 3. 14.

אֶחָת נִשְׁבַּעְתִּי בְּקִדְשֵׁי אִם לְדוֹד אֶכְנֹב Semel juravi per sanctitatem meam, si Davidi mentiar, Psal. 89. 36. vide præterea, Psal. 95. 11. & 132. v. 2. 3.

נִשְׁבַּע יְהוָה צְבָאוֹת לֵאמֹר אִם לֹא בְּאִשֶׁר דִּמְיִתִּי בֵּן הַיְתֵרָה Juravit DOMINUS exercituum, dicendo: Si non ut cogitavi, sic fiet, Jesa. 14. v. 24. hoc est, Juravit omninò sic futurum, ut sibi proposuit: vide Jer. 22. v. 6. Sic, Ἀμὲν λέγω ὑμῖν, εἰ ὁ θεὸς ἐστὶν τῆ γενεᾶ τούτης σημεῖον Amen dico vobis, si dabitur genti isti signum, Marc. 8. 12.

Quòd si verò in juramento humano membrum imprecationis poenæ exprimat, tum fit mali honesta circumscriptio, hoc modo:

כֹּה יַעֲשֶׂה לְךָ אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסִיף אִם תִּכְחַד Sic faciat tibi Deus, & sic addat, si absconderis à me verbum, 1. Sam. 3. v. 17.

כֹּה יַעֲשֶׂה לִי אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסִיף אִם לֹא Sic faciat mihi Deus & sic addat, si non, &c. 2. Sam. 19. v. 13. & 20. v. 10. vide etiam 2. Reg. 6. 31. & 20. v. 10.

כֹּה יַעֲשֶׂה לִי אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסִיף כִּי בִנְפְשׁוֹ דָּבַר Sic faciat mihi Deus & sic addat, quòd contra animam suam locutus est Adonia verbum hoc, 1. Reg. 2. 23. vide 1. Reg. 19. v. 3. Ruth. 1. 17. Jer. 22. v. 5.

Fuit

Fuit & alia elliptica jurandi forma: ut,
 וַיֵּחָיוּ אֱלֹהֵינוּ אִם יִפֹּל מִשָּׁעַרְתָּ רֵאשׁוֹן *Vivit DOMINUS, si ceci-*
derit de capillis capitis ejus in terram, 1. Sam. 14. 45. Sen-
fus, Ut vivit, Quam verè vivit Deus, &c. Sic 1. Reg. 17. 1.

Sic capiendum, quando Deus ipse jurat, vel ho-
 mines per suam vitam: ut,
 וַיֵּחָיוּ אֱלֹהֵינוּ אִם יִפֹּל מִשָּׁעַרְתָּ רֵאשׁוֹן *Vivo ego, dixit Dominus Deus,*
si non, &c. Ezech. 5. 11. hoc est, Ut vivo, sic te, &c. Sic
Ezech. 33. 11. & alibi.

וַיֵּחָיוּ אֱלֹהֵינוּ אִם יִפֹּל מִשָּׁעַרְתָּ רֵאשׁוֹן *Vivit DOMINUS, & vivit ani-*
ma tua, si derelinquam te, 2. Reg. 2. v. 2. hoc est, Quam
verè DOMINUS vivit, & ut tu vivis, nunquam de-
relinquam te. Ubi obiter notandum, de Deo verò
dici וַיֵּחָיוּ, at de Diis falsis, (ut Amos 8. 14.) & de ho-
minib. formâ constructâ וַיֵּחָיוּ, vide 1. Sam. 20. v. 3. &
25. 26. 2. Sam. 25. 26. 2. Sam. 15. 21. Kimchi putat
in his וַיֵּחָיוּ esse pro בְּחַיֵּי Per vitam. Rabbini in juramen-
tis dicunt: וַיֵּחָיוּ Per vitam tuam, Ut vivis: vel conjun-
ctim, וַיֵּחָיוּ וַיֵּחָיוּ Per vitam tuam & vitam animæ tuæ.

Porrò videntur quandoque pii in gravioribus
 asseverationibus pro innocentia sua vel gloria Dei de-
 fendenda, imprecationem mali expressisse, ut quando
 David dixit: *DOMINE Deus mi, si feci istud, si est iniqui-*
tas ista in manibus meis: si intuli malum pacem-colenti mecum,
aut si non potius liberavi hostem meum immerito: Persequa-
tur inimicus animam meam, &c. Psalm. 7. vers. 4. At David
non jurat, malum sibi imprecans, si ista vel ista fecerit
aut non fecerit, sed asserit innocentiam suam coram
Deo, liberationem à persecutione hostis petens, quasi
dicat: O Deus si talia fecissem, qualia mihi falso hostes mei im-
ponunt, justam haberent causam, me persequendi: nunc verò cum
nullius talis culpæ mihi conscius sim, quin potius asserere possim,
me de

me de inimicis meis bene meritum esse, peto ut me ab hoste nunc
 clementer liberet. Sic Psal. 139. Sacerdotes & Levitæ cum
 reliquo populo in exilium Babylonicum traducti, vi-
 dentur devotionem sui expressisse. Babyloniis enim
 cantica ab ipsis petentibus, responderunt: *Quomodo*
cantabimus canticum DOMINI in terra alienigenarum? Si
oblitus tui fuero, ô Jerusalem, obliviscatur sui dextera mea: ad-
hereat lingua palato meo, si non meminero tui, &c. Respon-
 detur, hanc imprecationem Israelitas non expressè
 protulisse eodem momento temporis, quo Babyloni
 per ludibrium cantica ab ipsis postulabant, sed postea
 in memoriam istius ludificationis hunc Psalmum à
 piis conscriptum fuisse, ac si dicere voluissent: *Peiebant*
quidem Babyloni cantica letitiæ à nobis, tum in lætù & squalore
ad vada fluminis confidentibus, sed neq; volumus neq; potuimus
ipsis gratificari. Maluissimus potius dexteram nobis exarescere,
aut linguam palato affigi, quàm ut legitimi cultus Dei in urbe san-
ctâ Jerusalem sanctis cantionibus præstiti, immemores, illis vel
ad pulsandum aut canendum abuteremur in contumeliam Dei ac
libidinem hostium, Deo nobisq; impiè insultantium. Sic deniq;
 Job: *Si à via deflexi, &c. comedant quod seminaverò, alii: Si*
mentem habui ad mulieres proclivem, &c. molat vicissim alteri
uxor mea: Si vires ejus, (terræ) sine pecunia comedi, &c. pro
tritico crescat mihi spina, Job. 1. Inde de aliis similibus
 locis potest esse iudicium, in quibus pii zelo vindican-
 dæ gloriæ Dei, quævis incommoda, ac mortem ipsam
 subire malunt, ac experunt etiam potius, quàm ut glo-
 riam Dei in ignominiam convertant. Hæc piorum &
 sanctorum hominum antiquitus in jurando pia fuit
 modestia, quam etiamnum inter homines vigere ma-
 gnopere optandum esset. Notum enim est, quàm le-
 viter & quàm de re qualibet nihili, homines profani
 jurando

jurando se diris devoveant. An verò etiam tales dirarum formæ in Sacram Scripturam, quæ eas non frustra reticuit, fuerunt introducendæ? Nam in hominum juramenti ellipsis expressa in quorundam Versionibus legitur per, *Dispeream, Puniat me Deus, Diram mihi imprecans, &c.* In Dei juramenti per, *Ne vivam, Non ero Deus, Mentiar.* Rex caro & sanguis, dicere potest, *Non ero Rex si, &c.* nam per mortem tolli citò potest, aut se ipsum tollere & regno abdicare: homo quilibet & mentiri potest & citò non vivere: At Deus, Deus & rex æternus, vita & veritas æterna est, neque mori, neque mentiri unquam potest, sic enim non esset Deus. Quorsum ergo ista imprecationis forma Deo adscribitur, quæ ne in homine quidem sancto & pio laudanda & ferenda est? Hoc alii interpretes vitare studentes, vel simpliciter locutionem Hebraicam retinuerunt, idque optimè: vel per simplicem affirmationem aut negationem juramenti formam expresserunt. Non malè id quidem, sed in quo non ea vis orationis inest, neque iste affectus loquentis percipitur, quam in ellipsi ista Hebraica insignem admodum & illustrem nobis Spiritus Sanctus non frustra dictavit. Quòd si ergo figura ista Rhetorica, quam *ὑποστροφὴ* vel *Reticentiam* vocant, inter ornamenta orationis profanæ recensetur, quare ea è lingua sancta tollenda? Interpres doctissimus ad locum suprà ex Marco citatum scribit: *Quum plenam sententiam juramenti concipiunt Hebræi, imprecatio ipsa disertè ponitur: Hæc faciat mihi DOMINUS, pro quo dicunt profani homines, Emoriar vel Dispeream: quod fidelibus, nedum Christo ipsi, parùm convenit. Hæc in transitu.*

Pleonasmus Copulativæ: ut,

וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ יִבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם Et *Ajah & Hanah*, Gen. 36. 24. hic prius *Vau* redundat, unde *I. Par. 1. 41.* omittitur.

וּמִמָּחֳרַת וְהַיּוֹמָהּ מִמָּנוּ יֵאָכֵל Et crastino die & quod superfuerit ex eo, comedetur, Levit. 7. 16. pro הַיּוֹמָהּ Vide etiam Gen. 22. 4. Job. 23. 12.

Si sæpius iteretur, tum Poly syndeton vocant: ut, וַיָּשָׁב וַיֵּלֶךְ וַיֵּשֶׁב Et profectus est, & abiit & reversus est, Jesu. 37. 37.

וְנִקְוָמָה וְנִלְכָה וְנַחֲיָה וְלֹא נָמוּת גַּם אֲנַחְנוּ גַּם אַתָּה גַּם מִמָּנוּ Et surgemus & abibimus & vivemus & non moriemur, & nos & tu & parvuli nostri, Gen. 43. 8.

וְיֵאָכֵל וְיִשְׁתְּ וְיִקְסֶה וְיִבֹּן Et comedit, & bibit, & surrexit, & abiit, & sprevit primogenituram, Gen. 25. 34. ubi quinques iteratur.

וַיִּלְבָּשׁוּ וַיַּעֲלוּם וַיֵּאָכְלוּם וַיִּשְׁקוּם וַיַּעֲהוּם Et vestierunt eos, & calceaverunt eos, & cibarunt eos, & potaverunt eos, & unxerunt eos, & deduxerunt eos, 2. Chron. 28. 15. hæc sexies iteratur.

Videtur pleonasmus hujus literæ esse in initiis librorum, capitum, atque quarumlibet omnino sententiarum, ubi non copulat, sed inchoat sermonem ex usu & proprietate linguæ. Hoc Kimchi in libro Radicum in explicatione literæ servilis Vau, appellat וְיִ תְּחִלַּת הַיּוֹמָהּ Vau principium Verborum sive sermonis. Et in principio libri Josuæ scribit, Ex consuetudine linguæ esse, quod Vau initio sermonis adhibeatur, non ut sententiam unam alteri conjungat, sed inchoet tantum. Quod si quis velit dicere, unum librum alteri conjungi: id si quandoq; verum esse possit, tamen locum non habebit in omnibus. Sic principium libri secundi Mosis videtur respicere ad cap. 4. 6. 8. libri primi: sed tale de aliis dici non potest. Incipiunt autem ab hac litera liber Exodi, Levitici, Josuæ, Judicum, Ruth, uterq; Samuelis & Regum, secundus Chronicorum, Esræ,

Efræ, Esther, Ezechielis, Jonæ. Usitatissimum est historicas narrationes incipere à וַיְהִי: plurima capita sunt, quorum singuli versus ab hac litera initium ducunt. Notat idem Kimchi, in lingua Arabica similem usum inchoandi sermonem, habere וּרְפָהּתּוּם sive aspiratum. L. Valla inter Latinos scribit lib. 2. cap. 58. *ET quoq; in itis sententiarum competit.* Idem de *Ac & Atq;* notat, adductis ex Quintil. & Cic. exemplis. Donatus ad illud Terentii Phorm. 1. 3. *Et tibi res sit cum eo lenone, quo cum mihi est, tum senties,* scribit: *ET modo non connexiva, sed & inceptiva Conjunctio est.*

Est & Pleonasmus Conditionalis וְאִם cum aliis Particulis, ut,

וְעַד אֲשֶׁר אֵם אֲשֶׁר עַד *Usquequò si perfecero, Genes. 28. v. 15. sic Jesa. 6. II. pro וְעַד אֲשֶׁר, vel אֵם עַד, quæ conjunctim pro Adverbio Temporis Usquedum, Donec, quin, usurpari solent, unde & supra in Pleonasmio Adverbiorum hæc locutio notata fuit.*

אַחַר אֵם אֵינְכֶם שָׁמְעִים אֵלַי *Posteaquam vos non auscultatis mihi, Ezech. 20. 39. ubi וַיְהִי juxta Kimchium redundat & אֵם est pro אֲשֶׁר Quòd.*

כִּלְתֵּי אֵם גּוֹיֵתָנוּ *Præterquam corpus nostrum, Genes. 47. 18. Sic Jud. 7. 14. Aliàs sufficit solum כִּלְתֵּי.*

Copulativarum conjunctarum: ut,

וְאִם גַּם וְאִם *Et etiam quoq; hoc, Levit. 26. v. 44. Sic apud Cic. Autoritate tuâ nobis opus est, & consilio, & etiam gratiâ. Apud Lucret. Et superantur item. Apud Terent. Hecyr. 5. 1. Ego quoq; etiam credidi. Item: Ego pol. quoq; etiam timida sum.*

Causalis duplicis: ut,

וְיָצַן וְיָצַן בְּמִשְׁפָּטֵי מֵאִסוּ *Quia & quia judicia mea spreverunt, Levit. 26. v. 43. Sic Ezech. 13. v. 10. Sic præterea con-*

junguntur, יָעַן אֲשֶׁר , יָעַן כִּי , Quòd, quandoquidem, Eò quòd, Propterea quòd. לְמַעַן אֲשֶׁר Propterea ut, quorum exempla passim occurrunt, ut Gen. 22. 8. 16. Deuter. 27. 3. בְּעֵבֶר אֲשֶׁר . Nam & אֲשֶׁר solum sufficit, ut 1. Reg. 15. 13. 1. Sam. 15. 15. Genes. 27. 10. vel solum לְמַעַן aut בְּעֵבֶר , ut exemplis suprà adductis patet.

Enallage Copulativæ ו̄ varia admodum est, ut & variè (ET) apud Latinos usurpatur, sicut à Valla & aliis Latinæ linguæ scriptoribus observatum est.

Pro disjunctivâ: ut,

לִי רֵאשׁ וְעֵשֶׂר אֶל תִּתֶּן לִי Paupertatem & divitias ne dederis mihi, id est, aut, Prov. 30. 8.

וְאִמּוֹ וּמִכָּה אָבִיו Item qui percutit patrem suam & matrem suam, Exod. 21. 7. 15. או אִמּוֹ Aut matrem suam.

וּבְנָיו אַהֲרֹן & filii ejus, i. e. Aut, Exod. 27. 21.

וּמִקִּלְלֵי אָבִיו Et maledicens patri suo, & matri suæ, ibid.

v. 17. quod ab Evangelista Matthæo redditur: ο κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα, Maledicens patri aut matri.

Pro Discretiva, At, Sed; ut;

בְּאוֹ לֹא אֶדְוִי וְעַבְדֶּיךָ בָּאוּ Non, Domine mi, & servi tui venerunt, &c. pro, Sed, Gen. 42. 10.

בֶּן חָכָם יִשְׂמַח אָב וּבֶן כְּסִיל תּוֹגֵת אָבִיו Filius sapiens exultat patrem, & filius stultus mærori est matri suæ, pro, Sed, Prov. 10. 1.

Pro Causali; ut;

לֹא יִרְבֶּה לוֹ נָשִׁים וְלֹא יִסּוֹר לְבָבוֹ Non multiplicabit sibi uxores, & non declinabit cor ejus, pro, Ut non, Deut. 17. 17.

Interdum pro rationali Idcirco, ut apud accuratiores Bibliorum interpretes observare licet. Sic & apud

Græcos, pro ἀλλά; ut, & ἐδικαιώθη σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς, Sed justificata est sapientia à filiis suis, Matth.

II. v. 15. $\kappa\alpha\iota\ \sigma\eta\mu\epsilon\iota\omicron\nu\ \delta\ \delta\theta\eta\sigma\epsilon\tau\alpha\iota\ \alpha\upsilon\tau\eta\eta$, Sed signum non dabitur ei, Matth. 12. 39. $\kappa\alpha\iota\ \mu\omicron\iota\ \delta\ \theta\epsilon\omicron\varsigma\ \epsilon\delta\epsilon\iota\chi\epsilon$, Sed mihi Deus ostendit, Act. 10. v. 28.

Quandoque habet vim comparativam: ut;
 וְנִרְגַּז מִפְּרִיד אֱלוֹף *Vir perversitutum immittit litem: & susurro separat principes*, h. e. Ut fufurro, Prov. 16. 28.

וְרַבִּים יִחַלוּ פָּנָיו נְדִיב וְכָל הָרֶעַ לְאִישׁ מִתָּוֶה *Multi deprecantur faciem principis, ut quivis amicus est viri liberalis, dona tribuentis*, Prov. 19. 6.

Pro עַל־פִּי־כֵן *Tamen; ut,*
 וְהַמְּלָכִים הֵמָּנִים עִם לֹא עָזוּ וְיִכְיִנוּ בִּקְוֵי לַחֲמֹם *Formice sunt populus non fortis, & preparant in aestate cibum suum*, pro, Et tamen præparant, Prov. 30. 25. Sic
 מֶלֶךְ אֵינֶנּוּ לְאַרְכָּה וְיֵצֵא חֲצָץ כְּלוֹ *Rex non est locustæ, & egreditur* &c. pro, Et tamen, ibid. ψ . 27.

Pro עִם *Cum: ut,*
 כִּי הָיָה אֲרוֹן הָאֱלֹהִים בַּיּוֹם הַהוּא וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל *Quia fuit arca in die illo, & filii Israel*, h. e. *cum filiis Israel*, 1. Sam. 14. 18.

Conditionalis אִם *Si*, pro Causali אֲשֶׁר *Quod*, cum Adverbio עַד *Usq;*: ut, עַד אִם *Usquequo, quoad, donec, Usquedum*, Gen. 24. 32. *Jesa.* 30. 27. אֲחֵר אִם *Postquam*, *Pesteaquam*, Ezech. 20. 39. quæ aliâs dicuntur עַד אֲשֶׁר *Nimmer.* 20. v. 17. אֲשֶׁר אֲחֵר apud Rabbinos. Item pro *An*, *Num*, sumi tritissimum est, quomodo *Si* etiam apud Latinos sumitur: ut apud Terentium: *Visam si domi est*, id est, an sit domi. *Est ne ea intus? si sit rogas?* id est, an sit. Et apud Cic. ad Att. *Delatus est ad me fasciculus: solvi, si quid ad me literarum: nihil erat.*

אִם לֹא *Si non*, id est, *sed*, Genes. 24. v. 38. Sic apud Græcos $\epsilon\iota\ \mu\eta$, Matth. 12. 4. & alibi: item $\epsilon\alpha\ \mu\eta$, ad Galat. 2. ψ . 16.

Conjunctiones quaedam sequente aliâ voce indeclinabili.

אֲנִי אִם כֵּן לְמַה זֶה אֲנִי *Si sic, ad quid ego?* Gen. 25. 22.

אֲנִי אִם כֵּן אֶפְרָא זֹאת עָשׂוּ *Si sic nunc, istud facite,* Gen. 43. v. 11.

אִם אִין אַתָּה שְׁמַע לִי *Sin minus, tu ausculta mihi,* Job. 33. 33.

אִם אַתָּה לֹו שְׁמַעֲנִי *Sed si tu is es, quæso audi me,* Genes. 23. 12.

אִם אִי כִי לֹוֹא אָכַל אָכַל *Etiam quia si comedendo comedisset,* 1. Samuel. 14. 30. hoc est, quanto magis si.

אִם אִי בְּאֶרֶץ יִשְׁלַם אִם כִּי רָשָׁע *En justo in hac terra rependitur, quanto magis improbo,* Proverb. 11. v. 31. Hoc modo conjunctæ, comparativè sumatur, pro *Quanto magis,* vel *Quanto minus,* prout sententia postulat: sic,

אִם אִי כִי אֲנִי אֶעֱנֶנּוּ *Etiam quia ego responsarem ei,* Job. 9. 14. hoc est, quanto minus. Sic 1. Reg. 8. 27. Hoc sensu Ellipsis est Particulæ כִּי, Job. 4. 5. 19.

אִם כִּי אֶלֶךְ *Etiamsi ambulavero,* Psalm. 23. 4.

אִם אִי עָשִׂיתָ *Propterea quòd fecisti,* Gen. 22. 16.

אִם אִי בִּי מֵאֲסַתֶּם *Eò quòd sprevisi,* Num. 11. 20. Sic Jesa. 8. 6.

אִם אִי כִי נִסְחָרְבִי וְנִסְכְּלִי לֹא לָקַחְתִּי *Nam & gladium meum, & etiam instrumenta mea non accepi,* 1. Sam. 21. 8.

אִם אִי כִי אִם יִשְׁנֹו *Quòd si fuerit illud,* 1. Sam. 14. 39. Hinc in varios sensus hæc duæ particulæ trahuntur, de quibus consulenda Lexica.

אִם אִי כִי לֹוֹלֵא הִתְמַהְמַהְנֹו *Etenim nisi cunctati fuisset,* Gen. 43. 10.

אִם אִי כִי בָאוּ *Nam idcirco venerunt,* Gen. 19. 8.

אִם אִי כִי עָתָה רִיקָם שְׁלַחְתִּינִי *Quòd nunc vacuè dimisisses me,* Genes. 31. 42.

אִם אִי כִי אֲשֶׁר יֵצֵא *Propterea quòd preceptorus est,* Gen. 18. 19.

Aliàs valet *ut*, & tum אֲשֶׁר pleonasticè adjungitur & aliis Causalibus.

אִם אִי כִי אֲשֶׁר שְׁמַעְתָּ *Eò quòd auscultasti,* Gen. 22. 18.

אִם אִי כִי זֹאת אֶעֱשֶׂה לְךָ *Propterea quòd hoc facturus sum tibi,*

Amos 4. 12.

וְיָרַד מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד Propterea quòd descendebat, Exod. 19. v. 18. & familia.

CAPUT XXII.

De Syntaxi Interjectionum.

VT Præpositionum cum Adverbiis, sic quoque Interjectionum cum eis, magna est affinitas. Nam sicut illæ amisso casu fiunt Adverbia, sic Adverbia nudè sine Nomine aut Verbo in oratione posita, fiunt Interjectiones. Sic enim hæ apud Latinos dictæ olim fuère, quòd orationi vel antè, vel in medio, vel in fine sic interjicerentur, ut ab aliarum structura liberæ, solæ affectum animi singularem audienti suo iudicio exhiberent. Hoc modo & distinctæ fuère ab Adverbiis, quæ Nominis aut Verbi societate & adjumento in structura sermonis gaudent. Usus ergo in loquendo hîc communem sequuntur: ut,

וְהוּא יָנֹס מֵאֶרֶץ צָפוֹן Heus, heus, profugite ex terra septentrionali, Zach. 2. v. 6.

וְשִׁמְעֵנִי לֵךְ Quæso, audi me, Gen. 23. v. 13.

וְהָבָה נִלְבְּנָה לְבָנִים אָגֵדֻם Verbum est per se, sed hîc Interjectionis vim plenè obtinet.

אֵיךְ מִי יִחְיֶה מִשְׁמוֹ אֵל Eheu, quis vivet, quum disposuerit istud, Deus? Num. 24. 23.

וְאַנָּה שָׂא נָא פְּשַׁע אֶחָיוֹבְדֵי אֶחָיוֹבְדֵי Obsecro, condona nunc defectionem fratrum tuorum, Gen. 50. v. 17.

וְעֵינָיו אָמְרוּ הָאֵחַ הָאֵחַ רָאִתָּה עֵינָיוֹ Dixerunt: Euge, Euge, vidit oculus noster, Psalm. 35. v. 21.

וּבְכָל חוֹצוֹת יֹאמְרוּ הוּא הוּא Et in omnibus plateis dicent, Heu, Heu, Amos 5. 16.

ישן אֶל מִקְדָּשִׁי *Eò quòd dicit, Euge, de sanctuario meo, Ezech. 25. v. 3. Ex hoc usu illud enatum est, ut ob efficaciam significatus, certos sibi interdum casus quæsierint: ut,*
 הָאֵלֶּיךָ מַעֲשׂוֹת לְךָ חֲלִילָה *Absit tibi, ut facias secundum rem hanc, Gen. 18. 25. sic cap. 44. v. 7.*
 וְאֵלֶיךָ מוֹאָב *Va tibi Moab, Num. 21. v. 29.*
 לִי אֵינִי *Hei mihi, Psalm. 120. 5.*
 אֵיךְ אֶרֶץ *Hei tibi regio, Eccl. 10. 16.*
 לִי הָאֵלֶּיךָ *Ejulate, dicentes: Ah, Va diei isti, Ezech. 30. 2.*
 לִי אָהָב *Ahab, Eheu diei isti, Joel. 1. v. 15.*
 אָהָב אֲדֹנָי יְהוִה *Ahab Domine Deus, Jud. 6. 22.*
 אֲדֹנָי *Quæsumus Domine mi, Gen. 43. 20. אֲדֹנָי Obsecro DOMINE, Exod. 4. v. 10.*

CAPUT XXIII.

De distinctionibus sententiarum.

VT literæ, syllabæ ac vocis certa est profodia & orthographia, ita quoque orationis. Nam Profodia orationis, est commoda spiritus in pronuncian- do moderatio; orthographia, ejus in certa membra distinctio & interpunctio. Illâ ob angustiam spiritus opus est, hâc, ob orationis sensum evidentius perci- piendum. Utrumque in textu Hebræo sacrae Scriptu- ræ præstant ACCENTUS. Hinc de utriusq; usu & necessi- tate scribit Tullius lib. 3. de Oratore, inquiens: Clausulas enim & interpuncta verborum, animæ interclusio, atq; angustia spiri- tus attulerunt. Id inventum est ita suave, ut, si cui sit infinitus spiritus datus, tamen eum perpetuare verba nolimus. Et paulò post: Efficiendum est illud modò vobis, ne fluat oratio, ne vage- tur, ne

tur, ne insistat interiùs, ne excurrat longiùs: ut membris distinguatur, ut conversiones (*ⲱⲉⲓⲟⲩⲃⲥ*) habeat absolutas. Hæc ille. Sic verò non tantum viribus & animæ in pronuntiando utiliter consultum fuit, sed & perspicuitati sensuique commodiùs percipiendo, optimum & necessarium subministratum est adminiculum. Hoc cum à profanis oratoribus studiosè semper quæsitum sit & observatum, quantò magis in sermone divino ejus accuratissima ratio haberi debuit? Huic verò rei in lingua Hebræa Veteris Testamenti, per Accentuum varias figuras, varium multiplexq; allatum est remedium. Unde celebris est illa Sapientis Aben Esræ sententia, quam habet in libro Stateræ linguæ sanctæ: *כל פירוש שאינו על גדול הוא לשמור דרך* Id est, *Quæcunq; expositio non fuerit juxta rationem accentuum, ne acquisito ei neq; audias eam*: Et alibi: *עקר גדול הוא לשמור דרך הטעמים* *Momentum magnum est observare rationem accentuum*, in *Commentar. Jesa. i. 9. Idem Exod. 20. i. כי* *הפלות הם בגופות והטעמים הם כנשמות והגוף לנשמה כמו כלי* Id est, *Scito dictiones esse quasi corpora, & accentus quasi animas: corpus autem est animæ quasi vestimentum, &c. Vide amplius. Idem Deut. 5. 5. אל תשיב לב על הפלות כי הם בגופות והטעמים ברוחות* *illa enim sunt instar corporum, & accentus sicut spiritus sive anima: & qui scindit duobus cultris uno ductu, in opere id opus unum est. Sic Rabbi Salomon Jarchi in Commentariis suis Biblicis, plurimis locis scribit, טעם המקרא מוכיח* *Accentus Scripture evincit hoc, cum scilicet accentum distinctione pressus, coactus fuit hoc vel illo modo exponere. Sic Ezech. i. ad versum undecimum scribit: אפלא ראיתי* *Id est, Nisi vidissem accentum Sakephgadol punctatum super vocem*

וּפְנִיָּהּ, non scivissem exponere eam: accentus enim iste docuit me, discernendam istam vocem à sequente, &c.

Et cum (teste Cicerone in Orat.) integer verborum ambitus & plena comprehensio, è quatuor ferè partibus sive membris, quasi quatuor hexametris versibus constet (etsi etiam sæpè pauciora, sæpè plura sint, cum alius naturæ modus sit, alius artis) totidem quoq; notæ in lingua Hebræa, istis membris indicandis sufficere poterant. At quòd Accentus præterea etiam essent notæ musicæ, & moderandi cantus indices, non tantum in expressis Canticis Psalmis & Carminibus, quæ שִׁירִים & מְזֻמְרִים dicuntur, sed & totâ Scripturâ Hebræâ Veteris Testamenti, numerus ipsorum multigenis figuris variatus est. Sic enim id Hebræi à Mose, primo suo in Lege divina præceptore, institutum esse, scriptis testantur, unde & in hodiernum diem usq;, cum sacra diebus sabbathinis atque aliis festis agunt, *Paraschas* & *Haphtharas*, id est, Sectiones sive Lectiones Mosaicæ & Propheticæ, juxta accentuum rationem semper modulantur & cantillant, nunquam moderatè legunt. Quantò verò scientiùs prisca Hebræorum sedulitas, in vero tam variorum accentuum usu exercendo, versata fuit, tanto negligentius posterior Rabbiorum ætas, ab eo remisit, quæ universum accentuum usum, penè insuavis cantillationis arte conclusit. Hanc ipsis relinquentes, interspirationis & distinctionis usum, nostro scopo in Bibliis legendis & intelligendis, necessarium, paulò considerabimus pressius, & id quidem in libris profaicis; nam metricorum alia ratio est. Hoc antequam fiat, proponenda erit vulgata distributio accentuum, quæ ab Hebræis profecta, à nostris summo consensu excepta & servata est, etsi accuratior optanda.

Accen-

Accentus, moderandæ orationis respectu, sunt vel *Ministri* vel *Reges*.

Ministri sunt, qui reges antecedendo, spiritum & sermonem ad ipsos usque promovent & continuant: suntque octo: *Munach* $\aleph$, *Mahpach* $\aleph$, *Merca simplex* $\aleph$, *Mercakephula sive duplex* $\aleph$, *Darga* $\aleph$, *Ferach-ben-jomo* $\aleph$, *Kadma* $\aleph$, *Telisha ketanna* $\aleph$. Elias Levita & alii, tres præterea his annumerant, nempe, *Hillui*, *Mecarbel*, & *Meajela*, de quibus quid sit statuendum, dictum est lib. 1. cap. 5. *Telisha ketanna* quidam inter reges numerant, cum tamen nihil regiæ dignitatis, vel potestatis quicquam obtineat. Dignitatis, quia non habet sibi servos adjunctos, ut alii reges, sed sæpius solus incedit, ministrum quidem *Munach* interdum antecedentem habens, sed non sibi, verum secum proximè sequenti regi ministrantem: deinde quia quasi mancipium est conservi sui *Kadma*, quem perpetuo post se habet, atque ita ne eâ quidem reliquorum ministrorum dignitate fruitur, ut proximè regem antecedit, sed semper uno vel pluribus ministris intercedentibus. Potestate etiam regiâ exclusus est, tum quoad jus in distinguendis sententiis, tum quoad authoritatem in literas $\aleph$ $\aleph$, ut patebit ex doctrina sequenti.

Reges sunt, qui spiritum vel leviusculè suspendunt, vel plenius sistunt, & sermonem aliquo membro incidunt & distinguunt: suntque septendecim: *Silluk* $\aleph$, *Athnach* $\aleph$, *Rebhiah* $\aleph$, *Sakeph katon* $\aleph$, *Sakeph gadol* $\aleph$, *Segolta* $\aleph$, *Sarka* $\aleph$, *Geresch* $\aleph$, *Geraschajim* $\aleph$, *Paschta* $\aleph$, *Paser* $\aleph$, *Schalscheleth* $\aleph$, *Telisha gedola* $\aleph$, *Karne parah* $\aleph$, *Tipcha* $\aleph$, *Tebhir* $\aleph$, *Jethibh* $\aleph$. Alii adjiciunt duos

alios, ut fiant novendecim, nempe *Pesik* & *Legarme*, de quibus vide lib. I. cap. 5.

Paser quidam vocant *Paser gadol*, hoc est, magnum, alii *Paser katon*, id est, parvum. Elias & auctor Tractatus accentuum in fine Bibliorum magnorum, item Masorethæ, ut Numer. 35. Ψ . 5. faciunt *Paser gadol* synonymon accentus *Karne parah*, & *Paser* commune vocant *Paser katon*.

Idem Elias quinque accentus naturales facit, qui neque reges neque ministri sint, nempe *Pesik*, *Schalscheleth*, *Karne parah*, *Segolta*, *Silluk*. Ministri non sunt, inquit, quia jus commune regum sibi quoque vendicant, imponendo literis כפך דגך Dagesch lene ab initio vocis, si præcedentem dictionem aliquam literam quiescente finitam occupent, ut in sequentibus videbitur. Hanc potestatem cum regibus communem habentes, servili ministrorum conditione excedunt. Reges quoque non sunt, & quidem *Schalscheleth* & *Karne parah* ob rarum suum usum: ille enim duntaxat septem, hic sedecim vicibus in omnibus libris profaïcis reperitur. (Atamen Jesa. 13. 8. facit comma, & vocalem suam pro- ducit, instar Regis pausantis.) *Segolta* quasi servus est regis *Sarka*, post quem semper incedere cogitur, & quidem communiter absque ministro, interdum cum Ministro *Munach*. *Pesik* ex regum omnium consortio & comitatu exclusus, inter voces ipsas stationarium agit, & ceu remoræ cujusdam nota circumraptatur, unde & hic in regem ungi non meruit. *Silluk* denique in regem electus non est, ob nimis angustos sui regni fines. In angulum enim extremum detrusus, sedem in sola ultima cujusque versus dictione figere tenetur, quod parum augustum est. At, inquit, sic & *Athnach*
in re-

in regem coronari non debuit, qui & ipse in medio cu-
jusq; versus, & quidem semel tantum, venire cogitur.
Respondetur, libertate eum duplici donatum esse: *primò*, quòd certam dictionem non habeat, sed liberum
solum quærat, nunc proximè à principio versus, nunc
in medio, nunc propè finem: *secundò*, quòd omnibus
versibus alligatus non sit: plurimi enim ipsius præ-
sentiâ carent, ut ostenderetur infra. At nunc hujus di-
stributionis usum accuratiùs considerabimus.

Reges sunt vel *Minores* vel *Majores*.

Minores, qui imperfectæ sententiæ præfunt & con-
stituunt vel ὑποσίγησις vel κόμμα.

ὑποσίγησις Subdistinctio vel semiincisum est, cum
spiritus sine respiratione sustinetur & suspenditur, ut
leviculè voces subdistinguantur, notaturque per Ge-
resch utrunq;, Jethibh, Karne-parah, Paser, Paschta, Sakeph-
gadol, Sarka, Schalscheleth, Tebbir, Telischa, & Tiphcha. Fre-
quentissimè tamen etiam in sermone continuato ad-
hibiti, ab ipsis ministris vix quidquam differunt.

Κόμμα, (Ciceroni *Incisum* dictum) est distinctio,
quâ cum exigua respiratione, aliqua sententiæ pars,
à sequentis perfectione inciditur: notaturque per Reb-
hia aut Sakeph katon, & in longioribus versibus per Sa-
golta, rariùs per quosdam subdistinguentium. Atta-
men & hi sæpissimè nihil distinguunt, sed vel musicæ,
aut ordinis & consecutionis causâ tantum adhibiti
sunt.

Majores reges sunt, qui perfectiùs sermonem di-
stinguunt, & constituunt vel κῶλον vel ᾠδον.

Κῶλον sive Membrum, (ut à Tullio in Orat. voca-
tur) est, quo spiritus pleniori morâ deponitur, & di-
stingui-

stinguitur sententia perfecta quidem in suo membro, sed alteri adhuc conjuncta, notaturque per *Athnach*. Videas tamen & hunc sæpè minori distinctioni servire, ac proprio officio non fungi, ut vel primus Bibliorum Versus demonstrat.

He'iod Ⓞ est distinctio, quæ spiritus omnino deponitur, & sententia Versus absolvitur, notaturque per *Silluk*. Tullio in Oratore dicitur *Ambitus verborum*, *Circumscriptio*, *Comprehensio*, *Continuatio*, *Circuitus*; Hebræis autem פסוק *Versus finitus*. Versus enim ibi finitur, non ipsa semper sententia, quæ duobus aut tribus Versibus sæpè continuatur. Imò ita interdum pendentem sententiam relinquit, ut ne comma quidem constituat: vide Genes. 23. v. 8. Hi duo majoris distinctionis accentus, à nostris Grammaticis communiter vocantur *Pausa*, & sic ab Hebræis הפסק, quod idem. Nunc omnium distinctionum exempla producamus, & propositam doctrinam ex usu confirmemus.

Genes. 2. vers. 16. 17.

וַיֵּצֵא יְהוָה אֱלֹהִים עַל הָאָדָם לֵאמֹר מִכָּל עֵץ הָגֵן אֲכַל תֹּאכַל :
וּמֵעֵץ הַדְּעָת טוֹב וְרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בְיֹם אֲכַלְהָ מָמוֹן מוֹת
תָּמוּת :

Id est, *Et praecepit* (Paschta nihil distinguit) *DOMINUS* (Minister Munach continuans) *Deus* (Sakeph katon nihil distinguens) *homini* (Tipcha subdistinguens) *dicendo*: (*Athnach* colon faciens) *ex omni* (Merca continuans) *arbore horti hujus* (Tiphcha subdistinguens) *comedendo* (Merca continuans) *comedes*, (Silluk versum finiens, sed non periodum sive integrum sententiae ambitum, in quo proprie colon efficit) *Sed de arbore* (Rebhiah nihil distinguens) *scientia*
Paschta

(Pafchta subdistinguens vel potius nihil) *boni* (Munach continuans) & *mali* (Sakeph katon incifum faciens) *non* (Merca continuans) *comedes* (Tiphcha nihil distinguens) *ex ea*: (Athnach colon constituens) *nam* (Rebhiah subdistinguens) *in die* (Tebhir nihil distinguens) *comedere te* (Merca continuans) *ex ea*, (Tiphcha subdistinguens) *morte* (Merca) *morieris*, Siluk hîc demum periodum integram absolvit. Vides hîc multos reges, ratione distinctionis, servilem induisse naturam: apud Judæos autem suam regiam potestatem obtinent in Musica.

At singulos in singulis versibus examinare, nimis foret prolixum. Propius ergo eos adeamus, & uno quasi contuitu plerunque ipsorum exercitum, in uno loco quasi comitia celebrantem, lustremus. Sunt enim in eo quatuordecim reges (aut quindecim juxta eos, quibus & Legarme rex salutatur) congregati, absentibus ex universo accentuum numero septem, nempe *Schalscheleth* & *Karne-parah* (qui aliâs rari sunt) *Pazer* & *Telische ketanna*: item *Darga*, *Ferach-ben-jomo* & *Merca kephula*.

2. Reg. I. vers. 6.

וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אִישׁ 'עֲלֵה' לְקַרְאֲתֵנוּ וַיֹּאמֶר אֵלֵינוּ לָבוֹ שׁוּבוּ
 אֶל-הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר-שָׁלַח אֲתֶכֶם וְדַבַּרְתֶּם אֵלָיו כֹּה אָמַר יְהוָה
 הַמְבַלְי אֵין אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל אַתָּה שָׁלַח לְדָוִד בְּבַעַל זָבוּב
 אֱלֹהֵי עַקְרוֹן לָבוֹ הַמַּטָּה אֲשֶׁר-עָלִיתָ שָׁם לֹא תִרְדּוּ מִמֶּנָּה
 כִּרְמוֹת תְּמֹרֵת :

Id est, *Et dixerunt* (Kadma primus minister) *ad eum*,
 (Gerefeh primus rex Incifum faciens) *quidam-vir*,
 (Munach secundus minister, quem sequitur virgula
 recta,

recta, inter hanc & sequentem vocem posita, quæ post Munach aut inter duo Munach vocatur *Legarme*, ut libro primo, capite 5. dictum, alias *Pesik*: & si rex aut regulus sit, ecquid regis potestatis hinc nobis exerce- ret? Musicam Judæi curent.) *Ascendit obviam nobis*, (Re- bhiah secundus rex, Incisum faciens) & *edixit nobis* (Sar- ka tertius rex, Incisum) *abite*, (Munach minister hinc subdistinctionem facit) *revertimini* (Sarka nihil distin- guens) *ad regem qui misit vos*, (Sægolta quartus rex, Inci- sum vel potius semiincisum) & *loquimini ad eum*, (Re- bhiah incisum) *sic* (Jethibh quintus rex nihil distin- guens) *ait Dominus*, (Sakeph katon sextus rex, Incisum) *an propterea quod* (Mahpach tertius minister) *non est Deus*, (Paschta, septimus rex nihil distinguens) *in Israele*, (Sa- keph katon, incisum) *tu mittis* (Sakeph katon, nihil di- stinguens) *consultum* (Sakeph gadol, octavus rex, nihil distinguens) *Babal* (Merca quartus minister) *Sebbubb* (Tiphcha nonus rex subdistinguens) *Deum Hekyonis?* (Athnach decimus rex, colon efficiens, quod sensus ratione hinc in interrogationis notam convertitur, quâ propria Hebræi carent) *idcirco* (Telifcha gedola, unde- cimus rex nihil distinguens) *ex lecto* (Geraschajim duo- decimus rex subdistinguens) *quem conscendisti illic* (Te- bhir decimus tertius rex, subdistinguens) *non descendes ex eo*, (Tiphcha, Incisum: falsò in quibusdam exem- plaribus hinc alterum Athnach positum est: nam duo in uno Versu nunquam occurrunt) *nam moriendo morie- ris*: Silluk decimus quartus rex versum absolvens. Por- rò ex septem istis, qui hoc Versu desiderantur, repe- tiuntur quinque in sequenti loco:

1. Paralip. 28. vers. 1.

וַיִּקְחֵל דָּוִד אֶת-כָּל-שָׂרָיו יִשְׂרָאֵל שָׂרֵי הַשְּׂבָטִים וְשָׂרֵי הַמַּחֲלָקוֹת
הַמְּשֻׁרָתִים

וְיָשֻׁבֵתִים אֶת הַמֶּלֶךְ וְשָׂרֵי הָאֲלָפִים וְשָׂרֵי הַמֵּאוֹת וְשָׂרֵי
 הַדְּרוֹשִׁים וְיָשֻׁבֵתִים לְמֶלֶךְ וְלִבְנָיו עִם הַפְּרִיסִים וְהַבְּכִירִים
 וְלִבְנֵי גִבּוֹר קָל אֶל יְרוּשָׁלַם :

Id est, *Congregavit itaq; David omnes Principes Israelis*,
 (Paser incisum) *principes tribuum & principes distributionum*
ministrantes, (Jærach-ben-jomo Minister) *regi*, (Karne-
 parah Rex, incisum faciens) *& principes militum, & prin-*
cipes centenorum, & principes omnium facultatum & pecuniarum
 (Telifcha minister) *regis & filiorum ejus, cum eunuchis*
 (Darga minister) *& robustis omnibusq; valentibus robore, in*
Ferusalem. Versus notabilis, in quo primò observan-
 dum illustre ministerium Ministri Munach, qui unde-
 cies hîc præstò est, deinde quòd in tam longo Versu
 nullum Athnach est. En itaque omnes reges duobus
 his Versibus comprehensos, solo Schalscheleth exce-
 pto, qui septies tantum in profaïcis libris occurrit,
 omnesque ministros præter Merca duplex, qui 14. lo-
 cis duntaxat servit. Schalscheleth: ut,

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי אַבְרָהָם :

Id est, *Et dixit* (Schalscheleth rex Incisum vel Semi-
 incisum faciens) *DOMINE Deus Domini mei Abrahami,*
Gen. 24. v. 12.

De Merca duplici, exemplum:

וַיִּקְרָא לָהּ נֹבַח *Et vocavit eam Nobach, Num. 32. v. 42.* ubi

Masora omnia loca, quibus invenitur, recenset.

Porro observandum, Ministros quandoque sub-
 distinctionibus servire: ut,

הֲגַנִּי עֵנִי בִּי נֹגַד יְהוָה וְנֹגַד מִשִּׁיחוֹ :

Id est, *Ecce me, testificamini contra me coram DOMINO,*
& coram

et coram uncto ejus, 1. Sam. 12. v. 3. hinc primum Munach Incisum facit, aut subdistinguit saltem:

וַיֹּאמֶר שָׂאוּל אֶל הַקִּנְיָי לְכוּ סֵרוּ רִדוּ מִתּוֹךְ עַמְלֹקִי

Id est, Et dixit Saul ad Kineum, abite, recedite, descendite in medio Amalekitarum, 1. Sam. 15. v. 6. hinc Telifcha ketanna & Kadma subdistinguant, e contrario Geresch rex nihil distinguit.

וַיִּשְׁלַח חֲזַקְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה אֶל מֶלֶךְ אַשּׁוּר לֵבִישָׁה לֵאמֹר חֲטָאתִי

Id est, Et misit Hiskiarex Jehuda ad regem Assur in Lashis, dicendo, Peccavi, &c. 2. Reg. 18. 14. hinc Mahpach Incisum facit, nisi quis hanc vim virgulæ sequenti rectæ, quæ Pesik dicitur, tribuat. At eadem bis illic præcedit, neque quicquam ibi distinguit. Præterea, si Pesik rex est, tum ipsius Minister hinc Mahpach est, qui tamen infra dicitur tantum regi Paschra servire.

וַיַּחְזֹר שָׂאוּל וְהָעָם עַל אַגַּג וְעַל מִיטָב הַצֵּאֵן וְהַבָּקָר וְהַמִּשְׁנֵים וְעַל הַבָּרִים

Id est, Itaque clementiâ usus Saul et populus ipse erga Agagum, et erga optimos gregum et armentorum, etiam secundarios et ovium duces, 1. Sam. 15. v. 6. hinc similiter Kadma & Mahpach subdistinguant. Summa: Reges distinguendi sententias jus universale obtinent, etsi non semper illud exercent. Præter Athnach ergo & Siluk, distinguunt & non distinguunt. Rebhiah, Sakept katon & Sægolta, qui commatis jus habent, aliâs subdistinguant, aliâs nihil distinguunt, similes ministrorum. Inde R. David Kimchi scribit Hof. 12. v. 11. אִין כָּל מַעֲמֵי פְרוּשִׁים הוֹלְכִים אַחַר מַעֲמֵי הַנִּקְטָה Non omnes sensus vel rationes expositionum, eunt post sensus punctationis, id est, non sem-

non semper accentus communiter distinguentes, sensum distinguunt. Reliqui qui subdistinctionibus se viunt, sæpè Incisum efficiunt, sæpiùs nihil ad distinctionem conferunt. Hoc comprobant Caput, quod à בְּרֵאשִׁית incipit, & quod Vetus Testamentum vocem חָרָם claudit, omniaque & singula ipsis interjecta Capita alia, ut curiosâ inquisitione non sit opus. וְתִמְצֵא Considera & invenies, ajunt Hebræi.

Parenthesis sive Interpositio alicujus membri, amplioris sensus causâ, etiam quædam orationis est incisio. Hujus notâ Hebræus sermo caret, at non re ipsâ, quæ prudenter in oratione ipsa animadvertenda. Sic Jobi 31. ψ. 14. & 15. parentheseos more orationi inserti sunt, ut & ψ. 18. & 30. Item ψ. 9. Psal. 49. & Psal. 50. hæc verba: *Veniat Deus noster & ne surdum agat.*

Sic fuit Regum in distinctione sententiarum potestas, unde porro *triplex* eorum effectum considerandû.

Primo, Literæ בְּנוּ כַפַּת post vocem vocali longâ aut literâ quiescente finitam, ac quolibet accentu regio instructam, Dagesch lene accipiunt: ut, בְּצִלְמֵנוּ בְּדִמּוֹתֵנוּ. *Ad imaginem nostram, secundum similitudinem nostram, Genes. 1. v. 26. וּלְאִשְׁתּוֹ בְּתִנּוֹת Et uxori ejus tunicas, Gen. 3. 21. אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת נֹחַ Iste sunt generationes Noach, Gen. 6. 9. & sic post omnes, nec ullibi Reges juris sui rigore magis utuntur, quàm in hujus legis autoritate strictè tuenda. Hic accentus Grammaticis dicitur מַפְסֵיק Maphsik, Pausans, pausam & interspirationem constituens, unde fit, ut sequentes Bgad Kphat, Dages lene recipiant, non secus ac si initium versus occuparent. At post ministros, aspiratæ semper manent, & sic quoque post Telischa ketanna: ut, וַיִּרְדּוּ בְּדִגְתַּי הַיָּם Et dominantur pi-*

scibus maris; Gen. 1. v. 26. וַיְהִי כִּהְיוּצִיִּים אִתָּם Fuitq; cum edu-
 cerent ipsi eos, Gen. 19. v. 17. Hæc causa est vel præcipua,
 cur Reges accentum Telischa ex suo numero exclude-
 rint, & ad servorum ordinem ablegarint. Post Munach
 autem si Legarme sit, (virgula scilicet recta, quæ etiam
 Pefik vocatur) tum Dagesch lene locum habet: pausa
 enim ista Ministri præcedentis naturam sistit, ita ut se-
 quens litera כַּפַּי Dagesch lene recipiat: ut,
 וְנֹאמַר לְיְהוָה וְעַתָּה פֶּן־יִשְׁלַח יְדוֹ Nunc ergo ne extendat manum suam, Ge-
 nes. 3. 22. וַיִּשְׂאוּ צִלְהָה וְעֵשָׂו צִלְהָה Fecerunt consummationem, Gen. 18. v. 21.
 Observandum etiam quod Tiphcha posterius, & Ath-
 nach in Psalmis, Jobo & Proverbiis, sæpè instar mini-
 strorum sunt, & literas כַּפַּי tunc post se aspiratas
 ponunt.

Secundo, Pausæ majores Athnach & Silluk, commu-
 niter producant Pathach & Sægol in Kametz.

Pathach in qualibet voce: In Nominibus; שָׁמַיִם
 Cælum, Gen. 1. v. 8. וַיְהִי עֵרָל לַיְלָה Et inter noctem, v. 14. pro
 שָׁמַיִם, לַיְלָה. In Pronomine; אַתָּה Tu, Gen. 12. 11. 13. In Ver-
 bis; אָמַר Dixit, Gen. 21. 1. & sic cum Silluk, Exod. 18. 24.
 pro אָמַר. Sic porro fit, in quibuscunque vocibus aut
 Temporibus ubi in Pathach incidunt: ut, אֶהְבֵּתִי Dilexi,
 Psalm. 119. v. 159. cum Silluk ibidem vers. 47. דָּמָו Silent,
 Psalm. 35. 15. pro דָּמָו. Imperativus; שָׁבָבָה Cuba, 1. Sam.
 3. v. 5. Futurum; אֶשְׁבָּבָה Cubabo, Job. 7. v. 21. In Parti-
 culis; וְעַתָּה Nunc, Jos. 14. v. 11. וְחָדָר Pariter, Psal. 2. v. 2. &
 cum Sylluk, 1. Sam. 11. 11.

Sægol penultimum in vocibus ex duplici Sægol
 constantibus: ut, בְּחַסְדִּי Benignitas, Psal. 62. 13. pro בְּחַסְדִּי;
 Sic; וְרֵעַ וְרֵעַ שֵׁם תְּפָאֵרֶת Nomen glorie, Jesa. 63. 14. וְרֵעַ וְרֵעַ Semen-
 tans semen, Gen. 1. 29. כִּי־אֵשׁ אוֹכֵלֶת Sicut ignis consumens, Je-
 sa. 30. 27. לֶכֶת Ingredi, Proverb. 15. 21. pro לֶכֶת.

Exci-

Excipiuntur utrinque per plurima, quæ omnia a Masorethis ferè notata & observata sunt. Ex Pathach: **וַיֹּאכַל**, **וַיֵּאָכֵל**, **וַיֵּאָכְלוּ** Et comedit, Gen. 3. 7. **וַיִּצְחַק** Et risit, Gen. 17. 17. ubi Masorethæ observant, esse unum ex duodecim in Genesi, quæ cum Athnach habent Pathach: **וַיֵּאָמֵר** nonagies semel servat Pathach juxta Athnach. Sic **וַיִּפֹּט** propter Pausam non mutatur. Ex Sægol; **וַיִּפֹּט** Quod decidit, Amos 9. 11. **וַיִּפֹּט** observatum est quater cum Athnach retinere Sægol. Nomen **וַיִּפֹּט** nunquam ob pausam mutatur: **וַיִּפֹּט** A pariendo, Gen. 29. v. 35. cum Silluk retinet Sægol immutatum.

Sakephkaton quandoque hoc juris sibi sumit: ut **וַיִּצְחַק** Corripiet, Exod. 15. 14. pro **וַיִּצְחַקוּ**. Sic; **וַיֹּאכַל** Comedit, Ezech. 18. 6. **וַיִּצְחַק** Terra, Deut. 32. 13. At omninò alii minores hoc præter morem & insolenter faciunt: ut **וַיִּצְחַק** Cuba, 1. Sam. 3. 9. **וַיִּצְחַק** Colligit, Jer. 17. 11. **וַיִּצְחַק** Terra, Jerem. 3. v. 8. Sic & profus irregulariter cum Ministro Darga est; **וַיִּצְחַק** Fulci, Jud. 19. 5. **וַיִּצְחַקוּ** Posuimus, Jesa. 28. 5.

Præterea Reges, copulæ I ante verba monosyllaba aut penactura, subjiciunt Kametz: ut, **וַיִּמָּוֶת** Et morietur, Gen. 44. 22. **וַיִּצֵא וַיָּבֵא** Egrediebatur & ingrediebatur, 1. Sam. 18. v. 16. **וַיִּמָּוֶת** Et resurgit, Proverb. 24. 16. **וַיִּבְאֵר** Et venesunt, Eccles. 8. 10. **וַיִּמָּוֶתוּ** Et moriar, Gen. 19. v. 19. **וַיִּמָּוֶתוּ** Et morientur omnes pecudes, Gen. 33. 13. **וַיִּמָּוֶת** Et morieris, Ezech. 28. v. 8. At cum accentu ministro; **וַיִּמָּוֶת** Et incaluit, Exod. 16. v. 21. **וַיִּבְרַח** Et habitavit, Jesa. 11. v. 6. **וַיִּבְרַח** Et aduratur, Ezech. 24. 11. Attramen in Quiescentibus secundâ videas quandoq; hîc speciales quasdam esse anomalias quæ pro loci ratione notandæ sunt. Sic & ante Pronomina: ut, **וַיִּבְרַח וַיִּבְרַח** Ego & ipse, Gen. 41. v. 11. **וַיִּבְרַח וַיִּבְרַח**

Et illi, Numer. 16. 16. וְלֹא Et non, 2. Sam. 13. 26. aliàs , וְלֹא
וְהוּא , וְהוּא .

Tertiò, Pauſa ſæpiſſimè ad penultimam rejicitur eu-
phonix causâ, ubi Scheva ante Affixum ך convertitur
in Sægol, quod in Athnach & Silluk commune est: ut,
דְּבַרְךָ Verbum tuum, יִצִּילְךָ Liberabit te. Semel tantùm, ut
Masora notat, Scheva manet; Bonum fecisti cum ך עֲבַדְךָ
ſervo tuo, Psalm. 119. 65. Item cum Rebhiah & Sakeph
katon ſæpè: ut, לֶחֶמְךָ Panem tuum, Eccl. 9. 7. וְלֶחֶמְךָ Fe-
rem. 5. 17. Sic & interdum cum regibus minoribus:
ut, יָדְךָ Manum tuam, Deut. 21. v. 10. מִשְׁמַעֲתָךָ Obedientiam
tuam, 1. Sam. 22. 14. עֲבָדְךָ Servus tuus, 1. Reg. 1. 26. בְּשִׂדְךָ In
agro tuo, Deut. 24. 19. In hoc officio & minister Munach
ſibi interdum reguli munus arrogat: ut, אֲנִי Ego, Mal. 1.
v. 6. vide & mox infra.

Scheva in nominibus formæ ך׳ ſimiliter tranſit in
Sægol: ut, עַל זֵלְךָ Super maxillam, 1. Reg. 22. 24. Sic;
וַיֵּחַ Et ſuit, Pſal. 33. 9. וַיֵּחַ Et vixit, revixit.

Chateph kametz in hac forma muratur in Cholem.
Hinc חָלִי morbus, אֲנִי afflictio, יָפִי pulchritudo, pro אֲנִי,
חָלִי , אֲנִי & ſimilia.

Chateph pathach in Kametz: ut, אֲנִי Ego, quod ali-
bieſt אֲנִי Zach. 8. 11.

In Pronomine ſecundæ perſonæ fit vocalium trans-
poſitio: ut, לָךְ pro לְךָ: ſic אֲוֹתָךְ , מִפֶּךָ .

In Verbis pluralibus in ך, item in ſœmininis ſingu-
laribus in ך vel ך׳ finitis, pro Scheva redit ea vocalis,
quam vox ſingularis aut masculina in unoquoque
Tempore habuit, quæ ſi fuerit Pathach, tum produci-
tur illud in Kametz: ut in Præterito Kal פִּקְדוּ pro פִּקְדוּ
ex פִּקְדוּ. Sic גִּבְרָוּ ex terminatione גִּבְרָךְ: Item בָּלוּ ex ter-
minatione

minatione יכל. In tertia foeminina; פקדה pro פקדה ex פקד. In Imperativo, שמעו Audite, pro שמעו ex terminatione שמע: Sic; עמדו State, ex terminatione עמד: Foemininum, שמחי pro שמחי Latate, ex Pathach שמח. In Futuro; ידרשו Inquirent, ex ידרש, Jof. 11. 10. Sic deinceps per omnes conjugationes. Sakeph katon hic quoq; frequens: ut, קדרו Obscurati sunt, Joel. 2. 5. 10. אל תלמדו Nediscatis, Jer. 10. 2. Rarius Rebbiah: ut, וחכמו Et sapientes estote, Proverb. 8. 34. At ex rarioribus est, תפרעו Discooperiatis, Levit. 10. 6. ubi Virgula Legarme accentui Munach ministro, regiam vim addit, quod quandoq; fieri, Elias testis est in libro de Accentibus. Quandoque Scheva manet: ut, נויערו Convenerunt, Psal. 48. 5. ידכאו Conterunt, Psal. 94. 5. Nam

In libris metricis, Jobo, Psalmis & Proverbiiis, cum sententia sint breviores, alia est & accentuum & distinctionis ratio. Rebbia & Sakeph katon raro Incisum faciunt: Athnach saepius minori distinctioni inservit: saepe desideratur, & tum Tiphcha, si necesse sit, distinguit. Merca saepissimè incisum facit, Sarkâ & Rebbiâ proximè praeunte, vel uno accentu illis interjecto. Exempla passim obvia. Hinc etiam Merca vocales producit instar regis majoris: ut, א'ישן Dormiam, Psalm. 4. 10. ידברו Loquuntur, Psalm. 35. 20.

Hæc generaliter de usu Accentuum in distinguenda oratione & cognovisse & monuisse sufficiant: שמעו שפיקח ait Sapiens, Prov. 1. 5.

Complementi loco de singulorum speciali usu in libris profaicis, specialia quædam hîc attexemus.

De Ministris.

Nullus minister absque consequente Rege est.

Nunc singuli, nunc plures conjuncti, Regem certo ordine antecedunt, pro numero vocum, ac sententiæ brevioris aut longioris constitutione.

Alii commune obeunt ministerium, diversis Regibus ministrando: alii proprium habent, certo Domino astricti.

Duo ministri, Merca & Munach, seipsos interdum continuò consequuntur, celerioris cantûs, vel lectionis continuandæ causâ.

MUNACH usum præ omnibus ministris habet frequentissimum, unde I. Paralip. 28. undecies in primo versu reperitur. Servit omnibus Regibus, qui famulatio stipati incedunt, præter Tiphcha & Sylluk. Sæpius seipsum consequitur, bis, ter, septies usque: ut,

וּמָה חֲשֹׁן וּבָנֵי תוֹרֵן וְדִכְרֵן וְאַמְרֵן לְעֹרֹן לְאַלֶּה שְׂמִי

Id est, *Etiã quæ opus sunt, ut juveni & arietes & agni ad holocausta, pro Deo cali, Esræ 6. v. 9.* Interdum regiam naturam induere, paulò antè dictum est.

MAHPACH Regi Paschta tantùm servit: ut, וְהָיָה

לְאַתֶּרֶן Eruntq; in signa, Gen. I. v. 14. Aliquando Merca etiam intervenit, & quidem cum Mahpach in eadem dictione, de cujus causa vide libro I. cap. 5.

MERCA duorum Regum, Tiphcha & Silluk, præcipuè minister est: ut, בֵּין הָאוֹר תִּבֵּן הַחֹשֶׁךְ Inter lucem & inter tenebras, Gen. I. v. 4. Undecim locis ministrat regi Sarka, quod propterea peculiari notâ à Masorethis ob-

servatum est: ut, אָמַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל Dicit filius Israel, Exod. 6. v. 5. reliqua loca hîc à Masorethis annotantur. Unde mendosè legitur in Elia, in explicatione Merca, quòd tredecim locis ipsi serviat, & in Sarka rursus mendosè, quòd novies. Quandoq; & Paschtae servit: vide illic: item Tebhir, vide illic.

MERCA

MERCA Kephula sive duplex similiter regi Tiphcha servit, & quatuordecim tantum vicibus occurrit, semper præcedente ministro Darga: ut, *לְפָנֵי תִפְחָה כְּהָ לְעַבְדֶּיךָ* Quare facies sic servus tuus, *Exod. 5. 14.* Vide loca omnia in Masora, Num. 32. 42.

DARGA duobus Regibus, Tebhir & Rebhiah, servit: ut, *וַיֵּרָא אֱלֹהִים* Et vidit Deus, *Gen. 1. 4.* Minus frequenter regi Rebhia, & quidem mediante Munach, ut, *לֹא בְּסֵתֶר דְּבַרְתִּי* Non in abscondito locutus sum, *Jesa. 45. v. 19.* *שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אַמָּה* Trecentorum cubitorum, *Genes. 6. 15.* Quatuordecim locis post se habet Merca duplex, cum quo conjunctim regi Tiphcha servit, ut antè dictum. Nullos patitur ante se ministros alios, nisi Munach & Kadma: ut, *וּבֵין עֵרֶבֶךָ אַחֲרָיִךָ* Et inter semen tuum poste, *Genes. 17. 7.* *כִּי שָׁמְנוּ כֹזֵב מִחֲסֵנוּ* Quia posuimus mendacium spem nostram, *Jesa. 28. 15.*

JERACH ben-jomo servit nonnisi regi Karneparah, & id quidem duntaxat sedecim locis: sæpius enim iste rex in publicum non prodit, ut illic dicitur: ut, *בִּשְׁנַיִם אֶלְפִים נְאֻמָּה* Bis mille cubitos, *Numer. 35. v. 5.*

KADMA tribus regibus, Sarka, Geresch, Tebhir, suo servitio præstò est: hinc & alios ministros, regibus singulis familiares, post se patitur, ut Munach, Mahpach, Darga & Merca. Exempla in Regum istorum declaratione erunt.

TELISCHA Ketanna semper præit conservo Kadma, & ita conjunctâ operâ ejus regibus servit.

De Regibus.

Nullus rex absq; uno alteròve antecedente ministro est, præter tres, *Sakeph gadol*, *Jethibh* & *Schalschelet*, qui ministris carent, unde omnium minimi censentur.

Rex regem continuò sequens, aut initium Versus occupans, ministris suis privatur. Consequuntur se varii, & certam legem nullam habent: initio Versus locantur omnes, præter Sægolta & Silluk.

Sex reges, *Pafer, Pasta, Sarka, Telischa gedola, Telischa ketanna, Tebhiv*, seipfos sæpè consequuntur, moderatio- nis cantus & lectiois causâ. Elias adjicit septimum, *Legarme*, quatenus inter Reges à quibusdâ numeratur.

SILLUK uno ministro Mercâ contentus est, quem antecedit Tiphcha rex: ut, אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ *Celum & terram, Gen. 1. v. 1.* Cùm minister excluditur, tum im- mediatè Tiphcha ante se habet: ut, בְּיַד מַיִם לְמַיִם *Inter aquas & aquas, Gen. 1. v. 6.* Hoc Tiphcha quinque locis in eadem distinctione cum Silluk, Maforethæ vocant *Meajela*, quasi Tiphcha durum sive robustâ voce canendum: ut, לְהַחֲלֹץ *Ad profanandum se, Levit. 21. 4.* Re- liqua loca sunt, *Num. 15. 21. 1. Paral. 2. 53. Jesa. 8. 17. Hos. 11. v. 6.* et si quædam exemplaria Mætheg habeant.

ATHNACH unicum ministrum Munach habet, quem semper antecedit rex Tiphcha: ut, וְחָשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹמוֹת *Et tenebræ erant in superficie abyssi, Gen. 1. v. 2.* & sic quoque versu primo debet esse, בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים *In principio creavit Deus; ubi mendosè quædam exemplaria sub Berefchit ponunt Merca.* Iteratur quandoque Munach: וְאַל תְּכַלְמֵי בְּנֵי לֹא תִחַפְּרִי *Ne confusa esto, quia non pudebit te, Jesa. 54. 4.* Quando Munach excluditur, tum Tiph- cha immediatè præcedit: ut, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר *Di- xitq; Deus, Estolux, Gen. 2. 3.* Hoc Tiphcha Maforethæ undecim locis vocant *Meajela*, ut *Gen. 8. v. 18. Num. 28. v. 26.* ubi reliqua loca enumerantur. Porro Athnach liberam sedem in Versu quærit: nunc primam vocem tenet: ut, וַיֹּאמֶר *Et dixit, Gen. 24. 34.* וַיִּסְעוּ *Et profecti sunt, Gen. 35.*

Gen. 35. 5. hic à quibusdam vocatur סָחַפָּא : nunc penultimam à fine: וּשְׁלִשִׁים שָׁנָה וַיָּמָת Et triginta annos & mortuus est, Gen. 5. 5. nunc quamlibet in medio occupat. Nunquam duo Athnach in uno Versu sunt: absque Athnach plurimi, ut Gen. 1. 13. Deut. 32. 47. ubi notatur, tres esse versus longiusculos sine Athnach.

REBHIAH duos ministros habet, Munach & Darga: ut, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים Et dixit Deus, Gen. 1. 11. Quando concurrunt, Munach semper regi proximus est: ut, אֱלֹהִים פָּקֹד אתכם Et Deus visitando visitabit vos, Gen. 50. 24. sic & antea in Darga. Sæpè ante Munach sunt Kadma & Asla: ut, בְּדֹגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם In pisces maris & volucres cæli, Gen. 1. v. 26. Hic Munach etiam excluditur: ut, וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים ibid. v. 28. Quinquies juxta Masorethas, in eandem dictionem ipsi conjungitur: ut, אַל תַּעֲצִבוּ Ne cruciemini, Genes. 45. v. 5. reliqua loca sunt, Exod. 32. 31. Eccl. 4. 10. Dan. 1. 7. Zach. 7. 14.

SAKEPH Katon ministrum unicum Munach habet, antecedente ipsum Paschtâ si locus sit: ut, אֲשֶׁר נִתְחַת Quæ sunt sub expanso illo, Gen. 1. 7. Hic Munach sæpè excluditur: ut, תְּהוֹ וְבָהוּ Gen. 1. v. 2. Sæpè eandem dictionem occupant, & tum Munach extrudit euphonicum Metheg ejusq; locum subit, ut lib. 1. cap. 5. dictum: ut, וַיְהִי אָדָם Et Adamus, Gen. 4. 1. Si Munach sit in prima vocis syllaba, tunc vocatur à Masorethis Mecarbel, aliâs Hillui, habet etiam quandoque ante se Kadma in eadem voce, de quo vide lib. 1. cap. 5.

SAKEPH gadol per se regis honore indignus, ob

fratris Sakeph katon gratiam in numerum regum ascitus est. Caret enim ministro, quòd vel initium versus occupet: ut, וַיֹּאמֶר *Et dixit*, Gen. 3. 10. vel regem, communiter Sakeph katon & Athnach, continuò sequatur. De Sakeph katon & Athnach passim obvium. Quandoque post alium, veluti Sægolta, *Josue* 1. v. 14. 2. *Sam.* 5. v. 20. vel seipsum consequitur, ut *Jos.* 1. v. 14. *Exod.* 39. 32. 1. *Reg.* 19. 4.

SÆGOLTA ministrum Munach habet, semper antecedente rege Sarka: ut, וּמִפְרֵי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַגֵּן *At de fructu arboris, quæ est in medio horti*, Genes. 3. 3. Iteratur & Munach: ut, וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים ' אֶל-הַחַיָּה בְּנֵי עֲלִיָּת, וַיֹּאמֶר *Dixitq̄ Dominus Deus ad serpentem, Quia fecisti hoc*, Genes. 3. v. 14. Sæpissimè tamen ministro privatus, regis Sarka vestigia proximè sequitur: ut, וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים *Et fecit Deus expansum*, Genes. 1. v. 7. Elias unicum locum excipit, ubi post Sarka nullum Sægolta sequitur, nempe *Jesa.* 45. v. 1. Ego alterum observavi, *Jud.* 20. v. 23. in Bibliis magnis: sed meliores libri habent Sægolta.

SARKA cum tribus ministris præcipuè incedit, proximus ipsi semper est Munach, alter Kadma, tertius Telischa ketanna, qui nunc singuli nunc conjuncti ipsum antecedunt: ut, וּמִפְרֵי הָעֵץ *Et de fructu arboris*, Genes. 3. v. 3. וַיִּט מֹשֶׁה אֶת-מִטְּחוֹ *Et extendit Moses baculum suum*, *Exod.* 9. 23. וַיֵּצֵא בְנֵימִן ' לְקִרְאָתָם מִן-הַגִּבְעָה *Et egressus est Benjamin in occursum ipsorum ex Gibha*, *Jud.* 20. v. 25. In longiore membro ante Telischa rursus est Munach: ut, הִנְנִי עֹמֵד לְפָנֶיךָ שֵׁם ' עַל-הַצּוּר בְּחָרֶב, *Ecce ego sto coram te ibi su-*

ibi super illam rupem in Choreb, Exod. 17. v. 6. Undecies
 juxta Masorethas, etiam Merca ipsi ministrat: ut
 אֵל־הַנְּחֹשׁ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים ' Et dixit Dominus Deus ad se-
 pentem, Genes. 3. vers. 14. Tribus locis, juxta Masoram
 Kadma & Merca in eadem voce conjunguntur: ut
 אִם יֵצְאוּ בְּנוֹת שִׁילֹה Si egressæ fuerint filie Schilo, Jud. 21. 21.
 Kadma, qui à præcedente voce monosyllaba rejectus
 extrusit in sequenti euphonicum Metheg: & locum il-
 lius subiit, ut diximus quoq; libro 1. capite 5. Alte-
 rum est Nehem. 12. פ. 44. Tertium Levit. 10. פ. 12. ubi
 Biblia magna, juxta hanc masoram mendosa sunt. Re-
 ètè habet editio Anni 1518. in quarto. Quandoq; duo
 Munach ante Sarka sunt, ut Levit. 4. פ. 35. Quandoq;
 Sarka se consequitur, ut Jud. 18. 14. 2. Reg. 7. 13. & alibi.

GERESCH tres habet ministros, Kadma, (qui ple-
 runque proximus est) Telischa & Munach: ut, וְיָרוּ
 בְּדִבַּת הַיָּם Congregentur aque, Genes. 1. v. 9. וְיָשֹׁב
 אֱלֹהִים Et dominantur piscibus maris, Genes. 1. v. 26. וַיַּעַשׂ
 אֱת חַיֵּי הָאָרֶץ Et fecit Deus bestias terra, ibid. v. 25. Si Mu-
 nach ei proximus sit, debet esse sub prima vocis suæ li-
 tera: ut, אֶת כְּדֹר־לָעֹמֶר Kedorlaomerum, Gen. 14. v. 9. וְיֵלְכוּ
 Jesa. 60. v. 17. Porro quando Kadma in voce præce-
 dente esse non potest, occupat eandem dictionem cum
 Geresch, extruso illic euphónico Mætheg, ut & lib. 1.
 capite quinto dictum est: ut, וַיֵּלְכוּ Et iverunt, Num. 33. 8.

GERASCHAJIM ministro caret, præterquam in vo-
 ce monosyllaba aut penacuta præcedente, in qua mi-
 nistrat ipsi Munach: ut, אֶץ פְּרִי Arbor fructus, Gen. 1. 11.
 וַיִּקְבְּרוּ אֵת אֲבֹתָם Illic sepeliverunt, Gen. 49. 31. PASCHT

PASCHTA præ omnib. regibus famulatio dives est, quinq; ipsi ministris fervientibus, Munach, Mahpach, Merca, Kadma, Telischa ketanna. Elias sex facit; sextus autem esset Darga, at exemplum non vidi. Familiarissimi omnium ipsi sunt Mahpach & Merca. In voce naturâ penacutâ, geminatur, ut dictum libro primo, capite quinto. Nunc singuli, nunc conjuncti ipsi servitium præstant: ut, וְהָאָרֶץ הָיְתָה תְּהוֹ וְהָאָרֶץ הָיְתָה תְּהוֹ Terra autem erat res inanis, Gen. 1. v. 2. וַיִּקְרָא אֱלֹהִים ' לְאוֹר Et vocavit Deus lucem, ibid. vers. 5. הִנְנִי מְבִיא אֶת הַמַּבּוּל מִיָּם Ecce ego adduco diluivium aquarum, Gen. 6. v. 17. וַיִּשְׁלַח חֹזְקִיהָ מֶלֶךְ יְהוּדָה Et misit Huskija rex Jehuda ad regem Assyria in Lachis, dicendo, Peccavi, 2. Reg. 18. v. 14. Ordo ministrorum, Munach unum, vel plures, Telischa, Kadma, Mahpach vel Merca, Paschta. Cæterum post Paschta semper est Sakeph katon vel immediate vel mediante ministro Munach: ut, אִם-אִישׁ אִם-אִישׁ Si vir Dei ego sum, descendat ignis de caelo, 2. Reg. 1. v. 12. Rarò aliter est, sequente Rebhia, ut 2. Reg. 11. 13. Esth. 7. 8. Sæpè se consequitur: ut, בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת לְרִקְעַי Inter aquas, quæ sunt sub expanso illo, Gen. 1. v. 7.

PASER unicum tantum ministrum Mnnach habet: ut, וַתֵּרָא הָאִשָּׁה וַתֵּרָא וַתֵּרָא Viditq; mulier illa, Gen. 3. v. 7. Sæpius se consequitur, bis, ter, septies usque: ut, וַיְבָרֶהוּ בֶן וַיְעֻזְאֵל וְשִׁמְרֹת וַיְחֻזְאֵל ' וַעֲנִי אֶלְיָאָב וּבְנֵיהוּ וּמַעֲשֵׂיהוּ que omnia nomina propria sunt, 1. Paral. 15. v. 18. vide & 1. Par. 16. 5. SCHALSCHALETH initium Versus semper occupat, ideoq; ministro caret. Elias scribit, quòd post se semper ha-

per habeat pausulam Pefik, fufpirii fcilicet vel exigue
 refpirationis notam, ob vocem in cantu finuofa flexa
 (juxta figuram ejus) elevatam. Inde & à Maforeth
 vocatur מרעים *Tonans*, à ftrepero & fragofa fono. See
 Genef. 19. verf. 16. nota Maforetharum eft, Pefik pol
 Schalfcheleth locum non habere, ideoque errare eos,
 qui id ibi ponant. Error autem ifte venit ex ufu ejus
 in libris tribus metricis, in quibus nunc minifter eft,
 nunc rex, & regi quidem, Pefik apponi illic folet di
 ftinctionis caufâ, unde putant, in libris profaïcis eo
 dem modo ufurpari debere, in quo errant. Nam Schal
 fcheleth illic femper rex eft, & regi Pefik in illis libris
 fubjici non folet. Septies tantum in libris profaïcis re
 peritur: ut, וַיִּתְמַהֲמַה Et cunctabatur, Gen. 16. 16. reliqua
 loca funt, Gen. 24. 12. & 39. 8. Levit. 8. 23. Efr. 5. v. 15. Je
 fa. 13. 8. Amos I. v. 2.

TELISCHA gedola unicum Miniftrum Munach ha
 bet à bis ad fexies iteratum: ut, אֶל־הַמַּחֲלָה עָלֶיהָ עַל־שִׁפְתָיו
 אֶל־עַץ־מַאֲכָל מַיִם וּמִיָּה Ad flumen autem affurgunt in ripa
 ejus hinc & inde omnes arbores efculenti fructus, Ezech. 47.
 v. 12. Quidam notant fe confequi in hoc loco; בָּא הַמֶּלֶךְ
 וְאֶשְׁלַחָה Veni huc & mittam te, 2. Sam. 14. v. 32. fed illic ho
 diè libri variant.

KARNE-PARAH miniftrios duos habet, proximum
 Jærach-ben-jomo, alterum Munach, quinquies usque
 repetitum. Tonum Musicum habet ut Pafef, unde à
 Maforethis quandoque vocatur *Pafef gadol*. Sedecim
 locis tantum reperitur, (unde mendose in Elia legitur
 17.) in libris profaïcis: ut, אֶת־פְּאֵת־קִדְמָה אֶל־פְּיִים בְּאַפְּהָה
 Ad plagam orientalem bis mille cubitos, Num. 35. v. 5. Reliqua
 loca

loca sunt, *Jos.* 19. v. 51. 2. *Sam.* 4. v. 2. 2. *Reg.* 10. 5. 1. *Par.* 28. 1. 2. *Par.* 24. 5. & 35. 7. *Esr.* 6. v. 9. *Neh.* 1.6. & 5.13. & 13. 5. & *vers.* 15. *ibid.* *Esth.* 7. v. 9. *Jer.* 13. 13. & 38. 25. *Ezech.* 48. 21.

TIPHCHA ministrum Merca habet, quo solo contentus est, etsi longè lateque dominetur: nullus enim Versus in universis Bibliis absque eo reperitur, & in plerisque bis residet: ut, אֶת הַשָּׁמַיִם *Cælum*, *Gen.* 1. v. 1. Octo locis sibi Merca in eadem dictione adjunctum habet, ob causam quæ jam antè in aliis exposita est: ut, מִשְׁכַּנְתֵּיכֶם *Habitattonibus vestris*, *Levit.* 23. 21. reliqua loca à Masorethis hîc annotantur. Quatuordecim locis ante se habet Merca kephula sive duplex, ut in Merca dictum. Tiphcha regio accentus Silluk & Athnach semper præcedit, ut in illorum explicatione dictum: ergo in quocunq; Versu Athnach est, in eo duo Tiphcha sunt, excepto quando Athnach vel primam vel penultimam versus dictionem occupat:

TEBHIR famulatio cum Paschta certat. Totidem enim ministros habet, & quidem proximum Merca vel Darga, inde Munach vel Kadma, deniq; Telischa ketanna. Post Darga requiruntur semper duæ syllabæ, unde vel penultimam vocis præcedentis occupat, aut Tebhit requirit vocem polysyllabam: ut, וַיִּקְרָא הָאָדָם *Et vocavit Adam*, *Gen.* 3. v. 21. וְלֵאדָם וְלֵאשֶׁתוֹ *Adamo & uxori ejus*, *ibid.* v. 22. וַיְבָרֶךְ אֹתָם *Et benedixit illis*, *Gen.* 1. v. 22. At si Pesik intercesserit, tunc una syllabâ sufficit: ut, וְיִטַּל הַפֶּטֶל *Circumcidendo circumcidetur*, *Gen.* 17. v. 13. Invenias tamen & sine Pesik: ut, הָיָו יְהִי *Essendo erit*, *Genes.* 18. v. 18. Elias notat ex Masora, quindecim talia esse, sed Masora id ad hunc locum non vult. Merca ultimam syllabam occupat, quidquid tandem inter-

cesserit:

cesserit : ut, **וַתֵּן אֶתֶם** *Et pasuit illa*, Gen. 1. v. 17. Aliquando in eadem voce ipsi conjungitur, extruso scilicet Et phonico Metheg, ut jam antè in aliis quibusdam notatum est : ut, **יִשְׁתָּרְגוּ** *Implicabuntur*, Thren. 1. 14. **וְעַל הַשָּׁמַיִם** *Etiam ex volucris cali*, Gen. 7. 13. **וְעַל רֹאשׁ בַּיִת אֲבוֹתָם** *Quodq; caput domus paterna ipsorum*, Jos. 22. 14. Tertius semper Telischa est, quem si alius antecesserit, erit Muehach : **כָּל הַבָּא אֶל הַפֶּקוּם אֲשֶׁר נָפַל שָׁם עִשָּׂה אֵל** *Quisq; veniebat ad locum illum ubi cadebat Hasael*, 2. Sam. 2. v. 23. Semper post se habet Tiphcha cum suo ministro Merca, aut immediatè, si Merca excludatur : ut, **וְאֲשֶׁר צִוָּה אֱלֹהִים** *Sicut praecepit Deus*, Gen. 7. 9. **וְשִׁלְשֶׁת נָשִׁים בְּנֵי אֶתֶם** *Et tres uxores filiorum ejus cum ipsis*, Gen. 7. v. 13.

JETHIBH ministro caret. Undecim locis ipsemet quasi minister est regis Paschta : ut, **אוּ בְנֵי־לֵוִי** *Aut cadaver*, Levit. 5. v. 2. ubi reliqua loca à Masorethis annotantur : appellatur autem ab illis **טַעַם לְאֶחָזוֹר** : Quandoq; etiam regis Sakeph katon minister est : ut, **וְלֵבִי בְנֵי זֶלְפָּחָה** *Hi sunt filii Silpa*, Gen. 46. 19. sic v. 23. 26.

Hic ministrorum & regum, communis & usitatus est, per libros Biblicos profaicos, processus atque comitatus, nunc augustior & celebrior, nunc minoris pompæ & contractior, nullâ perpetuâ lege circumscriptus, sed pro vocum numero, & membrorum commoditate, totiusque sententiæ ratione, mirâ varietate temperatus.

TRACTATUS BREVIS

de

PROSODIA METRICA.

OPIOSE & sufficienter, pro instituti nostri ratione, solutæ orationis modos duobus libris præcedentibus explicavimus. Nunc ligatæ quoque certoque metro ac syllabarum numero conclusæ orationis formam, hîc breviter subnectemus, ne quid ad plenam hujus Linguae tractationem Grammaticam studiosi requirant. Non tantum enim prosaicè, ut loquuntur, sed & metricè aliquot Veteris Testamenti libri, ut Jobi, Psalmorum, Pro-Verborum & alii quidam, scripti leguntur, item Sanctorum quædam Cantica, ut Israelitarum, Exo. 15. Mosi, Deuter. 32. Deborahæ & Barak, Jud. 5. Hannæ, 1. Sam. 2. Habacuci, Hab. 3. & alia. Quippe placuit Deo, quandoque solutâ simplici que oratione, suam voluntatem hominibus per homines sanctos & prophetas aperire, quandoque numerosâ & concisâ, quæ brevitate suâ ingens præstaret memoriæ subsidium, & piâ modulatione (quæ ad eam ferè accedebat) ad animos ardenti pietatis studio afficiendos, adminiculum suppeditaret efficacissimum. Unde de poëseos antiquitate non est quod quisquam quærat, quum nihil ipso Verbo Dei scriptis comprehenso, cum quo poësis fuit publicata, nihil nobis sit antiquius. Neq; tamen tunc primum fuit nata, quippe cum ipso sermone populari orta, & ut Aristoteles loquitur in Poëtica, *elocutioni*

*tionem jam constituta, natura ipsa mox proprium adinvenit me-
 trum, sed usus ejus præclaro exercitio confirmatus, & a
 Dei laudibus consecratus. Esse autem quædam scriptura
 Biblica poetica, præter omnes Hebræos, etiam in Latina
 Ecclesia Hieronymus, Christianorum omnium fere
 temporis Hebraicè doctissimus, in Prologo in Jobum
 testatur, dum scribit: *A principio voluminis, usq; ad Verba Jeremiæ
 tibi, quæ tertio capite incipiunt, apud Hebræos prosa oratio est, inde
 usq; ad versum septimum capitis ultimi hexametri Versus sunt
 dactylo spondeoq; currentes, & propter lingue idioma crebro reci-
 pientes & alios pedes, non earundem syllabarum, sed eorundem
 temporum. Interdum quoq; rhythmus ipse dulcis & tinnulus fru-
 tur numeris pedum solutis, quod metrici magis, quàm simplex
 lector, intelligunt. A supradicto autem versu usq; ad finem libri
 parvum comma quod remanet, prosa oratione contextitur. Quod
 si cui videtur incredulum, metra scilicet esse apud Hebræos, & a
 more nostri Flacci, Græciq; Pindari, & Alcei, & Sappho, & a
 Psalterium vel Lamentationes Jeremiæ, vel omnia ferme scrip-
 pturarum cantica comprehendere, legat Philonem, Josephum, Origenem,
 Casariensem Eusebium, & eorum testimonio, me verum
 dicere comprobabit. Hæc ille. Josephus in fine libri se-
 cundi Antiq. Jud. de Cantico Moysis & Israelitarum
 scribit: *Moses carmen, laudes Dei, & ob præsentem favorem
 gratiarum actiones continens, hexametro versu composuit. Præ-
 ter hæc idem non obscure demonstrant, ipsum genus
 orationis ab omnibus aliis libris diversum, conciliatum
 scilicet & brevibus membris conclusum, sublime, al-
 legoricum, hyperbolicum, & quibuslibet figurarum
 luminibus illustre, quale fere poeticum in omnibus
 linguis esse solet. Denique accentuum specialis inli-
 bris istis & Canticis usus id evidenter evincit. Sunt
 enim ad metron & cantum ita accommodati, ut mo-***

dulationem & numerum poëticum singulari artificio olim regerent, qua in re sanctam Hebræorum antiquitatem, optime exercitatum fuisse credendum. Sed cum metri sacri modus numerusque artificiosus, post Prophetarum tempora paulatim negligi cœperit, ac tandem, decreſcente magis magisque priſcâ Hebræorum ſapientiâ, heu pudenda nimis apud eos oblivione ſit deletus, nos pauca tantum de eo in genere dicemus, ac metricæ orationis popularis rationem ſolidius & perfectius explicabimus.

Oratio metrica eſt, quæ perpetuis certi numeri poëticis legibus aſtringitur. Hebraicè dicitur שיר vel שירה *Canticum*, & ſic Verbum שירר *Cecinit, Verſus dixit*, ut & apud Latinos Poëtæ dicuntur *Canere*, quando carmine res deſcribunt, ut in illo: *Arma virumq; cano.* משורר *Cantor*, verſus dicens, Carminis author. A Davide etiam Carmen vocatur משל *Parabola*, חידה *Aenigma*, Pſal. 49. 5. & ſic ab Aſapho, Pſal. 78. v. 2. à genere diſtionis parabolico & allegorico. Poſteriores Rabbini dixerunt פיוט *Poëma*, פיוט *Poëta*, Græcorum vocem ποιητής in ſuam ſeclentes.

Numerus poëticus eſt vel *Metrum* vel *Rhythmus*.

Metrum eſt, quod vel certum ſyllabarum *numerum* tantum, vel certæ menſuræ *pedes* certis locis collocatos ſimul continet.

Partes ejus duæ ſunt, quæ Latinis Græcorum voce *Hemiſtichia* dicuntur, conjunctim autem *Diſtichon* efficiunt. Prius Hemiſtichium Hebræis dicitur דלת vel דלת *Oſtium*, introitus, ingreſſus metri: poſterius סגור *Clauſura*, concluſio metri. Hæ conjunctæ, ſive totum Diſtichon, vocatur בית *Domus*, quaſi perfecta metri ſtructura ædificiumque abſolutum. Hinc porro vocant

פְּסוּקַיט pauciora quàm decem complectens metra
sive disticha, & שְׁרֵה quod decem ac plura continet.

Metrum certo ac solo syllabarum numero constans,
juxta R. Mosche Schem tobh, aliosq; Hebræos poëma
sacrum est, Jobi, Psalmorum, ac Proverbiorum libris
maximè, tum etiam aliquot Sanctorum Canticis, de-
scriptum. Hic verò pro ratione sententiæ, vel unico
versu metrum absolvitur, aut duobus hemistichiis, aut
etiam tertio, quartove additis, ita ut vel tristichon aut
tetraastichon unus פְּסוּקַיט sive versus comprehendat.

Utrumque hemistichium vel pari syllabarum nu-
mero constat, vel alterutrum numero excedit.

Pari numero conveniunt :

כִּי לֹא סָגַר דַּלְתֵי בִטְנִי חִסְתָּר עֵמֶל מַעֲיִנִי :

Quoniam non clausit fores uteri mei; nec abscondit
molestiam ab oculis meis, Job. 3. v. 10.

הִנֵּה זֹאת חִקְרֵנוּהָ כֵן הִיא שָׁמְעָנָה וְאַתָּה רַע לָד :

Ecce hoc investigavimus, & sic est: audi illud, & tu
scito tibi, Job. 5. 27.

שָׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אָבִיךָ וְאַל תִּטּוֹשׁ תּוֹרַת אִמְךָ :

Audi fili mi disciplinam patristui: & ne dimittas le-
gem matris tuæ, Proverb. 1. v. 8.

אִגַּר בְּקִיץ בּוֹן מִשְׁכּוֹל נָרַס בְּקִצִּיר בֶּן מִבִּישׁ :

Congerit in æstate filius intelligens: somno sopitus
est in messe filius pudefaciens, Prov. 10. 5.

קְרֵאתִיךָ הוֹשִׁיעֵנִי וְאַשְׁמְרָה עֲדוֹתֶיךָ :

Invoco te, serva me: & observabo testimonia tua,
Psalm. 119. v. 146.

עשה משפט לעשוקים
נתן לחם לרעבים
יהיה מתור אסורים :

Qui exercet iudicium erga oppressos, Dat cibum fame-
licis, DOMINUS solvit vinctos, Psalm. 146. v. 6. &
& sic plurima.

Excedentis numeri, quando scilicet alterum he-
mistichium plures syllabas habet, alterum pauciores,
exempla infinita sunt, & sic ferè Cantica omnia sacra
descripta extant, in quibus aut excedens numerus gra-
tâ modulationis celeritate absorbetur, aut deficiens
suavi vocis variatione minuritioneve quadam com-
pletur & perficitur.

Rhythmus curatus non aliter fuit, quàm qui sua
sponte prodiret, & fortuitò incideret, non autem stu-
dio elaborato videretur accersitus, quod non rarò
etiam, Davidi imprimis, accidisse animadvertimus,
quo nomine Hieronymum antea dicentem audivi-
mus, rhythmum quandoquetinnulum audiri, ut;

הָאֲנֹכִי לְאָדָם שִׁחָהּ וְאִם מְדוּעַ לֹא תִקְצַר רוּחִי :

Nunquid ego ad hominem sermonem meum?
quod si, quare non angustiis afficietur spiritus meus?
Job. 21. 4.

שֶׁלַח מֶלֶךְ וַיְתִירָהוּ מִשַׁל עַמִּים וַיַּפְתָּחֵהוּ :
שָׁמוּ אֲדוֹן לְבֵיתוֹ וּמִשַׁל בְּכָל-קִנְיָנוֹ :

Misit rex & expedit eum: dominator populo-
rum, & solvit eum: Præposuit eum dominum domui
sue: & dominatorem in totam possessionem suam,
Psalm. 105. v. 20, 21.

לראות בטובת בחוריך
 לשמח בשמחת גויך
 להתחלל עם נחלתך :

Ut fruar bono electorum tuorum, Ut læter lætitiâ gentis tuæ, ut glorier cum possessione tuâ, Pl. 106. 5.

אל תתחר במרעים אל תקנא ברשעים

Ne effervescas propter maleficos: ne invideto improbis, Prov. 24. 19. & similia.

Si quæ alia dimensionis ratio in hac poësi fuit, quam fortassè occulta accentuum dispositio indicârit, ea inde à prisca illa vetustate cum sapientibus Hebræis in oblivione sepulta jacet. Fuerit ergo hæc quasi infantia quædam poëseos istius sacræ, solo syllabarum numero circumscripta, quam popularis usus suavitate Rhythmî & accuratiore dimensione expolivit. Sic sanè & in aliis quibuslibet gentibus animadvertum est, primitivam poësin sine ulla longarum vel brevium dimensione, solo rhythmô definitam fuisse. Unde Quintilianus lib. 9. c. 4. scribit, *rhythmum aurium mensurâ, & similita decurrentium spatiorum observatione esse generatum, mox in eo repertos esse pedes. Antè enim carmen ortum est, quàm observatio carminis: indeque illud,*

----- Fauni vatesq; canebant.

Quare יַעֲמֹל לְרוּחַ in ventum laborabit, (ut loquitur Koheleth 5. 15.) qui in his penitùs perscrutandis, operam ulteriùs impendet, consequeturque id, quod Rabbi Akibha cuidam anxie laboranti, sed parum proficienti, respondit, ut legitur in Bava Kama, fol. 95. צָלַלְתָּ בְּמַיִם אֲדוּרִים וְהָעֵלִיתָ חָרָס בְּיָדְךָ Demisisti te in profundum aquarum validarum, & eduxisti testam manu tuâ.

Metri altera species est, quæ *pedum* aptè disposito-
rum certâ dimensione constat, qualis populari usu ma-
gis exculta fuit.

Pes est dimensio certis syllabarum temporibus defi-
nita: estque *monosyllabus* aut *bisyllabus*.

Monosyllabus dicitur תנועה, id est, *Motio*, syllaba
scilicet justo tempore mota & prolata, hoc est, longa,
quam *semispondeum* appellare possumus. Hunc pariter
efficiunt quinque longæ & quinque breves vocales:
ut, אָ, אֵ, אִ. Si continuò repetatur, Latinis dicitur
spondeus, Hebræis שתִּי תנועות *due motiones*: ut, סִפֵּר.
Quod si Tenuah vel Syllaba longa adhuc accesserit, fit
Molossus: ut, כִּפִּים.

Bisyllabus dicitur זִתֵּד, id est, *Clavus*, quasi obtusam
& acutam habens, hoc est, primam, brevem, & alteram
longam, qualem Latini *Jambum* vocant. Hunc con-
stituunt vocales brevissimæ quatuor, Scheva simplex
mobile, Chatephpathach, Chateph sægol, Chateph
kametz: ut, פָּרִי, חֲצִי, עֲלִי, עֲנִי, שִׁמְעֵ, בְּכַל. Si adda-
tur ipsi semispondeus à fine, fit qui Latinis dicitur *Ba-
chius*, ex prima brevi, & duabus longis: ut, חֲמִירִים
אֲמוּנִים עֲבָדִים מַלְכִים. Quòd si ab initio adjungatur sylla-
ba longa, fit *Amphimacer* sive *Creticus*, ex prima longa,
mediâ brevi, ultimâ longâ: ut, עֲבָרָה, sed hic rarissimè
usurpatur, ut inter carminum genera apparebit. Plures
pedes Hebraica poësis non habet, unde Trochæo uti
caveas. Nam Scheva post vocales longas pro muto
habetur, si eo ad jambum opus non habeas, ut mox de-
clarabitur.

Porro in brevis syllabæ constitutione, negotium
omnium maximum est, unde ulterius explicanda. Ergo
Schurek in litera ׀ initio dictionis non sequente
Scheva,

Scheva, breve est: ut, וְנִי, וְמִהּ, Jambus: וּפִיךְ Bachius,
Schurek enim hîc est loco Scheva, & ita eandem quan-
titatem retinet, ut in hoc carmine.

- - - - -

וּמְרִשׁוֹת	וְהוֹד מֶלֶךְ	בְּרַחֲמֵי
דְּרוֹשׁ צְדָק	וּבִקֵּשׁ לָךְ	נְבוֹחֵהָ :

*A potestate & majestate regis fuge,
Sectare justitiam, & require tibi rectum.*

Hic וְנִי Jambus est, æquè ut in altero, דְּרוֹשׁ: item
וּבִקֵּשׁ idem est cum וְהוֹד. At si hoc ו post se habeat Sche-
va, tunc loco Chirek ponitur (ut libro 2. cap. 21. tradi-
dimus) ac proinde constituit syllabam longam, sicut
ipsum Chirek, ut in Eliæ Cantico 6.

- - - - -

וְשִׁמוֹ שֵׁנָא	אֶהְיֶה מְשָׁרְתָא
וּלְכֹךְ נִבְרָא :	אֶל-כָּל-בָּלָם

*Unus est minister omnium illorum.
Cujus nomen Scheva, ideo creatus.*

Observandum præterea de vocalibus brevissimis:
Primò, ab initio dictionis semper adhibentur ad
constitutionem Jambî, neque Scheva unquam absor-
bere illic licet.

Secundò, in media dictione usus ipsarum planè liber
est: Volo dicere, Scheva post vocalem longam per se
mobile, hîc potest esse quiescens, si syllabâ brevi opus
non habeas: Scheva post vocalem brevem per se quie-
scens, hîc mobile fieri potest, si syllaba brevis tibi ne-
cessaria sit. Deinde Scheva compositum, quod per se
semper mobile est, hîc in simplex & quiescens resolvi

potest, aut saltem pro eo sumi, si necesse sit, ut videre est
in sequentibus :

אֲדוֹן עוֹלָם אֲשֶׁר מֶלֶךְ בְּטָרִם בַּל יִצִּיר נִקְרָא :
לְעֵת נַעֲשֶׂה בְּחַפְצוֹ כֹּל אֲזִי מֶלֶךְ שְׁמוֹ נִקְרָא :
וְאַחֲרֵי כֵּן כְּלוּת הַכֹּל לְבָדוֹ וּמְלוּךְ נִקְרָא :

*Dominus mundi, qui regnavit antequam ulla crea-
tura esset,*

*Quo tempore factum est per voluntatem ejus omne,
tunc Rex nomen ejus vocatum est,*

*Et postquam absolvit omnia, ipse solus regnat reve-
rendus.*

Hic in secundo hexametro נַעֲשֶׂה spondeum facit,
ut in primo עוֹלָם. In tertio וְאַחֲרֵי Jambum constituit,
ut in secundo לְעֵת. In eodem, in vocibus כְּלוּת וּמְלוּךְ
Scheva, quod aliàs quiesceret in prosa, trahitur ad con-
stitutionem jambi. Sic R. Chai in celebri isto carmine
moralis, quod vocat מוֹסֵר הַשָּׂכֵל בְּמַלְיָצָה ut,

מְלֵאכְתֶּךָ תְּהִיָּה בְּאֵמֶת נְכוֹנָה
וּמְאֻזְנָךְ בְּצֶדֶק וְאִמּוּנִים :

*Opus tuum esto in veritate rectum,
Et statera tua sit in justitia & fidelitate.*

Hic Scheva in תְּהִיָּה fit mobile, & in מְאֻזְנָךְ quiescens:
Chateph sægol autem in בְּאֵמֶת quiescens, ac si esset scri-
ptum בְּאֵמֶת. Item in eodem Carmine:

תְּהִי נֶאֱזָנֵךְ אֵלֶּי חֲכָמִים
וְעִנְיָךְ תִּתְּאוֹסֵף מֵהֶם לְשָׁמַיִם

Esto

*Esto auris tua attenta ad os sapientum,
Et oculus tuus colligat ab ipsis topazios.*

En Scheva post Tzere quiescens.

בְּכִסֵּךְ אֵל תִּקְנָא בְּחִבְרֵךְ

In crumena tua ne invideas sodali tuo.

Hic Scheva post Chirek longum fit quiescens, Elias Cantico 8. eodem carminis genere scribit:

חֹזֵק וְאַמֵּץ בְּנֵי וְלִמְד וְזִמֵּר זֶרֶה
מִפֶּרֶשׁ רֵין מְשֶׁרֶת לְמַלְכִים

*Confortare & roborare, fili mi, & discite Canticum hoc,
Exponens iudicium ministri regum.*

En Chatephsægol pro Scheva quiescente usurpatum in וְאַמֵּץ: Schurek cum Scheva quiescente syllabam longam constituit in וְלִמְד: Scheva quiescens, mobile factum in לְמַלְכִים & sic in probatissimis quibusque Carminibus invenitur.

Tertio, gemini in media voce Scheva posterius semper syllabam brevem constituet, ut in וְזִצְאֵל. Vitiosum nimis est, si posterius pronunciatione etiam absorbeatur, ut à quibusdam Cantoribus factum legitur. Posterius enim syllabam semper inchoat, ac proinde eodem modo se illic habet, ut in principio dictionis.

Quarto, Scheva sub litera dagessata, syllabam brevem efficiet: ut, in וְתִהֵי, הַדְּבָרִים, in quo similiter quandoque poëtae peccasse deprehenduntur. Attamen cum Dagesch in prosa oratione ex litera Schevata sæpè excidat, eodem jure Elias in metro quoque utitur, & Dagesch ejecto Scheva facit quiescens, ut Cantico 12. וְהִטְעַמְתִּים, לְהַמְלִיכִים utitur.

Sic sunt Pedes, & eorum mensura.

Rhythmus est numerus poëticus, certum syllabarum numerum certis clausulis terminatum continens, qui Hebræis dicitur חֵרוֹן vel חֵירוֹן, & inde שִׁיר חֵרוֹן *Carmen rhythmicum*. Hunc numerum ut in omnium gentium & nationum sermone ipsa natura generavit, & quidem vel *ἐκ τῶν αὐτοχρονισμῶν* (ut Aristoteles in Poëtica loquitur) ex ipsis extemporariis & sponte se profundentibus loquendi modis: ita & in gente Hebræa antiquissimus habetur. Unde R. Mosche Schemthobh, ex celebri familia Chabhibh, quæ in Hispania aliquando floruit, oriundus, scribit in libello מַרְפָּא לְשׁוֹן *Marpe lasihon*, se in longinquis peregrinationibus suis vidisse in magno monte aliquo lapidem sepulchralem Amasiæ regis Judæorum, in quo hæc tantum insculpta legere potuerit, reliquis verustate obliteratis:

שָׁאוּ קִנְיָהּ . בְּקוֹל מְרָח . לְשֵׁר גְּרוֹל . לְקָטוּ יָהּ
לְאַמְצִיָּהּ

Existorum simili fine colligit, rhythmicum numerum in Versibus fuisse etiam tum usitatum, cum Israelitæ adhuc in terra sua degerent.

Rhythmus, ut scribit R. David Jechai, fit tribus modis: *primò* quando fines unâ literâ conveniunt: ut, אָבָד , בָּדָד , גָּלְעָד , נַחְמָד : Hujusmodi carmen vocatur שִׁיר עֵבֶר *Carmen transiens*, tolerabile, quod transire & ferri potest, etsi parum elegantia habeat, & authores raros. *Secundò*, quando duabus literis: ut, לְשָׁמֵר , לְגָמֵר , Hoc vocatur שִׁיר רִאֵוִי *Carmen conveniens*, aptum, dignum, estque omnium usitatissimum. *Tertiò*, quando tribus: ut, דְּבָרִים , גְּבָרִים , סִפְרִים : hoc dicitur שִׁיר מְשֻׁבָּח

Carmen

Carmen laudabile, etsi ob paucitatem talium vocum non ita frequens sit, aut si usurpatur, brevius est. Denique vitiosum habetur, literas similis pronuntiacionis in rhythmo usurpare: ut, סָפָה & צוֹקָה, aut מִצָּה & מִצָּה & quæ sunt similia. In vocalibus similibus id non tanto perè curatur: ut, תְּמוֹת , תְּכָרוֹת , quod tolerari possit, etsi melius sit abstinere à talibus.

Hæc de Rhythmo: nunc de metri generibus.

Ex pedum & rhythmorum varia dispositione, varia metri oriuntur genera. Innumeris enim penè modis illud fieri potest pro cuiusque arbitrio & libidine, modò semel instituta mensura in eodem semper continuetur.

Genera ejus summa duo sunt: פְּשוֹט *Simplex*, וּמְרַבֵּב & *Compositum*. Utrumque verò vel קְשׁוּר *Ligatum*, vel מְחֻלֵּק *Incisum*.

Simplex, quod ex meris syllabis longis, spondæis vel semispondeis constat. Quatuor spondei hîc frequentissimi sunt, & vocatur שִׁיר פְּשוֹט וּמְרַבֵּב *Carmen simplex & quadratum*. *Simplex*, quia tantùm syllabas longas habet: *Quadratum*, à quaterna dimensione, quasi *Tetrametrum* dicas. Binæ enim syllabæ semper conjunguntur, quas, ut dictum, שְׁתֵּי תְנוּעוֹת *duas motiones* sive syllabas vocant, neque unico vocabulo, ut Latini per Spondæum, eas hætenus nominare instituerunt. Hujus possunt plures esse species, quarum quasdam, quæ magis frequentes sunt, ponemus.

Prima species est, quando bini quique versus eodem rhythmo clauduntur: ut,

אֶתֵּן שְׂכָח גַּם תִּפְאַרְתִּי
לְאֵל תִּכְנֶן רוּם בְּיָרֵת:

Tribuum

Tribuam laudem atq; gloriam,
Deo, qui direxit sublimia palmo.

Hujus tamen pauca illustria exempla in integro
Carmine extant.

Secunda, quando omnium omninò versuum finis
idem est, & vocatur שיר חרוזי Carmen rhythmicum: ut,

אשרה נא	שיר נכבדות
באר הטב	ובלי חידות :
ואבאר ע	שר הנקדות
איך נחלקו	לשתי גדות :
חמש מהן	אנשי מדות
חמש מהן	בגמדות :

Cantabo nunc canticum rerum honorabilium,
Explicando benè & absq; enigmate,
Explicabo autem decem puncta,
Quomodo divisa sunt in duas partes,
Quinq; ex eis sunt viri magnæ mensuræ,
Quinque ipsorum sunt sicut ipsi Pigmæi.

Sic totum est Eliæ Canticum secundum, elegans &
artificiofum.

Tertia, quando secundum Hemistichium quodque,
eodem semper rhythmo clauditur, in primo autem
nulla planè rhythmî ratio habetur. Hoc vocatur שיר
קשור Carmen colligatum, nempe secundo quoq; versu: ut,

אהיה קל כנשר וצבי
גם עז כנמר או לבינה :
אשים פני בחלמיש
לעשות כרצון אלי אבו :

Ero levis sicut aquila & hinnulus,
 Etiam robustus ut pardus aut leo,
 Disponam faciem meam ut rupem durissimam,
 Ut faciam secundum voluntatem Dei mei patris mei.

Hæc species rhythmum omnium usitatissima est, tam in simplici quàm composito genere, (ut postea videbitur) eaque & totum carmen Eliæ, libro Masoreth & Tisbi præfixum, compositum est. Talia quoque hæc sunt,

על כל קנין תקנה חכמה
 על כל מעלה תבחר יגפלות:
 תרחק מכל מדת רעה
 ובראש כלן מן הכילות:

*Supra omnem possessionem acquire sapientiam,
 Supra omnem dignitatem elige humilitatem:
 Longè abesto ab omni proprietate mala,
 Ante omnia verò à tenacitate.*

רודפי הבל	שוכני תבל
כל חייהם:	לשווא עמלו
עד יום מותם	ובסכלותם
עשו להם:	גם צידה לא

*Habitatores orbis, sectatores vanitatis,
 Frustra laborant totâ vitâ suâ:
 Et stultitiâ suâ usq; ad diem mortis suæ,
 Etiam viaticum non comparant sibi.*

Quarta, quando rhythmum interfecantur, ut primo versui tertius, secundo quartus respondeat, & ita deinceps: ut,

מְלוֹרָה לְאֵל	חֹזֵן בְּדָיִים
עֵשֶׂר מוֹנִים :	וְיִשְׁלַם לוֹ
מִשְׁבִּיל אֶרְדָּל	לְכֵן אֲשֶׁרִי
לְאֶבְיוֹנִים :	פֹּדֵר נֶתַן

Gratiōse-largiens tenuibus, mutuat DEO, Pro. 19. 17.

Qui reddet ipsi decem vicibus, id est, decuplum :

Ergo beatus qui attendit ad attenuatum, Ps. 41. 2.

Qui dispergit, dat egentibus, id est, liberaliter dat,
Psal. 112. 9.

Quinta, quando hemistichium quodque quatuor membris incisum est, quorum tria priora semper eodem rhythmō finiunt, quartum peculiarem rhythmum habet, in toto Carmine similem. Non semper tamen in incisīs Rhythmō opus est. Hoc vocatur *Carmen simplex & divisum*: ut,

מְלֵא אַמִּים	צְדִיק תָּמִים
עַל לֹא פִשַׁע :	מֵאִישׁ רָמִים
רוֹב צְדָקָתוֹ	תְּצִיל אוֹתוֹ
יִפּוֹל רָשָׁע :	וּבְרָשָׁעָתוֹ

Iustus integer, repletus est terroribus

A viro sanguinolento, sine sua iniquitate :

Liberabit ipsum multa iustitia sua.

At in improbitate sua, corruet improbus.

Plures species formari possint, sed hæ usitatiores & elegantiores sunt.

Compositum carmen est, quod ex omnibus pedibus, jambo scilicet ac spondeo, molosso bacchiōque miscetur: estque triplex: *Tetrametrum*, *Pentametrum*, aut *Hexametrum*. *Trimetrum* enim per se nullum insigne est, ni-

est, nisi in Carmine *mechullak* seu inciso, ut videbitur unumquodque deinceps, in totidem & plures species in versis pedibus, subdividi potest, quod cujusque relinquitur arbitrio. In omnibus autem primum locum promiscuè habet vel Jâbus vel spondeus. Rhythmorum eadem dispositio hîc est, quæ in præcedenti genere.

Tetrametrum est, quod quatuor constat dimensionum locis.

Prima forma ex Spondeo, Jambo, Spondæo duplici: ut,

אֱלֹהִים מְלָכִים הָעֶשְׂרֵה
 הַמְלָכִים בַּהֲבֵרָה:
 חֲמֵשׁ מִשְׂרָתוֹת לְחֵמֶשׁ
 קָטוֹן לְגָדוֹל בְּשׁוֹרָה:

Illi sunt reges decem

Regnantes in syllaba:

Quinq; ministrant aliis quinque,

Minor majori, ut æquum est. Elias Cantic, 6.

Sic:

קוּמָה אֱלֹהִים עֲזֵרְתָהּ
 לִי וְעֲנֵה בְּצָרְתָהּ

Surge Deus in auxilium

Mihi, & responde in angustia, Ab. Esra.

secunda, ex Jambo & spondeo alternatim positis: ut,

אֲנִי אֱלֹהִים
 בְּרַתִּיהֶם
 שְׁלֹשׁ אֱלֹהִים
 וּרְבִיעֵיהֶם:

לְמוֹשְׁבוֹתָם

לְמוֹשְׁבוֹתָם   מְקוֹמוֹתָם
בְּאַחֶהָ הֵם :   וּתְחִנּוֹתָם

Tria illa ego revelabo

Cum judiciis & legibus suis :

Locus ipsorum cum sede ipsorum,

Et mansione eorum in gutturalibus est: Elias Cant. 12.

וְחִי גְאֹלִי	וְהוֹנֵה אֱלֹהֵי
בְּעַת צָרָה :	וְצוֹר חֲבָלֵי
וּמְנוּסֵי	וְהוֹנֵה נְפִישׁוֹ
בְּיוֹם אֶקְרָא :	מִנֵּת כּוֹסֵי
פֶּקֶד רֹחִי	בְּיַד אֱלֹהֵי
וְאֶעֱרָה :	בְּעַת אִישׁוֹן
גִּיּוֹתֵי	וְעַם רֹחִי
וְלֹא אֶיֶרָא :	יְהוָה אֱלֹהֵי

Ipsē est Deus meus & vivus redemptor meus,

Et rupes fortis mea in tempore angustia,

Ipsē est vexillum meum & refugium meum,

Pars calicis mei, die quo ipsum invoco,

In manum ejus commendo spiritum meum,

Quando dormio & quando vigilo,

Et cum animo meo ac corpore meo,

DOMINUS meus est, ideoq. non timebo: Ex lib. precum.

Tertia, ex spondeo, & Jambo alternis: ut,

מֵה לָךְ יְחִידָה תִּשְׁבִּי
רוּמָם כְּמֶלֶךְ בְּשִׁבִי :

Quid tibi sola sedes?

Silens ut rex in captivitate. Gebhirolis.

625 DE PROSODIA METRICA.

Pentametrum est, quod quinque dimensionum loca habet.

Prima forma, ex Jambo, spondeo gemino, Jambo, spondeo: ut,

בַּעַת תְּהִיָּה בֵּין שְׁפוֹט צֶרֶק
וְאֵל תֵּת דָּבָר מִשְׁפָּט חֶרֶל הַדּוֹל:
שְׁנֵיהֶם שָׁמַע יַחַד וְלֹא תִשָּׂא
פְּנֵי דָל וְלֹא תִהְרַר פְּנֵי גֵדוֹל:

*Quo tempore fueris iudex, judica justè,
Et ne pervertas rem judicii: abstinendo abstine:*

Duo hæc animadvertè simul: ne auferto

Faciem tenuis, neq; honorato faciem magnatis.

R. Mosche Chabhibh. Tale quoque est

Eliaë Canticum 8. Sic,

בְּשֵׁם אֵל חַי הַגִּיּוֹן לְשׁוֹנֵנוּ
בְּעוֹד רוּחַ חַיִּים בְּאַפְּנוּ:

In nomine Dei vivi loquela lingua nostræ,

Dum adhuc est spiritus vitæ in naribus nostris, &c.

Hoc metro est editus liber quidam, cui titulus סֵפֶר הַקֹּדֶשׁ *Siclus sanctitatis.*

Aben Esra hoc metrum intermedio rhythmo ordinavit: ut,

בְּרוּם גִּלְגַּל - יִסּוּב עָלַי מַעְגַּל
שְׁמַךְ יִגַּל - אִיוֹם וְגַם נִדְבָּל:

In elevatione spheræ, que vertitur in orbem,

Nomen tuum revelatur timendum & in signo.

Secunda ex spondeo, Jambo, spondeo, Jambo, spondeo: ut,

R r

נפש אשר עלו שאזניה

אנה תשלח רעיוניה :

Animus cujus ascenderunt perturbationes.

Quò mittet ratiocinationes suas? Gebhirolis.

Hoc genere metri usus Elias Cantico 9. Item R. David Kimchi in principio sui Michlol, quod cum fortè, dum hæc materia prælum subire deberet, inspicerem, ita suâ suavitate arrisit, artificioque placuit, ut descriptum ac versum, dignum judicarem, quod huic tractationi infereretur.

השכל ורוע אשו נכחי

ולעלגי שפה אחו רוחי :

ויל בטל שיחי ואמרת

על גו כמטר גערוף לקחי :

אקרא בשם אל לעזור אותי

כי הוא לבר שכרי ומבטחי :

ידע לבבי כי בתום הולך

בוהן סעיפותי וכן טוחי :

לא לעשות לי שם אני כותב

ולהעלות זכרי וטוב שבחי :

אכן לישר נעוה לשון

ולנהלה שפה יהי מרחי :

וליודעים חן מענה אתן

גם לחכמים ארקחה רקחי :

ספרי יהי זכרי ואערהו

תמיד כטוטפת עלי מצחי :

בְּסִפֵּי זֶהְבִי הוּא וְטוֹב סְחָרִי

הוּא יִהְיֶה מְכָרִי וּמְקַחִי :

הוּא יִהְיֶה לְחַמִּי בְּעַת אֲרַעֵב

וְלָרִיב לְשׁוֹנֹת יִהְיֶה שְׁלָחִי :

הוּא יַעְרוֹץ שְׁלַחַן לְכָל רַעֵב

שְׁלַחַן לְשׁוֹן עֵבֶר וְכוּ יִהְיֶה :

וּלְשׁוֹאֲלִים לוֹ מִי יִלְדְּהוּ

יַעֲנֶה לְכָב רְדוּר בְּנֵי קַמְחִי :

*Intellectum & scientiam disponam coram me,
Et balbutientibus sermone indicabo spiritum meum :
Fluet ut ros eloquium meum, & sermo meus
Super herbam sectam, sicut pluvia stillabit doctrina
mea.*

*Invocabo nomen Dei, ut auxilio sit mihi,
Nam ipse solus est spes mea & fiducia mea.
Ipse novit cor meum, quod in integritate ambulem,
Ipse probat cogitationes meas & intelligit prae cordia
mea.*

*Non ut comparem mihi nomen, me scribere,
Aut ut extollam memoriam mei aut magnam laudem
meam.*

*Sed certè ut dirigam perversum linguâ,
Et agrotanti labiis serviat emplastrum meum,
Scientibus autem gratiam, responsum dabo,
Etiam sapientibus condiam condituram meam.
Liber meus erit memoriale mei, ipsum ornabo
Fugiter, sicut ornamentum super frontem meam :
Argentum meum & aurum meum ipse est, & optima
merx mea,*

Ipsē erit venditio mea & emptio mea :

Ipsē erit panis meus quo tempore esurio :

Di contentione linguarum ipse erit ensis meus.

Ipsē disponet mensam omni esurienti,

Mensam, inquam, lingue Hebræe, ut in ea vivat.

Si qui autem interrogent ipsum: Quis genuit ipsum?

Respondet: animus DAVIDIS filii KIMCHI.

Tertia, ex spondeo, Jambo, spondeo, Jambo, Mollo: ut,

עַת שְׁעָרֵי רִצּוֹן לְהִפְתֹּחַ
יוֹם בּוֹ אָחִי כָפִי לְאֵל שׁוֹמֵחַ

*Cum tempus est portas benevolentie aperiendi,
Die eo ipso ero manus meas ad Deum expandens,
Majemonis.*

קָרְחָא לְהַרְחִיב בְּנִשְׂרִים שְׂרִים
חִוְשׁוֹ וְתַחַת שׁוֹר אֲמָרִים קָרִים :

Calvitium dilatandum est instar aquilarum, ô cantores, Festinate, & pro cantico, dicta amara, &c. R. Josephi ben Jechajæ obitum cujusdam deflentis, in quo etiam species echûs observanda. Tale quoq; est Eliæ Canticum primum:

אֲשֶׁא לְכַבִּי נָא אֱלֹי כָפִים
אֶל-אֵל אֲשֶׁר חִטְרוֹ בְּהַשְׁמִים :

*Levabo cor meum nunc cum manibus,
Ad Deum, cujus benignitas est in cælis.*

In reliquo toto isto carmine observanda est anomalia in prioribus hemistichiis, in quibus pro ultima syllaba longa semper utitur Jambo, quod idem fecisse observo R. Joseph in Carmine Bibliis Venetis magnis præ-

629 DE PROSODIA METRICA.

præfixo, quod ex hac quoque pentametri forma est.
Quarta, ex spondeo, Jambo, spondeo gemino, bachio: ut,

אֲמַנִם לְבָרַךְ שֵׁם נֹרָא וְעִלּוּם
 עַמִּי בְשִׁיר קוֹמוּ וּלְכוּ לְשָׁלוֹם :

*Certè ad benedicendum nomini reverendo & excelfo
 Popule mi, cum cantico surgite & pergite in pace.*
 Tali & R. Abraham Esra alicubi usus: ut,

כִּי אֲשַׁמְרָה שַׁבַּת אֵל יִשְׁמְרֵנִי

Quum ego custodio sabbathum, Deus custodiet me.
Quinta forma, ex Jambo, spondeo, Jambo, spon-
 deo, bachio: ut,

שִׁמְעֵ קוֹלִי אֲשֶׁר יִשְׁמַע בְּקוֹלוֹתַי
 וְהֵאֵל הַמִּקְבֵּל הַתְּפִלוֹת :

*Audi vocem meam, qui attendis ad voces,
 O Deus, qui suscipis preces.*

וְכֹל גֵּבֵר אֲשֶׁר אֵין לוֹ תְבוּנָה
 הֵלֵא הוּא כְּבַהֲמָה בְּאֱמוּנָה :

*Omnis vir cui non est intelligentia,
 Nonne est sicut jumentum in veritate?*

Hujus generis quoque est illud Kimchianum, si
 modo ipse author est, quod in fine Michlol legitur:

אֲשֶׁר לִמַּד וְתוֹרָה לוֹ לְקַנֵּן
 וְלֹא לִמַּד יִסּוֹד דְּקָרוֹק וְלֹא בֵן
 כְּמוֹ חוֹרֵשׁ אֲשֶׁר יִנְהַג שְׂוָרִים
 וְיָדוּ מִבְּלֵי מִלְמַד וְדַרְבָּן :

*Qui studet ut Lex sibi cedat in possessionem,
Neque discit fundamentum Grammaticæ, aut non intelli-
git illud,*

Est sicut arator qui regit boves,

Et manus ejus est sine stimulo aut aculeo.

Hoc metro etiam scriptum est carmen ethicum
R. Chai, & multa alia in libris precum Judaicarum.

Hexametrum est, quod sex dimensionâ loca continet.

*Prima forma ex Spondeo, Jambo, Spondeo gemino,
Jambo, Spondeo, quâ usus R. Mosche ben Chabhibh
in hoc carmine: ut,*

נִפְשֵׁי בְּמִצְוֹת אִם יִפּוּ פְּעַמֶּיךָ
בְּתִי בְּרוּכָה אַתָּה יְיָ אֱלֹהֶיךָ :
לִכֵּן בְּכֹל כְּחֶדְךָ בִּשְׁתַּיִךְ עַל־וּמֶיךָ
זְכֵרֵי וְהִנְקִי מִכָּל־בְּרִילֶיךָ :

*O anima mea, in præceptis Dei si pulchri fuerint pedest ui;
Filia mea benedicta tu es, dicet Deus tuus.*

*Idcirco omnibus viribus tuis pudoris adolescentiæ tuæ
Recordare, ut mundes te ab omni xrugine tua.*

Tale quoque est Eliæ Canticum undecimum.

*Secunda, ex Spondeo & Jambo, alternatim ter po-
fitis: ut,*

גִּבֹר אֲשֶׁר תִּבְאֵה לְהַתְּפַלֵּל לְבִירָת
קִדְשׁ וְצַפְצוּפֶיךָ כִּמוֹ צִפּוֹר דְּרוֹר :
אֵיךְ מִפְּשַׁעֶיךָ תִּטְהַר לִבְךָ
אוֹ תִמְצֵא בְּוָה לְגִשְׁמַתְךָ דְּרוֹר :

בֹּן בְּכַל כַּח לְבַרְךָ צוֹרֵךְ

אַז יַעֲלֶה רִיחֲךָ כְּרִיחַ מוֹר דְּרוֹר :

*O vir qui venis ad orandum in domo**Sancta, estq; muscitatio ut avicula libere,**Quomodo scilicet ab iniquitatibus mundaturus sis cor
tuum,**Aut inventurus illic anime tuæ libertatem:**Tunc ascendet odor tuus sicut odor myrrhæ libere.*

Tertia, quando prius hemistichium constat similiter
ex Spondeo & Jambo ter alternatis, alterum autem ex
Spondeo, Jambo, Spondeo, Jambo & molosso, quali
R. Mosche ben Chabhibh in refractarias mulieres usus
est in hunc modum:

- - - - -

- - - - -

- - - - -

- - - - -

אִם אֲשַׁתְּךָ רָעָה וְלֹא תִשְׁמַע לְקוֹל

שִׁיחֲךָ לְשִׁרְתְּךָ וְרַע חוֹרְשֶׁת :

רַע כִּי בְּמַקְל עֵז לְפָרָה סוֹרְרָה

תִּישֶׁר תְּלַמִּיָּה וְהִיא חוֹרְשֶׁת

*Si uxor tua mala fuerit, neq; auscultaverit voci**Sermonis tui, ut ministret tibi, sed malum machinetur:**Scito quod si baculo forti vitulam refractariam**Direxeris, sulcos suos tum ipsa rectè arat.*

Quarta ex Spondeo, bachio, Jambo, spondeo, Jam-
bo, spondeo.

Tali usus R. Jehuda Hallevi in precatatione, quam
composuit in ingressum suum in urbem Jerusalem: ut,

- - - - -

- - - - -

- - - - -

- - - - -

צִיּוֹן הֲלֹא תִשְׁאַלִי לְשָׁלוֹם אֲסִרִּיךָ

דוֹרְשֵׁי שְׁלוֹמְךָ וְהֵם יִתְּרֵךְ עֲדִרְיֹךְ :

Rr 4

O Sion, nōne requires pacem victorum tuorum
 Querentium pacem tuam, qui sunt reliquæ gregum tuorū.

Simile huic.

גִּבּוֹר אֲשֶׁר דָּת וְחֹק חֲרוֹת עָלָיו לְבוֹ
 יִשְׂמַח וְיִשְׂשׂוֹן כְּגִבּוֹר עֵת שְׁלוֹף חֲרָבוֹ :

Vir super cujus cor lex & statutum exsculptum est.

Gaudebit & letabitur sicut potens, tempore quo stringit
 gladium suum.

Quinta, cū prius hemistichium constat ex spon-
 deo, Jambo, spondeo gemino, Jambo, spondeo: alte-
 rum autem hemistichium ex spondeo, Jambo, duplici
 spondeo, bacchio. Hoc usus R. Mosche Schem thobh,
 hoc modo :

לְבִי מְאֹד יִדְמָה כָּל-יוֹם וְלֹא יִשְׁקוּט
 בִּי בְעֵרָה בּוֹ חוֹם עִם אֵשׁ מִלְקַחֲרַת :
 כְּרֵאוֹת אָנוּשׁ זְרִיז חֲרִיף וּמִשְׁתַּדֵּל
 לֹא תִמְצָא יָדוֹ קִיתוֹן וְצִלְחֲרַת :
 שִׁבְתִּי וְרֵאִיתִי רִפְּה וּמִתְרַשֵּׁל
 סָכַל וְגַם עֵצֵל יָדוֹ נִצְלַחֲרַת :

Cor meum valdè tumultuatur quotidie neq; quiescit,

Ardente in ipso calore cum igne suscepto,

Cū videt hominem sollicitum, acrem & industrium,

Ut non inueniat manus ejus calicem aut patinam.

Cū sedeo & video, remissi & otium agentis,

Stulti & pigri manum prosperantem.

Sexta ex bachio, Jambo, spondeo, bachio, Jambo,
 spondeo.

Hoc

Hoc ufus est alicubi R. Abraham Aben Esra : ut,

- - - - -

בְּשֵׁם אֵל אֲשֶׁר יִצַר וְהֵטוּ בְּאִמְרוֹתָיו
וְעָרַךְ וַיִּצַר כֹּל וְכִלְהָ פְעֻלוֹתָיו

*In nomine Dei qui formavit, & robur est in verbis ejus,
Quiq; disposuit & formavit cuncta, ac perfecit opera sua.*
Eodem metro & R. Salomon Gebhirolis filius pre-
cationem conscripsit, ex his verbis :

אֱמֶת אֵל אֱמֶת אַתָּה וְאִם לֹא רֵאִיתִךְ
וְאוֹלָם בָּרוּב וְטוֹבְךָ בְּכֹל עַת חֲסִיתִיךָ :

*In veritate Deus veritatis tu es, & si non viderim te,
Veruntamen propter amplam bonitatem tuam quovis tem-
pore confisus sum tibi.*

Porro מְחֻלַּק שִׁיר *Carmen quaternis membris incisum*, (de
quo etiam in simplici metro dictum) hinc similiter ex-
cellens & varium est. Membra ferè sunt trimetra vel
tetrametra: rarius bimetra. Rhythmi eadem ratio,
quæ supra.

Membra trimetra ex Jambo & duplici Spondeo: ut,

מְאוֹד נַפְשִׁי תִבְעַל לְכֹל אַנְשֵׁי מַעַל
בְּמִכְרֵם נַפְשָׁם עַל צְרוּרוֹת בְּסִמְיָהֶם :
וַיִּרְבוּ קִנְיָנִים וְנִטְעוּ נְעֻמָּנִים
וַיִּכְנוּ בְּנִינִים בְּאַרְצָא לֹא לָהֶם :

*Vehementer anima mea fastidit omnes homines prævati-
cationis.*

*Cum vendunt animas suas pro loculis pecuniarum suarum,
Multiplicantq; possessiones & plantationes locorum am-
norum,*

Et construunt adificia in terra non sua.

Tale quoque est Eliæ Canticum quintum, & Aharonis, quod in fine Methurgeman Eliæ legitur.

Aliud, ubi Jambus est in medio.

אֵל־אֵל אֲשֶׁר בָּרָא כָּל־יֵשׁ אֲשֶׁר נִבְרָא
קִדְמוֹן בְּלִי חֵבְרָא אֱלֹוֹ תְּשׁוּבָתִי :

*Ad Deum qui creavit quidquid est quod creatum est,
Antiquum sine societate, ad eum est conversio mea.*

Hujus generis est Elianum duplex, quod legitur in fine Bibliorum magnorum Venetorum, quorum primum initialibus literis Eliæ Nomen, familiam, gentem, studiaque indicat.

Elias hac formâ usus est absque rhythmo in incisis.

תָּמוּ חֲרוֹזֵי שִׁיר עֲשָׂרִים וָאַרְבָּעָה
אֵל־מְהַלֵּל סֵפֶר עֲשָׂרִים וָאַרְבָּעָה :
אֲדָם יִשְׁלַשׁ אֶת הַיּוֹם וַיִּקְרָא בּוֹ
שְׁעוֹת שְׁמֹנֶה מִן עֲשָׂרִים וָאַרְבָּעָה :

*Finem habent rhythmici mei, carmen versuum viginti quatuor.
In laudem libri Efrim ve arbaah, (id est Bibliorum)*

Homo in tres partes dividet diem, & leget in eo

Horas octo ex horis viginti quatuor.

Membra tetrametra ex Jambo & Spondeo alternatis: ut,

אֲנִי יִשָּׁן וְלִבִּי עֵר בְּתַחְבּוּלוֹת זְמַן סוֹעֵר
וְתוֹךְ לִבִּי כְּאֵשׁ בּוֹעֵר מְאֹד עֲצוּר בְּעֲצֻמוֹתִי :
בְּיֹם זִכְרֵי מְזֻמוֹתַי תְּבוֹנוֹתַי וְעֲרֻמוֹתַי
וְקִרְוֵי וְחֻקְמוֹתַי וְאַנְצוּר בְּאֵי חֲלִיפוֹתַי :

Ego dor-

Ego dormio, sed cor meum vigilat, propter curas temporis
turbulenti,

In medio cordis mei est quasi ignis ardens: vehementer
conturbatus sum in membris meis.

Quum recordor scelerum meorum, dispositionum & astu-
tiarum mearum,

Casuum & calliditatum mearum: exspecto igitur adven-
tum vicissitudinum mearum.

רבים שכורי יין זרון לבם עתידים לענוש

או ישכרו מי רוש ולא יין ישמה לב אנוש:

Multi ebrii sunt vino superbie, sed animo suo futurum
est ut dent poenas:

Tunc inebriabuntur aquis cicute, neq. Vinum latificabit
cor hominis. Aliud ejusdem.

אמת תבחר ברבורך ולא כזב בשום ענין

והאמת יסוד שלום וכזבי בת נשוא מדין:

Veritatem elige in sermone tuo, Et non mendacium in ullo
negotio:

Nam Veritas ipsa est fundamentum pacis, At falsitas filia
est principis contentionum.

Nota elegantem allusionem à nomine proprio כזבי
Cosbi petitam, quòd hîc ponit pro Falsitate: est enim à
כזב Mendacium, falsitas. Cosbi autem ista fuit filia Tzur,
principis in מדין Midjan, (Numer. 25. 4. 15.) ubi rursus
Nomen proprium מדין traducit in usum appellativi,
(ut vocant) ad significandum Contentiones; sic enim
מדין fumitur Proverb. 18. 18. Hæc verò duo metra hoc
habent plus artificii, quòd secundum & quartum inci-
sum rhythmò conveniunt.

Membra bimetra ex puris spondeis, quale illud est,
quod libro Zohar præfixum legitur, ita incipiens: ut,

זוהר שחר   יופי זוהר

תוקף שמש   בצדקים :

ובגן השם   מלא כל טוב

יצא ורכב   ממצרים :

*Pulchritudo ZOHAR est ut splendor aurora,
Ut robur solis in ipsa meridie.*

*Et ut hortus Dei repletus omni bono,
Egreditur, vehitur ex Aegypto.*

Aliud ex puris bachiis : ut,

אנוש חש לרעים •   מכסה פשעים •

ושנאת מרעים   תעורר מדנים :

וחכם מהרה •   יבטל לעברה •

וסבל שמרה •   לימים ושנים :

Homo, sollicitus de malis, Tegit defectiones :

Odium maleficorum excitat contentiones.

Sapiens velociter tollit excandescenciam,

Stultus servat eam in dies & annos.

Hinc quidam Jehosua multiplicem congeriem titulorum connexuit in principio Præfationis in librum Tzemach David, initialibus literis nomen indicantibus : ut,

יקירי והודי • פארי מארי • לראשי בבורי •

פניני זהבי :

חדרי יקירי • זהורי ואורי • בחורי נזירי •

ואלפי דבבי :

והוא לי משושי • סגלה לנפשי • ונזר לראשי •

וחפצי לבבי :

שלדי

שְׁלֹרֵי וְרַמִּי • וְכֹתֵר הַלּוּמִי • מַעֲוֵי וְחֹמֵי
נְסִיכֵי וְרַבִּי :

עֲמַרְתָּ שְׁבַחִי • גִּוֵי וְרוּחִי • אֲדוּנִי וְאֶחֱי
קִצִּינִי כְּאֲבִי :

Facilitate suâ explicationem non desiderat.
Eodem & R. Mosche Schem tobh usus est: ut,

חֹבֶמְטָח בְּמַעֲלָלִי	כּוֹקֵן כְּעוֹלָלִי
לְכַלְתִּי יִשְׁלָם :	בְּרִשַׁע מְגוֹלָלִי
מֵאֲדָם כְּשֵׁנִי •	רְאִיתוֹ בְּעֵינֵי •
וְיִצֵר יִשְׁלָם :	בְּפִשַׁע וְגוֹנֵי •

Tam senex quàm puer, an confidet in opere
Quod improbitate involvit, & non persolvit?

Vidi eum oculis meis, rubentem ut coccinum

Improbitate & turpitudine innatisq; vitiis, & juxta ut
persolvit.

In hunc sensum Latinorum poetarum aliquis
scripsit:

Vidi ego, qui, latis rerum successibus utens,
Tollebat tumidum stultus ad astra caput:

Immemor atq; Dei prorsus, rebusq; secundis
Ebrius aethereas despiciebat opes.

Vix ego transferam, cum protinus ora retorquens,
Cum factis vidi hunc jam periisse suis.

Aliud ex meris Creticis, quod rude & inelegans
cenfetur: ut,

כִּי אֲנִי עֲבָדְךָ •	אֲדַרְשָׁה חֶסֶדְךָ •
מִהֶלֶל נְחֹמֵד :	אֲעֲרוּךְ נִגְדְךָ •

Require benignitatem tuam, cum ego sim servus tuus.

Disponam coram te laudem desiderabilem.

Denique est aliud adhuc infigne ornamentum in metro *מחלק* *inciso*, sive simplici sive composito, observandum. Et si enim per se pulchrum sit, tamen cultu factum est ornatius. Sic utique omnis pulchritudo non tantum formâ, sed & probiore cultu commendari solet. Hinc deliciae aurium sunt, si ultimæ voces fiant resonæ, hoc est, quarti cujusque incisi spondeus ultimus finem præcedentis dictionis, sua vi repercussu, resonantis instar echûs, repetat. Tale præfixum est libro *עֲקֹדָה יִצְחָק* cujus primum & ultimum tantum speciminis causâ apponam. Membra sunt trimetra, ex Jambo & gemino spondeo.

מְקוֹר בִּינָה נִשְׁחָרַת •	וְכֹל מִשְׁכִּיל נִחַת
בְּמִוְרָה אִו רַחֲמַת •	וְנִפְעָמִים עַמִּים
יְחֹק אֵל דָּתוֹ •	יְעוֹרֵר חֲמֵלָתוֹ •
עָלֵי צֶאֱן מְרַעִיתוֹ	בְּרַב רַחֲמִים חַמִּים :

Fons intelligentie corruptus est, omnisq; prudens attritus est Ventilabro aut vanno, & conquassati sunt populi.

Roboret Deus Legem suam, suscite misericordiam suam, Super populum pascui sui, pro amplitudine miserationum estuantium.

Ex eodem genere est, quo nostra Epitome Radicum Hebraicarum & Chaldaicarum, lectorem alloquitur, cujus lusu tunc fortè sic oblectabamur.

Hoc modo poësis Hebraica popularis, numerosis syllabis vel diductior vel contractior, in varias & multiplices formas transformata est. Eas non omnes, sed præcipuas & usitatiores adduximus, atque exemplis variis declaravimus. Certa etiam quædam genera in
iis con-

iis constituimus, & ad ea singulas formas revocavimus: Quantitatis & pedum rationem, quam exquisitè & perspicuè ex usu ipso exposuimus, ita ut juventus studii hujus amote inflammata, imitationis viam hic planam & expeditam habeat. Sic poësi Hebraicâ explicatâ, sequenti Carmine bimetris membris incise, hunc Tractatum claudere placuit:

הַנְּבָחִים	דְּרָכֵי שׁוּרִים
פֶּה נִשְׁלָמוּם :	בְּלִשׁוֹן עִבְרִים
וַיִּפֶּה מִרְאָה	חֲרוֹז נֶאֱרָה
אוֹרִים תּוֹמִים :	וּבְכֵן יִרְאָה

LECTI O N I S

HEBRÆC-GERMANICÆ

Ufus & exercitatio.

REGIA vox est, לְדַיֵּב נְדִיבוֹת יֵעַץ *Liberalis liberalibus consultit*, Jesa. 32. 8. Et avarorum divitiæ, ut sol post occasum, non tantum neminem mortalium oblectant, sed & egenis nocent. Verum enim & illud apud eundem Prophetam פ. 7. כְּלֵי כֶלֶי רָעִים *Avari instrumenta mala sunt*. Ne itaque, dum in absoluteiore linguæ Hebraicæ tractatione versamur, parca manus concludat, quod liberalis usus linguæ vult recludi & eminere: non abs re erit, si usum modumque legendi ac scribendi Hebræogermanica, breviter quoque ostendamus. Neque certè & hæc res suo fructu caret. Etenim characteres ejus scripturæ accuratè nosse, non

se, non solum ad Germanica legenda prodest, sed & ad Hebræa ipsa manuscripta. Testantur id Bibliothecæ Principum, & vel unâ maximè Illustrissimi Electoris Palatini, aliarumque Academiarum inter Christianos, in quibus aliqua manuscriptorum Hebraicorum copia est: testari poterunt id singuli, qui manuscriptos libros Hebraicos habent. Hi non tantum quadrato biblico, sed & Germanico caractere exarati sunt. At quotusquisque inter nostros reperitur, qui eos vel legat vel intelligat? In talibus autem, quin multa arcana contineantur, quæ historiam Hebraicam mirificè illustrarent, si à peritis legerentur, nihil est dubitandum. Sic Judæi in literis quotidianis familiaribus & quibuslibet scriptis suis, communiter hodiè eodem caractere utuntur. Ista legere nemo poterit, nisi hujus scribendi rationis peritus. Testis sit pulvis, qui tales libros ubertim operit.

At Germanicam linguam caractere Hebraicis describere, hodiè est usitatissimum. Sic inter se non tantum vulgaria quæque Germanicè scribunt, sed & plurimos libros in Germanicam linguam conversos habent, & indies plures convertunt. Horum aliquot declarandi usus causâ apponam, si erunt fortè, qui istorum lectione delectentur. Sequentes ad meas manus devenerunt.

Quinque libri Mosis cum *Haphtaroth* sive Lectionibus propheticis, item cum Ruth, Esther, Threnis, Ecclesiaste, & Cantico Canticorum, Germanicè à Judæis versi, additis etiam Glossis Rabbi Salomonis Germanicis.

Libri Exodi, Jehosuae, Jeremiæ, Ezechielis, Danielis, Cantici Canticorum, paraphrastice redditi.

Psalte-

Psalterium Davidis Hebræo-Germanicum, cum Commentariis brevibus Kabhvenaki.

תפלה מפל השנה Liber precum annuarum, Hebraicè & Germanicè.

מנהגים *Minhagim*, id est, Consuetudines. Liber rituum, & ordinis precum quotidianarum & festorum anni.

מחזור *Machzor*, Germanicè. Liber precum est, quibus in tribus anni festis solennibus utuntur.

סליחות *Selichoth*, vel *Selichos*, juxta Judæorum pronunciationem, Germanicè. Liber precum est. Hi duo libri in sermone Hebræo difficillimi sunt, & à paucis Judæis intelliguntur. Idèd in Polonia Germanicè rediti sunt.

ברכות המזון Benedictiones mensæ, Hebraicè & Germanicè: Preces & Gratiarum actiones sunt, quæ ad mensam dicuntur. Has Judæi corruptè vocant *Wenschen* / à *Benedicendo*. Sic quoque dicunt *Dren* / id est, *Orare*.

לקח טוב id est, Doctrina bona. Est Dictionarium Biblicum, explicans voces universorum Bibliorum Germanicè, adjunctis passim Glossis Hebraicis ad loca obscuriora. Explicatio fit secundum ordinem librorum Biblicorum.

ספר של רבי אנשל id est, Liber Rabbi Anschel: continet explicationem Germanicam vocum Biblicarum, sed multò est brevior & succinctior, quàm antecedens.

מעשה בוך *Maase Buch* / id est, *Geschicht-Buch* / continet historias varias & jucundas, ex variis Judæorum libris depromptas, majori tamen parte ex ipso Talmud.

שפיעל id est, Brantspiegel Liber est Ethicus, continens varia præcepta bene vivendi, hortans ad pietatem & omnis generis virtutes colendas, & vitia fugienda.

חייב id est, Semita vitæ. Liber ejusdem argumenti, sed brevis & succinctus est, apud Judæos magis laudatus in scripto, quam observatus opere.

פרויאן בוכליין id est, Straffen-Büchlein. Liber de præceptis & ritibus omnibus mulierum Judaicarum. Non enim ritibus Mosaicis, ut viri, subjiciuntur. Accendendis candelis sabbathinis destinatae sunt, quo opere tantum præstant, quantum in totius Legis Mosaicæ observatione. Ad ablutiones etiam obligantur post impuritatem ordinariam vel partus: tum ad officia culinaria, & imprimis ad nendum, juxta illud priscorum, *אין חכמה לאשה אלא בפלד* id est, *Non est sapientia mulieri nisi in colo*, Joma cap.6. fol.66. ad Exo.35.25.

שבט יהודה *Schebhet Jehuda* sive Tribus Jehudæ. Liber est historicus, continens varias tribulationes Judæorum in variis exiliis, disputationes cum Christianis habitas in Hispania & Italia, ac omnino multa ardana & rara, sed pleraque raræ fidei.

רבי פתחיה סנוב id est, Circuitus Rabbi Petachjæ. Itinerarium quoddam est, quo describit author iste, quid in circuitu totius mundi viderit. Sed fide non est comparandus cum Itinerario Rabbi Benjamin.

ספר היראה Liber de Timore Dei, cujus author Rabbi Jona Gerundensis.

ספר חיי עולם Liber vitæ seculi: continet præcepta bene vivendi.

סוד הנשמה Secretum animæ. Liber est describens statum animæ post hanc vitam, tam in inferno, quam para-

paradiso, cum luculenter fabulosa istorum locorum descriptione.

פרס מעשה דוד בימי פרס Historia Davidis temporibus Persarum. Complectitur triplicem historiam: una est de quodam Rabbi Bastenai: altera de decem tribubus ultra fluvium Sanbatjon habitantibus: tertia de rege Alcozar.

Vidi quoq; apud Judæos Josephum Hebræo-germanicum, multò plura continentem, quàm in nostro Græco vel Latino reperitur. Excusus est aliquando Tiguri à Froshovero. Sic quamplurimi alii Hebræo-Germanici libri apud ipsos reperiuntur, qui si ex Hebræis translati sint, interpretis & commentatoris loco nobis esse possunt, ubi meliore interpretatione aut Lexico destituimur.

Sciendum præterea, ut in omnibus aliis linguis, ita hîc quoque versiones pravas fieri: Judæi in Moravia, Bohemia & Polonia viventes, multa transferunt Germanicè, sed pessimè. Melius multò, qui ortû & educatione Germani sunt. Hoc tamen in commune omnibus est vitii, quòd quæ ex Hebræo transferunt, nimium $\chi\tau\iota$ τὸ ῥητὸν vertant. Adeò Hebraismi tenaces sunt, ut Germanismum obscurent: adeò in externa ac literali dictione servanda superstitiosè hærent, ut sensum quandoque nullum, quandoque obscurum, quandoque insipidum relinquunt. Quis quisque indoctior, tanto est in hoc superstitiosior. Quicumq; tamen nunc paulò accuratiùs edocti sunt, elegantioribus & clarioribus versionibus student, ac ad linguæ Germanicæ proprietatem se accommodant.

DE LITERIS.

Literæ scripturæ Germanicæ sunt totidem, quot

Hebraicæ, etsi non omnibus ad vocabula Germanica utantur, sed quibusdam ad Hebraica tantum, quæ Germanicis inferuntur. Figura plerarumque nonnihil immutata est, & ad celeritatem scriptiois accommodata. Potestas quarundam alia atque alia, ut ex sequentibus videre est.

Figura. Potestas.

א ב nunc vocalis A index, nunc ut spiritus lenis vocalibus ac diphthongis quibusdam præmittitur.

בבב ב Cum transversa virgula supernè, est consona v vel f.

ג ד g

ד ד d

ה ה h

ו ו u vocalis, & v consona.

ז ז s lene, ut Hebraicè.

ח ח nullum habet usum in Germanicis.

ט ט t quodcunque, tam tenue quàm aspiratum.

י י i consona & vocalis.

כככ Cum transversa virgula est ch: alterum in Hebraicis vocibus tantummodo, dò usurpatur.

ל ל l

מ מ m

נ נ n

ס ס s durius & fortius, ut *hass / vass / hassen.*

ע ע e vocalis.

פ ד ד Cum transversa virgula est ph. pf.
& f. & v. consona: alterum est sim-
plex p.

ז ז ב. ב.

ק ק f. ff. addito Vau usurpatur ut q.

ר ר ע

ש ש sch. & quandoque ut Sin Hebraicum,
valet simplex s.

ת ת Hujus usus in Germanicis nullus est,
sed in Hebraicis, in idioma Germa-
nicum insertis, tantum usurpatur.
Pro t enim semper adhibetur ש,
ut antè dictum.

Littere finales.

צ	ק	י	ם	ך
פ	ף	י	ם	ך

De Vocalibus.

Vocalium figuras tantum quatuor habent:

u/o. i/e. e. a.

י י ו ו

Et etiam saepe vocalis o index est, & quan-
doque ו nunc pro o/ nunc pro u conjun-
guntur.

De Diphthongis.

ei. eu/ew: ü/ö/ au vel aw.

” ” ”

Hic in ei prius ' est quasi index vocalise / & alte-
rum ' vocalis i/ unde Diphthongus existit. Diphthon-

gus eu vel ew / postularet propriè ' tanquam vocalis e indicem, præcedere, sed certi discriminis causâ ' præmittitur. Nam ' divisim leguntur: ut, בְּשִׁלְתֵּי בְּשִׁלְתֵּי besofhlen / גִּבְרֵי גִבְרֵי gevatter.

De ' pro au vel av / mox dicetur plenius. Prævum est, quando pro eu usurpant ô v vel x vel y, & pro ü solum '. Hæ enim duæ sic usurpatæ, vocalibus describendis inserviunt, ut antè ostensum. Et omnino orthographiæ in vocalibus & diphthongis exprimendis, non usque adeò accurata constansque lex est, quæ tamen à linguæ perito facillè percipi possit.

De literis כַּפֵּת בְּגֵד.

Ex his tantùm tres diversimodè usurpant, nempe כַּפֵּת, quæ quando aspiratæ sunt, tum habent superne ascriptam transversam virgulam, quæ Grammaticis *Raphe* dicitur, & notat lenem literæ pronunciationem per additam aspirationem: ut כַּפֵּת est bh, id est v vel f consona: כּ sine virgula est b simplex, כֵּת valet ch: at כֵּת sine virgula esset f / pro quo usurpant פ. Sed כֵּת est ph / & כֵּת purum p. כֵּת & כֵּת pro g & d simpliciter usurpantur. כֵּת raphatum non usurpant. Cùm enim illud per s Hebraicè proferant, substituunt hîc pro ipso literas veri s. Literæ finales כֵּת & כֵּת etiam sine *Raphe* aspiratæ sunt.

De Syllaba & modo legendi.

Syllaba à quavis consona inchoatur, à dextra sinistram versus.

Vox à vocali vel diphthongo incipiens, præmittit sibi spiritum tenuem x: in easdem desinens, postponit sibi x. Sæpè tamen etiam solum ' vocalem e in fine denotat, & interdum i.

Duæ

Duæ consonæ in fine vocis, inter quas Germanicè intercedit vocalis e, hîc simpliciter sine nota vocalis conjunguntur.

Consona nulla in media voce gemina scribitur, ut in *gefallen* / *gewinnen* / qualis geminatio Hebraicè per Dagesch fortè perficitur, hîc unicâ literâ indicatur, cujus geminationem linguæ peritus facîle cognoscit.

¶ geminum pro Germanico *w* servit. Id quando vocali *u* aut *o* præponendum, tunc vocali isti præmittitur *ו*: ut *וּוּכֹחַן* *wochen* / *וּוּרְד* *wurd* / *וּוּכֶרֶן* *wucherer*.

פּ pre *pf* vel *ppf* aut *ph* servit: ut *פּפּאָרְטן* *pforten* / *הַאַרְפֶּפִּן* *harpffen* *אֹפֶפֶּר* *opffer*.

Pravum est, quando vox sine ulla nota vocalis alicujus scribitur, quomodo *א* pro *a* aliquando omitti solet: ut, *טַן* pro *טאַן* *tagen* / *טַרַן* pro *טאַרַן* *tragen*.

Prothesis literæ *ד* ante Verba ab *ex* incipientia: ut, *דֶרְזֶהְלֶן* *derzehlen* / *דֶרְלֹסֶן* *derlösen*.

Apocopa ferè perpetua in *אוב* pro *אובר* *und*. Resectam literam virgula adjecta indicat.

Syncopa in *אל* pro *אלז* *als* / *אלז* pro *אלזו* *also*.

Enallage literæ *ט* pro *ו*, *וּוּר* pro *וּוּיר* *wir*.

Similia quæ ad lectionem & scriptionem pertinent, linguæ Germanicæ gnarus, facîle per se animadvertet.

Nunc usum per exempla quædam declarabimus, utroque caractere descripta.

haben Leid vnd New Sünd ewre vber solt Ihr
 איר זולט אויבר אוירי זויבד רוייא אובד לייז האובן
 vnd Menschen der vnd Gottes Augen den in
 אין דען אויגן נוטש אובד דער מעבשן . אובד
 des Hoffertigkeit die vnd höhe ewre niederlassen
 בידראשן אוירי הויהי אונד דיא הופרטיקייט דעש

Herszen anffgeblasen

אופֿיבלאזן הערבן .

gaf der auff oder Hauß im dich Frewe

פֿרוייא דיק אים הויש אודר אויף דר נש

laß nit sey Geschäften deinen Bey

בייא דייבן נישעפֿטן זייא ביט לאש

vnterweisen dich sie wie

וויא זיא דיק אובטרוויין

hochweisen vnd kuaen die

דיא קלונן אובד הוך וויין

tragen will er wen man der ist selich vnd gut

נוט אונד זליק איז דר מן ווען ער וויל טרין

taagen junaen seinen in Gefakes des Joch das

דאז יאך דעש נישאכש אין זייבן יובן טאין

sparen nit dich soltu Geschefft dein in

אין דייין נישעפֿט זולטו דיק ביט שפֿרן .

fahren wider Glück gut ein wurd dir ob

אוב דיר וואורד איין נוט נליק ווידר ורן .

Pravè hic omissum est ~ pro A in ultimis vo-

cibus.

gewuchert haben wurd wunsch seinem nach welcher

ווילכֿר באך זייבם וואובש וואורט האבן נישאוכרט

viel geht sein durch wochen alle vnd / gewonnen vund

אונד נישאובן אונד אלי וואוכן דורך זיין נייט ויל

sein end zu wurd dem / gespunnen vnd gehaspelt

ניהספלט אונד נשפֿובן דעם ווירט צו עבד זיין

wöhnung

וואובונן האב אונן נוט ציריבן :

gerinnen gut vnd hab wohnung

Porro Germanicus sermo nunquam illis purus est, sed frequentissime tam in scribendo quam loquendo, Hebraica vocabula immiscent. Et sic quidem ab ineunte prima ætate pueros suos loqui instituunt, ut paulatim Hebraicis assuescant. Sic dicunt, *Sie wie ein Mius Kind ist das* / מואוס wußt: *Das fleisch ist nicht Cascher*, כשר recta & licita: es ist paful, פסול profanum, vitiatum, adeoque illicitum, *Wenn man Thilla thut* / soll man sein herß mecaffen seyn Ieschem schamajim, תפלה precatio, מכוז Intendens, Dirigens; לשם שמים Ad Deum. *Einem levaja thun* / hoc est, *Deducere in viam*, ליה Deductio. Sic Participiis Hebraicis familiarissime cum Verbo substantivo utuntur: ut, *Sen mir mochel*, מוחל condonans esto, *condona mihi*: *Jch will dir mode seyn* / מודה Confiteus ero, *confitebor tibi*: *Deine Brieff bin ich mecabbel gewesen* / מקבל accipiens fui, *accepi*: *Du solt ihn mecabbed seyn* / מכבד Honorans eris, *Honorabis illum*.

Verba Hebræa corrumpunt, & flectunt in formam Germanicam, ut Germani Latina, *Disputieren* / *Studieren* / *Conferieren*: Sic illi: *Er hats gegansset* / id est, נגב Furatus est: *Man begaslet vnd begansset ihn* / id est, *beraubet vnd bestilet ihn*. *Der Bore chasme dich zum guten Jahr* / id est, *Creator obsignet te ad annum bonum*: quæ salutatio usitata est apud eos in principio novi anni. בורא Creator, חתם Obsignavit, unde *Thau aspiratum* ut s̄ pronunciant: Sic *Badfen* / *Quærere* à רבד Quæsivit: *Schächten* / *Mactare*, à שחט Mactavit, *Gasslen* / *Rapere*, à גל Rapuit, *Prædatus est*: *Aufsmecfen* / *Delere*, *eradere*, à מחה Delevit, vel מחק Erasit. Dar

sehen / id est, concionari, concione interpretari, à שרש
 & inde Ein Drasche / שרש concio, Ein Draschle / bre-
 vis concio, quales pueri ipsorum decem vel duodecim
 annorum solent quandoque in conviviis solenniori-
 bus, ut circumcisionis vel aliis, ex præceptorum insti-
 tutione habere, non pietatis, sed hilaritatis causâ:
 Sachren / Negotiari, Mercari, à סחר: Taphsen / id est,
 Fangen / Gefangen nemmen / à פתח Prehendere. Rur-
 sus Nomina sic corrumpunt, quomodo observavi eos
 loquentes, das ist ein assuskeit / id est, Stetigkeit / ab
 תמיד pertinacia, obstinacia.

Habent & peculiare quosdam loquendi formas,
 à communi Germanicè loquendi usu remotas, das da-
 sig pro dasselbig: die dasigen / pro dieselbigen: Jüdschen /
 id est, Circumcidere, per Circumcisionis fœdus Juda-
 ismo initiare, quomodo Christiani in quibusdam
 Germaniæ partibus dicunt Christen / pro Baptizare,
 per Baptismum Christianismo initiare. Ein Welgel /
 Puella: Enck pro Euck / quod Poloniæ Judæis fami-
 liare: Breylefft / Nuptiæ: quomodo in quibusdam
 Germaniæ partibus dicunt Brautloff / quasi concu-
 sus nuptialis. Diewert / pro Nur / solum, tantum. Ein
 Perlch / pro Perlin / margarita: Ein fingerlich / pro
 Fingerlein / id est, annulus: Leyen / pro Lesen / Legere:
 Wenschen / pro Benedeyen / Benedicere: Dren / Orare:
 Einnauff / pro Hinauff / Einrab / pro Herab.

Similia accuratus lector ob-
 servabit.

האב איתרדר בדיעה ליהט אויך איין מול צו קומן
 לראות בשלום כולכם זו האב איך לע"ע מעט מעות עג בימט
 איך אבר לרוש חידוש אן כמ"ר מנחם דאש ער איצובד
 מער דען איין שנה איר בית לישריבן האט אוב איר
 אויף איין שרייבן נאר בית משיב ניווען איז איך
 דובקט ווען איך בון זולט זעהן שורה או שורותיים מגלילת
 ידו הנקיי"ה זאלט איר לייך זיין כראות פני אלהים ווייטר
 עג איז איר אבן ציינט איין אובקל יעקוב זיא נפטר
 בע"ה לאז איך ווישן וויא עג אום זיין קיבדר שטיט
 עיד ליבר ורזיבד יעקוב שרייבט איר על ידי מוקדם וויא
 לאבן איר בוך הבט בדיעה צו האביו צו בלייבן אודר
 אין וועלכס אופן איר אלדא זייט עג הט איר אייבר
 ליינט איר הט אל וואוכן ד' כתרם צו לייובן אוב דא
 קאשט. אלדא קויבט איר איך וואל מחי"ה זיין. ליבר
 אובקל לאזט בית אוב שרייבט איר כ"ד ווידר וויא עג
 מיט איבזרן קרובים שטיט ווען אויך בור אייבן הויר
 בעבן איין איך איך הויר איין מלאך מן השמים ווייש
 אויף דיז מולט קיין חדושים מער צו שרייבן ואל תשיבני
 ריקס זאת הפעם ויי ישמרך מכל זעם כה חפץ באמרי נועם אהובך
 ש"ב הקטון נפתלי בר משה זצ"ל נכתב יום ו' ה' ניסן פה

הולצן בשנה אחרת לפ"ק

Post scripta.

עיקר שכחתי נא אהובי בלשון בקשה וועלט איר איין
 טקזימפ לאר בון איירס בואייאן ספר הראויף שיקן
 על ידי שליח הזה הנאמן לשולחי איך וויל עג מיט דאבך
 ביצאטן א"ה ושלום שניר

Inscriptio.

לעיר המהוללה וראבן קפורט

ליד אהובי שב וחותני האלוף והיקר והמשכיל בכל דרכיו
 ישכיל כמר יעקוב וכל אשר לו שר

Inter-

Interpretatio abbreviaturarum & vocum quarundam Hebraicarum precedenti Epistola insertarum.

שב

Abbreviatura est, pro שאר בשרי Propinquus carnis meae.

כבוד

Id est, כבוד מעלת רבי Gloria excellentiae Rabbi.

Id est, שיחיה Qui vivat.

עם

Id est, עם שלום Cum salute.

מרת Domina.

פלונית Plonith, fictum nomen, quod per N. significare solemus.

דבר

Id est, ראשית דבר Principio rei, primùm.

חס

Id est, חס ושלום Parce & Pax sit, id est, quod absit.

על

Id est, על זאת Propter hoc, propterea.

שלוח מיוחד Nuncium, tabellarium proprium.

כל

Id est, כל דבר Rem omnem, totum negotium.

בדעה In animo, in mente.

לעת

Id est, לעת עתה Ad tempus nunc, hoc tempore.

מעט מעות Parum pecuniarum, paucos nummos.

חדוש Novum, mirum me habet.

שורה Linea, שורות Lineæ duæ.

מגלילת ידו A circumvolutione manus ejus, id est, litteris, scripturâ.

ראשי ישיבות אוב ראשי נדיבי העם אוב זקנים אוב שופטים
דיא אים גבן מלכות גיווען זייבד אוב זייבד קווען
גען בכל אוב האבן זיך דא איין גרוש הויט מיחד גיווען
וועלכע מיט שויבן טאפע ציריא פון זיידן גיוועבט
גוייריכט ווארדן איז אוב האבן אלי ראשי ישיבות
שטוילי גישטעלט אוב אלן חכמים אוב זקנים אונד איין
שויבן שטול דאר אונד דער נשיא הט זולן זיין בוך
גווען שטול אייבן צו דר רעכטן זייטן אוב אייבן צו
דר לינקן זייטן בעמליך בור דען ראש ישיבת סורא
אוב פויר דען ראש ישיבת פומבדיתא. ווען ערבון דער
וועלט אלדא איז אונד גישעבדען דר ראש סורא אוב
האט דעם נשיא דברי מסר גיזאגט דאש ער זיין
הערץ ביט זול דר העבן אויבר זייבי ברויזר. דען
אן גיבט אים איין דיבשט אוב ביט איין גיוואלט
אז דר פסוק שפריכט הויט ווירשטו איין קבעכט
ווערדן דען ואלקש אן דעם זעלבן טאג זיין זיא אין
בית הכנסת גבן. דאהן זייבד אונד דיא ראשי
ישיבות קווען אוב האבן דיא האנד אונד אין גילענט
אוב האבן מיט טרוועיטן אוב שופרות גיבלאזן אוב
האבן גיבעשט אוב גיזנט מיט הזהר שטים
אובזר הער נשיא זול זעבן צו איוויין צייטן. ען זול
אוב דר העבט זיין צום הויפט דר גיאכפּרקיט
צום הויפט דר ורטרייבונד ישראל אוב בלייטיטן
אין אין זיין הויז מיט טרוועיטן אובד גיקוויבשוונג
ער זאלש נוהג זיין מיט רעכט פּרטיקייט אוב
גירעכטיקייט אוב גיריכט אוב מיט גיטר רבובפט
דאר מיט שיידן זיא פון אים. דען זעלבן טאג
שיקן זיא אים גרוש גישעבד פון גילבר אוב גילד
איין איקליכר באך זייבם ורמויין דאר באך בירייט
דער נשיא איין סעודה צו צום שבת דען דא אשן מיט
אים דיא ראשי ישיבות אוב דיא זקנים פון דער שטאט
אוב דיא הויכשטן דעש מלכות דיא דא גיפובדן
ווארדן

ווארדן • אס ערב שבת בויט ון אים אין דעם בית
 הכנסת איין מגדל אוב דעקטן דאש וויט זיידן אוב
 טאפעצרייא • אית שבת בו וזרין זיבן אזי ראשי
 ישיבות אוב ראשי דעז ואלקש אוב בילייטן אין בית
 אין דאש בית הכנסת דא זיבן ער פֿור אין אלן הער •
 דען עז איז דער סיטן בייא דן שרים אוב מלכים
 אין דען זעלבן מלכות דאש זיא פֿור אירם ואלק
 הער זיהן • ווען דר נשיא זיט דא איז זיין פנים ור
 דעקט וויט אייבם זיידן טוך דאש ון אים דאז פנים
 ביט זיכט • ווען זיא באהי בייא דעם בית הכנסת זיין
 זא היבט דער חזן אן בו זיבן ברוד שאמר וכו' אוב
 זיא ראשי ישיבות עבט ווארטן ברוד שאומר וכו' אובד
 זאן אנדרי תפלות וער אים גיגוז ביז ון דיא ספר תורה
 אויז דעם היכל בעמן זול • אלז דען ברעבן זיא דען
 נשיא אלר א. יברשט אויף דען מגדל אוב זיין פנים איז
 ור דעקט • דאר באך דער ראש ישיבת סורא אוב באך
 אים ראש ישיבת פומבדיתא אוב זעבן דען נשיא אויף
 קוישטליכן בוזיריכטן שטול אובד בעמן דיא ספר
 תורה אויז דעם היכל אוב ברעבן זיא אויף דען מגדל
 זא זיאט ער פֿון ערשטן אוב באך אים דיא ראשי
 ישיבות • ווען דאז זען אויז איז פֿבנט דער נשיא אן
 דאש ואלק בור זירעכטיקייט אוב פֿרוזיקייט בו
 ור וואבן אוב זיבט דרבך דר לויבביש דעם ראש
 ישיבת סורא בו דרשן אוב בו פֿרעדין בוס זבן
 ואלק • דאר באך איז איר ון אויף זישטבדן אוב
 דעם נשיא דען זען זעטן זישטבדן אויף זישטבדן אוב
 זיין פֿויס אוב אויך זיין זיבעט בו זישטבדן אוב
 ערשטעלך זיבעטן דאז דיא ראשי ישיבות זולן זנוקליך
 זיין זערבן דיא תורה • דרבאך בֿויר אזי שטעבד
 דעז ואלקש זיבעטן אוב בֿויר איין איקליכש לאנד
 דאש עז זיט וועל בשיר ון פֿון חרב אוב דבר אוב פֿון
 אלס

אלס בוין • באך דעם ניבעט האבן דאש גבזי
וואך אין ווידר הייס צו זייבס הויז בלייטיט הייט
רושן פריידן •

Quo ritu Princeps Israelis Regem Babyloniae olim
accesserit: ex eodem libro.

אין צייטן ווען דער נשיא האט וועלן גיהן צו דעדן
הייט דעם מלך בבל זו שיקט ער פון ערשטן
צום מלך אוב ביזט דר לויבביש דא זאגט דער
מלך ער זול קומן אוב שיקט אים אין קוטשר וואן
זייבש ווארטשולקש • דאש ער דאזייט וויל כבוד
געבן דעם זאמן דוד • דען אל דיאבשיאס זיין פון
זאמן דוד גיווען • אבר דר נשיא איז אוין דעם וואן
ביט גיפארן בון ווען כבוד מלכות בייארט ער איז פור
אים גיבארן אוב ער איז באך גיפולגט גינבן אין
אייבס זיידן קלייד אובד פופבין זאבן זיין בור
אים הער גילאפן אוב אל דער ורע ישראל דער אין
גיזעהן האט דיא זיין שולדין גיווען אין צו בלייטן •
ווען ער בון אן חצר המלך קומן איז זא זיין אים דיא
דיבר דעש קויביגש עבטלין גאבן אוב זיין בור
אים הער גילאפן ביי באהבט צום מלך • דיא
קבעכטן אבר דעז נשיא זיין צו בעהשט בור אים
גילופן הייט אייבן בוויטל בון גאלד אוב האבן עז
גיווארפן בור דעם נשיא • דא דער נשיא צום מלך
קומן האט ער זיך גיבוקט אלז דען האט ער זיך
אזיך איין פאם גישטעלט וויא דער מנהג דעז מלכות
איז גיווען דהייט אן צו בייין זיין אובטרטעביקייט
אוב שטיט אלז וויא איין קבעכט דא גיבוויט
דער מלך זייבן דיכרן דאש זיא דען נשיא אוין איין
שטול זולן זעבן באהבט צו זיבר גיבן זייטן דער
מלך שוויגט איין וויל שטיל זיין כבוד דא הייט צו
בוויין אלז דען וועבדט ער זיך הייט זייבס פנים צום

הוייט תשובה טון אוב ער וילייכט מורן מויכט
 שטערבן דאמיט ווירט ער גיבובדן דאזער אל זיין
 טאן אין תשובה לעבט אוב שלמה המלך האט גימאנט
 אין זייער ווישהייט אלצייט זון דייבי קליידר וויש
 זיין אוב קיין אויל ווירט אויף דייבס הויפט מאנגלן
 (דאמיט מייבט ער דיא תשובה אוב גוטשפירכטיג
 לעבן דאז זא אין גוט זום טוט בורדרט ער אלז
 באלד בירייט זייא) דראויף שפריכט רבי יוחנן בן
 זכאי דש איז איין גלייכביש זא אייבס קויבין דער
 אדט זייבי קבעכט זא אייבר גרושן סעודה אוב
 בשטימט איבן אבר ביט איין גיווישי זייט דיא
 קלונן אובטר איבן דיא זירן זיך זעלברט (מיט
 הויפטן קליידרן) אוב זעבן זיך גלייך ביר דיא טויר
 דעש קויביןש פאלשט אוב גידענקן עז גיברישט
 גישט אין דעז קויביןש הויז (דיא מאלצייט ווערט
 גיוויש גימאכט זיין וויר וועלן גירוישט זיין דאמיט
 וויר ערשייבן בור דעס קויבין ווען ער אוב
 בירויפט) דיא בארן אובטר איבן גיהן ווידר זא
 אירר ארבייט אוב גידענקן מאן קאן קיין
 קויביןליך מאלצייט און ארבייט אז גישוויב זא
 רוישטן דא שיקט דער קויבין אורפליצין באך
 זיבן קבעכטן זיא זולן זום עשן קומן דיא סעודה זייא
 בירייט דיא קלונן (דיא זיך גירוישט האבן) גיהן
 גלייך הביין זום קויבין דיא וויל זיא שוין גיבירט זיין
 מיט הויפטן קליידרן דיא בארן גיהן זון איר
 ארבייט גישטראקש מיט אירן וואושטן קליידרן
 הבאין בור דען קויבין זום עשן דא פרייט זיך
 דער קויבין אויבר דיא קלונן קבעכט דיא זיך גלייך
 גירוישט האבן זא זייער מאלצייט אוב דר ברבט זיך
 אויף דיא בארן דיא זיך ביט גירוישט האבן זא זייער
 סעודה אוב שפריכט דיא קלונן זא זיך גירוישט אוב
 גיבירט האבן אויף מיין מאלצייט דיא זולן זיך זום

טיש זעבן אונב עשן אונב טריבן אונב זון פרויליך
 זיין. אבר די זעלבין זא זיך ביט נירושט האבן
 בו איבר פעודה דיא זון שטעהן אונב בו זעהן אונב
 ביט עשן אודר טריבן ווייטר היט זיין טוכטראן
 לעז רבי מאיר ניאנטבון וועגן זייביששוועהירש רבי
 פאר א. זיך דיא זעלבין זון זיין אלז נילאדן אונב זיא
 אונזא וואל אזי עבי בוס טיש זיבן אבר יעבי זון עשן
 אונב די זון הובנן יעבי זון טריבן אונב די זון
 דירשטן וויא דר פרופיט רידט (ישעיה סה) אלז
 שפריכט דער הער זיך זייבי קבעכט ווערדן
 עשן אונב איר ווערדן הובנן זיידן זיך זייבי קבעכט
 ווערדן טריבן אבר איר ווערדן דירשען זיך
 זייבי קבעכט ווערדן יאזיכבן זיט פרויליכס
 הערבן אבר איר ווערדן שרייאן וועגן גרוש הרבן
 זייד:

Sermo textus Talmudici legibus sermonis Hebraei
 convenit, paucis vocibus exceptis, quas explicabo, ne
 quis in iis hæreat.

לפני מיתתך *Ante mortem tuam*: מות *Mori*; unde No-
 men Rabbinicum usitatum מיתה *Mors*. ה propter Affi-
 xum ex communi consuetudine mutatur in ת.

וכל שכן *Quanto magis ergo, Quin ergo*; nempe *hodie agis*
pœnitentiam; cum homo diem mortis suæ ignoret, &
 ita quisque dies tibi erit proximus ante mortem, ut
 tota vita sit continua resipiscentiæ meditatio.

שפנה *Fortassis*.

שוישן *Qui invitavit, vocavit* est index vocalis Chirek,
 ut sæpe in Pihel fieri solet. Sic in aliquot aliis in hoc
 textu.

פקחין *Prudentes*, quasi *Apertos* dicas, quibus mentis
 oculi aperti sunt, vide Exod. 4. v. 11.

קשטו *Ornarunt*; ex Pihel, quod insertum est indicat.
 Verbum

Verbum est in usu Veterum frequentatum, apud quos in Proverbio communi fuit, קָשַׁט עֵצְמָה וְאַחַר בָּדָה קָשַׁט. Id est, *Orna* (primò) *te ipsum*, deinde *ornato alios*, ut legitur in Talmud, Tractatu Bava Metzia, cap. 9. fol. 107. & in Bava basra cap. 3. fol 60. & in Sanhedrin cap. 2. in initio Gemaræ. Sensus ejus fuit; *Orna te ipsum* prius virtutibus, quàm arguas vitia alterius. Natum ex illo Prophetæ Sophoniæ, וְהִתְקוּשְׁבוּ וְקוּשְׁבוּ *Scrutamini vos, & scrutamini*, cap. 1. 1. id est, primum in vos ipsos inquirete, deinde in alios. Glossator Talmudicus: *Prius colligito stipulam ex oculo tuo, deinde stramen ex oculo alterius*. In eundem sensum dicunt etiam, קָשַׁט מִבֵּין עֵינַיךָ *Tolle festucam ex oculo tuo*: cui oppositum alterum, קוּרָה מִבֵּין עֵינַיךָ *Tolle trabem ex oculo tuo*, ut legitur in Erachin cap. 3. fol. 16. Hinc patet, unde sermo Christi in novo Testamento, de festuca & trabe in oculo, sit petitus.

נִלְוֶה נִלְוֶה? Nunquid?

חֲכָמִים סִטְפוּן *Stulti*, אֶטְפֵּשׁ *Stultescere*; unde illud, כָּל עוֹד שֶׁהֵם מוֹקִינִים חֲכָמָתָם מִתְרַבֶּה וְעַמֵּי הָאָרֶץ כָּל עוֹד מִטְפְּשִׁים *id est, Sapientes quò magis senescunt, tanto magis sapientia eorum augetur: idiota autem quo magis senescunt, eo magis stultescunt.*

נִכְנְסוּ *Ingrediebantur*: נִכְנַם *In Niphal, Ingredi, Introire, quasi dicas, se Colligere intrò, à כָּנַם.*

מְלוּבְלָכִין *Sordidi, sordidis & inquinatis vestibus induti, estque Participium passivum Pyhal, à לָבַלָה Inquinavit, לְכִלּוֹד Sordities.*

הֵלֵלִי *Isti, istæ, idem quod אֵלָה.*

Reliqua ex superiore instructione nostra facile patent.

זיא משיח בין יערן אונב דר זעלב ורונוכט האט זייט
 זייבס באזן זיהיישן דוד אלוה פון דער שטאט
 שוריק אונב איז איין פרוש קהל דא זיוועזן קיין
 טויזנט זייזן פרושי עשירים אונב הוך זיאכט אונב
 זליקה פטייני אונב דאז זעלבין קהל זיין זיוועזן דיא
 ערשטן קהילות דיא זיך בעטבט האבן אס קרייס
 דעש באכט סמבטיוו אונב דא זיין זער דען הובדרט
 קהילות אונב זיא זיין זיוועזן דיא ערשטן אס לאבד מדי
 איר שפראך איז תרגום אונב פון דא אן זיי קען
 לעבד גוז פופלין טאן רייט אונב זיא זיין אובטר
 דער זיולט דעש מלך פרס אונב זעבן אס מס איטליכר
 פון פינפבעהן יארן אונב דאריכר הויפט זעלט
 איטליכר איין זילדן אונב דער זעלבין זאן דוד אלוה
 דער האט זילרבט פער דעס ראש הגולה חסדא אונב זר
 דעס כהן גדול ראש ישיבה דער דא איז זיוועזן אין
 דער שטאט גדוד אונב איז איין פרוש חכם זיוועזן
 אס תלמוד אונב זובשט אויך אובסרן חכמות אונב אין
 אלן ספרים פון ביישויף אונב שדים אובד דער זאן אלוה
 האט זיכש איברבוזן אין זיין הערצן אונב האט זיין
 האבד אויך זיהובן ווידר דען מלך אונב האט אן זיך
 זיאזולט דיא יהודים דיא דא זיין זיעשן אס בערן
 חפתן אונב האט זיא זר העבט זיא זאלטן אויז זיהן זון
 שטרייטן זייט אלן זלקרן אונב האט איבן זיוויזן זייכן
 אונב האבן זייט זיווישט ווארזייט ער דיא קראפט
 האט איין טייל האבן זיאזעז זיאזייט זיישויף אונב
 אבדרי האבן זיאזעז ער זיא אזו שטערק אונב
 קרעפטין דורך שמות אונב דיא דא זיין זייט אים
 זבן זייבי חברים האבן אין זיהיישן משיח אונב האבן
 אין זילובט אונב דר הובן אונב דער מלך פרס וויא ער
 הוירט פון זאכן דעש זאבש אונב וויא ער זיין זיקט
 האט אונב זיבעהט אונב זיילט זאלק אן זיך זיבן אים
 זאכשט אין זיין הערצן אונב זעבדט זון אים איין

באטן ער זאלט זואים קומן אונד ור זיכרט אין הוך
דז ער וואלט זעהן זייבי זייכן אונד ווערן ער רעכטי
זייכן זיין זא וואו שט ער דז אין דער ווארהייט משיח
איז אונד ווערט פריפן דז אין נאט ממלד האט ניווען
אונד ווילש ביקעבן אונד וויל זיך אונד ער טעבן זונ
זייבס דיבשט דען ער איז נוטשוילן דער אין וואליך
האט ניווען. אונד דוד אלודי און אלי וארכט אונד
אונד שט קאס ור דען מלד וראנט אין דער מלד אונד
זאנט איז ער וואר דז דז דזא משיח בישט. וואר משיח
דוד אלודי ער איז וואר זיך בין משיח אונד נאט האט
דיך ניעבט זונ דר לויטן זיין פולק ישראל וואר משיח
דער מלד זיך וויל דיק אין דיא תפיסה טון ווערשטן
דיך זעלבשט לונד וואכן אין דער תפיסה זא ווער זיך
ווישן דאז דז משיח בישט. וואו אבר ביט זא זאלשט
נישטראפט ווערדן פון ווען זייער טארהייט
אונד זאלשט דיין טאן אויז דער תפיסה ביט קומן
אונד וויל דיק לונד טויטן דען דז בישט איין בר באך
דעס וויא ער תפוס וואר דוד אלודי זעבדט דער מלד
באך אלי זייבי שרים אונד באך זייער רעטן אונד וראנט
זיאר אט וואז ער זאלט טון דען יהודים דיא דז העטן
נימיסטאט אונד ווידר שפעבין און מלכות אונד דר
ווייל זיא ווארן אין דען זעלבן ראט הארטן זיא וויא
זיך דוד אלודי העט זעלבשט לונד ניעבט אונד דער
תפיסה אונד ווער איין ווייטן ווען היין וועק נאכאן אונד
זיא קאבטן ביט דר קעבן וועלכן ווען ער איז נאכאן.
וויא דאז דער מלד הארט שיקט ער באך פריצים אונד
שרים זיא זאלטן אין ווידר תפסן. זא ניעבן דיא פריצים
אונד קאומן ווידר זום מלד אונד זאלטן זונ זיבס באהבט
זיא דעס באך הערן זיך זיין שטיס אונד זיין
אונד זיכט האבן וויר ביט ניעבהן אונד וויא קעבן וויר
אין תפסן. אלש דען רייטט דער מלד זיין איין
פפערד אונד רעבט אים באך ער אונד זייבי
קבעט

קבעט אוב זייבי שרים אוב ייבן צו דעם זעלבן
 באך אוב זאהן אין ביט אוב רופטן אויף אין ער
 וואר משיב איי איר ברן בוא יא איך וויבש וועגש
 זייט איר אזא מעכטיג זאיאנט איר איר בוך אוב
 ער שפרייטט זיין מאכטל אויף דען באך גוז אוב
 פֿור איבר דען באך אוב דאז זאך דער מלך וויא
 ער איבר פֿור אוב דאז זאהן זייבי קבעט אויך
 אלש דען זאנט דער מלך אז דיא זאכֿן אזא איי זיכט
 און דאז עז אין קייבש מינבשן קראכט איי זעלכיש
 צו טון בייארט צו וועס דער מלך דער זאכֿן
 וועלט ממליך איי אובד פֿון דעם האט דער זאן זיין
 מלכות אוב אויף אובש איי צו לובן זאנטן צו איי זייבי
 קבעט אוב זייבי שרים איר פיבדן ווערק דיא דא
 ווערדן זיטאן דורך מישוף אוב אחיז עיניס ביזנדר
 אלש דען ביפול דער מלך זאן זאלט ברעבן איין
 שיף אוב רודר דאז זון איר דען באך פֿארן
 אוב זיא איבר פֿורן דען באך אוב זיל פרייס לופן איי
 באך זיא קאכטן אין אבר ביט דר רייכֿן דען ער
 יבן דען זעלבן איין טאן זעהן טאן רייז אוב וויא
 דער מלך זאך דז דער ווען ביט וואלט העלפֿן זא
 באס ער זיך איין אבדרן ווען פֿיר אוב זעבדט
 שלוחים אויג צו דען ראשי הגולה דאז זיא זאלן זנפֿסן
 דען זעלבן זאן אובד זאלן אין פֿור אין ברעבן וואו
 ביט דא וויל ער זאשן אום בריבן אלט אוב יבן זייט
 איין אבדר אוב דיא ראשי הגולה וויל ער זאשן פֿייביגן
 זייט גרושר פֿיין אוב דרבאך וויל ער איין אוב איין
 זאשן זר ברעבן

אוב זעבדט אויך איין שרייבן זיי אימר אלמעדין דער
 דא זיכט צו כעד ער זון אלן זלייס אבקרן דאז דא
 זיין זיך איי אוב זון ווארבן דיא ראשי הגולה אויף דיזי
 זך אלש דען זר זאמליטן זיך דיא ראשי הגולה אוב זבדטן
 שלוחים צו דעם דוד אלויד ער זון ווידר קערן פֿון

זיבר ברהייט עז ווערט ביזאכט בעשר זיין אזא אים
 אונד דעם נאכבן ישראל דיא דא זיין אין אייבר
 שטארקן סכנה אונד וואו ער ביט ווידר קערט דא
 זאל ער אים חרם זיין אויף דער וועלט אונד אויף
 יעבר וועלט אימר רוב איביג. אויך זעבדטן זיא
 איין שרייבן זון זכאי דעם נשיא דער דא וואר אים
 נאכד אשור אונד זון רבי יוסף בכור אלפלא דעם שטערן
 זעהר דער דא וואר אנלא דאז זיא אין אירן באזון
 אויך זאלטן שרייבן דאז דא איין זייט לייז זון יעקב
 איז אונד טוט פון בעטן זון בישירזון זיא דיא
 ברהערבייקייט דעש הימלש דיא דא נאר ויל זיין
 אונד דיא אלי זעבדטן שרייבן דעם דוד אלהוד אונד זון
 ווארבן אין אויף דאז היכשט דז ער זאל ווידר קערן
 פון זיין בוין ווען. אונד ער אכטפייגן דאז שרייבן
 אונד לייט עז אונד לכט מיט נישפעט אונד וואר ביט
 ניהארשם אונד דר שראק אויך ביט. אונד דער
 בארעהערבייקייט נעב איבש העבן איין מלך פון
 תורמה דער דא האט ניהיישן זיד אלהוד דער איז
 אונד בטר וואורפן ניוועזן דעם מלך פרס אונד האט דיא
 יהודים זער ליב ניהט אונד האט קוב שאפט ניהאט
 מיט דעם שוועהר דעש דוד אלהוד אונד זאלט זון
 אים דוא קבשט דיין ואלק אונד וויא זיא איבט אין
 נרושן לייזן שטעהן מיט דעם מלך פרס דראוס
 שטייט דיר זון דז דוא בישירזשט דיין לייב דייבש
 ואלקשי אונד זעהן טויזנט גילדן זאלן דיר נעבן דיא
 יהודים אונד איך וויל ור זיכרן דיק דוא זאלשט זיא בייא
 מיר פייגן ווען דז טויטשט דען זויבדיגן זאן דער
 דא טוט ויל ורומי לייט אין סכנה. אונד ווירשט אויך
 איין נוסן לון אכטפייגן פון נוס דרום דאז דוא
 בישירזשט דיין פרום ואלק. אונד דר זעלב זאן
 דאז מיט ער וואלט בישירזון זיין ואלק אונד זון הילף
 זיבר לייבשפט דאז נעלט דא טאט ער זיין עבבליט
 זון פולן

זון פֿולן ברעבן דיא זאך . אונֿ דיא זעלב באכֿט
 באט ער זון נאשט דען דוד אלדויד אונֿ טרענקט אין
 אן וויא עז ניהערט אונֿ אום דיא וויטר בכֿט זאלאן
 ער זיכֿר אונֿ שלין אז איין טרובקבר ער שפראכֿן
 אויף אין זון אונֿ שבייט אים דען קאן אב אונֿ
 בראכֿט דען קאן אונֿ איבר עבטוורט אין אין
 האבד דעש מלך זיד אלדין זאנט דער מלך אז ער זאך
 דען קאן דמד בראשד דאז איז אונֿ ויל נירעט אויף
 טויטש עז איז דיין זעלבשט שולד דרפֿשט ביזאבד
 אבדרש דיא שולד נעבן אז דיר זעלבשט אונֿ
 זעבדט דען קאן דעם מלך פרס מיט ווארהפֿטיגן
 עדים דז דאז דער משיח איז דא ער באך נֿיפֿראנט
 האט אונֿ דעז מלך זארן וואר נישטילט אבר בישט
 וויבֿיך וואר זיין ווילן ער וואלט איין ראכֿביבֿנען
 פֿון דען יהודים דיא אים באך נֿיהולפֿן האבן אונֿ האט
 זיא נֿיסאדירט פֿון דען קהילות זאן זולט זיא אים אונֿ
 איברעבטוורטן דיא אים באך נֿיהולפֿן האבן דעם
 זעלבן זאן דעם ור פֿלוצטן אונֿ זיא האבן משיח
 נֿיוועזן זיא קעבטן זיא ביט אונֿ וואו זיא זוכֿן זאלטן
 אלש דען ביפֿול דער וולך זאן זאל זיא תפֿסן אונֿ
 פֿון דן זעלבן תפוסים זאכֿטן זיא מיטל לייט דיא דא
 משה זאכֿן מיט דעם מלך מיט נרושם נעלט אונֿ
 ננט דאז ווארן הובדרט זעבטבר נאלד אונֿ רבי משה
 מימוני דאז דין דער שולטן העט אום נֿיבראכֿט האט
 אין נֿיפֿראנט אונֿ ער מישח ווער דא האט ער
 נֿיזאנט יוא . זא האט זון אים נֿיזאנט דער מלך אונֿ
 וואז איז דאז זייכֿן . זא האט ער נֿיזאנט זאן זאל
 אים דען קאן אבשביידן דא ווערט עז אים ביט
 שאדן . אלש דער מלך ביפֿולן דז זאן אים דען קאן
 האט אב נֿישביטן ער איז אבר נֿישטורבן אונֿ זאן
 זאנט ער האט עז דראוועב נֿיטאן דאז זאן זאל אין
 ביט מיט שווערן פֿיבן פֿיבין אונֿ עטליכי
 ווארהפֿטיגן

וואר הַפֿטֿיף האבן ניווארט ער זאלט ווילד קומן
אונז לעבבדין וורדן אונז דער בר איז באך ביט ווילד
קומן :

Hujus historiae veritatem, non quidem quoad singula accidentia, sed quoad personam & eventum ejus, astruit Rambam sive R. Mosche ben Majemon, in libro epistolarum, in epistola ad Rabbinos urbis Marfiliae, qui de hoc falso Messia ipsum rogaverant. Respondet, stolidum istum hominem, non in oriente, sed in terra australi vixisse, & se pro praecursore ac nuncio Messiae jactitasse, ut viam ipsi praepararet, ac sic plurimos ad se Judaeos attraxisse. Totam ejus historiam ad se ex ista terra à fratribus Judaeis perscriptam, quibus prolixâ epistolâ per tria folia responderit, ac totum negotium Messiae, de ejus signis & adventus tempore explicarit, monuisseque eos, ut hominem ab ista stoliditate averterent. Tandem post annum hominem fuisse captum, & cum à quodam Arabiae rege rogatus fuerit, Quare talia fecisset, respondisse, Se ex mandato Dei id fecisse. Quod, inquit rex, ejus rei signum dabis, ut credamus? Praecidite, inquit, mihi caput, & paulò post reviviscam, eroque ut à principio. Factum, sed haecenus nondum revixisse, &c. Verba ejus sunt: quae leviter in Hebraeis versatus, facile intelliget.

Ex Epistola Majemonis.

עסקי המשיח אשר זכרתם שהגיעו לכם דברים מסמי
לא היה כך המעשה כמו ששמעתם ולא במזרח היה
אלא בארץ תימן עמד איש אחד יש לדבר זה ככ שנה ואמר
שהוא שלוחו של משיח מישר דרך לפני ביאתו ואמר להם כי
המלך המשיח הוא יתגלה בארץ תימן ונתקבצו אנשים רבים
יהודים וערביים עמו והיה מסבב בהרים והיה מסעה אותם ואומר
להם

להם תמיד גואו עמי ונצא לקראת המשיח כי הוא שלחני אליכם
 לישראל דרך לפניו וכתבו אלי אחינו שבארץ תימן כתב גדול
 והודיעו לי משפטו ודרכו וחדושויו שחדש להם בתפלות ומה היה
 ואמר להם ואמרו לי שכבר ראו מנפלאותיו כך וכך ושאלו לי על
 זה והבנתי כל הדברים והכרתי מתוך דברי כתבם שאותו האיש
 העני חסר דעת אבל היה ירא שמים ואין בו חכמה כלל וכל מה
 שאומרים שעשה או נראה על ידו הכל שקר וכזב ופחדתי על
 היהודים משם וחברתי להם כמו שלשה קונדרס' בענין המלך
 השמי' וסימני הזמן שיתראה בו והזהרתי אותם שיהיו
 זה האיש שמא יאבד הוא הקהלות' כללו של דבר לאחר
 שנה נתפש וברחו ממנו כל הנלוים אליו ויאמר לו מלך אחד
 ממלכי הערבי' אחר שתפשו מה זאת עשית אמר לו אדוני
 המלך אמת אני אומר כי בדבר " עשיתי " אמר לו המלך
 מה המופת שלך' ענה ואמר לו אדוני המלך חתוך ראשי
 ואחר כן אני אחיה ואקום ואהי' כבראשונה' אמר לו המלך
 אין לך מופת גדול מזה ואם הוא כך אני וכל העולם נאמין
 בודאי שדבריך כלם אמתים וטובים ונכוחים ושקר גדול
 אבותינו הגל ואי' בס' מועיל' מיד גזר המלך וצוה ואמר קחו
 לי הרב ויביאו החרב לפני המלך וצוה והתנו את ראשו
 ונהרג אותו העני' תהא מיתתו כפרה עלי' ועל כל ישראל
 ונענישו היהודים ברוב המקומות ממון גדול' ועד עתה יש
 שם חסרי דעת אומרים עתה יחיה ויעמוד מקברו' כך היו
 הדברים ואם שמעתם שהגיע כתבי לפאס' שמוא' אות' הדברים
 ששלחתי בארץ תימן העתקו והגיעו לפאס' וכבר אמרתי
 לכם שכל זמרוקי השאלות' שלכם בענין זה כלם שריגי אילן
 אחד הם ואני אצוה לכם בדעתי גדו אילנא וקציצו ענפיה'
 ונטעו עץ הדעת הטוב ואכלו מפריו וטובו ושלחו ידיכם וקחו
 גם מעץ החיים ואכלו ותחיו לעולם :

INDEX.

INDEX VOCUM SINGU- LARUM, QUARUM FORMA IRREGU- laris aut flexio potissimum in The- sauro notatur.

אֲחִיזַח	82	אֲהִיָּה	258	אֲבָדָה	122
אֲחִים	78	אֲהַמִּיָּה	ibid.	אֲבוּדָה	255
אֲחַל	177	אוֹכַל	199	אָבוּשׁ	206
אֲחָרוּ	119	אוֹדָה	279	אָבוֹת	83
אֲחָרַיִן	76	אוֹדִישָׁה	196	אָבִי אֲבִיָּה	247
אֲחַתָּה	169	אוֹדִיעֶךָ	509	אֲבִידָה	136
אֲטָ	280	אוֹדִיעֶם	ibid.	אֲבָנִים	80
אֲטָה	278	אוֹחִילָה	221	אֲבָרָה	134
אֲיִבֵּשׁ	186	אוֹכַל	187	אֲבָרָם	64
אֲיִטִּיב	196	אוֹפְנִים	77	אֲנֵאלֵתִי	130
אֲיִלִּיל	ibid.	אוֹצִיא	247	אֲנִידָה	157
אֲיִלְכָה	186	אוֹצִיאָה	ibid.	אֲנִידְנוּ	511
אֲיִמְנָה	196	אוֹצִרָה	109	אֲנָמִים	78
אֲיִן	76	אוֹצְרוֹת	83	אֲרִידָה	285
אֲיָק	186	אוֹר	201	אֲרוֹשׁ	206
אֲיִסְרָם	196	אוֹרֵשׁ	192	אֲדַמְדַּמֹּת	81
אֲיִשָּׁן	186	אוֹשַׁע	ibid.	אֲדַמָּה	285
אֲיִתָּם	169	אוֹזֵן	136	אֲדָמִים	79
אֲמַאֲסָה	508	אוֹזְרָכִי	508	אֲדַע	186
אֲכַבֵּד	114	אוֹלֵת	98	אֲהַב	109
אֲכַל	109	אוֹנִים	82	אֲהַב	109
אֲכַלָּה	103	אוֹרָה	270	אֲהַבְתֶּהוּ	490
אֲכַלְךָ	510	אֲחוּהָ	258	אֲהוֹדְנוּ	195
אֲפָ	169	אֲחַטָּה	507	אֲהִי	282
				אֲלִים	

INDEX.

אתקומם	228	אבח	152	אלים	
אתקנה	508	אקרא	235	אלפים	
ב		אקרה	285	אמהות	
באחבתו	501	אראם	510	אמות	ibid.
באו	232	אראנהו	ibid.	אמילם	509
בכאה	205	ארה	164	אמלאה	240
בכאה	234	ארו	ibid.	אמלל	125
בכאז	503	ארו	203	אמר	109
בכאנה	ibid.	ארומם	182	אמרות	81
בבנותי	ibid.	ארומם	235	אמתחות	81
בבנותכם	ibid.	ארוממך	509	אפתים	81
בנודה	73	ארותיה	493	אנשים	79
בנשת	150	אריוך	270	אסיף	136
בנשתם	501	אריקם	509	אסיפם	ibid.
בהביאי	503	ארמנות	82	אסערם	507
בהדרך	538	ארע	221	אסף	136
בחולד	191	ארפה	235	אערה	221
בהוסדם	504	אשכים	134	אענה	266
בהכינו	502	אשפתות	82	אפאיהם	510
בהלו	177	אשעה	258	אפו	258
בהלו	501	אשתוללו	182	אפים	79
בהמות	81	אשתומם	ibid.	אענד	509
בהמלו	504	אשתונן	ibid.	אענם	ibid.
בהצותו	276	אשתיו	276	אפר	221
בהרג	549	אשתמר	146	אציעה	197
בהרות	81	אתודע	199	אציתנה	197
בהשמה	186	אתיו	258	אצק	198
בהשמים	538	אתיות	256	אצרה	152
בהתודע	199	אתו	152	אצרה	198
בוז	234	אתנהו	508	אקב	165
בוש		אתנו	255	אקומה	206

INDEX.

184	גוּזֵי	ibid.	בְּנֵי	493	בוֹשׁ	202
184	גִּזְיָה	164	בְּנַחַה	502	בוֹשֶׁה	ibid.
505	גְּזֵלוֹת	81	בְּנִסָּס	ibid.	בוֹשְׁמֵס	498
184	גִּיאֵת	82	בְּעֶטֶף	549	בוֹטָה	232
	גִּיל	220	בְּעִז	258	בֶּן	202
	גִּלְגָל	164	בְּעִיר	220	בְּזָאוּ	162
113	גִּלְגָל	270	בְּעִיר	549	בְּזָה	203
210	גִּלְתִּי	269	בְּצֵאתוֹ	503	בְּזוֹנוֹ	162
63	גְּמֻלַתְהוּ	490	בְּצֵאתְכֶם	ibid.	בְּחֻקוֹ	163
135	גְּמֻלָתוֹ	ibid.	בְּצִדְקָתוֹ	501	בְּחֻקוֹ	501
75	גְּנֵבְתֶם	ibid.	בְּצִקָּת	188	בְּחֻשָּׁה	233.502
185	גְּנֵבְתִי	342	בְּקִטָּה	502	בְּחֻפֶּה	501
186	גְּנֵבוֹת	81	בְּקִרְבְּתֶם	501	בְּחֻרִי	499
246	גִּשׁוּ	151	בְּרֵא	242	בֵּין	220
245	גִּשְׁי	ibid.	בְּרֵפִים	82	בִּינָה	221
241	גִּשְׁה גִּשְׁ	151	בְּרוּךְ	163	בִּינוֹתִי	219
ibid.	גִּשְׁתוֹ	501	בְּשׁוּ	203	בִּירְנִיּוֹת	82
243	גִּתוֹת	82	בְּשׁוּמוֹ	502	בִּיתָה	73
ibid.			בְּשׁוּרִי	ibid.	בְּפוֹ	257
246			בְּשִׁנּוֹ	204	בְּכִיָּה	256
ibid.	דְּבָרוֹ	512	בְּשִׁלְחֶךָ	500	בְּכַשְׁלוֹ	549
ibid.	דְּבַרְתִּי	342	בְּשִׁלְמִים	511	בְּלֻדְתָהּ	502
244	דְּוִדִים	79	בְּשִׁתִּי	203	בְּמִצְאֲכֶם	498
245	דּוּמִיָּה	256	בְּתִים	77	בְּמִצְאֲכֶם	502
245	דָּחוּ	273			בְּמִתִּי	84
247	דִּינוֹ	221			בְּנָה	255
246	דִּבְרָא	241	גְּאִיּוֹת	82	בְּנוֹ	232
245	דְּלִיּוֹ	270	גְּבָהָא	98	בְּנִים	78
ibid.	דְּלִים	78	גְּבָהָא	253	בְּנִית	254
ibid.	דְּמִים	ibid.	גְּדִים	79	בְּנֵי	254
156	דְּגִפִּי	489	גְּזָבִי	76	בְּנֵי תִיָּה	493
	דַּע	185	גְּזִי	204	בְּנֵתָה	254
	דַּעָה					

INDEX.

הוליד	195	הברו	169	דעה	184
הליד	193	הברו	177	דעה	184
הולדת	199	הגד	156	דעהו	505
הונה	275	הגד	159	דעת	184
הונו	276	הנד	ibid.		
הוסדה	520	הנה	272		
הוסרו	191	הניענו	501	האדרוש	113
הועד	198	הגלה	275	האור	210
הוצא	246	הגלות	276	האזין	63
הוצא	246	הגלתי	276	האונה	135
הוצאה	248	הגלת	281	האמנתי	75
הוצאתי	245	הנישה	157	הב	185
הוצאת	ibid.	הדפנו	489	הכה	186
הוצאת	ibid.	הדיחמו	505	הבא	246
הוציא	244.246	הדסים	78	הבאת	245
הוציאה	246	הדק	175	הבאת	244
הוציאי	ibid.	הדוש	210	הבאתה	ibid.
הורד	194	הדשנה	144	הבאתי	245
הורידמו	505	ההימיר	217	הבאתם	ibid.
הרה	272	ההכין	486	הביא	246
הורה	275	ההלכוא	ibid.	הביא	ibid.
הרו	257	ההשיב	193.486	הביאה	ibid.
הורגי	278	הובא	248	הביא	244
הוריש	193	הובאו	ibid.	הביאה	245
הורת	276	הכיש	217	הביאו	245
הוריתי	276	הונה	275	הביאי	247
הרתי	ibid.	הודו	278	הביאנו	246
הושב	192	הודנו	277	הביאת	245
הושב	191	הודע	195.198	הביאתי	ibid.
הושיב	192	הוא	257	הביאתני	ibid.
הושיעה	195	הוכן	224	הביט	156

INDEX.

218	הל'ט	205	השתו	491	הושע	ibid.
219	הפט'ים	277	ה'ה	257	הושעו	191
176	המ'ה	256	ה'ו	ibid.	הושר	195
221	הפכו	180	ה'ות	ibid.	הותל	125
219	הפולו	210	ה'חברד	507	ה'ה	278
278	הפמות'ים	224	ה'חברד	512	ה'ה	275
275	המנכס	499	ה'טיב	194	הוכו	285
277	הפס	169	ה'טיב	195	הולו	219
281	המסו	276	ה'טב	ibid.	החבאו	248
505	המצי'ה	245	ה'טיבה	65	החבאתה	244
265	המר	175	ה'ליכו	195	החבה	248.265
265	המתי	218	ה'מני	ibid.	החביאה	244
276	המיתו	489	ה'ניק	192	החולתי	130.138
194	המתס	219	ה'ניקחו	505	החטו	246
281	הנכאות	240	ה'יצת	232	החטו	244
491	הנח	195	ה'יתו	276	החל	169
275	הניא	244	ה'כבס	146	אחל	177
256	ה'ים	194	ה'כה	275	החלה	176
496	ה'ניחה	195	ה'כה	277.278	החלתי	281
265	ה'ניחו	502	ה'כה	281	החלם	501
505	הנמצאים	239	ה'כות	278	החלתי	176
282	ה'ני	508	ה'כני	505	החשו	278
44	הנפת	218	ה'כית	276	החתת	ibid.
46	הנצבת	191	ה'כית	281	הט	278
217	הס	270	ה'כס	489	הטה	ibid.
id.	הסבו	176	ה'כני	ibid.	הטה	275
221	הסבוך	494	ה'כזו	210	הטהו	489
119	הסג	224	ה'כנו	219	הטהרו	144.146
76	הסיתו	219	ה'כנינו	489	הטיתו	276
76	הסמה	217	ה'לאת	275	הטלתי	218
27	הסתפח	146	ה'לאתי	276	הטמאה	250
	העדתה					

INDEX.

השב	221	הציבי	195	הערתח	218
השיבנו	219	הציל	156	העדתי	219
השבותם	219	הצפינו	133	העזה	176
השה	275	הצית	194	הערה	221
השח	175	הצר	217	העירותי	219
השיא	244	הקומים	204	העל	278
השיאו	245	הקים	220	העלה	275
השיבום	494	הקיימי	505	העלה	277
השבני	512	הקיף	194	העלה	281
השכוני	102	הקיף	195	העלהו	505
השמה	180	הקל	175	העלו	265
השמה	502	הקל תני	491	העלות	265
השמה	486	הקם	224	העלות	276
השמו	176	הקמתו	491	העליטנו	494
השמות	ibid.	הקצות	277	העלתה	281
השע	221, 278	הקרה	217	העלתם	491
השתחוה	283	הראה	275	הערה	275
השתחוית	ibid.	הרב	278	העשו	256
השתעשעו	145	הרבה	277	העשו	496
התבונן	226	הרי	76	העשותו	265
התורה	283	הרים	78	העשותו	503
התו	175	הרים	224	הפדה	282
התהל	284	הרפו	169	הפלא	244
התיו	258	הרע	217	הפלא	246
התיטבי	196	הרעו	219	הפר	217
התל	119	הרעתי	ibid.	הפר	ibid.
התל	121	הרוף	278	הפרה	221
התמו	176	הרפה	239	הפרו	219
התפקדו	144	הרצת	275	הפתית	276
התקששו	182	השא	246	הצו	276
התרוועץ	227	השאת	245	הצטידנו	227

INDEX.

60	וְהִיָּת	254	וְאַרְצָא	267	הַתְּרַפִּית	283
511	וְהִיָּת	254	וְאַרְוֵתִי	162	הַתְּרַצָּצוּ	182
122	וְהִפְךָ	490	וְאַשְׁבֹּה	186	הַתְּשׁוּטְטָנָה	227
271	וְהִמְתָּה	218	וְאַשְׁתּוּמָם	182		
178	וְהִמְתִּיו	ibid.	וְאַתְנַךְ	508	7	
79	וְהִמְתָּו	219	וְבָאָה	206, 234	וְאַבּוּאָה	236
157	וְהִנְחִיתִי	194	וְבָאת	231	וְאַדְעָךְ	509
261	וְהִנְיָחָה	198	וְבוֹשָׁה	203	וְאוֹלָךְ	196
271	וְהִנְחַמְתִּי	144	וְבָנִית	254	וְאוֹר	204
157	וְהַעֲלִיתִי	276	וְבִקְשָׁתָם	490	וְאַחֲבֵא	247
108	וְהִפְרַתָּה	218	וְבִרְאֵת	242	וְאַחֲבֵא	240
136	וְהִצִּיב	194	וְבִשָּׁת	203	וְאַחֲו	109
192	וְהִצִּינִי	ibid.	וְבִתְקוּמָמִיד	227	וְאַחַל	169
80	וְהִצִּיל	156	וְגִלְגָּלְתִּי	119	וְאַחַר	109
97	וְהִקְאֲתוּ	245	וְדוּמְמִתִּי	172	וְאַט	280
262	וְהִקִּיצָה	221	וְדוּשִׁי	206	וְאַיִשָּׁנָה	186
80	וְהִקְמוּנִי	219	וְדִיגוּם	219	וְאַכּוֹת	165
62	וְהִרְמַת	218	וְהִאֲזִיחוּ	131	וְאַכְלָתָם	490
57	וְהִשְׁפּוּ	177	וְהִבִּיאֲתִי	245	וְאַכְסָף	567
261	וְהִשְׁתַּנִּית	284	וְהִגּוּ	257	וְאַכְרָה	258, 510
123	וְהִתְנַעֲשׂוּ	144	וְהִדְקוּת	176	וְאַלֶּה	186
59	וְהִתְרוּ	283	וְהִוצֵאת	245	וְאַמּוֹתֵיהֶו	567
222	וְהִתְנַבֵּית	250	וְהִוצֵאת	ibid.	וְאַנְעֵלָךְ	507
65	וְחָדוּ	162	וְהִוצֵאת	254	וְאַעַל	279
87	וְחָיָה	253	וְהוֹשְׁבוּתִים	219	וְאַעֲזוּ	261
1d.	וְחֻטָּאת	230	וְהוֹשַׁע	194	וְאַעֲמָה	270
261	וְחֻיָּבְתָם	213	וְהוֹרָה	273	וְאַעֲשֶׂה	510
62	וְחֻטָּאתֶיהָ	242	וְחַוִּית	276	וְאַעֲשֶׂר	135
86	וְיִאֲחָבוּ	507	וְחַחֲתִּיתִי	176	וְאַפֶּת	267
62	וְיִאֲצֵל	136	וְחַטְהֵרוּ	144	וְאַקִּימָה	213
25	וְיָאת	261	וְחַטִּיבְתִי	219	וְאַקֵּל	169

וְיָאתוּן

INDEX.

וירא	279	ווישם	ibid.	וויאתיון	260
וירב	121	ווישרם	123	וויבחהו	511
וירד	261	וויכו	282	וויבשהו	122
וירידו	197	וויכתו	178	וויגה	271
וירו	278	וויכתום	158	וויגל	178
וירם	207	ווילינו	222	וויגל	279
וירם	ibid.	ווילד	186	וויגע	157
וירפו	170	ווימח	261	וויגדא	261
וירע	222	ווינע	207	וויגדו	271
וירפו	240	וויגשא	250	וויגח	157
וירצאו	173	וויסב	165	וויחמם	508
וישב	281	וויסב	172	וויחדר	136
וישב	186	וויסבו	178	ווינעץ	192
וישע	261	וויסר	207	וויז	280
וישר	157	וויסרני	189	וויזשב	197
וישר	186	וויעט	207	וויז	262
וישרנה	187	וויעל	279	וויז	280
וישתחו	285	וויעף וויעף	207	וויז	262
ויתא	281	וויער	222	וויז	157
ויתגל	285	וויצטרו	228	וויחל	261
ויתו	271	וויצק	188	וויחל	123
ויתם	170	וויצקו	ibid.	וויחלא	259
ויתם	178	וויצר	187	וויחלו	222
ויתמו	170	וויצר	ibid.	וויחם	165
ויתרצאו	182	וויצרו	207	וויחמו	187
וכלתו	491	וויפרו	222	וויחמנה	ibid.
וכעסתי	490	וויקא	247	וויחז	261
ולחגרים	538	וויקף	197	וויט	262
ולחתי	177	וויקא	186	וויטב	186
ולנה	203	וויקש	261	וויף	262
ומוצא	232	ווירא	262	ווישם	225

INDEX.

וְתַנְשֵׁא	250	וְעַלְלָתִי	172	וּמִצְאָן	234
וְתַסַּר	222	וּפְשָׁתֶם	204	וּמְתָה	203
וְתַעַד	ibid.	וּצְמַת	231	וּמְתִי	ibid.
וְתַעֲד	279	וּצְפוּ	256	וּנְאֻשָׁאֵר	112
וְתַעֲלוּ	260.267	וּקְרֵאתִי	231	וּנְכַל	157
וְתַעֲשׂ	267	וּקְרֵאתִי	ibid.	וּנְבִלָה	165.168
וְתַפְהוּ	109	וּרְאֵמָה	202	וּנְגִלוּ	168
וְתַצְאֵן	235	וּרְבָה	161	וּנְדָמָה	170
וְתַקֶּס	221	וּרְבוּ	162	וּנְהִי	262
וְתַקְרְבוּ	109	וּרְמִיזוּ	276	וּנְחַבְתֶּם	239
וְתַרְב	261	וּשְׁבַת	203	וּנְחִלוּ	168
וְתַרַע	221	וְתַבִּי'אָה	236	וּנְחַתָּה	167
וְתַרַץ	165	וְתַבְאִינָה	236	וּנְיָרָם	510
וְתַרַץ	178	וְתַבְדָּ	261	וּנְדָ	280
וְתַשְׁאֵנָה	235	וְתַבֵּן	261	וּנְבָה	264
וְתַשֵּׁב	207	וְתַנַּח	207	וּנְכַחַת	191
וְתַשְׁנָה	235	וְתַנַּל	271	וּנְכַפֵּר	144
וְתַתַּע	261	וְתַגִּשֵׁן	153	וּנְלוּ	265
וְתַתַּצַּב	147	וְתַהִי	259	וּנְמָם	167.168
וְתַתַּשׁ	159	וְתַהֲרַר	261	וּנְסַבָּה	167
		וְתוֹשֵׁב	196	וּנְסַל	261
		וְתוֹזֵן	260	וּנְפִלְאָתָה	238
		וְתוֹזִי'	ibid.	וּנְקִטּוּ	168
זוּנָה	272	וְתַחֲלוּ'נָה	178	וּנְקִי'ת	264
זָרָה	273	וְתַחֲשׂ	207	וּנְקַתָּה	ibid.
זָרִית	268	וְתַכָּה	261	וּנְרַפְאוּ	239
זָרוּ זָרוּ	203	וְתַלְדָּנָה	187	וּנְשֵׂא	238
זָרְמוּ	120	וְתַלְהֵ	261	וּנְשִׁים	178
		וְתַמָּס	279	וּנְשִׁלְחָךְ	507
		וְתַנַּח	207	וּנְשִׁמָּה	169
		וְתַנְיָקוּהוּ	509	וּנְתַתִּיהוּ	492
חֲדָלוּ	99				
חֲזַקְתִּי	512				
חֲזַלְלַת					

INDEX.

זגור	165	חקה	505	חוללת	215
זגור	512	חקותיך	493	חוללתי	ibid.
זחור	267	חרבות	81	חורי	76
זדי	76	חרלים	79	חזים חזים	79
זדים	82	חשים	204	חטא	231
זדבאו	251	חשופי	76	חטאים	232
זדם	170			חטין	76
זדע	186			חיין	ibid.
זדענו	509	טבו	203	חיתו	342
זדשנה	123	טובה	65	חולאים	79
זהוא	259	טח	202	חללים	ibid.
זהודה	195. 279			חלוני	76
זהודו	279			חלותי	163. 270
זהודים	79	יאהבני	508	חלינו	269
זהושיע	195	יאר	210	חמים	78
זתי	265	יאמרוך	512	חמצתו	501
זהיליו	196. 197	יאתני	510	חמרמרו	126
זהל	136	יבאו	247	חמתים	82
זהתלו	123	יבואנו	511	חו	64
זואר	180	יבדילני	508	חוננו	506
זובא	249	יבול	152	חניות	82
זוכאו	ibid.	יבוים	511	חנה	512
זודה	279	יביע	157	חנני	489
זודעתי	131. 194. 119	יביעון	158	חנני	506
זוכח	196	יברכנהו	508	חנני	505
זומים	79. 84	יבש	186	חנות	163
זומם	63	יבשת	185	חסיה	253
זונה	279	יגודנו	508	חסיו	255
זוסב	180	יגורם	509	חסנים	80
זועדני	508	יגיד	157	חצים	78
זירא	279	יגל	261	חצנו	391

INDEX.

271	יִמְצֵא	266	יָד	280	יֹשֵׁב	225
79	יָמַר	170	יִכְבְּדֵנִי	508	יֹשֵׁד	180
id.	יִמְרוֹךְ	109	יָכָה	278	יָזָה	259
id.	יִנְאֵץ	222	יִכְרֹנוּ	568	יִזְעֻקוּךָ	512
512	יָנִי	247	יִכְלֹכֵל	123	יִזְרָה	274
32	יָנִיחַ	197	יִכְלֹת	185	יִחְבְּרֶךְ	128
97	יִנְיֵעוּן	222	יִכְלֹתֶיךָ	488	יִחַד	262
86	יִנְשׂוּא	240	יִכְסֶה	274	יִחֻלְלוּ	215
89	יִסְבְּנוּ	508	יִכְסִימוּ	271.511	יִחְיוּן	260
186	יִסְבְּנוּ	ibid.	יָפֵת	180	יִחִי	262
71	יִסּוּבְבִנְהוּ	ibid.	יִלְבָּשֵׁם	508	יִחִילוּן	222
59	יִסִּית	222	יִלְדֹתֶיךָ	492	יִחִישָׁה	222
id.	יִסֵּף	178	יִלְדֹתֶיךָ	ibid.	יִחִיתוּ	509
07	יִסַּע	157	יִלְוֶנוּ	512	יִחַס	186
59	יִסַּר	222	יִלְיוּ	222	יִחַמְתֵּנִי	119.490
511	יִסַּר	121	יִלְכְּדוּהוּ	510	יִחַז	180
10	יִסְרֵנִי	489	יִלְכְּדוּ	ibid.	יִחַנֶּךָ	509
30	יִסְרֵנִי	ibid.	יִמְאֵס	170	יִחַנְנוּ	ibid.
61	יִסְרֹתוּ	490	יִמְאֵסוּ	171	יִחְסִיוּךָ	260
33	יִסְתַּבֵּל	147	יִמּוֹת	84	יִחְפְּאוּ	271
34	יִעֲבֹרְנוּ	510	יִמּוֹת	207	יִחַר	261
511	יִעוֹלְלוּ	173	יִמּוֹחַ	267	יִחַרוּ	170
31	יִעֲדֵנִי	508	יִמִּים	79.84	יִחַת	152
22	יִעֲלֵעוּ	217	יִמְיוֹן	76	יִחַתוּ	153
61	יִעֲצְרוּ	216	יִמְישׁוֹן	178	יִשְׁמֵא	250
60	יִעֲשֶׂה	266	יִמְלֵא	242	יִשְׁמְאוּ	251
79	יִעֲשׂוּ	ibid.	יִמְצֵאָה	509	יִיָּדַע	187.196
23	יִעֲשִׂרְנוּ	507	יִמְצֵאָהוּ	511	יִיטִיב	196
60	יִפְגֹּשֶׁךָ	506	יִמְצֵאוּן	240	יִיטֵב	ibid.
99	יִפָּה	73	יִמְצֵאוּנָה	335-510	יִזְרָה	266.285
65	יִפִּים	79	יִמְצֵאֵנִי	235	יִישרוּ	197
	יִפִּית					

INDEX.

יששום	512	ירושלמה	23	יפִיפִית	271
ישתומם	182	ירימה	509	יפלא	279
ישתחו	285	ירד	170	יפר	ibid.
ישתיו	260	ירכים	82	יפת	ibid.
ישתמר	147	ירפתים	ibid.	יצאני	512
ישתקשקו	148	ירע	222	יצאת	232
יתאו	285	ירעו	ibid.	יצב	197
יתגעשו	148	ירעע	215	יצר	186
יתוכח	200	ירפו	242	יצתו	189
יתלונן	228	ירקרקת	81	יקר	186
יתמו	171	ישאונד	235	יקו	271
יתמוללו	ibid.	ישבוחנד	510	יקח	159
יתמלאו	251	ישבעני	508	יקם	ibid.
יתנשא	250	ישדם	ibid.	יקמוז	207
יתא	159	ישובו	207	יקרא	259
		ישוד	165	יקראנני	235.511
		ישחו	170	יקרד	510
		ישחרנני	510	ירא	230
		ישט	262	ירא	261
		ישו	279	ירא	233
		ישיא	247.279	יראו	234
		ישים	178	יראוני	511
		ישיםם	508.509	יראתם	231
		ישל	152	ירב	222
		ישליו	260	ירב	261
		ישלמד	511	ירבין	260
		ישם	165.170	ירד	279
		ישנא	259	ירדף	123
		ישנא	274	ירוז	260
		ישנו	187	ירוממני	509
		יששו	128	ירוץ	165

כ

כאהבם	499
כבאכם	503
כנעת	150
כחחכם	538
כחחלונות	ibid.
כהיום	ibid.
כהנדף	113
כהתנדות	284
כהתם	177
כהתמד	ibid.501
כוננה	213.489
כוננתח	212
כחכי	269
כירום	80

INDEX.

185	להשתבח	146	לדיו	220.549	ביתרון	529
42	להתגולל	182	לדעה	184	כלאים	ibid.
42	לוטה	205	לדעתו	502	כלאתי	231
120	לולא	64	לדרוש	103	כלו	273
503	לירות	270	לדתנה	502	כלים	79
04	לחול	163	להבות	81	כמשלש	104
05	לחיים	82	להביאה	503	כנלותה	549
49	לחננה	500	להבר	177	כנפים	82
163	לחרחר	121	להגדוד	538	כסו	273
512	לחתם	82	להדק	177	כסמו	489
94	לטמאה	233	להוא	257	כעטיה	256
03	לטעת	150	להורות	278	כפים	82
50	ליחמנה	500	להידות	278	כקרבכם	498
49	לילה	73	להונתם	ibid.	כראותו	503
89	ליז	221	להוציאנו	503	כשד	163
213	לינו	ibid.	להורות	278	כשמעתו	501
73	ליני	ibid.	להושיב	195	כתפם	ibid.
48	ליסוד	185	להושיבי	ibid.	כתנות	81
57	לירא	257	להחומה	538		
49	ליראה	233	להחלו	169		
63	ליראם	242	להטות	278		
49	לירות	257	להכיל	134	לאדיב	133
03	לרות	ibid.	להלו	538	לאור	210.564
81	לך לכה	185	להמין	195	לאמור	548
49	לכו	186	להגידו	ibid.	לבאים	79
d.	לכי	ibid.	להנפה	220	לבור	163
50	לכלכל	121	להעם	538	לביא	246
	לכן	186	להפרכם	502	לברם	501
	לבתו	502	להציב	195	לבאלה	499
00	ללדה	184	להראה	265	לנעת	150
00	לליו	549	להשות	277.549	לנשת	ibid.
	ללת					

INDEX.

מועדת	101	מאסכם	499	ללת	185
מוצא	246	מאסם	ibid.	למלאות	242
מוצאים	248	מאתים	82	למצינו	342
מומת	224	מבי	246	למשפטי	120
מוסב	180	מביא	ibid.	לנחותם	503
מוסר	224	מביאים	ibid.	לנים	204
מוציא	246	מביתך	121. 497	לנס	205
מוצאת	249	מגדת	156	לנפל	549
מוצאת	232	מגוללה	174	לעות	163
מוצאות	249	מגוררות	ibid.	לעמדה	512
מורה	277	מגנים	78	לענות	594
מורים	ibid.	מגרים	159	לעשותו	503
מושיבי	194	מדבר	145	לפחת	150
מותה	73	מדיבות	133	לצבות	277. 549
מזה	64	מדינות	81	לצקת	189
מזה	277	מהולל	174	לקים	213
מזיז	132	מהוללי	ibid.	לקשש	173
מזרה	269	מהיות	549	לרא	233. 548
מזרה	273	מהלכים	133	לראוה	257
מחאף	502	מהרבת	278	לראות	549
מחולל	174. 215	מהתנבות	250	לרד	163
מחוללת	213	מובא	249	לריב	549
מחונן	172	מובאים	ibid.	לרפותני	503
מחוקק	ibid.	מובאות	ibid.	לשכות	81
מחוקקים	ibid.	מוגיד	277	לשמד	549
מחטו	233	מודה	ibid.	לשמיע	ibid.
מחלמים	132	מודים	ibid.	לתתן	150
מחצצרים	ibid.	מודעת	199		
מחרוז	257	מול	206		
מטה	277	מול	205		
מטה	281	מוגיד	277		
מטה					

מ

מאונים 80
מאירת 220

INDEX.

מצאתם	491	מליץ	76	מטה	64
מצאתנו	ibid.	מלינים	220	מטהר	145
מצב	199	מלכיות	82	מטוחי	269
מצות	82	מלכין	76	מטלאות	243
מצית	194	מלתי	231	מטלטל	120
מצל	176	ממלאים	243	מיהוה	543
מצרה	220	ממני	508	מיטיב	194
מקדשו	384	ממותת	213	מים	80
מקטר	139	מנאץ	145	מימינים	194
מקיפים	194	מנאות	82	מינקת	194
מקללני	120.496	מנד	224	מיראים	242
מקנה	246	מנח	199	מיראתו	501
מקננתי	127	מניח	194	מירדי	499
מקראי	243	מניות	82	מירשתך	543
מקרקר	120	מנות	ibid.	מישני	ibid.
מקשש	172	מסב	176	מכה	277
מקששת	ibid.	מסבת	180	מכה	281
מראה	281	מסית	220	מכים	282
מראה	282	מסלאים	243	מכלכל	120
מראשתי	84	מסתולל	182	מכנסים	80
מרבה	277	מסתתר	145	מכרפל	127
מרגוז	543	מעולל	172	מכרבר	120
מרגים	78	מעויגן	ibid.	מלא	230
מרדה	184	מעורים	132	מלא	242
מרדף	549	מעירם	496	מלא	ibid.
מרום	215	מעלה	277	מראת	233
מרפא	269	מעלת	277	מראתי	342
מרע	220	מעניד	497	מלבווא	234.549
מרעים	ibid.	מפנה	281	מלו	231
משנת	156	מפר	220	מלושני	120
משה	277	מצאת	232	מלים	205

משובבת

INDEX.

נחנת	168	נבאים	ibid.	משוכבת	215
נחפה	265	נבזה	165	משוטטים	211
נחר	167	נבית	242	משוטטות	ibid.
נחרו	168	נבכים	210	משיבת	220
נחת	167	נגאלו	112.126	משיטהו	492
נחתו	154	נגזו	168	משלוח	104
נטיו	255	נגלה	265	משפתים	80
נטיו	265	נגלות	ibid.	משתאה	284
נטמאים	239	נגלינו	264	משתחיותם	ibid.
נטמאת	ibid.	נגף	155	מת	202
נטמתם	ibid.	נדחת	ibid.	מת	205
נטמנו	ibid.	נהיה	264	מתבוססת	227
נינם	510	נוגי	265	מתגודדים	182
נכאו	264	נוגות	ibid.	מתה	203
נכה	278	נודישה	197	מתו	ibid.
נלאתי	264	נולד	191	מתודה	284
נמו	204	נולדו	191	מתודים	ibid.
נמלו	154	נוסרו	112.200	מתנה	63
נמלים	155	נזרא	239	מתנים	80
נסבה	167	נושבת	191	מתנססות	182
נסבה	169	נזלו	99	מתערה	284
נסה	234	נחבא	238	מתעתע	120
נעדותי	190	נחבאים	239	מתעתעים	145
נעו	204	נחבאת	238	מתפפות	172
נעור	209	נחפה	240.265	מתקוממה	227
נעות	265	נחל	167	מתרונן	182
נעלים	80	נחלת	168	מתתי	213
נענה	265	נחם	154		
נענה	ibid.	נחם	155	נ	
נעניתי	264	נחמים	191	נאורת	187
נעשה	ibid.	נחמי	505	נארים	168
נעשתה				נבא	238.239.

INDEX.

		נשאו	239	נעשתה	ibid.
		נשאים	256	נפלאת	238
עדנה	64	נשאת	232	נפלאת	239
עודני	508	נשאת	239	נפליתי	239
עוזה	164	נשדנו	168	נפצותם	210
עולל	174	נשוא	231	נפוצת	ibid.
עולל	215	נשו	ibid.	נשא	257
עולל	173	נשוי	232	נצב	191
עוללה	172	נשים	83	נצבים	ibid.
עוללת	ibid.	נשמה	167	נצבת	ibid.
עונד	496	נשמות	169	נצור	210
עורי	207	נשני	268	נצורה	ibid.
עוררה	213	נשני	489	נצחת	155
עטרות	81	נשתנה	284	נצטרק	147
עייז	76	נשתעה	285	נצתו	191
עינות	82	נתכת	153	נקבצו	114
עינות	84	נתעו	154	נקה	264
עינים	82	נתתי	492	נקומה	207
עירים	83	נתתני	511	נקטה	209
עלפה	126			נקטתם	210
עמדה	499			נקל	167
ענה	270	סבוגי	493	נקלתי	168
ענה	489	סורה	204	נקרא	240.265
ענותו	273	סורי	76	נרדה	187
עניתיה	493	סורי	204	נראה	265
ענד	489	סחרחרר	119	נריע	222
ענני	ibid.	סכתה	162	נריעה	ibid.
ענקתמו	490	סלוח	164.506	נרע	ibid.
עצו	186	סעה	256	נרפתה	238
ער	204	ספים	78	נשא	239
ערו	270	סריסים	75	נשא	255

ערים

INDEX.

קבנו	164.504	פְּתִיִּים	ibid.	עֵרִים	81
קדשים	77			עֲרִיצִים	71
קדשים	ibid.			עִשָּׂה	255
קדשתיה	512	צֵאָה	234	עִשָּׂה	232
קוה	270	צֵאוּ	ibid.	עֲשֹׂהוּ	489
קוית	269	צֵאָנָה	ibid.	עֲשֹׂהוּ	502
קום	205	צֵאת	233	עֲשׂוּהוּ	498
קומה	206	צְבָאִים	79	עֲשׂוּנִי	ibid.
קומי	ibid.	צְבִים	ibid.	עֲשִׂיהֶם	497
קח	98.151	צְבִיָּה	232	עֲשִׂית	254
קחו	ibid.	צְדוּ	204	עֲשִׂיתָהּ	491
קחי	ibid.	צְדִנָּן	76	עֲשִׂיתֶם	493
קחם	98	צְהַרִים	80	עֲשִׂיתֶן	255
קחנו	505	צֹר	206	עֲשִׂיתָנִי	493.512
קחת , קחת	151	צֹתָהּ	491	עֲשֶׂה	490
קטנה	73	צִים	79	עֲשֵׂנוּ	491
קיו	235	צִמָּא	230	עֲשֵׂנִי	490
קיו	258	צִמְתָּנִי	494	עֲשֵׂת	253
קים	213	צִמְתָּתוֹנִי	120		
קימו	ibid.	צִפִּיָּה	256		
קיקליו	64	צִפִּיָּד	497	פְּלִמְנִי	64
קוקל	119	צִק	188	פְּקוּ	204
קמות	81	צִק	185	פְּרִיָּה	256
קמיד	497	צִקוֹן	99	פְּרִים	78
קמנה	206	צִרוֹת	81	פְּרִשׁוּ	119
קנא	242			פְּרַת	256
קנה	255			פְּשׁוּטָה	103
קצות	81	קָאָה	232	פְּתוֹת	82
קרא	243	קָאִם	202	פְּתָאִים	79
קראים	232	קָבָה	164	פְּתָאִים	ibid.
קראני	494	קָבָה	489	פְּתַחָהּ	126
קראו					

צ

פ

ק

INDEX.

שאלתיו	ibid.	רדם	496	קראו	234
שצנן	119	רדפי	499	קראו	ibid.
שאת	233	רנה	73	קראני	253
שאת	ibid.	רומם	174	קראנה	505
שאתו	503	רומם	215	קראת	233
שבותים	83	רועה	205	קראת	253
שביתים	ibid.	רחים	80	קרנים	80
שבלים	ibid.	רשפש	125	קרקר	119
שבנה	206	ריבות	218	קשות	81
שבעים	76	רכו	162		
שדי	ibid.	רמו	204	ך	
שדים	80	רנו	164	ראה	257
שוא	233	רני רני	ibid.	ראה	255
שוב	185.200	רעים	79	ראו	257
שב	206	רפא	242	ראו	273
שובכתו	491	רפאה	234	ראותך	503
שובה	206	רפה	ibid.	ראי	496
שבה	ibid.	רפאנו	242	ראי	ibid.
שוכי	204	רפאתי	ibid.	ראיות	256
שובנו	505	רצא	206.257	ראיתו	493
שוקים	79	רצאתי	254	ראם	491
שורים	ibid.	רצין	76	ראמות	205
שושתי	269	רציתם	492	ראני	496
שחדו	105	רש	185	ראשים	79
שחתי	162	רשו	204	רב	205
שים	221			רבה	270
שימה	505	ש		רבותי	342
שיצא	232	שאהו	505	רבותים	82
שלאנו	64	שאוני	506	רגלים	82
שלותי	254	שאטך	498	רד	98
שלשים	76	שאלתיהו	493	רדה רדה	185
שמהו					

INDEX.

תְּדַבֵּא	242	שֵׁת	202	שְׂמָחו	489
תְּדַפֵּי	170	שֵׁתָה	203	שֵׁפוּ	164
תְּדַמְיוּנִי	270	שֵׁתוֹ	ibid.	שֵׁמוֹ	489
תְּדַשֵּׂא	247	שֵׁתוֹ	ibid.	שְׂמוּךְ	494
תְּהוֹא	259	שֵׁתִי	ibid.	שְׂמוֹת	163
תְּהִי	262.259			שְׂמִים	80
תְּהִיָּה	258	ת		שְׂמִמִּין	76
תְּהִימְנָה	223	תֵּאבֹה	258	שְׂמִיעָה	101
תּוֹדָה	278	תֵּאכְלֶהוּ	107	שְׂמַעְתִּי	491
תּוֹחַל	196	תֵּאמְנוּ	197	שְׂמַתְהוּ	491
תּוֹכַח	ibid.	תֵּאמְנָה	115	שְׂמַתוֹ	ibid.
תּוֹכִיחַ	ibid.	תֵּאסְפוּ	197	שֵׁנָא	230
תּוֹסֵף	ibid.	תֵּאָרְנָה	208	שֵׁנָא	261
תִּסָּף	109	תֵּאָתָה	259	שְׂנֵאת	231
תּוֹסֵף	196	תֵּבֵא	258	שְׂנִים	73
תּוֹסִיפִי	196	תֵּבֵאֵינָה	236	שְׂנֵתִים	81
תּוֹסְפוֹן	197	תֵּבֵאָנָה	ibid.	שְׂעֻשְׂעֻ	111
תּוֹצֵא	247	תֵּבּוֹאֲתָה	236	שְׂעֻשְׂעֻתִי	ibid.
תּוֹקֵד	199	תֵּבּוֹאֲתֶךָ	236	שְׂפֹט	91
תּוֹרָא	240	תֵּבִיאֵינָה	247	שְׂפֹטָה	109
תּוֹרֵד	196	תֵּבְעִיוֹן	260	שְׂפִים	79
תּוֹרֵד	199	תֵּבְעֵנָה	158	שְׂפִכָה	121
תּוֹשֵׁב	ibid.	תֵּבְעַתְנִי	508	שְׂפִתִים	81
תּוֹתֵר	197.199	תֵּבְעַתְנִי	ibid.	שְׂפִתִים	80
תּוֹלִי	109	תְּנִיוֹן	279	שְׂקוּים	79
תּוֹנִים	512	תְּגִישׁוֹן	157	שְׂרִי	76
תְּחִי	262	תְּגַל	267	שְׂרֵשׁ	119
תְּחִילִין	221	תְּגַלָּה	270	שְׂרֵשׁוֹ	120
תְּחַל	170	תְּגַלְגָּה	223	שְׂרָשִׁים	77
תְּחַשְׁבוּנִי	108	תְּגַשׁ	152	שְׂרָתִי	343
תֵּט	262	תְּדַבְּקֵנִי	508	שְׂשֵׂאֲתֶיךָ	269

INDEX.

תְּקוּנָה	214	תְּסוּבָנִי	509	תַּטָּה	260
תְּקִיאָה	247	תְּסֻלָּה	243	תַּטְמָאוּ	251
תְּקָרְאָנָה	260	תְּשַׁבְּרִים	507	תַּטְיִב	196
תְּרָאָה	258	תְּעוּנָה	115	תַּיִטְבִּי	ibid.
תְּרָאֵהוּ	510	תְּעוּלָּל	173	תַּעֲשֶׂה	266
תְּרָאוּ	235	תְּעַפֶּה	206	תַּכּוּ	282
תְּרָאִינָה	260	תְּעוּפִינָה	208	תַּכּוּנֵן	228
תְּרָאֵנָה	208	תְּעַנְהוּ	511	תַּכְלֶה	259
תְּרָאִי	510	תְּעַנְיָה	260	תַּכֵּס	271
תְּרַגְלֵתִי	131	תְּעַר	271	תַּלְאוּם	255, 492
תְּרַד	187	תְּעַשׂ	261	תַּלְוִאִים	256
תְּרוּץ	170	תְּעַשֶׂה	258	תַּלּוּם	ibid.
תְּרוּמָמָנָה	215	תְּעַשִׂין	259	תַּלְכָּנָה	187
תְּרַנָּה	165	תְּעַשִׂינָה	267	תַּלֵּן	221
תְּרַפִּינָה	235	תְּעַשֶׂנָּה	260	תַּמוּטִינָה	208
תְּשִׂאִינָה	ibid.	תְּעַשְׂרָנָה	507	תַּמַּח	279
תְּשֵׁב	221	תַּטְוִצָּנָה	208	תַּמְחִי	ibid.
תְּשַׁבֵּן	268	תַּפּוּצוֹתֵיהֶם	386	תַּמִּי	501
תְּשַׁבִּינָה	ibid.	תַּפִּל	157	תַּמִּים	79
תְּשַׁנְּשִׁי	122	תַּפֵּר	225	תַּמְלֵאמוּ	512
תְּשׁוּמִם	182	תַּצֵּא	260	תַּמְנוּ	162
תְּשִׁי	259	תַּצוּדְנִי	509	תַּמְצֵאוּ	235
תְּשִׁיתָמוּ	511	תַּצוּדְדָנָה	214	תַּמְצֵאֵן	ibid.
תְּשַׁק	279	תַּצִּינָה	260	תַּמָּר	178
תְּשַׁת	222	תַּצִּיתוּהָ	195	תַּמְרוּ	109
תְּשַׁת	262	תַּצְלִינָה	166	תַּז	151
תְּשַׁתְּחוּ	285	תַּצְלָנָה	ibid.	תַּנַּח	150
תְּשַׁתַּע	ibid.	תַּצְלָנָה	178	תַּנְהוּ	504
תַּת	150	תַּצַּר	207	תַּנֵּם	ibid.
תַּתְּאוּ	270	תַּצְרֵנוּ	508	תַּנְנָה	ibid.
תַּתְּאוּ	285	תַּצַּת	189	תַּנְשִׁי	512
תַּתָּה					

INDEX.

תתן	150	תתמם	146	תתה	98
תתערי	285	תתמונג	228	תתכו	159
תתפל	146	תתמונגנה	ibid.	תתם	170
				תתם	178

INDEX
CAPITUM INSCRIPTIONES & Summas continens.

CAP. I. De Literis, p. 1. *Triples earum figura, ordo, numerus: Quinq; duplices: Affines: Orthographia literarum: Distributio ipsarum juxta organa pronunciationis: Literæ quiescentes: potestas numeralis. Pag. 1. & seqq.*

I I. De Vocalibus & Diphthongis, *Cholem quando supra literam ו & ש vocale sit: Schurek quando intra literam ו non sit vocale: Scheva: Diphthongus: Vide & cap. 5.*

III. De Dages & Mappik, *Dages lene quibus literis competat, & quando: Dages forte quibus literis non competat, Vide & cap. 4. & 5. Pag. 1. & seqq.*

IV. De Syllaba & legendi ratione, *Scheva quomodo ad syllabam adhibeatur: Scheva Compositi anomalia triplex: Dages fortis usus in syllabæ constitutione: Dages euphonicum: Dages forte in literis gutturalibus aliquando inscriptum: Diphthongi quomodo syllabam constituent: Vocalium Chatephkametz & Kametzchatuph distinctus usus: Chatephkametz an literæ precedenti similem vocalem subjiciat? Kametzchatuph an rectè scribatur cum duobus punctis? Pag. 14.*

INDEX.

- V. De Accentibus, Vox Milra & Milhel, Accentus Tonicus, Figure & similes quomodo differant: Potestas, præpositivi & postpositivi: Ministri & Reges: Accentus euphonicus Metheg: Metheg sæpè mutatur in alium accentum: Makkaph accentus ablati nota, & ejus usus: accentuum trajectio: Vox penacuta Dages euphonicæ initialis causa: Accentus librorum metricorum: Dages lenis usus ab initio dictionis: Ejusdem in media dictione: Kametz longi & Kametz brevis differentia: Kametz chatuph & Chatephkametz quomodo differant: Accentus, vocis affectio: Accentuum sonus & numerus: Pesik & Legarme an accentus: Soppasuk: Hillui & Mecarbel an diversi accentus: Meajela quid: Accentuum quorundam sodalitium speciale: Accentuum anomalia in decalogo: Voces quindecim punctatæ extraordinariè. Pag. 28.
- VI. De Notatione vocum, species primitiva, Radix, Species derivativa: derivatio fit tribus modis: Figura simplex & composita, Pag. 63.
- VII. De divisione vocis in genera & species, 64.
- VIII. De Nomine, Numeri & generis specialia, Nomen substantivum & adjectivum: Adjectivi motio: Comparatio: Casus Nominum: Nomen heemanticum, 65.
- IX. De prima declinatione Nominum, terminatio pluralis in V. & V. irregularis Anomaliæ. 75.
- X. De secunda declinatione, Anomaliæ. 80.
- XI. De Pronomine, Pronomina separata: conjuncta, præfixa, suffixa, 84.
- XII. De Verbo, ejus Tempora: Præsens tempus proprium nullum: Persona & earum formatio. 89.
- XIII. De Conjugationibus Verborum, & earum prima activa Kal, Verba transitiva, Intransitiva: Præteriti

INDEX.

Præteriti triplex terminatio: Aphæresis primæ radicalis: Verborum in ד desinentium, in Præterito anomalia: Verbi וַיְאָדָּם anomalia, Verba in י desinentia: Verba quiescentia primâ radicali & 95.

- XIV. De Conjugatione passiva Niphal, 110.
- XV. De Conjugatione activa Pihel, *Verba contrarie significationis: Verba Pihel vel quadrata: vide & cap. 38. p. 115.*
- XVI. De Conjugatione passiva Pyhal, *Imperativo quare careat, 123.*
- XVII. De Conjugatione activa Hiphil, 128.
- XVIII. De Conjugatione passiva Hophal, 136.
- XIX. De Conjugatione Hithpahel, *syllabæ ejus characteristicæ accidentia, Syncopa & Methatesis, 140.*
- XX. De Verbis anomalis sive imperfectis, & primum de Defectivis primâ radicali וַ, & prima ipsorum conjugatione Kal, *Verbi וַיְאָדָּם anomalia. 148.*
- XXI. De Conjugatione passiva Niphal defectivorum primâ וַ, 153.
- XXII. De Conjugatione Hiphil defectivorum primâ וַ, 155.
- XXIII. De Conjugatione passiva Hophal, 158.
- XXIV. De defectivis secundâ radicali, & prima ipsorum Conjugatione Kal, 160.
- XXV. De Conjugatione passiva Niphal, 166.
- XXVI. De Conjugatione Pihel defectivorum secundâ, 171.
- XXVII. De Conjugatione Pyhal, 173.
- XXVIII. De Conjugatione Hiphil defectivorum secundâ, 174.
- XXIX. De Conjugatione passiva Hophal, 179.

INDEX.

- XXX. De Conjugatione Hithpahel defectivorum
secundâ, 181.
- XXXI. De Verbis quiescentibus primâ radicali $\prime$,
& prima ipforum conjugatione Kal, *Vox An-*
drognos: Defectiva primâ $\prime$,
- XXXII. De Conjugatione passiva Niphal, 189.
- XXXIII. De Conjugatione Hiphil Quiescentium pri-
mâ $\prime$, 192.
- XXXIV. De Conjugatione passiva Hophal, 197.
- XXXV. De Conjugatione Hithpahel.
- XXXVI. De Verbis Quiescentibus secundâ radicali $\prime$
& $\prime$, ac primâ ipforû conjugatione Kal, 200.
- XXXVII. De Conjugatione passiva Niphal, 208
- XXXVIII. De Conjugatione Pihel, 211.
- XXXIX. De Conjugatione passiva Pyhal, 214.
- XL. De Conjugatione Hiphil Quiescentium se-
cundâ $\prime$, 216.
- XLI. De Conjugatione passiva Hophal, 223.
- XLII. De Conjugatione Hithpahel, 225.
- XLIII. De Verbis Quiescentibus tertiâ radicali $\aleph$,
& prima ipforum conjugatione Kal, 228.
- XLIV. De Conjugatione passiva Niphal, 237.
- XLV. De Conjugatione Pihel & Pyhal Quiescen-
tium tertiâ $\aleph$, 240.
- XLVI. De Conjugatione Hiphil Quiescentium ter-
tiâ $\aleph$, 243.
- XLVII. De Conjugatione passiva Hophal, 247.
- LXVIII. De Conjugatione Hithpahel, 249.
- XLIX. De Verbis quiescentibus tertiâ radicali $\aleph$, &
primâ ipforum conjugatione Kal, 251.
- L. De Conjugatione passiva Niphal, 262.
- LI. De Conjugatione Pihel Quiescentium ter-
tiâ $\aleph$, 267. LII. De

INDEX.

- LII. De Conjugatione passiva Pyhal, 271.
- LIII. De Conjugatione Hiphil, 274.
- LIV. De Conjugatione passiva Hophal, 280.
- LV. De Conjugatione Hithpahel, 282.
- LVI. De Nominibus Verbalibus, 286.
- LVII. De Voce indeclinabili, & primùm de Adverbio, 311.
- LVIII. De Præpositione, 314.
- LIX. De Conjunctione, 315.
- LX. De Interjectione. 317.

INDICIS CAPITULI LIBRI primi Finis.

INDEX CAPITULI LIBRI secundi, De Syntaxi.

- CAP. I. De Convenientia Nominis cum Nomine
Pag. 318.
- II. De anomaliis in convenientia Nominis cum
nomine, *Ellipsis: Pleonasmus: Enallage:* 326.
- III. De Syntaxi Nominum quâ unum regit alte-
rum. *Status constructus, status regiminis, regimen;*
Status absolutus; mutatio vocalium ob regimen: 341.
- IV. De anomaliis in rectione Nominum: *Ellipsis:*
Pleonasmus: Enallage. 360.
- V. De Syntaxi Pronominum cum Nominibus,
& primò præfixorum ψ & η , ipsorumque
punctatione. η *articulus, vocatur He hajedia: No-*
mini Constructo non additur: neq; nomini Proprio
hominis: neq; nomini cum Affixo. 368.

INDEX.

- VI. De Syntaxi Pronominis separati cum Nominine. 374.
- VII. De Syntaxi Pronominum Nominibus à fine affixorum. *Vocalium mutatio propter affixa.* 381.
- VIII. De anomaliis in Syntaxi Pronominum cum affixis: *Ellipsis: Pleonasmus: Enallage: anomalia affixorum.* 393.
- IX. De convenientia Verbi cum Nominine 421.
- X. De anomaliis in convenientia Verbi cum Nominine, *Ellipsis: Enallage numeri: generis.* 410.
- XI. De Syntaxi Verbi cum Dativo, 432.
- XII. De Syntaxi Verbi cum Accusativo, *Enallage Dativi pro Accusativo.* 443.
- XIII. De Syntaxi Verbi cum Ablativo, 465.
- XIV. De Syntaxi Verbi substantivi היה , 472.
- XV. De Syntaxi Verborum passivorum, 468.
- XVI. De Syntaxi Verbi infiniti, *Enallage verbi infiniti.* 479.
- XVII. De Syntaxi Verbi cum Pronominibus inseparabilibus, *primò Praefixorum ψ & η : secundo affixorum à fine, cum Præterito: cum Participio: cum Infinitivo: cum Imperativo: cum Futuro: affixa abusiva.* 486.
- XVIII. De Syntaxi Participiorum, 513.
- XIX. De Syntaxi Adverbiorum, η admirationis & interrogationis: κ similitudinis: ψ & η cum Pronominibus affixis: cum Verbis: cum voce indeclinabili: *Ellipsis: Pleonasmus: Enallage* 519.
- XX. De Syntaxi Præpositionum, *Inseparabilium בכלם cum Nominibus: ubi tres כלל articulum η extrudunt: cum Affixis: cum Verbo infinito: ubi tres כלל elidunt η characteristicum: cum voce indeclinabili:*

INDEX.

- bili: De $\aleph$ locali: Præpositionum separatarum cum Nominibus: cum Pronominibus: cum Verbis: cum voce indeclinabili: ellipsis: pleonasmus: enallage, 537.
- XXI. De Syntaxi Conjunctionum, primò copulati-
ve $\vee$, cujus varia notatur punctatio: causalis ¶ :
Conjunctionum separatarum; ellipsis, ubi de Apo-
strophe in formis jurandi vel asseverandi: pleonaf-
mus, polysyndeton, ubi $\&$ de $\aleph$ initiali librorum, 564.
- XXII. De Syntaxi Interjectionum, 581.
- XXIII. De distinctionibus sententiarum per Accen-
tus: accentuum in hoc usu commendatio: Accentus
Ministri $\&$ Reges: Pausæ: Reges literis כפת בנגד im-
ponunt Dages: vocales mutant: trajiciuntur ad syl-
labam penultimam: accentuum specialis usus in pro-
cessu $\&$ ordine, 582.

AD LECTOREM.

Ne sequentes pagellæ vacarent, visum fuit eas complere explicatione paulò plenioris Usus diversarum ejusdem verbi Conjugandi Formarum.

I. DE FORMA KAL.

Ufus & Significatio hujus Conjugationis triplex est; *Primò* significat intransitivè, ut יָשַׁב *Sedit*: עָמַד *Stetit*: *secundo*, activam habet significationem transeuntem in alium immediatè; ut פָּקַד *Visitavit*, שָׁמַר *Custodivit*: & similia: *tertiò*, usum habet quandoque Conjugationis Pihel & Hiphil, in verbis maximè, quæ formâ Hiphil carent: ut, לֹא וַיִּצְקֶתָּהּ *Et fundes ei*, Exo. 25. 12. h. e. *fundere facies, curabis*: וַעֲשִׂיתָ כַּפְרֶת *Et facies propitiatorium*, Exo. 25. 17. h. e. *feri curabis*: וַיִּבְנֶן אֶת הַבַּיִת *Et edificavit domum*, 2. Reg. 6. 9. h. e. *edificare curabit*. Quidam volunt, id aliquando etiam fieri in Verbis, quæ Conjugationem Hiphil & Pihel habent, quòd referunt; לָדַעְתָּ אֵת אֲשֶׁר בְּלִבְבְּךָ *Ad sciendum quod est in corde tuo*, Deut. 8. 5. 2. h. e. *ad scire faciendum, ad ostendendum, ad patefaciendum*: Item, *Antequam formassem te in utero*, יָדַעְתִּיךָ *scire feci te, scientem feci te, scientiâ imbui te*. Item Genes. 22. 12. *Nunc scivi*, יָדַעְתִּיךָ *scivi*, h. e. *notum feci, quòd timeas Deum*: Item Ps. 1. *Quia novit Dominus viam justorum*, הוֹדַע יְיָ *novit Dominus viam justorum, h. e. Notam facit omnibus viam justorum, ut alii ex ipsorum exemplo habeant quòd discant*. Sic; *Ista sunt nomina virorum, qui possidebunt vobis terram*, אֲשֶׁר יִנְחֲלוּ לָכֶם *qui possidere facient, in possessionem terræ immittent vos*, Num. 34. 17. vide & Zach. 2. 5. 12. וַיִּשָׁב יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת שְׁבוּתֵנוּ *Et redibit Dominus Deus*

tuis captivitatem tuam, h. e. redire faciet, reducet, Deut. 30, vers. 3. &c.

Quaedam aliquando transitivè, aliquando intransitivè significant: ut; *הִלְטוּ* *Quassata, obtusa fuerunt*, Jud. 5. 22. *הִלְטָה* *Obtudit*, 2. 6.

II. DE CONJUGAT. NIPHAL.

Ufus hujus Conjugationis est quadruplex: *Primo*: habet significationem passivam simpliciter: ut, *אָכַל* *Comedit*, *נֶאֱכַל* *Comestus fuit*: *כָּתַב* *Scriptus fuit* &c. Quæ talia sunt, illa Imperativo carent: *Secundo*, Passivam reciprocam: ut, *וַעֲמָשָׂא לֹא נִשְׁמַר* *Et Amasa non custodivit se*, 2. Sam. 20. 7. *הִשְׁמַר* *Custodi te*, *הִפְרַט* *Eripe te*, &c. Sic convenit frequenter cum Conjugatione Hithpael, unde aliquando eodem sensu junguntur: ut, *אַל תִּטְּמְאוּ בְּכָל אֱלֹהִים אֲחֵרִים* *Ne polluat vos* (Hith.) *omnibus istis, quia omnibus istis polluerunt se* (Niph.) *gentes*, Levit. 18. 24. Hæc Imperativum habent. Et sic idem verbum aliquando est passivum, aliquando reciprocum: *Tertio* significant ut in Kal, in iis verbis, quæ formâ Kal carent, ut supra dictum: *Quarto*, in Verbis intransitivis, & in forma Kal usitatis, sæpè idem significant, ut: *נִשְׁעַן* *Innixus fuit*, *נָזַר* *Fluxit*, *נִכְסַף* *Desideravit* &c. aliquando significationem auget & intendit: ut, *כַּצֵּל כְּנִטּוֹתָיו נִהְלַכְתִּי* *ut umbra in declinatione sua*, ab eo. Ps. 109. 23. Idem facit aliquando in verbis, quæ in Kal transitiva: ut *נִשְׁפָּט* *כי באשׁ* *Quoniam in igne Dominus judicabit*, Jesa. 66. 16. *הִנְנִי נִשְׁפָּט אוֹתָךְ* *Ecce ego judicor te*, Jer. 2. 35. In his vehemens increpatio & redargutio indigitatur. Talia sunt, *אָז נִדְּבְרוּ* *Tunc oblocuti sunt*, Mal. 3. 2. 16. *לְחַם לֶכֶם* *Domini strenuè-pugnabit pro vobis*. Exod. 14. 14. Ephodeus vult, significationem Reciprocam esse propriam & communem, quia habent Imperati-

perativum, & Futurum sensu imperativo, quod non
convenit verbis absolute passivis & intransitivis.

III. DE CONJUGAT. Pihel & PYHAL sufficienter actum lib. 1. cap. 15. & 16.

IV. DE FORMA HIPHIL.

Significat hæc Conjugatio; *Primò*, Actionem quæ
fit per alium; ut *הִפְקִיד* *Visitare fecit*: *secundo*, quæ in Kal
sunt intransitiva, hîc fiunt transitiva: ut, *עָמַד* *Stetit*:
הִעָמִיד *Stare fecit, Statuit*: *tertio*, quæ in Kal sunt inusitata,
in iis Hiphil præstat vicem & Kal: ut *הִשְׁכִּים* *Manè-sur-*
rexit, *הִשְׁלִיךְ* *Proiecit*: *quarto*, Idem verbum in Hiphil ali-
quando transitive significat, aliquando intransitive:
ut, *אֵל תִּירָא כִּי יַעֲשֶׂר אִישׁ* *Ne timeas, quando ditescit vir*, Pl.
49. 17. hîc *יַעֲשֶׂר* est intransitivum: *בְּרַכַת י' הוּא תַעֲשֶׂר*
Benedictio Domini, ipsa ditat, divitem facit, Prov. 10. hîc est
transitivum: *quinto*, quæ in Kal & Hiphil sunt intransi-
tiva, in Hiphil significationem habent intensiorem
& magis emphaticam: ut, *אֲדָמוּ עֲצָם* *Rubicundi erant*,
Thren. 4. 10. *אִם יֵאָדָמוּ כְּתוֹלַעַ* *Si rubra (in summo gradu)*
sint ut coccinum, Esa. 1. Sic *וַחֲרַשׁ*, *וַחֲרַשׁ* *Tacuit, Siluit*:
וַחֲרַב, *וַחֲרַב* *Dilatari, Dilatare se*, Pl. 25. 17. &c. *sextò*, quæ
in Kal & Hiphil active significant, in iis tamen hæc
forma significationi aliquam intensiorem addit: ut,
וַחֲוֹלֵיָהּ *Sylva germinans arbores*, Eccl. 2. 6. *וַחֲצִמְיָהּ*
Jesa. 55. 10.

Prima significatio propria est hujus formæ, quæ
Actionem significat, sive per modum causæ primæ, &
immediate, sive per modum causæ secundæ, & media-
tè, præcipiendo, suadendo, impellendo; sive acci-
dentaliter &c.

V. DE

V. DE CONJUG. HITHPAHĒL.

Hujus Conjugationis significatio communiter est Reciproca, quâ actio ab agente fit in seipsum; non simpliciter Passiva; ut התגדל *Polluere se*, התגדל *Magnificare se*, התגדל *Possessorem facere se*, התקדש *Sanctificare se*. Et sic aliquando significat actionem fictam & simulatam; ut מתעשר *Divitem se facit*, h. e. *simulat & fingit*, Prov. 13. 7. מתרשש *Pauperem facit (simulat) se*: התחל *Aegrotare te finge*, age *egrotum*, 2. Sam. 13. 5. מתכבד *Honorat se*, *honoratum se fingit*, vel *jaectitat*, Prov. 12. vers. 9. Et hæc admittunt Imperativum, ut & Futurum sensu Imperativo. Et hæc est propria & nativa hujus formæ significatio.

Quandoque frequentatio, assiduitas, excellentia, & continuatio actionis significatur: ut התחלה *Itavit*, continuo sc. & sedulo, ire fecit se assidue: התחנן *Deprecatus est*, instanter sc. serio & devote התחולל *Expectavit*, התדבק *Pultavit*, Judic. 19. 25. התמכר *Venditavit se totum ad faciendum malum*, 1. Reg. 21. 25. & alia, quæ prudenter sunt dijudicanda. Et hoc fit non solum in animatis, quæ potentiam habent in se agendi, sed & in inanimatis: ut ויתפצצו הרי עד *Et dissiparunt se montes*, Hab. 3. 6. פור התפוררה הארץ *Dispersendo dispersa est terra*, Esa. 24. 19. מוט התמוטטה *Movendo motitavit se terra*, Ibid. 24. 20. והתנודדה כמלונה *Et motitabit se sicut tugurium*, Esa. 24. 20.

Quandoque simpliciter significant, ut in Kal, quando scilicet significatio hæc prima est, non ex Kal vel aliis conjugationibus deducta: ut התפלל *Oravit*: התחנן *Supplicavit*. Hinc quandoque videntur etiam habere activam significationem & transitivam: ut, ויתפרקו העם *Et abruperunt omnis populus in aures*, Exod. 32. 3. וכל בלי בגד וכל בלי עור תתחטאו *Et omne vestimentum li-*

neum

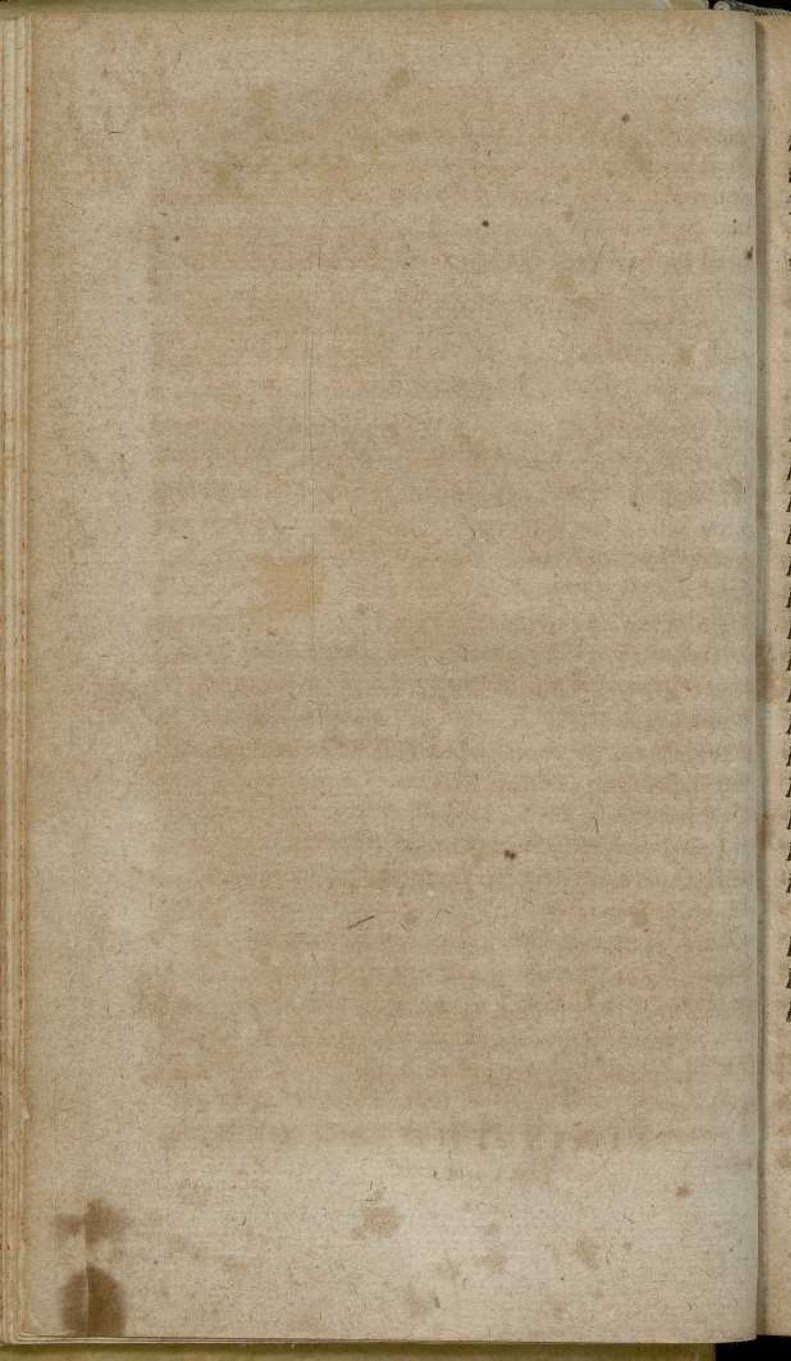
neum, & omne vestimentum pelliceum purificabitis, expiabitis,
ita ut purificatio vestra non sit perfecta, nisi & haec pura sint,
Num. 31. 20. &c.

Errata pauca nobis inter relegendum
observata, Benevolus Lector
sic corrigat.

- pag. 167. lin. 22. pro, נָחַר, lege נָחַר.
p. 197. lin. 18. lege, pro אֶצְתָּנָה.
p. 200. lin. 8. תּוֹפְרוֹ, lege גְּתוֹפְרוֹ.
p. 319. lin. 23. lege, עֶבֶד.
p. 326. lin. 28. lege שְׁמוֹר.
p. 330. lin. 4. l. בְּעִשְׂרֵי.
p. 336. lin. ult. pro Gen. 15. l. Gen. 1. 5.
p. 339. lin. 8. pro Jesa. 2. 82. lege, 8. 22.
p. 340. lin. 19. l. וְתֹאנִים רְעוּת.
p. 342. l. 12. l. חֵיתוֹ.
p. 396. lin. 23. lege, repetiti. lin. 26. l. כְּעַפֵּר cum Kaph.
p. 435. lin. 17. pro תִּלְעַג l. תִּלְעַג.
p. 437. lin. 20. l. בְּשִׁמְךָ.
p. 439. l. 23. l. וּבְחֹזֶקָה. ibid. lin. ult. l. נִעְרִיחֶם.
p. 442. lin. 12. lege שְׁבַעָה, pro שְׁבַעַת. p. 444. lin. 12. pro
23. lege 32.
p. 448. lin. ult. lege, דָּבַר. p. 449. lin. 23. l. בְּשֵׁרִים.
p. 456. lin. 21. l. בְּנִדְתָם. p. 458. l. 8. lege, נִשְׁעֵז.
p. 485. lin. 9. lege, הִכּוּ. p. 539. lin. 20. l. בְּשִׁמְךָ. p. 540. lin. 8.
l. נִשְׁפַּע. p. 537. lin. 16. leg. לָד. p. 549. pro, Ad jacu-
landum, lege, Ad judicandum.

FINIS THESAURI
GRAMMATICI.

79

88

75

06

1011

INDEX
 LOCORUM SCRIPTURÆ,
 Quæ in THESAURO hoc, maximè IN SYN-
 TAXI, allegantur, explicantur, &
 illustrantur.

GENESIS.			CAP.	Vers.	Pagina.
1	1	420, 600, 606		16	482, 588
	2	418, 566, 600, 601, 604		17	398, 482, 588
	4	472, 599, 598	3	19	396, 401
	5	323, 336, 436, 604		23	443
	6	513, 553, 600		24	382, 458, 475
	7	601, 602, 604		1	472
	8	594		3	602
	9	603		4	683
	10	418		6	473, 474
	11	395, 601, 603		7	595, 604
	12	382		10	602
	13	601		11	375, 384
	14	594, 598		12	375
	17	607		14	602, 603
	22	324, 606		15	375, 382
	25	603		16	382
	26	593, 594, 601, 603		17	375, 382
	27	402	4	19	375
	28	439, 601		21	593, 606
	29	342, 594		22	530, 594, 606
2.	2	540		23	396
	4	353	5	1	601
	5	327		2	518
	9	372		7	338, 516
	11	396		9	525
	15	399		10	415
				13	473
				19	337
				26	437
			5	1	473
				4	557

Yy

INDEX

CAP.	Verf.	Pagina.	CAP.	Verf.	Pagina.
	5	601		19	541
	6	227		23	572
6	2	419	15	14	531
	3	569	16	14	417
	4	321		16	605
	6	455	17	4	475
	9	375, 593		5	408
	15	599		7	599
	17	604		12	358
	19	409		13	606
7	2	333		17	595
	3	569, 607		18	449
	9	333, 435, 607	18	7	347
	10	463		9	525
	11	463, 542		11	329, 332
	13	607		12	557
	21	540		13	380
	22	570		18	660
8	2	470		19	557, 580
	5	330, 337, 485		21	594
	10	463, 481		23	569
	11	468		25	582
	18	600	19	3	447
	22	412		8	580
	26	413		16	355, 552, 602
9	12	478		17	594
	25	349, 477		13	406
11	1	323	20	1	594
	6	470, 478	21	5	408
	13	581		6	441
	28	471		10	321
12	1	442		22	374
	2	474		23	572
	11	481, 594	22	9	554
	13	594		11	335
13	10	319		12	337
	8	319		16	580
	11	471		18	580
	16	369	23	2	442
14	9	603		26	607
	10	335		18	580, 581

LOCORUM SCRIPTURÆ.

CAP.	Verf.	Pagina.	CAP.	Verf.	Pagina.	
24	9	326	31	16	374	
	12	591, 605		38	551	
	14	424		39	424	
	15	532		7	358	
	23	377		13	372, 471	
	31	357		15	479, 569	
	34	600		20	529	
	38	579		36	447	
	42	515		38	327, 380	
	49	515		39	342	
	34	600		42	580	
	65	374		32	16	333
	67	363			17	377
	25	7		349	18	320
22		580	27	379		
23		445	33	5	377	
30		336		7	531	
32		547		8	378	
34		576	13	410, 595		
26	8	441, 550	34	8	452	
	14	455		15	570	
	18	481		19	452	
	3	460	35	5	347, 601	
5	460	7		406		
27	18	377	21	554		
	24	534	36	24	575	
	33	461		10	414	
	34	546	37	17	393	
	40	445		19	370	
	42	441		33	482	
	15	535, 577		35	456	
	28	13	436	38	15	569
		14	463		16	570
		15	545		26	571
18		463	39	4	394, 449	
20		355		5	551	
35		595		8	605	
29	1	456, 528	9	570		
	2	454	17	370		
	8	347, 462	20	352		
	9	481	22	524, 570		

INDEX

CAP.	Verf.	Pagina.
40	I	326
41	II	410, 414, 595
	43	134
	57	410, 362
42	10	578
	11	418
	22	456
	23	514
	29	445
	30	326, 330
43	3	447
	8	576
	10	570, 580
	11	580
	20	582
	32	376
44	4	447, 472
	6	374
	19	477
	22	595
45	4	458
	5	601
	16	559
46	1	459
	2	335
	4	460, 483
	19	607
	34	569
47	18	577
	21	383
48	I	418
	17	375
49	6	424
	9	534
	11	472
	20	320
	22	411
	31	603
50	9	569
	17	581
	24	601

EXODUS.

CAP.	Verf.	Pagina.
I	4	324
	7	550
	10	412
2	2	463
	6	397
	10	475
	12	535
	14	515
3	4	335
	16	344
4	4	476
	9	476
	16	409, 476
	26	471
5	12	464
	14	599
	15	527
6	5	598
7	I	472
	8	328
8	9	451, 551
	14	336
9	9	563
	16	557
	18	517
	23	602
10	8	377
11	6	400
12	15	540
	16	424, 479
	23	458
	37	554
13	5	460
	8	394
	10	465
	21	514
14	8	514
	11	535

LOCORUM SCRIPTURÆ.

CAP.	Verf.	Pagina.	CAP.	Verf.	Pagina.	CA			
	25	441	31	14	412	40			
	31	438		15	349	41			
15	1	532		18	517				
	5	459		10	434	42			
	14	595		13	445				
16	21	595, 333	32	31	601				
17	6	603		32	602				
	7	528	33	5	463				
	10	412		19	454				
	12	411	34	15	459	43			
18	20	395		29	358				
	24	594	35	5	397				
19	12	559	36	19	559				
	13	482	38	29	563				
	18	581	40	21	448				
	22	447		35	458	44			
20	8	485	LE VITICUS.						
	9	559				CAP.	Verf.	Pagina.	
	12	444, 569				2	8	424	45
	20	530, 551, 557,				4	12	562	
		569					24	352	46
21	4	414, 420		29	352				
	9	420		35	603				
	15	578	5	2	607				
	22	412		6	456				
22	2	465		15	346				
	26	399	6	2	457	47			
	31	320		3	457	48			
23	7	471		21	346				
	10	518	7	16	576	49			
	25	444		21	346				
	30	534	8	26	367				
26	9	562		23	605				
	33	349		32	540				
27	3	450	10	6	597				
	17	578		12	603	50			
	21	578	13	9	416				
	37	340		48	351				
28	17	364							
29	15	414							

INDEX

CAP.	Verf.	Pagina.	CAP.	Verf.	Pagina.
14	36	532 550	II	14	462
	42	562		15	515
	52	346		20	580
15	2	333	12	1	413
19	18	450, 560		2	536
	20	483		5	460
20	23	455		8	559
21	4	600	13	10	343
22	12	477		18	393
23	15	337		31	436
24	9	349	14	3	466
	15	333		9	457
25	33	376		16	552
26	17	448		22	380
	28	569	15	4	370
	32	455		21	600
	39	569	16	3	398, 402
	41	371		16	596
	43	479, 577	17	2	333
	44	577	18	1	414
32	21	606		7	554, 560

NUMERI.

CAP.	Verf.	Pagina.	CAP.	Verf.	Pagina.
1	32	323	19	4	562
	50	554	20	2	477
	51	485		11	413
3	10	354	21	2	434
	35	349		29	582
5	12	333, 456		35	530
	14	455	22	8	434
	18	366		11	444
9	8	435		19	393, 480
	17	558		24	380
10	2	354	24	28	380
	3	410		10	454
	31	475	25	23	581
				1	459
				11	460
			26	13	441
				55	408
			27	19	435
			28	26	600

LOCORUM SCRIPTURÆ.

CAP. Vers. Pagina.

29	31	333
30	11	471
	14	346
31	39	327
32	14	319
	16	344
	42	591, 599
35	5	599, 605
36	1	343

DEUTERONOM.

CAP. Vers. Pagina.

1	27	355
	31	459
2	1	459
	6	466, 470
	7	468
	27	335
3	25	370
4	32	444
	42	550
5	27	424
	30	458
6	9	364
7	3, 4	429
	8	553
	26	400
8	9	524
	14	445
	15	350
9	7	513, 561
	10	542
	23	438
10	12	355
	17	349
12	3	346
14	22	333
15	12	480

CAP. Vers. Pagina.

	20	464
16	20	335
	21	364
17	9	370
	17	330, 578
	20	330
20	8	408
	9	546
	19	362
21	13	531
	10	596
22	6	344
	8	319
	23	424
24	6	362
	19	596
25	2	344
	13	334
28	29	472
	32	328
	43	535
	44	475
	57	433
	59	402
	66	438
	68	460
30	13	554, 562
32	1	408
	7	334
	13	350, 595
	43	454
	46	441
	47	601
33	12	448

JOSUAS.

CAP. Vers. Pagina.

1	8	531

INDEX.

CAP.	Verf.	Pagina.	CAP.	Verf.	Pagina.
	14	602	6	17	369
2	4	401		22	582
	22	533		31	441
3	14	372, 364, 401	7	7	459
				13	346
7	1	370	8	10	517
8	20	535		11	350, 372, 517
9	4	340		26	554
10	13	549		28	378
	24	374	9	17	471
	27	353	10	1	319
14	2	358	11	12	379
	11	594		17	459
	15	360		18	459
22	14	607		20	438
24	14	550		25	336
	10	483		27	456
	19	420		35	473
	20	433		39	425
JUDICUM.			12	7	363
CAP.	Verf.	Pagina.		9	323
4	24	564	13	17	378
5	7	568		20	412
	10	351	15	18	322
	13	364	16	6	480
	21	344		14	372
	22	336		16	433
	27	570	17	2	323, 541
	30	360		4	328

LOCORUM SCRIPTURÆ.

CAP. Vers. Pagina.

	8	393
	9	515
	11	477
18	4	380
	11	466
	14	603
19	2	463, 472
	5	595
	10	548
	12	366
	24	399
	30	561
	51	606
20	23	602
	25	602
21	21	425, 603

RUTH.

CAP. Vers. Pagina.

1	1	353
	7	396
	8	400
	15	458
2	5	377
	6	374
	7	551, 554
	8	481
	9	393
	17	364
	20	348

CAP. Vers. Pagina.

3	10	348
	15	340
	16	377
	25	362
I. L. SAMUELIS.		
CAP.	Vers.	Pagina.
1	11	332
	13	476
2	3	336, 482
	4	329, 570
	8	402
	16	482
	27	520
	33	332
	36	467
3	5	594
	7	532
	9	595
	10	335
	14	572
	15	446
	17	572
4	9	475
5	9	449
6	5	562
	20	337
7	3	517
	5	321
	16	464

INDEX

CAP.	Verf.	Pagina.
8	7	548
9	5	453
	13	395
10	4	434
11	11	594
12	3	377
13	39	425
14	6	371
	15	347
	18	579
	24	454
	30	580
	39	580
	45	573
15	6	592
	9	339
	15	454
16	3	436
	20	332
17	13	332
	34	408
	58	377
18	10	464, 517
	16	595
	18	378
	21	363
20	12	571
	26	523
	31	347
	42	395

CAP.	Verf.	Pagina.
21	8	580
	13	397
	28	528
22	13	458
	14	596
	18	328
23	22	482
	26	413
25	10	377
	26	452
	27	425
	31	325
26	12	348, 527
	16	525
	20	417
27	12	438
28	14	378
30	8	534
	12	463
31	4	436
	9	446

II L. SAMUELIS.

CAP.	Verf.	Pagina.
I	3	525
	6	458
	13	525
	15	447
	21	350
	23	320, 467

LOCORUM SCRIPTURÆ.

CAP.	Verf.	Pagina.
2	9	563
	23	607
3	1	516
	6	513
	11	355
	18	319
	30	450
4	2	606
5	20	602
6	19	561
	16	458
	22	395
7	6	561
	7	321, 393
	8	321, 552, 561
	10	320
	23	321, 406
	28	472
8	15	513
10	9	416
12	3	524, 592
	8	380
	14	484
13	22	561
	26	590
	36	461
14	5	319
	10	426, 548
	18	448

CAP.	Verf.	Pagina.
	32	605
15	31	473, 558
	32	466
16	10	379
	11	434
18	12	321, 418
	19	446
	33	335, 395
19	13	572
	42	454
20	3	319
	6	531
21	16	331
23	7	482
	10	458
	24	559
24	3	327, 380

I. L. REGUM,

CAP.	Verf.	Pagina.
1	4	410
	21	329
	26	596
	40	462, 516
	42	515
2	7	362
	21	436
	23	572
	31	353
	36	535

INDEX.

CAP.	Vers.	Pagina.	CAP.	Vers.	Pagina.
	41	460	20	35	562
3	2	480		36	552
	4	364	22	4	522
	15	460, 558		20	550
4	31	325		26	360
5	3	410		24	596
6	4	366		27	364
	22	345		36	418, 426
7	5	328	II. L. REGUM.		
	42	364	CAP.	Vers.	Pagina.
8	27	349	1	5	380
	31	426		6	589
	42	322		7	379
10	3	517		12	604
	21	477	2	2	573
12	8	344		8	535
14	24	372	3	3	401
15	24	563		16	336
16	24	326		23	482
17	12	323		26	426
	15	413	4	1	547
	16	329, 416		13	461
	24	380		16	514
18	17	393		19	335
	21	434		22	437
19	4	602		27	448
	10	455		35	535
	11	338	5	22	380
	15	352		23	304
	18	436			

LOCORUM SCRIPTURÆ.

CAP. Vers. Pagina.

6	5	408
	10	330
	21	409
	33	418, 561
7	1	364
	10	401
	13	603
8	3	362
9	17	367
	24	468
	32	571
10	4	534
	5	606
	6	357
	9	457
11	13	604
12	10	366
13	1	332
14	14	347, 471
15	12	458
	18	562
16	17	364, 372
17	13	366
	29	333, 513
18	14	406, 592
19	7	461
	13	526
	25	560
20	6	448
22	10	331

I. L. CHRONIC.

CAP.	Vers.	Pagina.
2	53	600
3	8	426
4	22	439
7	4	341
	5	328
9	11	350
	27	333
	32	333
10	6	410
12	17	551
	22	464
15	12	394
	13	560
	18	604
	19	364
16	5	604
17	5	514
	7	450
21	22	466
	24	467
23	14	562
	28	349, 351
24	17	337
26	14	323
	27	333
28	1	590, 598, 606
	2	419, 558
29	28	357

II. L.

INDEX

II. L. CHRONIC.

CAP.	Verf.	Pagina.
1	4	393
4	9	544
5	13	450
9	2	449
13	6	457
	11	333
15	3	551
	8	372
16	12	452
	13	548
17	3	452
19	2	440
20	20	438
21	15	464
	17	357
24	5	606
	11	354
	14	513
25	19	471
28	15	576
29	17	337, 374
30	10	435
	22	362
32	17	450
33	15	554
34	30	460
35	7	606
36	16	435

ESRA S.

CAP.	Verf.	Pagina;
5	15	605
6	9	598, 606
8	18	345
9	5	547
	7	467
	13	554
	14	481
10	4	334
	12	410, 547
	13	547
	17	374

NEHEMIAS.

CAP.	Verf.	Pagina.
1	4	513
	9	606
2	7	418
	12	325, 463
4	5	448
5	13	606
	15	440
6	1	479
8	13	453
9	6	407
	7	419
	13	328
	34	408
12	44	603

LOCORUM SCRIPTURARUM

CAP. Vers. Pagina.

13 5 606
15 606

ESTHER.

CAP. Vers. Pagina.

1 5 561
4 518
20 426, 561
3 4 334
7 464
11 517
13 480
15 333
5 1 362
12 479
6 1 341
8 459
7 4 570
5 419
8 427, 604
9 606
8 1 379
6 481
10 323
9 21 334
23 411
28 334
29 413

ESAJAS.

CAP. Vers. Pagina.

1 7 514
13 482
17 303
18 331
21 342, 357
24 431
2 2 459
22 467
3 1 334
16 400
4 1 437
5 11 350
14 523, 551
23 401
6 3 336, 379
5 357
7 15 447
8 6 351
13 398
17 600
22 339
9 3 350
6 417
10 12 349
11 6 595
9 354, 451
10 597
12 1 454

INDEX

CAP.	Verf.	Pagina.	CAP.	Verf.	Pagina.
13	8	605	16		409
	19	355	17		566
14	6	351, 363, 367, 523, 529, 530	25	3	411
	8	469	9		349, 469
	11	428	12		349
	18	471	26	3	517
	19	351	27	7	520
	24	572	28	2	348
15	5	367		4	367
16	8	327		9	351, 449
	10	413		12	375, 480
17	5	361		15	595, 599
	6	571		16	349
	10	366	29	1	352
18	7	479		17	477
19	3	452		19	338
	4	337	30	13	536
	9	340		27	594
	11	349	31	5	562
	17	514	32	4	330
20	1	353		5	443
21	2	479		10	529
	10	347		11	428
22	14	532		19	362
	17	365	33	6	367
	22	344		15	446
24	2	522	34	4	410
	10	548		12	472

LOCORUM SCRIPTURÆ.

CAP.	Verf.	Pagina.	CAP.	Verf.	Pagina.
35	2	367	51	6	536
	9	571		21	363
37	19	341	52	3	467
	31	551		11	409
	37	576	53	5	436
38	1	435	54	4	600
	14	450, 571		5	327
40	10	330, 459	55	1	550
41	4	564		2	550
	11	564	56	9	323
	17	564		10	353
	24	361	57	1	550
	29	566		6	419
42	5	394		8	429
	25	365	59	11	434
43	1	478		21	419
	10	438	60	17	603
	21	398	61	1	570
	25	394	62	4	443
44	4	550		6	445
	6	473	63	14	594
	7	418	64	5	447
45	1	602		12	411
	9	398	65	1	479, 551
	19	599		5	458
46	4	419		19	469
47	11	428	66	5	453
48	1	445		18	419
49	26	449		23	464
50	10	458			

INDEX

JEREMIAS.

JEREMIAS.			CAP.	Verf.	Pagina.
				31	413
			8	5	362, 429
				6	517, 523
				9	377
				13	524
			9	11	429, 476
				15	397
				17	437
			10	2	597
				3	370
				22	415
			11	14	550
			12	4	566
				9	323
				11	476
			13	13	606
			15	8	468
				9	550
			17	11	595
				25	459
			18	3	526
				8	455
			20	15	446
			22	10	483
				22	22
				29	335
			23	14	530
				17	483
				23	351
			24	1	371
1	2	395			
2	5	370			
	6	396			
	8	394			
	17	354			
	31	348			
	37	552, 561			
3	2	458			
	8	595			
	14	439			
	16	564			
	20	456			
4	10	436			
	14	411			
	19	335			
	29	362			
	30	515			
5	6	324			
	17	596			
	25	470			
6	6	430			
	11	357, 412, 468			
	26	349			
7	4	335			
	7	561			
	20	329, 413			

LOCORUM SCRIPTURÆ.

CAP.	Verf.	Pagina.	CAP.	Verf.	Pagina.
	2	340		25	368
	9	476	50	15	454
25	15	365, 372		31	360
	20	372		46	429
26	2	470	51	34	468
	6	374		46	430
27	18	530	THRENI.		
28	3	460	CAP.	Verf.	Pagina.
30	19	429	I	I	342
	21	514		4	552
31	10	324		14	607
	15	401	2	18	367
	17	558		20	400
	34	561	3	38	411
	59	344		58	461
32	12	372	4	2	467
	19	356		7	467
34	9	329		14	126
36	23	546	5	4	467
38	5	527	EZECHIEL.		
	10	552	CAP.	Verf.	Pagina.
	19	453	I	9	562
	25	606		11	329
40	2	450		14	484
44	19	516	2	7	475
48	29	522	5	11	570, 573
	36	368			
49	15	359			
	16	429			
	24	414			

INDEX.

CAP.	Verf.	Pagina.	CAP.	Verf.	Pagina.
6	10	563		24	523
8	1	323	23	5	447
	3	330		14	366
	6	520	24	11	595
10	3	542	25	3	582
	4	468	26	6	480
11	7	485		39	577
12	25	430	28	2	461
13	2	351		3	359
	3	530		7	357
	8	557		8	595
	9	343	30	2	582
14	3	479		16	353
16	4	483	33	26	430
	5	454	34	3	330
	17	459		11	394
17	9	354	35	14	547
18	2	461		15	475
	6	595	37	2	523
	20	342		7	430
20	38	457		11	442
	39	409	22		535
21	3	349	39	4	350
	9	322, 335	40	7	563
	12	351		38	365
	14	335		49	535
	30	352	41	9	562
	37	335		17	563
22	4	430		21	367
	18	365	42	15	535

LOCORUM SCRIPTURÆ.

CAP.	Verf.	Pagina.	CAP.	Verf.	Pagina.
44	11	445		5	351
	13	547		8	530
45	16	365, 372	8	5	457
				7	529

DANIEL.

CAP.	Verf.	Pagina.
1	7	601
	18	344
9	2	453
	13	453
	23	361, 475
10	14	445
11	2	327
	3	462
	10	483
	36	349
	37	524
	38	440
12	2	350

HOSEAS.

CAP.	Verf.	Pagina.
2	12	476
3	1	355, 363
4	11	413, 566
5	14	394
7	2	529

Zz 3

	9	1	469
		2	414
		11	420
10	5	453	
	12	449	
	15	349	
11	6	600	
12	6	458	
	7	420	
13	9	559	
	13	523	
	15	457	
14	1	430	

JOEL.

CAP.	Verf.	Pagina.
1	8	357
	13	413
	15	582
	20	411
2	2	334
	10	597
	13	536

INDEX

CAP. Vers. Pagina.

19 468

3 4 536

14 336

A M O S.

CAP. Vers. Pagina.

1 2 605

2 6 467

13 395

4 2 407

4 4 409

12 580

5 16 581

21 447

6 2 358

4 332

6 363, 366

12 465

9 10 343

11 595

OBADIAS.

CAP. Vers. Pagina.

1 4 465

J O N A S.

CAP. Vers. Pagina.

1 1 364

3 460

10 461

3 3 348

8 437

4 2 533, 557

7 368

20 344

M I C H E A S.

CAP. Vers. Pagina.

1 5 378

2 4 339, 383,

417

5 5 338

7 12 374, 551

15 353

17 454

N A H U M.

CAP. Vers. Pagina.

1 2 441

LOCORUM SCRIPTURÆ.

CAP. Vers. Pagina.

	4	447
	15	461
3	11	430
	12	534
	13	534

HABACUC.

CAP. Vers. Pagina.

1	11	397
	13	548
	16	320, 331
2	3	434
	5	361
	6	322
	19	466
5	11	570
	17	418
	18	469

SOPHONIAS.

CAP. Vers. Pagina.

3	5	530
	8	353
	17	469

Zz 4

HAGGÆUS.

CAP. Vers. Pagina.

2	8	416
	10	358
	12	449
	16	532, 552

ZACHARIAS.

CAP. Vers. Pagina.

1	9	419
	13	365
	14	461
	15	461
	16	402
2	4	374
	6	581
	14	370
3	3	466, 517
	10	562
4	9	372
5	10	516
	11	430
6	6	562
7	14	601
8	5	540
	11	596

INDEX

CAP.	Verf.	Pagina.	CAP.	Verf.	Pagina.
	17	531		3	417
	23	484		10	408
9	1	379	4	10	597
	9	364	5	7	345
	15	522		8	460
10	1	350	7	4	570
12	6	325		6	123, 570

MALACHIAS.

CAP. Verf. Pagina.

1	4	341
	6	596, 420
	14	332
2	2	401, 444
	6	431
	10	456
	12	450
	15	432
3	12	341

PSALMI.

CAP. Verf. Pagina.

1	1	346
	3	364
	4	395
2	2	594

	10	338
	11	383
8	2	522
	5	378
9	3	469
	5	563
	7	398
	21	484, 571
10	8	380
11	1	534
	4	395
12	3	333
	4	330
	7	560
13	4	462
14	1	437
16	3	366
	4	324
	5	350
	6	368
	20	453
17	14	324
18	13	331

LOCORUM SCRIPTURÆ.

CAP.	Verf.	Pagina.	CAP.	Verf.	Pagina.
	30	539		15	594
	31	419		20	597
19	4	529		21	581
	8	331, 357	36	7	348
	9	331, 358		12	361
	10	331	37	2	346
	7	449		20	343
	14	470	38	1	324
22	1	335, 395		8	330
23	4	580	39	2	550
24	1	542		7	379
	4	356	40	3	350
25	2	417		11	448
28	5	453		12	470
29	11	444	41	7	551
31	5	383	42	11	525
	15	459	43	1	523
32	9	527, 529	44	4	440
	10	322		6	539
33	3	481		18	457
	4	322	47	5	365
	5	468	48	5	597
	8	453	49	8	483
	9	596		9	593
	18	434		11	566
34	4	450		18	524
	12	449	50	3	593
	19	57		21	484
35	3	418	51	2	546
	8	401		6	394

INDEX

CAP.	Verf.	Pagina.	CAP.	Verf.	Pagina.
	II	449		19	570
53	6	461	76	7	576
54	6	473	77	13	452
55	27	417	78	2	324
56	4	439		9	518
58	5	367		15	327
60	I	324		32	438
	5	365		49	366
	13	367	79	8	338
62	13	594	80	II	347
63	9	458		14	351
	II	344	81	6	352
65	5	471		12	452
	10	347	84	7	350
68	II	410	85	II	412
	14	322	86	9	440
69	6	448	87	3	412
	7	455, 365		5	334
	9	477	88	I	348
71	18	394	89	2	334
72	4	330		36	572
73	2	126		44	340
	7	411		48	370
	10	330		51	322
	23	446	90	I	348
74	17	321		4	323
	19	363		7	480
75	I	348		14	468
	4	414	93	2	551

LOCORUM SCRIPTURÆ.

CAP.	Verf.	Pagina.	CAP.	Verf.	Pagina.
94	5	597		8	439, 548
	8	359		14	358
	11	412	119	I	357
	12	544		65	596
97	2	329		139	327
99	6	473, 518		159	594
	8	454		162	469
100	1	324	120	5	582
101	3	485		7	361
102	12	517	121	1	351
	23	546		2	561
103	3	436	123	4	367, 442
	13	455	125	4	433
104	8	398	126	2	481
	16	348	127	2	353
	17	419	132	4	368
	32	441	133	1	522
106	12	439		2	322
	16	455	136	23	369
	31	477	139	16	478
107	17	544	140	8	448
109	2	361		12	340
	4	361	143	2	524
	11	450		5	324
110	4	342	144	2	395, 398
114	3	551		8	395
	8	342		12	341
116	16	450	147	9	517
118	6	478		16	331
	7	473			

PROVER-

INDEX

PROVERBIA.			CAP.	Verf.	Pagina.
			9	13	529
			10	1	578
				2	531
				9	558
				10	345
				25	536
			11	31	580
			12	3	531
				28	523
			13	5	341
			14	1	338, 361,
					411
				7	322
				13	397
			15	13	345
				14	321
				20	321, 322
				21	594
				24	325
			16	6	474
				28	579
			17	4	360
				12	447
				20	531
				28	524
			18	23	330
			19	4	321
				6	579
			20	1	361
1	5	406, 597			
	23	444			
	25	452			
	30	452			
2	15	339			
3	2	341			
	18	412			
	25	325, 529			
	26	474			
	35	406, 411			
4	2	433			
	13	399, 446			
5	6	530			
	10	330			
	16	427			
	18	469			
	21	397			
6	13	466			
7	9	463			
	18	469			
	19	324			
8	4	437			
	6	362			
	11	358			
	34	597			
9	5	540, 560			

LOCORUM SCRIPTURÆ.

CAP.	Verf.	Pagina.	CAP.	Verf.	Pagina.
	14	336		17	435
	29	341		24	322, 357
21	26	427		25	523, 579
	30	524, 551		27	579
	45	474		29	354
22	19	398		30	360
	21	365		31	523
	26	473	31	21	453
	29	529	36	5	523
23	4	528	JOBUS.		
	13	528	CAP.	Verf.	Pagina.
	15	398	1	13	328
	20	474		14	410
	28	360, 361		16	347
	35	529		18	533
24	3	466	2	6	526
	16	595		14	444
	25	342	3	3	396
	28	325		8	397
25	28	415		15	396
26	2	353		22	469
27	9	413	5	2	346
	17	466		5	562
	27	342	6	13	535
28	1	411, 412	7	3	418
	7	322		4	532
	25	517			
29	9	360			
30	8	578			

INDEX

CAP.	Verf.	Pagina.	CAP.	Verf.	Pagina.
	19	470		22	571
	21	594	33	11	533
9	14	580		20	397
10	1	455		33	580
12	7	411	34	28	342
	12	559		31	374
13	9	435	35	10	327
14	12	524	36	2	434
15	20	415		25	447
16	10	560	37	1	453
17	10	409		7	350
	11	343	39	11	452
18	2	366		21	435
	21	352	40	20	534
20	17	350		22	310
	26	339	41	19	347
21	22	449			
22	30	523			
24	7	552			
	17	343			
	25	551			
26	4	446, 563			
28	3	453			
29	10	416			
31	11	364			
	14	} 593			
	15				
	18				
	30	} 416			
32	7				

CANTICUM.

CAP.	Verf.	Pagina.
1	2	544
	6	369, 478,
		571
	7	369, 569
	8	360
	16	526
2	5	357
	6	554

LOCORUM SCRIPTURÆ.

CAP.	Verf.	Pagina.	CAP.	Verf.	Pagina.
	7	428		21	369
3	8	323		22	369
	11	450		25	555
4	1	554	3	4	353
	2	331		5	547
	6	568		14	470
	8	442		18	568
5	5	548		21	554
	8	568	4	5	55
	9	568		8	468
	16	475		9	358
6	8	428		10	601
7	10	366	5	8	415
8	6	348		14	522

ECCLESIASTES.

CAP.	Verf.	Pagina.	CAP.	Verf.	Pagina.
			6	10	369
			7	12	322
			8	25	336
1	2	342, 345, 349, 427	8	1	415
	7	352, 515		3	482
	9	379, 524		8	564
	10	375, 532		9	459
	17	568		10	550, 595
2	8	334		11	427
	13	568	9	7	452, 596,
	14	398, 419, 568		9	376
				11	445, 564
				12	449, 522
			10	3	522
				15	401, 427

INDEX LOCOR. SCRIPTUR.

CAP.	Verf.	Pagina.	CAP.	Verf.	Pagina.
	16	582	12	I	445
II	3	352		4	428
	4	447, 517		7	522
	9	409		II	479

F I N I S.

BIBLIOTECA DE LA
CASA F. L. G. N. S. F.

X

2

30

Fecha:

~~46-3~~

~~46-4~~

~~Caja C-107~~

IMP

2

62

Estad. n.º. 76

Tabla n.º. 4

Obra n.º.

